महानिर्मिती

महाराष्ट्र राज्य वीज निर्मिती कंपनी मर्यादित

वार्षिक अहवाल २०१९-२०२०

वीजनिर्मिती पिढ्यान्‌पिढ्यांसाठी

महानिर्मिती
महाराष्ट्र राज्य वीज निर्मिती कंपनी मर्यादित

महाराष्ट्र राज्य वीज निर्मिती कंपनी मर्यादित

वार्षिक अहवाल
२०१९-२०२०

वार्षिक अहवाल २०१९-२०२०

अनुक्रमणिका

तपशील	पृष्ठ क्रमांक
संचालक मंडळ (वार्षिक सर्वसाधारण सभेच्या तारखेपर्यंत)	०१
संचालक मंडळाचा अहवाल	०३
महानियंत्रक व महालेखा परिक्षक यांचे भाष्य	३४
लेखा परिक्षकांचा अहवाल (स्वायत्त)	३८
ताळेबंद (स्वायत्त)	५३
नफा-तोटा विवरण (स्वायत्त)	५४
समभाग भांडवलाचे विवरणपत्र (स्वायत्त)	५५
रोकड प्रवाह विवरण (स्वायत्त)	५६
वित्तिय विवरण पत्रात येणाऱ्या अनुसूची (स्वायत्त)	५८
लेखा परिक्षकांचा अहवाल (एकत्रित)	१०५
ताळेबंद (एकत्रित)	१२३
नफा-तोटा विवरण (एकत्रित)	१२४
समभाग भांडवलाचे विवरणपत्र (एकत्रित)	१२५
रोकड प्रवाह विवरण (एकत्रित)	१२६
वित्तिय विवरण पत्रात येणाऱ्या अनुसूची (एकत्रित)	१२८
दिर्घ मुदतीची कर्जे	१७८
अल्प मुदतीची कर्जे	१९६
महानिर्मिती प्रकल्प	१९८

महाराष्ट्र राज्य वीज निर्मिती कंपनी मर्यादित

संचालक मंडळ (१-०४-२०१९ पासून वार्षिक सर्वसाधारण सभेची दिनांक २७.११.२०२० पर्यंत)

अध्यक्ष व व्यवस्थापकीय संचालक	श्री. अरविंद सिंग (अतिरिक्त भार २४.१२.२०१८ पासून ०५.११.२०१९ पर्यंत)
	श्री. संजीव कुमार (अतिरिक्त भार ०५.११.२०१९ पासून १६.०१.२०२० पर्यंत)
	श्रीमती शैला ए (१७.०१.२०२० पासून १०.०८.२०२० पर्यंत)
	श्री. संजय खंदारे (१०.०८.२०२० पासून)
संचालक (संचलन)	श्री. सी.एस.थोटवे (१९.०९.२०१६ पासून ३१.०८.२०२० पर्यंत)
	श्री. राजू बुरडे (अतिरिक्त भार ३१.०८.२०२० पासून)
संचालक (वित्त)	श्री. एस. जे. आंबेरकर (११.०८.२०१७ पासून १०.०८.२०२० पर्यंत)
	श्री. एस. के. लाबडे (अतिरिक्त भार १०.०८.२०२० पासून १५.०९.२०२० पर्यंत)
	श्री. बाळासाहेब थिटे (१५.०९.२०२० पासून)
संचालक (खाणकाम)	श्री. पी. व्ही. जाधव (०१.०६.२०१९ पासून)
संचालक (प्रकल्प)	श्री. व्ही. थंगपांडियन (१०.०४.२०१९ पासून)
संचालक	श्री. अरविंद सिंग (२२.०२.२०१७ पासून ०५.११.२०१९ पर्यंत)
	श्री. संजीव कुमार (०५.११.२०१९ पासून १६.०१.२०२० पर्यंत)
	श्री. असीम गुप्ता (१७.०१.२०२० पासून)
संचालक	श्रीमती जुईली वाघ (१५.०६.२०१८ पासून ०६.०७.२०२० पर्यंत)
संचालक	श्री. विश्वास पाठक (२१.०७.२०१५ पासून ०८.०१.२०२० पर्यंत)

संचालकांचा अहवाल

प्रिय सदस्य,

आपल्या कंपनीचा १५ वा वार्षिक अहवाल आणि त्यासोबत दि.३१ मार्च २०२० रोजी संपलेल्या वर्षाचे लेखापरिक्षित वार्षिक लेखे सादर करण्यास, आपल्या संचालक मंडळाला आनंद होत आहे.

वित्तीय निष्कर्ष (स्वायत्त)

(₹ कोटीत)

तपशील	२०१९-२०	२०१८-१९
उत्पन्न		
वीज विक्री पासून महसूल (निव्वळ)	२४६५६	२१४१६
इतर उत्पन्न	८०	११६४
एकत्रित उत्पन्न	**२४७३६**	**२२५८०**
खर्च		
वापरलेल्या मालाचा खर्च	१४३९८	१२९९५
इतर खर्च	१९२१	२२९८
कर्मचारी खर्च	१८२७	१२८४
घसारा/कर्जफेडीची तरतूद	२८००	३१५८
वित्त खर्च	३५७९	३१७०
करपूर्व नफा	**२११**	**(३२५)**
कर (निव्वळ) (स्थगीत कर खर्चासहीत चालू कर)	३३६	(८)
निव्वळ करोत्तर नफा	**(१२५)**	**(३३३)**
नफा आणि तोटा या मध्ये पूनर्वर्गीकरण न होणाऱ्या बाबी (इतर सर्वकष उत्पन्न) व्याख्यांकित लाभ योजनांचे पूनर्मापन इतर सर्वकष (बाबी) उत्पन्नातील बाबींवर कर खर्च	(१०७)	(०.४८)
कालावधीतील एकूण सर्वकष उत्पन्न, करोत्तर मिळकत	**(२३२)**	**(३३४)**

अ) वित्तीय कामगिरी

आढाव्याच्या वर्षात वीज विक्रीचे उत्पन्न आणि इतर प्रवर्तनीय महसूल त्यात १५.१२ टक्के भर झाली. सदर उत्पन्नात ₹ २१,४१६ कोटी वरुन ₹ २४,६५६ कोटी अशी वाढ झाली. ही वाढ वित्तीय वर्ष २०१९-२० मधे नवीन वीज दर आदेश लागू करणे, मागील वर्षाच्या तुलनेत नामंजूर बाबी कमी होणे आणि देयकातील अधिभारात वाढ होणे या कारणांमुळे झाली आहे. याशिवाय वित्तीय वर्ष २०१८-१९ मधील वीज वापराच्या ₹ १,२७५ कोटी एवढ्या महसूलाचे नकारात्मक समायोजन झाले होते. या कालावधीत इतर उत्पन्नात ₹ ८० कोटींपर्यंत घट झाली. एकूण उत्पन्नात ९.५४ टक्क्याने वाढ झाली आहे. कोळसा खर्च आणि आयात कोळसा यांचा वापर वाढल्यामुळे वापरलेल्या मालाच्या खर्चात ₹ १२,९९५ कोटी वरुन ₹ १४,३९८ कोटी अशी १०.७९ टक्के वाढ झाली तसेच वेतनात सुधारणा केल्याने आणि रजा रोखीकरणाच्या रकमेत वाढ झाल्याने कर्मचारी खर्च ₹ १,२८४ कोटी वरून ₹ १८२७ कोटी (११ टक्के) वाढ झाली आहे. भाडेपट्टीचे दायित्त्वाच्या व्याजात आणि खेळत्या भांडवलाच्या व्याजात वाढ झाल्याने, वित्त खर्च ₹ ३१७० कोटी वरून ₹ ३,५७९/- कोटी अशी १२.९०% कोटी वाढ झाली. घसारा ११.३३% कमी होण्याचे मुख्य कारण जुन्या केंद्राच्या मत्ताचे आयुष्य संपले आणि २०१८-१९ मधील भाडेपट्टीच्या मत्तांचा घसारा वाढला. यासर्व घटनांमुळे यावर्षी आपल्या कंपनीला ₹ २११ कोटी करपूर्व नफा झाला आहे. मागील वर्षी कंपनीत ₹ ३२५ कोटीचा करपूर्व तोटा झाला होता. आयकर तरतूद आणि इतर सर्वकष उत्पन्नासाठी (निव्वळ) समायोजन केल्यानंतर गतवर्षीच्या ₹ ३३४ कोटी तोट्यावरून यावर्षी तोटा ₹ २३२ कोटी तोटा झाला आहे.

ब) प्रवर्तनातील कामगिरी

दि.३१ मार्च २०२० रोजी महानिर्मिती कंपनीतील वीज निर्मितीची एकूण स्थापित क्षमता १३१८२ मे.वॅ.होती यातील वर्गवारी अशी - कोळसा आधारित औष्णिक वीज निर्मिती क्षमता: ९७५० मे.वै. वायु आधारीत स्थापित क्षमता: ६७२ मे.वॅ., जल विद्युत निर्मिती क्षमता: २५८० मे.वॅ. आणि सौर वीज प्रकल्पांची क्षमता: १८० मे.वॅ.

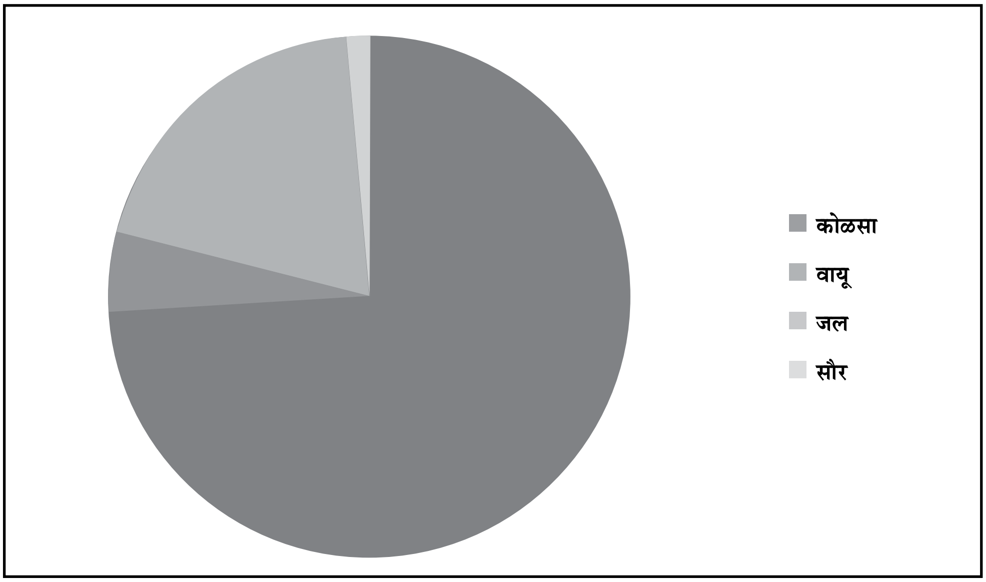

वित्त वर्ष २०१९-२० मध्ये संयंत्र भार अंक (पीएलएफ) ५३.२९ टक्के होता. (मागील वर्षी ५४.०२ टक्के) वित्त वर्ष २०१९-२० मध्ये वायू आधारित वीज निर्मिती केंद्राची सरासरी उपलब्धता ८०.८८ टक्के होती तर उरण केंद्रातील निर्मितीची अनुपलब्धी असल्याने संयत्र भार अंक ५३.२९ टक्के झाला. या वर्षी कोळसा प्राप्तीची टक्केवारी ६१.६१ टक्के होती. (मागील वर्षी ६४ टक्के) तसेच विशिष्ट कोळसा वापर ०.७८५ केजी/के.डब्ल्यू.एच होता. (मागील वर्षी ०.७६५ केजी/के.डब्ल्यू.एच.) मागील वर्षाच्या तुलनेत २०१९-२० यावर्षी कोळशाचा दर्जा घसरल्याने विशिष्ट कोळसा वापराचा अंक वाढला. यावर्षात जळलेल्या कोळशाची सरासरी कॅलरिज मूल्य ३१११ के कॅलरी/ केजी असे होते. (मागील वर्षी ३१६२ के कॅलरीज/केजी) बॉयलर नलिका गळतीची टक्केवारी मागील वर्षाच्या १.७१ टक्के यावरून २०१९-२० मधे २.१३ एम.एल/के.डब्ल्यु.एच. झाली. विशिष्ट तेल वापर यावर्षी २.१३ एम.एल/के.डब्ल्यु.एच. होता. मागील वर्षी तो १.५३ एम.एल/के.डब्ल्यु.एच. इतका होता. आर.एस.डी. मुळे अधिक संख्येने नवीन युनीट सुरु होणे, एल.डी.बॅकींग डाऊनमुळे अंशत: लोडींग करावे लागणे, कोळसा कमी प्रमाणात मिळणे आणि त्याची गुणवत्ता कमी असणे (पीसीक्यू) ही याची कारणे आहेत. वीज सहयोगी वापर मागील वर्षी ८.३३ टक्के होता. वर्ष २०१९-२० मधे नवीन युनीट सुरु झाल्याने आणि आर.एस.डी.मुळे काही युनीट मागे घेतल्याने तसेच अंशतः लोडींग, कोळसा टंचाई व कमी गुणवत्ता यामुळे सहयोगी वीज वापर ८.५२ टक्के झाला.

महानिर्मितीची वित्त वर्ष २०१९-२० आणि २०१८-१९ मधील स्थापित क्षमता (मे.वॅ. मध्ये) आणि वीज निर्मिती (दशलक्ष युनीट्स)

वीजनिर्मितीचे प्रकार	स्थापित क्षमता मे.वॅ.मधे	वर्ष २०१९-२० मधील वीज निर्मिती द.ल.यू.मध्ये	वर्ष २०१८-१९ मधील वीज निर्मिती द.ल.यू.मध्ये
औष्णिक	९७५०	४५६४०	४६१३५
वायू	६७२	२५९८	२५७५
जलविद्युत	२५८०	४५६९	३७५५
सौर	१८०	२६६	२८६
एकूण	**१३१८२**	**५३०७४**	**५२७५१**

महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोगाचे मापदंड

अनु. क्र.	मापदंड	२०१९-२०		२०१८-१९	
		प्रमाणक	प्रत्यक्ष	प्रमाणक	प्रत्यक्ष
१.	उपलब्धता अंक (एवीएफ)%	८३.०२	७१.४१	८३.०२	७२.७०
२.	उष्णता दर (केकॅल/केडब्ल्युएच)	२४६८	२४६३	२४६८	२४३४
३.	सहयोगी वीज वापर %	७.७२	८.५२	७.७२	८.३३
४.	विशिष्ट तेल वापर (एमएल/केडब्ल्युएच)	१.१०	२.१३	१.१०	१.५३
५.	कोळशाची प्रवासातील हानी %	०.८०	०.७१	०.८०	०.७८

एकूण वीज निर्मिती

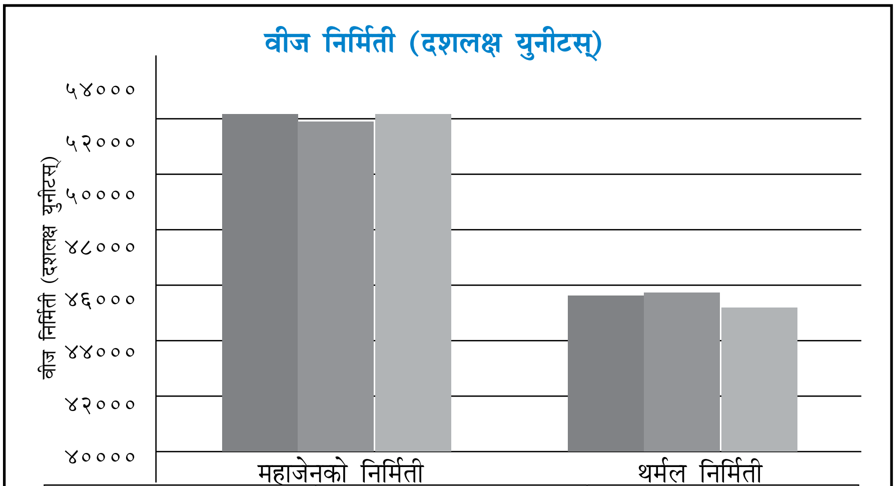

२०१७-१८	५३१०४.५९	४६०६४.३८
२०१८-१९	५२७४९.८९	४६१३५.२६
२०१९-२०	५३०७४.००	४५६४०.००

उपलब्धता अंक

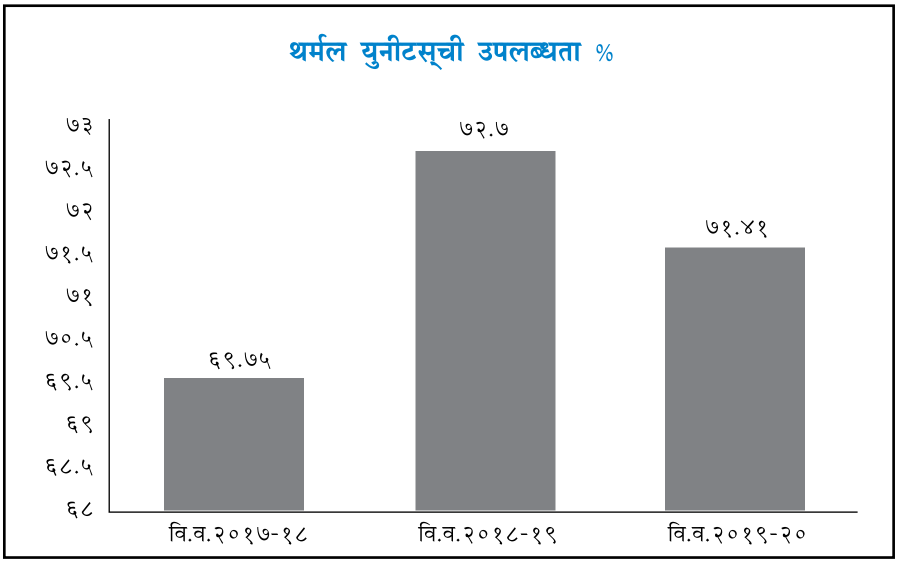

लाभांश

आपल्या कंपनीला चालू वर्षी ₹२३२ कोटी एवढा करपूर्व तोटा झाला असल्याने, आपल्या संचालकांना आढावा वर्षासाठी लाभांशाची शिफारस करता आलेली नाही.

औष्णिक केंद्रे क्षमता वाढीसाठी कार्यक्रम

महाराष्ट्र राज्याच्या भविष्यातील ऊर्जेची गरज पूर्ण करण्याचे महानिर्मितीचे ध्येय (मिशन) आहे. त्याला अनुसरून महानिर्मिती कंपनीचे तिच्या वीज निर्मितीच्या क्षेत्रात विविधता आणणे आणि राज्यातील एक जबाबदार वीज निर्माण करणे असे स्थान कायम ठेवण्याचे उद्दिष्ट ठेवले आहे. यासाठी महानिर्मितीने खालीलप्रमाणे विशेष प्रकारच्या तंत्रज्ञानावर आधारलेले कोळशापासुन नवीन व जुन्या निर्मितीच्या जागी प्रकल्प योजले आहेत. याशिवाय वीज निर्मिती केंद्रांना कोळसा पुरविण्यासाठी त्याची वाहतूक जवळपासच्या खाणीतून पाईप कन्व्हेयरने करण्याचे पर्यावरण स्नेही प्रकल्प अमलात आणले आहेत.

अ. चालू औष्णिक वीज प्रकल्प (६६० मे.वॅ.)

१. भुसावळ औष्णिक वीज केंद्र युनीट-६ (६६० मे.वॅ.)

या प्रकल्पाच्या कामाच्या प्रगतीची ठळक वैशिष्ट्ये खालील प्रमाणे आहेत:

- भुसावळ युनीट २ आणि ३ आणि नाशिक युनीट-३ (३×२१० मे.वॅ.) याच्या ऐवजी हे युनीट असेल.
- प्रकल्प सुरु होण्याची तारीख 'झिरो डेट-३१.१२.२०१८' असुन प्रकल्प कार्यान्वयनाची वेळापत्रकानुसार तारीख ३०.०२.२०२२ आहे.
- मे बी एच इ एल सोबत ८.११.२०१९ रोजी करार झाला.
- प्रकल्पाचे काम मार्च २०२० पर्यंत वेळापत्रकांच्या पुढे होते. मात्र कोविड-१९ च्या लॉकडाऊन मुळे त्यात अडथळे आले. आता पुन्हा काम टप्प्या टप्प्याने करण्यात येत आहे.
- पूर्ण केलेल्या कामाचा तपशील: स्थापत्य काम सिव्हील ५५ टक्के पूर्ण आणि तांत्रिक कामे २० टक्के पूर्ण झाली..

२. पर्यावरण रक्षण आणि नवीन तंत्रज्ञानाचा स्वीकार (इतर चालू प्रकल्प)

पर्यावरणाच्या रक्षणासाठी आणि प्रदूषण टाळण्यासाठी, महानिर्मिती कंपनीने कोळशाची वाहतूक थेट जमीनीतून करण्याऐवजी त्यास पाईप कन्व्हेयर हे तंत्रज्ञान अंमलात आणले आहे. त्यामुळे पर्यावरणाची हानी होत नाही.

१. कोळसा वाहतूकीसाठी पाईप कन्व्हेयर उभारले

महानिर्मिती कंपनीने चंद्रपूर तसेच कोराडी आणि खापरखेडा येथील वीज निर्मिती केंद्राच्या नजीक असलेल्या कोळसा खाणीतील कोळसा आणण्यासाठी पाईप कन्व्हेयर यांची उभारणी सुरु केली आहे. या प्रकल्पाची ठळक वैशिष्ट्ये व कामाची प्रगती अशी आहे:

- कोळशाचे कण तसेच भल्या मोठ्या माल ट्रकचे धुलीकण यामुळे हवेचे प्रदूषण कमी झाले. तसेच प्रवासातील कोळशाची हानी थांबली कोळशाची गुणवत्ता आणि प्राप्ती यांची हमी मिळेल.
- महानिर्मितीच्या चंद्रपूर महा औष्णिक वीज निर्मिती केंद्रासाठी भाताडी कोळसा खाणीपासुन पदमपूर येथील पूर्वीपासून वॅगन लोडींग स्थानकापर्यंत पाईप कन्वेयर पद्धत योजिली आहे. ते जानेवारी २०२१ पर्यंत कार्यान्वित करण्याचे उद्दिष्ट आहे. आतापर्यंत पूर्ण झालेल्या कामाचा तपशील असा स्थापत्य कामे ९६% टक्के तांत्रिक कामे ५९.६४ टक्के.
- खापरखेडा व कोळसा केंद्रासाठी गोंदेगाव, भानेगाव आणि सिंगोरी येथील कोळसा खाणीपासुन पाईप कन्व्हेयर उभारणीचे काम हाती घेतले असुन ते जुलै २०२१ पर्यंत पूर्ण होईल अशी अपेक्षा आहे. पूर्ण झालेल्या कामाचा तपशील: स्थापत्य कामे ६३ टक्के आणि यांत्रिक काम ५३.२८ टक्के

२. कोराडी येथे ओझोनायझेशन योजना: महाप्रदूषण नियंत्रण मंडळाने, पाणी आणि सांडपाणी यांच्याकरिता क्लोरोनीशेन ही पद्धत न वापरता ओझोनायझेशन प्रक्रिया स्वीकारावी अशी सूचना केली. त्यामुळे तिची पूर्तता करण्यासाठी महानिर्मिती कंपनीने

तिच्या ३×६०० मे.वॅ. क्षमतेच्या कोराडी आणि १×२५० मे.वॅ. क्षमतेच्या परळी येथील औष्णिक वीज निर्मिती केंद्रामधे ओझोनायझेशन प्रणाली स्थापन करण्याचे काम हाती घेतले आहे. त्यांचे कार्यान्वयन अनूक्रमे मार्च २१ आणि जुन २१ मध्ये होईल अशी अपेक्षा आहे.

ब. प्रस्तावित प्रकल्प

६६०मे.वॅ./५००मे.वॅ./२५०मे.वॅ./२१० मे.वॅ. युनीटसाठी एफजीडी स्थापना

पर्यावरणासाठीच्या नवीन प्रमाणकाच्या (नॉर्म्स) अनुपालनासाठी महानिर्मिती कंपनी एफजीडी सिस्टम टप्प्याटप्प्याने कोळसाच्या औ. वि. केंद्रात स्थापन करीत आहेत.

- पहिला टप्पा: कोराडी औ.वि.केंद्रात ६६० मे.वॅ. क्षमतेच्या तीन युनीट मध्ये स्थापित केले जातील. अंदाजे खर्च ₹८०५ कोटी
- दुसरा व तिसरा टप्पा: २५० मे.वॅ. क्षमतेचे ०५(पाच) युनीटस् आणि आणि ५०० मे.वॅ. युनीटस् चे आठ (०८) युनीटस् मध्ये अंदाजे खर्च ₹२४०० कोटी.
- चौथा टप्पा: जुन्या २१० मे.वॅ. क्षमतेच्या ६ (सहा) युनीटस् - अंदाजे खर्च ₹२५२ कोटी
- पाचवा टप्पा: ५०० मे.वॅ./२१० मे.वॅ. युनीटमध्ये इएसपी रिट्रोफीटींग: उत्सर्जनाच्या प्रमाणकांचे अनुपालन करण्यासाठी २१० मे.वॅ. क्षमतेची तीन (०३) युनीटस् आणि ५०० मे.वॅ. चे ०२ (दोन) युनीटस् येथे - अंदाजे खर्च ₹१८० कोटी.

क. औष्णिक विद्युत प्रकल्पांच्या योजना (१९८० मे.वॅ.)

१) कोराडी औष्णिक विद्युत केंद्रात (२×६६० मे.वॅ.)

- महानिर्मिती कंपनीने महत्वपूर्ण २×६६० मे.वॅ.चे अद्यावत तंत्रज्ञानाचे कोळसा आधारीत प्रकल्पाचा प्रस्ताव केला आहे. त्यात एफ.जी.डी. आणि एस.सी.आर. प्रणाली सुद्धा असतील. कोराडी युनीट-५, नाशिक युनीट -४ व ५ परळी युनीट ४ व ५ आणि चंद्रपूर युनीट-३ या जुन्या निवृत्त होणाऱ्या युनीटस्च्या ऐवजी हे नवे प्रकल्प असतील.
- गारेपालमा येथील मालकीच्या खाणीतून कोळसा पुरविला जाईल.
- नागपूर शहरातील प्रक्रीया केलेले सांडपाणी शितलीकरणासाठी वापरले जाईल.
- महाराष्ट्र शासनाने तत्त्वत: मंजूरी दिली आहे.
- महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोगाने दि.०४.०९.२०१९ रोजीच्या आदेशाने तत्त्वतः मान्यता दिली आहे.
- प्रस्तावित प्रकल्पांना सांविधिक परवानग्या मिळविण्याची प्रक्रिया चालू आहे. नागरी हवाई वाहतूक विभाग, पर्यावरण विभाग यांचेकडे पाठपुरावा चालू आहे. पर्यावरण, वन आणि हवामान बद्दल मंत्रालय यांनी **टी ओ आर** दिल्या आहेत. (संदर्भाच्या अटी)
- सध्या या प्रकल्पाचे काम खालील कारणास्तव राखून ठेवले आहे:
- महाराष्ट्र शासन निर्णय दि.०४.०५.२०२० नुसार २०२१-२१ या वर्षात कोणत्याही नवीन प्रकल्पाच्या खर्चास मनाई आहे.
- महाराष्ट्र शासनाच्या ऊर्जा विभागाने दि.१७.०६.२०२० रोजी दिलेल्या पत्रानुसार महानिर्मिती कंपनीने कोराडी प्रकल्पाच्या कार्यवाहीमध्ये अक्षय ऊर्जेच्या विजेच्या खरेदीचे बंधन (आर पी ओ) शेतकऱ्यांना दिवसाच्या वेळेत वीज देण्यास प्राधान्य देणे. तसेच अक्षय ऊर्जेस अग्रक्रम देणे यांचा विचार करून प्रस्ताव सादर करण्यात येत आहे.

२) चंद्रपूर औष्णिक विद्युत केंद्र प्रकल्प: (१×६६० मे.वॅ.)

- चंद्रपूर येथे १×६६० मे.वॅ. क्षमतेच्या प्रकल्पाच्या संभवनीयतेचा अभ्यास करण्यास संचालक मंडळाने मान्यता दिली.
- महानिर्मिती कंपनीने मेसर्स 'स्टीग' (Steag) या सल्लागार संस्थेची हा अभ्यास करण्यासाठी नियुक्ती केली. त्यांनी त्यांचा प्रकल्पाच्या योग्यतेविषयीचा अहवाल सादर केला.
- मात्र महाराष्ट्र शासनाच्या ऊर्जा विभागाच्या दि.१७/०६/२०२० रोजीच्या पत्रानुसार कळविले की, पुढील पाच वर्षात औष्णिक विद्युत निर्मितीच्या प्रस्ताव करु नये. महाराष्ट्र शासनाच्या वरील आदेशानुसार ह्या प्रकल्पाचा या वेळी प्रस्ताव करण्यात येणार नाही.

१. सौर वीज निर्मिती प्रकल्प

१) राष्ट्रीय सौर वीज मिशन सोबत महानिर्मिती कार्य करीत असुन आपल्या ऊर्जा निर्मितीच्या क्षेत्रात विविधता तयार करीत आहे.

२) वित्तीय वर्ष २०२०-२१ ते २०२४-२५ या चवथ्या नियंत्रण कालावधीसाठी वितरण संस्थांनी सौर विजेचे प्रापण ५.१८ टक्क्यावरून १३.५८ टक्के असे वाढवायचे आहे. यामुळे येत्या काळात नूतनीकरण केलेल्या सौर विजेची मागणी वाढणार आहे.

३) महानिर्मिती कंपनी येत्या ३-४ वर्षात सौर विजेची विद्यमान निर्मिती क्षमता १८४ मे.वॅ. वरून ३००० मे.वॅ.अशी वाढविण्याची योजना करीत आहे.

४) यामुळे महानिर्मितीचा वीज विक्रीचा सरासरी खर्च कमी होऊन त्याचा ग्राहकांना फायदा होईल. तसेच वितरण संस्थांना नवीकरण ऊर्जेचे आरपीओचे बंधन पूर्ण करता येईल.

५) महानिर्मिती कंपनी 'मुख्यमंत्री सौर वीज कृषी योजना' या योजनेची अंमलबजावणी सुद्धा करीत आहे. त्याचा शेतकऱ्यांना लाभ होईल.

६) महानिर्मितीने वरीलप्रमाणे विविध प्रकारचे सौर वीज प्रकल्प सुरु केले असुन त्याच्या कार्यान्वयानाचे सध्याचे वेळापत्रक (COD) खालीलप्रमाणे आहे.

अ. क्र.	सौर वीज योजना	क्षमता (मे.वॅ.)	सौर वीज प्रकल्प क्षमता (मे.वॅ.मध्ये) आणि त्यांचे वेळापत्रक				
			वि वर्ष २०-२१	वि वर्ष २१-२२	वि वर्ष २२-२३	वि वर्ष २३-२४	वि वर्ष २४-२५
१.	मुख्यमंत्री सौर कृषी योजना	६०९	१६	५९३			
२	इ पी सी पद्धत	६०२	५०	३५०	२०२		
३	दोंडाईचा, धुळे येथील सोलर पार्क (सौर ऊर्जा उद्यान)	२५०		१५०	१००		
४	अस्ट्रा-मेगा रिनीवेबल एनर्जी पॉवर पार्क (यु एम आर इ पी) एन टी पी सी सोबत जेव्ही	२५०० (१२५०)			४००	४००	४५०
	एकूण (मे वॅ)		**६६**	**१०९३**	**७०२**	**४००**	**४५०**

सौर वीज प्रकल्पांची ठळक वैशिष्ट्ये आणि सद्यस्थिती

१. **मुख्यमंत्री सौर शेती वीजदायक तारांची योजना:** (CM's Solar Agri. Feeder Schems) महानिर्मिती कंपनी उपरोक्त "मुख्यमंत्री सौर शैतीसाठी वीज दायी तारांची योजना" याची कार्यवाही करीत आहे. यामुळे शेतीच्या वीजग्राहकांना दिवसाच्या वेळेत कमी खर्चाची वीज उपलब्ध होईल. त्यातून औद्योगिक आणि वाणिज्यिक ग्राहकांच्या क्रॉस सबसिडीत कपात होईल.

- गावनकुंड, जि.अमरावती येथे १६ मे.वॅ. क्षमतेचा सौर वीज प्रकल्प (३३ के.व्ही. क्षमतेच्या प्रकल्पांसाठी पथदर्शक) प्रस्ताव स्वीकार पत्र (LOA) मे. वाकॉक्स एनर्जी प्रा.लि. दिले.
- विदर्भात (३४ मे.वॅ.) मराठवाड्यात ५० मे.वॅ., उत्तर महाराष्ट्रात ५० मे.वॅ. आणि पश्चिम महाराष्ट्रात ५० मे.वॅ. असे सौर विजेचे एकूण १८४ मे.वॅ. क्षमतेचे प्रकल्पासाठी मेसर्स वारी एनर्जीज या संस्थेस स्वीकार पत्र दिले.
- उत्तर महाराष्ट्र (५० मे.वॅ.) आणि पश्चिम महाराष्ट्र (५० मे.वॅ.) असे सौर विजेचे एकूण १०० मे.वॅ. क्षमतेचे इ.एस.एस,एल. मार्फत.
- महाराष्ट्राच्या विविध जिल्ह्यात इ.एस.एस.एल. मार्फत १७९ मे.वॅ. चे सौर वीज प्रकल्प.
- महानिर्मिती कंपनी खाजगी एसपीडी द्वारे १०७ मे.वॅ. चे प्रकल्प विकसीत करीत आहे. त्याचे वीज खरेदी करार केले आहेत.

२. इपीसी पद्धतींच्या अंतर्गत खालील सौर वीज प्रकल्पाचे प्रस्ताव (६०२ मे.वॅ.)

१. मंडळाने इ.पी.सी. तत्त्वावर १८७ मे.वॅ. क्षमतेचे एकत्रित सौर प्रकल्प विकसीत करण्यास मंजुरी दिली आहे. त्यासाठी के.एफ. डब्ल्यु बँक, जर्मनी या बँकेने दिलेले कमी खर्चाचे ७२.८ दशलक्ष युरोच्या शिल्लक कर्जाचा निधी वापरण्यात येईल. (हे प्रकल्प पुढीलप्रमाणे: कूडगाव - ५० मे.वॅ., लातूर - ६० मे.वॅ. महानिर्मिती औष्णिक विद्युत केंद्र जागेत ५२ मे.वॅ. साक्री क्र.१, २५ मे.वॅ.) कूडगाव (५० मे.वॅ.) साठी बी.एच.इ.एल. (भेल) संस्थेला एप्रिल-२०१९ ला आज्ञा केली आहे, हे प्रकल्प मार्च २०२१ पर्यंत होऊ शकतील तसेच उर्वरित १३७ मे.वॅ. समतेच्या प्रकल्पांसाठी स्वीकार पत्रे देण्यात येत आहेत.

२. मंडळाने इ.पी.सी. तत्त्वावर आणखी ३९० मे.वॅ. क्षमतेच्या बहूविध सौर प्रकल्पांना मंजूरी दिली. यासाठी के.एफ.डब्ल्यु (जर्मनी) या बँकेने १४५ दशलक्ष युरोचे नवीन कर्ज घेतले (या प्रकल्पांच्या जागा अशा यवतमाळ - ७५ मे.वॅ. कचाराला - १४५ मे.वॅ. वाशिम - १७० मे.वॅ. आणि अंतर्गत योजनेनूसार कर्जातून साकी क्र.२-२५ मे.वॅ.)

३. दोंडाईचा सौर उद्यान (२५० मे.वॅ.)

- दोंडायचा येथे ५०० मे.वॅ. क्षमतेच्या सौर ऊर्जा उद्यानाची रचना करण्यासाठी मिनिस्ट्री ऑफ न्यू अॅन्ड रिनीवेशन एनर्जी (MNRE) भारत सहकार यांनी दि.१७/१२/२०१५ रोजी तत्त्वतः मंजुरी दिली.
- यातील २५० मे.वॅ. क्षमतेचा पहिला टप्पा २०२१-२२ मधे तयार होणे अपेक्षित आहे.
- यासाठी एकूण ५५०.२३ हेक्टर जमिनीची गरज आहे. त्यापैकी ५०४.७१ हेक्टर जमिन महानिर्मितीकडे आहे. ४५.५२ हेक्टर वैयक्तिक जमीन विकत घेण्याची प्रक्रिया सुरू आहेत.

४. अल्ट्रा-मेगा नवीकरण योग्य वीज उद्याने (युएमआरपीपीज) (२५०० मे.वॅ.)

- रिनीवेबल एनर्जी पॉवर पार्क - २५०० मे.वॅ. क्षमतेचे रिनीवेबल एनर्जी पॉवर पार्क महाराष्ट्रात अंमलबजावणीसाठी विशेष हेतू संस्था (जेवी)/संयुक्त उपक्रम संस्था ५०:५० या समभाग प्रमाणात एनटीपीसी व महानिर्मिती मध्ये सामंजस्य करार करण्यात आला आहे. या नवीकरण योग्य वीज उद्यानांचा विकास व देखभाल या विशेष हेतू संस्थेद्वारे केला जाईल. सौर वीज प्रकल्पाच्या समभागाच्या गुणोत्तरानुसार ही वीज उद्याने एन टी पी सी आणि महानिर्मिती यांना दिली जातील.
- वरीलप्रमाणे गुणोत्तरानुसार महानिर्मिती १२५० मे.वॅ. क्षमतेचे सौर उद्यान स्थापन करील.
- महाराष्ट्र शासनाच्या मंजुरीनंतर एन टी पी सी सोबत संयुक्त साहस प्रकल्प तयार केला जाईल.

इंधन सुरक्षा

अ. इंधन पुरवठा करार

महानिर्मितीने कोळसा कंपन्यांसोबत इंधन पुरवठा करार (एफ एस ए) केले आहेत. औ.वि. केंद्र निहाय कोळसा कंपन्यासोबतची जोडणी वि.वर्ष २०१९-२० मधे खालील प्रमाणे आहे.

एम एम टी पी ए मध्ये संख्या

औ.वि.केंद्राचे नाव	डब्ल्यु सी एल	एम सी एल	एस इ सी एल	एस सी सी एल	एफ एस ए (संख्या)
चंद्रपूर	११.८९	०	०.९१	०	१२.८
कोराडी	०.५	१.१	१.८५१	०	३.४५१
खापर खेडा	१.४३२	३.८७९	२.००१	०	७.३१२
नाशिक	२.३५४	०	०.७२४	०	३.०७८
भुसावळ	४.४५१	०	२.३१२	०	६.७६३
परळी	३.४१९	०	०	१.४१६	४.८३५
पारस	२.५०३	०	०	०	२.५०३
एकूण	**२६.५४९**	**४.९७९**	**७.७९८**	**१.४१६**	**४०.७४२**

ब. ब्रीज लिंकेजचा सामंजस्य करार

वित्त वर्ष २०१९-२०मध्ये डब्ल्युसीएल आणि एससीसीएल या कंपन्यांसोबत ब्रीज लिंकेज (सेतू जोडणी) खालील प्रमाणे आहे

वीज निर्मिती केंद्र	डब्ल्यु सी एल (जी-८-जी-१०) एमएमटी मध्ये	एस सी सी एल (जी-९) एमएमटी मध्ये	एकूण माल संख्या
कोराडी ३×६६० मे.वॅ. ८०% डब्ल्यु सी एल २०% एससीसीएलकडून	५.२०२	०.९७५	६.१७७
चंद्रपूर २ × ५५० मे.वॅ.	३.४७०	-	३.४७
परळी १ × २५० मे.वॅ.	-	०.६४८	०.६४८
एकूण	**८.६७२**	**१.६२३**	**१०.२९५**

अल्प मुदतीचे सामंजस्य करार: डब्ल्यु सी एल सोबत - ३.२७५ एम एम टी आणि एस सी सी एल सोबत ३.०० एम एम टी

क. वित्तीय वर्ष २०१९-२० मधील महानिर्मितीला झालेला कोळसा पुरवठा

कोळसा कंपनी निहाय, पुरवठ्यासाठी केलेली जोडणी, प्राप्ती आणि प्रत्यक्ष प्राप्तीची टक्केवारी खालीलप्रमाणे आहे:

(संख्या टी एच एम टी)

कोळसा कंपनीचे नांव	वित्त वर्ष २०१९-२०		
	जोडणी (लिंकेज)	प्राप्ती	टक्केवारी
डब्ल्यु सी एल	३९९८६	२५२९३	६३.२६
एम सी एल	४७२४	२२१६	४६.९१
एस ई सी एल	६९५२	१५४४	२२.२१
एस सी सी एल	५८०१	५३७३	९२.६२
आयात कोळसा	२७०१	२६४०	९७.७४
एकूण	**६०१६४**	**३७०६६**	**६१.६१**

ड. आयात कोळसा

महानिर्मितीच्या आवश्यक असलेल्या कोळसापेक्षा त्याचा प्रत्यक्ष पुरवठा कमी असल्याने, महानिर्मितीने परदेशात निर्माण केलेल्या नॉन-कोकींग स्टिम या प्रकारच्या कोळशासाठी केंद्र निहाय वेगवेगळे करार केले. कोराडी, चंद्रपूर आणि भुसावळ या औ.वि. केंद्रासाठी हे करार करण्यात आले. याशिवाय कोराडी, खापरखेडा, चंद्रपूर आणि भुसावळ केंद्राच्या गरजा पूर्ण करण्यासाठी करारातील मालसंख्या ५० टक्क्यांनी वाढविण्यात आली.

याशिवाय देशातील कोळशाच्या पुरवठ्यातील तूट कमी असल्यामुळे महानिर्मितीने परदेशातील २.० दशलक्ष एम टी नॉन-कुकींग स्टीम या प्रकारच्या कोळसा कोराडी, खापरखेडा, चंद्रपूर, भुसावळ आणि नाशिक या औ.वि. केंद्राना वि.वर्ष २०१९-२० मध्ये मिळावा यासाठी निविदा प्रसिद्ध केल्या ही प्रक्रिया सुरु झाली असताना मधेच राखुन ठेवण्यात आली. कारण आयात कोळशाला देशातील कोळशाचा पर्याय उपलब्ध होण्याची शक्यता निर्माण झाली. देशातील कोळशाच्या पुरवठ्यात होणारी सुधारणा आणि कोविड-१९ प्रसारामुळे कमी झालेली वीज मागणी तसेच पावसामुळे सप्टेंबर २०२० पर्यंत होणारी वीज मागणीतील घट यांचा विचार करून महानिर्मितीने आयात कोळसाचा मागणी आदेश रद्द केला.

यापुढे कोळसा स्थिती व वीज मागणीचा विचार करून कोळसा आयातीच्या बाबत ऑक्टोबर २०२० नंतर आढावा घेण्याचे ठरेल.

इ. उरण येथील वायू आधारित औष्णिक वीज निर्मितीला वायू पुरवठा

महानिर्मिती कंपनी वायू आधारीत वीज निर्मितीची स्थापित क्षमता ६७२ मे.वॅ. आहे. उरण वीजनिर्मिती केंद्राला ३.५ एम एम एस सी एम डी एवढे इंधन आवश्यक आहे. मेसर्स जी ए आय एल (गेल) यांचेकडून उरण डी सी क्यु च्या ३.५ एम एम एस सी एम डी या गरजेच्या तूलनेत खूप कमी प्रमाणात ए पी एम हा वायू मिळतो. कारण गेलकडे उत्पादनाचा स्तर कमी

आहे. वर्ष २०१९-२० मधे मे.गेल कडून उरण केंद्रासाठी १.७७ एम एम एस सी एम डी वायु मिळाला. ए पी एम वायू कमी मिळाल्यामुळे महानिर्मितीने गरज भरून काढण्यासाठी नॉन-ए पी एम वायू मिळविण्यासाठी प्रयत्न सुरु केले आहेत. तसेच देशात वायूची उपलब्धता कमी असल्याने महानिर्मितीने पर्यायी स्त्रोताद्वारे वायू उपलब्ध होण्याची शक्यता अजमावून पाहिली. त्यानुसार उरण केंद्राची मेसर्स गेल सोबत स्पॉट गॅस (नॅचरल गॅस / रिगॅसीफाईड, लिक्वी फाईड नॅचरल गॅस आर एल एन जी) मिळविण्यासाठी 'स्पॉट गॅस सेल ॲग्रीमेंट (SGPA)' हा करार दि.१८.०१.२०१७ रोजी केला. या करारामुळे देशातंर्गत वायूचा तूटवडा झाल्यास वीज निर्मितीसाठी स्पॉट गॅस (आर एल एन जी) पर्याप्त वीज निर्मिती करण्यासाठी मिळविता येईल. त्यापूर्वी तांत्रिक व वित्तीय शक्यतांचा अभ्यास केला जाईल.

ई. कोळसा स्थिती सुधारणा करण्यासाठी आणि स्वस्त वीज निर्मितीसाठी उपाय

➢ **कोळसा वाहतूक रस्त्याने / रस्ता नि रेल मार्गाने करण्याच्या सूचना**

- भारत सरकारच्या कोळसा मंत्रालयातील सचिव (कोळसा) यांनी दि.२१/०९/२०१७ रोजी आदेश दिले की कोळसा वाहतूकीसाठी रस्त्याचे किंवा रस्ते - नि रेल्वे मार्ग (आर सी आर) यांचा वापर सुरु करावा. केंद्रिय वीज प्राधिकरणाने सुद्धा कोळसा खाणीच्या ६० किमी त्रिज्येच्या परिसरातील औष्णिक वीज निर्मिती केंद्राना अतिरिक्त कोळसा देण्याचे आदेश दिले. त्याला अनुसरून महानिर्मितीने जास्त प्रमाणात कोळसा मिळविण्यासाठी कोळशाची रस्ता वाहतूक सुरु केली आणि ६० कि.मी. अंतरापर्यंतच्या वीज निर्मिती केंद्रात कोळसा मिळविण्याचे प्रयत्न सुरु केले. कोराडी, खापरखेडा आणि चंद्रपूर केंद्रासाठी वि.वर्ष २०१९-२० मधे दैनंदिन सरासरी १४७१२ कोळसा वाहतूक झाली.

➢ **कोळसा पुरवठा व रेल्वे वाहतूक समन्वय प्रभावी करण्यासाठी प्रयत्न**

- महानिर्मितीला कोळसा पुरवठा चांगल्याप्रकारे होण्यासाठी महानिर्मितीने विविध स्तरावर आणि महाराष्ट्र शासनातर्फे प्रयत्न चालू ठेवले आहेत. कोळसा कमी मिळणे, रेल्वेच्या रेक्स कमी उपलब्ध होणे या समस्यांवर, संचालक (खाणी) अतिरिक्त मुख्य सचिव (ऊर्जा), महाराष्ट्र शासन यांना तसेच कोळसा मंत्रालय आणि रेल्वे प्राधिकारी यांना पत्रे पाठवून पाठपुरावा करण्यात येतो.
- एस इ सी एल कंपनीने कोराडी केंद्राला रेल्वे मार्गा व्यतिरिक्त आर सी आर पद्धत अवलंबून २,००,००० एम टी प्रती माह एवढा कोळसा उपलब्ध करून दिला.
- महानिर्मितीच्या केंद्रांना पुढील ५ वर्षात धुतलेला कोळसा पाठविण्यासाठी एम एस एम सी चा प्रस्ताव स्वीकारण्यात आला आहे. त्यानुसार डब्ल्यू सी एल कंपनी कडून १० एमएमटीपीए एसइसीएल कडून ०७ एमएमपीटीए आणि एमसीएल कडून ५ एमएमटीपीए कोळसा महानिर्मितीच्या केंद्रांना मिळेल.
- महाराष्ट्र शासनाचे प्रधान सचिव (ऊर्जा) यांनी मा.सचिव (कोळसा) मंत्रालय, भारत सरकार यांना पत्रे पाठवून विनंती केली की त्यांनी डब्ल्यू सी एल / सी आय एल या कंपन्यांना सूचना द्याव्यात आणि विद्यमान इंधन पुरवठा करारानुसार महानिर्मितीला अधिसूचित दराने दिला जाणारा कोळसा वाढवावा आणि डब्ल्यू सी एल कंपनीत कोळशाच्या किमती मध्ये एकतर्फी करीत असलेली वाढ (खाणी निहाय) मागे घेण्यास सांगावे.

➢ **कोराडी यूनीट ८, ९ व १०, चंद्रपूर युनीट ८ व ९ आणि परळी युनीट ८ ब्रीज लिंकेज**

- ब्रीज लिंकेज ही अल्प मुदतीची व्यवस्था आहे. विशिष्ट निर्देशित इ.यू.पी. (कोराडी यूनीट ८, ९ व १०, चंद्रपूर युनीट ८ व ९ आणि परळी युनीट ८) यांची कोळशाची गरज, गारेपालमा - दोन येथील कोळसा मिळेपर्यंत भागविण्यासाठी ही व्यवस्था आहे.
- कोळसा मंत्रालयाने ऑगस्ट २०२१ पर्यंत ब्रीज लिंकेजच्या व्यवस्थेला मान्यता दिली आहे. महानिर्मितीने मेसर्स डब्ल्युसी एल सोबत ठरलेल्या कोळशाच्या किमतीनुसार आणि दिनांक २८.०१.२०२० रोजीच्या अधिसुचित दरापेक्षा प्रती टन ₹ ४५०/- एवढ्या जादा दरानुसार खाणी निहाय कोळसा पुरवठ्याला ब्रीज लिंकेजच्या सामंजस्य करार केला आहे. त्याची मुदत ऑगस्ट २०२१ पर्यंत आहे.
- याशिवाय कोराडी युनीट-८,९ आणि १० आणि परळी युनीट-८ साठी मेसर्स एस सी सी एल सोबत ब्रीज लिंकेजचा सामंजस्य करार करण्याची प्रक्रीया चालू आहे.

- **खाणीनुसार कोळसा पुरवठा**

- डब्ल्यु सी एल कंपनीने सी आय एल (कोल इंडिया लि.) कंपनीची विशिष्ट खाण धोरणाची अंमलबजावणी केली आणि दि.१ नोव्हेंबर २०१९ रोजी कोळसा दराची सूचना जारी केली. त्यानुसार ११ विशिष्ट खाणीतील कोळशाला ₹ ४५०/- प्रती टन जादा दर द्यावा लागतो. हा दर ०२ नोव्हेंबर २०१९ पासून लागू केला आहे.
- सी आय एल च्या कोळसा धोरणानुसार बंधनकारक असणारा सामंजस्य करार डब्ल्यु सी एल कंपनी आणि महानिर्मिती कंपनी यांच्यामध्ये झालेला नाही. महानिर्मितीस सी आय एस च्या विशिष्ट खाण धोरणाप्रमाणे कोळसा मिळाला नाही. महानिर्मितीने डब्ल्यू सी एल ला वेळोवेळी निरिक्षक पत्रे पाठवून या त्रुटीकडे लक्ष वेधले आहे.
- महानिर्मितीचे मा.सचिव, कोळसा मंत्रालय यांना विनंती केली आहे की, त्याने डब्ल्युसीएल ला इतर उपकंपन्या म्हणजे एम सी एल आणि एस इ सी एल यांच्या दराच्या समान बेसिक कोल कॉस्ट कमी करण्याच्या सूचना द्याव्यात.
- महानिर्मितीने डब्ल्यू सी एल कंपनीला दि.०४/०७/२०२० रोजी पत्राने कळविले की, त्यांनी कोळसा पुरवठ्याच्या दि.०२ नोव्हेंबर २०१९ पासून पाठविलेले बीजके / देयके यांच्यात सुधारणा करावी. त्यासाठी अधिसूचित दर लागू करावा आणि त्यात ₹ ४५०/- प्रती टन ही जादा किंमत नसावी. महानिर्मिती कोळसा पुरवठ्यासाठी डब्ल्यु सी एल ला देय रकमेतून ₹ ४४८.८३ कोटी ही जादा रक्कम वजा करील.
- डब्ल्यु सी एल या देय रकमेतून ₹ ४४८.८३ कोटी कपात करण्याची माहिती मंडळाला देण्यात आली आहे.
- तसेच मंडळाला माहिती देण्यात आली की, भविष्यात सुद्धा महानिर्मिती डब्ल्यू सी एल चा खाणीनुसार दर स्वीकारणार नाही. महानिर्मिती कडून डब्ल्यू सी एल ला प्रत्येक वेळी कळविण्यात येईल की जो पर्यंत (भारत सरकारच्या) कोळसा मंत्रालयाकडून / वीज मंत्रालयाकडून / ऊर्जा विभाग, महाराष्ट्र शासन यांचेकडून डब्ल्यू सी एल च्या जादा दरासंबंधी सुस्पष्ट मार्गदर्शक सूचना आणि अभिप्राय मिळणार नाही; तोपर्यंत अशी देयके स्वीकारली जाणार नाहीत.

- **भुसावळ ६६० मे.वॅ. साठी कोळसा लिंकेज**

- कोल इंडिया लिमिटेड यांचे शक्ती धोरणातील परिच्छेद बी (१) त्या अंतर्गत भूसावळचे युनीट-६ साठी कोळसा मंत्रालयाने लिंकेज मंजूर केले. संदर्भ - पत्र क्र.एम ओ एम दि.१३.१२.२०१९
- त्यानुसार महानिर्मितीने सीआयएल ला कळविले की भुसावळच्या युनीट ६ (१×६६० मे.वॅ.) साठी ३.१८ एम एम टी पी ए कोळशाची गरज असुन त्यासाठी सी आय एल ने तिच्या उपकंपन्यांना एल ओ ए / एफ एस ए वर स्वाक्षरी करण्याच्या पुढील प्रक्रियेसाठी कराराबद्दल कळवावे.
- मात्र अद्याप सी आय एल कडून भुसावळच्या युनीट-६ या नवीन युनीट साठी कोळसा वाटप निश्चिती केल्याचे पत्र मिळालेले नाही.

- **धुपतालासाठी डब्ल्यू सी एल कंपनीचे कॉस्ट प्लस वितरण**

- डब्ल्यू सी एफ कंपनीने एक सूचना प्रसिद्ध करुन त्यांचे विद्यमान लिंकेज धारक / एल ओ ए धारक / एफ एस ए धारक यांचेकडून डब्ल्यू सी एफ चे धुपताला येथील ओ सी पी प्रकल्प [सस्ती यु जी ते ओ सी धुपताला ओ सी पी (सस्ती यु जी ते ओ सी)] यातून अधिक खर्चासह (कॉस्ट प्लस) कोळसा मिळविण्यासाठी दि.०२.०३.२०१९ रोजी अर्ज मागविले.
- महानिर्मितीने धुपताला खाणी मधुन ०.६८ एम एम टी कोळसा स्वीकारण्यास तत्त्वत: सशर्त मान्यता दिली आहे, मात्र त्यासाठी अट ठेवली आहे की, चंद्रपूर औष्णिक विद्युत केंद्रासाठीच एस इ सी एल चे ०.९१ एम एम टी चे लिंकेज डब्ल्यू सी एल लिंकेज कडे हस्तांतरित करावे आणि एन आय ए मध्ये सहभागही नोदंवला आहे.
- डब्ल्यु सी एल च्या शिफारसीनंतर महानिर्मितीने सी आय एल ला विनंती केली की, त्यांनी चंद्रपूर औष्णिक विद्युत केंद्रासाठी एस सी इ सी एल चे ०.९१ एम एम टी कोळशाचे लिंकेज डब्ल्यु सी एल ला हस्तांतरित करावे आणि धुपताला येथील वाटपासाठी कायमस्वरुपी करावा. सी आय एल ने या लिंकेज स्थानांतरणाला मंजुरी दिली आहे. करार करण्याची प्रक्रीया चालू आहे.

वार्षिक परताव्याचा उतारा / सारांश

अधिनियमातील कलम ९२ चे उपकलम (३) यानुसार वार्षिक परताव्याचा उतारा फॉर्म एम जी टी-९ मधे दिलेला आहे. तो उतारा संचालक अहवालाचे परिशिष्ट -१ येथे जोडला आहे.

मंडळाच्या बैठकीची संख्या

वर्ष २०१९-२० मध्ये संचालक मंडळाच्या एकूण ०८ (आठ) बैठका आयोजित केल्या होत्या.

संचालक नियुक्तीचे धोरण

कंपनीचे कार्यकारी संचालक आणि स्वतंत्र संचालक यांची नेमणूक मराविमं सूत्रधारी कंपनी लि. तर्फे केल्या जातात. कार्यकारी संचालक यांची पात्रता व नेमणूकीचे इतर निकष याची माहिती कंपनीच्या संस्थापन नियमावलीमध्ये दिली आहे.

कलम १८६ अनुसार कर्जे, हमी आणि गुंतवणूकीचा तपशील

महानिर्मिती कंपनी पायाभूत सुविधा पुरविणे या उद्योगात कार्यरत असल्याने कंपनी अधिनियम २०१३ चे कलम १८६ यातील कर्जे, हमी किंवा प्रतिभूती देणे या विषयीच्या तरतुदी कंपनीला लागू नाहीत. कंपनीने तिच्या उपकंपन्यांना प्रवर्तनांच्या गरजांसाठी कर्जे पुरविली आहेत. या गुंतवणूकीची माहिती कंपनीच्या एकल/स्वायत्त वित्तीय विवरण पत्राची टिपा क्र.३ मध्ये दिली आहे.

संबंधितांशी केलेल्या कंत्राटांचा / करारांचा तपशील

महानिर्मिती कंपनी तिने निर्माण केलेली बहुतांश वीज 'मराविमं सूत्रधारी कंपनी लि. ची दुसरी उपकंपनी' ''महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कं.लि. (महावितरण)'' या सहोदर कंपनीला विकते. या वीज विक्रीचे दर विद्युत अधिनियम २००३ च्या तरतुदीप्रमाणे महाराष्ट्र विद्युत नियामक संस्था महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोग यांचेकडून निश्चित केले जातात. तसेच महानिर्मिती कंपनी रिॲक्टीव्ह एनर्जी चार्जेस यांचे देयक मेसर्स महाराष्ट्र राज्य विद्युत पारेषण कं.लि. (महापारेषण) कंपनीला कर आकारते. या वीज विक्रीचे दर सुद्धा विद्युत अधिनियम २००३ च्या तरतुदीप्रमाणे विद्युत नियामक म्हणजे महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण आयोग यांचेकडून निश्चित केले जातात.

वित्तीय वर्ष अखेर आणि अहवालाची तारीख दरम्यान कंपनीच्या वित्तीय स्थितीवर परिणाम करणारे महत्वाचे बदल आणि बांधिलकी (असल्यास): वित्तीय वर्ष संपल्यानंतर अहवाल तारखेपर्यंच्या कालावधीत कंपनीच्या वित्तीय स्थितीला बाधक ठरू शकतील असे कोणतेही मोठे बदल किंवा बांधिलकी झालेली नाहीत.

औद्योगिक संबंध

या वर्षभरात कंपनीच्या व्यवस्थापणाने आपल्या कर्मचारी वृदांशी असलेले संबंध नेहमीप्रमाणे सलोख्याचे ठेवले आहेत. कंपनीने कर्मचारी संघटना सोबत ०१.०४.२०१८ पासून स्थगित ठेवलेला वेतन सुधारण करार दिनांक ११.०९.२०१९ रोजी झाला.

संचालक मंडळातील बदल

या वर्षी संचालक (प्रकल्प) या पदावर दि.१०.०४.२०१९ रोजी श्री.व्ही.थंगपांडीयन यांची नियुक्ती झाली आणि श्री.पुरुषोत्तम जाधव यांची दि.०१.०६.२०१९ रोजी संचालक (खाण) या पदावर नियुक्ती झाली. श्री.अरविंद सिंह यांनी दि.०७.०९.२०१९ रोजी श्री.बिपीन श्रीमाळी यांचे कडून महानिर्मितीचे मुख्य व्यवस्थापकीय संचालक या पदाची सूत्रे हाती घेतली होती. नंतर श्री.संजीव कुमार (भा.प्र.सेवा) यांची दि.०५.११.२०१९ रोजी महानिर्मितीचे मुख्य व्यवस्थापकीय संचालक पदावर नियुक्ती झाली होती. दि.१७.०१.२०२० रोजी श्रीमती शैला ए. (भा.प्र.सेवा) या महानिर्मितीच्या मुख्य व्यवस्थापक संचालक या पदावर नियुक्त झाल्या होत्या. दि.१०.०८.२०२० रोजी महानिर्मिती मुख्य व्यवस्थापकीय संचालक पदी श्री.संजय खंदारे, (भा.प्र.सेवा) यांची नियुक्ती झाली. श्री.विश्वास पाठक यांनी संचालक पदाचा राजीनामा दि.०८.०१.२०२० रोजी दिला. श्रीमती जुईली वाघ यांनी दि.०६.०७.२०२० रोजी संचालक पदाचा राजीनामा दिला. श्री.सी.एस.थोटवे, संचालक (प्रवर्तने) हे वयोमानानुसार दि. ३१.०८.२०२० रोजी निवृत्त झाले. श्री.एस.जे.आंबेकर संचालक (वित्त) यांची मुदत १०.०८.२०२० रोजी पूर्ण झाल्यानंतर ते संचालक नाहीत. श्री.राजू बुरडे यांनी संचालक (प्रवर्तन) पदाची ३१.०८.२०२० रोजी सुत्रे हाती घेतली आणि श्री.बाळासाहेब बी. थिटे यांनी दि. १५.०९.२०२० रोजी संचालक (वित्त) या पदाची सूत्रे हाती घेतली.

लेखा परिक्षण समिती

आढावा वर्षात महानिर्मितीच्या लेखापरिक्षण समितीमध्ये श्री.विश्वास पाठक (अध्यक्ष), श्री.सी.एस.थोटवे आणि श्री.एस.जे.आंबेरकर या सदस्यांचा समावेश होता. वितीय वर्ष २०१९-२० मध्ये या लेखा परिक्षण समितीच्या एकूण ०४ सभा झाल्या.

कंपनीची सामाजिक जबाबदारी - समिती (वित्तीय)

महानिर्मितीने कंपनीची सामाजिक जबाबदारी पार पाडण्यासाठी एक समिती गठित केली आहे. तिथे सदस्य असे आहेत. श्री.संजय खंदारे (अध्यक्ष), श्री.राजू बुरडे (सदस्य), श्री.व्ही.थंगपांडियन (सदस्य), श्री.बाळासाहेब थिटे (सदस्य), महानिर्मिती कंपनीने सी एस आर चे धोरण तयार केले असुन त्याला कंपनीचे संचालक मंडळ आणि समितीने मंजुरी दिली आहे. कंपनीचे ध्येय व उद्दिष्टे खालील प्रमाणे आहेत.

१. प्रकल्प बाधीत व्यक्ती (पी ए पी) याच्या सामाजिक आणि आर्थिक स्थितीत सुधारणा घडविणे.

२. कायम स्वरूपी सुधारणा साठीच्या संधी पुढील क्षेत्रात पुरविणे-उत्पन्नाची निर्मिती, आरोग्य, शिक्षण, पाणी व वीज, स्वच्छता, संवाद व इतर क्षेत्रे.

३. प्रकल्प ग्रस्तांच्या सामुदायिक विकासासाठी व्यापक दृष्टिकोन बाळगणे आणि अशा क्षेत्रात प्रकल्पग्रस्तांना किमान त्यांची पूर्वीची जीवन शैली पुन्हा प्राप्त होईल याची हमी घेणे.

४. सामुदायिक विकासाची कामे पारदर्शक व सहभाग पद्धतीने अंमलात आणणे.

५. स्थानीक लोकप्रतीनिधींच्या सहभागाने व सल्ल्याने समितीच्या कामाचे आयोजन करण्याची हमी घेणे आणि प्रकल्पग्रस्त क्षेत्रे व वीज केंद्राचा परिसर यात कंपनीच्या सामाजिक जबाबदारीच्या कार्यासाठी संस्थात्मक स्वरूपाची यंत्रणा तयार करणे.

कंपनी अधिनियमनाच्या तरतुदी प्रमाणे वित्तीय वर्षे २०१९-२० मध्ये सी एस आर कामचे दायित्त्व निरंक होते. कारण कंपनीला मागील तीन वित्तीय वर्षात तोटा झाला आहे. वित्तीय वर्ष २०१९-२० मध्ये सी एस आर वर ३.४७ कोटी खर्च करण्यात आला.

सामाजिक जबाबदारी बाबत तपशील अहवाल **परिशिष्ठ -२** येथे जोडण्यात आला आहे.

संचालकांच्या जबाबदारीचे निवेदन

कंपनी अधिनियम २०१३ चे कलम १३४(३)(सी) नुसार, कंपनीच्या संचालकांच्या जबाबदारीचे विवरण पत्राच्या संदर्भात खालील बाबींची हमी देण्यात येते.

१. कंपनीला लागू होणाऱ्या लेखामानकांचे अनुसरण करण्यात आले आहे. जर काही प्रत्यक्ष विचलन झाले असेल तर, त्याबाबत योग्य स्पष्टीकरणे देण्यात आली आहेत.

२. निवडलेली लेखा धोरण सातत्याने लागू केली होती आणि दि.३१.०३.२०२० रोजी कंपनीच्या स्थितीचे रास्त आणि योग्य दर्शन घडावे यासाठी न्याय्यबुद्धीने तसेच सुज्ञतेने निर्णय घेण्यात आले व अंदाज करण्यात आले.

३. कंपनीच्या मत्तांचे संरक्षण करणे तसेच लबाडी व अनियमितता रोखणे यासाठी कंपनी अधिनियम २०१३ मध्ये ज्या तरतुदी केल्या आहेत. त्यानुसार लेख्यांचे अभिलेखांचे जतन करण्यासाठी महानिर्मिती कंपनीच्या संचालकांनी योग्य प्रकारे आणि पुरेशी काळजी घेतली आहे.

४. ''महानिर्मिती'' ही सतत कार्यरत असलेली संस्था आहे या तत्त्वांच्या आधारे वार्षिक लेखे तयार करण्यात आलेले आहेत.

५. कंपनीला लागू होणारे सर्व कायद्यातील तरतूदीचे अनुपालन करण्याची हमी मिळावी या दृष्टीने योग्य कार्य पद्धतीची रचना, संचालकांनी केलेली होती आणि ही कार्यपद्धती पुरेशी असुन प्रभावी कार्यरत होती.

ऊर्जा संवधर्न, तंत्रज्ञानाचा वापर आणि परदेशी चलनातील मिळकत व खर्च

कंपनी अधिनियम २०१३ मधील कलम १३४(एम) ज्याचे सहवाच कंपनी (लेखे) नियमावली २०१४ यातील नियम क्र.८(३) या सोबत होते. त्यानुसार ''ऊर्जा संवर्धन, तंत्रज्ञान स्वीकार आणि परदेशी चलनातील मिळकत व खर्च'' या संबंधीची आवश्यक असलेली माहिती या अहवालाचा भाग असलेले, **'परिशिष्ट-३'** यामध्ये दिलेली आहे.

सांविधिक लेखा परिक्षक यांची निरीक्षणे / अभिप्राय यांची उत्तरे

सांविधिक लेखा परिक्षक यांनी त्यांच्या लेखापरिक्षण अहवालात लिहिलेली निरीक्षणे व अभिप्राय यांना कंपनीने दिलेली उत्तरे या अहवालाचे **'परिशिष्ट-४'** यामध्ये जोडली आहेत.

मुदतींच्या ठेवी

अहवालाच्या वर्षात कंपनीने जनतेकडून कोणत्याही मुदतीच्या ठेवी मागविल्या नाहीत/स्वीकारल्या नाहीत.

व्यय लेखापरिक्षक

सांधिक प्रकरण विभाग मंत्रालय भारत सरकार यांच्या मंजुरीने महानिर्मिती कंपनीने दि.३१.०३.२०२० रोजी संपणाऱ्या वर्षासाठी कंपनीचे ''व्यय लेखा परिक्षक'' म्हणून मेसर्स ए.बी.के. ॲन्ड असोसिएट्स यांची नेमणूक केली आहे.

सांविधिक लेखापरिक्षक

भारतीय लेखा नियंत्रक आणि महालेखा परिक्षक यांनी मेसर्स के.एस.अय्यर ॲन्ड कंपनी, मुंबई, आणि मेसर्स आर एस व्ही ए ॲन्ड कंपनी, मुंबई, यांची वित्तीय वर्ष २०१९-२० या वर्षासाठी संयुक्त सांविधिक लेखापरिक्षक म्हणून नेमणूक केलेली आहे.

बाह्य कंपनी सेक्रेटरी कृत परिक्षण

महानिर्मिती कंपनीच्या संचालक मंडळाने वित्तीय वर्ष २०१९-२० साठी स्वतंत्र कंपनी सेक्रेटरी यांचेकडून परिक्षण करण्यासाठी **मेसर्स ए.वाय.साठे अँड कंपनी या कंपनी सेक्रेटरी** (सी/२०२, कोहीनूर अपार्टमेंटस्, दुसरा गाळा, एन.सी.केळकर मार्ग, कबुतर खान्याजवळ, दादर (पश्चिम), मुंबई - ४०० ०२८ यांची) नियुक्ती केली आहे. त्यांचा अहवाल **परिशिष्ट-५** यामध्ये आहे.

ऋणनिर्देश

महानिर्मिती कंपनीला आपल्या कार्यामध्ये विविध केंद्र व राज्य सरकार विभाग / संस्था यांचे तसेच वित्तीय संस्था आणि बँका, साविधिक लेखा परिक्षक, व्यय लेखा परिक्षक, भारताचे लेखानियंत्रक आणि महालेखापरिक्षक, नवी दिल्ली तसेच महालेखापाल (वाणिज्य) मुंबई, केंद्रीय/राज्य विद्युत नियामक, प्रधिकारी, सेक्रेटरीयल, ऑडीटर्स, अपीलासाठीची न्यायाधिकरणे आणि कंपनीचे भागधारक यांनी जी मदत व सहकार्य केले त्याबद्दल संचालक त्यांची कृतज्ञतापूर्वक प्रशंसा व धन्यवाद नोंदवित आहेत. तसेच कंपनीच्या सर्व कर्मचाऱ्यांनी तळमळीने व समर्पित वृत्तीने त्याचे कार्य केले त्याबद्दल मंडळ त्यांची प्रशंसा करीत असून ती तेथे नोंदवित आहे.

संचालक मंडळाच्या वतीने

अध्यक्ष व व्यवस्थापकीय संचालक

स्थळ: मुंबई
दिनांक: ०३.१२.२०२०

संचालकांचे अहवालाचे परिशिष्ट क्र-१

फॉर्म नं. एम.जी.टी.९

वार्षिक विवरणाचा सारांश

३१.०३.२०२० रोजी संपलेल्या आर्थिक वर्षाची स्थिती

(कंपनी अधिनियम २०१३ चे कलम ९२(३) आणि कंपनी (व्यवस्थापन व प्रशासन) नियमावली २०१४ यातील नियम १२(१) याला अनुसरुन)

१. नोंदणी व अन्य तपशील:

१	सी आय एन	यू ४०१००एमएच२००५एसजीसी१५३६४८
२	नोंदणीची तारीख	३१.०५.२००५
३	कंपनीचे नांव	महाराष्ट्र राज्य वीज निर्मिती कंपनी मर्यादित
४	कंपनीची श्रेणी / उपश्रेणी	शासकीय कंपनी
५	नोंदणीकृत कार्यालयाचा पत्ता व संपर्क तपशील	प्रकाशगड, प्रा. अनंत काणेकर मार्ग, वांन्द्रे (पूर्व), मुंबई ४०००५१.
६	कंपनी यादीवरील (लिमिटेड) आहे का ? होय/नाही	नाही
७	रजिस्टर व ट्रान्स्फर एजंटचे नाव पत्ता, जर असल्यास	लागू नाही.

२. कंपनीचे प्रमुख उद्योग कार्य: कंपनीच्या उलाढालीमध्ये १०% किंवा त्याहून जास्त योगदान देणाऱ्या सर्व औद्योगिक व्यवहाराची माहिती देणे.

अनु. क्र.	मुख्य उत्पादित / सेवांची नांवे	वस्तु / सेवा यांचा एन आय सी कोड	कंपनीच्या एकूण उलाढालीत टक्केवारी
१	वीज निर्मिती	लागू नाही	१०० टक्के

३. सूत्रधारी, उपकंपन्या व सहयोगी कंपन्याचा तपशील:

अनु. क्र.	कंपनीचे नाव व पत्ता	सी आय एन / जी एल एन	सुत्रधारी / उपकंपनी / सहयोगी	शेअर्सची टक्केवारी	लागु होणारा विभाग
१	मराविम सुत्रधारी कंपनी मर्यादित	यू४०१००एमएच२००५एसजीसी१५३६४९	सुत्रधारी	१००	२(८७)
२	महागुज कोलरीज कंपनी मर्यादित	यू१०१०२एमएच२००६एसजीसी१६५३२७	उपकंपनी	६०	२(८७)
३	धोपावे कोस्टल पॉवर कंपनी मर्यादित	यू४०१०८एमएच२००७एसजीसी१६८८३६	उपकंपनी	१००	२(८७)
४	महाराष्ट्र ॲश मॅनेजमेंट सर्विसेस मर्यादित	यू४०१०५एमएच२००७एसजीसी१७३४३३	उपकंपनी	१००	२(८७)

४. शेअर धोरणेचे स्वरुप (समभाग भांडवलाची विभागणी: एकूण समभागाची टक्केवारी):

१) श्रेणी निहाय भाग धारणा

भाग धारकांची श्रेणी	वर्षाच्या आरंभी धारण केलेल्या भागांची संख्या				वर्षाच्या अखेरीस धारण केलेल्या भागांची संख्या				वर्षभरातील बदलाची टक्केवारी
	डीमॅट	प्रत्यक्ष	एकूण	एकूण भागांची टक्केवारी	डीमॅट	प्रत्यक्ष	एकूण	एकूण भागांची टक्केवारी	
अ) प्रवर्तक									
१) भारतीय									

अ) व्यक्ती/एच.यु. एफ.	०	०	०	०	०	०	०	०	
ब) केंद्र सरकार	०	०	०	०	०	०	०	०	
क) राज्य शासन	०	०	०	०	०	०	०	०	
ड) संस्था कंपनी	०	२५२८४१२६२२६	२५२८४१२६२२६	१००	०	२५३४३९४६२२६	२५३४३९४६२२६	१००	
इ) बँका / वित्तसंस्था	०	०	०	०	०	०	०	०	
फ) इतर	०	०	०		०	०	०	०	
उप बेरीज (अ)(१)	**०**	**२५२८४१२६२२६**	**२५२८४१२६२२६**	**१००**	**०**	**२५३४३९४६२२६**	**२५३४३९४६२२६**	**१००**	**०.२३**
२) परदेशी									
अ) अनिवासी भारतीय व्यक्तीगत	०	०	०	०	०	०	०	०	
ब) इतर व्यक्ती	०	०	०	०	०	०	०	०	
क) संस्था, कंपन्या	०	०	०	०	०	०	०	०	
ड) बँका/वित्तसंस्था	०	०	०	०	०	०	०	०	
इ) इतर	०	०	०	०	०	०	०	०	
उप बेरीज (अ)(२)	**०**	**०**	**०**		**०**	**०**	**०**	**०**	
एकूण प्रवर्तकांची भागाधारणा (अ) = (अ)(१)(अ)(२)	**०**	**२५२८४१२६२२६**	**२५२८४१२६२२६**	**१००**	**०**	**२५३४३९४६२२६**	**२५३४३९४६२२६**	**१००**	**०.२३**
ब) सार्वजनिक भागाधारणा									
१) संस्था									
अ) म्युचअल फंड	०	०	०	०	०	०	०	०	
ब) बँक / वित्त संस्था	०	०	०	०	०	०	०	०	
क) केंद्र सरकार	०	०	०	०	०	०	०	०	
ड) राज्य शासन	०	०	०	०	०	०	०	०	
इ) साहसी भांडवल निधी	०	०	०	०	०	०	०	०	
फ) विमा कंपन्या	०	०	०	०	०	०	०	०	
ग) वित्तीय संस्थाकडून	०	०	०	०	०	०	०	०	
ह) परदेशी साहसी भांडवल	०	०	०	०	०	०	०	०	
ज) इतर (स्पष्ट करा)	०	०	०	०	०	०	०	०	
उप बेरीज (बी)(१)	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**	
२) संस्था व्यतिरिक्त	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**	
अ) महामंडळ	०	०	०	०	०	०	०	०	
१) भारतीय	०	०	०	०	०	०	०	०	
२) परदेशी	०	०	०	०	०	०	०	०	
ब) व्यक्तिगत									

१) व्यक्तिगत भागधारक नाम मात्र ₹ १ लाखा पर्यंत भाग भांडवल धारण	०	०	०	०	०	०	०	०	
२) व्यक्तिगत भागधारके ₹ १ लाख पेक्षा जास्त नाममात्र भाग धारण	०	०	०	०	०	०	०	०	
क) इतर (स्पष्ट करा)	०	०	०	०	०	०	०	०	
उप बेरीज (बी) (२)	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**
बेरीज सार्वजनिक भागधारणा (ब) = (ब)(१) (ब)(२)	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**	
क) जी डी आर आणि ए डी आर यांचे रक्षक यांनी धारण केलेले भाग	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**०**	**लागू नाही**
एकूण बेरीज (अ + ब + क)	**०**	**२५२८४१२६२२६**	**२५२८४१२६२२६**	**१००**	**०**	**२५३४३९४६२२६**	**२५३४३९४६२२६**	**१००**	**०.२३**

२) प्रवर्तकांची भाग धारणा

अनु. क्र.	भाग धारकांचे नाव	वर्षाप्रारंभाची भाग धारणा			वर्षाअखेरीची भाग धारणा			
		भागांची संख्या	कंपनीच्या एकूण भागांची टक्केवारी	गहाण असलेल्या भागाची एकूण भागांमध्ये टक्केवारी	भागांची संख्या	कंपनीच्या एकूण भागांची टक्केवारी	गहाण असलेल्या भागाची एकूण भागांमध्ये टक्केवारी	वर्षभरातील बदलाची टक्केवारी
१	मराविम सुत्रधारी कंपनी मर्यादित (राज्य शासनाची कंपनी)	२५२८४१२६२२६	१००	०	२५३४३९४६२२६	१००	०	०.२३
	एकूण	**२५२८४१२६२२६**	**१००**	**०**	**२५३४३९४६२२६**	**१००**	**०**	**०.२३**

३) प्रवर्तकांच्या भागधारणातील बदल (जर बदल नसेल तर कृपया तसे स्पष्ट करावे)

अनु. क्र.	भाग धारकांचे नाव	वर्षाप्रारंभीची भागधारणा		वर्षभरातील संचित भाग धारणा	
		भागांची संख्या	कंपनीचे एकूण भागांचे टक्केवारी	भागांची संख्या	कंपनीच्या एकूण भागाची टक्केवारी
वर्षाच्या आरंभी	मराविम सुत्रधारी कंपनी मर्यादित आणि राज्य शासन	२५२८४१२६२२६	१००		
दिलेले भाग (०१.०६.२०१९)	मराविम सुत्रधारी कंपनी मर्यादित	५९८२००००	०.२३	२५३४३९४६२२६	०.२३
वर्षाच्या अखेरीस	मराविम सुत्रधारी कंपनी मर्यादित आणि राज्य शासन	२५३४३९४६२२६	१००	२५३४३९४६२२६	१००

४) पहिल्या दहा भागधारकांच्या भागधारणेचे स्वरुप (संचालक, प्रवर्तक व जीडीआर आणि एडीआर धारक व्यतिरिक्त)

पहिल्या १० भागधारकांसाठी प्रत्येकाची	भाग धारकांचे नाव	वर्षाप्रारंभीची भागधारणा		वर्षभरातील संचित भाग धारणा	
		भागांची संख्या	कंपनीचे एकूण भागांचे टक्केवारी	भागांची संख्या	कंपनीच्या एकूण भागाची टक्केवारी
वर्षाची आरंभी	मराविम सुत्रधारी कंपनी मर्यादित	२५२८४१२६२२६	१००		
शेअर्सचे वाटप (०१.०६.२०१९)	मराविम सुत्रधारी कंपनी मर्यादित	५९८२००००	०.२३	२५३४३९४६२२६	०.२३
वर्षाच्या अखेरीस किंवा जर वर्षभरात अलग झाले असतील तर अलग होणाच्या तारखेला	मराविम सुत्रधारी कंपनी मर्यादित	२५३४३९४६२२६	१००	२५३४३९४६२२६	१००

५) संचालक आणि व्यवस्थापनातील महत्वाच्या व्यक्तींची भागधारणा

प्रत्येक संचालक आणि व्यवस्थापनातील महत्त्वाच्या व्यक्ती	भाग धारकांचे नाव	वर्षाप्रारंभीची भागधारणा		वर्षभरातील संचित भाग धारणा	
		भागांची संख्या	कंपनीचे एकूण भागांचे टक्केवारी	भागांची संख्या	कंपनीचे एकूण भागांचे टक्केवारी
वर्षाच्या आरंभी	श्री.बिपीन श्रीमाळी श्री.अरविंद सिंग श्री.एस.जे.आंबेरकर श्री.व्ही.एम.जयदेव श्री.सी.एस.थोटवे (मराविम सुत्रधारी नामनिर्देशित)	१० १० १० १० १०	०.००००००००३९ ०.००००००००३९ ०.००००००००३९ ०.००००००००३९ ०.००००००००३९	१० १० १० १० १०	०.००००००००३९ ०.००००००००३९ ०.००००००००३९ ०.००००००००३९ ०.००००००००३९
वर्षभरात प्रवर्तकांच्या धारणेत झालेली वाढ/घट- तारिख निहाय वाढी/घट होण्याची कारणे स्पष्ट करावीत (उदा. वाटप/ हस्तांतरण बोनस/ स्वेट इक्विटी इ.)		निरंक	निरंक	निरंक	निरंक
वर्षाच्या अखेरीस	श्रीमती शैला ए. श्री.असीम गुप्ता श्री.एस.जे.आंबेरकर श्री.व्ही.थंगपंडीयन श्री.सी.एस.थोटवे (मराविम सुत्रधारी नामनिर्देशित)	१० १० १० १० १०	०.००००००००३९ ०.००००००००३९ ०.००००००००३९ ०.००००००००३९ ०.००००००००३९	१० १० १० १० १०	०.००००००००३९ ०.००००००००३९ ०.००००००००३९ ०.००००००००३९ ०.००००००००३९

५. ऋणे

कंपनीची ऋणे यामध्ये थकीत / उपार्जित परंतु देय नसलेले व्याज समाविष्ट आहे.

(रक्कम ₹ कोटीत)

तपशील	प्रतिभूत कर्जे (ठेवी वगळता)	अप्रतिभूत कर्जे	ठेवी	एकूण कर्ज
आर्थिक वर्षाच्या आरंभीचे कर्ज (०१.०४.२०१९)				
१) मुद्दल	२९४९१.४६९८६९४	३८५८.३५५७२०३	०.००	३३३४९.८२५५८९७

२) देय पण न भरलेले व्याज	०.००	०.००	०.००	०.००
३) उपार्जित पण देय नसलेले व्याज	२२०.१३७५१४१	८.८३४९७५४	०.००	२२८.९७२४८९५
बेरीज (१+२+३)	**२९७११.६०७३८३५**	**३८६७.१९०६९५७**	**०.००**	**३३५७८.७९८०७९२**
आर्थिक वर्षात कर्जातील बदल				
१) भर	३९१०.८२६४९६६	५२.१०८१९५७	०.००	३९६२.९३४६९२३
२) घट	२३७०.५४६५९४२	९६०.४८६५४१०	०.००	३३३१.०३३१३५२
निव्वळ बदल	१५४०.२७९९०२४	-९०८.३७८३४५३	०.००	६३१.९०१५५७१
आर्थिक वर्षाच्या अखेरचे कर्ज				
१) मुद्दल	३१०३१.७४९७७१९	२९४९.९७७३७५०	०.००	३३९८१.७२७१४६९
२) देय पण न भरलेले व्याज	०.०	०.००	०.००	०.००
३) उपार्जित पण देय नसलेले व्याज	२१७.०७९९३७०	७.३१३१४३६	०.००	२२४.३९३०८०६
बेरीज (१+२+३)	**३१२४८.८२९७०८९**	**२९५७.२९०५१८६**	**०.००**	**३४२०६.१२०२२७५**

६. संचालक व व्यवस्थापनातील महत्वाचे कर्मचारी यांचे परिश्रमिक

अ) व्यवस्थापकीय संचालक पूर्णवेळ संचालक आणि किंवा व्यवस्थापक यांचे परिश्रमिक

अनु. क्र.	परिश्रमिकाचा तपशील	व्यवस्थापकीय संचालक / पूर्ण वेळ संचालक / व्यवस्थापक यांची नांवे						एकूण रक्कम
		बिपीन श्रीमाळी (अध्यक्ष व व्यवस्थापकीय संचालक)	शैला ए. (अध्यक्ष व व्यवस्थापकीय संचालक)	एस.जे. आंबेरकर (संचालक वित्त)	सी.एस.थोटवे (संचालक प्रवर्तने)	व्ही.थंगपडियन (संचालक प्रकल्प)	पी.व्ही.जाधव (संचालक आणि सल्लागार खाणकाम)	
१.	एकूण वेतन अ) आयकर कायदा १९६१ च्या कलम १७ (१) यातील तरतुदी नुसार वेतन ब) आयकर कायदा १९६१ च्या कलम १७ (२) नुसार इतर लाभांचे मुल्य क) आयकर कायदा १९६१ च्या कलम १७ (३) नुसार वेतनाऐवजी नफा	१६४७१७६ निरंक निरंक	६५८१०२	५०१३२७५ निरंक निरंक	५१३९०४७ निरंक निरंक	३४४६५९० निरंक निरंक	२००६३७४ निरंक निरंक	१७९१०५६४ निरंक निरंक
२.	स्टॉक पर्याय	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक
३.	स्वेट इक्विटी	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक
४.	कमिशन नफ्याची टक्केवारी इतर (स्पष्ट करावे)	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक
५.	इतर - कृपया स्पष्ट करा	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक
	एकूण (अ)	**१६४७१७६**	**६५८१०२**	**५०१३२७५**	**५१३९०४७**	**३४४६५९०**	**२००६३७४**	**१७९१०५६४**
७	कायद्यानुसार मर्यादा	लागू नाही	लागू नाही	लागू नाही	लागू नाही	लागू नाही	लागू नाही	लागू नाही

ब) इतर संचालकांचे परिश्रमिक

	परिश्रमिकाचा तपशील	संचालकांची नावे			एकूण रक्कम
१.	स्वतंत्र संचालक ▪ मंडळ / संमिती यांच्या बैठकीस उपस्थित राहण्याचे शुल्क ▪ दलाली ▪ इतर कृपया स्पष्ट करावे	 निरंक निरंक निरंक	 निरंक निरंक निरंक	 लागू नाही लागू नाही लागू नाही	 निरंक निरंक निरंक
	बेरीज (१)	**निरंक**	**निरंक**	**निरंक**	**निरंक**

२.	इतर अकार्यकारी संचालक ▪ मंडळ / संमिती यांच्या बैठकीस उपस्थित राहण्याचे शुल्क ▪ दलाली ▪ इतर कृपया स्पष्ट करावे	श्री.विश्वास पाठक ५००००	श्रीमती जुईली वाघ ४००००	लागू नाही	 ९००००
	बेरीज (२)	**निरंक**	**निरंक**	**निरंक**	**निरंक**
	एकूण बेरीज बी = (१ + २)	**५००००**	**४००००**	**निरंक**	**९००००**
	एकूण व्यवस्थापकीय परिश्रमिक	५००००	४००००	निरंक	९००००
	कायद्याप्रमाणे एकूण मर्यादा	लागू नाही	लागू नाही	लागू नाही	लागू नाही

क) व्यवस्थापकीय संचालक / व्यवस्थापक / पूर्ण वेळ संचालक या व्यतिरिक्त महत्वाच्या व्यवस्थापकीय कर्मचाऱ्यांचे परिश्रमिक

अनु. क्र.	परिश्रमिकाचा तपशील	महत्त्वाचे व्यवस्थापकीय कर्मचारी	एकूण रक्कम
	कंपनी सेक्रेटरी		
१.	एकूण वेतन अ) आयकर कायदा १९६१ च्या कलम १७ (१) यातील तरतुदीनुसार वेतन ब) आयकर कायदा १९६१ च्या कलम १७ (२) याप्रमाणे वेतनेतर प्राप्तीचे मुल्य क) आयकर कायदा १९६१ च्या कलम १७ (३) नुसार वेतना ऐवजी नफा	 २९२७०७५ निरंक निरंक	 २९२७०७५ निरंक निरंक
२.	स्टॉक पर्याय	निरंक	निरंक
३	स्वेट इक्विटी	निरंक	निरंक
४	दलाली - नफ्याच्या टक्केवारी मध्ये - इतर (स्पष्ट करावे)	निरंक	निरंक
५.	इतर - कृपया स्पष्ट करावे	निरंक	निरंक
	बेरीज (अ)	**२९२७०७५**	**२९२७०७५**

७. गुन्हे प्रशमन करण्याद्दल दंड / शिक्षा

प्रकार	कंपनी कायद्याचे कलम	संक्षिप्त वर्णन	गुन्हे प्रशमन करण्याद्दल दंड / शिक्षा	प्राधिकारी आर डी / एन सी एल टी न्यायालय	अपिल केले असल्यास (तपशील देणे)
दंड	लागू नाही	लागू नाही	लागू नाही	लागू नाही	लागू नाही
शिक्षा	लागू नाही	लागू नाही	लागू नाही	लागू नाही	लागू नाही
गुन्हे प्रशमन	लागू नाही	लागू नाही	लागू नाही	लागू नाही	लागू नाही

क) कसुर करणारे इतर अधिकारी

दंड	लागू नाही	लागू नाही	लागू नाही	लागू नाही	लागू नाही
शिक्षा	लागू नाही	लागू नाही	लागू नाही	लागू नाही	लागू नाही
गुन्हे प्रशमन	लागू नाही	लागू नाही	लागू नाही	लागू नाही	लागू नाही

संचालक मंडळाच्या वतीने

अध्यक्ष व व्यवस्थापकिय संचालक

स्थळ: मुंबई
दिनांक: ०३.१२.२०२०

संचालकांचे अहवालाचे परिशिष्ट क्र.२

महानिर्मिती कंपनीचे सामाजिक उत्तरदायित्त्वाच्या या कार्यक्रमाचे इतिवृत्त
(संचालक मंडळाच्या अहवालात समाविष्ट करण्यासाठी दिलेल्या नमुन्याप्रमाणे)

१. महानिर्मिती कंपनी या सामाजिक उत्तरदायित्वाच्या (सी एस आर) धोरणाची संक्षिप्त रुपरेषा येथे देण्यात आली आहे. यामध्ये घ्यावयाचे कार्यक्रम व प्रकल्प आणि या धोरणाची वेब लिंक यांचाही समावेश केला आहे. आपल्या कंपनीच्या सामाजिक उत्तरादायित्वाचे ध्येय पुढीलप्रमाणे आहे:

स्थानिक समुदायाशी निगडीत सामाजिक व आर्थिक विकास करण्यासाठी सक्रीय योगदान देणे, (यामध्ये कंपनीचे कर्मचारी व त्यांचे कुटुंबिय यांचाही अंतर्भाव आहे) जेणेकरुन त्यांच्या जीवनाचा दर्जा सुधारणे आणि राज्यातील मानव संसाधनाचा निर्देशांक उंचावणे. कंपनीच्या या विषयीच्या धोरणात शिक्षण, पिण्याच्या पाण्याचा पुरवठा, आरोग्याची निगा, पर्यावरण, सामाजिक सबलीकरण, पायाभूत सोयींचा विकास करणे, खेळ व सांस्कृतिक कार्यक्रम या क्षेत्रात लक्ष केंद्रीत केले जाईल. कंपनीच्या प्रकल्पाच्या परिसरातील समुदायाची जीवनाच्या सर्व क्षेत्रात प्रगती व्हावी; तो समृद्ध व्हावा यासाठी सर्वांगिण विकासाचे काम करण्याचा प्रयत्न राहील. कंपनीचे सामाजिक उत्तरदायित्त्वाचे धोरण पुढील वेबसाईट वरही उपलब्ध आहे. http:/www.mahagenco.in/uploads/CSR/MSPGCL% 20 New% 20CSR% 20 policy.pdf.

२. संचालक मंडळाची सी एस आर समितीची रचना खालीलप्रमाणे आहे:
श्री. संजय खंदारे, अध्यक्ष व्यवस्थापकीय संचालक, श्री, राजू बुरडे, संचालक (प्रवर्तन)
श्री. व्ही. थंगपांडीयन, संचालक (प्रकल्प), श्री. बाळासाहेब थिटे, संचालक (वित्त)

३. कंपनीची मागील तीन वर्षातील सरासरी निव्वळ नफा/(तोटा) (१२६८.४९कोटी) (१२६८.४९*१/३=४२२.८३कोटी) तोटा

४. विहित कंपनीचे सामाजिक उत्तरादायित्व यासाठी विहित खर्च (वरील बाब क्र. ३ मधील रकमेच्या २ टक्के): निरंक, कारण कंपनीला नफा झालेला नाही आहे.

५. वित्तिय वर्षातील सी एस आर कार्यक्रमावरील खर्चाचा तपशील
अ) वित्तिय वर्षात खर्च करावयाची रक्कम: लागू नाही
ब) खर्च न केलेली रक्कम (जर काही असल्यास): लागू नाही
क) वित्तिय वर्षात खर्च केलेल्या रकमेचा तपशील खालील तक्यात दिला आहे.

अनु. क्र.	निश्चित केलेल्या सी एस आर प्रकल्पासाठी कार्य	प्रकल्पात समावेश केलेले क्षेत्र	प्रकल्प किंवा कार्यासाठी निश्चित केलेले१) स्थानिक जागा किंवा इतर २) या जागेचा जिल्हा व राज्य स्पष्ट करावे	प्रकल्प कार्यक्रमाच्या खर्चाची रक्कम (₹ कोटीत अर्थसंकल्प)	प्रकल्प किंवा कार्यक्रम खर्चाचे उपशीर्षक १) प्रकल्प किंवा कार्यक्रमावर केलेला थेट खर्च २) अप्रत्यक्ष खर्च (₹ कोटीत)	अहवाल काळातील संचित खर्च (₹ कोटीत)	रक्कम थेट खर्च केलेली किंवा अन्य संस्थेमार्फत
१.	वायगांव येथे बंधारा उभारणी	पायाभूत सुविधा	महाऔष्णिक वीज निर्मिती केंद्र चंद्रपूर बी ११०	०.०९११	थेट खर्च ०.०९११	०.०९११	थेट
२.	प्रशिक्षणाचे विद्यावेतन	ग्रामीण विकल्प	कोराडी, औ.वि. बी.१२०	२.७४०३	थेट खर्च २.७४०३	२.७४०३	थेट

३.	मेसर्स ओम इएनजि कंपनीचे कामगार महेश येसमुले (चंद्रपूर महाऔष्णिक केंद्र) आणि डी. शाहू (कोराडी केंद्र) यांच्या विधवा श्रीमती शाहू यांना मृत्यूबद्दल भरपाई दिली.	आरोग्य निगा	चंद्रपूर (बी११०) आणि कोराडी (बी१२०)	०.०४००	थेट खर्च ०.०४००	०.०४००	थेट
४.	रायगड (छ.गड) येथील चक्रधर समारोहासाठी देणगी	क्रीडा व संस्कृती	गारेपालमा (बी९७१)	०.०१००	थेट खर्च ०.०१००	०.०१००	थेट
५.	गारेपालमा येथील शिक्षकांना मानधन (सी एस आर)	शिक्षण	गारेपालमा (बी९७१)	०.१४७२	थेट खर्च ०.१४७२	०.१४७२	थेट
६.	कोराडी येथील महानिर्मिती कंपनीतर्फे चालविणाऱ्या २० खाटांच्या रुग्णालयाची दुरुस्ती	आरोग्य निगा	कोराडी केंद्र (बी१२०)	०.०४३५	थेट खर्च ०.०४३५	०.०४३५	थेट
७	नवी कोराडी (जिल्हा नागपूर) येथील श्री विठ्ठल रखुमाई मंदिराच्या सभागृहाचे उर्वरीत (उंची वाढविण्याचे) काम पूर्ण केले	पायाभूत सुविधांचा विकास करणे	कोराडी केंद्र (बी१२०)	०.०२११	थेट खर्च ०.०२११	०.०२११	थेट
८	महादुल्ला पाणी पुरवठा, ता. कामटी, जि. नागपूर येथील पाईपलाईन्स बदलल्या.	पायाभूत सोयी	कोराडी (बी१२०)	०.०९०३	थेट खर्च ०.०९०३	०.०९०३	थेट
९	गारेपालमा येथील रुग्णालयासाठी रुग्णवाहिका दिली (सी एस आर)	आरोग्य निगा	गारेपालमा (बी९७१)	०.२८५४	थेट खर्च ०.२८५४	०.२८५४	थेट
१०	गारेपालमा येथील भजनी मंडळीना स्वयंपाकाची भांडी दिली (सी एस आर)	क्रिडा व संस्कृती	गारेपालमा (बी ९७१)	०.००३९	थेट खर्च ०.००३९	०.००३९	थेट
११	गारेपालमा येथील मंदिराला ध्वनी व्यवस्था करून दिली	क्रिडा व संस्कृती	गारेपालमा (बी ९७१)	०.००१६	थेट खर्च ०.००१६	०.००१६	थेट
	एकूण			**३.४७४३**		**३.४७४३**	

* अंमलबजावणी करणाऱ्या संस्थेने तपशील द्यावा: लागू नाही

६. जर कंपनी मागील ३ वर्षातील सरासरी निव्वळ नफ्याच्या २ टक्के किंवा त्याचा कोणताही भाग प्रत्यक्ष खर्च करण्यात अयशस्वी झाली असेल तर असा खर्च केला नसल्याची माहिती मंडळ अहवालात देईल: ही बाब लागू होत नाही कारण कंपनीला मागील वर्षात नफा झालेला नाही.

७. याद्वारे सी एस आर समितीने जबाबदारी विषयी निवेदन देते की सी एस आर धोरणाची अंमलबजावणी आणि त्याकडे लक्ष देणे ही कामे सी एस आरचे धोरण आणि त्याची उद्दीष्टे यानुसार करण्यात येतात.

अध्यक्ष सी.एस.आर.समिती

अध्यक्ष व व्यवस्थापकीय संचालक

स्थळ: मुंबई
दिनांक: ०३.१२.२०२०

संचालकच्या अहवालाचे परिशिष्ट क्र.३

(कंपनी (लेखे) नियमावली २०१४ अनुसार आवश्यक तपशील)

अ) ऊर्जा संवर्धन

वर्ष २०१९ – २०२० दरम्यान ऊर्जा संवर्धनासाठी खालीलप्रमाणे कार्य करण्यात आली आहेत.

- पुढील क्षेत्रामध्ये अंतर्गत ऊर्जा अंकेक्षण करण्यात आले. क्रॉम्प्रेस्ड एअर, फिड वॉटर, कुलींग वॉटर सिस्टम, हिटर्स इत्यादी क्षेत्रे.
- वीज निर्मिती केंद्रात कर्मचाऱ्यांची जागरुकता वाढावी म्हणून सतकर्तता/प्रशिक्षण कार्यक्रम घेण्यात आले.
- ऊर्जा संवर्धनाची जागृती निर्माण करण्यासाठी भित्ती पत्रके/निबंध स्पर्धा इ.आयोजन.
- महानिर्मिती कंपनीकडे प्रशिक्षित अभियंताचा ताफा आहे. ते ऊर्जा अंकेक्षण आणि प्रमाणित ऊर्जा व्यवस्थापक आहेत. त्यांचे ज्ञान केंद्राच्या संचालन व सुव्यवस्थेच्या नित्य कामात उपयोगात आणण्यात येते.
- कर्मचाऱ्यांना वर्षातून २ वेळा एल.ई.डी. बल्बचे विनामूल्य वाटप केले जाते. कर्मचाऱ्यांना एल.ई.डी. बल्ब सवलतीच्या दराने देण्यात येतात.

सहाय्यक वीज वापर

- साह्यकारी वीज वापराची अचूक मोजणी करण्याकरिता ०.२ क्लास एनर्जी मिटर्स वापरले जातात.
- दिवसाच्या प्रकाशाचा पूरेपूर उपयोग करण्यात येतो.
- यंत्र व उपकरणे यांचा निरूउपयोगी वापर टाळणे.
- ऊर्जा कार्यक्षम दिव्यांचा वापर करण्यासाठी प्रकाश यंत्रणेत सुधारणा केल्या जातात.
- कॉम्प्रेस्ड एअर, स्टिम पाईप, कुलींग वॉटर, सिस्टम व इलेक्ट्रीक सिस्टम यातील गळतीला आळा घालण्यात येतो.
- डी.एम. वॉटर फ्लो मिटर्सची स्थापना केली.
- उरण येथील जी.टी.युनीट्स साठी नैसर्गिक शितकरणाची व्यवस्था.
- सर्व स्थितीवर लक्ष देणे व साह्यकारी सामग्रीची प्रतिबंधात्मक देखभाल करणे.
- वीज निर्मिती केंद्रात पंपासाठी व्ही एफ डी कॉम्प्रेसर व पंखे बसविणे.
- खापरखेडा २१० मे. वॅ. युनीट मधील सी.इ.पी. इंपेलर स्टेज मध्ये कपात.

प्रकाश योजना

- एच.पी.एम.व्ही.लॅम्प बदलून त्याजागी एल.ई.डी. लॅम्पचा वापर.
- इलेक्ट्रॉनिक बलास्ट व सी.एफ.एल. प्रकाश साधनांचा वापर.
- सेवेच्या इमारतीमध्ये जीने, टर्बाइन बेसमेन्ट आदि क्षेत्रात प्रकाश व्यवस्थेची व्यक्तीशा चालू/बंद करता येणारी बटणे लावण्यात आली.

उष्णता ऊर्जा

- ऑन लाईन कंडेसर ट्यूब क्लिनिंग सिस्टीमवर योग्य लक्ष.
- औष्णिक रोधके वेळेवर दुरुस्त करणे.
- एअर - प्रीहिटर्स व भट्टया शक्य तेव्हा स्वच्छ करणे.
- बॉयलर एक्सेस एअरचा जास्तीत जास्त वापर.

वंगण

- सर्व वीज केंद्रात शून्य गळतीची संकल्पना अंमलात आणली आहे.

- गळणारे इंधन तेल पून:प्राप्त करण्यासाठी ऑईल स्किमर्स व्यवस्था विकसित केली आहे.
- भुसावळ व नाशिक केंद्रात टर्बाइन व बी.एफ.एल तेल केंद्रावर्ती पध्दतीने गाळून घेण्यात येते.

डीएम वॉटर

- डी.एम.वॉटर, फिड लाईन व स्टिम गळती यांच्या दुरूस्तीकडे अग्रक्रमाने लक्ष दिले जाते.
- खापरखेडा केद्रांत सोनिक बॉयलर डिटेक्टशन सिस्टीम स्थापन केली आहे.

अन्य पाण्याचा वापर

- कोराडी,नाशिक,खापरखेडा,चंद्रपूर औष्णिक विद्युत केंद्रातील राखेच्या पाण्याचा पूनर्वापर केला जातो.
- आग विझविण्यासाठी लावलेले पाण्याचे नळ पूर्वी जमीनीच्या आत असत. त्यातील गळती तात्काळ दुरुस्ती करता यावी म्हणून ते जमीनीच्या वर लावण्यात आले.

ब) तंत्रज्ञानाचा अंगिकार, आणि नवीन शोध स्वीकार

अ) तंत्रज्ञान समाविष्ट करण्याचे प्रयत्न.

- कोराडी ६६० मे.वॅट युनीटसाठी नागपूरच्या प्रक्रीयायुक्त सांडपाण्याचा वापर.
- कोराडी युनीट - ६ मध्ये उफजर्स कार्यक्षम असे नुतनीकरण व आधुनिकीकरण केले.
- महानिर्मिती मुख्यालय व वीज केंद्रे येथे साहित्य प्रापणासाठी इ-निविदा संकल्पना सुरू केली.
- खापरखेडा युनीट - २ मध्ये डी.व्ही.आर सिस्टिम स्थापन केला.
- कोराडी ६६० व खापरखेडा ५०० मे. वॅ. युनीटमध्ये लो नॉक्स बॅर्नरची स्थापना.

ब) कंपनीने कोणतेही आयात केलेले तंत्रज्ञान वापरलेले नाही.

क) परकीय चलनातील मिळकत व खर्च

अ) निर्यातीची कामे, निर्यात वाढीसाठी प्रयत्न, उत्पादित मालासाठी व सेवांसाठी नवी निर्यात बाजारपेठे आणि निर्यात योजना: निरंक

ब) एकूण परकीय चलनाचा वापर व कमाई

अनु. क्र.	वापरलेले / कमावलेले एकूण परकीय चलन	₹
१.	परकीय चलनातील खर्च	निरंक
२.	मिळालेले परकीय चलन	निरंक

संचालकांच्या अहवालाचे परिशिष्ट -४

सांविधिक लेखापरिक्षकांच्या निरिक्षणांना कंपनीची उत्तरे:

अ.क्र.	मुख्य निरिक्षण	कंपनीची उत्तरे
१.	*कंपनीने मागील काळापासुन सातत्याने अंगिकारलेल्या कार्यपद्धतीच्या आधारे विलंब भरणा अधिभाराचे (DPS) याचा हिशेब करून चालू वित्तीय वर्षी महावितरण कंपनीकडून विलंब भरणा अधिभाराचे व्याज या कारणाकरिताचा रक्कम ₹ २,५४४.३० कोटी (संचित ₹ १२,३५०.५९ कोटी-३१ मार्च २०२० पर्यंतची) महसूल म्हणून मान्य केलेली आहे. ३१ मार्च २०२० पर्यंत देयक केलेली विलंब भरणा अधिभाराची रक्कम पूर्णपणे वसुल होण्याजोगी नाही. कारण महावितरण कंपनीने त्याविषयी वाद निर्माण केला असल्याने ती वसूल होणे संशयास्पद आहे. महावितरण कंपनीने पत्र दि.२८.०८.२०१९ यात कळविले आहे की, तिने विलंब भरणा अधिभाराचा हिशेब करण्याकरिता एकतर्फी वेगळी कार्यपद्धती अंगिकारलेली आहे. त्यामुळे महानिर्मितीच्या देयकातील रक्कम आणि महावितरणच्या पद्धतीद्वारे आकारलेली रक्कम यात मोठा फरक आहे. दि.३१ मार्च २०१९ पर्यंत महावितरणने हिशेब केल्याप्रमाणे ही रक्कम ₹ ४,८४३.२३ कोटी जादा झालेली आहे. वर्ष २०१९-२० साठी अद्यापपावेतो या रकमेचा अंदाज केलेला नव्हता. कारण वर्ष २०१९-२० साठी विलंब भरणा आकाराचा लेखा "विना देयकाचा महसूल" (अन बिल्ड रेव्हेन्यू) असा करण्यात आला. या प्रकरणाचा अंतिम फलश्रूती प्रलंबित आहे आणि महावितरण सोबत विलंब भरणा अधिभाराचा वाद सुटलेला नाही. यामुळे विलंब भरणा आकाराची वसूली होण्याबाबत संशय आहे. वसुली योग्य विलंब भरणा आधी दोन्ही महावितरण व महानिर्मिती यांना मान्य होईल. अशी रक्कम अद्याप निश्चित करावयाची आहे. म्हणून संशयास्पद वसूलीच्या विलंब भरणा अधिकाराबद्दल कोणतीही तरतूद केलेली नाही. (संदर्भ - वि.वि. पत्रकांची टिपा क्र. ४३ ब)*	महानिर्मिती कंपनी वित्तीय वर्ष २००९-१० पासुन महावितरण कंपनीला विलंब भरण्याच्या अधिभाराची देयके पाठवित आहे. त्यासाठी निधीचे विनियोजन करण्यासाठी विशिष्ट पद्धत अवलंबिण्यात येते. त्यानुसार महावितरणाकडून मिळालेल्या निधीचे प्रथम व्याज म्हणून जमा करून नंतर उर्वरित रकमेची मुद्दलाची थकीत रक्कम यासाठी जमा केली जाते. वित्तीय वर्ष २०१७-१८ पर्यंत, वरील पद्धतीनुसार हिशेब करण्यासाठी महावितरणची समंती होती. वित्तीय वर्ष २०१७-१८ च्या वित्तीय विवरण पत्रात तशा लेखानोंदी केलेल्या आहेत. मात्र वित्तीय वर्ष २०१८-१९ मधे महावितरणने एकतर्फी वेगळी पद्धत अंगिकारली. त्यात मुद्दल प्रथम जमा करून विलंब भरण्यावरील व्याजाची शिल्लक नंतर जमा करण्याची पद्धती अवलंबली. याच्या परिणामुळे ३१.०३.२०१९ रोजीचे महावितरण अधिभाराच्या दायित्त्व तिच्या लेखा नोंदवहीत ₹४,८४३.२३ कोटी असे कमी केले. कंपनीची (महानिर्मितीचा) या हिशेब पद्धतीच्या बदलास संमती नसल्यामुळे तिने आरंभापासुनची पद्धती चालू ठेवली.
	व्यापारी येणी, कर्जे आणि अग्रिमे, ठेवी आणि व्यापारी देणी यांच्या शिलकी याबाबत संबंधितांकडून प्रकरणानुसार खातरजमा होणे आणि / किंवा त्यांचा मेळ होणे यांच्या आधीन असतात. त्यानुसार नंतर योग्यती समायोजने केली जातात. मात्र आम्हास अशी माहिती देण्यात आली की, कंपनीने तिचे पुरवठादार, विक्रेते यांना शिलकी कायम करण्याची पत्रे पाठविली आणि ज्या प्रकरणी कायम केल्याची खात्री मिळते तेथे मेळ केला जातो. आम्हाला असेही सांगण्यात आले की, मेळ करणे ही कंपनीत सतत चालणारी प्रक्रीया आहे. लेखा परिक्षणाचे पुरेसे आणि योग्य असे पुरावे नसल्याने या शिल्लकीचा जर काही कंपनीच्या या वर्षाच्या तोट्यावर परिणाम होणार असेल तर त्याबाबत अभिप्राय व्यक्त करण्यास आम्ही असमर्थ आहोत.	महानिर्मिती कंपनीने विद्यमान वीज केंद्रासह नवीन वीज निर्मिती केंद्रे स्थापन केली. तसेच सौर वीज केंद्रे स्थापन केली आहेत. यामुळे आता महानिर्मितीचे विविध ग्राहक/वीज व्यापारी यांच्या सोबतच्या व्सवहारांची संख्या वाढती आहे. महानिर्मिती तिचे विविध पुरवठादार/ग्राहक/कर्जदाते त्यामुळे यांना पत्रे पाठवून त्यांच्या कडील शिलकी निश्चित करण्याची पत्रे पाठवित असते. याशिवाय कंपनी तिच्या विविध पुरवठादार - व्यापारी यांच्यासोबत मेळ करीत असते. ही सतत चालणारी प्रक्रीया आहे. मात्र ज्या कारणांना कंपनी जबाबदार नाही; अशा बाह्य कारणामुळे मेळ किंवा समायोजन करणे या कामांना जास्त वेळ लागतो. ही कारणे अशी: व्यापाऱ्यांनी त्यांची बीजके (इनव्हाईस) उशिरा सादर करणे, मेळ करण्याच्या विनंतीला प्रतिसाद नसणे, पुरवठादारांनी चुकीची माहिती पाठविणे, दावे/प्रतिदावे असणे इ. कंपनी व्यापारी, पुरवठादार आदिंच्या शिलकीसाठी आवश्यक तरतुदी करते.

<table>
<tr><td></td><td>विशेषतः एका बाबीकडे लक्ष वेधण्यात येते. वीज खरेदी करारानुसार महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कंपनी लि. ला (महावितरण) पुरविलेल्या विजेसाठी ₹१७,८२०.३६ कोटी एवढी शिल्लक रक्कम वसुल व्हायची आहे आणि 'महाराष्ट्र राज्य विद्युत पारेषण कंपनी' लि. कडून ₹१२८.८३ कोटी येणे आहे. या रकमा खात्री आणि मेळ करण्याच्या आधीन आहेत. मात्र आम्हाला सांगण्यात आले की, कंपनीने शिल्लकेची खातरजमा करण्याची पत्रे पाठविली पण त्याची उत्तरे अद्याप मिळालेली नाहीत. लेखापरिक्षणाचे योग्य आणि पुरेसे पुरावे नसल्याने या शिल्लक रकमांचा स्थितीवर आणि तोट्यावर जर काही परिणाम होणार असतील तर त्यावर मत व्यक्त करण्यास आम्ही असमर्थ आहोत.</td><td>कंपनीने महावितरण सोबत ₹१७,६०८ कोटीचे समायोजन केले. त्यावर दोन्ही कंपन्यांच्या सह्या झाल्या. मात्र त्यामध्ये सौरवीज बाबतची प्राप्ती वगळण्यात आली आहे. परंतु कंपनीचा एकूण महसुलाच्या तुलनेत सौर वीज रक्कम खूप अल्प आहे. त्याचप्रमाणे कंपनीने महापारेषण कंपनीच्या भारप्रेषण केंद्रात रिॲक्टीव्ह एनर्जी चार्जेस याची शिल्लक कायम करण्याविषयी पत्र लिहिले आहे. त्यांच्याकडून शिल्लक कायम केले जाण्याची प्रतिक्षा करण्यात येत आहे.</td></tr>
<tr><td></td><td>कोळसा कंपनीच्या शिल्लकी, संबंधित कंपन्याकडून खात्री आणि मेळ करण्याच्या अधीन आहेत. यातील बऱ्याच शिलकी मागील काही वर्षात ज्यांचे समायोजना केलेले नाही, अशा शिलकी आहेत. आमच्या मते कंपनीमधे लेजर बॅलेन्सेसच्या आधारे मेळ नाही. त्यामुळे त्याचा कंपनीच्या वित्तीय विवरणपत्रकांवर नेमका कोणता परिणाम होऊ शकेल याबाबत आम्हाला मत घेता येत नाही. कंपनी निहाय थकीत अग्रिमांचा तपशील खालीलप्रमाणे आहे.
(रक्कम ₹ कोटीत)
<table>
<tr><th>पुरवठादारांची नावे</th><th>महानिर्मितीच्या लेख्याप्रमाणे ३१.३.२०२० रोजीची शिल्लक</th></tr>
<tr><td>सिंगरेनी कोलरीज लिमिटेड</td><td>१७२.३१ जमा नोंद</td></tr>
<tr><td>साऊथ इस्टर्न कोलफिल्ड लिमिटेड</td><td>२६०.९२ नावे नोंद</td></tr>
<tr><td>वेस्टर्न कोलफिल्ड्स लिमिटेड</td><td>९१.८२ जमा नोंद</td></tr>
<tr><td>महानदी कोलफिल्ड्स लिमिटेड</td><td>५.५६ जमा नोंद</td></tr>
<tr><td>एकूण</td><td>८.७७ जमा नोंद</td></tr>
</table></td><td>कंपनी कोळसा कंपनी सोबत दर तिमाहीच्या तत्त्वावर देयक निहाय मेळ करते; मात्र चालू वर्षी काहीसा वेळ लागला. मात्र पुढील वर्षात वह्यातील शिलकीच्या नोंदीचा मेळ करण्यासाठी कंपनी प्रयत्न करणार आहे.</td></tr>
<tr><td></td><td>खात्री आणि मेळ पूर्ण करणे प्रलंबित असल्याने आणि कोळसा कंपन्यांनी पाठविलेल्या डेबिटनोट्सचे योग्य नोंद नसल्याने प्रोत्साहक देयकांसाठी/ कोळसा कमी उचलण्याबद्दल तरतुद केलेली नाही. या विषयाच्या मागण्याविषयी कंपनीने प्रश्न उपस्थित केले. तसेच कोळसा कंपन्यांकडे काही प्रतिदावे मांडले आहेत. या कारणांमुळे यांचा कंपनीच्या वित्तीय विवरण पत्रकांवर प्रभावाविषयी अभिप्राय देण्यास आम्ही असमर्थ आहोत.
रेल्वे कंपन्यांकडील शिलकी कायम होण्याच्या अधीन आहेत. बहुतेक शिलकी मागील वर्षातील जुन्या असमायोजित थकीत आहेत. त्याची ठळक माहिती खालीलप्रमाणे आहे.</td><td>कंपनीने रेल्वेच्या शिलकीचा आढावा घेतला. मागील वर्षाच्या तुलनेत काही बाबींचा निपटारा यापूर्वीच केला आहे; असे दिसून आले. उर्वरित निपटारा पुढील वर्षात करण्यात येईल आणि आवश्यक लेखा नोंदी करण्यात येतील.</td></tr>
</table>

<table>
<tr>
<td></td>
<td>
(रक्कम ₹ कोटीत)
<table>
<tr><th>पुरवठादारांची नावे</th><th>महानिर्मितीच्या लेख्याप्रमाणे ३१.३.२०२० रोजीची शिल्लक</th></tr>
<tr><td>दक्षिण मध्य रेल्वे (खाते क्र. ३००००)</td><td>२२.१५ नावे नोंद</td></tr>
<tr><td>दक्षिण पूर्व मध्य रेल्वे (खाते क्र. ३०००१)</td><td>११३.९६ नावे नोंद</td></tr>
<tr><td>मध्य रेल्वे (खाते क्र. ४३०००)</td><td>३५.६३ नावे नोंद</td></tr>
<tr><td>एकूण</td><td>१७१.७४ नावे नोंद</td></tr>
</table>
कायम / मेळ करणे प्रलंबित असल्याने, त्याचे वित्तीय नोंदवह्यात परिणामकारक समायोजने करता आलेली नाहीत. तरी कंपनीच्या वित्तीय विवरण पत्रकावर होऊ शकणाऱ्या परिणामांबाबत आम्ही मत देऊ शकत नाही.
</td>
<td></td>
</tr>
<tr>
<td>२.</td>
<td>
आम्हास दिलेली माहिती आणि स्पष्टीकरणे यानुसार तसेच आम्ही अभिलेखांचे जे परिक्षण केले त्याच्या आधारे, कंपनी सर्व स्थावर/अचल मालमत्ताच्या तासांचे विलेख मिळविल्याच्या प्रक्रीयेत आहे. त्यातून या मालमत्ता कंपनीच्या नावाने धारण केल्या आहेत किंवा कसे, हे निश्चित ठरवता येईल. उपलब्ध माहितीवरुन असे दिसते की, खालील अचल संपत्तीचे विलेख कंपनीच्या नावाने धारण केलेले नाहीत.
(१) वर्षाच्या अखेरीपर्यंत चार लेखा (अकाऊटींग) युनीटच्या संबधीची आणि एकूण ₹४५.६२ कोटी प्रचलीत मूल्य असलेली मालकीची असलेली जमीन याशिवाय एका लेखा युनीट कडे वर्षाच्या अखेरपर्यंत ₹८४.२३ कोटी प्रचलीत मूल्याची मालकी असलेली जमीन. या दोन्ही मालमत्ता अद्याप पूर्वीच्या ''महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ'' या संस्थेच्या नांवावर आहेत. (फ्री होल्ड) आम्हाला असे सांगण्यात आले की, महाराष्ट्र शासनाच्या आदेशानुसार आणि हस्तांतरण योजनेनुसार या मत्ता कंपनीकडे हस्तांतरीत करण्यात आल्या.
(२) याशिवाय दोन लेखा युनीटच्या संबंधातील मालकी असलेली ₹३९६.६९ कोटी प्रचलित मुल्याची जमीन ''महानिर्मिती'' आणि ''महाजनको थर्मल पॉवर स्टेशन'' अशा नावे आहेत. परंतु ते काही कंपनीच्या संज्ञापन लेखातील नावाने नाहीत. तसेच रजिस्ट्रार ऑफ कंपनी यांच्याकडे नोंद केलेल्या नावाने नाहीत.
</td>
<td>
जे काही विलंब पूर्वीच्या 'महाराष्ट्र राज्य विद्युत' मंडळच्या किंवा 'महानिर्मिती (महाजनकोचे मराठीत रुपांतर)' इत्यादी नावाने आहेत; त्या मत्ता कंपनीच्या नावाने करण्याची प्रक्रीया कंपनीने यापूर्वीच सुरु केलेली आहे. तसेच सर्व स्थावर, अचल मालमत्तांची नावे कंपनीच्या नोंदणीकृत नावानुसार करण्याची प्रक्रिया चालू आहे.
भुसावळ, चंद्रपूर, कोराडी आणि पारस येथील औष्णिक विद्युत निर्मिती केंद्रातील मत्तांचे विलेख (डीड्स) यावर कंपनीच्या नोंदणीकृत नावानेच केली जाण्याचे काम जवळजवळ पूर्ण होत आले आहे. तसेच नाशिक, खापरखेडा आणि परळी येथील औष्णिक विद्युत केंद्रातील मत्तांचे विलेख कंपनीच्या नावाने नोंदण्याचे प्रक्रिया चालू आहे.
</td>
</tr>
</table>

३.	*आम्हास दिलेली माहिती आणि स्पष्टीकरणे तसेच आमच्या लेखा परिक्षणाच्या आधारे आम्हाला दि.३१ मार्च २०२० रोजी पर्यंतच्या जेथे अंतर्गत नियंत्रणांचे काम प्रभावी नव्हते अशा खालील मोठ्या दुर्बल बाबी लक्षात आल्या त्या अशा:* *(१) पुरवठादारांची अग्रिमे यासाठी वेळेवर समायोजने करणे आणि त्यासाठीची तरतूद यावर कंपनीचे अंतर्गत वित्तीय नियंत्रण.* *(२) परिसमापनातील नुकसानीचे वेळेवर अंतिमीकरण आणि वसुली यावर कंपनीचे अंतर्गत वित्तीय नियंत्रण / धोरण* *(३) कर्मचाऱ्यांच्या अर्थसाह्याचे दस्तऐवज जतन करणे तसेच सॅप निर्मित वेतनपत्रक (पेरोल) याचा मानव संसाधन मोड्युल सोबत संबंध लावणे याबाबत कंपनीचे अंतर्गत वित्तीय नियंत्रण असणे. सॅप निर्मिती पेरोळ ही सॅपच्या मोड्यूलच्या डेटाचा एकात्मिक भाग आहे. पण त्याची पहाणी आणि मेळ करता येत नव्हता.*	(१) कोळसा पुरवठादार यांचेबाबतचे दर्जा घसरणे, कमी माल देणे इ. संबंधीचे दावे आणि ठरलेली प्राप्ती (डीम्ड डिलीव्हरी)/कार्यक्षमतेसाठी प्रोत्साहन आणि दाव्याचे व्याज यांचे प्रतिदावे यांचे अद्याप पूर्णपणे समझोते होण्याचे काम बाकी आहे. म्हणून कंपनीने, कोळसा कंपनीच्या वादग्रस्त देण्यांना आकस्मिक दायित्त्व मानले आहे. तसेच कंपनीने आकस्मिक मत्तांना सुद्धा प्रकट केले आहे. यापूढील वर्षात डेटा वेळेवर नोंदणे/अग्रिमांचे व दायित्त्वाचे समायोजन करणे, असमायोजित अग्रिमांची थकबाकी यांचे कंपनीच्या लेखा वह्यात वेळेवर नोंद करण्याचे कामास गती देऊन त्यांचे नियंत्रण केले जाईल. (२) कामाच्या कार्यवाहीतील विलंब हा कंत्राटदारामुळे झाला आहे; हे सिद्ध केले जाते आणि त्या विलंबातील कामाचे प्रमाण, परिसमापनातील नुकसान यांचे अंतिमीकरण केले जाते; मोठ्या आकाराच्या प्रकल्पातील कार्याचे विश्लेषण वेळखाऊ असते त्यांच्या कारणांचा अभ्यास करून विलंबास नेमके कोण म्हणजे उपकंत्राटदार, अन्य कंत्राटदार किंवा मालक जबाबदार आहे हे ठरविणे अवघड असते. यामुळे मत्तां कार्यान्वित झाल्याची नोंद कंपनीच्या लेखा वहीत केल्या तरी परिसमापनातील नुकसान याच्या परिणामाची लेखा अंतिमीकरण झाल्यानंतरच करता येते. (३) कंपनीने वेतनप्रक्रीयेच्या केंद्रिकरणाचे काम यापूर्वीच हाती घेतले आहे. कर्मचारी संबधित व्यवहारांकरिता कंपनी योग्य प्रकारचे सॅप मोड्यूल वापरते. मात्र कंपनीने पुढील वर्षात अहवाल देण्यासाठी एक वेगळी प्रणाली विकसित करण्याचे ठरविले आहे. या प्रणालीद्वारे संबंधित व्यवहारांचा मेळ मानव संसाधनाच्या (एच आर) मोड्यूल मधे आणि वित्तीय मोड्यूल (Financial Module) सोबत दिसू शकेल / तसे त्याचे सादरीकरण करता येईल.

संचालकांचे अहवालाचे परिशिष्ट क्र.५
फॉर्म क्र. एम आर ३
सेक्रेटरीयल लेखापरिक्षण अहवाल
३१ मार्च २०२० रोजी संपलेल्या वित्तीय वर्षांसाठी

कंपनी अधिनियम २०१३ चे कलम २०४(१) आणि कंपन्यांची नियमावली २०१४ यातील नियम क्रं.९ (व्यवस्थापकीय कर्मचारी वृदांची नियुक्ती व परिश्रमिक) यानुसार

प्रति,
मा. सदस्य,
महाराष्ट्र राज्य वीज निर्मिती कंपनी लिमिटेड
प्रकाशगड, भुखंड जी-९,
प्रा.अनंत काणेकर मार्ग, वांद्रे(पूर्व),
मुंबई-४०० ०५१.

मी अजित साठे, मालक ए.वाय.साठे अँड कंपनी आणि व्यावसायिक कंपनी, मुंबई, आपणांस नमुद करतो की, **मी महाराष्ट्र राज्य वीज निर्मिती कंपनी लिमिटेड (सीआयएन यु४०१००एमएच२००५एसजीसी१५३६४८)** (यापुढील मजकुरात हिचा उल्लेख कंपनी असा केला आहे,) या कंपनीकडून तिला लागू होणाऱ्या सांविधिक तरतूदींचे पालन आणि कंपनी व्यवसायाला धरून राहण्याची निष्ठा यासाठी सेक्रेटरियल ऑडिट केले. या कंपनीच्या व्यावसायिक वर्तनाचे / सांविधिक अनुपालनाचे मुल्यांकन करण्यासाठी मला योग्य आधारतत्व मिळावे आणि त्यावर अभिप्राय द्यावा याप्रकारे मी हे परिक्षण केले.

मी कंपनीची लेखा वह्या-पुस्तके, कागदपत्रे, इतिवृत्त नोंदणीच्या वह्या, प्रपत्रे आणि कंपनीने दाखल केलेली निवेदन पत्रे व इतर अभिलेख नोंदी यांची पडताळणी केली. तसेच कंपनी आणि तिचे अधिकारी, अधिकृत प्रतिनिधी आणि एजंट यांनी मला माहिती दिली. त्या सर्वांच्या आधारे मी अहवाल देतो की, या परीक्षणाच्या कालावधीत म्हणजे दि. ३१ मार्च २०२० (परिक्षण कालावधी) रोजी संपलेल्या वित्तीय वर्षात, महानिर्मिती कंपनीने येथे खालील यादीमधे नमूद केलेल्या सांविधिक तरतूदींची पूर्तता केलेली आहे. तसेच या कंपनीकडे योग्य प्रकारची मंडळ प्रक्रिया आणि त्या मर्यादेत आणि कार्यपद्धतीत अनुपालन करण्याची यंत्रणा अस्तित्वात आहे आणि ती खालील अहवालाच्या अधीन आहे.

जी कागदपत्रे, वह्या, प्रती, दाखल केलेले फॉर्म्स व दाखले (रिटर्न्स) माहिती / प्रकाशने इ-मेल ने पाठविले त्याची पडताळणी / परिक्षण केले. कारण कोविड-१९ मुळे प्रत्यक्ष करणे शक्य नव्हते.

या कंपनीने ३१ मार्च २०२० रोजी संपलेल्या वित्तीय वर्षासाठी जी लेखा पुस्तके-वह्या कागदपत्र, इतिवृत्त नोंद वह्या, प्रपत्रे विवरणे आणि अन्या अभिलेख जनत केली आहेत, त्यांचे मी पुढील कायदे व नियामे आदिच्या तरतुदींनुसार परिक्षण केले.

१. कंपनी अधिनियम २०१३ (हा कायदा), कंपनी अधिनियम १९५६ (लागू होणाऱ्या मर्यादेपर्यंत) आणि अंतर्गत केलेल्या नियमावली.

२. दि सिक्युरीटीज काँट्रक्ट (रेग्युलेशन) कायदा १९५६ आणि त्या अंतर्गत केलेल्या नियमावली, (मात्र ही कंपनी पब्लीक अनलिस्टेड कंपनी असल्याने तिला लागू नाहीत.)

३. दि डिपॉझीटरी ॲक्ट १९९६, त्याची नियमावली आणि उपनिधी (कंपनीचे शेअर्स प्रत्यक्ष स्वरूपात असल्याने लागू नाही.)

४. परकीय चलन व्यवस्थापन अधिनियम १९९९ आणि परकियांची थेट गुंतवणूक, परकियांची थेट गुंतवणूक आणि बाह्य देशातून केलेले वाणिज्यक स्वरूपात उसनवारी (कंपनीला लागू नाहीत.)

५. सिक्युटरीज अँड एक्सचेंज बोर्ड ऑफ इंडिया कायदा १९९२ (सेबी कायदा), यातील खालील नियामके आणि मार्गदर्शक सूचना या महानिर्मिती कंपनी ही पब्लिक अनलिमिटेड कंपनी असल्याने तिला लागू नाहीत.

अ) दि सिक्युरीटीज ॲन्ड एक्सचेंज बोर्ड ऑफ इंडिया (शेअर्स संपादन व ताब्यात घेणे) नियामके २०११.

ब) दि सिक्युरीटीज ॲन्ड एक्सचेंज बोर्ड ऑफ इंडिया (प्रोहिबीशन ऑफ इनसायडर ट्रेंडींग) रेग्युलेशन्स २०१५.

क) दि सिक्युरीटीज ॲन्ड एक्सचेंज बोर्ड ऑफ इंडिया (भांडवल देणे व प्रकटने यांच्या आवश्यकता प्रकटने) नियम २००९;

ड) दि सिक्युरीटीज ॲन्ड एक्सचेंज बोर्ड ऑफ इंडिया (सूची बंधने आणि आवश्यकता) नियमने २०१५;

इ) दि सिक्युरीटीज ॲन्ड एक्सचेंज बोर्ड ऑफ इंडिया (एम्प्लॉयी स्टॉक ऑप्शन स्कीम ॲन्ड एम्प्लॉयी स्टॉक परचेस स्किम गाईड लाईन १९९९) आता त्यांचे नाव दि सिक्युरीटीज ॲन्ड एक्सचेंज बोर्ड ऑफ इंडिया (शेअर्स बेस्ड एम्पलॉयी बेनिफिट) दुरूस्ती नियमने २०१४ आणि दि सेक्युरीटीज ॲन्ड एक्सचेंज बोर्ड ऑफ इंडिया (शेअर्स एम्पलॉयी बेनिफिट) दुरूस्ती नियमने २०१५;

ई) दि सिक्युरीटीज ॲन्ड एक्सचेंज बोर्ड ऑफ इंडिया (कर्जे व प्रतिभूत देणे व त्याचे लिस्टिंग करणे) नियमने;

उ) दि सिक्युरीटीज ॲन्ड एक्सचेंज बोर्ड ऑफ इंडिया (रजिस्टार टू ॲन इशू अँड शेअर ट्रान्सफर एजंट्स) नियमने १९९३, अधिनियम व अशील सोबत व्यवहार यासंबंधी;

ऊ) दि सिक्युरीटीज ॲन्ड एक्सचेंज बोर्ड ऑफ इंडिया (डीलिस्टींग ऑफ इक्वीटी ऑफ शेअर्स) नियमने २००९;

ए) दि सिक्युरीटीज ॲन्ड एक्सचेंज बोर्ड ऑफ इंडिया (बाया बँक ऑफ सिक्युरीटीज) नियमने १९९८.

६. कंपनीस स्पष्टपणे लागू होणाऱ्या इतर कायद्याच्या संदर्भात खाली नमुद केलेले इतर कायदे निश्चितपणे लागू होतात.

विद्युत अधिनियम २००३

मी खालील बाबींच्या लागू होणाऱ्या खंडाच्या पूर्ततेचेही परिक्षण केले.

१. इनस्टिट्युट ऑफ कंपनी सेक्रेटरी ऑफ इंडिया यांनी जारी केलेले सेक्रेटरीयल मानके (१ जुलै २०१५ पासून आणि १ ऑक्टोबर २०१७ पासून लागू केलेले.)

२. कंपनीने बी एस इ लिमिटेड आणि नॅशनल स्टॉक एक्सचेंज ऑफ इंडिया लिमिटेड यांचे सोबत यादीवर घेण्याबाबतचे (हे करार लेखापरीक्षण कालावधी मध्ये लागू नव्हते, कारण कंपनी पब्लिक अनलिस्टेड आहे.)

आढावा वर्षात कंपनीने उपरोक्त कायदे नियमावली, नियामके, मार्गदर्शक सूचना, मानके इ, ची पूर्तता केली असून ती खालील निरिक्षणे / पूर्तता न होणे याच्या अधीन आहे.

कंपनी अधिनियम २०१३ अंतर्गत:

मी, माझ्या ऑडीटच्या कालावधीत कंपनीने दिलेली माहिती / आणि अभिलेख यावर विसंबून होतो आणि माझा अहवाल त्या मर्यादेत आहे.

यापुढे मी खालीलप्रमाणे अहवाल देत आहे.

कंपनीच्या संचालक मंडळाची रचना योग्य प्रकारे केली आहे. त्यात कार्यकारी संचालक, नॉन - कार्यकारी संचालक आणि यांचा योग्य समतोल साधला आहे. या कालावधीत संचालक मंडळाच्या रचनेमध्ये करण्यात आलेले बदल हे कायद्यातील तरतूदीनुसार करण्यात आले आहेत.

सर्व संचालकाना बैठकीचे वेळापत्रक, कार्यक्रम पत्रिकेवर आणि त्यावरील विषयाबाबत तपशीलवार टिपा या, बैठकीचे किमान सात दिवस आधी पाठविण्यात आल्या होत्या. तसेच कार्यक्रम पत्रिकेवरील विषयांबद्दल अधिक माहिती व स्पष्टीकरणे मंडळाच्या बैठकीपूर्वी देण्यात आणि अर्थपूर्ण व्हावी यासाठी दक्ष असलेली कार्यपद्धती या कंपनीस प्रभावीरीत्या अस्तित्वात आहे.

निर्णय हे बहुमताने घेतले जातात आणि काही सदस्यांची असहमती दर्शक मते जर असली तर ती विचारात घेतली जातात. त्यांची नोंद इतिवृत्तांत करण्यात येते.

मी, यापुढे अहवाल देतो की, कंपनीस लागू होणारे कायदे, नियमावली नियामके आणि मार्गदर्शक सूचना यांच्या अनुपालनाची खातर करणारी आणि कंपनीच्या आकारमानाशी आणि प्रवर्तनाशी अनुरूप असलेली प्रणाली व कार्यपद्धती पुरेशा प्रमाणात आहे.

मी यापुढे अहवाल देतो की, महानिर्मिती कंपनी मे.म.रा.वि.मं. सूत्रधारी कंपनी यांच्या संपूर्ण मालकीची आहे आणि महाराष्ट्र शासनाचे शासन निर्णय निधी-बी-२०१९/प्र.क्र.२१/ऊर्जा-३ दिनांक २७.०३.२०१९ शासन निर्णय निधी-बी-२०१९/प्र.क्र.४(१)

ऊर्जा-३ दिनांक २७.०३.२०१९ आणि शासन निर्णय निधी-बी-२०१९/प्र.क्र.४/ऊर्जा-३ दिनांक ०१.०२.२०१९ यातील निर्देशानुसार सूत्रधारी कंपनीला प्रत्येकी ₹१०/- रोख या किंमतीचे ५,९८,२०,००० समभाग वितरीत केले आहेत.

मी पुढे अहवाल देतो की, सेक्रेटरीयल ऑडीटच्या कालावधीत पुढील प्रकार घडलेले नाहीत.

१) सार्वजनिक / प्राधान्य शेअर्स / ऋणपत्रे / स्वेट इक्विटी यांचे वितरण करणे.

२) प्रतिभूतींचे विमोचन / पूर्नखरेदी करणे

३) विलिनीकरण / एकत्रीकरण / पुनर्रचना इ. करणे

४) परदेशीय तांत्रिक सहयोग करणे.

ए.वाय.साठे ॲन्ड कंपनीकरिता
कंपनी सेक्रेटरीज

सी एस अजित साठे
मालकः
एफसीएस नं. २८९९ सी ओ पी नं. ७३८
यूडीआयएनः एफ००२८९९ए००३-१७९१

स्थळ: मुंबई
दिनांक: ०३.१२.२०२०

हा अहवाल आमचे समान तारखेचे पत्रासोबत वाचावा. हे पत्र, फॉर्म जोडपत्र-१ या अहवालाचा अविभाज्य भाग आहे.

सेक्रेटरीयल लेखापरिक्षणाचे अहवालाचे जोडपत्र क्र.१

प्रति,
मा. सदस्य,
महाराष्ट्र राज्य वीज निर्मिती कंपनी लिमिटेड
प्रकाशगड, भुखंड जी-९,
प्रा.अनंत काणेकर मार्ग, वांद्रे(पूर्व),
मुंबई-४०० ०५१.

आमचा समान तारखेला अहवाल या पत्रासोबत वाचण्यात यावा.

१. सेक्रेटरीयल संबंधित कामाचे अभिलेख जतन करणे ही कंपनीच्या व्यवस्थापनाची जबाबदारी आहे. या अभिलेखांचे परिक्षण करून त्या आधारे अभिप्राय व्यक्त करणे ही आमची जबाबदारी आहे.

२. सेक्रेटरीयल सबंधित अभिलेखामधील आशय अचूक असल्याची हमी मिळविणे या हेतुसाठी आम्ही परिक्षणाच्या कार्यपद्धती व प्रक्रीया यांचे अनुसरण केले. या अभिलेखात दर्शविलेल्या बाबींची वस्तूनिष्ठता अचूक असल्याची खात्री मिळावी म्हणून तत्वांवर पडताळणी केली. आम्ही अनुसरलेल्या प्रक्रीया व कार्यपद्धती या आमची मते तयार करण्यासाठी पुरेसे तत्वावर देतात असा आमचा विश्वास आहे.

३. या कंपनीचे वित्तीय अभिलेख आणि लेख्यांची वह्या - पुस्तके यातील अचूकता व योग्यता यांची आम्ही तपासणी केलेली नाही.

४. जेथे आवश्यकता आहे तेथे कागदे, नियमावली, नियामक व घडलेल्या घटना इत्यादी, यांच्या पूर्ततेबद्दल आम्ही निवेदने मिळविली आहेत.

५. कंपनी कायदा आणि इतर लागू होणारे कायदे, नियम मानके इ. यातील तरतुदींची पूर्तता करणे ही व्यवस्थापनाची जबाबदारी आहे. आमचे परीक्षण या प्रक्रीयांची प्रायोगिक तत्वावर पडताळणी करणे या मर्यादिमध्ये केलेले आहे.

६. या सेक्रेटरीयल ऑडीट म्हणजे कंपनीच्या भविष्यातील जीवन क्षमता याची हमी नाही किंवा कंपनीच्या व्यवस्थापनातर्फे तिवे व्यवहार किंवा कार्यक्षमतेने अथवा प्रभावीपणे करण्यात येत आहेत याबद्दलचह आश्वासन नाही.

ए.वाय.साठे ॲन्ड कंपनीकरिता
कंपनी सेक्रेटरीज

सी एस अजित साठे
मालकः
एफसीएस नं.२८९९ सी ओ पी नं. ७३८
यूडीआयएनः एफ००२८९९ए००३-१७९१

स्थळः मुंबई
दिनांकः ०३.१२.२०२०

भारताचे लेखानियंत्रक आणि महालेखापरिक्षक यांनी कंपनी अधिनियम २०१३ चे कलम १४३(६)(बी) अंतर्गत महाराष्ट्र राज्य वीज निर्मिती कंपनी मर्यादितच्या दि.३१ मार्च २०२० रोजी संपलेल्या वर्षाच्या स्वायत्त वित्तीय विवरण पत्रकांवर व्यक्त केलेले अभिप्राय:

कंपनी अधिनियम २०१३ यात विहित केलेल्या वित्तीय अहवाल सादर करण्यासाठी आकृती बंधानुसार महाराष्ट्र राज्य वीज निर्मिती कंपनी मर्यादित (मुंबई) च्या दि. ३१ मार्च २०२० रोजी संपलेल्या वर्षाचे स्वायत्त वित्तीय विवरण पत्रके तयार करणे, ही या कंपनीच्या व्यवस्थापनाची जबाबदारी आहे. भारताचे लेखानियंत्रक आणि महालेखापरिक्षक यांनी सादर अधिनियमाचे कलम १३९(५) नुसार नियुक्त केलेले सांविधिक लेखापरिक्षक यांनी अधिनियमाचे कलम १४३ यानुसार, त्यांचा स्वतंत्र लेखा परिक्षणाच्या आधारे आणि अधिनियमाचे कलम १४३(१०) यात विहित केलेल्या लेखापरिक्षणाचे मानके याला सुसंगत अशाप्रकारे या वित्तीय विवरण पत्रकावर अभिप्राय व्यक्त करण्याची जबाबदारी आहे. त्यांनी त्याप्रकारे लेखापरिक्षण केलेले आहे, असे त्यांचा लेखापरिक्षणाचा अहवाल दि. २७ नोव्हेंबर २०२० यात नमूद केले आहे.

मी, भारताचे लेखा नियंत्रक आणि महालेखापरिक्षक यांच्या वतीने, महाराष्ट्र राज्य वीज निर्मिती कंपनी मर्यादित, मुंबई या कंपनीच्या दि.३१ मार्च २०२० रोजी संपलेल्या वर्षाच्या स्वायत्त वित्तीय विवरणपत्रकांचे पूरक लेखापरिक्षण, अधिनियमाचे कलम १४३(६)(ए) यानुसार केले. सदर पूरक लेखापरिक्षण स्वतंत्रपणे करण्यात आलेले आहे, त्यासाठी सांविधिक लेखापरिक्षकांकडील कागदपत्रे मिळविलेली नाहीत आणि हे लेखापरिक्षण प्रामुख्याने सांविधिक लेखापरिक्षक यांच्याकडे तसेच कंपनीच्या अधिकारी वृंदाकडे विचारणा करणे आणि लेख्यांच्या काही दस्ताऐवजांचे निवडक परिक्षण करणे या मर्यादित करण्यात आलेले आहे.

माझ्या या पूरक लेखापरिक्षणांच्या आधारे, कंपनी अधिनियमांचे कलम १४३(६)(बी) यानुसार माझ्या लक्षात आलेल्या खालील महत्वाच्या प्रकरणांकडे लक्ष वेधू इच्छितो, माझ्या मते कंपनीची वित्तीय विवरणपत्रके आणि संबंधित लेखा परिक्षण अहवाल अधिक चांगल्याप्रकारे समजून घेण्यास ते आवश्यक आहे.

अ) नफ्यासंबंधी अभिप्राय:

नफा व तोटा पत्रक

खर्च

वापरलेल्या मालाचा खर्च/किंमत (टिपा क्र. २५) : ₹ १४३९८.२७ कोटी

कोळसा : ₹ १२९८१.०४ कोटी

१) या बाबीमध्ये, यावर्षी रेल्वेकडून मिळालेल्या कोळसा रोकड यांच्या विलंबाचे आकार (डिमरेज) ₹ १.७७ कोटी, जे सोडून दिले गेले, त्यांचा समावेश नाही. ही रक्कम खर्चासोबत समायोजित करणे योग्य झाले असते.

असे समायोजन केलेले नसल्याने, वर्षाला खर्चाचे जादा विवरण झाले आहे तर वर्षाच्या करपूर्व नफ्याचे आणि चालू मत्तांचे ₹ १.७७ कोटीचे कमी विवरण झाले आहे.

२) पाणी : ₹ १२८.७४ कोटी

यामध्ये नागपूर महानगरपालिका (एन एम सी) याचेकडून २१/०१/२०२० ते ३१/३/२०२० या कालावधीमध्ये ज्यावर प्रक्रीया केलेली नाही असे (रॉ) सांडपाणी खरेदी केले याचे दायित्व ₹३.१९ कोटी याचा समावेश केलेला नाही. यासाठी योग्य तरतूद करणे आवश्यक होते.

अशी तरतूद केलेली नसल्याने या वर्षाच्या खर्च आणि इतर चालू दायित्वे यात ₹३.१९ कोटीचे कमी विवरण झालेले आहे आणि वर्षाचा करपूर्व नफा यात त्याच रकमेचे जादा विवरण आहे.

ब) वित्तीय स्थितीवर अभिप्राय

ताळेबंद पत्रक

मत्ता

चालू नसलेल्या मत्ता

निव्वळ मालमत्ता, कारखाने आणि साधने (टिपा १): ₹ ३६५०७.३२ कोटी

३ यामधे 'मायक्रो सॉफ्ट ऑफिस सॉफ्ट वेअर' प्रापण करण्यासाठी परवाना शुल्क रक्कम ₹ ०.२२ कोटी समाविष्ट आहे. असे सॉफ्टवेअर, परवान्याचे नुतनीकरण करून नंतरच्या प्रत्येक वर्षात वापरता येते. त्यामुळे अशी परवाना प्रापण करण्याचा खर्च याच 'महसुली खर्च' असा 'लेखा' करणे योग्य झाले असते. मात्र कंपनीने त्याची नोंद 'भांडवली खर्च' अशी केलेली आहे.

यामुळे या वर्षीच्या मत्तांचे ₹ ०.२२ कोटीने जादा विवरण झाले आहे. तर खर्चाचे तेवढेच कमी विवरण आणि यावर्षीच्या नफ्याचे ₹ ०.२२ कोटीने जादा विवरण झाले आहे.

इतर चालू नसलेल्या मत्ता (टिपा ४) : ₹ ५८७.१० कोटी

सं. व सु पुरवठ्यासाठी अग्रिमे / पूनर्प्राप्ती योग्य : ₹ ३८१.०४ कोटी

४अ. औ. वि. केंद्र कोराडी यांना यापूर्वीच मिळालेल्या कोळशासाठी एप्रिल २०१५ नंतर कोळसा कंपन्यांना दिलेल्या अग्रीमे ₹ १६२.९९ कोटीचा समावेश यामधे केलेला आहे. मात्र संबधित अग्रिमाचे देयकासोबत समायोजन केले नाही.

यामुळे इतर चालू नसलेल्या मत्तांचे ₹ १६२.९९ कोटी जादा विवरण झाले आहे आणि वापरलेल्या कोळशाच्या खर्चाचे ₹ १६२.९९ कोटीने कमी विवरण झाले आहे.

४ब. यामध्ये बी एच इ एल (भेल) इंडिया यांचेकडून त्यांनी के टी पी एस च्या युनीट्स साठी वर्ष २००३ ते २०१४ या कालावधीत जे सुटे भाग मिळविले त्यासाठी अग्रिम रक्कम ₹ १.९९ कोटी सुद्धा समावेश केलेला त्याचे यापूर्वी मिळालेल्या साहित्यासोबत समायोजन करण्याचे राहिलेले आहे.

यामुळे इतर चालु मत्तांचे ₹ १.९९ कोटीने जादा विवरण झाले आहे. तर स्थिर मत्ताचे तेवढ्याच रकमेने कमी विवरण झालेले आहे.

भारताचे लेखा नियंत्रक आणि महालेखापरिक्षक

यांचे साठी आणि त्याच्यावतीने

सही/-

(हेमा मुनि व्येंकटप्पा)

महालेखापाल (लेखापरिक्षण) - दोन (२)

वि.वर्ष २०१९-२०२० मधील शासकीय लेखापरिक्षणातील अभिप्रायांना महानिर्मिती कंपनीच्या व्यवस्थापनाची उत्तरे (आणि सांविधिक लेखापरिक्षकाचे त्यावर मत)

अ. कंपनीच्या एकल वित्तीय विवरणपत्रकावरील अभिप्राय

अ. क्र.	शासकीय लेखापरिक्षणातील परिच्छेद	व्यवस्थापनाची उत्तरे	सांविधिक लेखा परिक्षणाचे अभिप्राय
१. नफ्यासंबंधी अभिप्राय			
१.	**नफ्यासंबंधी अभिप्रायः** **नफा व तोटा पत्रक** **कोळसा** **वापरलेल्या मालाचा खर्च/किंमत (टिपा क्र. २५): ₹ १४३९८.२७ कोटी** **खर्चः ₹ १२९८१.०४ कोटी** या बाबीमध्ये, यावर्षी रेल्वेकडून मिळालेल्या कोळसा रोकड यांच्या विलंबाचे आकार (डिमरेज) ₹ १.७७ कोटी, जे सोडून दिले गेले, त्यांचा समावेश नाही. ही रक्कम खर्चासोबत समायोजित करणे योग्य झाले असते. असे समायोजन केलेले नसल्याने, वर्षाला खर्चाचे जादा विवरण झाले आहे तर वर्षाच्या करपूर्व नफ्याचे आणि चालू मत्तांचे ₹१.७७ कोटीचे कमी विवरण झाले आहे.	या विषयी कंपनीचा असा अनुभव आहे की, कंपनीने विलंब आकार (डिमरेज) सोडून देण्याच्या विनंती स्विकारल्या जाण्यासंबंधी अनिश्चितता असते. या शिवाय असे विलंब सोडून देण्याचे स्वीकारले असे उशिरा कळविले जाते. अशी अनिश्चितता असल्याने कंपनीने ही सोडून देण्याच्या विनंतीची रक्कम ३१.१०.२०२० च्या लेखा वहीत मान्य केली नाही.	आम्ही व्यवस्थापनाच्या मताशी सहमत आहोत.
२.	**पाणीः ₹ १२८.७४ कोटी** यामध्ये नागपूर महानगरपालिका (एन एम सी) याचेकडून २१/०१/२०२० ते ३१/३/२०२० या कालावधीमध्ये ज्यावर प्रक्रीया केलेली नाही असे (रॉ) सांडपाणी खरेदी केले याचे दायित्व ₹३.१९ कोटी याचा समावेश केलेला नाही. यासाठी योग्य तरतूद करणे आवश्यक होते. अशी तरतूद केलेली नसल्याने या वर्षाच्या खर्च आणि इतर चालू दायित्वे यात ₹३.१९ कोटीचे कमी विवरण झालेले आहे आणि वर्षाचा करपूर्व नफा यात त्याच रकमेचे जादा विवरण आहे.	प्रत्येक लेखा वर्षाच्या अखेरीस, कंपनी त्या वर्षा संबंधीच्या खर्चाची नोंद लेखा वह्यात करते. वितीय वर्ष २०१९-२० मधे कंपनीने वापरलेल्या साहित्याचा खर्च ₹ १४,३९८.०० कोटी असा लेखा केला. मात्र या प्रकरणातील खर्च तरतूद रक्कम ₹ ३.१९ कोटीची तरतूद करण्याचे राहिले आहे. येत्या वर्षात आवश्यक ती कार्यवाही करण्यात येईल.	आम्ही व्यवस्थापनाच्या मताशी सहमत आहोत.
२. वित्तीय स्थितीवर अभिप्राय			

३.	**ताळेबंद पत्रक** **मत्ता** **चालू नसलेल्या मत्ता** **निव्वळ मालमत्ता, कारखाने आणि साधने (टिपा १): ₹ ३६५०७.३२ कोटी** यामधे 'मायक्रो सॉफ्ट ऑफिस सॉफ्ट वेअर' प्रापण करण्यासाठी परवाना शुल्क रक्कम ₹ ०.२२ कोटी समाविष्ट आहे. असे सॉफ्टवेअर, परवानाचे नुतनीकरण करून नंतरच्या प्रत्येक वर्षात वापरता येते. त्यामुळे अशी परवाना प्रापण करण्याचा खर्च याच 'महसुली खर्च' असा 'लेखा' करणे योग्य झाले असते. मात्र कंपनीने त्याची नोंद 'भांडवली खर्च' अशी केलेली आहे. यामुळे या वर्षीच्या मत्तांचे ₹ ०.२२ कोटीने जादा विवरण झाले आहे. तर खर्चाचे तेवढेच कमी विवरण आणि यावर्षीच्या नफ्याचे ₹ ०.२२ कोटीने जादा विवरण झाले आहे.	मायक्रोसॉफ्ट ऑफिस प्रो प्लस २०१९ सॉफ्ट वेअरचे कंपनीने कायदेशीर, कायस्वरुपी परवान्यासह केले. ते ''महाराष्ट्र राज्य वीज निर्मिती कंपनी लि.'' या नावाने केले आहे. ही कायमस्वरुपी परवाने असल्याचे ते आयुष्यभराच्या काळासाठी वापरता येणार आहे. म्हणून त्याचे भांडवलीकरण केले आहे.	आम्ही व्यवस्थापनाच्या मताशी सहमत आहोत.
४ अ	**इतर चालू नसलेल्या मत्ता (टिपा ४): ₹ ५८७.१० कोटी** **सं. व सु पुरवठ्यासाठी अग्रिमे/पूनर्प्राप्ती योग्य: ₹ ३८१.०४ कोटी** औ. वि. केंद्र कोराडी यांना यापूर्वीच मिळालेल्या कोळशासाठी एप्रिल २०१५ नंतर कोळसा कंपन्यांना दिलेल्या अग्रीमे व ₹ १६२.९९ कोटीचा समावेश यामधे केलेला आहे. मात्र संबधित अग्रिमाचे देयकासोबत समायोजन केले नाही. यामुळे इतर चालू नसलेल्या मत्तांचे ₹ १६२.९९ कोटी जादा विवरण झाले आहे आणि वापरलेल्या कोळशाच्या खर्चाचे ₹ १६२.९९ कोटीने कमी विवरण झाले आहे.	कंपनी कोळसा कंपन्यांना नियमीत अंतराने अग्रिमे पुरविते आणि कोळसा मिळाल्यावर आणि त्याची माल साठा सुची करून मिळालेल्या मालाचे दायित्त्व असा लेखा केला जातो. कोळसा वापरण्याच्या वेळी, कोळसा वापराचा खर्च आणि कोळशाच्या साठ्यातील घट यांचे परिणाम लेखा नोंद वहीत लिहिले जातात. जेव्हा देयक मंजुर केली जातात. कोळसा पुरवठादाराचे दायित्त्व, आणि अग्रिम यांचे समायोजन केले जाते. म्हणून वापरलेल्या कोळशाच्या खर्चाचे कमी विवरण झालेले नाही. या दायित्त्वाचे संलग्न अग्रिमाशी जोडणी करण्याची प्रक्रिया कंपनीमध्ये करण्यात येत आहे. त्या प्रक्रियेत अग्रिम आणि दायित्त्च यांचे समायोजन केले जाईल.	आमच्या लेखा परिक्षण अहवालाच्या पात्रतेच्या क्रमांक ३ मध्ये लिहील्याप्रमाणे
४ ब	यामध्ये बी एच इ एल (भेल) इंडिया यांचेकडून त्यांनी के टी पी एस च्या युनीट्स साठी वर्ष २००३ ते २०१४ या कालावधीत जे सुटे भाग मिळविले त्यासाठी अग्रिम रक्कम ₹ १.९९ कोटी सुद्धा समावेश केलेला त्याचे यापूर्वी मिळालेल्या साहित्यासोबत समायोजन करण्याचे राहिलेले आहे. यामुळे इतर चालु मत्तांचे ₹ १.९९ कोटीने जादा विवरण झाले आहे. तर स्थिर मत्ताचे तेवढ्याच रकमेने कमी विवरण झालेले आहे.	कंपनी विद्युत केंद्रात स्थापित यंत्र सामग्रीसाठी सुटे भागाच्या पुरवठ्यासाठी भेल सोबत करार करते. त्यातील माल पोहोचता करण्याच्या सुचनेनुसार पुरवठा केला जात असतो. बऱ्याच वेळी, पुरवठ्याचा कालावधी एका लेखा कालावधीपेक्षा जास्त वाढतो. त्यानुसार अग्रिम लेखावह्यात अग्रेषित केला जातो. साहित्य मिळाल्यानंतर, माल मिळाल्याचे दायित्त्व याचे लेखे करण्यात येतात आणि अग्रिमाचे समायोजन केले जाते. मात्र अचुक प्रत्यक्ष वापराचे लेखे करण्यात येतात. कंपनीमध्ये असे अग्रिमे आणि दायित्त्वे यांची जुळवाजुळव करण्याची प्रक्रिया चालू आहे. येत्या वर्षात अग्रिमांचा निपटारा केला जाईल.	आमच्या लेखा परिक्षण अहवालाच्या पात्रतेच्या क्रमांक ५ मध्ये लिहील्याप्रमाणे

स्वतंत्र लेखा परिक्षकांचा अहवाल

प्रति, मा. सदस्य, महाराष्ट्र राज्य वीज निर्मिती कंपनी मर्यादित (महानिर्मिती)

या कंपनीचा दि. ३१ मार्च २०२० रोजी संपलेल्या वित्तीय वर्षाच्या स्वायत्त वित्तीय विवरण पत्रकांच्या लेखापरिक्षणांचा अहवाल सादर करण्यात येत आहे.

पात्र मत

आम्ही, महाराष्ट्र राज्य वीज निर्मिती कंपनी मर्यादित (''महानिर्मिती/सदर कंपनी'') यांचा येथे जोडलेल्या स्वायत्त वित्तीय विवरण पत्रकाचे लेखा परिक्षण केले आहे. यामध्ये पुढील वित्तीय विवरण पत्रके समाविष्ट आहेत. दि.३१ मार्च २०२० रोजीचा महानिर्मिती कंपनीचा ताळेबंद, याच तारखेला संपलेल्या कंपनीचे नफा तोटा पत्रक (यामध्ये इतर सर्वकष उत्पन्न सुद्धा दिली आहेत), या वर्षातील समभागात झालेले बदत, रोकडता प्रवाहाची विवरण पत्रके आणि स्वायत्त वित्तीय विवरण पत्रकांवरील टिपा तसेच यामध्ये कंपनीच्या महत्वाच्या लेखा धोरणांची संक्षिप्त माहिती आणि इतर स्पष्टीकरणे यांचा सुद्धा समावेश केलेला आहे (यापुढे या सर्वांचा उल्लेख स्वायत्त वित्तीय विवरण पत्रके असा केला आहे)

आमच्या मते, आणि आमची सर्वोतोपरी माहिती तसेच आम्हास दिलेली स्पष्टीकरणे यानुसार मात्र *आमच्या अहवालातील पात्र मतांचा आधार या विभागात वर्णन केलेली प्रकरणे वगळता* वरील स्वायत्त विवरण पत्रके ही कंपनी अधिनियम २०१३ (''सदर अधिनियम कायदा'') या नुसार आणि त्यात विहीत केलेल्या पद्धती नमुन्यानुसार आणि भारतात सर्वसामान्यपणे स्वीकृती असलेल्या लेखा तत्वांशी सुसंगत ठरेल अशाप्रकारे महानिर्मिती कंपनीच्या दि. ३१ मार्च २०२० रोजी संपलेल्या वर्षातील कंपनीचे व्यवहार आणि त्याची स्थिती या विषयाची माहीती देत आहेत. तसेच या वर्षातील कंपनीचा तोटा (इतर सर्वकष उत्पन्नासह) यांचा तसेच या वर्षातील समभागातील बदल आणि रोकडता प्रवाह यांचे यथार्थ आणि रास्त दर्शन घडवितात.

पात्र मतांचा आधार

१. *महानिर्मिती कंपनीने चालू वित्तीय वर्षामध्ये महावितरण कंपनीस विलंब भरणा अधिभाराचे (डीपीएस) व्याजापोटी ₹ २५४४.३० कोटी एवढया रकमेस महसूल मान्यता दिली आहे. (३१ मार्च २०२० पर्यंत संचित रक्कम ₹ १२३५०.५९ कोटी) ही रक्कम या अधिभारासाठी यापूर्वीच्या वेळेपासून अंगिकारलेल्या हिशेब पद्धतीनुसार काढली आहे. ३१ मार्च २०२० पर्यंतच्या देयकाचा विलंब भरणा अधिभार पूर्णपणे वसूल होण्याजोगा नाही आणि महावितरण कंपनीचे त्याविषयी वाद निर्माण केल्याने त्याची वसुली संशयास्पद आहे. महावितरणने दिनांक २८-०८-२०१९ रोजीच्या पत्राद्वारे कळविले आहे की, महावितरणने वर्ष २०१८-१९ मधे विलंब भरणा अधिभाराचा हिशेब करण्यासाठी एकतर्फी वेगळी पद्धत अंमलात आणली आहे. त्यामुळे महानिर्मितीने मागणी केलेली रक्कम आणि महावितरणने नव्या पद्धतीने हिशेब केलेली रक्कम यामध्ये खूप मोठा फरक आहे. ३१ मार्च २०१९ पर्यंत महावितरणच्या हिशेबानुसार महानिर्मितीचे विलंब भरणा अधिभाराचे (डीपीएस) जादा ₹ ४८४३.२३ काटी होतात. वर्ष २०१९-२० या वर्षातील (डीपीएस) निश्चिती अद्याप केलेली नाही आणि वर्ष २०१९-२० मध्ये डीपीएसचा लेखा विनादेयकाचा महसूल असा केला आहे. याची अंतिम पत्रनिश्चिती प्रलंबित आहे तसेच महावितरण सोबत डीपीएस संबंधी वाद सोडवून योग्य रक्कम निश्चित करणे प्रलंबित आहे. महावितरण आणि कंपनीस मान्य होईल अशी रक्कम निश्चित केलेली नाही त्यामुळे शंकास्पद वसूली बद्दल तरतूद केलेली नाही. (वित्तीय विवरण पत्रकांची टिपा क्र. ४३ब)*

२. *विशेषत: एका बाबीकडे लक्ष वेधण्यात येते. महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कंपनी मर्यादित (महावितरण) कडून ₹ १७८२०.३६ कोटींची आणि महाराष्ट्र राज्य विद्युत पारेषण कंपनी मर्यादित (महापारेषण) कडील ₹ १२८.८३ कोटी शिल्लकीची वसुली या खातरजमा आणि मेळ करणे यांच्या अधीन आहेत. मात्र आम्हांला माहिती दिली की, महानिर्मितीने खातरजमा व मेळ करणेबाबत या कंपन्यांना पत्रे पाठविली असून त्याची उत्तरे अद्याप मिळालेली नाहीत. लेखा परिक्षणासाठी योग्य आणि पुरेसे उपलब्ध नसल्याने या बाबींचे स्थितींवर जर काही प्रभाव असतील तर ते आणि कंपनीचा या वर्षीचा तोटा यावरील संभाव्य परिणामाविषयी आम्हांला अभिप्राय देता येत नाही.*

३. *कोळसा कंपन्यांच्या शिल्लकी, संबंधित कंपन्यांकडून खात्री आणि मेळ करण्याच्या अधीन आहेत यातील बऱ्याच शिल्लकी मागील काही वर्षात ज्यांचे समायोजन केलेले नाही अशा शिल्लकी आहेत. आमच्या मते, या कंपनीत जनरल लेजर बॅलेन्सस या आधारे मेळ नाही. त्यामुळे त्याचा कंपनीच्या वित्तीय विविरण पत्रकांवर नेमका परिणाम काय होऊ शकेल याबाबत आम्हांला मत देता येत नाही. कंपनी निहाय थकीत अग्रिमाचा तपशील खालीलप्रमाणे आहे.*

(₹ कोटीत)

पुरवठादारांची नावे	महानिर्मितीच्या लेख्याप्रमाणे ३१.०३.२०२० रोजीची शिल्लक
सिंगरेनी कोलरीज लिमिटेड	१७२.३१ जमा नोंद
साऊथ इस्टर्न कोलफिल्ड लिमिटेड	२६०.९२ नावे नोंद
वेस्टर्न कोलफिल्ड्स लिमिटेड	९१.८२ जमा नोंद
महानदी कोलफिल्ड्स लिमिटेड	५.५६ जमा नोंद
एकूण	**८.७७ जमा नोंद**

खात्री आणि मेळ पूर्ण करणे प्रलंबित असल्याने आणि कोळसा कंपन्यांनी पाठवलेल्या डेबिटनोट्सचे योग्य नोंद नसल्याने कार्यपालनाच्या प्रोत्साहक देयकांसाठी, कोळसा कमी उचलण्याबद्दल तरतुद केलेली नाही. या विषयाच्या मागण्याविषयी कंपनीने प्रश्न उपस्थित केले आहेत. तसेच कोळसा कंपन्यांकडे काही प्रतिदावे मांडले आहेत या कारणांमुळे यांचा कंपनीच्या वित्तीय विवरण पत्रकांवर पडू शकणाऱ्या प्रभावाविषयी अभिप्राय देण्यास आम्ही असमर्थ आहोत

४. *रेल्वे कंपन्यांकडील शिल्लकी कायम होण्याच्या अधीन आहेत. बहुतेक शिल्लकी मागील वर्षातील जुन्या असमायोजित थकीत रकमेबाबत आहेत. त्याची ठळक माहिती खालीलप्रमाणे आहे.*

पुरवठादारांची नावे	महानिर्मितीच्या लेख्याप्रमाणे ३१.०३.२०२० रोजीची शिल्लक
दक्षिण मध्य रेल्वे (खाते क्र. ३००००)	२२.१५ नावे नोंद
दक्षिण पुर्व मध्य रेल्वे (खाते क्र. ३०००१)	११३.९६ नावे नोंद
दक्षिण मध्य रेल्वे (खाते क्र. ४३०००)	३५.६३ नावे नोंद
एकूण	**१७१.७४** नावे नोंद

कायम / मेळ पुर्ण करणे प्रलंबित असल्याने, त्याचे वित्तीय नोंदवह्यात परिणामकारक समायोजने करता आलेली नाही. त्यामुळे या बाबींचे कंपनीच्या वित्तीय विवरण पत्रकावर होऊ शकणाऱ्या परिणामांबाबत आम्ही मत देऊ शकत नाही.

५. *व्यापारी येणे कर्ज आणि अग्रिमे, ठेवी आणि व्यापारी देणी यांच्या शिल्लकी, संबंधित व्यक्ती - संस्था यांचेकडून खातरजमा करणे आणि/किंवा त्याप्रमाणे मेळ केला जाणे यांच्या अधीन आहेत अशी निश्चिती आणि मेळ करणे प्रलंबित असल्याने त्यांची परिणाम स्वरूप समायोजने केलेली नाहीत. मात्र आम्हांला माहिती देण्यात आली की, कंपनीने तिच्या पुरवठादारांना याविषयी पत्रे दिली असून जेथे जेथे शिलकीची खातरजमा मिळत आहे त्यांचा मेळ करण्यात येत आहे. तसेच आम्हांला सांगण्यात आले की, असे मेळ करणे ही कंपनीत सतत चालू असलेले प्रक्रिया असते. लेखा परिक्षणासाठी पुरेसे आणि योग्य पुरावे नसल्यामुळे या शिलकीचा जर काही प्रभाव होणार असेल तर त्याबाबत आणि त्यामुळे कंपनीच्या या वर्षीच्या तोट्याबाबत आम्ही अभिप्राय देण्यास असमर्थ आहोत.*

आम्ही आमचे लेखापरिक्षण कंपनी कायदा २०१३ चे कलम (२१३) वे कलम १४३(१०) यात निर्देशित केलेल्या लेखा परिक्षणाची मानके याप्रमाणे संचालित केले आहे. या प्रमाणकांप्रमाणे आमच्या जबाबदाऱ्यांचे अधिक तपशीलवार वर्णन आमच्या अहवालातील स्वायत्त वित्तीय विवरण पत्राचे लेखापरिक्षणा संबंधी लेखापरिक्षणाच्या जबाबदाऱ्या या विभागात दिल्या आहेत. कंपनी कायदा २०१३ यातील तरतुदीनुसार स्वायत्ता वित्तीय विवरण पत्रकाच्या आमच्या लेखा परिक्षणा संबंधीत नैतिक आवश्यकता भारतीय सनदी लेखापाल संस्थाने जारी केलेली आचारसंहिता यांच्या अनुषंगाने आम्ही या कंपनीपासून स्वतंत्र आहोत आणि आम्ही आमच्या इतर नैतिक जबाबदाऱ्या पूर्ण केल्या आहेत आणि आमचा विश्वास आहे की, आमच्या मतांना योग्य तो आधार देणारे पुरेसे आणि योग्य पुरावे आम्ही मिळविले आहेत.

भर देण्याची प्रकरणे

१. विविध जलविद्युत निर्मिती सुविधांच्या संबंधीत अद्याप कार्यवाही बाकी असलेल्या आणि महाराष्ट्र शासनासोबतच्या भाडेपट्टी करारा बाबतची टिपा ४५(ए-ए) याकडे लक्ष वेधण्यात येते.

२. टिपा क्र. ४३(इ) याकडे लक्ष वेधण्यात येते. त्यात कर्मचाऱ्यांना दिल्या जाणाऱ्या विशिष्ट भत्यांना भविष्य निर्वाह निधीमध्ये करण्यास योग्य अशा मिळकती मध्ये समाविष्ट करावे यावर सर्वोच्च न्यायालयाने निर्णय दिला आहे. याबाबत कंपनीच्या व्यवस्थपनाचे मत अद्याप आकारात आलेले नाही म्हणून त्याच्या परिणामांना निश्चित करता आलेले नाहीत.

वरील विषयावर आम्ही पात्र मत दिलेले नाही.

लेखा परिक्षणातील महत्वाच्या बाबी

लेखा परिक्षण विषयक महत्वांची प्रकरणे म्हणजे विद्यमान काळातील स्वायत्त वित्तीय विवरण पत्रकाचे आम्ही केलेल्या लेखा परिक्षणात, आमच्या व्यवसायिक न्याय निर्णय बुद्धीच्या मते आम्हांला महत्वाची वाटली. आम्ही स्वायत्त वित्तीय विवरण पत्रकाचे संपूर्णपणे लेखा परिक्षण केले. त्या संदर्भात या महत्वाच्या प्रकरणाकडे लक्ष देण्यात आले आहे. त्यानुसार आमचे मत तयार केले आहे. त्याविषयी आम्ही वेगळे मत दिले नाही. या वर्षात खालील विषयांना आम्ही लेखापरिक्षणांना महत्वाचे मानले आहे.

आकस्मित दायित्वे / आकस्मित मत्ता

कंपनीच्या विरोधात विविध मंचा समोर बरीच कायदेविषयक वादग्रस्त प्रकरणे प्रलंबित आहेत. व्यवस्थापनाने यातील रकमेबाबत अंदाज करून तेवढे आकस्मित दायित्व प्रकट करणे आवश्यक आहे. कोळसा कंपन्यानी महानिर्मितीकडे विविध दावे केले आहेत. तसेच महानिर्मितीच्या व्यवस्थापनाने कोळसा कंपन्यावर प्रतिदावे केले आहेत. ते आकलनावर आधारित आहेत.

आम्ही याबाबीची महत्वाचा लेखा परिक्षण विषय म्हणून ओळख निश्चिती केली आहे. कारण व्यवस्थापनाच्या न्यायनिर्णय बुद्धीनुसार जे अंदाज केले जातात व या प्रकरणांचा अर्थ लावला जातो त्यावर त्या आधारे रकमा मांडल्या आहेत आणि ही बाब व्यवस्थापनाच्या पूर्वग्रहाच्या आधीन असू शकते. दावे व प्रतिदावे करण्यासाठी व्यवस्थापनाने अंदाज करणे आणि त्यांनी अर्थ रूपांतरण करणे यांची आवश्यकता असते. या विविध विषयाचे स्वरूप व्यक्तिगत असू शकते.

(स्वायत्त वित्तीय विवरण पत्रकाची टिपा क्र. ४२ पहावी आणि ती लेखा धारेण परिच्छेद २१ सोबत वाचावी)

आम्ही आकस्मिक दायित्वे आणि आकस्मिक मत्ता यांचे अंदाज व प्रगटीकरण याविषयांसाठी कंपनीच्या अंतर्गत सूचना व कार्यपद्धती या समजून घेतल्या आणि लेखापरिक्षणासाठी खालील पद्धतीचा अवलंब केला.

- प्रलंबित कायदे विषयक खटले बाबत सर्वोतोपरी माहिती शोधण्यास व्यवस्थापनाची जी रचना व नियंत्रणे स्थापित केली ती समजून घेऊन तिचे परिक्षण केले.
- या कायदे विषयक प्रकरणातील प्रत्यक्ष आणि अद्यावत घडामोडीची स्थिती याविषयी व्यवस्थापनाशी चर्चा केली.
- या कायदे विषयक प्रकरणासंबंधीत विविध पत्रव्यवहार, कागदपत्रे आणि जर काही व्यवस्थापनाने बाह्य कायद्याची मते मिळवली असतील तर त्यांचे अवलोकन केले आणि आकस्मित दायित्वे व मत्ता यांच्या प्रकटनाला पुष्टि देण्यासाठी महत्वाच्या बाबींचा हिशेब केला.
- यासाठी तरतूदींची आवश्यकता याविषयी व्यवस्थापनाचे न्यायनिर्णय आणि निर्धारण प्रमाण यांचे परिक्षण केले.
- प्रकरणांचे प्रमाण आणि पूर्तता यांचा आढावा घेतला.

वरील प्रमाणे केलेल्या कार्य पद्धतीच्या अंमजबजावणीच्या आधारे आकस्मिक दायित्वे आणि आकस्मित मत्ता यांविषयी केलेली अंदाज आणि प्रकटने ही पुरेशी आणि योग्य आहेत.

इतर बाबी

१. या वित्तीय वर्षात, सरकारने कोवीड-१९ चा प्रार्दुभाव रोखण्यासाठी पूर्णपणे लॉकडाऊन लागू केल्यामुळे आम्ही आमची लेखा परिक्षणाची प्रक्रीया करण्यासाठी कंपनीच्या विविध कारखान्यांना किंवा जागांना प्रत्यक्ष भेटी देऊ शकलो नाही. म्हणून सांविधिक लेखा परिक्षण ''घरी थांबून काम'' याप्रकारे करण्यात आले म्हणजेच कंपनीचे अन्य जागी असलेले कारखाने आणि कार्यालये यांचे लेखा परीक्षणाच्या व्यवस्थापनाने डिजीटल माध्यमातून उपलब्ध केलेली आकडेवारी / माहीती / अभिलेखे / दस्तऐवज / आधारभूत माहिती याआधारे केले आहेत. त्यासाठी सॅप प्रणाली आणि व्ही पी ए लिंक मार्फत डॅशबोर्ड यांचा उपयोग करण्यात आला.

२. कंपनीचे अंतर्गत लेखा परीक्षण सनदी लेखा पालांच्या बाहेरच्या संस्थांनी केले आहे चालू वर्षातील पहिल्या आणि दुसऱ्या तिमाही अंतर्गत लेखा परिक्षण अहवाल फक्त आंम्हाला मिळाले. कोवीड-१९ च्या लॉकडाऊनमुळे तिसऱ्या आणि चौथ्या तिमाहीचे अहवाल उपलब्ध होऊ शकलेले नाहीत.

वरील दोन विषयांचे आमचे अभिप्राय पात्रतेनुसार नाहीत.

''स्वायत्त वित्तीय विवरण पत्रके आणि त्यावरील लेखापरिक्षणांचा अहवाल या व्यतिरिक्त इतर माहिती''

कंपनीचे संचालक मंडळ हे इतर माहितीसाठी जबाबदार असतात. कंपनीची इतर माहिती संचालक मंडळाचा अहवाल आणि इतर जोडपत्रे परिशिष्टे यात समाविष्ट असते. परंतु स्वायत्त वित्तीय विवरण पत्रके आणि त्यावरी लेखा परिक्षकांचा अहवाल यात समाविष्ट नसतो.

स्वायत्त वित्तीय विवरण पत्रांमध्ये इतर माहिती समाविष्ट नसल्याने आम्ही त्यासंबंधीची आश्वासने आणि निष्कर्ष इत्यादी रुपाने आम्ही अभिप्राय देऊ शकत नाही.

आम्ही स्वायत्त वित्तीय विवरण पत्रकाच्या लेखापरिक्षणाच्या निमित्तीने आमच्या जबाबदारीमध्ये इतर माहिती वाचनाचाही समावेश होतो तसे करताना आम्हाला इतर माहिती स्वायत्त वित्तीय विवरण पत्रकांस प्रत्यक्ष विसंगत आहे किंवा कसे किंवा लेखापरिक्षणाची आम्ही मिळविलेली माहिती येत असुन त्यात काही मोठ्याप्रमाणात गैर विवरण झाले किंवा नाही याचा विचार करावा लागतो.

आम्हाला सांगण्यात आले की, संचालकांचा अहवाल आणि संबंधित जोडपत्रे यांचे अंतिमीकरण झाल्यावर त्याचा नंतर संचालक मंडळातर्फे स्वीकार केला जातो. त्यामुळे आम्हाला आजच त्याविषयी मत देता येणे शक्य झालेले नाही.

व्यवस्थापनाच्या आणि स्वायत्त वित्तीय विवरण पत्रकांच्या कार्याचा भार असणारे इतर यांच्या जबाबदाऱ्या

कंपनी अधिनियम २०१३ चे कलम १३४(५) यामधील दिलेल्या विषयांसाठी कंपनीचे संचालक मंडळ जबाबदार आहेत. त्यामध्ये भारतातील सर्वसाधारणपणे स्वीकृत केलेली लेखाविषयी तत्त्वे आणि कलम १३३ यात विहित केलेली लेखा मानके यांच्याशी सुसंगत असं कंपनीच्या वित्त स्थिती, वित्तीय कामगिरी, समभागातील बदल आणि रोकडता प्रवाह याचे यथार्थ आणि योग्य दर्शन घडविणारी स्वायत्त वित्तीय विवरण पत्रकेत तयार करण्याची जबाबदारी समाविष्ट आहे. यामध्ये कंपनीच्या मत्ताचे संरक्षण करणे, लबाड्या व इतर अनियमितता यांना शोधणे किंवा आळा घालणे. योग्य लेखा धोरणे निवडून ती लागू करणे, प्रमाणबद्ध व सुज्ञ असे निर्णय व अंदाजकरणे, अंतर्गत लेखा नियंत्रणाची रचना, अंमलबजावणी करुन ती व्यवस्थित कार्यरत ठेवणे आणि कंपनीचे सत्य आणि योग्य दर्शन घडविणारी आणि अन्य कोणतीही मोठी लबाडी किंवा चूक भूल यापासुन मुक्त असलेली स्वायत्त वित्तीय विवरण पत्रके तयार करणे या कामांचा समावेश असतो.

स्वायत्त वित्तीय विवरण पत्रके तयार करताना, जर कंपनीची परिसमापन करावे किंवा काम थांबवावे किंवा तसे करण्यापासुन अन्य पर्याय नाही असे जर संचालक मंडळाचे मत नसेल तर, संचालक मंडळाच्या 'सतत कार्यरत असलेली संस्था' असे काम करण्यासाठी कंपनी समर्थ असल्याबद्दल निर्धारीत करावे लागते. सतत कार्यरत संस्था संबंधी तसे प्रकटन करणे त्या आधारे लेखे करणे ही संचालक मंडळाची जबाबदारी असते.

संचालक मंडळाकडे कंपनीच्या वित्तीय अहवाल देण्याच्या प्रक्रियेवर लक्ष ठेवण्याचीही जबाबदारी असते.

स्वायत्त वित्तीय विवरण पत्रकांचे लेखा परिक्षण करण्यासाठी लेखा परिक्षकांची जबाबदारी

आमचे लेखा परिक्षणाचे उद्दिष्ट असे आहे की, ही स्वायत्त वित्तीय विवरण पत्रके संपूर्णत: कोणालाही मोठ्या गैर विवरणापासुन मुक्त आहेत किंवा कसे याचे योग्य कारणांसह हमी मिळविणे ही गैर विवरणे लबाडी किंवा चुकीमुळे होऊ शकतात आणि लेखा परिक्षणाच्या अहवाल देऊन आमची मते व्यक्त करणे. आमची प्रमाणशीर हमी किंवा खात्री ही उच्च स्तरावरील खात्री असते. मात्र लेखा मानकांनुसार करण्यात आलेले, लेखापरिक्षणातून अस्तित्त्वात असलेली मोठी चूक किंवा गैरविवरण नेहमीच शोधता येईल अशी हमी देता नाही. लबाडी किंवा चुकीमुळे गैरविवरण होऊ शकते आणि जेव्हा वापरकर्त्या संस्था, आर्थिक निर्णयावर त्यांचा एकत्रितपणे मोठा प्रभाव पडत असेल तर ते मोठ्या प्रमाणातील गैर विवरण आहे असे समजण्यात येते.

लेखा मानकांनुसार केलेल्या आमच्या लेखा परिक्षणात, आम्ही व्यावसायिक निर्णयबुद्धीचा वापर केला आहे आणि आमच्या संपूर्ण लेखापरिक्षणात व्यावसायिक संशयबुद्धी वापरली आहे. आम्ही खालील बाबी अनुसरल्या आहेत.

- स्वायत्ता वित्तीय विवरण पत्रकातील महत्त्वाची गैरविवरणाचे धोके शोधणे आणि त्यांचे मुल्यमापन करणे, ही गैरविवरणे लबाडीमुळे किंवा चुकीमुळे झालेली आहेत किंवा कसे ते शोधणे. या जोखीमांना प्रतिबंधात्मक लेखा परिक्षण पद्धतीची संरचना करणे व त्यादृष्टीने काम करणे आणि आमच्या मतांना आधार देणारे पुरेसे व योग्य पुरावे लेखापरिक्षणातुन मिळविणे. लबाडी मधुन होणाऱ्या गैरविवरणाचे धोके शोधणे हे चुकीने निर्माण झालेल्या गैर विवरणापेक्षा मोठे असतात. कारण लबाडीमध्ये संगनमत, बनावट दस्त

ऐवज, हेतुपुरस्पर माहिती वगळणे, चुकीचा अर्थ लावणे, विपर्यास करणे किंवा अंतर्गत नियंत्रणांचे उल्लंघन करणे आदि कृतींचा समावेश असतो.

- आम्ही लेखा परिक्षणासंबंधीची अंतर्गत नियंत्रणे समजावुन घेतली आहेत. त्यामधुन परिस्थिती नुरूप योग्य लेखा परिक्षण कार्यपद्धतीची रचना केली आहे. कंपनी कायदा २०१३ चे कलम १४३(३)(१) नुसार आम्ही कंपनीमध्ये अंतर्गत वित्तीय नियंत्रण प्रणाली आहे किंवा कसे आणि वित्तीय विवरण पत्रके नियंत्रणे योग्य व प्रभावीरित्या कार्यरत आहेत किंवा कसे यावर आमची मते देण्याची आमच्यावर जबाबादारी आहे.
- कंपनीने वापरलेल्या लेखा धोरणांच्या योग्यतेचे मुल्यमापन करणे, तसेच व्यवस्थापनाने केलेल्या लेखाचे अंदाज आणि प्रकटने समर्थनीय असल्याचे निश्चित करणे.
- कंपनी ही सतत चालु राहणारी संस्था आहे. असे गृहित धरून व्यवस्थापनाने त्याच्या आधारे मांडलेल्या लेख्यांच्या योग्यते विषयी निष्कर्ष काढणे त्यासाठी लेखा परिक्षणात्मक पुरावे मिळविणे, कंपनीमध्ये घडलेल्या संबंधित घटना आणि स्थिती यांच्यावरून मोठी अनिश्चितता अस्तित्त्वात आहे किंवा कसे या आधारे कंपनीकडे 'कार्यरत संस्था' यासाठी सामर्थ्य आहे किंवा कसे या बाबतचे निष्कर्ष नोंदवणे, जर कंपनी विषयी अशी अनिश्चितता मोठ्या प्रमाणात अस्तित्त्वात आहे असा आमचा निष्कर्ष असेल तर, आम्ही त्याकडे आमच्या लेखापरिक्षण अहवालात लक्ष वेधणे आवश्यक असते आणि स्वायत्त वित्तीय विवरण पत्रकाच्या संबंधित प्रकटनात तसे उल्लेख असले पाहिजे. आमचे मतात रुपभेद करण्यासाठी ही प्रकटने अपूर्ण असतील तर त्याकडे लक्ष वेधणे ही आमची जबाबदारी आहे. आमच्या लेखा परिक्षणाच्या अहवालाच्या तारखेपर्यंत जे लेखापरिक्षणाचे पुरावे आम्ही मिळविले, त्यावर आमचे निष्कर्ष आधारलेले आहेत. मात्र भविष्यात अन्य काही घटना किंवा स्थिती यांचा सुद्धा परिणाम होऊन कंपनी 'सतत चालु राहणारी संस्था' या प्रमाणे काम करणे थांबु शकते.
- स्वायत्त वित्तीय विवरण पत्रकांचे सर्वांगिण सादरीकरण, रचना आणि त्यातील समाविष्ट विषय यांचे मुल्यांकन करणे, यात प्रकटने ही येतात आणि या स्वायत्ता वित्तीय विवरण पत्रकातुन कंपनीचे व्यवहार आणि प्रसंग यांचे योग्यरित्या दर्शन होते आहे. त्याबद्दल मत देणे.

आम्ही ज्याच्याकडे कंपनीचे प्रशासनाचा कार्यभार आहे, अशा सर्वांसोबत संपर्क केला त्यामध्ये इतर विषयांसोबत लेखा परिक्षणाची व्याप्ती, वेळ आणि आढळलेली महत्त्वाची माहिती यावर चर्चा केली. यात आमच्या लेखा परिक्षणात आम्हाला आढळलेल्या अंतर्गत नियंत्रणातील महत्त्वांच्या उणिवाचाही समावेश होता.

तसेच आम्हाला आवश्यक असलेल्या आमच्या स्वातंत्र्यासंबंधीच्या नैतिक आवश्यकतेची पूर्तता करण्यासाठी आम्ही संबंधित कार्यभार सांभाळणाऱ्यांना यांना एक निवेदनपत्र दिले. आमच्या स्वतंत्र कामाच्या जबाबदारीसाठी आम्हाला सर्व नाते हित संबंध आणि इतर विषयी माहिती दिली तसेच जेथे लागू असेल तेथे सुरक्षेसंबंधीची माहिती दिली.

संबंधितांशी या विषयी संपर्क केल्यानंतर, आम्ही विद्यवान कालावधीत स्वायत्त वित्तीय विवरण पत्रकांच्या लेखा परिक्षणाच्यासाठी महत्त्वाचे विषय निश्चित केले. आम्ही या महत्त्वाच्या विषयांचे वर्णन आमच्या लेखा परिक्षकांच्या अहवालात दिले आहे. मात्र जर अन्य कायदा किंवा नियमाने असे जाहीर प्रकटनास अवरोध करत असेल किंवा अतिशय दुर्मिळ परिस्थितीत जी माहिती आमच्या अहवालात आणणे इष्ट नाही. कारण त्याचे विपरीत परिणाम जनहिताला बाधक ठरू शकतील असे आमचे मत झाले तर ती प्रकटने करणे आम्ही टाळत असतो.

इतर कायदेशीर नियमनाच्या आवश्यकता

१) कंपनी कायदा २०१३ चे कलम १४३(५) यातील आवश्यकतेनुसार आम्ही भारताचे लेखा नियंत्रक आणि महालेखापरिक्षक यांनी दिलेल्या निर्देशानुसार जोडपत्र देत आहोत. लेखापरिक्षणासाठी सुचविण्यात आलेल्या पद्धतीची पूर्तता केल्यानंतर आणि त्यावर केलेली कार्यवाही आणि तिचा कंपनीच्या लेख्यांवर आणि स्वायत्त वित्तीय विवरण पत्रकांवर झालेले परिणाम या जोडपत्रात दिले आहेत.

२) कंपनी अधिनियम २०१३ चे कलम १४३ मधील उपकलम (११) यामधील अटीनुसार, केंद्र शासनाने काढलेला कंपन्याचे (लेखा परिक्षकाचे अहवाल) आदेश, २०१६ (आदेश) यातील आवश्यकतेप्रमाणे आम्ही जोडपत्र १ यामध्ये या आदेशातील परिच्छेद ३ व ४ यात विनिर्देशित केलेल्या विषयासंबंधी लागू होणाऱ्या मर्यादानुसार एक निवेदन देत आहोत.

२. अधिनियम कलम १४३(३) नुसार आम्ही अहवाल देत आहोत.

ए) आमचे सर्वोतोपरी ज्ञान आणि विकास यानुसार आमचे लेखा परिक्षणाच्या हेतुसाठी आवश्यक ती सर्व माहिती आणि स्पष्टीकरणे

मिळविले आहेत. फक्त वरील ''पात्र मत्तांचा आधार'' या परिच्छेदात वर्णन केलेली तिसऱ्या पक्षांकडील शिलकींची निश्चिती, मेळ आणि समायांन करणे यांचा अपवाद आहे. त्याचा जर काही परिणाम या वित्तीय विवरण पत्रांवर होणार असेल तर त्याचे अंदाज करता येत नाहीत.

बी) आमच्या मते, वरील पात्र मतांचा आधार या परिच्छेदात वर्णन केलेल्या विषयांचा अपवाद करून, कायद्याप्रमाणे आवश्यक अशा प्रकारे लेख्यांच्या वह्या योग्य प्रकारे जतन केल्या आहेत, असे आम्ही केलेल्या या वह्यांच्या तपासणी मधुन दिसुन आले.

सी) या अहवालाशी संबंधित वित्तीय विवरण पत्रके म्हणजेच ताळेबंद, नफा-तोटा पत्रक (इतर सर्वकष उपन्न यासह) समभागातील बदल आणि रोकडता पत्रक ही कागदपत्रे लेखा वह्यांशी सुसंगत आहेत.

डी) वरील आमच्या पात्र मतांचा आधार या परिच्छेदात वर्णन केलेल्या या विषयाचे संभाव्य परिणाम याला अधीन राहुन आमचे असे मत आहे की, उपरोक्त स्वायत्त वित्तीय विवरण पत्रके ही संबंधित कायद्याचे कलम क्र.१३३ ज्याचे सहवाचन अनुषंगीक नियमावली या दिलेल्या विनिर्देशित लेखा मानकांचे अनुपालन करतात.

इ) महानिर्मिती शासकीय कंपनी असल्याने, भारत सरकारने जारी केलेली अधिसूचना क्र.जी एस आर ४६३(इ) दिनांक ०५ जुन २०१५ यानुसार कंपनी अधिनियम २०१३ मधील कलम १६४(२) यामधील ''संचालकाची अपात्रता'' याविषयीच्या तरतुदी महानिर्मिती कंपनीला लागू होत नाहीत.

एफ) आम्ही वरिल ''पात्र मतांचा आधार'' या परिच्छेदात दिलेली परिक्षणे यांचे कंपनीच्या कामकाजावर विपरीत परिणाम होणार नाही.

जी) कंपनीचे वित्तीय अहवाला संबंधीत अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणाचा पुरेसापणा आणि या नियंत्रणाचा प्रभाव या विषयी आमचा ''स्वतंत्र अहवाले जोडपत्र दोन'' मध्ये दिला आहे.

एच) ही कंपनी शासकीय असल्याने, भारत सरकारची अधिसुचना क्र.४६३(इ) दि.५ जुन २०१५ याप्रमाणे कायद्यातील कलम १९७ च्या तरतुदी कंपनीला लागू नाहीत.

आय) कंपनी (लेखा परिक्षण व लेखा परिक्षक) नियमावली २०१४ यातील नियम क्र.११ नुसार जे अन्य विषय या अहवालात समाविष्ट करावयाचे असतात त्याबाबत आम्ही आमचे सर्वोतोपरी ज्ञान आणि आम्हाला दिलेली स्पष्टीकरणे यानुसार आम्ही खालील मते नोंदवितो.

१. महानिर्मिती कंपनीने तिच्या स्वायत्त वित्तीय विवरण पत्रामध्ये प्रलंबित कायदेशीर बाबींचे परिणामाचे परिणाम प्रगट केले आहेत. त्यासाठी स्वायत्त वित्तीय विवरण पत्रकांची टिपा क्र.४२ पहावी.

२. ज्यात भविष्यात तोटे येऊ शकतील असे कोणतेही दीर्घ मुदतीचे करार कंपनीने केलेले नाहीत (यात डेरिव्हेटीव्ह कंत्राटे पण समाविष्ट आहेत)

३. कंपनीने, गुंतवणूकदार शिक्षण आणि रक्षण निधीत आवश्यक रकमा स्थानांतरीत करण्यात दिरंगाई केलेली नाही.

के.एस.अय्यर ॲन्ड कंपनीकरिता
सनदी लेखापाल
एफआरएन १००१८६ डब्ल्यु
यूडीआयएनः २००३८५२६एएएएडीएक्स८८१४

सी.ए.राजेश जोशी
भागीदार
आयसीएआय एम नं.०३८५२६

आरएसव्हीए ॲन्ड कंपनीकरिता
सनदी लेखापाल
एफआरएन ११०५०४ डब्ल्यु
यूडीआयएनः २००४६२८५एएएएबीएफ४२५९

सी.ए.शेखर कुलकर्णी
भागीदार
आयसीएआय एम नं.०४६२८५

स्थळ: मुंबई
दिनांक: २७.११.२०२०

जोडपत्र क्र.१: महानिर्मिती कंपनी मर्यादितच्या दि. ३१ मार्च २०२० रोजी संपलेल्या वर्षाचे स्वायत्त वित्तीय विवरण पत्रावर स्वंतत्र लेखापरिक्षकांच्या मूळ अहवालातील संदर्भाप्रमाणे जोडपत्र क्र. १ खालीलप्रमाणे आहे.

१) जर काही कर्जे / ऋणे / व्याज / उसनवारी इ. सोडून देणे / निर्लेखित करण्याची प्रकरणे असल्यास त्याचा अहवाल तसेच त्याची कारणे व त्यातील रक्कम याची माहिती.

आमच्या लेखापरिक्षणाच्या कालावधीत तसेच आम्हांस दिलेली माहीती आणि स्पष्टीकरणे यावरून वित्तीय वर्ष २०१९-२०२० मध्ये कंपनीने कोणतीही कर्जे / ऋणे / व्याज / उसनवारी इ. सोडून देणे / निर्लेखित केली नाहीत.

२) तिसऱ्या पक्षांकडे राहिलेल्या वस्तूमालाचे तसेच शासन किंवा अन्य प्राधिकरणे यांचेकडून देणगी रूपाने मिळालेल्या मत्ता यांचे योग्य अभिलेख जतन केले आहेत किंवा कसे?

कंपनी तिचा वस्तूमाल / साहित्य तिसऱ्या पक्षाकडे फक्त देखभाल / जोडणी करणे या कामांसाठी पाठविते. आम्हास दिलेल्या माहितीप्रमणे भांडार विभाग (कक्ष) अणि सुरक्षा विभाग अशा प्रकारच्या वस्तूमाल साठ्यांचे योग्यप्रकारे दस्तऐवज व नियंत्रण ठेवून त्यासाठी त्या विभाग कक्षात टिपणी केल्या जातात आणि परत केले जाणारे / न केले जाणारे प्रवेश पत्र (गेट पास) तयार केले जातात. त्याची माहिती सॅप प्रणालीच्या 'मटेरियल मोड्यूल' यामध्ये सुद्धा पाहता येते. तसेच आम्हांस सांगण्यात आले की, यावर्षी शासन किंवा अन्य प्राधिकरणे यांचेकडून कोणत्याही मत्ता देणगी स्वरूपात मिळाल्या नाहीत.

३) प्रलंबित न्यायालयीन वाद / न्यायाधिकरणाचे खटले यांचा वर्ष निहाय अहवाल देणे त्यात प्रलंबनाची कारणे आणि कायदेविषयक प्रकरणे (परदेशी व स्थानिक) यांच्यावरील खर्चावर लक्ष देणाऱ्या यंत्रणेचे अस्तित्व आणि प्रभाव या माहितीचा समावेश करावा.

कंपनी प्रलंबित कायदेविषयक दावे / न्यायाधिकरणाकडील खटले यांची ओळख निश्चिती करून त्याचे प्रकटन 'आकस्मित दायित्वे' यात करीत असते. एकूण २७८ कायदेशीर / लवादातील खटल्यांचे त्याचे वयानुसार वर्गीकरण खालीलप्रमाणे आहे.

प्रकरणाची वर्षे	प्रकरणांची संख्या
एक वषापेक्षा कमी	१२
१ ते २ वर्षे	९६
२ ते ३ वर्षे	५०
३ ते ५ वर्षे	४०
५ वर्षापेक्षा जास्त	८०
एकूण	**२७८**

आम्हांस असे सांगण्यात आले की, वरील प्रकरणे प्रलंबित राहण्याची कारणे प्रत्येक प्रकरणात वेगवेगळी आहेत तसेच आम्हांला अशी माहिती दिली की, कायेदशीर प्रकरणांचा खर्च हा वरील प्रकरणांमध्ये अभियोक्ता / सल्लागार यांच्या शूल्काच्या मंजुरीच्या रचनेप्रमाणे आहे, कंपनीकडून संबंधित माहिती उपलब्ध झाली नसल्याने प्रलंबनाच्या कारणाविषयी आता कायदेशीर खटल्यांच्या खर्चासंबधीच्या विद्यमान यंत्रणेच्या प्रभावीपणा बाबत कोणतेही मत व्यक्त करण्यास आम्ही असमर्थ आहोत.

४) जर या कंपनीची निर्गुंतवणूक करण्यासाठी निवड झाली असेल तर (अमूर्त मत्ता व जमिनी यासह) मत्ता आणि दायित्वे यांचे (बांधिलकी व सामान्य राखीव यासह) मूल्यांकनाबाबत संपूर्ण स्थितीदर्शक अहवालाचे परिक्षण करावे. त्यात कंपनीची निर्गुंतवणूक प्रक्रियेची कार्यपद्धती आणि विद्यमान स्थिती यांचा समावेश करावा.

महानिर्मिती कंपनीची निर्गुंतवणूक हेतूसाठी निवड झालेली नाही म्हणून मागवलेली माहिती कंपनीस लागू नाही.

<u>**कंपनी अधिनियम २०१३ चे कलम १४३(५) नुसार दिलेल्या उप-आदेशांवर अभिप्राय**</u>

५. कंपनीने मागविलेल्या कोळशांची संख्या/दर्जा यांचा मेळ करण्यास कंपनीकडे योग्य यंत्रणा आहे काय? आणि कोळशाचा दर्जा/त्याचा ओलसरपणा आणि विलंब आकार यांच्या लेखा वह्यात योग्य नोंदी केल्या जातात काय?

महानिर्मिती कंपनीने कोळसा कंपन्यांनी तयार केलेल्या आणि प्राप्त झालेल्या कोळशांच्या देयकांचा मेळ करण्यासाठी एक कार्यपद्धती केली मागणी केलेला आणि प्रत्यक्ष मिळालेला कोळसा यांची संख्या/दर्जा यासाठी मेळ करण्याच्या विद्यमान कार्यपद्धतीस अधिक बळकटी देण्याची गरज आहे. महानिर्मिती कंपनीने कोळसा पृथःकरण करणाऱ्या एका मान्यता प्राप्त संस्थेची नियुक्ती केली आहे तिच नाव 'सेंट्रल इन्स्टिटय़ूट ऑफ मायनींग अँड फ्युरल रिसर्च' असे आहे. (सी आय एम एफ आर) ही संस्था कोळसा कंपनीचा माल भरण्याच्या जागेवर तांत्रिक पृथःकरण करते. सी आय एम एफ आर यांनी दिलेल्या पृथःकरण अहवालाच्या आधारे कोल ऑफिस, नागपूर बीजकात नमुद केलेला दर्जा आणि अहवालातील दर्जा यांचा मेळ करते आणि दर्जा घसरला असल्यास त्यांचे कोळसा कंपनीकडे दावे केले जातात.

कोळसा पुरवठादारांनी ₹३०४५.१६ कोटींची मागणी केली आहे कमी माल उचलणे, कामगिरीसाठी प्रोत्साहन, मत्ता आणि व्याज आदी कारणास्तव केलेल्या वरील रकमेच्या मागणी महानिर्मितीने वादग्रस्त असल्याचे सांगितले याविषयी योग्य ते कागदोपत्री पुरावे नसल्याने मागणीची अचुकतेबाबत निष्कर्ष काढता येणे अवघड झाले आहे कोळसा पुरवठादारांची ही मागणी कंपनीने दि.३१ मार्च २०२० रोजी 'आकस्मित दायित्त्व' म्हणून घोषित केली.

महानिर्मितीने कोळसा पुरवठादारांच्या विरोधात अपुरा माल देणे, ओलसर कोळसा देणे, कमी माल भरणे आणि व्याजाच्या मागणी इत्यादी बाबत करारानुसार ₹६७६४.३४ कोटींचे दावे दि.३१ मार्च २०२० मध्ये अस्तित्त्वात होते. त्यांना दि.३१ मार्च २०२० रोजी 'आकस्मिक भत्ता' म्हणून कंपनीने घोषित केले आहे.

६. राज्य शासनाला देय असलेल्या विनामुल्य विजेचा वाटा किती आहे? स्वीकृत लेखे प्रमाणकांनुसार व करारातील अटीनुसार त्याचा हिशेब करुन तो लेखांमध्ये दाखविला जातो काय?

कंपनीने दिलेल्या माहितीनुसार कोणत्याही करारानुसार राज्य शासनाला विनामुल्य वीज पुरवठा केला जात नाही.

७. वस्तूमाल सूचीमध्ये भंगार, निकामी साहित्य इत्यादीचे मूल्यासह योग्य वर्गीकरण केले आहे का?

कंपनीमध्ये भंगार आणि निकामी साहित्य यांची निश्चित ओळख केली जाते मात्र अशी निश्चित ओळख करण्याच्या वेळी त्यांचे लेखे केले जात नाहीत. भंगाराचे मुल्य लेखावहीत नोंदले जात नाही आणि त्यांच्या वसुलींची लेखा, जेव्हा लिलाव केला जातो तेव्हा होते. रिकामी साहित्याचे मूल्यांकन ऐतिहासिक खर्चानुसार केले जाते आणि त्याचवेळी निकामी जुनाट साधनासाठी लेखा वहीत १०० टक्के तरतूद केली जाते अशाप्रकारे केलेल्या तरतुदीचे समायोजन सदर निकामी वस्तूच्या लिलावा सोबत केले जाते. कंपनी तांत्रिक मूल्यांकनाच्या आधारे वस्तुमाल निकामी झाल्याबद्दल ओळख निश्चिती करते. आमच्या लेखापरिक्षणाच्या कार्यपद्धतीच्या आधारे असे म्हणता येते की, वरील काही उणीवा वगळल्यास, कंपनीची वस्तुमाल सूचीचे वर्गीकरण करण्याची कार्यपद्धती योग्य आहे.

८. लेखा परिक्षणात नमुद केलेला नफा/तोटा हा कंपनीच्या नफा आणि तोटा यांच्या लेखांप्रमाणे आहे किंवा कसे?

कंपनी अधिनियम २०१३ यात विहित केल्याप्रमाणे लेखापरिक्षण अहवालात वर्षाचा नफा/तोटा याची आकडेवारी देण्याची आवश्यकता नसते तरीसुद्धा आम्ही येथे निवेदन करतो की इतर सर्वकष उत्पन्नाची नोंद केल्यानंतर या अहवालाच्या वर्षामध्ये महानिर्मिती कंपनीला २१०.४९ कोटीचा नफा झाला. याबाबत आम्ही आमचा पात्र केलेला लेखापरीक्षण अहवाल दि.२७ नोव्हेंबर २०२० रोजी दिला आहे.

९. जल विद्युत प्रकरणातील जैविक विविधता जतन करण्याचे धोरण/सूचना यानुसार पाणी सोडले जाते का? तसे केले नाही म्हणून जर काही दंड भरला असले तर त्याची माहिती द्यावी.

पाणी सोडण्याचे कार्य राज्य शासनाच्या जल संसाधन विभागामार्फत अंमलात येते. आम्हास दिलेल्या माहितीनुसार या कामात कंपनीची काहीही भूमिका नसते. यासाठी कोणताही दंड भरलेला नाही/देय नाही.

१०. कंपनी अधिनियमामध्ये दिलेल्या कंपनीच्या सामाजिक जबाबदारी (सीएसआर) तसदीसंबंधी अहवाल देणे आणि प्रकटने करणे याविषयी अनुसरण केले किंवा कसे याचे परिक्षण करावे.

कंपनी अधिनियमातील तरतुदीनुसार कंपनीचा मागील तीन वित्तीय वर्षातील सरासरी निव्वळ तोटा ₹ ४२२.८३ कोटी इतका आहे. नफा नसल्याने सी एस आर खर्च, सरासरी नफ्याच्या २ टक्केप्रमाणे 'निरंक' आहे.

के.एस.अय्यर ॲन्ड कंपनीकरिता
सनदी लेखापाल
एफआरएन १००१८६ डब्ल्यु
यूडीआयएनः २००३८५२६एएएडीएक्स८८१४

सी.ए.राजेश जोशी
भागीदार
आयसीएआय एम नं.०३८५२६

आरएसव्हीए ॲन्ड कंपनीकरिता
सनदी लेखापाल
एफआरएन ११०५०४ डब्ल्यु
यूडीआयएनः २००४६२८५एएएडीबीएफ४२५९

सी.ए.शेखर कुलकर्णी
भागीदार
आयसीएआय एम नं.०४६२८५

स्थळ: मुंबई
दिनांक: २७.११.२०२०

जोडपत्र क्र.२: महाराष्ट्र राज्य वीज निर्मिती कंपनीच्या दि. ३१ मार्च २०२० रोजी संपलेल्या वर्षाची भारतीय लेखा मानकानुसार केलेल्या स्वायत्त वित्तीय विवरण पत्रक या वरील स्वतंत्र लेखापरिक्षकांच्या अहवालातील संदर्भानुसार.

१. स्थिर मत्तांच्या संदर्भात:

अ) महानिर्मिती कंपनीने तिच्या स्थिर मत्तांच्या संख्यात्मक स्थितीचा तपशील देशाच्या माहितीच्या अभिलेखाचे योग्यरित्या जतन केले आहे.

ब) आम्हास दिलेल्या माहितीनुसार, स्थिर मत्तांची प्रत्यक्ष पडताळणी करण्याचे काम दर तीन वर्षाने करावे असे कंपनीचे धोरण आहे. कंपनीने चालू वित्तीय वर्षात सनदी लेखा परीक्षकांच्या एका बाह्य संस्थेकडून स्थिर मत्तांची प्रत्यक्ष पडताळणी केली. मुख्यालय वगळता सर्वत्र पडताळणीचे काम करण्यात आले.

क) आंम्हास दिलेली माहिती व स्पष्टीकरणे आणि आमचे अभिलेखांचे परिक्षण यानुसार सर्व स्थावर, अचल मालमत्ता या कंपनीच्या नावे आहेत किंवा कसे याची निश्चिती करण्यासाठी त्यांचे मालमत्ता नावाचे विलेख (टायटल डिड्स) मिळविण्यासाठी प्रक्रिया कंपनीने चालू केली आहे. उपलब्ध माहितीनुसार खालील प्रकरणी टायटल डिड्स कंपनीच्या नावे धारण केलेली नाहीत.

(१) ४ लेखा युनीट्सचा संबंध असलेली मालकीची जमीन, जिचे प्रचलीत मूल्य वर्षाच्या अखेरीस ४५.६२ कोटी होते, ती आणि अन्य एका लेखा युनीट्सची भाडेपट्टीची जमीन, जिथे प्रचलीत मूल्य वर्षाच्या अखेरीस ८४.२३ कोटी होते, या सर्व जमीनी अद्यापही पूर्वीच्या महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ नावे आहेत. आम्हांला असे सांगण्यात आले की, या जमिनी हस्तांतरण योजनेनुसार आणि महाराष्ट्र शासनाच्या आदेशातील अर्टीनुसार कंपनीकडे हस्तांतरीत करण्यात आलेल्या आहेत.

(२) दोन लेखा युनीट्स संबंधित मालकीच्या जमिनी, ज्यांचे एकूण मूल्य ३९६.६९ कोटी आहे. या महानिर्मिती आणि महाराष्ट्र थर्मल पॉवर स्टेशन या नावे धारणा केलेल्या आहेत. त्या कंपनीच्या संस्थापन समयलेखानुसार कंपनीला दिलेल्या आणि रजिस्ट्रार ऑफ कंपनी, मुंबई यांचेकडे नोंदणी केलेल्या नावावर नाहीत.

२. वस्तूमालाच्या संबंधी:

अ) आंम्हास असे स्पष्टीकरण देण्यात आले की, वर्षभरात वस्तुमाल सूचीनुसार माल साठ्याची प्रत्यक्ष पडताळणी व्यवस्थापनाने योग्य कालावधीनुसार केली. ही प्रत्यक्ष पडताळणी व्यवस्थापनाने नियुक्त केलेल्या बाहेरच्या सनदी लेखापालांच्या संस्थातर्फे करण्यात आली.

ब) आमच्या मते, आणि वस्तुमाल साठ्यांच्या अभिलेखांचे आम्ही केलेल्या परिक्षणाच्या आधारे, कंपनीने वस्तूसूचींचे अभिलेख योग्य प्रकारे जतन केलेले आहेत. वस्तूसूचीची प्रत्यक्ष पडताळणी करून तिची तुलना अभिलेखानुसार केल्यावर काही किरकोळ विसंगती आढळल्या त्या फारशा महत्वाच्या नव्हत्या. त्यांचे योग्य ते समायोजन लेखा नोंदवहीत करण्यात आले आहे.

३. आंम्हास दिलेली माहिती व स्पष्टीकरणे यानुसार ज्या अन्य कंपन्या, फर्म्स किंवा इतर व्यक्ति, संस्था यांचा समावेश कंपनी अधिनियम २०१३ च्या कलम १८९ नुसार तयार केलेल्या यादीत केला आहे, अशांना यावर्षी महानिर्मितीने कोणतीही प्रतिभूत किंवा अप्रतिभूत कर्जे मंजूर केलेली नाहीत. यामुळे संबंधित आदेशातील परिच्छेद क्र. ३ यामधील खंड(३) अंतर्गत (ए), (बी), आणि (सी) यातील तरतुदी कंपनीला लागू नाहीत.

४. आम्हांस दिलेली माहीती व स्पष्टीकरणे यानुसार कंपनीने कर्जे, गुंतवणूकी आणि हमी याविषयी सदर अधिनियमाचे कलम १८५ व १८६ यातील तरतुदीचे पालन केले आहे.

५. आंम्हास दिलेली माहीती व स्पष्टीकरणे यानुसार, कंपनी अधिनियम २०१३ यातील कलम ७३ ते ७६ यातील तरतुदीच्या अर्थानुसार महानिर्मिती कंपनी ने जनतेकडून अनामत अथवा ठेवी स्वीकारलेल्या नाहीत.

६. केंद्र सरकारने, कंपनी अधिनियम २०१३ चे कलम १४८(१) यानुसार, खर्चे अभिलेखाचे जतन कंपन्यांनी केले पाहिजे असे विहित केले आहे. आम्ही या कंपनीतील या संबंधीत अभिलेखांचा स्थूल आढावा घेतला आणि आमच्या मते आणि आम्हांस दिलेली

माहिती व स्पष्टीकरण यानुसार विहित अभिलेखांचे जतन कंपन्यांनी केले पाहिजे असे विहित केले आहे. आम्ही या कंपनीतील या संबंधीत अभिलेखांचा स्थूल आढावा घेतला आणि आमच्या मते आणि आम्हांस दिलेली माहिती व स्पष्टीकरणे यानुसार अशा विहित अभिलेखांचे जतन केले आहे असे प्रथमदर्शनी दिसून येते. मात्र कंपनीज् (कास्ट अकाऊंटीग रेकॉर्डस्) नियमावली २०१४ नुसार जतन केल्या जाणाऱ्या खर्चाचे अभिलेख अचूक आणि परिपूर्ण आहेत किंवा कसे याचे परिक्षण आम्ही केलेले नाही.

७. सांविधिक देण्याच्या संबंधी:

अ) आम्हास दिलेली माहिती व स्पष्टीकरणे यानुसार आणि लेखा वह्या व दस्तऐवज यानुसार कंपनीने सामान्यत: निर्विवाद स्वरूपाच्या सांविधिक देणी नियमितपणे योग्य प्राधिकाऱ्यांकडे जमा करीत असते यामध्ये भविष्य निर्वाह निधी, कर्मचारी राज्य विमा, आयकर, विक्री कर, सेवा कर, सीमा शुल्क, उत्पादन शुल्क, मूल्य वर्धित कर, वस्तू व सेवा कर (जीएसटी) व उपकर याशिवाय इतर सांविधिक देणी आदींचा समावेश होतो. आम्हांस दिलेली माहिती व स्पष्टीकरणे यानुसार यावर्षी अखेरीपर्यंत म्हणजे दि. ३१ मार्च २०२० रोजी पुढील कोणत्याही सांविधिक देण्यांचा भरणा ती देय झाल्याच्या तारखेपासून सहा महिन्यांपेक्षा अधिक काळ थकित नव्हती. यामध्ये भविष्य निर्वाह निधी, आयकर, विक्री कर, सेवा कर, सीमा शुल्क, उत्पादन शुल्क, मूल्य वर्धीत कर, जीएसटी व उपकर आदि समाविष्ट आहेत.

ब) आंम्हास दिलेल्या माहितीनुसार आणि स्पष्टीकरणे यानुसार आयकर, संपत्तीकर, विक्री कर, सेवा कर, सीमा शुल्क, उत्पादन शुल्क, मूल्य वर्धीत कर, जीएसटी व उपकर यांची खालील काही वादग्रस्त प्रकरणे वगळता, अन्य कुठलीही सांविधिक देणी शिल्लक राहिली नव्हती. वादग्रस्त प्रकरणांची यादी खालील प्रमाणे आहे.

(₹ कोटीत)

संविधानाचे नाव	देण्याचे स्वरूप	देय रक्कम (₹ कोटीत)	रकमेचा संबंधित कालावधी	जेथे वाद प्रलंबित आहेत त्या मंचाचे नाव
आयकर अधिनियम	कलम २७१(१)(सी) नुसार दंड (वादग्रस्त रक्कम) ₹ ७.६४ कोटी	७.६४	निर्धारण वर्ष २००६-०७	आयकर लवाद प्राधिकाऱ्यांनी कंपनांच्या बाजूने निर्णय दिला परंतु अद्याप आदेश मिळालेला नाही.
आयकर अधिनियम	दंड (वादग्रस्त रक्कम) कलम १४३(३) नुसार १५.०४ कोटी	१५.०४	निर्धारण वर्ष २०१४-१५	सीआयटी (ई) मुंबई
आयकर अधिनियम	टीआरएसीई (टीडीएस) यावर मागणी दर्शविली	२.६९	निर्धारण वर्ष २००८-०९ ते २०१८-१९	एओ मुंबई
केंद्रीय उत्पादन शुल्क अधिनियम	संरचित पोलादी वस्तुंच्या जोडणीवर आकारलेले शुल्क	३.२५	१९९१-१९९२ ते १९९४-१९९५	सीईएसटीएटी मुंबई
केंद्रीय उत्पादन शुल्क अधिनियम	एमवॅट	०.३५	निर्धारण वर्ष २००५-०६	विक्री कर आयुक्त (अपील्स) नागपूर
आयकर अधिनियम	कलम १४३(३) नुसार दंडाची (वादग्रस्त) रक्कम ०.७३ कोटी	०.११	निर्धारण वर्ष २०११-१२	आय.टी.ए.टी. मुंबई
आयकर अधिनियम	कलम १४३(३) नुसार दंडाची (वादग्रस्त) रक्कम ०.२८ कोटी	०.१२	निर्धारण वर्ष २०१०-११	ए.सी.आय.टी. मुंबई
आयकर अधिनियम	सेवा करावरील टीडीएस	०.०९	२००६-०७ ते २००७-०८	आय.टी.ए.टी, पुणे
आयकर अधिनियम	कलम १४३(३) नुसार दंडाची (वादग्रस्त) रक्कम ०.०१ कोटी	०.०१	निर्धारण वर्ष २०१३-१४	सी.आय.टी.(ए), मुंबई
आयकर अधिनियम	कलम १४३(३) नुसार दंडाची (वादग्रस्त) रक्कम ₹ ४३०६०/-	०.००४	निर्धारण वर्ष २०१२-१३	सी.आय.टी.(ए), मुंबई

केंद्रीय सेवाकर	पाण्याचे स्वामित्वाच्या आकारावर सेवा कर (कोल्हापूर)	५.६०	निर्धारण वर्ष २०१६-१७	सेवा कर आयुक्त (अॅपील्स मुंबई)
केंद्रीय सेवाकर	जलविद्युत निर्मिती केंद्राच्या भाडेपट्टीवर सेवा कर	११७.४८	वित्तीय वर्ष २०१४-१५	सेवा कर आयुक्त (अॅपील्स मुंबई)
	एकूण	**१५२.३९**		

८. आमच्या मते आणि आम्हांला दिलेली माहिती आणि स्पष्टीकरणे यानुसार महानिर्मिती कंपनीने बँका, वित्तीय संस्था किंवा सरकार यांची कर्जे किंवा उसनवारी इ. ची परतफेड करण्यास कसूर केलेली नाही. या कंपनीने ऋणपत्रे (डिबेंचर्स) मार्फत कोणतीही रक्कम उसनी घेतली नाही.

९. कंपनीने यावर्षी इनिशियल आणि / किंवा त्यापुढील पब्लिक ऑफर (ह्यामध्ये कर्जाची साधने समाविष्ट आहेत) याद्वारे, या चालू वर्षात कोणताही निधी उभारलेला नाही. मुदतीची कर्जे ज्या कामांसाठी उभारली त्यासाठीच ती वापरण्यात आलेली आहेत.

१०. आंम्हास दिलेली माहिती व स्पष्टीकरण यानुसार यावर्षी लेखापरिक्षणाच्या कालावधीत कंपनीकडून किंवा कंपनी संबंधीत तिचे अधिकारी किंवा कर्मचारी यांचेकडून कोणतीही लबाडी झाल्याचे आढळले नाही.

११. आंम्हास दिलेली माहिती व स्पष्टीकरण यानुसार महानिर्मिती ही दि. ०५ जून २०१५ रोजी अधिसूचना जी एस आर ४६३ इ. नुसार एक शासकीय कंपनी आहे. त्यामुळे अधिनियमाचे कलम १९७ च्या तरतूदी तिला लागू नाहीत.

१२. आमच्या मते आणि आम्हांस दिलेली माहिती व स्पष्टीकरणे यावरून महानिर्मिती ही निधी कंपनी नाही. त्यामुळे संबंधित आदेशातील खंड - १२ हा लागू नाही.

१३. आम्हांस दिलेल्या माहिती व स्प्ष्टीकरणानुसार आणि आम्ही केलेल्या कंपनीच्या अभिलेख परिक्षण यावरून कंपनीने संबंधितांशी केलेले सर्व व्यवहार हे कंपनी अधिनियम २०१३ च्या कलम १७७ व १८८ यांचे अनुपालन करणारे आहेत. लागू होणाऱ्या लेखा मानकांच्या आवश्यकतेप्रमाणे सर्व व्यवहाराचे प्रकटीकरण भारतीय लेखा मानकानुसार केलेल्या स्वायत्त वित्तीय विवरण पत्रकात करण्यात आलेले आहे.

१४. आम्हांस दिलेली माहिती व स्पष्टीकरण तसेच आम्ही केलेले कंपनीच्या अभिलेखांचे परिक्षण यावरून असे दिसते की, यावर्षी कंपनीने शेअर्सचे किंवा परिवर्तनीय ऋण विमोचन पत्र (कन्व्हर्टीबल डिबेंचर्स) यांचे पूर्ण किंवा अशंत: स्वरूपाने पसंतीनुसार वितरण किंवा खाजगी वाटप केलेले नाही त्यामुळे आदेशाचे खंड १४ लागू होत नाही.

१५. आंम्हास दिलेली माहिती आणि स्पष्टीकरणे तसेच आम्ही केलेल्या कंपनीच्या अभिलेखापरिक्षण यानुसार कंपनी अधिनियम २०१३ चे कलम १९२ यानुसार संबंध असेलेले संचालक किंवा व्यक्ती यांचे सोबत कोणतेही बिन रोखीचे व्यवहार केलेले नाहीत. त्यानुसार आदेशाचे खंड - १५ लागू नाही.

१६. भारतीय रिझर्व बँक अधिनियम १९३४ चे विभाग ४५-आय ए यानुसार नोंदणी करण्याचे महानिर्मिती कंपनीला आवश्यकता नाही.

के.एस.अय्यर ॲन्ड कंपनीकरिता
सनदी लेखापाल
एफआरएन १००१८६ डब्ल्यु
यूडीआयएन: २००३८५२६एएएएडीएक्स८८१४

सी.ए.राजेश जोशी
भागीदार
आयसीएआयएम नं.०३८५२६

आरएसव्हीए ॲन्ड कंपनीकरिता
सनदी लेखापाल
एफआरएन ११०५०४ डब्ल्यु
यूडीआयएन: २००४६२८५एएएएबीएफ४२५९

सी.ए.शेखर कुलकर्णी
भागीदार
आयसीएआयएम नं.०४६२८५

स्थळ: मुंबई
दिनांक: २७.११.२०२०

महाराष्ट्र राज्य वीज निर्मिती कंपनी मर्यादितच्या ३१ मार्च २०२० रोजी संपलेल्या वर्षाची भारतीय लेखा मानकानुसार केलेल्या स्वायत्त वित्तीय विवरणपत्रके वरील स्वतंत्र लेखापरिक्षकांच्या अहवालाचे जोडपत्र - ३

कंपनी अधिनियम २०१३ (सदर कायदा) चे कलम १४३ यातील उपकलम ३ च्या खंड (१) अंतर्गत आर्थिक नियंत्रणाबाबत अहवाल

महाराष्ट्र राज्य वीज निर्मिती कंपनीच्या (कंपनी) दि. ३१ मार्च २०२० रोजी संपलेल्या वर्षाच्या भारतीय लेखा मानकानुसार केलेल्या स्वायत्त विवरणपत्रके यांचे लेखापरिक्षण करून त्यासोबत कंपनीचे वित्तीय अहवाल देताना वित्तीय नियंत्रणाचे लेखापरिक्षण करण्याचे अधिकार आम्हांला दिले आहे.

वित्तीय नियंत्रणासंबंधी व्यवस्थापनाची जबाबदारी

सनदी लेखापालांच्या संस्थेने (आय्.सी.ए.आय्.) वित्तीय अहवाल लेखासंदर्भात अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणाचे लेखा परिक्षण करणे या विषयावर, एक मार्गदर्शक टिपणी (सदर मार्गदर्शक टिपणी) दिली आहे. त्यामध्ये दिलेल्या अंतर्गत नियंत्रणाचे आवश्यक घटक विचारात घेऊन कंपनीने निश्चित केलेल्या वित्तीय अहवाल देण्याबाबतचे निकषावर आधारित अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणाची स्थापना करून त्याची कार्यवाही करणे याची जबाबदारी कंपनीच्या व्यवस्थापनाची असते. या जबाबदारीमध्ये पुढील कार्ये समाविष्ट असतात, ती अशी: अंतर्गत नियंत्रणाची संकल्प रचना चित्र तयार करणे, कंपनीच्या औद्योगिक व्यवहारात शिस्त आणि कार्यक्षमता यांची हमी देणे, कंपनीच्या धोरणांना धरून राहणे, तिची मत्ता सुरक्षित ठेवणे, लबाडी व चूका शोधणे व त्यांना आळा घालणे, लेख्यांचे अभिलेख अचूक व परिपूर्ण ठेवणे आणि कंपनी अधिनियम २०१३ नुसार आवश्यक अशी वित्तीय माहिती विश्वासपूर्णरित्या वेळेवर पूर्ण करून देणे.

लेखापरिक्षकांची जबाबदारी

वित्तीय अहवाल देण्यासाठी कंपनीच्या अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणावर आमच्या लेखापरिक्षणाच्या आधारे मत व्यक्त करणे ही आमची जबाबदारी असते. कंपनी अधिनियम २०१३ चे कलम १४३(१०) यात विहीत केलेली मानके आणि वित्तीय अहवालासाठी अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणाचे लेखापरिक्षण यासंबंधीची मार्गदर्शक टिपणी यानुसार लागू होणाऱ्या मर्यादेत आम्ही अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणाचे लेखापरीक्षण केले. उपरोक्त लेखा मानके व मार्गदर्शक टिपणी यांच्या आवश्यकतेनुसार आम्ही नैतिक गरजांचे अनुपालन करणे आणि वित्तीय अहवाल देण्यासाठी अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणे पुरेशी आहेत किंवा कसे याची योग्य व कारणयुक्त हमी मिळविणे या उद्दिष्टाने आम्हाला लेखापरिक्षणाची योजना करून ते पूर्ण करावे लागते, तसेच ही नियंत्रणे प्रत्यक्षात प्रभावीरित्या कार्यरत आहेत किंवा नाही आणि ती संस्थापित असून त्याचे पालन केले जात आहे याची खातरजमा करावी लागते.

वित्तीय अहवाल देण्यासाठी असलेल्या अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणे पुरेशी असल्याबाबत आणि ही नियंत्रणे परिणामकारकरित्या कार्यरत असल्याबद्दल लेखापरिक्षणातून पुरावे मिळावेत यादृष्टीने लेखापरिक्षणाच्या कार्यपद्धतीद्वारे कार्य करावे लागते. यामध्ये सदर अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणे समजून घेणे, प्रत्यक्ष कार्यवाहीत अस्तित्वात असलेल्या दुर्बल जागा व त्यातील धोके याचे निर्धारण करणे या निर्धारीत धोक्यांच्या आधारे अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणांची रचना व त्याची परिणामकारकता यांचे परिक्षण आणि मूल्यमापन करणे या दृष्टीने आमचे लेखापरिक्षण केले जाते. यासाठी निवडलेली कार्यपद्धती लेखापरिक्षकांच्या न्याय निर्णयशक्तीवर अवलंबून असते. भारतीय लेखा मानकांनुसार तयार केलेल्या कंपनीच्या स्वायत्त वित्तीय विवरणपत्रकांमध्ये लबाडी किंवा चुका यामुळे काही गैरमाहिती देण्याच्या धोक्यांचे निर्धारण करणे याचासुद्धा अंतर्भाव लेखा परिक्षणात केला जातो.

या कंपनी वित्तीय अहवालासाठीची अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणे, पुरेशी व योग्य प्रमाणात असल्याबद्दल आम्ही मिळविलेले पुरावे कंपनीच्या अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणावर आमचे मत व्यक्त करण्यासाठी तात्विक आधार देत आहेत, असा आम्हांला विश्वास आहे.

वित्तीय अहवालाकरीता असलेल्या अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणाचा अर्थ

कंपनीत वित्तीय अहवालावरील अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणाची रचना कंपनीच्या वित्तीय अहवालाच्या विश्वसनीयते संबंधी आणि ही वित्तीय विवरणपत्रे तयार करण्याचे कार्य हे भारत देशात सर्वसाधारणपणे स्वीकारल्या गेलेल्या लेखा मानकांशी सुसंगत असल्याची रास्त हमी देण्यासाठी आहे. वित्तीय अहवाल देण्यासाठीच्या कंपनीने अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणामधे धोरणे व कार्यपद्धती यांचा समावेश असतो त्याचे उद्देश खालीलप्रमाणे असतात.

१. अभिलेख/दस्तऐवज जतन करणे, त्यात कंपनीचे व्यवहार आणि मत्ता कामी लावणे याबद्दल तपशीलवार अचूक व योग्य माहिती असावी.

२. भारतात सर्वसाधारणपणे स्वीकारलेल्या लेखा तत्वांशी सुसंगत असतील अशा प्रकारे स्वायत्त वित्तीय विवरण पत्रके तयार करण्यासाठी सर्व व्यवहारांची नोंद केली आहे आणि कंपनीची प्राप्ती व खर्च हे कंपनीच्या व्यवस्थापन आणि संचालक यांच्या अधिकारान्वये झाल्याची रास्त हमी मिळविणे.

३. कंपनीच्या मत्तांचा अनधिकृत वापर, संपादन किंवा विल्हेवाट होत असल्यास त्याचा शोध घेऊन त्याला आळा घातला आहे. याची रास्त हमी मिळविणे अशा व्यवहाराचा स्वायत्त वित्तीय विवरण पत्रकावर मोठा परिणाम होऊ शकला असता.

अंतर्गत वित्तीय विवरण पत्रकाच्या अंगभूत मर्यादा

अंतर्गत वित्तीय अहवाल देण्यासाठी केलेल्या वित्तीय नियंत्रणाच्या काही अंगभूत मर्यादा आहेत, या मर्यादांमध्ये अयोग्य व्यवस्थापनाद्वारे नियंत्रणांना ओलांडणे किंवा त्याच्याशी संघर्ष करणे चुका किंवा लबाडी करणे व गैरमाहिती मांडली जाणे आणि त्यांचा शोध न घेणे याची शक्यता असते. तसेच भविष्याविषयी वित्तीय नियंत्रण यंत्रणेकडून जे काही अंदाज केले जातात जोखीमा आणि धोके यांच्या अधीन असतात. परिस्थिती बदलल्याने ते अपूरे ठरतात किंवा धोरणे किंवा अनुपालनाची परिस्थिती खराब होऊ शकते.

पात्रमतांचा आधार

आम्हास दिलेल्या माहिती आणि स्पष्टीकरणे तसेच आमच्या लेखापरिक्षणांच्या आधारे ३१ मार्च २०२० रोजी जेथे अंतर्गत नियंत्रणे प्रभावी नव्हती अशा जागा आढळल्या.

१. पुरवठादारांना दिलेल्या अग्रिमाचे वेळेवर समायोजन करणे आणि त्याबाबतच्या दायित्वांची तरतूद करणे यावरचे कंपनीचे अंतर्गत नियंत्रण.

२. परिसमापनातील नुकसानाचे वेळेवर अंतिमीकरण आणि वसुली याविषयी कंपनीची अंतर्गत नियंत्रणे/धोरणे.

३. कर्मचाऱ्यांसंबंधीचे दुय्यम स्वरूपाच्या अभिलेखाचे तसेच सॅप प्रणालीचे मानव संसाधन मोड्यूल मधील पगार पत्रकाची माहिती यांच्या अंतर्गत वित्तीय प्रणालीचे सॅपच्या वित्तीय मॉडेलचा एकात्मक भाग आहेत व यापुढे ते बघता आलेले नाहीत किंवा त्याचा मेळ करता आलेला नाही.

मत्ता यांचे सदोष मुल्यांकन होऊ शकते अशी मोठी दुर्बलता ही एक किंवा अनेक उणीवांचे मिश्रण आहे. त्यामुळे कंपनीचे वार्षिक किंवा अंतरिम वित्तीय विवरण पत्रकांत मोठे गैर विवरण होऊ शकते आणि त्यांना आळा घालणे किंवा वेळेवर शोध घेता येत नाही.

पात्र मत

महानिर्मितीही शासकीय उपक्रम आहे. त्यामुळे वित्तीय अहवाल देण्याच्या अंतर्गत नियंत्रण कार्यपद्धतीची रचना विविध प्रकारच्या हस्त पत्रिका, नियमावली, परिपत्रके आणि वेळोवेळी दिलेले आदेश यांच्या आधारे केली जाते. त्यामुळे व्याख्यांकित केलेल्या वित्तीय अहवालासाठीच्या अंतर्गत नियंत्रण प्रक्रियेवर आमचे मत आधारित आहे. वित्तीय विवरण पत्रकाच्या आमच्या लेखापरिक्षणाच्या काळात आम्ही प्रायोगिक तत्वावर परिक्षण केले आणि त्यामुळे अंतर्गत नियंत्रणाच्या कार्यप्रणालीचा आढावा घेतला. त्यातून आम्ही नियंत्रण प्रक्रियेची रचना आणि तिची परिणामकारकता या दोन्ही मध्ये काही कमतरता ओळखून काढल्या आणि त्यावरील आमच्या ''पात्र मतांचा आधार'' यामध्ये नोंदविल्या आहेत.

आमच्या मते, ''नियंत्रणाच्या निकषांची उद्दीष्टे'' या विषयी वरील परिच्छेद (१) यात वर्णन केलेल्या प्रत्यक्ष दुर्बळ जागांचे परिणाम/संभाव्य परिणाम यांचा अपवाद करता कंपनीची वित्तीय अहवालासाठीची नियंत्रणे दि. ३१ मार्च २०२० रोजी प्रभावीरित्या कार्यरत होती. आम्ही ओळख निश्चिती केलेल्या मोठ्या दुर्बळ जागांचा विचार केला आणि त्याची वर नोंद केली.

कंपनीच्या ३१ मार्च २०२० रोजीच्या स्वायत्त वित्तीय विवरण पत्रकाचे लेखा परिक्षण करताना आम्ही लावलेल्या लेखापरिक्षणाच्या प्रायोगिक परिक्षणाचे स्वरूप, वेळ निश्चित करणे आणि त्याच्या मर्यादा यानुसार आम्ही ओळखून काढलेल्या मोठ्या दुर्बळ जागा विचारात घेतल्या आहेत.

''पात्र मतांचा आधार'' यातील वरील परिच्छेद(१) मध्ये दुर्बळ जागा नमूद केल्या आहेत. त्यात पुरवठादारांना दिलेल्या अग्रिमांचे वेळेवर

समायोजन करणे आणि त्यासाठी दायित्वांची तरतूद करणे यांचा कंपनीच्या स्वायत्त वित्तीय विवरण पत्रकांवरील आमच्या मतांवर परिणाम झाला आहे आणि आम्ही त्यावर आमचे पात्र मत आमच्या पुरक लेखा परिक्षण अहवालात दिले आहे.

वरील पात्र मतांचा आधार, यातील परिच्छेद (२ आणि ३) यातील इतर मोठ्या दुर्बल जागा यांचा कंपनीच्या स्वायत्त वितीय विवरण पत्रकांवरील आमच्या मतावर परीणाम होत नाही.

इतर बाबी

या वित्तीय वर्षात, सरकारने कोवीड-१९ चा प्रार्दुभाव रोखण्यासाठी पूर्णपणे लॉकडाऊन लागू केल्यामुळे आम्ही आमची लेखा परिक्षणाची प्रक्रीया करण्यासाठी कंपनीच्या विविध कारखान्यांना किंवा जागांना प्रत्यक्ष भेटी देऊ शकलो नाही. म्हणून सांविधिक लेखा परिक्षण ''घरी थांबून काम'' याप्रकारे करण्यात आले म्हणजेच कंपनीचे अन्य जागी असलेले कारखाने आणि कार्यालये यांचे लेखा परीक्षणाच्या व्यवस्थापनाने डिजीटल माध्यमातून उपलब्ध केलेली आकडेवारी / माहीती / अभिलेखे / दस्तऐवज / आधारभूत माहिती याआधारे केले आहेत. त्यासाठी सॅप प्रणाली आणि व्ही पी एन लिंक मार्फत डॅशबोर्ड यांचा उपयोग करण्यात आला.

के.एस.अय्यर ॲन्ड कंपनीकरिता
सनदी लेखापाल
एफआरएन १००१८६ डब्ल्यु
यूडीआयएनः २००३८५२६एएएएडीएक्स८८१४

सी.ए.राजेश जोशी
भागीदार
आयसीएआयएम नं.०३८५२६

आरएसव्हीए ॲन्ड कंपनीकरिता
सनदी लेखापाल
एफआरएन ११०५०४ डब्ल्यु
यूडीआयएनः २००४६२८५एएएएबीएफ४२५९

सी.ए.शेखर कुलकर्णी
भागीदार
आयसीएआयएम नं.०४६२८५

स्थळ: मुंबई
दिनांक: २७.११.२०२०

३१ मार्च २०२० रोजी संपलेल्या वर्षाचे ताळेबंद पत्रक (स्वायत्त)

(₹ कोटीत)

तपशील	संख्या क्र.	३१.०३.२०२०	३१.०३.२०१९
मत्ता			
चालू नसलेल्या मत्ता			
मालमत्ता, कारखाने व साधने	१	३६,५२८.५०	३८,५६३.४६
वजा - जुनाट, निकामी बाबींसाठी तरतूद		२१.१७	४२.०९
निव्वळ मालमत्ता कारखाने व साधने		३६,५०७.३२	३८,५२१.३७
प्रगतीपथावरील भांडवली कामे	२	२,१५१.४८	१,०३४.८९
वजा - निकामी बाबींसाठी तरतूद		(३१.८५)	(२५.७४)
प्रगतीपथावरील भांडवली कामे (निव्वळ)		२,११९.६३	१,००९.१५
अमूर्त मत्ता	१अ	४,१८७.०३	७.१२
विकसित होत असलेल्या अमूर्त मत्ता	२	१३३.९३	१३३.७६
वित्तीय मत्ता			
उपकंपन्या, सहयोगी कंपन्या यातील गुंतवणूकी	३	२.१०	२.०३
इतर चालू नसलेल्या मत्ता	४	५८७.१०	१,३७४.४९
एकूण चालू नसलेल्या मत्ता		**४३,५३७.१२**	**४१,०४७.९१**
चालू मत्ता			
वस्तूमाल सूची	५	१,७६३.०३	१,४१७.८९
वित्तीय मत्ता			
व्यापारी येणी	६	१७,९३०.६६	१३,५५१.३५
रोख व रोख समतूल्य	७	४.९३	०.०७
कर्जे	८	७.६५	१०.६४
इतर वित्तीय मत्ता	९	२,७८४.७५	२,९०६.७९
इतर चालू मत्ता	१०	९५५.५४	१,२८४.५३
विक्री / विल्हेवाट असे वर्गीकरण केलेल्या मत्ता	१ब	२४७.००	२४२.९४
एकूण चालू मत्ता		**२३,६९३.५६**	**१९,४१४.२०**
एकूण मता		**६७,२३०.६८**	**६०,४६२.११**
समभाग आणि दायित्वे			
समभाग			
समभाग भांडवल	११	२५,३४३.९५	२५,२८४.१३
इतर समभाग	१२	(७,०१७.३५)	(६,८४८.९३)
दायित्वे		**१८,३२६.५९**	**१८,४३५.२०**
चालू नसलेली दायित्वे			
वित्तीय दायित्वे			
कर्जे	१३	२२,७२७.०१	२३,०१२.११
तरतूदी	१४	१,०५५.७७	८२७.९२
स्थगित कर दायित्वे (निव्वळ)	१५	१,०९२.२३	८६०.४६
इतर चालू नसलेली दायित्वे	१६	३,३९७.३७	१३.३७
एकूण चालू नसलेली दायित्वे		**२८,२७२.३८**	**२४,७१३.८७**
चालू दायित्वे			
वित्तीय दायित्वे			
कर्जे	१७	८,१०१.७९	८,०६०.६२
व्यापारी देणी - सुक्ष्म, लघू, मध्यम उद्योजक	१८	०.०३	०.१२
वित्तीय देणी - सुक्ष्म, लघू, मध्यम उद्योजकांव्यतिरिक्त	१८	२,२५१.८९	१,३२८.२०
इतर वित्तीय दायित्वे	१९	९,९१३.३१	७,६३५.७४
इतर चालू दायित्वे	२०	७७.३७	५३.१८
तरतुदी	२१	२८७.३०	२३५.१८
एकूण चालू दायित्वे		**२०,६३१.७१**	**१७,३१३.०५**
एकूण समभाग आणि दायित्वे		**६७,२३०.६८**	**६०,४६२.११**

आमच्या सोबत जोडलेल्या अहवालानुसार
के.एस.अय्यर अँन्ड कंपनीकरिता
सनदी लेखापाल
(एफआरएन - १००१८६ डब्ल्यु)

सी.ए.राजेश जोशी
भागीदार (आयसीएआयएम नं. ०३८५२६)

आरएसव्हीए अँन्ड कंपनीकरिता
सनदी लेखापाल
(एफआरएन - ११०५०४ डब्ल्यु)

(सी.ए.शेखर कुलकर्णी)
भागीदार (आयसीएआयएम नं. ०४६२८५)
मुंबई, दि. २७ नोव्हेंबर २०२०

महाराष्ट्र राज्य वीज निर्मिती कंपनी लिमिटेड करीता

बाळासाहेब थिटे
संचालक (वित्त) आणि मुख्य वित्त अधिकारी
डी.आय.एन.नं. ०८९२३६७६

संजय खंदारे
अध्यक्ष आणि व्यवस्थापकीय संचालक
डी.आय.एन.नं. ०२२४४९८५

पंकज शर्मा
मुख्य महाव्यवस्थापक (लेखा)

राहुल दुबे
कंपनी सचिव
एम नं. ए१४२१३

३१ मार्च २०२० रोजी संपलेल्या वर्षाचे नफा आणि तोटा पत्रक (स्वायत्त)

(₹ कोटीत)

तपशील	टिपा क्र.	२०१९-२०२०	२०१८-२०१९
महसूल			
प्रवर्तनातील महसूल			
वीज विक्री	२२	२१,९६३.९८	१८,९८५.११
इतर प्रवर्तन महसूल	२३	२,६९२.३३	२,४३०.७१
इतर उत्पन्न	२४	८०.५३	१,१६४.१२
एकूण उत्पन्न		**२४,७३६.८४**	**२२,५७९.९४**
खर्च			
वापरलेल्या साहित्याचा खर्च	२५	१४,३९८.२७	१२,९९५.३३
कर्मचारी लाभ खर्च	२६	१,८२८.४२	१,२८४.१८
वित्त खर्च	२७	३,५७८.७९	३,१६९.७३
घसारा आणि कर्जफेड तरतूद	१ व १अ	२,७९९.९५	३,१५८.३९
इतर खर्च	२८	१,९२०.९२	२,२९८.१२
एकूण खर्च		**२४,५२६.३५**	**२२,९०५.७५**
नफा: अपवादात्मक बाबी व कर यापूर्वीचा		**२१०.४९**	**(३२५.८१)**
करपूर्व नफा/(तोटा)		**२१०.४९**	**(३२५.८१)**
कर खर्च:			
चालू खर्च (नफा व तोटा बाबींवर)		४६.८३	-
चालू खर्च (तर सर्वकष उत्पन्नावर)		५७.४२	०.२६
स्थगित कर खर्च/(प्राप्ती)	१५	२३१.७७	७.४३
एकूण कर खर्च		३३६.०२	७.६९
कालावधीतील नफा/(तोटा)		**(१२५.५३)**	**(३३३.५०)**
इतर सर्वकष उत्पन्न			
नफा किंवा तोटा यात विवरण न केलेल्या बाबी:			
व्याख्यांकित लाभ योजनांची पूर्नमोजणी	२६अ	(१६४.३२)	(०.७४)
इतर सर्वकष उत्पन्नावरील चालू कर खर्च लाभ/(व्यय)		५७.४२	०.२६
कालावधीतील इतर सर्वकक्ष उत्पन्नांकडून (करांची मिळकत)		(१०६.९०)	(०.४८)
कालावधीतील एकूण सर्वकक्ष उत्पन्न (करांची निव्वळ)		**(२३२.४२)**	**(३३३.९८)**
प्रतिभाग मिळकत (मूळ)		(०.०५)	(०.१३)
प्रतिभाग मिळकत (सौम्यकृत - प्रतिभाग)		**(०.०५)**	**(०.१३)**

आमच्या सोबत जोडलेल्या अहवालानुसार
के.एस.अय्यर ॲन्ड कंपनीकरिता
सनदी लेखापाल
(एफआरएन - १००१८६ डब्ल्यु)

सी.ए.राजेश जोशी
भागीदार (आयसीएआयएम नं. ०३८५२६)

आरएसव्हीए ॲन्ड कंपनीकरिता
सनदी लेखापाल
(एफआरएन - ११०५०४ डब्ल्यु)

(सी.ए.शेखर कुलकर्णी)
भागीदार (आयसीएआयएम नं. ०४६२८५)
मुंबई, दि. २७ नोव्हेंबर २०२०

महाराष्ट्र राज्य वीज निर्मिती कंपनी लिमिटेड करीता

बाळासाहेब थिटे
संचालक (वित्त) आणि मुख्य वित्त अधिकारी
डी.आय.एन.नं. ०८९२३६७६

संजय खंदारे
अध्यक्ष आणि व्यवस्थापकीय संचालक
डी.आय.एन.नं. ०२२४४९८५

पंकज शर्मा
मुख्य महाव्यवस्थापक (लेखा)

राहुल दुबे
कंपनी सचिव
एम नं. ए१४२१३

समभागातील बदलांचे विवरण पत्रक (स्वायत्त)

१. समभाग भांडवल

तपशील	रक्कम (₹ कोटीत)
दि. ३१.०३.२०१८ रोजी	**२५,२४७.१३**
समभाग भांडवलीतील बदल	३७.००
दि. ३१.०३.२०१९ रोजी	**२५,२८४.१३**
समभाग भांडवलीतील बदल	५९.८२
दि. ३१.०३.२२० रोजी	**२५,३४३.९५**

२. इतर समभाग

(₹ कोटीत)

तपशील	वाटप प्रलंबित असलेल्या भाग अर्जाची रक्कम	ठेवलेली मिळकत	इतर सर्वकष उत्पन्न	एकूण इतर समभाग
दि. ३१.०३.२०१८ रोजी	**३७.००**	**(६,४१७.९८)**	**(९६.९८)**	**(६,४७७.९५)**
वर्षातील नफा किंवा तोटा		(३३३.५०)		(३३३.५०)
वर्षातील इतर सर्वकष उत्पन्न			(०.४८)	(०.४८)
भाग अर्जाच्या रक्कममध्ये झालेली भर				-
वर्षभरात वितरण केलेले शेअर्स	(३७.००)			(३७.००)
दि. ३१.०३.२०१९ रोजी	**०.००**	**(६,७५१.४७)**	**(९७.४६)**	**(६,८४८.९३)**
वर्षातील नफा किंवा तोटा		(१२५.५३)		(१२५.५३)
वर्षातील इतर सर्वकष उत्पन्न			(१०६.९०)	(१०६.९०)
भाग अर्जाच्या रक्कममध्ये झालेली भर	१२३.८२			१२३.८२
वर्षभरात वितरण केलेले शेअर्स	(५९.८२)			(५९.८२)
दि. ३१.०३.२०२० रोजी	**६४.००**	**(६,८७७.००)**	**(२०४.३५)**	**(७,०१७.३५)**

आमच्या सोबत जोडलेल्या अहवालानुसार
के.एस.अय्यर अँन्ड कंपनीकरिता
सनदी लेखापाल
(एफआरएन - १००१८६ डब्ल्यु)

सी.ए.राजेश जोशी
भागीदार (आयसीएआयएम नं. ०३८५२६)

आरएसव्हीए अँन्ड कंपनीकरिता
सनदी लेखापाल
(एफआरएन - ११०५०४ डब्ल्यु)

(सी.ए.शेखर कुलकर्णी)
भागीदार (आयसीएआयएम नं. ०४६२८५)
मुंबई, दि. २७ नोव्हेंबर २०२०

महाराष्ट्र राज्य वीज निर्मिती कंपनी लिमिटेड करीता

बाळासाहेब थिटे
संचालक (वित्त) आणि मुख्य वित्त अधिकारी
डी.आय.एन.नं. ०८९२३६७६

संजय खंदारे
अध्यक्ष आणि व्यवस्थापकीय संचालक
डी.आय.एन.नं. ०२२४४९८५

पंकज शर्मा
मुख्य महाव्यवस्थापक (लेखा)

राहुल दुबे
कंपनी सचिव
एम नं. ए१४२१३

३१ मार्च २०२० रोजी संपलेल्या वर्षाचा रोकडता प्रवाह

(₹ कोटीत)

तपशील	२०१९-२०२०	२०१८-२०१९
अ) प्रवर्तन कार्यापासूनचा रोकडता प्रवाह		
करोत्तर नफा/तोटा	(२३२.४२)	(३३३.९८)
कर पूर्व नफ्याचा प्रवर्तन कार्यात वापरलेल्या निव्वळ रोखींशी मेळ करण्यासाठीची समायोजने		
मालमत्ता, कारखाना व उपकरणे आणि अमूर्त मत्ताचा कमी केलेला घसारा	२,७९९.९५	३,१५८.३९
प्राधान्याचे शेअर्सच्या व्याजाचे उत्पन्न		
मालमत्ता, कारखाने व साधने विक्रीतील (प्राप्ती/हानी)		
व्याख्यांकित लाभ योजनाची प्राप्ती/(हानी) यांची पूनर्मोजणी		
परकिय चलनातील नाणे विषयक बाबींच्या रूपांतरणातील फरकांची परतफेड		
निर्लेखित केलेले सुटे भाग		
गुंतवणूकीच्या मुल्यामधील कमतरता		
एफ व्ही टी पी एल नुसार चालू गुंतवणूकीचे रास्त मुल्य		
चालू गुतंवणूकीच्या विक्रीतील (प्राप्ती)/हानी		
वित्त खर्च	३,५७८.७९	३,१६९.७३
विनमय दरातील वसूल न झालेला फरक	१०.८३	१६.०२
अपेक्षीत पत तोटा तरतूद	१३४.७१	८४.५५
निर्लेखित केलेली बुडीत कर्जे		
व्याजाचे उत्पन्न	(०.३१)	(०.२८)
निकामी वस्तू मालासाठी तरतूद	(८६.२९)	(४७.८८)
खेळत्या भांडवलातील बदलापूर्वीचा प्रवर्तनातील नफा (उपबेरीज-)१	**६,२०५.२५**	**६,०४६.५५**
खेळत्या भांडवलातील स्थलांतर		
व्यापारी येण्यातील (वाढ)/घट	(४,५१४.०२)	(६५५.०१)
कर्जे, अग्रिमे व इतर मत्ता यातील (वाढ)/घट	१,२३७.३४	(७२.१६)
वस्तूमाल सूचीतील (वाढ)/घट	(२५८.८५)	(४३६.५९)
दायित्वे व इतर येणी यातील वाढ/घट	५,४८७.५२	४.७७
उपबेरीज-(२)	**१,९५१.९९**	**(१,१५८.९८)**
प्रवर्तनातून निर्माण झालेली रोकड ((१)+(२))	**८,१५७.२४**	**४,८८७.५७**
वजा: थेट कर/एफ बी टी परतावा / भरलेले - निव्वळ		
प्रवर्तन कार्यातील निव्वळ रोकड (अ)	**८,१५७.२४**	**४,८८७.५७**
ब) गुंतवणूक कार्यापासूनचा रोकड प्रवाह		
मालमत्ता, कारखाना व साधनांची खरेदी (यामध्ये प्रगतीपथावरील भांडवली कामे समाविष्ट/ व्याजाचे भांडवलीकरण वगळता)	(६,०७६.४७)	(५८१.३२)
मालमत्ता, कारखाने साधने विक्री		
गुंतवणूक खरेदी (वाटप प्रलंबिम भाग अर्ज निधी समाविष्ट)		

उपकंपन्यातील गुंतवणूक	(०.०७)	(०.९५)
चालू गुंतवणूकीच्या विक्रीची मिळकत		
उपकंपन्यांना दिलेली कर्जे		
मिळालेले व्याज	०.३१	०.२८
मिळालेला लाभांश		
गुंतवणूक कार्यातून निर्मिलेला/(वापरलेला) निव्वळ रोकड प्रवाह (ब)	**(६,०७६.२३)**	**(५८१.९८)**
क) वित्तीय कामातील रोकडता प्रवाह		
दीर्घ मुदतीच्या कर्जाची मिळकत	३,०७८.१४	१,२४९.२६
दीर्घ मुदतीच्या कर्जाची परतफेड	(२,४८९.६३)	(२,५३३.९७)
शेअर्स देण्यातील मिळकत	१२३.८२	०.००
उभारलेली अल्पमुदतीची कर्जे/(परतफेड)	५१.९४	(८९.८४)
भांडवली अनुदान प्राप्ती	०.२२	२९.२५
वित्तीय खर्च (दिलेला)	(३,३५४.९२)	(२,९४०.९०)
भाडेपट्टी	५२५.०६	
वित्तीय कामातून निर्मिलेली/वापरलेली निव्वळ रोकड (क)	**(२,०६५.३८)**	**(४,२८६.२०)**
रोख व रोख समतूल्य यातील रोखीत निव्वळ वाढ/(घट)	**१५.६३**	**१९.३९**
वर्षारंभीची रोख व रोख समतूल्य	**०.०७**	**०.०३**
वर्षाच्या अखेरीस रोख व रोख समतूल्य	**१५.७०**	**१९.४२**
वर्षाच्या अखेरीस रोख व रोख समतूल्य यांचा तपशील		
रोख व रोख समतूल्य रोजी		
बँकातील शिलकी		
- चालू खाते	४.९२	-
- कार्यरत नसलेली चालू खाती		
ओव्हर ड्राफ्ट	१०.७७	१९.३४
हातातील रोख	०.०२	०.०७
वर्षाअखेरची रोख व रोख समतूल्य	**१५.७०**	**१९.४२**

आमच्या सोबत जोडलेल्या अहवालानुसार
के.एस.अय्यर ॲन्ड कंपनीकरिता
सनदी लेखापाल
(एफआरएन - १००१८६ डब्ल्यु)

सी.ए.राजेश जोशी
भागीदार (आयसीएआयएम नं. ०३८५२६)

आरएसव्हीए ॲन्ड कंपनीकरिता
सनदी लेखापाल
(एफआरएन - ११०५०४ डब्ल्यु)

(सी.ए.शेखर कुलकर्णी)
भागीदार (आयसीएआयएम नं. ०४६२८५)
मुंबई, दि. २७ नोव्हेंबर २०२०

महाराष्ट्र राज्य वीज निर्मिती कंपनी लिमिटेड करीता

बाळासाहेब थिटे
संचालक (वित्त) आणि मुख्य वित्त अधिकारी
डी.आय.एन.नं. ०८९२३६७६

संजय खंदारे
अध्यक्ष आणि व्यवस्थापकीय संचालक
डी.आय.एन.नं. ०२२४४९८५

पंकज शर्मा
मुख्य महाव्यवस्थापक (लेखा)

राहुल दुबे
कंपनी सचिव
एम नं. ए१४२१३

दि.३१ मार्च २०२० रोजी संपलेल्या वर्षाच्या वित्तीय विवरणपत्रावर टिपा

कंपनीचे स्वरूप आणि महत्वाची लेखा धोरणे:

अ) कंपनीची माहिती

'महाराष्ट्र राज्य वीज निर्मिती कंपनी', मर्यादित 'सदर कंपनी' ही एक पब्लिक लिमिटेड कंपनी असून तिची संस्थापना कंपनी अधिनियम १९५६ नुसार झाली आहे आणि ती भारतातील निवासी कंपनी आहे. ही कंपनी काही सूची वरील कंपनी नाही आणि तिचे सर्व शेअर्स म्हणजे १०० टक्के शेअर्स महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ सूत्रधारी कंपनी लिमिटेड या कंपनीने धारण केले आहेत.

कंपनी वीज निर्मिती करते यासाठी औष्णिक, जलविद्युत, वायू आणि सौर या स्त्रोतावर आधारीत कंपनीची वीज निर्मिती केंद्रे महाराष्ट्र राज्यभरात आहेत. महानिर्मिती कंपनीने निर्माण केलेली वीज प्रामुख्याने महाराष्ट्र राज्य विद्युत विवरण कंपनी लिमिटेड (महावितरण) या (सहोदर) उपकंपनीला पूरविते. यासाठीचे वीज दरपत्रक महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोग या नियामक संस्थेतर्फे निश्चित केले जात असते.

महत्वाची धोरणे:

महानिर्मितीचे स्वायत्त वित्तीय विवरणपत्रके तयार करण्यासाठी आणि सादरीकरणासाठी खालील महत्वाची लेखा धोरणे अंगिकारण्यात आलेली आहेत.

ब) वित्तीय विवरण पत्रके तयार करण्यासाठीची आधारभूत तत्वे:

१. भारतीय लेखा मानके यांचे अनुपालन केल्याचे निवेदन

ही स्वायत्त वित्तीय विवरण पत्रके सर्वार्थाने भारतीय लेखा मानके (यापुढे ह्याचा उल्लेख भारतीय लेखा मानक असा केला जाईल) यांचे अनुपालन करून तयार केली आहेत, ही भारतीय लेखा मानके कंपनी अधिनियम २०१३ (कायदा) १३३, ज्याचे सहवाचन 'कंपन्यासाठी (भारतीय लेखा मानके) नियमावली २०१५', यातील नियम क्र.३ आणि कंपन्यांची (भारतीय लेखा मानके) दुरूस्त केलेली नियमावली २०१६ यासोबत होते. त्यानुसार अधिसूचित केल्याप्रमाणे तसेच कंपनी अधिनियम २०१३ च्या संबंधित तरतुदीचे अनुपालन करतात.

कंपनीचे सादरीकरणासाठी 'भारतीय रूपया' हे चलन वापरले आहे. तसेच तिच्या व्यवहाराचे चलनसुद्धा 'भारतीय रूपया' हेच आहे. वित्तीय विवरण पत्रकातील सर्व रकमांच्या आकडेवारीचे त्याजवळच्या कोटी रूपयामध्ये रूपांतरण केले आहे. (जेथे इतर काही निर्देश असेल त्याला अपवाद)

ही वित्तीय विवरणपत्रके वितरीत करण्यासाठी महानिर्मितीच्या संचालक मंडळाचे दि.२७/११/२०२० रोजीच्या ठरावाने मंजुरी दिली आहे.

२. चालू/चालू नसलेल्या मत्ता व दायित्वे यांचे वर्गीकरण

कंपनी अधिनियम २०१३ ची सूची क्र. तीन यात दिलेले निकष आणि कंपनीचे सामान्यत: कार्यचक्र यानुसार कंपनीच्या मत्ता व दायित्वे यांचे वर्गीकरण 'चालू आणि चालू नसणाऱ्या' या प्रकारांमध्ये केले आहे. स्थगित कर मत्ता आणि दायित्वे यांचे त्यांच्या निव्वळ तत्वावर 'चालू नसणाऱ्या' असे वर्गीकरण केले आहे.

वरील हेतूसाठी कंपनीने तिचे कार्यचक्र बारा महिन्यासाठी निश्चित केले आहे, तसेच ते उत्पादनाचे स्वरूप आणि उत्पादनासाठी लागणारे निवेश साहित्य यांचे संपादन करून व त्यांचे रोख आणि रोख समतूल्य यात रूपांतरण करण्यासाठी लागणारा वेळ यावर आधारलेले असते.

या कंपनीवर विद्युत अधिनियम २००३ चा अंमल आहे. विद्युत अभिनियम २००३ मधील तरतुदींचे त्यातील नियमावली सोबत सहवाचन केले जाते आणि जेव्हा त्या कंपनी अधिनियम २०१३ च्या लागू होणाऱ्या तरतुदींशी सुसंगत होत नसतील तेव्हा विद्युत अधिनियम २००३ मधील कलम १७४ च्या अटींनुसार विद्युत अधिनियम २००३ आणि त्याची नियमावली अभिभावी होतील.

३. ऐतिहासिक खर्च संकेतावर टिपा

ऐतिहसिक खर्च संकेतानुसार वित्तीय पत्रके तयार करण्यासाठी कंपनी ही सतत कार्यरत संस्था असल्याचे मानले जाते. तसेच वित्तीय विवरण पत्रके उपार्जन तत्वावर आधारित आहेत. मात्र त्याला खालील बाबींचा अपवाद आहे.

अ) काही वित्तीय विलेख आणि

ब) रास्त मुल्यावर आधारीत कर्मचारी व्याख्यांकित लाभ योजना आणि

क) विक्रीसाठी काढलेल्या मत्ता, ज्यांचे मापन त्यांच्या चालू रकमांपेक्षा कमी झाले आहे आणि रास्त मूल्य वजा विक्रीचा खर्च असे केले आहे, त्यांचे मापन प्रत्येक अहवाल कालावधीच्या अखेरीस रास्त मुल्याने केले जाते; याबाबतचे स्पष्टीकरण खाली दिलेल्या लेखा धारेणात केले आहे.

४. सुज्ञ निर्णय आणि अंदाज याचा उपयोग करणे

कंपनीची वित्तीय विवरण पत्रके तयार करण्यासाठी व्यवस्थापनाला काही न्याय निर्णय, अंदाज करावी लागतात तसेच गृहिते धरावी लागतात. त्याचा परिणाम अहवालात दिलेल्या महसुल, खर्च, यांच्या रकमांवर तसेच मत्ता व दायित्वे यावर आणि सोबतची प्रकटने व आकस्मिक दायित्वे यांच्यावर होत असतो. या अंदाज व गृहितकातील अनिश्चिततेचा परीणाम भविष्यकालात मत्ता व दायित्व यांच्या लेखात नोंदविलेल्या रकमांमध्ये प्रभावी समायोजन असा होऊ शकतो. अंदाज व गृहिते यांचे कंपनी सर्वोतपरी उपलब्ध झालेल्या माहितीच्या आधारे सतत मूल्यमापन करते.

विशेषत: लेखा धोरणे लागू करताना महत्वाच्या क्षेत्रातील अंदाज व न्याय निर्णय यांच्या माहितीचे वित्तीय विवरण पत्रातील मान्य रकमांवर होणारे महत्वाचे परिणाम खाली दिले आहेत.

- मालमत्ता, कारखाने, साधने आणि अमूर्त मत्ता यांचे उपयुक्त आणि उर्वरित आयुष्य याविषयीचे अंदाज करणे.
- वित्तीय मत्ता कमी करणे.
- वित्तीय विलेखांच्या रास्त मुल्यांची मोजणी
- व्याख्यांकित लाभ बंधनाचे व महत्वाच्या विमागणिती गृहितांचे मापन
- तरतूदी आणि आकस्मिक परिस्थिती
- स्थगित कर मत्ता यांच्या वसुली योग्यतेचे मूल्य मापन

लेखांचे अंदाजामध्ये सुधारणा केल्यास वित्तीय विवरण पत्राच्या कालावधीकरिता भविष्यातील परिणाम विचारात घेऊन त्यांना प्रक्षेपाने मान्यता दिली जाते, जर भविष्यातील काळात बाधा येणार असेल तर, संबंधित लेखा मानकानुसार त्यांना पूर्वलक्षी प्रभावाने समजणे आवश्यक असेल, तशी मान्यता देण्यात येते.

५. मत्ता, कारखाने आणि साधने

१. मालकीची जमीन खरेदी किंमती प्रमाणे नमूद केली जाते. मत्ता, कारखाने आणि साधने यांचे मूल्य हे संचित घसारा व मूल्य घट विचारात घेऊन नमूद केले जाते.

२. कोणत्याही मत्तांच्या प्रारंभिक खर्चात पुढील बाबी समाविष्ट असतात, खरेदीची किंमत किंवा मत्ता उभारणीचे खर्च (यांमध्ये आयात शूल्क, माल वाहतूक भाडे, परतावा न मिळणारे कर यांचा अंतर्भाव असतो) याशिवाय सदर मत्ता तिच्या जागेवर आणण्यासाठी प्रत्यक्ष केलेले खर्च, ती इच्छित कामासाठी संचलीत करण्यासाठी केलेले खर्च आणि पात्र मत्तेसाठी कर्ज खर्च (पात्र मत्ता म्हणजेच अशी मत्ता जी त्यांच्या इच्छित वापरासाठी तयार होण्यासाठी आवश्यक असणारा बराच वेळ घेते).

मत्तेचे खरेदी मूल्य म्हणजे एकत्रित दिलेली रक्कम आणि सदर मत्ता संपादनासाठी विचारात घेतलेल्या इतर बाबींचे रास्त मूल्य होय. यंत्राच्या खर्चात यंत्र प्रायोगिक तत्वावर चालविण्याचे खर्च प्रायोगिक तत्वावर चालविण्याच्या कालावधी दरम्यान उत्पादित कोणत्याही बाबींच्या विक्रीतून मिळणारी रक्कम वजा केल्यावर आणि प्रवर्तनाचे इतर खर्च म्हणजे वाहतूक खर्च, स्थापन करण्याचे आकार, इत्यादी बांधकाम उभारणी कालावधीतील इतर उत्पन्नाची निव्वळ रक्कम इत्यादी यांचा समावेश केला जातो. ज्या प्रकल्पांचे काम चालू आहे त्याचा प्रचलीत खर्च धरला जातो. त्यात थेट खर्च. संबंधित प्रवर्तन पूर्व प्रासंगिक खर्च आणि देय व्याज यांचा समावेश असतो.

जर एखाद्या बाबीपासून कंपनीला भविष्यात आर्थिक लाभ मिळणे संभवनीय असेल आणि अशा मत्तांचा खर्च जर विश्वसनीयरीत्या मोजता येत असेल तरच असे नंतरचे खर्च त्या मतांच्या प्रचलीत रकमेत समाविष्ट केले जातात किंवा त्यांना स्वतंत्र मत्ता म्हणून मान्यता देण्यात येते.

३. जर कंपनीने केलेल्या भांडवली खर्चातून जिच्यावर कंपनीची मालकी किंवा नियंत्रण नाही अशी मत्ता निर्माण केली जात असेल तर असे खर्च मत्तांचे बांधकाम चालू असे पर्यंत प्रगतीपथावरील भांडवली कामे यामध्ये दाखविले जातात आणि त्यांच्या समतूल्य रक्कम निकामी कंपनीच्या मालकीच्या नसलेल्या मत्तांची तरतूद खर्च म्हणून वजा केली जाते आणि ती ज्यावर्षी खर्च केली त्या वर्षाच्या नफा तोटा पत्रकात आकारली जाते. बांधकाम पूर्ण झाल्यावर वरील भांडवली खर्चाचे भांडवलीकरण केले जाईल आणि त्याचे समायोजन 'कंपनीच्या मालकीच्या नसलेल्या मत्ता' यांच्या तरतुदीत केले जाईल. कंपनीची मालकी नसलेला मत्ता आणि कंपनीच्या सामाजिक जबाबादाऱ्यांच्या कार्यासाठी दिलेले अंशदान जेव्हा खर्च होईल तेव्हा त्याची आकारणी नफा-तोटा पत्रकात केली जाईल.

४. पूरक मालमत्ता: (प्रकरण निहाय तत्वानुसार) कंपनीला तिच्या अन्य काही मत्तांद्वारे भविष्यात आर्थिक लाभ मिळविण्यासाठी मालमत्ता, कारखाने व साधने यातील काही उपयुक्त बाबी संपादन कराव्या लागतात. (या बाबी स्वत: भविष्यात आर्थिक लाभ मिळवून देतीलच असे नसते) अशा बाबींना मत्ता म्हणून मालमत्ता, कारखाने व साधने यात पात्रता द्यावी) लागते. कारण त्यामुळे कंपनीला भविष्यात अन्य संबंधीत मत्तांद्वारे आर्थिक लाभ मिळविता येतात. या बाबी संपादन केल्या नसल्या तर असे जादा आर्थिक लाभ मिळू शकले नसते. मात्र कंपनी या मत्तांचे त्यांच्या प्रकरण निहाय स्वरूपाची पडताळणी केल्यानंतर, त्यांचे भांडवलीकरण करते.

५. प्रगतीपथावरील भांडवली कामांमध्ये कंत्राटदाराचे देयकाचे अंतिमीकरण करणे राहिले आहे, त्यांचे भांडवलीकरण हंगामी तत्वावर केले जाते. मात्र ते अंतिम चुकते होण्याच्या वर्षात समायोजन करण्याचे अधीन असते.

६. भांडवली कंत्राटाच्या किमतीच्या विचलनाच्या दाव्यांच्या प्रकरणी, कंपनीचे दावे स्वीकारले तरच त्यांचे लेखे केले जातात.

७. जेव्हा मत्ता, कारखाने व साधने आणि एखादा महत्वाचा भाग ज्याला सुरूवातीपासून 'मत्ता, कारखाने व साधने' म्हणून मान्यता दिलेली आहे. याची विल्हेवाट केल्यास त्याची मान्यता काढून घेतली जाते किंवा जर अशा मत्ताच्या वापरातून भविष्यात कोणतेही आर्थिक लाभ मिळण्याची अपेक्षा नसते तेव्हा त्यांची मान्यता काढून घेतली जाते. ही मान्यता काढल्यानंतर होणारी प्राप्ती किंवा हानी यांचा समावेश नफा-तोटा पत्रकात समाविष्ट केला जातो.

८. जमिनीच्या भाडेपट्टीची व्यवस्था ज्या तारखेला केली जाईल त्या दिवसापासून तिचे वर्गीकरण वित्तीय भाडे असे केले जाईल. या भाडेपट्टीच्या कालावधीत अशा जमिनी संबंधीच्या सर्व जोखीमा आणि मोबदले कंपनीकडे हस्तांतरीत केले जातात.

९. मालमत्ता, कारखाने आणि साधने यांच्या आवश्यक सुट्टया भागाचे मूल्य त्यांच्या विहीत मर्यादापेक्षा जास्त असेल तर त्यांचे भांडवलीकरण मालमत्ता, कारखाने आणि साधने यामध्ये केले जाते. अन्य प्रकरणी सुटे भाग संपादन केल्याबरोबर त्या वस्तूमालासाठी सूचीमध्ये समाविष्ट केल्या जातात आणि त्या वापरल्यानंतर त्यांची आकरणी नफा व तोटा पत्रकात केली जाते.

१०. यंत्रांचे जे सुटे भाग ज्या वर्षी निकामी होतात, त्यावर्षी त्यांचे कमी केलेले लिखित मूल्य नफा-तोटा पत्रकात आकारले जाते. मात्र या जुन्या भागाच्या ऐवजी नवे भाग कार्यान्वित झाले पाहिजेत आणि जुने भाग निरूपयोगी झाले पाहिजेत. जर जुने भाग दुरूस्त करून पुर्नवापरासाठी योग्य झाले तर त्या दोन्ही भागांचे त्यांच्या उर्वरित उपयुक्त आयुष्याच्या काळासाठी घसारा करण्यात येईल. जून्या संबंधीत भागांच्या दुरूस्तीच्या खर्चाची आकारणी नफा-तोटा पत्रकात होईल.

११. जेव्हा मत्ता किंवा भांडवली सुटे भाग बदलल्यास मत्ता / भांडवली सुटे भागाच्या मुळ भागाचे कमी झालेली मूल्य माहिती नसेल तर. मत्ता/यंत्र यांचा नव्या भागाांची/भांडवली सुट्या भागांची किंमत/निव्वळ पुस्तकी मूल्य निर्लेखित केले जाईल.

१२. कंपनीने पूर्वीच्या सर्वसामान्य मान्य केलेली लेखा तत्वानुसार मालमत्ता, कारखाने यांचे चालू मुल्य हेच भारतीय लेखा मानकाच्या संक्रमण तारखेस अभिदत्त मूल्य म्हणून मानन्याचे ठरविले आहे.

६. अमूर्त मत्ता

अमूर्त मत्ता या संचित घसारा आणि मूल्यघट हे विचारात घेऊन नोंदल्या जातात. अमूर्त मत्ता (सॉफ्टवेअर व्यतिरिक्त) यांची त्यांचे उपयुक्त आयुष्यासाठी सरळ रेषा पद्धतीने घसाराची तरतूद केली जाते आणि जेव्हा अमूर्त मत्तांचे मूल्यघट झाल्याची चिन्हे असतील तेव्हा त्यांचे मूल्यघट करण्यासाठी मुल्यांकन केले जाते. सॉफ्टवेअरच्या घसाराची तरतूद. महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोग यांनी विहीत केलेल्या आयुष्यासाठी केली जाते. अमूर्त मत्तांचे घसारा व मूल्यघट यांची नोंद नफा व तोटा पत्रकात करण्यात येते.

कंपनीने अस्तित्वातील अमूर्त मत्तांचे पूर्वीच्या सर्वसामान्य मान्य केलेल्या लेखा तत्वानुसार विद्यमान मुल्य. यालाच भारतीय लेखा मानकात संक्रमण करण्याच्या तारखेचे अभिदत्त मूल्य मानण्याचे ठरविले आहे.

७. प्रगतीपथावरील भांडवली कामे

नवीन प्रकल्प सुरू करणे/प्रकल्पाची क्षमता वाढविणे यांच्या प्रकरणी असे प्रकल्प कार्यान्वित होण्याच्या तारखेपर्यंत मालमत्ता, कारखाना व साधने यांच्या संबंधाचे खर्च आणि कर्जावरील व्याज यांचे भांडवलीकरण केले जाते. तसेच संबंधित प्रकल्पांची इष्टतो बद्दलचे तांत्रिक आणि वाणिज्य वर्धनक्षमता या विषयीचे अभ्यास पूर्ण करून नंतर त्यांची अंमलबजावणीचा प्रारंभ करण्यासाठी करण्यात येत असलेल्या खर्चाचे कंपनीच्या संचालक मंडळाच्या मंजूरीनंतर भांडवलीकरण करणे सुरू केले जाते. अशा प्रकल्पांच्या शक्यते विषयी अभ्यास करण्याचे खर्च जेव्हा आणि जसे केले जातात, त्याप्रमाणे त्यांची आकारणी नफा-तोटा पत्रकात करण्यात येते.

अ) वेतनावरील खर्च थेट प्रकल्पांशी संबंधित असेल तर त्यांना बॉयलर टर्बाइन जनरेटर संबंधित कामे आणि कारखाना संबंधित इतर कामे पूर्ण होईपर्यंत केलेला खर्च प्रकल्प खर्चाचा भाग असेल.

ब) प्रकल्प संबंधित शिल्लक कामे पूर्ण होण्याच्या दृष्टिने, प्रकल्प कार्यान्वित झाल्यानंतर ही एक वर्षापर्यंतचे प्रशासकीय व सामान्य खर्च जे प्रकल्प निर्मितीसाठी थेट कारणीभूत असतील त्यांचे भांडवलीकरण केले जाते. त्यानंतर त्याची आकारणी नफा-तोटा पत्रकात केली जाईल.

क) कोराडी येथील निर्मिती बांधकाम कार्यालयाचे आणि मुख्यालयाचे खर्चाचे कोणतेही लघू भांडवल योजनेमध्ये वाटप होणार नाही. लघू भांडवल योजना म्हणजे ज्या योजनांच्या बांधकामास रचनेला, बारा महिन्यांपेक्षा कमी काळ लागतो अशा योजना आहेत.

ड) जर कंपनी एकापेक्षा जास्त प्रकल्प/भांडवली योजनांची (लघू योजना वगळून) अंमलबजावणी करीत असेल तर कोराडी निर्मिती बांधकाम कार्यालय आणि मुख्य कार्यालय येथील सामाईक खर्चाचे वाटप वर्षभरातील प्रगती पथावरील कामातील वाढीच्या आधारे केले जाईल.

८. परिसमापनातील नुकसान ज्यावर्षी निश्चित होईल त्यावर्षी मालमत्ता, कारखाने आणि साधने यांच्या खर्चात समायोजित केले जातात.

९. कर्ज खर्च

कर्ज खर्चामध्ये, कर्जाचे घेण्यासंबंधीचे इतर खर्च आणि व्याज यांचा समावेश असतो. ज्या मत्ता यांच्या इच्छित वापरासाठी तयार होण्यास बराच वेळ घेतात, त्यांच्या संपादनासाठी केलेल्या कर्जाच्या खर्चाचे थेट भांडवलीकरण ज्या महिन्यात या मत्ता तयार होतील तो पर्यंतचा खर्चाचा भाग म्हणून केले जाते. भांडवली मत्ता संपादन किंवा उभारणी यांच्याशी संबंधित नसलेले इतर कर्जासंबंधीचे खर्च हे ज्या कालावधीमध्ये केले जातात तेव्हा त्यांची नोंद नफा-तोटा पत्रकात खर्च म्हणून केली जाते.

१०. अवित्तीय मत्तांची मुल्यघट

वस्तूसूची, स्थगित कर मत्ता आणि विक्रीस योग्य असे वर्गीकरण केलेल्या चालू नसलेल्या मत्ता वगळून इतर अवित्तीय मत्तांचे ताळेबंदाच्या तारखेस मूल्यघट झाल्याबाबतचा आढावा घेतला जातो.

जर अशी चिन्हे दिसली तर किंवा जर मूल्यघट शोधण्यासाठी वार्षिक परिक्षणांची गरज असेल तर कंपनी समुहातर्फे या मत्ताच्या वसूल होऊ शकणाऱ्या रकमांचा अंदाज केला जातो. अशी वसूली योग्य किंमत अशा मत्ता पासूनचा रोख निर्मितीचे रास्तमूल्य त्यांच्या वजा विल्हेवाटीचा खर्च आणि वापराचा खर्च यापेक्षा जास्त असावी एखादी मत्ता इतर मत्तांपासून किंवा मत्तांच्या गटापासून वेगळी असून रोखीचा प्रवाह आत आणत नसेल तर त्या मत्तेची वसूली योग्य किंमत निश्श्चित केली जाते.

जेवह एखाद्या मत्तेची किंवा रोकड निर्माण कर्त्या घटकाची काळाप्रमाणे कमी झालेली रक्कम तिच्या वसूली योग्य रकमेपेक्षा जास्त होत असेल तर त्या मत्तांचे मुल्यघट झाले असे समजून, तिचे रास्तमुल्य हे मुल्यघट विचारात घेऊन नोंदले जाते.

वापरमुल्यांचे निर्धारण करताना, भविष्यातील अंदाजित रोकडता प्रवाह हा त्याच्या विद्यमान मूल्य इतका कमी केला जातो. त्यासाठी कर-पूर्व सवलत दर वापरला जातो. कारण करपूर्व दरात, पैशाचे वेळेनुसार मुल्यांचे चालू बाजाराप्रमाणे निर्धारण व मत्तेचे विशिष्ट धोके अंतर्भूत असतात. विल्हेवाटीचा खर्च वजा करून रास्त मूल्य निश्चित करण्यासाठी सध्याच्या बाजारभावातील व्यवहार विचारात घेतले जातात. असे निश्चित व्यवहार ओळखून काढता येत नसेल तर योग्य मूल्यांकनाचे प्रारूप वापरले जाते.

११. घसारा तरतूद

अ) भाडेपट्टीच्या जमिनीसाठी महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोग, नियमनाने विहित केलेल्या सरळ रेखा तत्व पद्धतीनुसार ३.३४ टक्के दराने घसाराची तरतूद केली जाते.

ब) मत्ता, कारखाने आणि साधने

१. कंपनी ही दर नियमन असणारी संस्था असल्याने महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोगाने विहीत केल्याप्रमाणे घसाऱ्याचे दर कार्यपद्धती आणि मत्तांचे आयुष्य मापन अनुसरण्यात येतात. त्याचप्रमाणे कंपनी सरळ रेषा पद्धतीनुसार मत्तांच्या खर्चाच्या ९० टक्के पर्यंत घसारा आकारते.

२. वर्षभरात मालमत्ता, कारखाने आणि साधने यांच्यातील दर/विल्हेवाट/काढून टाकणे यासाठीचा घसारा वरील कृतींच्या महिन्यात 'यथा प्रमाण' तत्वाने केला जातो. ग्रीन फिल्ड/ब्राऊन फिल्ड यांचे वाणिज्यिक कार्य सुरू होण्याच्या तारखेपासून त्यांचे भांडवलीकरण तोटा पत्रकात आकारले जाते.

३. ज्या मत्तांच्या (खालील परिच्छेद ४ यात नमूद केलेल्या मत्ता वगळून) कार्यान्वयानंतर घसारा ७० टक्क्यापर्यंत आकारलेला नाही, त्यांच्या ठोक किमतीवर घसाऱ्याची आकारणी ७० टक्के होण्याचा वर्षापर्यंत येथे खाली दिलेल्या घसारा दराने आकारते. घसारा आकारणी ७० टक्के पर्यंत पोहचल्यानंतर मत्तांचे उर्वरीत आयुष्यावर १० टक्के घसारा शिल्लक ठेऊन आकारणी ही केली जाते. महाराष्ट्र राज्य विद्युत नियामक आयोगाच्या आदेशानुसार औष्णिक व वायू आधारीत वीज निर्मिती केंद्रासाठी २५ वर्षे आणि जल विद्युत केंद्रासाठी ३५ वर्षे असे उपयुक्त आयुष्य विहित केले आहे.

मत्तांचा प्रकार	घसारा टक्केवारी
जल विद्युत, वाफ वीज, वायू आधारीत वीज निर्मिती केंद्रातील कारखाने व यंत्रे, कुलींग टॉवर्स, जलविद्युत बांधकामे, ट्रान्स्फॉर्मर्स व इतर स्थापित साधने, पारेषणाच्या तारा, केबल नेटवर्क इ.	५.२८%
इमारती आणि इतर स्तापत्य कामे	३.३४%

४. खालील मत्तांच्या साठी सरळ रेषा पद्धतीने मत्तांच्या मूल्यांचा ९० टक्के पर्यंत घसारा खालील दराने आकारला जातो.

मत्तांचा प्रकार	घसारा टक्केवारी
फर्नीचर जोडणी व कार्यालयाचे साहित्य	६.३३%
वाहने	९.५०%
माहिती तंत्रज्ञान साधने	१५.००%

५. मालमत्ता, कारखाने व साधने यातील ज्या वस्तू नगांचा खर्च कंपनीने विहित केलेल्या मर्यादेपेक्षा जास्त नाही. त्यांचा घसारा संपादन वर्षात १०० टक्के केला जातो. मोबाईल फोन टॅबलेट खर्चाचे भांडवलीकरण आणि त्यांचा १०० टक्के घसारा, खरेदी वर्षात केला जातो. यासाठी कंपनीची विहित मर्यादा विचारात घेतली जात नाही.

क. अमुर्त मत्ता

नवीन ॲप्लीकेशन सॉफ्टवेअर खरेदी केल्याचा भांडवली खर्च, बाह्य तृतीय पक्ष सल्लागाराकडून तयार केलेल्या सॉफ्टवेअरची अंमलबजावणी, सॉफ्टवेअरच्या परवान्याचे खरेदी, या सर्व मत्तांचे महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोगाने विहित केल्याप्रमाणे खालील दराने घसारा आकारला जातो.

मत्तांचा स्वरूप	घसारा टक्केवारी
सॉफ्टवेअर	३०%

१२. चालू नसलेल्या मत्तांची विक्री करणे

चालू नसलेल्या ज्या मत्ता वापरात ठेवण्यापेक्षा विकल्यास त्यांच्या प्रचलीत रकमा वसूल होऊ शकते त्यांचे वर्गीकरण विक्री योग्य चालू मत्ता असे केले जाते. जर विक्रीची चांगली शक्यता असेल आणि मत्ता विद्यमान स्थितीत तात्काळ विक्रीसाठी उपलब्ध असेल तर वरील अट पूर्ण झाली असे मानले जाते. अशा विक्री योग्य चालू नसणाऱ्या मत्तांची मोजणी त्यांच्या लेख्यांमधील किंमत आणि रास्त मूल्यातून विक्रीचा खर्च वजा केल्यानंतरची किंमत यापैकी किमान किंमतीस केली जाते.

ज्या मालमत्ता कारखाने व साधने आणि अमूर्त मत्ता विक्रीसाठी काढल्या जातात, त्यांचा घसाऱ्याची किंवा कर्जफेडीची तरतूद केली जात नाही.

१३. वस्तूसूची

भांडारातील सामान, सुटे भाग यासह मालसाठ्यांचे मूल्यांकन त्यांच्या खर्च आणि त्यांचे वसुली योग्य मूल्य यापैकी जे कमी असेल त्यानुसार केले जाते आणि खर्च हा वेटेड ॲव्हरेज कॉस्ट मेथडने निश्चित केला जातो. मात्र, वीज निर्मितीसाठीचे साहित्य व इतर बाबी यांचे लेखन किंमतीपेक्षा कमी दराने केले जात नाही. कारण विजेची विक्री निर्मिती खर्चा इतक्या किंवा त्यापेक्षा जास्त दराने केले जाते. खर्चामध्ये खरेदी खर्च (मिळण्याजोग्या इनपूट टॅक्स क्रेडीटची निव्वळ) आणि त्या वस्तू त्यांच्या सध्याच्या जागी व स्थितीत आणण्याचा इतर खर्च समाविष्ट असतात. भांडारातील सेवेस निरूपयोगी व निकामी झालेल्या वस्तूंचा आढावा घेऊन त्याबाबतच्या तोट्याची लेख्यात तरतूद केली जाते.

१४. महसूल मान्यता

१. विजेच्या विक्रीतून मिळणाऱ्या महसुलाचा लेखा महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोगाने वर्षाच्या सुरूवातीस पूर्वनिर्धारित केलेल्या वीज दर पत्रकाच्या आधारे केले जातात. त्यात इंधन समायोजन आकार समाविष्ट असतो, तसेच लेख्यांच्या आधारे कालावधीच्या अखेरीस उपार्जित झालेला विनादेयाचा महसूल सुद्धा समाविष्ट केला जातो. मात्र तो त्यापुढील वर्षात महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोगाने केलेल्या समायोजनाच्या प्रक्रियेच्या अधीन असतो.

२. महावितरण सोबत केलेल्या वीज खरेदी कराराच्या अटींनुसार, कंपनी विलंबित भरणा आकार १.२५ टक्के दराने प्रति महिना आकारण्यास मान्यता आहे, पताच्या मुदतीनंतर उर्जेच्या देयकाची रक्कम भरल्यास तो उपार्जन आकारला जातो.

३. व्याजाचे उत्पन्न हे मुद्दल/थकबाकी आणि लागू होणारा व्याज दर यानुसार मान्य केले जाते.

४. फ्लाय ॲश (राख) विक्रीचा लेखा ग्राहकाने मान्य केलेला दराने केला जातो. त्याची रक्कम फ्लाय ॲश वापर निधी या वेगळ्या लेखा शीर्षात आणि पर्यावरण व वन मंत्रालयाने दि. ०३.११.२००९ रोजी दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वानुसार केला जातो. या निधीचा वापर राख वापराच्या प्रोत्साहनासाठी करावयाच्या खर्चासाठी केला जातो.

५. अन्य उत्पन्नाला उपार्जन तत्वावर मान्यता दिली जाते. भंगार व नाकारलेला कोळसा इत्यादीची विक्री जेव्हा खरेदीदार कंपनीच्या जागेतून करतो व कंपनी त्याची बीजके तयार करतो, तेव्हाच त्याचा लेखा होतो. परिसमापनातील नुकसान जेव्हा ते प्रत्यक्ष ओळखले जातात त्यावर्षी आणि त्याची आकारणी झाल्यावर त्यांच्या वसुलीचे समायोजन प्रकल्पाच्या खर्चात समाविष्ट केले जाते. त्यातून प्रकल्पाचे जादा खर्च काही प्रमाणात कमी होतात. प्रकल्पाच्या कंत्राटदारांना दिलेल्या अग्रिमांच्या समायोजन जेव्हा उपार्जन होईल त्याप्रमाणे प्रकल्प खर्चात केले जाते. इतर सर्व प्रकरणी, वसूल केलेले परिसमापनातील नुकसान व इतर उत्पन्नात जमा केले जाते.

६. विक्री झाली नाही अशा ऊर्जा बचतींच्या प्रमाणपत्रांच्या मूल्याला कंपनी वित्तीय वर्षाच्या अखेरीस मान्यता देते व ते उपार्जन तत्वानुसार महसूलात जमा करते. ही प्रमाणपत्रे विकल्यास त्याचे उपार्जन मूल्य आणि प्रत्यक्ष मूल्य याचे समायोजन करून ते प्रत्यक्ष विक्रीच्या वर्षाच्या नफा-तोटा पत्रकात दाखविले जाते.

१५. खर्च आणि उत्पन्न यांचे लेखे करणे/वर्गीकरण करणे

जर मागील काही वर्षातील एकत्रीत उत्पन्न/खर्च प्रारंभीच्या विहित मर्यादेपेक्षा जास्त असेल तर ते पूर्वलक्षी प्रभावाने दुरूस्त केले जाईल. विम्याचे दावे स्विकारल्यानंतरच त्यांचे लेखे केले जातील.

इतर सर्व दावे/हक्क यांचे लेखे प्रकरणाच्या गुणवत्तेनुसार केले जातात.

१६. उपकंपन्या, सहयोगी आणि संयुक्त उपक्रम कंपन्या यातील गुंतवणूकी

उपकंपन्या आणि संयुक्त उपक्रम कंपन्या तसेच सहयोगी कंपन्या यांच्या समभागातील नोंदणी, खर्च वजा संचित मूल्यघट (जर काही असेल तर) याप्रमाणे केली जाते आणि प्रत्येक अहवाल तारखेला गुंतणूकीच्या कमतरतेसाठी परिक्षण केले जाते.

कंपनीने जेव्हा पूर्वीच्या सर्वसामान्यपणे मान्य केलेल्या लेखा पद्धतीतून भारतीय लेखा मानक पद्धतीत संक्रमण केले त्यावेळी उपकंपन्या, सहयोगी आणि संयुक्त उपक्रम कंपन्या यातील गुंतवणूकीला त्यांच्या प्रचलीत विद्यमान मूल्यानुसार मान्यता ठरविले होते.

१७. परकीय चलनातील व्यवहार

परकीय चलनातील व्यवहार प्रारंभी त्यांच्या व्यवहाराच्या तारखेला प्रचलीत असलेल्या संबंधित विनिमय दराने नोंदवले जातात.

परकीय चलनानुसार असलेली पैशातील मत्ता व पैशामधील दायित्वे यांचे रूपांतरण अहवाल तारखेला असलेल्या विनिमयाच्या स्पॉटरेट नुसार केले जाते.

हिशेबानंतर किंवा पूनर्लेखनानंतर विनिमयात उद्धवलेले फरकांना नफा व तोटा पत्रकात 'विनिमय दर' विचलन किंवा 'वित्त खर्च' (कर्जाच्या खर्चाचे समायोजन म्हणून विचारात घेतलेल्या मर्यादेपर्यंत) म्हणून मान्यता दिली जाते.

१८. कर्मचारी लाभ

अल्प मुदतीचे कर्मचारी लाभ

कर्मचाऱ्यांनी ज्यावर्षी सेवा दिल्या, त्यावर्षीच्या नफा-तोटा पत्रकात अल्पकालीन कर्मचारी लाभ यांना खर्चाच्या विना सवलत रकमेला मान्यता देण्यात येते

नियुक्तिनंतरचे लाभ

व्याख्यांकित लाभ योजना

अ) भविष्य निर्वाह निधी व वेगळा विश्वस्त संस्थेत महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ गटातील कंपन्याच्या अंशदानाचे व्यवस्थापन होते, त्यामध्ये कंपनी पूर्व निश्चित दराचे तिचे आणि कर्मचाऱ्यांचे अंशदान भरते. या निधीची गुंतवणूक परवानगी प्राप्त प्रतिभूतीमध्ये केले जाते. या निधीत केलेले प्रत्येक कालावधीतील अंशदान यास 'व्यय' म्हणून मान्यता दिली जाते आणि त्याची आकारणी नफा-तोटा पत्रकात केली जाते.

ब) उपदान या सारख्या व्याख्यांकित कर्मचारी लाभाचे दायित्व विमागणित शास्त्राच्या मूल्यांकनानूसार ठरविले जाते. हे मूल्यांकन स्वतंत्र विमागणित तंज्ञाकडून वर्षाच्या अखेरीला प्रोजेक्टेड युनीट क्रेडिट मेथड वापरून करून घेण्यात येते. पुनर्मापन केलेल्या निव्वळ व्यांख्यांकित लाभ दायित्वांना इतर सर्वकष उत्पन्न यामध्ये मान्यता दिली जाते. या दायित्वामध्ये विमागणिती प्राप्ती व हानी, नियोजन मत्तांचा परतावा (व्याज वगळून) आणि मत्ता मर्यादा (जर काही असेल तर व्याजाशिवाय) यांचा समावेश होतो.

क) इतर दिर्घ मुदतीचे कर्मचारी लाभ

इतर दीर्घ मुदतीचे लाभ म्हणजे रजेचे रोखीकरण याचे दायित्व प्रोजेक्टेड युनीट क्रेडीट मेथड ही पद्धत वापरून स्वतंत्र विमागणित तज्ञांकडून विमागणिती मूल्यांकनानुसार ठरविले जातात.

ड) सानुग्रह अनुदान

कर्मचाऱ्यांकरिता सानुग्रह जसे आणि जेव्हा जाहीर होईल तेव्हा कंपनी याचा व्यय लेखा वह्यांमध्ये उपार्जित करते.

१९. भाडेपट्टी

कंपनीने भारतीय लेखा मानक ११३ लागू केले आहे. त्यासाठी सुधारीत पूर्वलक्षी प्रभाव उपयोगात आणलेला आहे म्हणून तुलनात्मक माहितीने पूर्ननिवेदन न करता मागील वर्षातील भारतीय लेखामानक १७ नुसार अहवाल देण्याची पद्धत चालू ठेवली आहे.

दि. ०१ एप्रिल २०१९ रोजीचे किंवा त्यानंतर जे करार करण्यात आले ते करार भाडेपट्टीचे असल्याबद्दल किंवा त्यात भाडेपट्टी समाविष्ट आहे किंवा कसे याचे कंपनी निर्धारण करते जर कराराच्या मुदतीत संबंधित ओळख निश्चिती केलेल्या मत्तांच्या वापराचे नियंत्रणाचा हक्क मोबदल्याच्या बदल्यात दिले गेले असतील तर तो करार भाडेपट्टीचा आहे याबद्दल निश्चिती करण्यासाठी, कंपनी खालील बाबींचे अंदाज करते.

- संबंधित करारात ओळख निश्चिती केलेल्या मत्तांचा वापर करण्यासंबंधी असल्यास त्यात असा वापर करण्याचे स्पष्ट केलेले असावे किंवा तशी सूचना असावी. त्यात तसा प्रत्यक्ष वापरास नेमकेपणाने मान्यता दिलेली असली पाहिजे किंवा त्यात एका प्रत्यक्ष अस्तित्वातील मत्तेच्या सर्व बाजूने सुस्पष्ट वेगळेपण दर्शविलेले पाहिजे. जर संबंधित मत्ता देणाऱ्याला मोठ्या प्रमाणात पर्यायी वापराचा हक्क त्यात असेल तर अशा मत्तांची तशी ओळख निश्चिती केली जात नाही.

- कंपनीला भाडेपट्टीच्या संपूर्ण कालावधीमध्ये अशा भाडेपट्टीच्या मत्ताच्या वापरातून मिळणारे सर्व आर्थिक लाभ प्राप्त करण्याचा हक्क असलाच पाहिजे.
- अशा मत्तांचा वापर करण्या विषयीचे आदेश देण्याचे हक्क कंपनीकडे असले पाहिजेत.

दि. ०१ एप्रिल २०१९ आधी केलेल्या कराराबद्दल कंपनीने असा निर्णय घेतला की, भाडपट्टी आधारीत व्यवस्थेमध्ये खालील बाबींचे निर्धारण होते किंवा नाही हे निश्चित केले पाहिजे.

- व्यवस्थेचा पूर्तता विशिष्ट मालमत्ता किंवा मालमत्तेच्या वापरावर अवलंबून होतो किंवा कसे.
- या व्यवस्थेत मत्ता वापराचा हक्क दिला आहे किंवा कसे.

१. कंपनी भाडेकरू असल्यास

वापराचा अधिकार मिळालेल्या मत्तांचा घसारा भाडेपट्टीची मुदत संपेपर्यंत 'सरळ रेषा' पद्धतीने केला जातो. याशिवाय अशा वापराचा अधिकार मिळालेल्या मत्तांचे ठराविक अंतराने, जर काही कमी करण्याजोगी हाती असल्यास ती कमी करण्यात येते. तसेच जर काही भाड्याच्या दायित्वाचे संबंधी काही पूनर्मोजणी करावयाची असल्यास ती करून समायोजन केले जाते.

भाडेपट्टीचे दायित्वाच्या प्रारंभी करार सुरू होण्याच्या तारखेला न भरलेल्या भाडेपट्टीचे विद्यमान मूल्याप्रमाणे मोजणी केली जाते आणि कंपनीच्या इन्क्रीमेंटल डिस्काउंट रेटनुसार कपात करण्यात येते. भाडेपट्टीचे दायित्व मुल्यघट तत्वानुसार मोजण्यात येते.

अल्पमुदतीचे भाडेपट्टी करार म्हणजे ज्यांची मुदत बारा महिने किंवा त्यापेक्षा कमी असेल आणि कमी किंमतीच्या भाडेपट्टीचे करार यांना कंपनीने 'वापरण्याचा अधिकार' या मत्तेत मान्यता न देण्याचे ठरविले आहे. कंपनी अशा भाडेपट्टी संबंधित देयकांना खर्च म्हणून मान्यता देते.

२. कंपनी भाड्याने देणारी संस्था असल्यास

कंपनी भाड्याने देणारी संस्था असल्यास त्या तुलनात्मक मुदतीची लेखांची धोरणे भारतीय लेखा मानंक ११६ पेक्षा वेगळी नाही. म्हणून चालू वर्षी भारतीय लेखा मानक ११६ चे अंमलबजावणीच्या प्रथम वेळी, कोणताही बदल केलेला नाही. अशा प्रकरणी कंपनीने विद्यमान लेखा पद्धती चालू ठेवली आहे.

२०. शासकीय अनुदान

शासकीय अनुदानाबाबत जेव्ही ते मिळण्याची योग्य हमी असेल आणि जेव्हा संलग्न शर्तींचे अनुपालन करण्यात येते, तेव्हाच त्याला लेख्यांमध्ये मान्यता देण्यात येते.

जेव्हा अनुदान एखाद्या खर्चाच्या बाबींशी निगडीत असते, तेव्हा त्या संबंधित खर्चाच्या मुदतीसाठी आणि त्याच्या हेतुच्या भरपाईसाठी खर्च करण्यात येते तेव्हा तिला नफा व तोटा पत्रकात सुयोग्य पद्धतीच्या आधारे मान्यता दिली जाते.

जेव्हा अनुदान मालमत्ता, कारखाना आणि साधने त्याच्याशी संबंधित असते, तेव्हा मालमत्ता, कारखाना व साधने यांचा खर्च ठोक मूल्यात दर्शविला जातो आणि त्याचे अनुदानाला दायित्व (स्थगित उत्पन्न) मानण्यात येते आणि नफा तोटा पत्रकात सुयोग्य पद्धतीच्या आधारे आणि सदर मत्तेच्या उपयुक्त आयुष्यासाठी हे अनुदान उत्पन्न म्हणून दर्शविण्यात येते.

२१. तरतुदी, आकस्मिक दायित्वे व आकस्मिक मत्ता

जेव्हा एखाद्या भूतकालीन घटनेमुळे सद्यस्थितीत काही बंधने आली असतील तर त्या बंधनाच्या तरतुदींना मान्यता देण्यात येते. ही बंधने पूर्ण करण्यासाठी संसाधनांचे बहिर्गमन होणे संभवनीय असावे. या बंधनातील रकमांचे विश्वासनीय अंदाज केलेले असावेत.

जेव्हा पैशाच्या वेळेच्या मूल्याचा परिणाम महत्वाचा असतो, तेव्हा योग्य कपातीच्या दराने तरतुदीमध्ये कपात केली जाते. आकस्मिक दायित्व म्हणजे भविष्यात घडणाऱ्या घटना ज्यावर कंपनीचे पूर्णपणे नियंत्रण नसल्यामुळे निर्माण झालेले संभाव्य बंधने किंवा ज्यासाठी संसाधनांचे बहिर्गमन आवश्यक असेल अशी शक्यता नाही किंवा ज्या बंधनातील रकमांचे मोजमाप पुरेशा विश्वासर्हतेने करता येत नाही.

आकस्मिक दायित्वांना वित्तीय विवरणपत्रात मान्यता नसते, जर आर्थिक संसाधनाचे बहिर्गमन होण्याची शक्यता खूप कमी किंवा दुरची दुरस्थ मानली जात नाही तर आकस्मिक दायित्वे प्रकट केली जातात.

ज्या बाबी प्रत्येक प्रकरणातील कंपनीने विहित केलेल्या मर्यादेपेक्षा जास्त होतात तेव्हा त्या बाबतची आकस्मिक दायित्वे आणि भांडवली बांधिलकी प्रकट केली जाते.

आकस्मिक मत्ता यांना वित्तीय विविरणपत्रात मान्यता दिली जात नाही. परंतु जर आकस्मिक मत्ता या विहीत मर्यादेपेक्षा जास्त असतील आणि त्यातून आर्थिक लाभ मिळण्याची शक्यता असेल तर त्या प्रकट केल्या जातात.

२२. रास्त मूल्याची मोजणी करणे

बाजारपेठेत सहभागी होणाऱ्यांमध्ये मत्ता विक्रीसाठी किंवा दायित्व हस्तांतरणासाठी, यापैकी जसे काही असेल त्या कायदेशीर व्यवहारात मूळ मापनाच्या तारखेला मिळणाऱ्या किंमतीला किंवा तसे नसल्यास कंपनीला सहजप्राप्त असणाऱ्या सर्वात लाभदायक बाजारपेठेला रास्त मूल्य म्हणतात.

कंपनी, मत्ता/दायित्वे यांचे रास्त मूल्य मोजण्यासाठी बाजारपेठेतील निरिक्षण योग्य माहिती मिळवून तिचा उपयोग करते,

मूल्यमापनाच्या तंत्रात वापरल्या जाणाऱ्या निविष्टी यांच्या आधारे रास्त मूल्याच्या क्रमवारीमधील श्रेणी यामध्ये खालीलप्रमाणे स्तर असल्यास

स्तर १ - समान मत्ता/दायित्वे यांच्या कार्यशील बाजारपेठेतील उद्धृत केल्या जाणाऱ्या किंमती (असमायोजित)

स्तर २ - मत्ता/दायित्वे यांच्या वरील स्तर - १ मधील उद्धृत किंमती व्यतिरिक्त अन्य निविष्टी शोधून त्याचे प्रत्यक्ष (किमतीचे) किंवा अप्रत्यक्ष (किंमती व्यतिरिक्त अन्य) निरिक्षण करणे.

स्तर ३ - मत्ता/दायित्वे यांच्या बाजार माहिती निरिक्षणांवर आधारलेल्या नाहीत, अशा निविष्टी विचारात घेणे, (ज्यांचे निरिक्षण करता येत नाही अशा)

वित्तीय विवरणपत्रात मत्ता व दायित्वे यांना आवर्ती तत्वावर मान्यता दिली जाते. त्यासाठी कंपनी श्रेणीकरणाचे पूननिर्धारण करते आणि त्याद्वारे श्रेणीमध्ये स्थानांतरण झाले आहे किंवा कसे, (सर्वव्यापी रास्त मूल्य मोजणीसाठी महत्वपूर्ण असलेल्या सर्वात खालच्या निविष्टीच्या आधारे) याचे प्रत्येक अहवालात कालावधीच्या अखेरीस निश्चिती करते.

२३. वित्तीय विलेख

जेव्हा कंपनी एखाद्या कंत्राटातील विलेखाच्या तरतूदीमध्ये एका बाजूला पक्ष असते तेव्हा वित्तीय मत्ता आणि वित्तीय दायित्वे यांना मान्यता दिली जाते. कंपनीच्या वित्तीय मत्तात खालील बाबींचा समावेश असतो.

१) चालू वित्तीय मत्ता यात व्यापारी येणी, रोख व रोख सममूल्य आणि बँकातील शिल्लक, अल्प मुदतीच्या ठेवी.

२) चालू नसलेल्या मत्ता यात प्रामुख्याने उपकंपन्यातील समभाग गुंतवणूक व त्यांना कर्जे आणि दीर्घ मुदतीची येणी इत्यादी.

वित्तीय मत्ता

अ) प्रारंभिक मत्ता व मोजणी

सर्व वित्तीय मत्ता (नफा व तोटाद्वारे रास्त मूल्यांमध्ये त्याची नंतर मोजणी केली जात नाही) यांना प्रारंभी त्याचे रास्त मूल्य अधिक त्या संपादनासाठी केलेल्या व्यवहाराचे खर्च यानुसार मान्य करण्यात येतात. वित्तीय मत्तांचे व्यवहाराचे खर्च हे 'नफा व तोटा' यातील रास्त मूल्य यानुसार काढून ते नफा व तोटा पत्रकात खर्च म्हणून दाखविले जातात.

ब) नंतर केलेली मोजणी

संबंधित वित्तीय मत्ताच्या वर्गीकरणाच्या संदर्भानुसार नंतरची मोजणी केली जाते.

कंपनी वित्तीय मत्तांचे वर्गीकरण खालीलप्रमाणे करते.

अ) घसाऱ्या नंतरची मोजणी करणे

ब) आर्थिक मालमत्ता मोजणी

क) इतर सर्वकष उत्पन्नामार्फत रास्त मूल्य किंवा

ड) नफा किंवा तोटाद्वारे रास्त मूल्य

वित्तीय मत्तांचे व्यवस्थापनासाठी कंपनीचे बिझनेस मॉडेलच्या आणि वित्तीय मत्तांच्या कंत्राटातील वैशिष्ट्यानुसार केलेल्या रोकडता प्रवाहांच्या आधारे

घसारा खर्च

कर्जाचे विलेख मुल्यमापन घसारा तरतूदी नंतर खालील अटींची पूर्तता झाली तरच केली जाते.

अशी मत्ता बिझनेस मॉडेलमध्ये खालील उद्दिष्टांसाठी धारण केली असावी.

- कंत्राटानुसार रोकडता प्रवाह गोळा करण्यासाठी मत्ता धारण करणे आणि
- मत्तांच्या कंत्राटातील अटींमुळे मुद्दल रकमेचे आणि व्याज याप्रकारे रोकडता प्रवाह निश्चित तारखेस मिळणे.

प्रारंभिक मान्यतेनंतर अशा वित्तीय मत्ता पुन्हा घसारा तरतुदीच्या वजावट केल्यावर मोजल्या जातात. यासाठी परिणामकारक व्याजदर पद्धती वापरली जाते आणि अशा घसारा तरतुदींना नफा-तोटा पत्रकात मान्यता दिली जाते.

कर्ज विलेख नफा तोटाद्वारे रास्त मुल्यानुसार

नफा व तोटा याद्वारे काढलेले रास्त मूल्य हे कर्ज विलेखाच्या मोजणीसाठी उर्वरित श्रेणीचे आहे.

प्रारंभिक मोजणीनंतर रास्त मूल्यामध्ये बदल झाल्यास त्यास नफा व तोटा पत्रकात मान्यता दिली जाते. या बदलामध्ये व्याजाचे उत्पन्न व मूल्य घट यांचा अंर्तभाव असतो.

समभागातील गुंतवणूकी

भारतीय लेखा मानक क्र.१०९ याच्या व्याप्तीत अंतर्भाव होणाऱ्या समभागातील सर्व गुंतवणूकींची मोजणी रास्त मूल्याने केली जाते. समभागाचे जे विलेख व्यापारासाठी धारण केले जातात, त्यांचे वर्गीकरण नफा व तोटा द्वारे रास्त मूल्य नुसार केले जाते. इतर सर्व समभागांच्या विलेखांच्या वर्गीकरणासाठी कंपनीने इतर सर्वकष उत्पन्नाद्वारे रास्त मूल्य किंवा नफा तोटा पत्रकातील रास्त मूल्य अशाप्रकारे वर्गीकरण करण्याबाबत कंपनी निर्णय घेते हे वर्गीकरण प्रारंभीक मान्यतेवर केले जाते आणि ते उपरिवर्तनीय असते.

यानुसार वर्गीकरण केलेल्या समभागांच्या विलेखाच्या रास्त मुल्यातील सर्व बदलांना, (लाभांश वगळून) यांना इतर सर्वकष उत्पन्न यात मान्यता दिली जाते. अशा गुंतवणूकींची विक्री झाली तरी इतर सर्वकष उत्पन्नातील रकमांचा नफा व तोटा पत्रकामध्ये पूनर्चक्रीकरण केले जात नाही.

नफा व तोटा द्वारे रास्त मुल्य या श्रेणीत समाविष्ट केलेल्या समभाग विलेखांचे मापन रास्त मूल्याच्या बदलानुसार केले जाते व त्यांना नफा-तोटा पत्रकात मान्यता दिली जाते.

उपकंपन्या सहयोगी व संयुक्त उपक्रम कंपन्या आदि संस्थांच्या समभाग विलेखातील गुंतवणूकी खर्च वजा मूल्यघट यानुसार नोंदवल्या जातात.

वित्तीय मत्ताची मूल्यघट

भारतीय लेखा मानक १०९ नुसार ज्या वित्तीय मत्तांची मोजणी घसारा तरतूदी नंतर होते आणि ज्या इतर सर्वकष उत्पन्नाद्वारे रास्त मुल्यानुसार नोंदविल्या जातात, त्या मत्तांची मोजणी करणे व त्याला मान्यता देणे यासाठी कंपनी ''अपेक्षित पत तोटा'' हे प्रारूप लागू करते.

व्यापारी येणी यासाठीच्या तोटा भरपाईचे मापन करण्यासाठी ''सोपी पद्धती'' अनुसरली जाते. प्रत्येक अहवाल तारखेला त्याच्या पूर्ण आयुष्याच्या ''अपेक्षित पत तोटा'' च्या समान रक्कम यानुसार मापन केले जते. या मत्तांच्या प्रारंभिक किंमती आणि वर्षाखेरीस संभाव्य धोके विचारात घेऊन आलेली किंमत याचा विचार करून कंपनी या मत्तांची मूल्यघट ही नफा-तोटा पत्रकात अपेक्षित मूल्यघट तत्त्वानुसार नोंदविली जाते.

वित्ताय मत्तांची मान्यता रद्द करणे

कंपनीची एखादी वित्तीय मत्ता (किंवा जेव्हा लागू असेल तेव्हा वित्तीय मत्तांचा एक भाग किंवा तत्सम वित्तीय मत्तांच्या गटांचा भाग) हा प्राथमिकरित्या पुढील कारणांकरिता रद्द करण्यात येतो:

जेव्हा या मत्तांद्वारे रोकडता प्रवाह मिळण्याचे हक्क संपले असतील किंवा

जर कंपनीने अशा मत्तांकडून रोकडता प्रवाह मिळण्याच्या हक्काचे हस्तांतरण केले असेल किंवा मिळालेले रोकडता प्रवाह संपूर्णपणे आणि प्रत्यक्ष विलंबाशिवाय तिसऱ्या पक्षाकडे पाठविण्याचे बंधन एखाद्या करार व्यवस्थेद्वारे स्वीकारले असेल आणि यापैकी

(अ) कंपनीने या मत्तेच्या सर्व जोखीमा व मोबदले भरीवपणे हस्तांतरित केले असतील किंवा

(ब) जर कंपनी या मत्तेच्या सर्व जोखीमा आणि मोबदले भरीवपणे त्याच स्वरूपात हस्तांतरित केल्या नसतील तर किंवा स्वतः कडे ठेवल्या नसतील, मात्र या मत्तेचे नियंत्रण हस्तांतरित केले असेल तर

वित्तीय मत्तांची मान्यता रद्द केल्यानंतर, चालू असलेले मूल्य आणि मिळालेला वाटा यांच्यातील फरकाला नफा तोटा पत्रकात मान्यता मिळते.

वित्तीय दायित्वे

वित्तीय दायित्वे आणि समभाग विलेख

कर्ज किंवा समभाग असे वर्गीकरण

कंपनी जेव्हा एखाद्या विलेखाचे वितरण करते तेव्हा विलेखाच्या कराराच्या भरीवपणानुसार विलेखाचे वर्गीकरण वित्तीय दायित्व समभाग विलेख असे करते,

समभाग विलेख

कंत्राटातील समभाग विलेख म्हणजे ज्यात संबंधित अस्तित्वात असलेल्या संस्थेची सर्व दायित्वे वजा केल्यानंतर मत्तांमधील उरलेला हिताच्या भागाचा पुराव दाखविला जाणारा भाग होय. समभाग विलेखाच्या वितरणानंतर कंपनी त्याबद्दल मिळालेल्या रक्कमेच्या प्रमाणात समभाग विलेख दर्शविते.

वित्तीय दायित्वे

कंपनीच्या विद्यमान वित्तीय दायित्वामध्ये प्रामुख्याने (अ) कर्जे (ब) व्यापारी देणी (क) भांडवली खर्चाची दायित्वे (ड) सुरक्षा अनामती आणि (इ) इतर देणी यांचा समावेश होतो.

प्रांरभिक मान्यता आणि मोजणी

सर्व वित्तीय दायित्वे (नफा किंवा तोटा यांच्या रास्त मुल्यानुसार मोजणी केलेली नाही अशा) यांना प्रारंभी त्यांच्या संबंधित वित्तीय दायित्वाला थेट लागू असणाऱ्या व्यवहार खर्चाच्या रास्त मूल्यानुसार मान्यता दिली जाते. कंपनीच्या वित्ती दायित्वात व्यापारी आणि इतर देणी, कर्जे आणि उसनवारी यांचा समावेश आहे.

नंतरची मोजणी

वित्तीय दायित्वाची मोजणी त्यांच्या खालीलप्रमाणे केलेल्या वर्गीकरणावर अवलंबून असते.

१) **कर्जे**

कर्जे सुरूवातीला रास्त मूल्ये व केलेल्या व्यवहार खर्चाची निव्वळ याप्रमाणे त्यास मान्यता दिली जाते. नंतर उसनवारी कर्जाच्या कर्ज फेडीसाठीच्या खर्चानुसार कर्जाची मोजणी केली जाते. उत्पन्न (व्यवहार खर्चाचा निव्वळ रक्कम) व विमोचन रक्कम यात जो काही फरक असेल त्याला परिणामकारक व्याज दराची पद्धत वापरून कर्जाच्या मुदतीसाठी नफा-तोटा पत्रकात मान्यता दिली जाते. कर्ज सुविधा स्थापित करण्यासाठी दिलेल्या शुल्काला कर्जाचा व्यवहार म्हणून मान्यता दिली जाते. मात्र या सुविधा काही प्रमाणात किंवा संपूर्णपणे काढून घेतल्या जाऊ शकतात. हे गृहित धरून त्यांच्या मर्यादेत ही मान्यता असते. अशा प्रकारणी सदर सुविधा काढून टाकण्यापर्यंत शुल्क स्थगित ठेवले जाते.

जेव्हा कर्जाच्या करारामध्ये काही बंधने विनिर्दिष्ट असतात. तेव्हा अशी बंधने चुकती/रद्द झाली असतील किंवा मुदत संपली असेल तर ती ताळेबंदातून काढून टाकली जातात. संपलेल्या वित्तीय दायित्वाची रक्कम आणि त्याची चुकती केलेली रक्कम यातील फरक नफा-तोटा पत्रकात इतर प्राप्ती/(तोटे) याप्रमाणे मान्य केला जातो.

जर कंपनीला एखाद्या दायित्वाचा चुकता अहवाल काळापासून किमान बारा महिने स्थगीत ठेवण्याचा विनाअट हक्क नसला, तर त्या दायित्वाचे ‘चालू दायित्वे’ असे वर्गीकरण केले जाते. जर कंपनीला एखाद्या दीर्घ मुदतीच्या कर्ज व्यवस्थेतील महत्वाच्या तरतुदींचा भंग अहवाल मुदत संपण्याची वेळी किंवा यापूर्वी झाला असला आणि ते दायित्व मागणीनुसार अहवालाच्या तारखेला देय होत असेल आणि जर संबंधित कर्जदारांनी अहवाल तारखेनंतर किंवा वित्तीय विवरण पत्रे मंजूर होण्यापूर्वी करारभंगासाठी

कोणत्याही रक्कमेची मागणी करणार नाही असे मान्य केल्यास अशा वित्तीय दायित्वांना 'चालू दायित्वे' असे मानण्यात येणार नाही.

२) व्यापारी व इतर देणी

यामध्ये वित्तीय वर्ष संपण्यापूर्वी कंपनीला पुरविलेल्या माल व सेवा यांच्या दायित्वाच्या न दिलेल्या रक्कमा यांचा समावेश होतो. या रक्कमा अप्रतिभूत असतात व त्या निर्देशित केल्यानंतर बारा महिन्यात दिल्या जातात. व्यापरी व इतर देणी जर अहवालाच्या मुदतीनंतर बारा महिन्यात देय नसल्या असे नसेल तर त्यांना चालू दायित्व समजले जाते. त्यांना प्रारंभी त्यांच्या रास्त मूल्यांनुसार मान्यता दिला जाते. त्यांना प्रारंभी त्यांच्या रास्त मुल्यांनुसार मान्यता दिली जाते आणि नंतर परिणामकारक व्याज दर वापरून घसारा वजा करून त्यांची मोजणी केली जाते.

नोंद रद्द करणे

जेव्हा एखाद्या वित्तीय दायित्त्वाचे बंधन चुकते केले जाते किंवा रद्द केले जाते किंवा त्याची मुदत संपते तेव्हा त्या वित्तीय दायित्तवाची नोंद रद्द करण्यात येते. जेव्हा एका विद्यमान दायित्त्वाची जागा, त्याच कर्जदाराने वेगळ्या अटीनुसार दिलेले दुसरे दायित्त्वे घेते किंवा जर विद्यमान दायित्वाच्या अटींमध्ये महत्त्वाची रूपभेद सुधारणा केले जातात, अशावेळी मूळ दायित्त्व रद्द केले जाते आणि नवीन दायित्त्व मान्य केले आहे असे मानण्यात येते. त्यामुळे पुस्तकी रक्कमेतील फरकाला स्वायत्त नफा व तोटा पत्रकात मान्यता दिली जाते.

वित्तीय विलेखांचे समायोजन

कायदेशीर तरतूदीप्रमाणे किंवा चालू काळातील संकेताप्रमाणे वित्तीय मत्ता आणि वित्तीय दायित्त्व यांचे समायोजन होणार असेल तर अशा मत्ता व दायित्त्व यांची वजावट केल्यानंतर निव्वळ तत्त्वावर वित्तीय मत्ता आणि वित्तीय दायित्त्व ताळेबंद पत्रकात दर्शविण्यात येतात.

२४. रोख आणि रोख समतूल्यबाबी

रोख आणि रोख समतूल्य बाबींमध्ये हातातील रोख रक्कम, बँकेतील शिल्लक, इतर अल्पमुदतीचे व चांगल्या प्रकारची रोकड सुलभता असलेल्या आणि तीन किंवा कमी महिन्यात मुदतपूर्ण होणाऱ्या मूळ गुंतवणूकी, तात्काळ रोखत रूपांतर होऊ शकतील अशा आणि तसे करताना करताना मूल्यात फारसा फरक पडणार नाही अशा बाबी समाविष्ट असतात.

२५. रोकडता प्रवाह विवरण पत्रक

भारतीस लेखा मानक क्र.७ हे रोकडता प्रवाह विवरण पत्रकासंबंधी असुन, ते त्यानुसार अप्रत्यक्ष पद्धतीने तयार केले जाते. त्याच्या हेतुसाठी वरती व्याख्यांकित केलेल्या रोख व रोख सूमतूल्य बाबी विचारात घेण्यात येतात. तसेव बँकेच्या थकीत ओव्हरड्राफ्टची निव्वळ रक्कमही हिशोबात घेतली जाते कारण ती कंपनीच्या अंतर्गत रोकड व्यवस्थापनाचा एकत्मिक भाग असते.

२६. प्रतिभाग मिळकत

करोत्तर नफा/तोटा रकमेला वर्षभरातील वेटेड ॲव्हरेज इक्विटी शेअर या संख्येने भागून प्रतिभाग मिळकतीचा हिशेब केला जातो. सौम्यकृत प्रतिभाग मिळकत शोधून काढण्यासाठी करोत्तर नफा/तोटाच्या रकमेचे लाभांश, व्याज आणि सौम्यकृत संभाव्य समभागासंबंधीत इतर आकाराचे व्यय किंवा उत्पन्नाचे समायोजन केले जाते. सर्व संभाव्य समभागाचे रुपांतर केल्यानंतर जे सौम्यकृत भाग वितरित केले गेले असते अशा वेटेड ॲव्हरेज इक्विटी शेअर्सची संख्या विचारात घेतली जाते.

प्रतिभाग मिळकतीच्या हिशेबासाठी वाटप प्रलंबित असलेली शेअर अर्ज निधी हा वाटप योग्य आहे असे विचारात घेतले आहे. हा निधी महाराष्ट्र शासनाने दिलेल्या बांधिलकीनुसार सूत्रधारी कंपनीमार्फत आणि निश्चितपणे वाटपासाठी मिळणार आहे.

२७. कर

अधिकाराच्या खर्चात चालू कर खर्च आणि वर्षभरातील स्थगित कर मत्ता किंवा दायित्त्व यातील निव्वळ बदल यांचा समावेश होतो. चालू आणि स्थगित कर यांना नफा व तोटा पत्रकात मान्यता दिली जाते. मात्र जेव्हा त्यांचा संबंध इतर सर्वकष उत्पन्नातील बाबींशी असतो किवां थेट समभागाशी असतो, अशा प्रकरणी अपवाद करून, चालू आणि स्थगित कर या दोन्ही बाबींना अनुक्रमे इतर सर्वकष उत्पन्न आणि प्रत्यक्ष समभागात मान्यता दिली जाते.

अ) चालूकर

आयकर कायदा १९६१ यातील तरतुदीनुसार वर्षातील परवानगी योग्य कर, सवलती, कपाती/अमान्य करणे इत्यादी विचारात घेऊन करपात्र उत्पन्नावर चालू कर निश्चित केला जातो. अहवालाच्या वेळी कराचे दर आणि कराचे कायदे यांचा तसेच जे कायदे तयार झाले आहेत किंवा प्रामाणिपणे होणार आहेत यांचा विचार करून अहवालाच्या वर्षाच्या कराचे हिशेब केले जातात. ज्यावेळी आयकर कायदा १९६१ जे कलम ११५ जे बी किमान पर्यायी कर नुसार चालू कर आकारला जातो तेव्हा अशा कर भरण्याचा लाभ नंतरच्या (१५) कर-निर्धारण वर्षात उपलब्ध असतो त्यामुळे तो जेव्हा प्रत्यक्ष वसूल केला जाईल तेव्हा त्याला मान्यता देण्यात येईल.

ब) स्थगित कर

ताळेबंदाच्या दृष्टीकोनातून स्थगित कराला मान्यता दिली जाते. मत्ता व दायित्त्वे यांचा कर आधारित आणि त्यांच्या पुस्तकी मूल्यातील कपात आणि यात उद्भवणारे तात्पुरते करपात्र फरक यानुसार स्थगित कर मत्ता आणि दायित्त्वे यांना मान्यता दिली जाते.

स्थगित कर दायित्त्वे यातील सर्व तात्पुरते करपात्र फरक मान्य केले जातात.

सर्व कपात योग्य हंगामी फरकाच्या रकमा, वापर न केलेल्या कराच्या जमा रकमा आणि जर काही वापर केलेले करांचे तोटे असले तर त्यासाठी स्थगित कर मत्तांना मान्यता दिली जाते. कपात योग्य हंगामी फरक, वापर न केलेले कर जमांच्या रकमा आणि न वापरलेल्या कर तोट्याच्या रकमा यासाठी करपात्र नफ्यातून वसूली करण्यास परवानगी मिळेल याची शक्यता असल्यास त्या मर्यादेत मान्यता दिली जाते.

प्रत्येक अहवाल तारखेला स्थगित कर मत्तांच्या पुढे न्यावयाच्या रकमांचा आढावा घेण्यात येतो आणि स्थगित कर मत्ता संपूर्णपणे किंवा तिचा काही भाग वापरण्यास करपात्र नफा पुरेशा प्रमाणात उपलब्ध नसल्याची शक्यता असल्यास त्या मर्यादेत स्थगित कर मत्तांच्या पुढे न्यावयाच्या रकमांमधे कपात केली जाते. प्रत्येक अहवाल तारखेला अमान्य केलेल्या स्थगित कर मत्तांचा आढावा घेण्यात येतो आणि जर स्थगित कर मत्तांची भविष्यातील करपात्र नफ्यातून वसूली करण्यास परवानगी मिळेल याची शक्यता असल्यास त्या मर्यादेत मान्यता दिली जाते.

वर्षभरात जेव्हा मत्ता, वसुली किंवा दायित्त्वे चुकती केली जातात त्यावेळी लागू होणाऱ्या अपेक्षित कर दराने स्थगित कर मत्ता आणि दायित्वे यांची मोजणी केली जाते. त्यासाठी तोपर्यंत कायद्यानुसार मंजूर झालेले कराचे दर (आणि करांचे फायदे) किंवा अहवाल तारखेपर्यंत केले जाणारे कायदे यांचा आधार घेतला जातो.

जर चालू कर मत्ता व चालू कर दायित्त्वे या समवेत चुकता करण्याचा कायदेशीर अंमलबजावणी योग्य हक्क असला आणि स्थगित कर या संबंधित कराची अस्तित्त्वातील बाबींशी संलग्न असेल आणि त्या समान कर प्राधिकरणाकडे असतील तर स्थगित कर दायित्त्व कर मत्ता यांची भरपाई करता येते.

२८. व्यापारी येणी

व्यापारी येणी त्यांच्या बिजकातील मूळ रक्कम वजा अपेक्षित पत तोट्याची तरतूद याप्रमाणे पुढे नेण्यात येतात. इतर वित्तीय मत्ता कमी करण्यातील तोट्याला मान्यता देण्यासाठी कंपनी त्यांचा प्रारंभिक मान्यतेनंतर पत जोखीमीने मोठी वाढ झाली आहे किंवा कसे याचे मूल्यमापन करते तर पत जोखीम मोठ्याप्रमाणत वाढली नसली तर कमी करण्यातील तोट्याच्या तरतुदीसाठी बारा (१२) महिन्याचा अपेक्षित पत तोट्याची तरतूद वापरण्यात येते.

२९. किमान पर्यायी कर

कंपनी चालू कर किमान पर्यायी कर या स्वरुपात जमा करीत असते. तिला अजुन चालू कराच्या अमलात प्रवेश करावयाचा आहे. ज्यावर्षी कंपनी तिचे सर्व संचित कर तोटे/अशोषित घसारे संपुष्टात आणेल आणि जर चालू कर भरण्याचे शिल्लक असेल, तर कंपनी त्यावर्षीच्या किमान पर्यायी कर क्रेडीटला मान्यता देईल. अशा परिस्थितीत चालू कर दायित्त्वाचे उपलब्ध किमान पर्यायी कर क्रेडिटच्या मर्यादेत समायोजन करता येईल. जर काही किमान पर्यायी कर क्रेडीट उरले असेल तर त्याचे समायोजन पुढील वर्षी करता येईल.

टिपा क्र.१: मालमत्ता, कारखाने आणि साधने

(₹ कोटीत)

किमत	मूर्त मत्ता															
	जमीन विकासासह		इमारती		हायड्रॉलीक कामे	इतर स्थापत्त कामे		कारखाना यंत्र व साधने	लाईन व केबल नेटवर्क	वाहने	फर्निचर व जोडणी	कार्यालयीन साधने	कंपनीच्या मालकीच्या नसलेल्या मत्तांसाठी भांडवली खर्च	एकूण मूर्त मत्ता	वजा: घसारा भांडवली करण	नफा तोटा पत्रकात आकारलेला घसारा
	मालकीची	भाड्याची	कारखानाच्या इमारती	इतर		रेल्वे लाईन साइडींग	रस्ते व इतर									
दि.३१.०३.२०१८	१,५९७.७९	१०६.११	८८३.४८	१,०१०.०८	२,४८७.८६	१,४५८.९४	४२५.७१	३७,४०६.१७	४९०.३९	१८.११	२५.६६	२३.४१	५७.४९	४५९९१.२०		
भर	४०.४१	-	८.९९	९०.५७	४३.३३	१६.८५	१६.६९	६६४.९७	०.०९	१.७५	३.१५	२२.९०	-	९०९.७१		
कपात	-	-	१.९४	१.०६	३.३३	०.००	-	३४७.९२	०.०३	०.८०	०.०४	१.११	-	३५६.२४		
दि.३१.०३.२०१९	१,६३८.२०	१०६.११	८९०.५३	१०९९.५९	२५२७.८६	१४७५.७९	४४२.४०	३७७२३.२२	४९०.४५	१९.०६	२८.७७	४५.२०	५७.४९	४६५४४.६७		
भर	१६.१०	-	१.१३	२०.६६	३३.३२	३.८५	१४९.१२	३५२.४१	०.०३	३.७७	३.०७	८.५०	-	५९१.९५		
कपात	-	-	७.८९	६.२५	७८.०१	(०.५६)	४.७१	७०१.८१	१.२२	०.४७	०.९४	२.१५	-	८०२.९०		
दि.३१.०३.२०२०	१,६५४.३०	१०६.११	८८३.७८	१,११३.९९	२,४८३.१७	१,४८०.२०	५८६.८१	३७,३७३.८२	४८९.२६	२२.३६	३०.८९	५१.५५	५७.४९	४६३३३.७२		
संचीत घसारा व कमी करणे	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
दि.३१.०३.२०१८	-	१३.१३	४१.२३	१६०.२५	३४०.९८	१२३.८८	३९.७२	४,३३४.६६	६५.०५	०.३०	३.८२	६.३७	१२.७८	५१४२.१७		
भर	-	४.३८	२२.१८	८२.४८	२२५.१२	८३.५२	४८.१४	२,६३०.२८	४६.४३	१.८४	२.५२	३.५३	४.५४	३१५४.९७	१.७७	३१५३.२०
कपात	-	-	१.७५	०.६४	३.००	०.००	-	३१५.१६	०.०३	०.७२	(०.२०)	(५.१७)	-	३१५.९३		
दि.३१.०३.२०१९	-	१७.५०	६१.६६	२४२.१०	५६३.१०	२०७.४०	८७.८६	६,६४९.७८	१११.४५	१.४२	६.५४	१५.०७	१७.३२	७९८१.२१		
भर	-	४.३८	३६.७२	८३.९७	१३२.६३	६७.९२	२०.३१	२,१५७.७२	२३.८२	२.१३	२.८८	५.०४	४.५४	२५४२.०५	०.११	२५४१.९४
कपात / समायोजने	-	-	७.१०	५.८३	७०.१४	(०.३४)	४.२४	६२६.८१	१.१०	०.४२	०.८४	१.९०	-	७१८.०४		
दि.३१.०३.२०२०	-	२१.८८	९१.२८	३२०.२३	६२५.६०	२७५.६५	१०३.९३	८१८०.६९	१३४.१७	३.१३	८.५९	१८.२१	२१.८६	९८०५.२२		
पुढे नेलेल्या रकमा																
दि.३१.०३.२०१८	१,५९७.७९	९२.९८	८४२.२६	८४९.८३	२१४६.८८	१३३५.०६	३८५.९८	३३०७१.५१	४२५.३४	१७.८१	२१.८४	१७.०५	४४.७०	४०८४९.०३	-	
दि.३१.०३.२०१९	१,६३८.२०	८८.६०	८२८.८७	८५७.४९	१९६४.७५	१२६८.३९	३५४.५४	३१०७३.४४	३७९.००	१७.६४	२२.२३	३०.१३	४०.१६	३८५६३.४६		
दि.३१.०३.२०२०	१,६५४.३०	८४.२३	७९२.५०	७९३.७६	१८५७.५७	१२०४.५५	४८२.८७	२९१९३.१३	३५५.०८	१९.२३	२२.३१	३३.३५	३५.६३	३६५२८.५०	-	

टिपा क्र.१अ: अमूर्त मत्ता (₹ कोटीत)

खर्च	सॉफ्टवेअर परवाना	वापराचा हक्क	एकूण
ठोक रक्कम			
दि.३१.०३.२०१८ रोजी	२७.८६	-	२७.८६
भर	५.०२		५.०२
कपात	-		-
दि.३१.०३.२०१९ रोजी	३२.८८	-	३२.८८
भर	१.२५	४,४३६.६७	४,४३७.९२
कपात	०.२१	-	०.२१
दि.३१.०३.२०२० रोजी	३३.९३	४,४३६.६७	४,४७०.६०
संचित घसारा तरतूद			
दि.३१.०३.२०१८ रोजी	२२.२३	-	२२.२३
भर	३.५३	-	३.५३
कपात	-	-	-
दि.३१.०३.२०१९ रोजी	२५.७६	-	२५.७६
भर	४.०७	२५३.९४	२५८.०१
कपात	०.२१	-	०.२१
दि.३१.०३.२०२० रोजी	**२९.६२**	**२५३.९४**	**२८३.५६**
निव्वळ पुढे नेण्याची रक्कम			
दि.३१.०३.२०१८ रोजी	**५.६३**	**-**	**५.६३**
दि.३१.०३.२०१९ रोजी	**७.१२**	**-**	**७.१२**
दि.३१.०३.२०२० रोजी	**४.३०**	**४,१८२.७३**	**४,१८७.०३**

टिपा क्र.१ब: विक्रीसाठी योग्य असे वर्गीकरण केलेल्या मत्ता (₹ कोटीत)

तपशील	३१.०३.२०२०	३१.०३.२०१९
विक्रीसाठी योग्य अशा चालू नसलेल्या मत्ता		
कारखाने व यंत्रसामग्री	१९६.६८	१८८.२३
कारखाना - इमारती आणि इतर	६.६३	९.५३
हायड्रॉलीक कामे	१३.७७	८.५१
रेल्वे साईडिंग रस्ते व इतर	२६.२६	२६.२५
लाईन व केबलचे नेटवर्क	१.८३	८.८४
वाहने	०.३४	०.३५
फर्निचर व जोडण्या	०.४५	०.३७
कार्यालयीन साधने	०.९९	०.७८
इतर संकीर्ण मत्ता	०.०७	०.०७
एकूण	२४७.००	२४२.९४

सूचना: कोराडी औ.वि.केंद्रातील युनीट क्र. ५ आणि परळी औ.वि.केंद्रातील युनीट क्र. ३ आणि चंद्रपूर औ.वि.केंद्रातील युनीट १ व २, भुसावळ केंद्रातील युनीट नं.२ यांचे कार्य खंडीत करण्यात आले आहे. कंपनीने या युनीटच्या मत्तांची विल्हेवाट करण्याचे काम सुरू केले आहे. कंपनीने या मत्तांचे पूर्नवर्गीकरण/विक्रीसाठी काढलेल्या मत्ता असे केलेले आहे. या पुर्नवर्गीकरणानंतर कमी केल्याची हानी याला मान्यता दिलेली नाही. कारण कंपनीची अपेक्षा आहे की मत्तांचे रास्त मूल्य वजा त्यांच्या विक्रीचा खर्च ही रक्कम यासारख्या मत्तांच्या दि. ३१ मार्च २०२० रोजीच्या रास्त मूल्यांपेक्षा जास्त असेल. (यासारख्या मालमत्तांच्या विद्यमान बाजार मूल्यांच्या आधारे)

टिपा क्र.२: प्रगतीपथावरील भांडवली कामे

(₹ कोटीत)

तपशील	एकूण मूर्त शिल्लक	मालकीची जमीन	भाड्याची जमीन	इमारत कार-खाने	इतर इमारत	हायड्रॉ लीक कामे	रेल्वे साईडींग	रस्ते व इतर	कारखाना यंत्रे	लाइन, केबल नेटवर्क	वाहने	फर्नीचर फिक्सचर	कार्यानयीन साधने	अमुर्त मत्ता
३१.०३.२०१८ रोजी	**१,३१६.४३**	**१४.४९**	-	**५३२.११**	**०.२१**	-	-	**२८.३०**	**७३९.७२**	-	**०.०६**	**०.००**	**१.५५**	**१३२.५५**
भर	३१८.२०	-		९६.७९	२.८६			४८.७०	१६९.२९		-०.००	-०.०१	०.५६	१.२१
कमी	५९९.७४	-		९९.५१	०.१२			३.१८	४९५.७२		०.०६	-०.०१	१.१६	-
३१.०३.२०१९ रोजी	१,०३४.८९	१४.४९	-	५२९.३८	२.९६	-	-	७३.८२	४१३.३०	-	०.००	०.००	०.९५	१३३.७६
भर	१,३५०.५३	-		५८०.९२	१८.३१			४६.८९	७०२.६७		०.००	१.१८	०.५६	०.१७
कमी	२३३.९४	१३.४६		९६.९५	२.३५			९.८१	११०.८१		०.००	-	०.५६	-
३१.०३.२०२० रोजी	**२,१५१.४८**	**१.०३**	-	**१,०१३.३६**	**१८.९२**	-	-	**११०.९०**	**१,००५.१६**	-	**०.००**	**१.१८**	**०.९५**	**१३३.९३**
निव्वळ प्रगतीपथावरील भांडवली कामे														
वजा: निकामी साहित्यांसाठी तरतूद	२५.७४								२५.७४					
३१.०३.२०१९ रोजी	**१,००९.१५**	**१४.४९**	-	**५२९.३८**	**२.९६**	-	-	**७३.८२**	**३८७.५५**	-	**०.००**	**०.००**	**०.९५**	**१३३.७६**
वजा: निकामी साहित्यांसाठी तरतूद	३१.८५								३१.८५					
३१.०३.२०२० रोजी	**२,११९.६३**	**१.०३**	-	**१,०१३.३६**	**१८.९२**	-	-	**११०.९०**	**९७३.३०**	-	**०.००**	**१.१८**	**०.९५**	**१३३.९३**

टिप: अमूर्त मत्तासंबंधीच्या भांडवली कामामध्ये गारे पालमा येथील खाण विकासासाठी मिळालेल्या परवान्यांचा समावेश केलेला आहे.

टिपा क्र.३: उपकंपन्या, सहयोगी आणि संयुक्त साहस कंपन्या यामधील चालू नसलेल्या दिर्घ मुदतीच्या गुंतवणुकी (₹ कोटीत)

तपशील	३१.०३.२०२०	३१.०३.२०१९
समभाग विलेखातील गुंतवणूकी - किंमत वजा यातील घट यानुसार		
उद्धृत न केलेल्या		
महाजेनको ॲश मॅनेजमेंट सर्विसेस लि. (पूर्वीची धुळे पॉवर लि.) ५०,००० (मागील वर्षी ५०,०००) समभाग प्रत्येक ₹ १० पूर्ण भरलेले	०.०५	०.०५
धोपावे कोस्टल पॉवर कंपनी लिमिटेड ५०,००० (मागील वर्षी ५०,०००) समभाग प्रत्येक ₹ १० पूर्ण भरलेले	०.०५	०.०५
यु.सी.एम. कोल कंपनी लिमिटेड ३०,००० (मागील वर्षी ३०,०००) समभाग प्रत्येक ₹ १० पूर्ण भरलेले	०.०३	०.०३
महागुज (कोलायरीज) लिमिटेड ३०,००० (मागील वर्षी ३०,०००) समभाग प्रत्येक ₹ १० पूर्ण भरलेले	०.०३	०.०३
छत्तीसगड - काटघोरा - डोंगरगड रेल्वे लिमिटेड ३०,००० (मागील वर्षी ३०,०००) समभाग प्रत्येक ₹ १० पूर्ण भरलेले	०.५२	०.५२
उपकंपन्यामध्ये निमसमभाग स्वरूपाची गुंतवणूक (अग्रिम)	५०.५९	४९.३६
एकूण	**५१.२७**	**५०.०४**
वजा: अपेक्षित पत हानीसाठी आणि गुंतवणूक कमी होण्यासाठी मत्ता	(४९.१७)	(४८.०१)
एकूण	**२.१०**	**२.०३**

टिपा क्र.४: इतर चालू नसलेल्या मत्ता (₹ कोटीत)

तपशील	३१.०३.२०२०	३१.०३.२०१९
संचालन व सुव्यवस्था पुरवठा/अग्रिमे वसूली योग्य	३८१.०४	२५२.२८
वजा: अपेक्षित तोट्यासाठी तरतूद	(३८१.०४)	(२५२.२८)
	०.००	०.००
महाराष्ट्र शासन जलसिंचन विभागाला अग्रिम	७६.२१	७६.२१
वजा: अपेक्षित तोट्यासाठी तरतूद	(७६.२१)	(७६.२१)
	०.००	०.००
आयकर परवाना योग्य (तरतुदीची निव्वळ)	२६७.२४	३१३.९९
कर्मचारी वृंदाला अग्रिमे	०.८८	१.९५
भांडवली अग्रिमे	३१८.९८	३०७.३९
स्थगित भाडे (जलविद्युत)	०.००	७५१.१६
एकूण	**५८७.१०**	**१३७४.४९**

टिपा क्र.५: चालू मत्ता वस्तूमाल सूची (₹ कोटीत)

तपशील	३१.०३.२०२०	३१.०३.२०१९
कच्चा माल (कोळसा)	९९८.३८	६६५.३६
इंधन तेल - एल डी ओ इत्यादी	२३०.८२	२१८.६७
प्रवासातील मालसाठा (कोळसा व तेल)	७८.१२	३६.०९

भांडारमाल व सुटे भाग	९२४.३०	८८७.४१
वजा: निकामी माल व सूटे भागांसाठी तरतूद	(४३६.८९)	(३५०.६०)
वजा: चौकशी प्रलंबित असलेल्या साहित्यातील तुटींसाठी तरतूद	(३१.७१)	(३९.०५)
एकूण	**१७६३.०३**	**१४१७.८९**

टिपा क्र.६: चालू मत्ता: व्यापारी येणी (₹ कोटीत)

तपशील	३१.०३.२०२०	३१.०३.२०१९
अप्रतिभूत: चांगली मानलेली	१७९३०.६६	१३५५१.३५
संशयास्पद	४०.१६	४०.१६
वजा: अपेक्षित, तोट्यासाठी तरतूद	(४०.१६)	(४०.१६)
एकूण	**१७९३०.६६**	**१३५५१.३५**

टिपा क्र.७: चालू मत्ता रोख व रोख समतूल्य (₹ कोटीत)

तपशील	३१.०३.२०२०	३१.०३.२०१९
शेड्यूल बँकातील शिल्लकी		
- चालू खाती	४.९२	०.००
हातातील शिल्लक	०.०२	०.०७
एकूण	**४.९३**	**०.०७**

टिपा क्र.८: चालू मत्ता चालू कर्जे (₹ कोटीत)

तपशील	३१.०३.२०२०	३१.०३.२०१९
अप्रतिभूत चांगली मानलेली		
- कर्मचारी कर्जे व अग्रिमे	७.६५	१०.६४
- सी पी एफ ट्रस्ट कडील वसूली योग्य	०.००	०.००
एकूण	**७.६५**	**१०.६४**

टिपा क्र.९: इतर चालू वित्तीय मत्ता (₹ कोटीत)

तपशील	३१.०३.२०२०	३१.०३.२०१९
अप्रतिभूत, चांगली मानलेली		
कर्मचाऱ्यांकडून वसूली योग्य	५.३१	४.३८
विनादेयक येणी	२५१६.९४	२६१७.१९
मूल्य वर्धित कर यासह कराचे दावे	९६.६७	११४.३०
भाडे मिळण्याजोगी	०.१२	०.१३
दावे मिळण्याजोगी	१२४.१०	१२३.०७
महानिर्मितीने संबंधितांकडे दिलेल्या अनामती	४.९४	४.२८
एनर्जी सेव्हींग सर्टिफिकेटचा साठा	१.९६	०.००
कंत्राटदारांकडून येणे (वसूली योग्य) महानिर्मितीची अनामती	३४.७०	४३.४३
एकूण	**२७८४.७५**	**२९०६.७९**

टिपा क्र.१०: चालू मत्ता इतर मत्ता

(₹ कोटीत)

तपशील	३१.०३.२०२०	३१.०३.२०१९
आगाऊ खर्च	४८.८७	३८.०९
संचालन व सुव्यवस्था पुरवठा/कामे यांची अग्रिमे	३१३.३८	५८९.६२
इंधन/इतर पुरवठासाठी अग्रिमी	७२४.०४	७८७.५७
वजा - अपेक्षित तोट्यासाठी तरतूद	(१३०.७५)	(१३०.७५)
एकूण	**९५५.५४**	**१२८४.५३**

टिपा क्र.११: भाग व भांडवल

१) अधिकृत भांडवल

समभागाचा वर्ग	सममूल्य	३१.०३.२०२० रोजी		३१.०३.२०१९ रोजी	
		शेअर्सची संख्या	रक्कम ₹ कोटीत	शेअर्सची संख्या	रक्कम ₹ कोटीत
समभाग	१०	४०,०००,०००,०००	४०,०००,००	४०,०००,०००,०००	४०,०००.००

२) दिलेले, अभिदत्त आणि भरलेले भांडवल (पूर्ण भरणा केलेले)

शेअरचा वर्ग	सममूल्य	३१.०३.२०२० रोजी		३१.०३.२०१९ रोजी	
		शेअर्सची संख्या	रक्कम ₹ कोटीत	शेअर्सची संख्या	रक्कम ₹ कोटीत
समभाग	१०	२५,३४३,९४६,२२६	२५,३४३.९५	२५,२८४,१२६,२२६	२५,२८४.१३

३) शेअर्सच्या संख्येचा केलेला मेळ

शेअरचा वर्ग	३१.०३.२०२० रोजी		३१.०३.२०१९ रोजी	
	शेअर्सची संख्या	रक्कम ₹ कोटीत	शेअर्सची संख्या	रक्कम ₹ कोटीत
वर्षारंभीचे भागभांडवल	२५,२८४,१२६,२२६	२५,२८४.१३	२५,२४७,१२६,१२६	२५,२४७.१३
कालावधीतील भर	५९,८२०,०००	५९.८२	३७,०००,१००	३७.००
वर्षाअखेरीस भागभांडवल	२५,३४३,९४६,२२६	२५,३४३.९५	२५,२८४,१२६,२२६	२५,२८४.१३

४) परतफेड यावरील निर्बंध समाविष्ट करून

(१) कंपनीचे फक्त एकाच वर्गातील भाग आहेत. तो म्हणजे समभाग त्याचे नाममात्र किंमत ₹ १०/- प्रतिशेअर अशी आहे.

(२) ही कंपनी मराविमं सुत्रधारी कंपनी लि. ची उपकंपनी आहे. या कंपनीकडे १०० टक्के मते आहेत. संचालक मंडळाने प्रस्तावित केलेला लाभांश हा वार्षिक सर्वसाधारण सभेत भागधारकांच्या मंजूरीच्या अधीन आहे.

(३) असा लाभांश मंजूर होईल तेव्हा प्रत्येक धारकास त्याने केलेल्या समभागाच्या प्रमाणात लाभांश मिळण्याचा हक्क आहे.

(४) जर कंपनीचे परिसमापन झाले तर, कंपनीच्या सर्व पतदारांना मत्तांचे वितरण/परतफेड झाल्यानंतर, समभाग धारकांना उर्वरित मत्ता मिळविण्याचा हक्क राहील. प्रत्येक समभाग धारकांनी केलेल्या समभाग संख्येच्या प्रमाणात त्यांची विभागणी करण्यात येईल.

५) सूत्रधारी कंपनीचे धारण केलेले प्रत्येक वर्गातील समभाग

भागधारकाचे नाव	३१.०३.२०२० रोजी	३१.०३.२०१९ रोजी
	समभाग	समभाग
माराविम सूत्रधारी कंपनी लिमिटेड (संख्या)	२५,३४३,९४६,२२६	२५,२८४,१२६,२२६
माराविम सूत्रधारी कंपनी मिमिटेड (रक्कम ₹ कोटीत)	२५,३४३.९५	२५,२८४.१३

६) ५ टक्के पेक्ष जास्त शेअर धारण करणारा प्रत्येक भागधारक आणि सूत्रधारी कंपनीचे याचा तपशील

भागधारकाचे नाव	३१.०३.२०२० रोजी		३१.०३.२०१९ रोजी	
	समभाग	% शेअर	समभाग	% शेअर
माराविम सूत्रधारी कंपनी लिमिटेड (संख्या)	२५,३४३,९४६,२२६	१००.००	२५,२८४,१२६,२२६	१००.००

टिपा क्र.१२ इतर समभाग (अ) राखीव आणि अधिक्य (₹ कोटीत)

तपशील	३१.०३.२०२० रोजी	३१.०३.२०१९ रोजी
ठेवलेली मिळकत		
मागील ताळेबंदाप्रमाणे	(६,८४८.९३)	(६,५१४.९५)
अधिक वर्षाचा नफा (तोटा)	(२३२.४२)	(३३३.९८)
	(७,०८१.३५)	(६८४८.९३)
सामान्य राखीव आणि भांडवली राखीव	-	
इतर समभाग (ब) इतर राखीव		
वाटप प्रलंबित असलेला शेअर ॲप्लीकेशन	६४.००	०.००
एकूण बेरीज	(७०१७.३५)	(६८४८.९३)

टिपा क्र.१३ चालू नसलेली कर्जे (₹ कोटीत)

तपशील	३१.०३.२०२० रोजी	३१.०३.२०१९ रोजी
मुदतीची कर्जे		
प्रतिभूत		
मुदतीची कर्जे वित्तीय संस्थांची	२०५२४.२७	२०५४७.१०
मुदतीची कर्जे - बँकाची	१४३६.४३	१६२५.८२
अप्रतिभूत		
मूदतीची कर्जे - वित्तीय संस्थांची	०.००	०.००
जागतिक बँकेचे कर्ज	२७६.८२	२६६.६२
सी एस एस ई पी एल कडून कर्ज (बारामती प्रकल्प)	१८२.७९	१९१.३९
के एफ डब्लयू चे कर्ज	३०६.७०	३८१.१८
एकूण	२२७२७.०१	२३०१२.११

टिपा क्र.१४ चालू नसलेल्या तरतूदी

(₹ कोटीत)

तपशील	३१.०३.२०२० रोजी	३१.०३.२०१९ रोजी
अंशदानासाठी तरतूद	५२८.३७	४२५.४१
रजा रोखीकरणासाठी तरतूद	५२७.४०	४०२.५२
एकूण	**१०५५.७७**	**८२७.९२**

टिपा क्र.१५ अ स्थगित कर दायित्वे (निव्वळ)

अ) नफा व तोटा यात मान्यता दिलेल्या रकमा

(₹ कोटीत)

तपशील	३१.०३.२०२० संपलेल्या वर्षासाठी	३१.०३.२०१९ संपलेल्या वर्षासाठी
चालू कर खर्च		
चालू वर्ष	५७.४२	०.२६
मागील वर्षासंबंधातील अंदाजाचे बदल	-	-
	५७.४२	**०.२६**
स्थगित कर खर्च		
मूळ केलेले आणि उलट फिरवलेले हंगामी फरक	२३१.७७	(०.८५)
कर दरातील बदल	-	८.२८
मागील वर्षासंबंधातील अंदाजाचे बदल	-	-
	२३१.७७	**७.४३**
उत्पन्नाच्या विवरणपत्रकात मान्य केलेले कर	**२८९.१९**	**७.६९**

ब) इतर सर्वकष उत्पन्नात मान्य केलेला कर खर्च

(₹ कोटीत)

तपशील	३१.०३.२०२० रोजी संपलेल्या वर्षासाठी		
	करपूर्व	कर खर्च (लाभ)	निव्वळ कर
नफा किंवा तोटा यात वर्गीकरण होणार नसलेल्या बाबी			
व्याख्यांकित लाभ योजनांचे पुर्नमापन	(१६४.३२)	५७.४२	(१०६.९०)
एकूण	**(१६४.३२)**	**५७.४२**	**(१०६.९०)**
तपशील	**३१.०२.२०१९ रोजी संपलेल्या वर्षासाठी**		
	करपूर्व	**कर खर्च (लाभ)**	**निव्वळ कर**
नफा किंवा तोटा यात वर्गीकरण होणार नसलेल्या बाबी			
व्याख्यांकित लाभ योजनांचे पुर्नमापन	**(०.७४)**	**०.२६**	**(०.४८)**
एकूण	**(०.७४)**	**०.२६**	**(०.४८)**

क) परिणामकारक कर दराचा मेळ करणे (₹ कोटीत)

तपशील	३१.०३.२०२० संपलेल्या वर्षासाठी	३१.०३.२०१९ संपलेल्या वर्षासाठी
कर पूर्व नफा	२१०.४९	(३२५.८१)
लागू होणारा कर दर	३४.९४%	३४.९४%
कंपनीचा देशातंर्गत कर दरानुसार कर	७३.५५	(११३.८५)
कर दरातील बदल	**-**	**८.२८**
कराचा खालील बाबींवर परिणाम		
ज्यात कपात होत नाही असे खर्च	४.५०	७.४५
खालील बाबींसाठी वेळेतील फरक		
- घसारा व इतर बाबी	१,३३९.०१	१८७.८४
- वित्तीय मत्तेतील घट	(०.४०)	(१३.५९)
- प्रत्यक्ष देण्याच्या तत्वावर मान्य होणारे खर्च	(३७.०४)	१०.३५
- भाड्याच्या दायित्वासाठी कर्जफेड तरतुद	(१,२३६.४४)	-
मागील वर्षातील स्थगित कराचे समायोजन	८७.३८	(८०.१३)
कपात न होणारा सी एस आर खर्च	१.२१	१.०९
इतर सर्वकष उत्पन्नातील बाबी	५७.४२	०.२६
कर खर्च	**२८९.१९**	**७.६९**
परिणामकारक कर दर	१३७.३९%	-२.३६%

ड) स्थगित कर शिल्लकीचे स्थलांतर (₹ कोटीत)

तपशील	३१.०३.२०२० रोजी संपलेल्या वर्षासाठी					
	निव्वळ शिलकी १ एपिल २०१९	नफा किंवा तोटा यात मान्यता	इतर सर्वकष उत्पन्नामध्ये मान्यता	निव्वळ	स्थगित कर नफा	स्थगित कर दायित्व
स्थगित कर मत्ता						
मालमत्ता, कारखाने आणि साधने	(५,५३५.१४)	(१,६४९.६७)	-	(७,१८४.८१)	-	(७,१८४.८१)
गुंतवणूकी	१६.७८	०.४०	-	१७.१८	१७.१८	-
वस्तू सूची	-	-	-	-	-	-
व्यापारी येणी	-	-	-	-	-	-
भाडेपट्टी साधने		१,२३६.४४		१,२३६.४४	१,२३६.४४	
तरतूदी	३७१.४९	४०.८४	५७.४२	४६९.७५	४६९.७५	-
अशोषित घसारा	४,३७४.४०	(२२४.६८)	-	४,१४९.७१	४,१४९.७१	-
कर्जे आणि अग्रिमे	(८७.९७)	३०७.४८	-	२१९.५१	२१९.५१	-
कर मत्ता (दायित्वे)	**(८६०.४५)**	**(२८९.१९)**	**५७.४२**	**(१,०९२.२२)**	**६,०९२.५९**	**(७,१८४.८१)**

तपशील	३१.०३.२०१९ रोजी संपलेल्या वर्षासाठी					
	निव्वळ शिलकी १ एप्रिल २०१८	नफा किंवा तोटा यात मान्यता	इतर सर्वकष उत्पन्नामध्ये मान्यता	निव्वळ	स्थगित कर मत्ता	स्थगित कर दायित्व
स्थगित कर मत्ता						
मालमत्ता, कारखाने व साधने	(५,२६६.९०)	(२६८.२५)	-	(५,५३५.१४)	-	(५,५३५.१४)
गुंतवणूकी	१६.००	०.७८	-	१६.७८	१६.७८	-
वस्तू सूची	-	-	-	-	-	-
व्यापारी येणी	३३९.९५	(३३९.९५)	-	-	-	-
तरतुदी	३९५.०९	(२३.८५)	०.२६	३७१.४९	३७१.४९	-
अशोषित घसारा	३,७६४.०१	६१०.३८	-	४,३७४.४०	४,३७४.४०	-
कर्जे व अग्रीमे	(१०१.१७)	१३.२०	-	(८७.९७)	(८७.९७)	-
कर मत्ता दायित्वे	(८५३.०२)	(७.६९)	०.२६	(८६०.४५)	४,६७४.६९	(५,५३५.१४)

टिपा क्र १६ इतर चालू नसलेली दायित्वे (₹ कोटीत)

तपशील	३१.०३.२०२० रोजी	३१.०३.२०१९ रोजी
भांडवली अनुदाने	१२.६३	१३.३७
भाडेपट्टीचे दायित्व - भारतीय लेखा मानके ११६	३३८४.७३	
एकूण	**३३९७.३७**	**१३.३७**

टिपा क्र १७ चालू कर्जे (₹ कोटीत)

तपशील	३१.०३.२०२० रोजी	३१.०३.२०१९ रोजी
मागणी केल्यास परतफेड योग्य कर्जे		
प्रतिभूत		
बँकातील		
रोख पत कर्जे	५८५१.७९	४९६०.६२
अप्रतिभूत		
बँकातील		
खेळते भांडवल	१५००.००	२३५०.००
इतर अल्प मुदतीची कर्जे	७५०.००	७५०.००
एकूण	**८१०१.७९**	**८०६०.६२**

टिपा क्र १८ चालू व्यापारी देणी (₹ कोटीत)

तपशील	३१.०३.२०२० रोजी	३१.०३.२०१९ रोजी
सूक्ष्म, लघु व मध्यम उद्योजक	०.०३	०.१२
सूक्ष्म, लघु व मध्यम - व्यतिरिक्त	२२५१.८९	१३२८.२०
एकूण	**२२५१.९३**	**१३२८.३२**

टिपा क्र १९ इतर चालू वित्तीय दायित्वे (₹ कोटीत)

तपशील	३१.०३.२०२० रोजी	३१.०३.२०१९ रोजी
चालू काळात मुदत पूर्व झालेली दीघ मुदतीची कर्जे	३३४०.४५	२४६६.८५
ठेवून घेतलेल्या आणि देय असलेल्या रकमा	४२९९.८४	३५१४.४३
इतर ठेवी - अनामती	१४०.५३	१०६.८५
उपार्जित झालेले पण देय नसलेले व्याज	२२४.५३	२२८.९७
भाडेपट्टी दायित्व - भारतीय लेखा मानंक ११६	१५३.६१	०.००
भांडवली मालाची देणी	६८.९४	७९.२९
संबंधितांची देणी	७७०.६५	७१६.८०
इतर	६११.९१	४४५.२९
कर्मचाऱ्याची देणी	३०२.८५	७७.२६
एकूण	**९९१३.३१**	**७६३५.७४**

टिपा क्र २० इतर चालू दायित्वे (₹ कोटीत)

तपशील	३१.०३.२०२० रोजी	३१.०३.२०१९ रोजी
चालू वर्ष मुदत पूर्ण झालेली भांडवली अनुदाने	०.४७	०.४८
सांविधिक देणी		
स्त्रोतापाशी कापलेला आयकर	३२.६१	२३.४१
स्त्रोतापाशी जमा केलेला आयकर	०.०५	०.०१
सेवा कर दायित्व आणि देय झालेले वीज शुल्क	०.०८	०.०५
जी एस टी दायित्वे	४४.०९	२९.१३
व्यवसायिक कराचे दायित्वे	०.०८	०.११
एकूण	**७७.३७**	**५३.१८**

टिपा क्र २१ चालू तरतुदी (₹ कोटीत)

तपशील	३१.०३.२०२० रोजी	३१.०३.२०१९ रोजी
उपदानासाठी तरतूद	१३२.७२	१११.२९
रजा रोखी करणाची तरतूद	१५४.५९	१२३.८९
एकूण	**२८७.३०**	**२३५.१८**

टिपा क्र २२ वीज विक्री (₹ कोटीत)

तपशील	३१.०३.२०२० रोजी	३१.०३.२०१९ रोजी
वीज विक्री	२१९६३.९८	१८९८५.११
एकूण	**२१९६३.९८**	**१८९८५.११**

टिपा क्र २३ इतर प्रवर्तनीय महसूल (₹ कोटीत)

तपशील	३१.०३.२०२० रोजी	३१.०३.२०१९ रोजी
विलंब भरणा अधिभार	२५४५.४५	२३२०.६९
संकीर्ण प्रवर्तन महसूल	६९.१८	१३.८५
आय पी पी कोळसा विक्री	७७.७०	९६.१८
फ्लाय ॲश विक्री	३५.८५	३४.००
वजा - फ्लाय ॲश दायित्वात स्थानांतरण	(३५.८५)	(३४.००)
एकूण	२६९२.३३	२४३०.७१

टिपा क्र २४ इतर उत्पन्न (₹ कोटीत)

तपशील	३१.०३.२०२० रोजी	३१.०३.२०१९ रोजी
मुल्यघट किमंतीनुसार असलेल्या वित्तीय मत्तांवरील व्याज उत्पन्न		
व्याज उत्पन्न	०.३१	०.२८
	०.३१	**०.२८**
गाडी, भाड्याचे आकार इत्यादी पासून उत्पन्न	६.८९	६.७६
मत्ता, मालसाठा, भंगार विक्री यांचा नफा	२१.७८	६३.८०
निविदा पत्रिका विक्री	०.१४	१.१४
किरकोळ पत शिल्लक - पुनर्लिखित केलेल्या	१६.३३	१०२४.९३
इतर प्राप्ती	३४.६०	६६.७३
शासकीय अनुदान - कमी केलेले	०.४७	०.४८
	८०.२१	११६३.८३
एकूण इतर उत्पन्न	८०.५३	११६४.१२

टिपा क्र २५ वापरलेल्या मालाचा खर्च (₹ कोटीत

तपशील	३१.०३.२०२० रोजी	३१.०३.२०१९ रोजी
कोळसा	१२९८१.०४	११६०७.९८
कोळशाची आयपीपी खरेदी	७७.२३	१०५.६२
विजेची आयपीपी खरेदी	१७१.६२	२५१.०८
वायू	६१३.९४	५५४.११
तेल	४२५.७०	२९२.३७
पाणी	१२८.७४	१८४.१८
एकूण	१४३९८.२७	१२९९५.३३

टिपा क्र २६ कर्मचारी लाभाचे खर्च (₹ कोटीत

तपशील	३१.०३.२०२० रोजी	३१.०३.२०१९ रोजी
वेतन, रोजगार, बोनस इ.	१३५१.५१	९६४.०४
भविष्य निर्वाह निधीचे अंशदान	१०६.५३	९१.६९
उपदान, रजा रोखीकरण व इतर कर्मचारी लाभ	३११.६१	१४२.९३
कर्मचारी कल्याण निधी	५८.७६	८५.५२
एकूण	१८२८.४२	१२८४.१८

टिपा क्र २६अ इतर सर्वकष उत्पन्नांतर्गत कर्मचारी लाभ खर्च (₹ कोटीत)

तपशील	३१.०३.२०२० रोजी	३१.०३.२०१९ रोजी
व्याख्यांकित लाभ योजनेते पुनर्मापन	१६४.३२	०.७४
एकूण	१६४.३२	०.७४

टिपा क्र २७ वित्त खर्च (₹ कोटीत)

तपशील	३१.०३.२०२० रोजी	३१.०३.२०१९ रोजी
व्याज	३६५१.१०	३१९३.६२
विनिमय बद्लीचे कर्ज समायोजन		२.७५
इतर कर्ज खर्च	३.०९	१.९४
वजा - व्याजाचे भांडवलीकरण	(७५.४०)	(२८.५८)
एकूण	३५७८.७९	३१६९.७३

टिपा क्र २८ वित्त खर्च (₹ कोटीत)

तपशील	३१.०३.२०२० रोजी	३१.०३.२०१९ रोजी
भाडे	०.०६	३२.२७
जल विद्युत	८८.६६	५६५.८३
दुरूस्ती व देखभाल खर्च		
कारखाने, यंत्रे व इमारती	१,२२१.१४	१,१८३.२६
दुरूस्ती व देखभाल (इतर)	०.७२	१.०४
विमा आकार	२२.४१	२८.११
दर आणि कर	२४.६३	२०.८१
इतर		
वंगणे, वापरलेला स्वायत्त व मालसाठा	११.५१	९.७६
निकामी माल	८६.२९	४७.८८
अंतर्गत पाणी	०.०४	०.०८
कायदेशीर व व्यावसायिक आकार	१३.५९	१७.२१
दलालांची दलाली	५.०५	०.०१

इतर बँक आकार	१.९६	१.०४
कंपनीची मालकी नसलेल्या मत्ता / कंपनी सामाजिक जबाबदारी खर्च	३.४७	३.११
संशयास्पद अग्रिमांसाठी तरतूद	१३४.७१	८४.५५
अपेक्षित पत हानीसाठी तरतूद	-	३७.१२
भाडेपट्टी दायित्वांवरील व्याज	-	-
इतर सामान्य खर्च	२८५.७४	२२८.३२
राख वापरासाठींचा खर्च	-	-
निकामी स्थिर मत्तांचा तोटा	१०.०५	२०.७८
परकिय चलन - विनिमयातील फरकामुळे तोटा (निव्वळ)	१०.८३	१६.०२
लेखा परिक्षकांना देय		
- लेखा परिक्षण शुल्क	०.००	०.७६
- इतर सेवा	०.०२	-
- खर्चाची परतफेड	०.०२	०.०३
- कराची परतफेड	-	०.१४
एकूण	**१,९२०.९२**	**२,२९८.१२**

टिपा क्र २८(अ) वित्त खर्च (₹ कोटीत)

तपशील	३१.०३.२०२० रोजी	३१.०३.२०१९ रोजी
इतर सर्वकष उत्पन्नाव्यतिरिक्त स्थगित कर प्राप्ती (खर्च)	२८९.१९	७.६९
इतर सर्वकष उत्पन्नावरील स्थगित कर प्राप्ती (खर्च)	(५७.४२)	(०.२६)
एकूण	**२३१.७७**	**७.४३**

टिपा क्र २९ वित्तीय विवरण पत्रांवर टिपा

महानिर्मिती कंपनी भारतातील खालील व्याख्यांकित कर्मचारी लाभाच्या योजनांमध्ये अंशदान करीत असते.

व्याख्यांकित लाभ योजना

(१) भविष्य निर्वाह योजना

भविष्य निर्वाह निधीमध्ये कंपनीचे योगदान पात्र कर्मचाऱ्यांच्या वेतनाच्या निश्चित केलेल्या टक्केवारीनुसार, सर्व ग्रुप कंपन्यासाठी स्थगित केलेल्या एक वेगळ्या विश्वस्त निधीत जमा होते. ते अंशदान कंपनीच्या नफा व तोटा पत्रकात आकारले जाते. यामध्ये जर शासनाने विनिर्देशित केलेल्या किमान परतावा दराच्या आधारे तूट झाल्यास त्याचा भरणा कंपनी करील आणि तो नफा-तोटा पत्रकात आकारला जाईल.

कंपनी या योजनांचे देय अंशदान योजनांच्या नियमात निर्दिष्ट दराने करते.

(२) उपदान व रजारोखीकरण

दिर्घ मुदतीचे व्याख्यांकित कर्मचारी लाभ रोखीकरण, उपदान यांची निश्चिती स्वतंत्र विमागणितीतज्ञ यांनी वर्षानिहाय केलेल्या विमागणिती मुल्यांकनानुसार केली जाते. त्यासाठी प्रोजेक्टेड युनीट क्रेडीट मेथड वापरली जाते. रजा रोखीकरण व उपदान या प्रकरणी निश्चित केलेल्या दायित्वाचा निधी नसतो.

उपदान

अ) निव्वळ व्याख्यांकित लाभ (मत्ता) दायित्वामधील स्थानांतरण

निव्वळ व्याख्यांकित लाभ (मत्ता), दायित्व आणि त्यांचे भाग यातील सुरवातीच्या आणि शेवटच्या शिल्लकांचे मेळ पुढील त्तक्त्यात दर्शविला आहे.

निश्चित लाभ दायित्व (₹ कोटीत)

	व्याख्यांकित लाभ बंधन	
तपशील	**३१.०३.२०२०**	**३१.०३.२०१९**
आरंभीची शिल्लक	५३६.७०	५८१.०९
नफा किंवा तोटा यात समाविष्ट व्याज खर्च	४१.६५	४५.२१
चालू सेवा खर्च	२४.४५	२४.३१
मागील सेवा खर्च	-	-
व्याज खर्च (उत्पन्न)		
	६०२.८०	**६५०.६१**
इतर सर्वकष उत्पन्नात समाविष्ट		
पूर्नमोजणी केलेले तोटा (प्राप्ती)		
विमा गणिती तोटा (प्राप्ती) खालील बाबींपासून		
लोकसंख्या गृहिते		
वित्तीय गृहिते	३३.३८	०.५५
अनुभव समायोजन	१३०.९४	०.१८
नियोजन मत्तांचा परतावा (व्याज उत्पन्न वगळून)		
	१६४.३२	**०.७४**
इतर		
मालकाने भरलेले अंशदान		
दिलेले लाभ	(१०६.०३)	(११४.६५)
अखेरची शिल्लक	६६१.०८	५३६.७०
प्रतिनिधित्व केलेले		
निव्वळ व्याख्यांकित लाभ - मत्ता		
निव्वळ व्याख्यांकित लाभ - दायित्व	६६१.०८	५३६.७०
एकूण	**६६१.०८**	**५३६.७०**

ब) व्याख्यांकित लाभ बंधने

१. विमागणिती गृहिते

भविष्यातील मृत्यूदरासंबंधीची गृहिते प्रसिद्ध झालेली आकडेवारी आणि मृत्यू विषयक तत्वे यावर आधारीत आहेत. सध्याची दिर्घायुष्यता यामध्ये व्याख्यांकिंत लाभ बंधने यांचे अहवाल तारखेचे मुल्य खालीलप्रमाणे आहे.

तपशील	३१.०३.२०२०	३१.०३.२०१९
सवलत दर	६.८७ टक्के	७.७६ टक्के
वेतन वृद्धी दर	५.०० टक्के	५.०० टक्के
नोकरी दरम्यान मृत्यू दर	भारतीय आश्वसित जीवन मृत्यू प्रमाण (२००६-०८)	भारतीय आश्वसित जीवन मृत्यू प्रमाण (२००६-०८)

२. सूक्ष्मभेद गृहिता विश्लेषण

संबंधित विमा गणिती गृहितांमध्ये अहवाल तारखेला होऊ शकणाऱ्या बदलांचा व्याख्यांकित लाभ बंधनांच्या रकमांवर जे योग्य परिणाम झाले असते ते खाली दर्शविले आहेत. या तारखेला इतर गृहिते स्थिर आहेत असे धरले आहे

(₹ कोटीत)

तपशील	३१ मार्च २०२०		३१ मार्च २०१९	
	वाढ	घट	वाढ	घट
सवलत दर (०.०५ टक्के स्थलांतर)	(१८.७५)	२०.०८	(१३.३८)	१४.२६
भविष्यातील वेतनवाढ (०.०५ टक्के स्थलांतर)	२०.३५	(१९.१६)	१४.५८	(१३.७९)
कर्मचारी उलाढाल (०.०५ टक्के स्थलांतर)	२.८२	(२.९९)	२.९९	(३.१६)

जरी हे विश्लेषण या योजनेतील अपेक्षित रोख प्रवाहाचे पूर्ण वाटप विचारात घेत नसले तरी ते दर्शविलेल्या गृहितांची संवेदनशीलता अंदाजित स्वरूपात निश्चितपणे पुरविते.

३. व्याख्यांकित लाभ बंधनातील परिपक्कवतेच्या संख्येचे विश्लेषण

अहवाल तारखेनंतरच्या भविष्यातील वर्षात देय होऊ शकतील असे व्याख्यांकित लाभ

(₹ कोटीत)

तपशील	३१ मार्च २०२०	३१ मार्च २०१९
नंतरच्या १ ल्या वर्षात	१३२.७२	१११.२९
नंतरच्या २ ऱ्या वर्षात	५७.९१	५७.३६
नंतरच्या ३ ऱ्या वर्षात	८०.६२	७४.०६
नंतरच्या ४ थ्या वर्षात	६७.९०	६२.०१
नंतरच्या ५ व्या वर्षात	५८.६५	५२.८६
६ ते १० वर्षांची बेरीज	२२४.५१	१८७.०२
११ व त्यावरील वर्षाची बेरीज	५११.८२	३९१.९१

रजा रोखीकरण

अ) निव्वळ व्याख्यांकित लाभ (मत्ता) दायित्व यातील स्थलांतर

निव्वळ व्याख्यांकित लाभ (मत्ता) दायित्व आणि त्यांचे घटक यांचे आरंभीच्या शिल्लकीपासून अखेरच्या शिलकीचा मेळ खालील तक्त्यात दिला आहे.

परिभाषित लाभ बंधन

(₹ कोटीत)

तपशील	३१ मार्च २०२०	३१ मार्च २०१९
आरंभीची शिल्लक	५२६.४१	५६०.५१
नफा किंवा तोटा यात समाविष्ट (व्याज खर्च)	४०.८५	४३.६१

चालू सेवा खर्च	१२.५४	११.९१
मागील सेवा खर्च		
व्याज खर्च (उत्पन्न)		
	५७९.७९	**६१६.०३**
पूनर्मोजणी केलेले तोटा (प्राप्ती)		
खालील बाबींपासून विमा गणिती तोटा (प्राप्ती):		
लोकसंख्या गृहिते		
वित्तीय गृहिते	३७.८०	०.६२
अनुभव समायोजन	१५३.११	१७.२९
नियोजन मत्ताचा परतावा (व्याज उत्पन्न वगळून)		
	१९०.९१	**१७.९०**
इतर		
मालकाने भरलेले अंशदान		
दिलेले लाभ	(८८.७१)	(१०७.५३)
अखेरची शिल्लक	**६८१.९९**	**५२६.४१**
प्रतिनिधित्व केलेले		
निव्वळ व्याख्यांकित लाभ - मत्ता		
निव्वळ व्याख्यांकित लाभ - दायित्व	६८१.९९	५२६.४१
एकूण	**६८१.९९**	**५२६.४१**

ब) व्याख्यांकित लाभ बंधने

१. विमागणिती गृहिते

अहवालाच्या तारखेला खालील प्रधान गृहिते होती. (वेटेड ॲव्हरेज म्हणून दर्शविली आहेत)

(₹ कोटीत)

तपशील	३१.०३.२०२०	३१.०३.२०१९
सवलत दर	६.८७ टक्के	७.७६ टक्के
वेतन वृद्धी दर	५.०० टक्के	५.०० टक्के
नोकरी दरम्यान मृत्यू दर	भारतीय सरासरी जीवन मृत्यू प्रमाण (२००६-०८)	भारतीय सरासरी जीवन मृत्यू प्रमाण (२००६-०८)

२) कंपनीच्या भविष्य निर्वाह निधीचे संचालन ''महाराष्ट्र राज्य वीज निर्मिती कंपनी लिमिटेड कर्मचारी भविष्य निर्वाह निधी विश्वस्त संस्था'' (विश्वस्त) यांचे मार्फत केले जाते. पात्र कर्मचाऱ्यांना या भविष्य निर्वाह निधीतून लाभ मिळतात. या योजनेचे संरक्षण प्राप्त कर्मचाऱ्यांच्या मासिक वेतनाच्या विनिर्देशित केलेल्या टक्केवारीच्या समान एवढे अंशदान दरमहा कर्मचारी आणि कंपनी या दोघांतर्फे या भविष्य निर्वाह निधीमध्ये केले जाते. या विश्वस्तांकडून लाभधारकांना दरवर्षी शासनाकडून अधिसूचित केलेल्या दराने किमान व्याज देय असते. ट्रस्टच्या गुंतवणूकचा परवाना आणि अधिसूचित व्याज दर यामध्ये काही तूट झाली तर ती भरून काढण्याचे कंपनीवर बंधन असते. (यावर्षी गुंतवणूकीचे बाजारमूल्य हे ट्रस्टच्या अंशदान दायित्वापेक्षा कमी असल्याने त्यासंबंधी नफा व तोटा पत्रकात या कारणास्तव मान्य केलेले दायित्व ₹ १.२१ निरंक आहे. (मागील वर्षी निरंक ₹ होते.))

नियोजन मत्तांचे वर्णन

(₹ कोटीत)

तपशील	३१.०३.२०२०	३१.०३.२०१९
श्रेणी - १ (अ) भारत सरकार	८.१९ टक्के	८.३७ टक्के
श्रेणी - १ (अ) एस डी एल	२८.९८ टक्के	२७.८९ टक्के
श्रेणी - १ (ब)	६.९९ टक्के	४.८१ टक्के
श्रेणी - २ (अ)	२७.६४ टक्के	३०.३७ टक्के
श्रेणी - २ (ब)	२.१२ टक्के	१.९० टक्के
श्रेणी - ४ (क)	२.३७ टक्के	१.६६ टक्के
विशेष ठेव योजना	२३.७० टक्के	२४.९९ टक्के

टिपा क्र ३०

(₹ कोटीत)

भांडवल / शासकिय अनुदान	
३१.०३.२०१८ रोजी	**६१.८९**
वित्तीय वर्ष २०१८-१९ दरम्यान प्राप्त	२९.२५
वजा: मत्ता व खर्चात समायोजित अनुदान	७६.८१
वजा: वित्तीय वर्ष २०१८-२०१९ मध्ये कर्जफेड केलेले शासकिय अनुदान	०.४८
३१.०३.२०१९ रोजी	**१३.८५**
वित्तीय वर्ष २०१९-२० दरम्यान प्राप्त	०.२२
वजा: मत्ता व खर्चात समायोजित अनुदान	०.५०
वजा: वित्तीय वर्ष २०१९-२०२० मध्ये कर्जफेड केलेले शासकिय अनुदान	०.४७
३१.०३.२०२० रोजी	**१३.१०**

तपशील	३१.०३.२०२० रोजी	३१.०३.२०१९ रोजी
चालू	०.४७	०.४८
चालू नसलेले	१२.६३	१३.३७
एकूण	१३.१०	१३.८५

पोफळी जलविद्युत निर्मिती केंद्र येथील मालमत्ता, कारखाना आणि साधने यांचे काही भाग खरेदी करण्यासाठी शासकिय अनुदान मिळाले. त्यांचे लेखे, शासकीय अनुदान असे केले आणि असा मत्तांचे उपयुक्त आयुष्य वर्षे याप्रमाणे कर्जफेड करण्यात येते. या अनुदानाच्या संलग्न अशी कोणतीही अट किंवा आकस्मिकता पूर्ण करण्याचे राहिलेले नाही. याशिवाय या वर्षात कंपनीला ₹ ०.२२ कोटी (मागील वर्षी ₹ २९.२५ कोटी) मिळाले.

टिपा क्र ३१ विकसित होणाऱ्या अमूर्त मत्ता

(₹ कोटीत)

तपशील	३१.०३.२०२० रोजी	३१.०३.२०१९ रोजी
आरंभीची शिल्लक	१३३.७६	१३२.५५
वर्षातील भर	०.१७	१.२१

खर्चाचे स्वरूपाचे स्पष्टिकरण		
कमी केलेली उलट फिरविणे (आकारणे)		
परकिय चलनातील फरक		
अखेरची शिल्लक	१३३.९३	१३३.७६
कंपनीने गारे पालमा, छत्तीसगढ येथील कोळसा खाण विकसित करण्याचे हक्क मिळविले आहेत आणि या हेतूसाठी खाण विकासक नियुक्त करण्याची प्रक्रिया चालू आहे.		

टिपा क्र ३२ संबंधित संस्थामधील गुंतवणूकी (₹ कोटीत)

व्यवहाराचा तपशील	महागूज	धोपावे	महाजेम्स	युसीएम	औरंगाबाद	सीकेडीआरएल
३१.०३.२०१८ रोजी						
- समभागात गुंतवणूकी	०.०३	०.०५	०.०५	०.०३	०	०.५२
- समभागात समकक्ष गुंतवणूकी	३४.७२	६.२७	१.०३	०.२८	४.८५	
वर्षभरात समभाग समकक्ष गुंतवणूक	**१.६८**	**(०.०९)**	**०.४३**	**०.१९**	-	-
३१.०३.२०१९ रोजी						
- समभागात गुंतवणूकी	०.०३	०.०५	०.०५	०.०३		०.५२
- समभागात समकक्ष गुंतवणूकी	३६.४०	६.१८	१.४६	०.४६	४.८५	
वर्षभरात समभाग गुंतवणूक	-	-	-	-	-	-
वर्षभरात समभाग समकक्ष गुंतवणूक	**१.१५**	**०.००**	**०.०७**	-	-	-
३१.०३.२०२० रोजी						
- समभागात गुंतवणूकी	०.०३	०.०५	०.०५	०.०३		०.५२
- समभागात समकक्ष गुंतवणूकी	३७.५५	६.१९	१.५३	०.४६	४.८५	

टिपा क्र. ३३ प्रतिभूतीसाठी गहाण ठेवलेल्या मत्ता

चालू किंवा चालू नसलेल्या कर्जासाठीच्या प्रतिभूती म्हणून/गहाण ठेवलेल्या मत्तांनी रक्कम खालीलप्रमाणे आहेत

(₹ कोटीत)

तपशील	३१.०३.२०२० रोजी	३१.०३.२०१९ रोजी
चालू नसलेल्या कर्जासाठी निर्माण केलेल्या प्रतिभूती		
मत्ता, कारखाना व साधन - भाडेपट्टीच्या जमिनी वगळून	३५,१९२.८७	३७,२७६.२८
चालू कर्जासाठी निर्माण केलेल्या प्रतिभूती		
१) वस्तूमाल सूची	१,७६३.०३	१,४१७.९०
२) व्यापारी येणी	१७,९३०.६६	१३,५५१.३५
प्रतिभूती म्हणून ठेवलेल्या एकूण मत्ता	**१९,६९३.६९**	**१४,९६९.२४**

टिपा क्र.: ३४

चालू वित्तीय वर्ष २०१९-२० दरम्यान, सौर विक्रीसाठी केंद्र सरकारकडून महसुली मिळालेल्या अर्थ सहाय्याची रक्कम ₹ ०.९२ कोटी (२०१८-१९: ₹ १.४७ कोटी) यांचे लेखे केले आहेत.

टिपा क्र.: ३५

आंतर कंपनी व्यवहारांचा मेळ सतत चालू तत्वानुसार केला जातो. मात्र वर्षा अखेरच्या शिलकी या ज्यांचे मोठे परिणाम होणार नाहीत अशा प्रकारे कायम मेळ करणे यांच्या अधीन आहेत.

टिपा क्र.: ३६

सूक्ष्म व लघू उद्योजक ज्या मर्यादेत निश्चित केले त्यानुसार त्यांच्या थकीत रकमा आणि जर ताळेबंद तारखेपर्यंत त्यावर काही व्याज असेल तर ते समाविष्ट करून, ते प्रकट केले आहे आणि त्यावर लेखापरिक्षकानी विश्वास ठेवला आहे.

(₹ कोटीत)

अनु क्र.	तपशील	२०१९-२०	२०१८-१९
१	सूक्ष्म लघू व मध्यम उद्योग विकास कायद्या अंतर्गत पूरवठादारांना देय असलेल्या रकमा ३१/०३/२० रोजी		
	- मुद्दल	०.०३	०.१२
	- व्याज	०.००	०.००
२	सूक्ष्म लघू व मध्यम उद्योग विकास कायद्यानुसार ''पूरवठादारांना'' त्या या वित्तीय वर्ष मध्ये निश्चित केलेल्या तारखेनंतर २०१८-१९ मध्ये दिलेल्या रकमा (त्या चालू वर्षीच्या किंवा मागील वर्षाच्या आहेत किंवा कसे याचा संबंध नाही)		
	- मुद्दल	-	
	- व्याज	-	-
३	चालू वर्षी यापूर्वीच दिलेल्या (सव्याज किंवा व्याजाचा काही भाग यासंह) मुद्दलावर देय असलेले व्याज विलंबाने मुद्दल दिल्यामुळे देय झालेली व्याजाची रक्कम	१.५५	--
४	लेखा वर्षाच्या अखेरीस उपर्जित झालेली आणि देणे प्रलंबित असलेली रक्कम	०.४३	०.४३
५	व्याजाची थकीत व देय असलेली परंतु मागील वर्षानंतर पुढे केलेली रक्कम	०.३५	१.४७

टिपा क्र. ३७ संबंधित संस्था / पक्षाबाबतची प्रकटने

अ) संबंधित संस्था/पक्षाची नावे आणि नातेसंबंध

१. सूत्रधारी संस्था

- मे. मराविमं सूत्रधारी कंपनी लिमिटेड्

२. सहयोगी संस्था

- मे. युसीएम कंपनी लिमिटेड
- मे. छत्तीसगड कटघोरा डोंगरगढ रेल्वे लिमिटेड

३. उपकंपन्या

- मे. धोपावे कोस्टल पॉवर लिमिटेड
- मे. महाजेनको ॲश मॅनेजमेंट सर्विसेस लिमिटेड
- मे. महागूज कोलायरीज लिमिटेड

४. सहोदर उपकंपन्या

- मे. महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कंपनी लिमिटेड
- मे. महाराष्ट्र राज्य विद्युत पारेषण कंपनी लिमिटेड

ब) कंपनीचे भारतीय लेखामानक २४ ला अनुसरून खालील शासन संबंधित संस्थाविषयीचे प्रकटन केलेले नाही.

१. सहयोगी संस्था

- मे. युसीएम कंपनी लिमिटेड
- मे. छत्तीसगढ कटघोरा डोंगरगढ रेल्वे तिमिटेड

२. उपकंपन्या

- मे. थोपावे कोस्टल पॉवर लिमिटेड
- मे. महाजेनको ॲश मॅनेजमेंट सर्विसेस लिमिटेड
- मे. महागूज कोलायरीज लिमिटेड

३. सहोदर उपकंपन्या

- मे. महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कंपनी लिमिटेड
- मे. महाराष्ट्र राज्य विद्युत पारेषण कंपनी लिमिटेड

४. व्यवस्थापनातील महत्वाची पदे धारणकर्त्या व्यक्ती व त्यांचा कार्यकाल

अनु. क्र	पदनाम	व्यवस्थापनातील महत्वाच्या पदावरील व्यक्तीचे नाव	कार्यकाळ
१	अध्यक्ष व व्यवस्थापकीय संचालक	श्री. अरविंद सिंह	२४.१२.२०१८ ते ०५.११.२०१९
२	अध्यक्ष व व्यवस्थापकीय संचालक	श्री. संजीव कुमार	०५.११.२०१९ ते १६.०१.२०२०
३	अध्यक्ष व व्यवस्थापकीय संचालक	श्रीमती शैला ए.	१६.०१.२०२०
४	संचालक (खाणकार्य)	श्री, पी. व्ही. जाधव	०१.०६.२०१९
५	संचालक (प्रवर्तने)	श्री. चंद्रकांत थोटवे	१९.०९.२०१६
६	संचालक (वित्त)	श्री. एस. जे. आंबेरकर	११.०८.२०१७
७	संचालक (प्रकल्प)	श्री. व्ही. थंगपांडीयन	१०.०४.२०१९
८	कंपनी सचिव	श्री. राहुल दुबे	१७-०१-२००६

५. अकार्यकारी संचालक

अनु. क्र	पदनाम	व्यवस्थापनातील महत्वाच्या पदावरील व्यक्तीचे नाव	कार्यकाळ
१	संचालक	श्री. विश्वास पाठक	२१.०७.२०१५ ते ०८.०१.२०२०
२	संचालक	श्रीमती जुईली वाघ	१५.०६.२०१८ ते ३१.०३.२०२०

क. व्यवस्थापनातील महत्वाच्या व्यक्तींना दिलेले परिश्रमिक (₹ कोटीत)

अनु. क्र	संबंधित व्यक्तींची नाव	संबंधाचे स्वरूप	२०१९-२०	२०१८-१९
१	श्री. बिपीन श्रीमाळी	अध्यक्ष व व्यवस्थापकीय संचालक	०.१६	०.२९
२	श्रीमती शैला ए.	अध्यक्ष व व्यवस्थापकीय संचालक	०.०७	-
३	श्री. चंद्रकांत थोटवे	संचालक (प्रवर्तने)	०.५१	०.३५

४	श्री. व्ही. थंगपांडीयन	संचालक (प्रकल्प)	०.३४	
५	श्री. विकास जयदेव	संचालक (प्रकल्प)	०.१९	०.३४
६	श्री. श्याम वर्धने	संचालक (खाणकार्य)		०.११
७	श्री. पी. व्ही. जाधव	संचालक (खाणकार्य)	०.२०	
८	श्री. संतोष आंबेरकर	संचालक (वित्त)	०.५०	०.३१
व्यवस्थापनातील महत्वाच्या पदावरील व्यक्तींचे परिश्रमिक				
१	श्री. ए. आर. नंदनवार	कार्यकारी संचालक	-	०.०१
२	श्री. विनोद बोंद्रे	कार्यकारी संचालक (मा.स.)	०.१२	०.१८
३	श्री. बी. वाय. मंता	कार्यकारी संचालक (मा.स.)	०.१८	
४	श्री. राजू बुरडे	कार्यकारी संचालक	०.१६	०.२८
५	श्री. कैलास चिरूटकर	कार्यकारी संचालक	०.३३	०.२८
६	श्री. सतीश चावरे	कार्यकारी संचालक		०.२७
७	श्री. नितीन चांदूरकर	कार्यकारी संचालक	०.३२	०.२६
८	श्री. संजय मुरूडकर	कार्यकारी संचालक	०.२५	
९	श्री. राहुल दुबे	कंपनी सचिव	०.२९	०.२५
भारतीय लेखा मानक - १९ कर्मचारी लाभ - या मानकानुसार वित्तीय विवरण पत्रकात मान्यता दिलेले, नोकरी नंतरचे लाभ आणि इतर दिर्घ मुदतीचे लाभ भारतीय व्यवस्थापनातील महत्वाच्या पदावरील व्यक्ती पात्र आहेत. सदर कर्मचारी लाभ हे विमागणिती मूल्यांकनाप्रमाणे एकत्रित रकमेत दिले जात असल्याने त्यांचा समावेश वरील माहितीची केलेला नाही.				

ड. अकार्यकारी संचालकाना बैठक उपस्थिती शुल्क (₹ कोटीत)

बैठकांचा तपशील	श्रीमती जुईली वाघ	श्री. विश्वास पाठक
मंडळ बैठका	०.००४७	०.००३५
लेखापरिक्षण समितीच्या बैठका	-	०.००२४
एकूण उपस्थितीचे शूल्क	**०.००४७**	**०.००५९**

टिपा क्र.: ३८

भारतीय लेखा मानक २७-स्वतंत्र विवरण पत्रके याच्या अनुपालनासाठी आवश्यक माहिती खालील तक्त्यात दिलेली आहे.

(₹ कोटीत)

तपशील	कंपनीचा देश	गुंतवणूकीचा स्वरूप	मालकीची हिताची टक्केवारी	
			३१.०३.२० रोजी	३१.०३.१९ रोजी
में. महागूज कोलावरीज लिमिटेड	भारत	उपकंपनी	६०.०० टक्के	६०.०० टक्के
में. थोपावे कोस्टल पॉवर लिमिटेड	भारत	उपकंपनी	१००.०० टक्के	१००.०० टक्के
में. महाजेनको अॅश मॅनेजमेंट लिमिटेड	भारत	उपकंपनी	१००.०० टक्के	१००.०० टक्के
में. यू सी एम कोल कंपनी लिमिटेड	भारत	सहयोगी कंपनी	१८.७५ टक्के	१८.७५ टक्के
में. छत्तीसगढ कटघोरा डोंगरगढ रेल्वे लिमिटेड	भारत	सहयोगी	२६.०० टक्के	२६.०० टक्के

टिपा क्र. ३९

खालील सहयोगी उपकंपन्या यांचे निव्वळ मोल कमी झाले, त्यामुळे व्यवस्थापनाने त्यांच्या गुंतवणुकीचे मुल्य कमी करण्याचा विचार केला आणि त्यानुसार लेखावह्यात तरतूद करण्यात आली आहे.

(₹ कोटीत)

तपशील	गुंतवणूक अग्रीमासह	कमी करण्याची तरतूद
मे. महागूज कोलायरीज लिमिटेड	३७.५८	३७.५८
मे. यू सी एम कोल कंपनी लिमिटेड	०.४९	०.४९
मे. थोपावे कोस्टल पॉवर लिमिटेड	६.२४	६.२४

टिपा क्र. ४०

महानिर्मितीच्या सहोदर कंपन्यासोबत वित्तीय वर्षाअखेरच्या व्यापारी येण्या व्यतिरिक्त अन्य थकीत शिलकी. (₹ कोटीत)

तपशील	३१.०३.२० रोजी	३१.०३.१९ रोजी
महावितरणला देय	५४४.२२	५०५.९७
महापारेषण कडून येणे	२.२८	२.२१

टिपा क्र. ४०(अ) संबंधित संस्थांकडून व्यापारी येणी (₹ कोटीत

तपशील	३१.०३.२० रोजी	३१.०३.१९ रोजी
महावितरण	१७,८२०.४९	१३,४४३.०७
महापारेषण	१२८.८३	१२२.२३

टिपा क्र. ४१ कंपनीची सामाजिक जबाबदारी

या वर्षभरात कंपनीने कंपन्यांची सामाजिक जबाबदारी अंतर्गत ₹ ३.४७ कोटी (मागील वर्षी ₹ ३.११ कोटी) खालीलप्रमाणे खर्च केले.

(₹ कोटीत)

अनु. क्र	खर्चाचे लेखाशीर्षक	२०१९-२०	२०१८-१९
१	सामाजिक विकास व कल्याण खर्च	०.५४	०.०८
२	मृत्यू, भरपाई आणि सुरक्षा रक्षकांना विमा वेतन	२.७८	२.४५
३	छत्तीसगढ रायगड येथील चक्रधर समारोह २०१८ येथे देणगी	०.०१	०.०१
४	शिक्षकांना सीएसआर मानधन (गारे पालमा)	०.१५	
५	पिण्याचे पाणी पुरविणे, बांधकाम, ट्युबबेल, हातपंप दुरूस्ती इत्यादी	-	०.२२
६	बांधकाम/रस्ते सुधारणे. कुंपणाच्या भिंती, आर सी. सी ड्रेनेज इत्यादी	-	०.३५
	एकूण	३.४७	३.११

टिपा क्र. ४२ आकस्मिक दायित्वे आणि बांधिलकी

(₹ कोटीत)

अ. क्र.	आकस्मिक दायित्वे	३१.०३.२० रोजी	३१.०३.१९ रोजी
१	महानिर्मिती कंपनीला पुढील दायित्वे असु शकतात. एस इ सी एल, डब्ल्यु सी एल आणि एस सी सी एल यांची व्याजाची मागणी रक्कम ₹ ९६५.२६ कोटी (मा.वर्षी ₹ ७०४.२५ कोटी). अधिक कालावधीचा प्रोत्साहन भत्ता ₹ ७०४.२२ कोटी (मा.वर्षी ₹ ६८१.९० कोटी) आणि कमी उचल केल्याबद्दल डब्ल्यु सी एल ची ₹ ९८३.३४ कोटी (मा.वर्षी ₹ ५५९.८४ कोटी) अधिक डब्ल्यु सी एल दंडाचा दावा ₹ २९.६२ कोटी अधिक डब्ल्यु सी एलची वित्तदर्शन केलेल्या खाणीसाठी ₹ ३६२.७२ कोटी. एकूण आकस्मिक दायित्व ₹ ३०४५.१६ कोटी. (मा.वर्षी ₹ १९७५.६१ कोटी)	३,०४५.१६	१,९७५.६१
२	परळी युनीट-८ प्रकाशाची स्थापत्य कामे, पुरवठा उभारणी, परिक्षणे आणि कार्यान्वयन करणे यासाठीच्या चळेजच्या कंत्राटाबाबत मे. सुनिल हायटेक इंजि. लि. नागपूर आणि महानिर्मिती कंपनी यांच्यातील विविध वादापोटी ₹ ९५३.८६ कोटी आकस्मिक दायित्व असू शकते.	९५३.८६	-
३	महालक्ष्मी इन्फ्रा प्रोजेक्ट दि. कोल्हापूर या कंपनीचे आकस्मिक दायित्वे ₹ २४८.३१ कोटी अधिक व्याजाचे ₹ ४५ कोटी एकूण ₹ २९३.०१ कोटींचे आकस्मिक दायित्व उद्भवू शकते. (मा.वर्षी ₹ २१०.४३ कोटी अधिक व्याजाचे ₹ ३७.८८ कोटी एकूण ₹ २४८.३१ कोटी). याचा संबंध आर सी सी (लोवर) मून बॅरेजचे बांधकाम आणि संलग्न कामे म्हणजे रेडीयम गेट्स, स्टॉप लॉग गेट, गोलीएथ क्रेन आणि रोप ड्रम हाईट्स इ. चे उत्पादन, पुरवठा, उभारणी, परिक्षण आणि कार्यान्वयन करणे, या कामांशी आहे. या कंपनीला लवादाने ज्यावर रकमेंचा आधार असलेल्या मागण्या सादर करण्यास सांगितले होते. त्यावर लवाद संस्थेचे सदस्य, निविदांच्या अटीनुसार निर्णय करू शकतील. लवाद २०-११-२०१४ रोजी, एकमेव लवाद सदस्य श्री. एस.पी. कुडूरकर यांनी ₹ ५६ कोटी देण्याचा निर्णय दिला. या निर्णयाला उच्च न्यायालयात आव्हान देण्यात आले. (क. ओ एस ए आर बी पी /४६६/२०१५) दावेदाराने अर्ज दाखल केला आहे. (अर्ज क्र. ५२६०/२०१५).महानिर्मितीने श्री. एस. आर. नागोरकर या नवीन अधिकाऱ्यांना नियुक्त केले. मा. मुंबई उच्च न्यायालयाने श्री. ठाकूर यांना एकमेव लवादाधिरिरी नियुक्त केले.	२९३.०१	२४८.३१
४	जादा पाणी आकार आणि आस्थापना आकार यासाठी जलसिंचन विभागाची आकस्मिक दायित्व ₹ २,७७,६४,६६,७९९/- इतके आहे. (मा. वर्षी ₹ २,६७,४१,७०,६८०/-) (जादा पाणी आकार ₹ ९३,१९,६६,७९९ + आस्थापन आकार ₹ १,८४,४५,००,०००/-)	२७७.६५	२६७.४२

५	महानिर्मिती आणि मे. टाटा प्रकल्प लि. यांच्यातील वाद लवादाकडे आहे. तो भुसावळ २×५०० मे. वॅ. प्रकल्पासंबंधी आहे. मे. टाटा यांनी दीर्घ कालाचा खर्च. बँक हमी आकार कार्यक्षमता हमीच्या परिक्षणानुसार पैसे देणे आणि बँक गॅरेंटीची जादा रक्कम आकारणी तसेच महानिर्मितीने केलेली वसूली चुकीची असल्याबद्दल आहेत. तसेच जादा काम व कंत्राटाच्या कामगिरीसाठी बँक गॅरंटी परत करण्याची मागणी केली आहे. एकूण परत करावयाची बँक हमी - ₹ १८९,००,००,०००/- एकूण दाव्याची रक्कम - ₹ ११८,१२,०८,९७६/- एकूण मागणी केलेले व्याज - ₹ ७९,३३,५४,१८५/- (११८,१२,०८,९७६ + ७९,३३,५४,१८५ + = १९७,४५,६३,१६१)	१९७.४६	१९७.४६
६	वॉशरी ऑपरेटर यांनी केलेल्या प्रतिदाव्याचे महानिर्मितीवर आकस्मिक दायित्व ₹ १२९.०२ कोटी (मा.वर्षी. ₹ ९५.१८ कोटी) उद्भवू शकते.	१२९.०२	९५.१८
७	न्या. श्री. व्ही.जी.पळशीकर यांचेकडे लवाद क्र. ए.बी.एन/सी/क्र/६३/२०१४ एकमेव लवाद न्यायाधीश, ॲड. राठोड एशियन नॅचरल रिसोर्सेस लि. (पूर्वीची मेसर्स भाटीया इंटरनॅशनल लि. इंदूर) विरूद्ध महानिर्मिती, मुख्य प्रलंबित विषय रेल्वे मालवाहतूक आकारातील बदल आणि १६ रेफ्री सँपल्स आणि विविध कारणांचे आयात कोळसा संबंधने मधील दावे आहेत. मे. एशियन नॅचरल रिसोर्सेस लिमिटेड यांनी प्रलंबित पैशांसाठी लवादाकडे विनंती केली. त्या वर्ष २०१०-११ मध्ये परदेशातून पूरवलेला अखाद्य वापराचा (बाष्प) कोळसा नाशिक. भुसावळ, खापरखेडा आणि चंद्रपूर औ. वि. केंद्रांना पुरविण्याचा कंत्राट घेतला होता. एकमेव लवादाधिकारी न्या. व्ही. जी. पळशीकर (सेवानिवृत्त) यांची दोन्ही बाजूच्या संमतीने १७.०४.२०१४ रोजी नियुक्ती झाली. दावे व प्रतिदावे दाखल करण्यात आले. सुनावणीची प्रक्रीया चालू आहे. दाव्याची रक्कम ₹ १२७.४५ कोटी (मा. वर्षी ₹ १२७.४८ कोटी)(एफएलसी)	१२७.४५	१२७.४८
८	आकस्मिक दायित्वे सूमारे ₹ १०३.२० कोटी (मा.वर्षी ₹ १०३.२० कोटी) जलसिचंन विभागाने, रत्नागिरी पॉवर ॲण्ड गॅस कंपनीला, शिराळ पंप हाऊस मधून दिलेला पाण्यासाठी.	१०३.२०	१०३.२०
९	कंपनीच्या विरोधाला इतर संकीर्ण दावे - मात्र त्यांना कर्ज अशी मान्यता नाही.	२५१.९४	४३७.९१
१०	कंपनीने मे. काही रकमांचा भरणा न केल्याचे आकस्मिक दावे आहेत. (बांधकाम व रचना कामगार कल्याण उपकर अधिनियम) याप्रमाणे नवीन प्रकल्पांच्या बांधकामावरील बीओसीडब्ल्यु सेस - १ टक्के दराने देणे आहे. हे नवे प्रकल्प असे - कोराडी ३×६०० मे.वॅ, चंद्रपूर महा औ.वि.केंद्र २×५०० मे.वॅ, आणि परळी १×२५० मे.वॅ,	शोध सुरू आहे	
	एकूण दावे	**५,३७८.७४**	**३,४५२.५७**
	कंपनीच्या मते वादग्रस्त व थकीत कराच्या मागण्या	१५२.४०	३१.५६
	कंपनीने विस्तृत केलेल्या हमी	१,४२५.९२	८७४.२८
	एकूण आकस्मित दायित्वे	**६,९५७.०६**	**४,३५८.४१**

२ भांडवली बांधिलकी

अ)	भांडवली खात्यात कार्यवाही करावयाची असलेल्या आणि तरतूद नसलेल्या कंत्राटाची अंदाजे किंमत	८३१.०८	१,१०७.३६

३. महत्वाच्या इतर बांधिलकी

अ) महानिर्मिती कंपनीने निर्माण केलेल्या वीज विक्रीसाठी महावितरण या कंपनी सोबत करार केला आहे आणि जर हा करार मधेच खंडीत केला नाही किंवा त्यांची मुदत वाढविली नाही तर तो पंचवीस वर्षे अंमलात राहील.

ब) फ्लाय ॲश विक्री/विल्हेवाटीसाठी महानिर्मितीने मेसर्स अल्ट्राटेक सिमेंट लि. यांचे सोबत वित्तीय वर्ष २०२३-२४ पर्यतचा १५ वर्ष दीर्घ मुदतीचा करार केला आहे/आदेश दिला आहे.

क) कंपनीला ५२.५३७ दशलक्ष मेट्रीक टन कोळशासाठी कोल लिंकेज मिळाले आहे. (यामध्ये ब्रीज लिंकेज व सामंजस्य करार समाविष्ट आहे) त्यानुसार - कोळसा कंपन्याकडून प्रचलीत बाजारभावाने कोळसा घेण्यास बांधील आहे.

ड) कंपनीने गॅस कार्पोरेशन ऑफ इंडिया लि. सोबत दि.५.७.२०२१ पर्यंत ३.५ एम एम एस सी एम डी गॅस खरेदी व वाहतूकीचा करार केला.

४. आकस्मिक मत्ता:

१. महानिर्मिती कंपनीने वीज खरेदी करारानुसार महावितरण कंपनीला विलंब भरणा अधीभार लावला. या अधिभाराची रक्कम ₹३७२५ कोटी याला महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोगाने दर बाह्य उत्पन्न मानले आणि महानिर्मितीची वार्षिक महसूलीची आवश्यकता वित्तीय वर्ष २०१०-२०११ ते २०१५-१६ या कालखंडासाठी कमी केली. या विरोधात कंपनीने अपील न्यायाधिकरणाकडे या कार्यपद्धतीत बदल अपील दाखल केले होते. पण ते फेटाळण्यात आले. आता सदर प्रकरण मा. सर्वोच्च न्यायालयात प्रलंबित आहे. नुकतेच अन्य पारेषण परवानाधारकाच्या यासारख्या प्रकरणात लवादाने निर्णय दिला की, विलंब भरणा आकाराला दर-बाह्य (नॉन टॅरीफ) उत्पन्न मानले जाऊ नये आणि त्यामुळे ते वार्षिक महसूल आवश्यकता मधून वजा करू नये.

या निकालामुळे महानिर्मितीच्या ₹ ३७२५ कोटीची पुनर्स्थापना होण्याची अनुकूलता वाढली आहे. तसा अनुकूल निकाल मिळाला तर महानिर्मितीची मिळकत ₹ ३७२५ कोटी वाढण्याची शक्यता आहे.

२. महनिर्मितीने कोळसा कंपन्या आणि वॉशरीचे संचालक यांचे विरोधात केलेले प्रतिदावे यांना ऋण मानलेले नाही. त्याचा तपशील खालीलप्रमाणे आहे.

अनु. क्र.	तपशील	₹ कोटीत
१	कोळशातील दगडा संबंधीचे दावे	२८.८६
२	एस आर एन दावे	१००.८१
३	व्याजाचे दावे	१,२९८.२०
४	दर्जा कमी होणे	२,२१३.५९
५	कोळसा ओला असणे	१२४.५२
६	अपूरा माल देणे	२,८४१.४३
७	एम ओ यू कडून जादा पुरवठा-अधिक खर्च	१५६.९३
	एकूण	**६,७६४.३४**

३) महानिर्मीतीने तीन संपर्क कंत्राटदार, अनुक्रमे मे. नायर मे. नरेश कुमार आणि मे. करमचंद थापर यांच्या विरोधात ₹ ४०९ कोटीचा भरपाईचा अर्ज एन सी एल ए टी नवी दिल्ली यांचेकडे दाखल केले आहे. श्री. के.के.शर्मा. केस नं ९ टी ०२/२०१८

४) महानिर्मितीने एशियन नॅचरल रिसोर्सेस लि. (पूर्वीच्या भाटीया इंटरनॅशनल लि. इंदूर) यांच्या विरोधात प्रतिदावा दाखल केले आहेत. त्याला कर्ज मानलेले नाही.

तपशील	(₹ कोटीत)
कमी पुरवठ्यामुळे ए एफ सी नामंजूरी	४७.२६
उष्णता दरात वाढ झाल्याने तोटा	२३.०३
साह्यकारी वीज वापर करावा लागल्याने तोटा	२८.५५
माल पाठविण्यातील विलंबासाठी आकार	३.०६५
एकूण	**१०१.९१**

५) महानिर्मितीने मे. सुनील हायटेक इंजि. लि. नागपूर विरोधात विविध कंत्राटांच्या वादांच्या संबंधात प्रतिदावे दाखल केले. हे दावे परळी युनीट ८ प्रकटनाचे स्थापत्य पुरवठा, उभारणी, परिक्षण आणि कार्यान्वयन यासंबंधीचे तसेच प्लांट पॅकेजमधील शिल्लक कामाचे आहेत त्यांचा तपशील असा:

तपशील	(₹ कोटीत
एस एच इ एल ची देय वसूली	२२४.२९
प्रतिवादाने केलेली हानी / तोटा	८१२.४०
आरक्षित रकमेची कॅरिंग कॉस्ट (वहन किंमत)	७०.५६
प्रतिवादीने केलेला जादा तोटा/हानी	४२३.८०
एकूण	**१,५३१.०५**

टिपा क्रः ४२ अ विभागशः अहवाल देणे

महानिर्मिती कंपनीचे मुख्य कार्य 'वीज निर्मिती करणे आणि वीज पुरवठा करणे' हे आहे. या कंपनीची सर्व कामे भारत देशांतर्गतच चालतात. त्यामुळे तिच्या कार्याचा भौगोलिक विभाग एकच आहे. भारतीय लेखा मानक १०८-प्रवर्तन विभाग यातील आवश्यकतानुसार विभागशः माहिती, कंपनीच्या एकत्रित (कन्सॉलिडेटेड) वित्तीय विवरण पत्रकांमध्ये दिलेली आहे.

टिपा क्र.: ४२ ब

वित्तीय विवरण पत्रकाच्या विहीत मर्यादा खाली दिल्या आहेत

विहीत मर्यादांच्या बाबी	मापनाचे एकक	विहीत मर्यादा
मालमत्ता, कारखाना व साधने यांच्या व्याख्येनुसार असलेल्या सुट्या भागांचे भांडवलीकरण	₹ कोटीत	१०.००
मागील वर्षाचे एकूण उत्पन्न / खर्च	₹ कोटीत	५०.००
आकस्मिक दायित्वाचे प्रकटन	₹ कोटीत	१.००
भांडवली बांधिलकींचे प्रकटन	₹ कोटीत	१.००
ज्यांचा घसारा संपादन वर्षात १००टक्के आहे अशा मत्ता ₹ ५००० पर्यंत आणि सर्व मोबाईल फोन्स वित्त उभारणी साठीची कर्जे, अग्रिमे व त्यांचे खर्च		
वित्त उभारणी साठीची कर्जे, अग्रिमे व त्यांचे खर्च	₹ कोटीत	१.००
मत्ता व भाडेपट्टी, दायित्वे वापरण्यास मान्यता देणे		
अ) वार्षिक भाडेपट्टी	₹ कोटीत	१.००
बा) संबंधित मत्तांचे मूल्य	₹ कोटीत	१०.००

टिपा क्र. ४३(अ)

महानिर्मिती कंपनी महावितरण कंपनीला ऊर्जा विक्रीचे देयक, इंधन समायोजनाच्या आकाराचे देयक आणि अधिभार इ. देयके देते. महावितरण कंपनीकडून मिळणाऱ्या पैशाचे विनियोजन (अप्रोप्रिएशन) प्रथम प्राप्ती प्रथम वजा (FIFO) या तत्वावर करण्यात येते. असे करण्यासाठी मिळालेली प्राप्त रक्कमेचा हिशेब विनियोजन विलंब भरण्याच्या आकाराच्या व्याजासोबत करण्यात येते. त्यानंतर महावितरणकडून देय असलेल्या मुद्दलांसोबत विनियोजन करण्यात येते.

व्यापारी येणी, कर्जे आणि अग्रिमे यांच्या शिलकी तो कायम होणे आणि जर असल्यास त्याचा मेळ करणे यांच्या अधीन आहे

टिपा क्र. ४३(ब)

महानिर्मिती कंपनीने महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कंपनी लिमिटेड सोबत वीज खरेदी करार केलेला आहे. त्यातील अटींनुसार महानिर्मितीने विलंब भरणा अधिभार (डीपीएस) यावरील व्याजाची रक्कम ₹ २५४४.३० कोटी यास महसुली मान्यता दिली. तसेच या अधिभाराचा वि. वर्ष २००९-१० ते २०१९-२० या कालावधीची संचित रक्कम ₹ १२३५०.५९ कोटीला सुद्धा महसूल मान्यता दिली. या रकमा कंत्राटानुसार मिळण्यास योग्य आहेत. तसेच बहुवर्षीय वीजदर नियमनाने या अधिभारासाठी नियमीत वीज दराच्या व्यतिरिक्त तरतूद केलेली आहे.

दि ३१.०३.२०१८ रोजी महानिर्मिती आणि महावितरण या दोन्ही कंपन्यांची त्यांच्या लेखा नोंद वह्यांमध्ये विलंब भरणा अधिभार ₹ ७४८५.६१ कोटी दर्शविला. दि ३१-०३-२०१९ रोजी ₹ डी पी एस ची संचित रक्कम ₹ ९८०६.३० कोटी झाली होती. मात्र वित्तीय वर्ष २०१८-१९ मध्ये महावितरणने एकतर्फी मताने या भरण्याच्या विनियोजनाच्या आदेशात बदल केला आणि डी पी ऐवजी थकीत मुद्दलचे समायोजन केले. तसेच हा बदल पूर्वलक्षी प्रभावाने करून टाकला आणि अधिभाराची रक्कम एकतर्फी ₹ ४८४३.२३ कोटीने कमी केली व तसे २८-०८-२०१९ रोजी कळविले. २०१९-२० मध्ये कंपनीने विना देयक अधिभार प्राप्ती योग्य ₹ २५४४.३० कोटीला आधीपासून चालत आलेल्या कार्यपद्धतीनुसार मान्यता दिली.

महानिर्मिती सातत्याने हिशेब करून अधिभाराचे देयक विनियोजनाच्या आधारे करीत आहे. त्यानुसार प्रथम डीपीएसच्या पैशाचे समायोजन करून नंतर थकीत रकमेच मुद्दलाचे समायोजन केले जाते. कंपनीच्या व्यवस्थापनाचे असे मत आहे की या व्यवहाराचे वाणिज्यिक स्वरूप पाहता ही कार्यपद्धती अधिक योग्य आणि एकमेकांच्या सामंजस्याची आहे.

टिपा क्र.४३(क) कोविड १९ चे आघात

भारतात आणि संपूर्ण जगात कोवीड - १९ ने सामान्यत: सर्वच आर्थिक व्यवहारांवर आघात केला आहे. वीज निर्मिती करणे वीजग्राहकांसाठी तिची विक्री महावितरण करणे हा महानिर्मितीचा व्यवसाय आहे. वीज मत्तांची उपलब्धता वीज ग्राहकांच्या मागणीनुसार उपलब्ध करून देणे हे कंपनीचे महत्वाचे काम आहे म्हणून कंपनीने लॉकडाऊनच्या अवघड काळातही मागणीप्रमाणे वीज निर्मिती करण्याचे कर्तव्य चालू ठेवले. याशिवाय भारताच्या रिझर्व बँकेने सुरू केलेल्या कर्जफेड सुविधेचाही दिलासा मिळाला, त्यामुळे येत्या वर्षातील रोकड सुलभतेच्या समस्या सुटण्यास हातभार लागला. वीज पुरवठा करणे ही एक जीवनावश्यक सेवा आहे, असे व्यवस्थापन मानते त्याला महासाथीचा गंभीर परिणाम कंपनीवर होऊ दिलेला नाही. त्यातील वित्तीय दायित्वे सुद्धा पूर्ण होऊ शकतील असा व्यवस्थापनाला विश्वास आहे.

टिपा क्र. ४३(ड)

महानिर्मिती कंपनी वित्तीय वर्ष २०१३-२०१४ पासून राज्याच्या वीज जाळ्यात रिॲक्टीव्ह वीज पुरवठा करीत आहे. महनिर्मितीने यासाठी महापारेषण कंपनीकडे ₹ १४३ ५२ कोटीची वीज देयके वि. वर्ष २०१९-२०२० पर्यत पाठविला. (यामध्ये विनादेयक महसूलाचे ₹ १४.६८ कोटी समाविष्ट आहेत) परंतू म.वि.म. आयोगाने त्यांच्या वीज दराच्या आदेशात म्हटले आहे की, भूतकाळात रिॲक्टीव्ह ऊर्जाचा समन्वय करण्याची यंत्रणा पूर्णपणे अंमलात आणली नसल्याने, तसेच वि. वर्ष २०१७-१८ आणि २०१८-१९ यासह मागील वर्षातील समायोजनाची प्रक्रिया पूर्ण झाली आहे. त्यामुळे आयोगाने त्या कालावधीतील रिॲक्टीव्ह ऊर्जा आकारांना मान्यता दिलेली नाही. (वर्ष २०१८-१९ पर्यंतची). कंपनीने चालू वर्षी (वि. वर्ष २०१८-१९) पर्यंतच्या रिॲक्टीव्ह वीज आकार याच्या समतूल्य रक्कम ₹ १२६.९८ कोटी इतकी बुडीत कर्जासाठी तरतूद केली आहे. मात्र वरील आदेशाविरोधात ॲपलेट न्यायाधिकरणाकडे तक्रार दाखल केली आहे,

टिपा क्र.: ४३(इ)

सर्वोच्च न्यायालयाने दि २८ फेब्रुवारी २०१९ रोजी प्रादेशीक भविष्य निर्वाह निधी विरूद्ध विवेकानंद विद्यामंदीर आणि इतर या प्रकरणी निर्णय दिला. भविष्य निर्वाह निधीमध्ये अन्य काही मत्यांचा समावेश करण्यासंबंधीचा हा निर्णय आहे. कंपनी या आदेशाच्या प्रभावाने मूल्यमापन करीत आहे. मराविम कंपनी समूहाच्या भविष्य निर्वाह निधी विश्वस्त यांच्याशी कर्मचाऱ्यांनाही जो नियमित भरणा दिला जातो त्याचे आकस्मिक दायित्व यामुळे परिणात होऊ शकेल. त्यातील महानिर्मितीच्या रकमेचा अंदाज अद्याप निश्चित नाही. याविषयी स्पष्टता झाल्यावर रक्कम निश्चित होईल. मात्र हा परिणाम खूप मोठा नसेल असे व्यवस्थापनाचे मत आहे.

टिपा क्र. ४४ वित्तीय मत्ता आणि वित्तीय दायित्वे यांचे वर्गीकरण

खालील तक्ता रोकडता प्रवाह दाखवते **(₹ कोटीत)**

तपशील	३१.०३.२०२०			३१.०३.२०१९		
	नफा व तोटा या पत्रकाद्वारे रास्त मूल्य	इतर सर्वकष उत्पन्नाद्वारे रास्त मूल्य	कर्जफेडीचा खर्च	नफा व तोटा या पत्रकाद्वारे रास्त मूल्य	इतर सर्वकष उत्पन्नाद्वारे रास्त मूल्य	कर्जफेडीचा खर्च
वित्तीय मता						
(१) व्यापारी येणी			१७,९३०.६६			१३,५५१.३५
(२) रोख व रोख सममूल्य			४.९३			०.०७
(३) वरील (२) व्यतिरिक्त बँकेतील शिल्लक						-
(४) कर्जे			७.६५			१०.६४
(५) इतर वित्तीय मत्ता			२,७८४.७५			२,९०६.७९
एकूण	-	-	**२०,७२७.९८**	-	-	**१६,४६८.८४**
वित्तीय दायित्वे						
(१) कर्जे - उसनवारी			३०,८२८.८०			३१,०७२.७३
(२) व्यापारी देणी			२,२५१.९३			१,३२८.३२
(३) इतर वित्तीय दायित्वे			९,९१३.३१			७,६३५.७४
एकूण	-	-	**४२,९९४.०४**	-	-	**४०,०३६.८०**

वित्तीय जोखीमांचे व्यवस्थापन:

जोखीम व्यवस्थापनांचा आकृतीबंध

सर्व सामान्य कार्य करताना, कंपनीच्या कृतींना विविध धोक्यांना सामोरे जावे लागते. त्यातील काही धोके वित्तीय विलेखासंबंधीचे आणि हे विलेख ज्या बाजारपेठेत कार्यरत असतात त्यासंबंधी असतात. महानिर्मिती कंपनीची स्वत:ची जोखीम व्यवस्थापनाची यंत्रणा असून तिचे नियमित अंतराने संचलन केले जाते. महत्वाच्या जोखीमा संक्षिप्त स्वरूपात खाली दिलेल्या आहेत.

४४ अ नियमकांमुळे जोखिमा

महानिर्मिती कंपनी तिच्या वार्षिक महसूल गरजा महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोग यांना सादा करते. त्यांनी मंजूर केलेल्या दरपत्रकाच्या

आधारे महानिर्मिती ग्राहकांना मासिक उर्जा देयके देते. महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोगाने निश्चित केलेले दर या आयोगाच्या (बहुवर्षीय वीज दर) पत्रकावर आधारलेले असतात. या दरात ठराविक कालावधीनंतर सुधारणा होते. या आयोगाच्या नियमकांच्या प्रमाणक मापदंडानुसार दर निश्चिती होते. या प्रमाणित मापदंडात किंवा नियमनाच्या मार्गदर्शक तरतुदीमध्ये कोणतेही बदल झाल्यास त्यांचे परिणाम महानिर्मितीच्या वीज विक्रीच्या महसूलावर होतात.

४४ ब. कंपनीचे वित्तीय धोके ओळखून त्याच्या तीन श्रेणी केल्या आहेत त्या अशा १) पत जोखीम २) रोकड सुलभता ३) बाजारातील जोखीमा, या प्रत्येक श्रेणीतील धोक्यांचे उगमस्थानाचा तपशील आणि कंपनी या धोक्यांचे करीत असलेले व्यवस्थापन याचे स्पष्टीकरण खालील टिपांमध्ये केले आहे.

टिपा क्र. ४४ ब - १ पत जोखीमा:

जेव्हा कंपनीचा ग्राहक किंवा अन्य व्यवहारातील संस्था तिचे करारानुसार असलेली बंधने पूर्ण करू शकत नाही, तेव्हा कंपनीला वित्तीय नुकसान करणारी पत विषयक जोखीम उद्भवते. त्यामूळे ग्राहकांकडील येणी आणि गुंतवणूकीच्या प्रतिभूती याबाबत धोके निर्माण होतात. म्हणून कंपनी संशयास्पद ऋणे. येणी आणि कमी होणारी प्राप्ती यासाठी भरपाईची तरतूद करते. तसेच व्यापारातून आणि इतर येणी व गुंतवणूकी यांचे तोट्यांचा अंदाज कंपनी करून ठेवते.

खाली दिलेल्या वित्तीय विलेखांच्या प्रकरणी पत पुरवठ्यांवर होणारे कमाल धोके हे त्यांच्या निर्देशित रकमांच्या संदर्भात मर्यादित केले जातात.

व्यापारी येणी

व्यापारी येण्यांच्या (चांगली मानलेल्या) अपेक्षित पत तोट्यांचा अंदाज करण्यासाठी कंपनी शासकीय बॉण्डचा, उत्पन्नाच्या संबधित वर्षासाठी सवलत घटक म्हणून वापर करते आणि अशा व्यापारी येण्यांशी संलग्न असणाऱ्या वेळेच्या मुल्यांच्या धोक्यांचे निर्धारण करते. व्यापारी येण्याचा संबंध महावितरणाला पुरविलेल्या वीजेच्या येण्याशी आहे. ही सहोदर कंपनी असल्याने तसेच सार्वभौम संस्था असल्याने तिच्या व्यवहारात पत संबंधीचा धोका असल्याचे वाटत नाही. पत संबंधातील धोके दर्शन व तोट्यांची तजवीज (अपेक्षित पत तोट्याच्या तरतुदीसह) यांची माहिती खालील तक्यात दर्शविली आहे.

(₹ कोटीत)

तपशील	३१.०३.२०२०		३१.०३.२०१९	
	ठोक धरलेली रक्कम	तोट्यासाठी तजवीज	ठोक धरलेली रक्कम	तोट्यासाठी तजवीज
मागील येणे ०-१८० दिवस	१७,९३०.६६		१३,५५१.३५	
मागील येणे १८०-३६० दिवस				
३६० पेक्षा जास्त दिवस	४०.१६	४०.१६	४०.१६	४०.१६
एकूण	**१७,९७०.८२**	**४०.१६**	**१३,५९१.५१**	**४०.१६**

सूचना: वरील माहितीमधून विनादेयकाचा महसूल वगळला आहे.
या वर्षात व्यापारी येण्याच्या संदर्भातील अपेक्षित पत तोट्यासाठी केलेल्या तजवीजीचे स्थानांतर खालील तक्त्यात दिले आहे.

(₹ कोटीत)

३१.०३.२०१८ ची शिल्लक	**१,०२२.४४**
अधिक: मान्य केलेला अपेक्षित पत तोटा	-
वजा: निलंबित केलेली रक्कम	९८२.२८
३१.०३.२०१९ ची शिल्लक	**४०.१६**
अधिक: मान्य केलेला अपेक्षित पत तोटा	-

वजा: निलंबित केलेली रक्कम	
३१.०३.२०२० ची शिल्लक	**४०.१६**

रोख व रोख सममूल्य

तपशील	३१.०३.२०२० रोजी	३१.०३.२०१९ रोजी
रोख व रोख सममूल्य	४.९३	०.०७

टिपा क्र.४४ ब-रोकड सुलभतेचे धोके

रोकड सुलभतेचे धोके म्हणजे जेव्हा कंपनी तिची वित्तीय बंधने वेळेत पूर्ण करू शकत नाही ते धोके. कंपनी तिचे व्यवहार आणि वित्तीय आश्वासने वेळेवर पूर्ण करण्याची हमी मिळावी म्हणून रोकड सुलभतेचे प्रभावी व्यवस्थापन करण्यावर लक्ष केंद्रीत करते. कंपनीच्या कर्जावर पूरेशा मर्यादा असतात, त्याला भागधारक व मंडळाची योग्य मान्यता असते. कंपनीच्या रोकड सुलभतेच्या स्त्रोतांमध्ये प्रवर्तनीय रोकडता प्रवाह. रोख व समतूल्य बँकाचे निधी व विना निधी आधारीत प्रवाह यांचा समावेश होतो. उद्योग व्यवसायाचे काम सुरळीत व सतत चालू रहावे यासाठी रोख व निधी प्रवाह व्यवस्थापन याकडे लक्ष दिले जाते.

१) वित्तीय रचना:

कंपनीच्या विविध बँकातील निधी व विनानिधी यावर मर्यादा असतात. कंपनीचे भागधारक आणि मंडळ यांनी मंजूर केलेल्या कर्ज, उसनवारी यांच्या मर्यादा पुरेशा आहेत. कंपनीच्या पतस्थितीला दर्जा देणाऱ्या नामांकित संस्थांकडून चांगला दर्जा देणाऱ्या नामांकित संस्थांकडून चांगला दर्जा मिळाल्यास देशांतर्गत बाजारपूठेकडून निधी प्राप्त होण्यास त्याची मदत मिळते. निधीच्या स्त्रोताची विविधता आणि शक्तीवान रोकडता प्रवाह आवश्यक भांडवली शिस्त राखण्यासाठी सक्षम असते. महानिर्मिती कंपनीने तिच्या भांडवली शिस्त राखण्यासाठी सक्षम असते. महानिर्मिती कंपनीने तिच्या भांडवली पुरवठ्याच्या रचनेत विविधता ठेवली आहे. यामध्ये कालानुसार मुदत पूर्ण होणाऱ्या ठेवी आणि चलनी पैसा यांच्या वित्तीय दत्पादनाचे मिश्रण आहे. या वित्तीय उत्पादनामध्ये खरेदीदारांचे क्रेडीट लोन, स्वच्छ व प्रतिभूती असलेली देशातंर्गत मुदतीची कर्जे (तसेच भारत सरकार व महाराष्ट्र शासन यांच्यामार्फत पुन: पुन: पाठिंबा देण्याच्या आधारे परकीय चलनातील कर्जे) इत्यादी यांचा समावेश होतो. महानिर्मिती कंपनी देशातंर्गत तसेच जागतिक बँक. के एफ डब्ल्यू यासारख्या परदेशी वित्तीय संस्थांशी संपर्क साधून योग्य प्रकारे विविध स्वरूपात निधी मिळविते. यामध्ये भौगोलिक वैविध्यही आहे.

२) वित्तीय दायित्वांची मुदत पूर्ण होणे

करारानुसार आणि पात्र नसलेल्या रोकडता प्रवाहातील रकमा खालील तक्त्यात प्रकट केल्या आहेत

(₹ कोटीत)

तपशील	कंत्राटचा रोकडता प्रवाह					
	३१.०३.२०२०			३१.०३.२०१९		
	१ वर्षापर्यंत	१ ते ३ वर्ष	३ वर्षापेक्षा अधिक	१ वर्षापर्यंत	१ ते ३ वर्षापर्यंत	३ वर्षापेक्षा अधिक
डेरिव्हेटीव्ह नसलेले वित्तीय दायित्वे						
कर्जे (दीर्घ मुदतीत)	३,३४०.४५	६,१६२.५०	१६,५६४.५१	२,४६६.८५	५,३६९.३३	१७,६४२.७८
खेळत्या भांडवलातील उसनवारी	८,१०१.७९			८,०६०.६२		
व्यापारी येणी	२,२५१.९३			१,३२८.३२		
इतर दायित्वे	९,९१३.३१			७,६३५.७४		
एकूण	**२३,६०७.४९**	**६,१६२.५०**	**१६,५६४.५१**	**१९,४९१.५४**	**५,३६९.३३**	**१७,६४२.७८**

टिपा क्र. ४४ क - बाजारपेठेतील धोके

बाजारातील धोक्यांचे पुढील तीन धोक्यांमध्ये वर्गीकरण केले आहे.

टिपा क्र. ४४ क - चलनातील धोके

कंपनीने के एफ डब्ल्यू जर्मनी आणि जागतिक बँक (आय बी आर डी) यांचेकडून परकीय चलनात घेतलेल्या कर्जांना परकीय चलनातील बदलाचे धोके संभवतात. आम्हांला ४.९२ कोटी यूरो आणि ३.८६ कोटी यू एस डॉलर अशी कर्जे आढळली. मात्र कंपनी दर नियमनाच्या वातावरणात काम करते परिणामी परकीय चलनातील बदलाची समस्या प्रत्यक्ष ग्राहकांकडील वसूलीने हातात येऊ शकते. म्हणून परकीय चलनातील बदलांचा मोठा धोका कंपनीला नाही.

टिपा क्र. ४४ क - २ व्याजदरातील धोके

व्याज दरातील धोके हाताळणे.

तपशील	निर्देशित रक्कम ₹ कोटीत	
	३१.०३.२०२०	३१.०३.२०१९
स्थिर दरांचे विलेख		
वित्तीय मत्ता	-	-
वित्तीय दायित्वे	४०८.९४	४७८.२६
दर बदल होणारे विलेख		
वित्तीय मत्ता	-	-
वित्तीय दायित्वे	३३,७६०.३२	३३,०६१.३३

दर बदल होणाऱ्या विलेखासाठी रोकडता प्रवाहाचे विश्लेषण

अहवालाच्या तारखेला व्याज दरात २५ आधार बिंदू इतका रास्त व शक्य बदल झाला असता तर त्यामुळे नफा किंवा तोटा यात होणारी वाढ/(घट) खालील तक्त्यात दिली आहे. तसेच निदर्शक २५ आधार बिंदू (०.२५ टक्के) स्थलांतर हे केवळ दिशादर्शक आहे आणि त्यातून व्यवस्थापनाचे व्याज दर बदलाचे अंदाज व्यक्त होत नाहीत. या विश्लेषणात असे गृहित धरले आहे की, इतर सर्व फरक, विचलन विशेषत: परकिय चलन विनिमय दर हे स्थिर आहेत.

तपशील	नफा किंवा तोटा			
	२५ आधार बिंदू वाढ	२५ आधार बिंदू घट	२५ आधार बिंदू वाढ	२५ आधार बिंदू घट
	३१.०३.२०२०		३१.०३.२०१९	
तरता दराचे कर्ज	८४.४०	(८४.४०)	८२.६५	(८२.६५)
व्याज दर अदलाबदल (संकल्पनेतील मुद्दल रक्कम)	-	-	-	-
रोकडता प्रवाहाची संवेदनशिलता (निव्वळ)	**८४.४०**	**(८४.४०)**	**८२.६५**	**(८२.६५)**

टिपा क्र.४४ सी - ३ वस्तू संबंधी धोके

कंपनीचे कार्य हे जेथे दराचे नियमन केले जाते अशा वातावरणात चालते. कंपनीच्या खर्चात मुख्य वाटा कोळशाच्या खर्चाचा आहे. कोळसा खर्चातील प्रत्यक्ष बदलाची वसूली ग्राहकांच्या येण्यातून करण्यास परवानगी आहे. मात्र ती कामगिरीचे मापदंड पूर्ण करण्याच्या अटीच्या अधीन आहे. म्हणून कोळसा किंमतीतील बदलाचा कंपनीस मोठा धोका नाही.

टिपा क्र. ४५ भाडेपट्टी

अ) भाडेकरू म्हणून भाडेपट्टी

महानिर्मिती कंपनी जलविद्युत निर्मिती केंद्रे, जमिनी, कार्यालयाच्या जागा, कर्मचाऱ्यांसाठी निवासस्थाने आदि हेतूसाठी भाड्याने जागा कराराने घेते. हे करार रद्द करणे / न करणे अशा स्वरूपाचे असतात. भारतीय लेखा मानक ११६ यातील बंधनकारक तरतूदीनुसार कंपनीने तिच्या ताळेबंदात मत्ता वापरण्याचे हक्क आणि त्यानुसार भाड्याचे दायित्व यांना मान्यता दिलेली आहे. याचा परिणाम म्हणून भाड्याच्या मत्तांचा घसारा आणि भाडेपट्टीच्या दायित्वांचे व्याज याना नफा-तोटा पत्रकात मान्यता देण्यात आलेली आहे.

अ) भाड्याच्या दायित्वांतील बदल (₹ कोटीत)

तपशील	३१.०३.२०२० रोजी संपलेल्या वर्षाचा
१ एप्रिल २०१९ रोजीची शिल्लक	-
भर	३६८५.५१
या मुदतीत उपार्जित वित्त खर्च	३७७.७२
भाडेपट्टी दायित्वाचा भरणा	५२५.०६
३१ मार्च २०२० रोजीची शिल्लक	**३५३८.१८**

ब) भाडेपट्टी दायित्वाच्या मुदतपूर्तीचे विश्लेषण (₹ कोटीत)

तपशील	३१.०३.२०२० रोजी संपलेल्या वर्षाचा
मुदतपूर्तीचे विश्लेषण - कंत्राटानुसार विना सवलतीचा रोकडता प्रवाह	
एक वर्षासाठी	४८०.७८
एक ते पाच वर्षासाठी	२२६७.६४
पाच वर्षापेक्ष जास्त	४६९५.५४
एकूण विनासवलत भाडे दायित्व	**७४४३.९६**

क) नफा तोटा पत्रात मान्यता दिलेल्या रकमा (₹ कोटीत)

तपशील	३१.०३.२०२० रोजी संपलेल्या वर्षाचा
भाडेपट्टी दायित्वाचे व्याज	३७७.७२
भाडेपट्टीच्या मत्ताचा घसारा	२५३.९४

वीज खरेदी व्यवस्थेत भाडेपट्टीची निश्चिती

महानिर्मिती कंपनीने महावितरण या कंपनी सोबत वीज खरेदी करार केलेला आहे. महानिर्मितीने निर्माण केलेल्या विजेचा बहुतांश वाटा महावितरणला विकण्यात येतो, म्हणून भारतीय लेखा मानक १७ मधील परिशिष्ट सी यातील अटीनुसार कंपनीने वीज खरेदी कराराचे परिक्षण केले. जेणेकरून या व्यवस्थेत भाडेपट्टी संबंधी तरतूद आहे किंवा कसे हे समजावे. त्यातून असे निदर्शनास आले की, या करारानुसार महावितरण कंपनीला मत्ता वापरण्याचा हक्क आहे. मात्र वीज निर्मितीसाठी उपलब्ध वीज केंद्राची देखभाल केलेली नसल्यामुळे होणारे तोटे महानिर्मिती कंपनीला सोसावे लागतील. त्यासाठी या मर्यादेतील जोखिमा आणि मोबदले यांचे महावितरणकडे हस्तांतरण केलेले नाही. यामुळे ही व्यवस्था वित्तीय भाडेपट्टीचे निकष पूर्ण करीत नाही.

टिपा क्र. ४६ प्रतिभाग मिळकत

समभाग धारकांना देय असलेल्या प्रतीभाग मिळकतीचा हिशेब वर्षातील नफ्याला त्यावर्षातील वेटेड ॲव्हरेज इक्विटी शेअर्सच्या संख्येने भागून केला जातो. सौम्यकृत प्रतिभाग मिळकतीचा हिशेब भागधारकांना देय असलेल्या वर्षातील निव्वळ नफा किंवा तोटा यास वेटेड ॲव्हरेज इक्विटी शेअर्सच्या संस्थेने भागून काढला जातो. त्यासाठी सौम्य करण्याजोग्या जे सर्व संभाव्य इक्विटी शेअर्स दिले गेले असते त्योच वेटेड ॲव्हरेज संख्या विचारात घेण्यात येते प्रतिभाग मिळकतीचा हिशेब करण्यासाठी, महाराष्ट्र शासनाने सूत्रधारी कंपनीमार्फत जी बांधिलकी वाटप प्रलंबित असलेल्या शेअर ॲप्लीकेशन मनीसाठी दिलेला आहे, त्याचे वाटप कायम झालेले आहे असे समजण्यात आले आहे.

तपशील	३१.०३.२०२०	३१.०३.२०१९
समभाग धारकांना देय नफा: मूळ प्रतिभाग मिळकतीसाठी (₹)	(१२५.५३)	(३३३.५०)
समभाग धारकांना देय नफा: सौम्यकृत प्रतिभाग मिळकतीसाठी (₹)	(१२५.५३)	(३३३.५०)

२. सामान्य वेटेड ॲव्हरेज शेअर्सची संख्या:

तपशील	३१.०३.२०२०	३१.०३.२०१९
दिलेल्या तारखेला समभागाची संख्या	२५,४१७,३८१,०४८	२५,२८४,१२६,२२६
मूळ आणि सौम्यकृत प्रतिभाग मिळकती साठा वेटेड ॲव्हरेज शेअर्सची संसख्या	२५,४१७,३८१,०४८	२५,२८४,१२६,२२६
मूळ आणि सौम्यकृत प्रतिभाग मिळकत (₹)	(०.०५)	(०.१३)

टिपा क्र. ४७ भांडवल व्यवस्थापन

कंपनीच्या भागधारकांना विश्वास कायम असावा आणि भविष्यात उद्योग कायम चालावा यासाठी शक्तीशाली भांडवल पाया असला पाहिजे असे कंपनीचे धोरण आहे. भांडवलाच्या परताव्याकडे व्यवस्थापन लक्ष देत असते. त्यासाठी कंपनी कर्ज व समभाग यांच्या गुणोत्तराचा उपयोग करून भांडवलाचे निरिक्षण करते.

दि. ३१ मार्च २०२० रोजी कंपनीचे कर्ज समभाग गूणोत्तर खालीलप्रमाणे आहे.

तपशील	३१.०३.२०२०	३१.०३.२०१९
दिर्घ मुदतीची कर्जे (₹ कोटीत)	२२,७२७.०१	२३,०१२.११
समभाग भांडवल (₹ कोटीत)	२५,३४३.९५	२५,२८४.१३
कर्ज व समभाग यांचे गुणोत्तर	०.९०	०.९१

टिपा क्र. ४८ लाभांश

कंपनीने आतापर्यंत लाभांश घोषित केलेला नाही.

टिपा क्र. ४९ मागील वर्षाच्या आकडेवारीचे जेथे गरज असेल तेथे पुर्नवर्गीकरण केलेले आहे.

स्वतंत्र लेखा परिक्षकांचा अहवाल

प्रति, मा. सदस्य, महाराष्ट्र राज्य वीज निर्मिती कंपनी मर्यादित (महानिर्मिती)

या कंपनीचा दि. ३१ मार्च २०२० रोजी संपलेल्या वित्तीय वर्षाच्या एकत्रित वित्तीय विवरण पत्रकांच्या लेखापरिक्षणांचा अहवाल सादर करण्यात येत आहे.

पात्र मत

१. **आम्ही ,महाराष्ट्र राज्य वीज निर्मिती कंपनी लिमिटेड** (यापुढे या कंपनीचा उल्लेख ''सुत्रधारी कंपनी'' महानिर्मिती असा केला आहे) आणि तिच्या ३ उपकंपन्या (सुत्रधारी कंपनी आणि तिच्या उपकंपन्या यांचा एकत्रित उल्लेख कंपन्याचा ''समुह'' असा केला आहे) आणि तिच्या २ सहयोगी कंपन्या या सर्वांचा दि. ३१ मार्च २०२० रोजीचा एकत्रित ताळेबंद तसेच त्या दिवशा संपलेल्या वर्षाच्या एकत्रित नफा-तोटा पत्रक (इतर सर्वकष उत्पन्नासह) एकत्रित रोकडता प्रवाह पत्रक आणि एकत्रित समभागातील बदलांचे पत्रक तसेच संक्षिप्त महत्वाची लेखा धोरणे व स्पष्टीकरणात्मक माहिती (त्यांना एकत्रित वित्तीय विवरण पत्रे असे म्हटले आहे) यांचे लेखापरिक्षण पूर्ण केलेली कागदपत्रे या अहवालाला सोबत जोडली आहेत.

२. आमच्या मते, आणि आमच्या सर्वोतपरी माहिती तसेच आम्हास दिलेली स्पष्टीकरणे यानुसार आणि *आमच्या अहवालाच्या ''पात्र मतांचा आधार'' यात वर्णन केलेल्या विषयांचे संभाव्य परिणामांचा अपवाद वगळता* वरील एकत्रित विवरण पत्रके कंपनी कायदा २०१३ ''अधिनियम'' यातील आवश्यकताप्रमाणे आणि त्यात विहीत असलेल्या पद्धतीनुसार व भारतात सर्वसामान्यपणे स्वीकृती असलेल्या लेखा तत्वांशी सुसंगत ठरेल अशा पद्धतीने दि. ३१ मार्च २०२० रोजी हा कंपनी समुह आणि त्याचे सहयोगी कंपन्या यांच्या एकत्रित व्यवहाराच्या स्थितीचे आणि त्या तारखेला संपलेल्या वर्षातील एकत्रित तोटा (इतर सर्वकष उत्पन्नाचा समावेश करून) समभागातील एकत्रित बदल आणि एकत्रित रोकड प्रवाह यांचे सत्य आणि योग्य दर्शन घडवितात.

पात्र मतांचा आधार

१. *महानिर्मिती कंपनीने चालू वित्तीय वर्षामध्ये महावितरण कंपनीस विलंब भरणा अधिभाराचे (डीपीएस) व्याजापोटी ₹ २५४४.३० कोटी एवढया रकमेस महसूल मान्यता दिली आहे. (३१ मार्च २०२० पर्यंत संचित रक्कम ₹ १२३५०.५३ कोटी) ही रक्कम या अधिभारासाठी यापूर्वीच्या वेळेपासून अंगिकारलेल्या हिशेब पद्धतीनुसार काढली आहे. ३१ मार्च २०२० पर्यंतच्या देयकाचा विलंब भरणा अधिभार पूर्णपणे वसूल होण्याजोगा नाही आणि महावितरण कंपनीचे त्याविषयी वाद निर्माण केल्याने त्याची वसुली संशयास्पद आहे. महावितरणाचे पत्र दिनांक २८-०८-२०१९ रोजीच्या पत्राद्वारे कळविले आहे की, महावितरणने वर्ष २०१८-१९ मधे विलंब भरणा अधिभाराचा हिशेब करण्यासाठी एकतर्फी वेगळी पद्धत अंमलात आणली आहे. त्यामुळे महानिर्मितीने मागणी केलेली रक्कम आणि महावितरणने नव्या पद्धतीने हिशेब केलेली रक्कम यामध्ये खूप मोठा फरक आहे. ३१ मार्च २०१९ पर्यंत महावितरणच्या हिशेबानुसार महानिर्मितीचे विलंब भरणा अधिभाराचे (डीपीएस) जादा ₹ ४८४३.२३ कोटी होतात. वर्ष २०१९-२० या वर्षातील (डीपीएस) निश्चिती अद्याप केलेली नाही आणि वर्ष २०१९-२० मध्ये डीपीएसचा लेखा विनादेयकाचा महसूल २०१९-२० असा केला आहे. याची अंतिम पत्रनिश्चिती प्रलंबित आहे तसेच महावितरण सोबत डीपीएस संबंधी वाद सोडवून योग्य रक्कम निश्चित करणे प्रलंबित आहे. महावितरण आणि कंपनीस मान्य होईल अशी रक्कम निश्चित केलेली नाही तसेच तिची वसूली शंकास्पद असल्याने त्यासाठी तरतूद केलेली नाही. (वित्तीय विवरण पत्रकांची टिपा क्र. ४३)*

२. *विशेषत: एका बाबीकडे लक्ष वेधण्यात येते. महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कंपनी मर्यादित (महावितरण) कडून ₹ १७८२०.३६ कोटींची आणि महाराष्ट्र राज्य विद्युत पारेषण कंपनी मर्यादित (महापारेषण) कडील ₹ ११८.८३ कोटी शिल्लकीची वसुली या खातरजमा आणि मेळ करणे यांच्या अधीन आहेत. मात्र आम्हांला माहिती दिली की, महानिर्मितीने खातरजमा व मेळ करणेबाबत या कंपन्यांना पत्रे पाठविली असून त्याची उत्तरे अद्याप मिळालेली नाहीत. लेखा परिक्षणासाठी योग्य आणि पुरेसे पुरावे उपलब्ध नसल्याने या बाबींचे स्थितींवर जर काही प्रभाव असतील तर ते आणि कंपनीचा या वर्षीचा तोटा यावरील संभाव्य परिणामाविषयी आम्हांला अभिप्राय देता येत नाही.*

३. *कोळसा कंपन्यांच्या शिल्लकी, संबंधित कंपन्यांकडून खात्री आणि मेळ करण्याच्या अधीन आहेत यातील बऱ्याच शिल्लकी मागील काही वर्षात ज्यांचे समायोजन केलेले नाही अशा शिल्लकी आहेत. आमच्या मते, या कंपनीत जनरल लेजर बॅलेन्सस या आधारे मेळ नाही. त्यामुळे त्याचा कंपनीच्या वित्तीय विविरण पत्रकांवर नेमका परिणाम काय होऊ शकेल याबाबत आम्हांला मत देता येत नाही.*

कंपनी निहाय थकीत अग्रिमाचा तपशील खालीलप्रमाणे आहे.

(₹ कोटीत)

पुरवठादारांची नावे	**महानिर्मितीच्या लेख्याप्रमाणे ३१.०३.२०२० रोजीची शिल्लक**
सिंगरेनी कोलायरीज लिमिटेड	१७२.३१ जमा नोंद
साऊथ इस्टर्न कोलफिल्ड लिमिटेड	२६०.९२ नावे नोंद
वेस्टर्न कोल्डफिल्ड लिमिटेड	९१.८२ जमा नोंद
महानदी कोल्डफिल्ड लिमिटेड	५.५६ जमा नोंद
एकूण	**८.७७ जमा नोंद**

खात्री आणि मेळ पूर्ण करणे प्रलंबित असल्याने आणि कोळसा कंपन्यांनी पाठवलेल्या डेबिटनोट्सचे योग्य नोंद नसल्याने कार्यपालनाच्या प्रोत्साहक देयकांसाठी, कोळसा कमी उचलण्याबद्दल तरतुद केलेली नाही. या विषयाच्या मागण्याविषयी कंपनीने प्रश्न उपस्थित केले आहेत. तसेच कोळसा कंपन्यांकडे काही प्रतिदावे मांडले आहेत या कारणांमुळे यांचा कंपनीच्या वित्तीय विवरण पत्रकांवर पडू शकणाऱ्या प्रभावाविषयी अभिप्राय देण्यास आम्ही असमर्थ आहोत

४. *रेल्वे कंपन्यांकडील शिल्लकी कायम होण्याच्या अधीन आहेत. बहुतेक शिल्लकी मागील वर्षातील जुन्या असमायोजित थकीत रकमेबाबत आहेत. त्याची ठळक माहिती खालीलप्रमाणे आहे.*

पुरवठादारांची नावे	**महानिर्मितीच्या लेख्याप्रमाणे ३१.०३.२०१९ रोजीची शिल्लक**
दक्षिण मध्य रेल्वे (खाते क्र. ३००००)	२२.१५ नावे नोंद
दक्षिण पुर्व मध्य रेल्वे (खाते क्र. ३०००१)	११३.९६ नावे नोंद
मध्य रेल्वे (खाते क्र. ४३०००)	३५.६३ नावे नोंद
एकूण	**१७१.७४** नावे नोंद

खातरजमा / मेळ पुर्ण करणे प्रलंबित असल्याने, त्याचे वित्तीय नोंदवह्यात परिणामकारक समायोजने करता आलेली नाही. त्यामुळे या बाबींचे कंपनीच्या वित्तीय विवरण पत्रकावर होऊ शकणाऱ्या परिणामांबाबत आम्ही मत देऊ शकत नाही.

५. *व्यापारी येणे कर्ज आणि अग्रिमे, ठेवी आणि व्यापारी देणी यांच्या शिल्लकी, संबंधित व्यक्ती आणि संस्था यांचेकडून खातरजमा करणे आणि/किंवा त्याप्रमाणे मेळ केला जाणे यांच्या अधीन आहेत अशी निश्चिती आणि मेळ करणे प्रलंबित असल्याने त्यांची परिणाम स्वरूप समायोजने केलेली नाहीत. मात्र आम्हांला माहिती देण्यात आली की, कंपनीने तिच्या पुरवठादारांना याविषयी पत्रे दिली असून जेथे जेथे शिलकीची खातरजमा मिळत आहे त्यांचा मेळ करण्यात येत आहे. तसेच आम्हांला सांगण्यात आले की, असे मेळ करणे ही कंपनीत सतत चालू असलेले प्रक्रिया असते. लेखा परिक्षणासाठी पुरेसे आणि योग्य पुरावे नसल्यामुळे या शिलकीचा जर काही प्रभाव होणार असेल तर त्याबाबत आणि त्यामुळे कंपनीच्या या वर्षीच्या तोट्याबाबत आम्ही अभिप्राय देता येणार नाही.*

आम्ही आमचे लेखापरिक्षणाचे कार्य कंपनी अधिनियम २०१३ चे कलम १४३(१०) यात निर्देशित केलेल्या लेखा परिक्षणाची मानके याप्रमाणे पार पाडले आहेत. उपरोक्त प्रमाणकांनुसार आमच्या जबाबदाऱ्यांचे अधिक तपशीलवार वर्णन आमच्या अहवालातील एकत्रित वित्तीय विवरण पत्रांचे लेखापरिक्षणासंबंधी लेखापरिक्षकांच्या जबाबदाऱ्या या संबंधीच्या परिच्छेदात दिलेले आहे. कंपनी अधिनियम २०१३ यातील तरतुदीनुसार एकत्रित वित्तीय विवरण पत्रकाच्या आम्ही केलेल्या लेखा परिक्षणा संबंधीत नैतिक आवश्यकता भारतीय सनदी लेखापाल संस्थेने जारी केलेली आचारसंहिता यांच्या अनुषंगाने आम्ही या कंपनीपासून स्वतंत्र आहोत आणि आम्ही आमच्या इतर नैतिक जबाबदाऱ्या पूर्ण केल्या आहेत आणि आमचा विश्वास आहे की, आमच्या मतांना योग्य तो आधार देणारे पुरेसे आणि योग्य पुरावे आम्ही मिळविले आहेत.

भर देण्याची प्रकरणे:

आम्ही खालील टिपांकडे लक्ष वेधतो.

सूत्रधारी कंपनी: महाराष्ट्र राज्य वीज निर्मिती कंपनी लि.

१. टिपा क्र. ४५(ए-ए): ही विविध जलविद्युत केंद्रातील सुविधांबाबत महाराष्ट्र शासना सोबत करावयाच्या भाडेपट्टी करारा संबंधी असून त्याबाबत कार्यवाही अद्याप करावयाची आहे..

२. टिपा क्र. ४३(इ) मा. सर्वोच्च न्यायालयाने दिलेल्या आदेशांसंबंधी आहे. त्यानूसार कर्मचाऱ्यांना दिलेल्या काही विशिष्ट भत्यांना मिळकतीचा भाग समजून त्याचा विचार कर्मचारी भविष्य निर्वाह निधीत समाविष्ट करण्यासंबंधी हा निर्णय आहे. याबाबत कंपनीच्या व्यवस्थपनाचे मत अद्याप निश्चित आकारात यावयाचे आहे त्यामुळे त्याच्या परिणामांना अंदाज करता येत नाही.

उपकंपनी महागूज कोलायरीज लिमिटेड

१. लेख्यांच्या टिपा यामधील टिपा क्र. १.१: महत्वाची लेखा धोरणे याविषयी आहे. त्यात असे निर्देशित केलेले आहे की, या कंपनीचे तोटे संचित झाले आणि या कंपनीने तिच्या पालक कंपन्यांकडून घेतलेला कर्ज वगळता, कंपनीचे निव्वळ मोल पूर्णपणे संपले. या कंपनीला चालू व मागील वर्षी निव्वळ तोटा ₹ २,३२,३४,३५५ झाला. तसेच ताळेबंदाच्या तारखेला चालू दायित्वे चालू मत्ता पेक्षा जास्त झाली. या स्थितीमुळे कंपनी 'चालू असणारी संस्था' या प्रकारे अस्तित्वात राहील काय याविषयी मोठ्या प्रमाणात संशय आहे. मात्र कंपनीची वि.वि. पत्रके 'चालू असलेली संस्था' या तत्वाच्या आधारे तयार करण्यात आलेले आहेत. त्यासाठी भा.वि.वि. पत्रकाचा भाग असलेल्या लेखा धोरणा संबंधीची टिपा क्र. १.१ यात कारणे नमूद केली आहेत.

२. वित्तीय विवरण पत्राचा भाग असलेली टिपा क्र. १७.२ यामधे या कंपनीने मच्छाकाटा महानदी कोळसा ब्लॉक च्या विकासासाठी मागील काही वर्षात केलेला खर्च ₹ ५४,४०,७०,१११/- याची तरतूद केलेली नाही. सदर ब्लॉक मा. सर्वोच्च न्यायालयात २०१४ मध्ये दिलेल्या निर्णयानंतर रद्द झाला आणि त्याच्या खर्चाच्या प्रतिपूर्तिचा विचार कोळसा मंत्रालय, भारत सरकार यांनी अद्याप केलेली नाही. कारण त्या ब्लॉकचे वितरण अन्य नव्या संस्थेला आजपावेतो केले नाही. व्यवस्थापनाचे असे मत आहे की मूल्यांकनाची प्रक्रियांचे अंतिमीकरण झाल्यावर आणि सदर कोळसा ब्लॉक अन्य संस्थेला देण्याचे भारत सरकारचा कोळसा मंत्रालयाने मंजूर केल्यावरच याबाबत समायोजन/तरतूद करता येईल.

३. वित्तीय विवरण पत्राची टिपा क्र. १७.४ यामध्ये कंपनी विरोधात मेसर्स अदानी एंटरप्रायझेस लिमिटेड ने दाखला केलेल्या कायदेशीर दाव्याच्या निर्णयासंबंधात अनिश्चितता व्यक्त केलेली नाही.

उपकंपनी: धोपावे कोस्टल पॉवर लिमिटेड

या कंपनीचे लेखे 'चालू असलेली संस्था' या तत्वानुसार केलेले नाहीत. कारण व्यवस्थापनाने ही कंपनी बंद करण्याचा निर्णय घेतला असून शासनाच्या परवानगीची प्रतिक्षा आहे.

वरील विषयावर आम्ही पात्र मत दिलेले नाही.

लेखा परिक्षणातील महत्वाच्या बाबी:

लेखा परिक्षण विषयक महत्वांची प्रकरणे म्हणजे अशी की जी विद्यमान काळातील एकत्रित वित्तीय विवरण पत्रकांचे आम्ही केलेल्या लेखा परिक्षणात, आमच्या व्यवसायिक न्याय निर्णय बुद्धीच्या मते आम्हांला महत्वाची वाटली. आम्ही एकत्रित वित्तीय विवरण पत्रकाचे संपूर्णपणे लेखा परिक्षण केले. त्या संदर्भात या महत्वाच्या विषयावर आम्ही लक्ष दिले आणि आमचे मत तयार करतातना आम्ही त्यावर वेगळे मत दिलेले नाही. सूत्रधारी कंपनीच्या बाबत आम्ही या वर्षात खालील प्रकरणे ही लेखा परिक्षणाच्या दृष्टिने महत्वाची असल्याचे निश्चित केले आहे.

आकस्मित दायित्वे / आकस्मित मत्ता

कंपनीच्या विरोधात विविध मंचा समोर बरीच कायदेविषयक प्रकरणे प्रलंबित आहेत. व्यवस्थापनाने यातील रकमांबद्दल अंदाज करून तेवढे आकस्मित दायित्व प्रकट करणे आवश्यक आहे. तसेच आकस्मिक दायित्वाच्या रक्कमेचा अंदाज करण्यासाठी व्यवस्थापनाचा न्याय्य निर्णय आवश्यक आहे. कोळसा कंपन्यानी महानिर्मितीवर विविध दावे केले असून व्यवस्थापनाने त्याच्या आकलनानुसार प्रतिदावे केले आहेत.

आम्ही याबाबीची महत्वाची लेखा परिक्षण बाब अशी निश्चिती केली आहे. कारण या प्रकरणांचा अर्थ, व्यवस्थापनाच्या न्याय निर्णय बुद्धीवर अवलंबून असतो. तो व्यवस्थापनाच्या पूर्वग्रहाच्या अधीन असतो. असे दावे व प्रतिदावे करण्यासाठी व्यवस्थापनाने अंदाज करणे विविध विषयांचे मर्म ओळखणे, त्यातील समस्यांचे आकलन करणे आवश्यक असून त्यांचे स्वरूप व्यक्तिगत असते.

(एकत्रित वित्तीय विवरण पत्रकाची टिपा क्र. ४१ तिचे वाचन लेखा धोरणातील परिच्छेद क्र. २१ सोबत करण्यात येते.)

आम्ही कंपनीची आकस्मिक दायित्वे आणि आकस्मिक मत्ता यांचे अंदाज व प्रगटन करणे याविषयाची कंपनीच्या अंतर्गत सूचना व कार्यपद्धती जाणून घेतली आणि खालील कार्यपद्धती अनूसरली.

- प्रलंबित कायदे विषयक खटले बाबत सर्वोतोपरी माहिती मिळविणेसाठी व्यवस्थापनाची जी रचना व नियंत्रणे स्थापित केली ती समजून घेऊन तिचे परिक्षण केले.
- या कायदे विषयक प्रकरणातील प्रत्येक आणि अद्यावत घडामोडी याविषयी व्यवस्थापनाशी चर्चा केली.
- या कायदे विषयक प्रकरणासंबंधीत विविध पत्रव्यवहार, कागदपत्रे आणि जर काही व्यवस्थापनाने कायदे विषयी बाह्य मते मिळवली असतील तर त्यांचे अवलोकन केले आणि आकस्मित दायित्वे व मत्ता यांच्या प्रकटनाला पुष्टि देण्याऱ्या महत्वाच्या बाबींचा हिशेब तपासला.
- व्यवस्थापनाचे न्यायनिर्णय आणि आवश्यक तरतूदींचे निर्धारण प्रमाण यांचे परिक्षण केले.
- प्रकटनांची परिपूर्णता व योग्यता यांचा आढावा घेतला.

वरील कार्य पद्धतीच्या अंमजबजावणीच्या आधारे असे अनेक आकस्मिक दायित्वे आणि आकस्मिक मत्ता यविषयीचे अंदाज आणि प्रकटने ही पुरेशी आणि योग्य आहेत.

''एकत्रित वित्तीय विवरण पत्रके आणि त्यावरील लेखापरिक्षणांचा अहवाल या व्यतिरिक्त इतर माहिती''

कंपनीचे संचालक मंडळ हे इतर माहितीसाठी जबाबदार असतात. कंपनीची इतर माहिती संचालक मंडळाचा अहवाल आणि इतर जोडपत्रे परिशिष्टे यात समाविष्ट असते. परंतु त्याला एकत्रित वित्तीय विवरण पत्रके आणि त्यावरील लेखा परिक्षकांचा अहवाल यात समाविष्ट नसतो.

एकत्रित वित्तीय विवरण पत्रावरील अहवालामध्ये इतर माहिती समाविष्ट नसल्याने आम्ही त्यासंबंधीची आश्वासने आणि निष्कर्ष इत्यादी रुपाने आम्ही अभिप्राय देऊ शकत नाही.

आम्ही एकत्रित वित्तीय विवरण पत्रकाच्या लेखापरिक्षणाच्या निमित्ताने आमच्या जबाबदारीमध्ये इतर माहिती वाचनाचाही समावेश होतो तसे करताना आम्हाला इतर माहिती एकत्रित वित्तीय विवरण पत्रकांसोबत प्रत्यक्ष विसंगत आहे किंवा कसे किंवा लेखापरिक्षणाची आम्ही मिळविलेल्या ज्ञान किंवा अन्यथा मोठ्याप्रमाणात गैर विवरण झाले किंवा नाही याचा विचार करावा लागतो.

आम्हाला सांगण्यात आले की, संचालकांचा अहवाल आणि संबंधित जोडपत्रे यांचे अंतिमीकरण झाल्यावर त्याचा नंतर संचालक मंडळातर्फे स्वीकार केला जातो. त्यामुळे आम्हाला आजच त्याविषयी मत देता येणे शक्य झालेले नाही.

व्यवस्थापनाच्या आणि एकत्रित वित्तीय विवरण पत्रकांच्या कार्याचा भार असणारे इतर यांच्या जबाबदाऱ्याः

कंपनी अधिनियम २०१३ चे कलम (अधिनियम) यामधील दिलेल्या विषयांसाठी सूत्रधारी कंपनीचे संचालक मंडळ जबाबदार आहेत. त्यामध्ये भारतातील सर्वसाधारणपणे स्वीकृत केलेली लेखाविषयीची तत्त्वे आणि कलम १३३ यात विहित केलेली लेखा मानके यांच्याशी सुसंगत असं कंपनीच्या 'समूह' ज्यात त्यांच्या सहयोगी आणि संयुक्त नियंत्रित संस्था समाविष्ट आहेत. त्यांच्या एकत्रित वित्तीय स्थितीचे, वित्तीय कामगिरीचे, आणि एकत्रित रोकडता प्रवाह याचे यथार्थ आणि योग्य दर्शन घडविणारी एकत्रित वित्तीय विवरण पत्रके तयार करून सादर करण्याची जबाबदारी समाविष्ट आहे. कंपनीच्या 'समूह' आणि त्यांच्या सहयोगी संस्थांच्या संबंधित संचालक मंडळाकडे असलेल्या जबाबदाऱ्यांमध्ये पुढील बाबींचाही समावेश होतो. समुहाच्या मत्तांचे संरक्षण करणे, लबाड्या व इतर अनियमितता यांना शोधणे किंवा आळा घालणे, योग्य लेखा धोरणे निवडून ती लागू करणे, प्रमाणबद्ध व सुज्ञ असे निर्णय व अंदाज करणे, अंतर्गत लेखा नियंत्रणाची रचना, अंमलबजावणी करुन ती व्यवस्थित कार्यरत ठेवणे आणि कंपनीचे सत्य आणि योग्य दर्शन घडविणारी आणि अन्य कोणतीही मोठी लबाडी किंवा चूकभूल यापासुन मुक्त असलेली एकत्रित वित्तीय विवरण पत्रके तयार करणे.

एकत्रित वित्तीय विवरण पत्रके तयार करताना, जर समूहाचे परिसमापन करावे किंवा काम थांबवावे किंवा तसे करण्यापासुन अन्य पर्याय नाही असे जर संचालक मंडळाचे मत नसेल तर, संचालक मंडळास 'सतत कार्यरत असलेली संस्था' असे काम करण्यासाठी कंपनी समूह समर्थ असल्याबद्दल निर्धारीत करावे लागते. सतत कार्यरत संस्था संबंधी तसे प्रकटन करणे त्या आधारे लेखे करणे ही सूत्रधारी कंपनीच्या संचालक मंडळाची जबाबदारी असते.

संबंधित संचालक मंडळाकडे समूहातील समाविष्ट कंपन्यांच्या व सहयोगी कंपन्या प्रक्रियेवर लक्ष ठेवण्याचीही जबाबदारी असते.

एकत्रित वित्तीय विवरण पत्रकांचे लेखा परिक्षण करण्यासाठी लेखा परिक्षकांची जबाबदारी

आमचे लेखा परिक्षणाचे उद्दिष्ट असे आहे की, ही एकत्रित वित्तीय विवरण पत्रके संपूर्णतः कोणात्याही मोठ्या गैर विवरण (गैर विवरणे लबाडी किंवा चुकीमुळेही होऊ शकतात) यापासुन मुक्त आहेत किंवा कसे याचे योग्य कारणांसह हमी मिळविणे आणि लेखा परिक्षणाच्या अहवाल देऊन आमची मते व्यक्त करणे. आमची प्रमाणशीर हमी उच्च स्तरावरील खात्री असते. मात्र लेखा मानकांनुसार करण्यात आलेले, लेखापरिक्षणातून अस्तित्त्वात असलेली मोठी चूक किंवा गैरविवरण नेहमीच शोधता येते अशी हमी देता नाही. फसवणूक किंवा चुकीमुळे गैरविवरण होऊ शकते आणि एकत्रित आर्थिक विधानांच्या आधारे घेतलेल्या वापरकर्त्यांच्या निर्णयावर, व्यक्तिशः किंवा एकूणच हे गैरविवरण प्रभाव टाकत असेल तर ते मोठ्या प्रमाणातील गैरविवरण आहे असे समजण्यात येते.

लेखामानकांनुसार केलेल्या आमच्या लेखा परिक्षणात, आम्ही व्यावसायिक निर्णयबुद्धीचा वापर केला आहे आणि आमच्या संपूर्ण लेखापरिक्षणात व्यावसायिक संशयबुद्धी वापरली आहे. आम्ही खालील बाबी अनुसरल्या आहेत.

- एकत्रित वित्तीय विवरण पत्रकातील महत्त्वाची गैरविवरणाचे धोके शोधणे आणि त्यांचे मुल्यमापन करणे, ही गैरविवरणे लबाडीमुळे किंवा चुकीमुळे झालेली आहेत किंवा कसे ते शोधणे. या जोखीमांना प्रतिबंधात्मक लेखा परिक्षण पद्धतीची संरचना करणे व त्यादृष्टीने काम करणे आणि आमच्या मतांना आधार देणारे पुरेसे व योग्य पुरावे लेखापरिक्षणातुन मिळविणे. लबाडी मधुन होणाऱ्या गैरविवरणाचे धोके शोधणे हे चुकीने निर्माण झालेल्या गैर विवरणापेक्षा मोठे असतात. कारण लबाडीमध्ये संगनमत, बनावट दस्त ऐवज, हेतुपुरस्पर माहिती वगळणे, चुकीचा अर्थ लावणे, विपर्यास करणे किंवा अंतर्गत नियंत्रणांचे उल्लंघन करणे आदि कृतींचा समावेश असतो.
- आम्ही लेखा परिक्षणासंबंधीची अंतर्गत नियंत्रणे समजावुन घेतली आहेत. त्यामधुन परिस्थिती नुरूप योग्य लेखा परिक्षण कार्यपद्धतीची रचना केली आहे. कंपनी कायदा २०१३ चे कलम १४३(३)(१) नुसार आम्ही कंपनीमध्ये अंतर्गत वित्तीय नियंत्रण प्रणाली आहे किंवा कसे आणि वित्तीय विवरण पत्रके नियंत्रणे योग्य व प्रभावी रित्या कार्यरित आहेत किंवा कसे यावर आमची मते देण्याची आमच्यावर जबाबादारी आहे.
- व्यवस्थापनाने वापरलेल्या लेखा धोरणांच्या योग्यतेचे मुल्यमापन करणे, तसेच व्यवस्थापनाने केलेल्या लेख्यांचे अंदाज आणि ते प्रकटने समर्थनीय असल्याचे निश्चित करणे.
- कंपनी समूह सतत चालु राहणारी आहे. असे गृहित धरून व्यवस्थापनाने त्याच्या आधारे मांडलेल्या लेख्यांच्या योग्यते विषयी निष्कर्ष काढणे त्यासाठी लेखा परिक्षणात्मक पुरावे मिळविणे, कंपनीमध्ये घडलेल्या संबंधित घटना आणि स्थिती यांच्यावरून मोठी अनिश्चितता अस्तित्त्वात आहे किंवा कसे या आधारे कंपनीकडे 'कार्यरत संस्था' यासाठी सामर्थ्य आहे किंवा कसे या बाबतचे निष्कर्ष नोंदवणे

जर समुहाविषयी अशी अनिश्चितता मोठ्या प्रमाणात अस्तित्त्वात आहे असा आमचा निष्कर्ष असेल तर, आम्ही त्याकडे आमच्या लेखापरिक्षण अहवालात लक्ष वेधणे आवश्यक असते आणि एकत्रित वित्तीय विवरण पत्रकाच्या संबंधित प्रकटनात तसे उल्लेख असले पाहिजे. आमचे मतात रुपभेद करण्यासाठी ही प्रकटने अपूर्ण असतील तर त्याकडे लक्ष वेधणे ही आमची जबाबदारी आहे. आमच्या लेखा परिक्षणाच्या अहवालाच्या तारखेपर्यंत जे लेखापरिक्षणाचे पुरावे आम्ही मिळविले, त्यावर आमचे निष्कर्ष आधारलेले आहेत. मात्र भविष्यात अन्य काही घटना किंवा स्थिती यांचा सुद्धा परिणाम होऊन समूहाचे 'सतत चालु राहणारी संस्था' या प्रमाणे काम करणे थांबु शकते.

- एकत्रित वित्तीय विवरण पत्रकांचे सर्वांगिण सादरीकरण, रचना, समाविष्ट बाबी आणि त्यांचे प्रकटने यांचे मुल्यांकन करणे आणि एकत्रित वित्तीय विवरण पत्रके त्यातील व्यवहारांचे आणि प्रसंगांचे दर्शन उद्दिष्टानुसार घडविते किंवा कसे हे पाहणे.
- एकत्रित वित्तीय विवरण पत्रकांवर अभिप्राय व्यक्त करण्यासाठी ही कंपनी समूह, त्याच्या नियंत्रणातील सहयोगी आणि संयुक्त कंपन्या यांचे उद्योंगाचे कार्य किंवा वित्तीय माहिती यांचे लेखापरिक्षणाच्या दृष्टिने योग्य पुरावे मिळविणे, एकत्रित वित्तीय विवरण पत्रकांचे आम्ही स्वतंत्र लेखापरिक्षक आहोत, त्यामुळे त्यात समाविष्ट असलेल्या कंपन्यांच्या वित्तीय विवरण पत्रकांची दिशा, त्यांचे पर्यावेक्षण आणि कार्यपालन यांचे लेखापरिक्षण करणे, यासाठी आम्ही जबाबदार आहोत. या एकत्रित वित्तीय विवरण पत्रकात समाविष्ट केलेल्या इतर कंपन्या संस्था यांचे लेखापरिक्षण करणे अन्य लेखा परिक्षकांनी केलेले आहे. म्हणून त्या वित्तीय विवरण पत्रकांची दिशा, पर्यवेक्षण आणि कामगिरी यासाठी इतर लेखापरिक्षक जबाबदार आहेत. आमच्या लेखापरिक्षणातील मतांसाठीच फक्त आम्ही जबाबदार आहोत.

सूत्रधारी कंपनीच्या कार्यभारावर ज्यांचा अंमल व प्रशासन आहे अशा सर्वांसोबत आम्ही चर्चा करतो. त्यामध्ये इतर विषयांसोबत लेखा परिक्षणाची नियोजित व्याप्ती आणि वेळ तसेच आमच्या लेखा परिक्षणात सापडलेल्या महत्त्वांच्या बाबी आणि आम्हांला जाणवलेल्या अंतर्गत नियंत्रणातील त्रुटी यांचा समावेश असतो.

तसेच आम्ही सुत्रधारी कंपनीच्या प्रशासकांना एक निवेदन पत्र देतो त्यात आम्ही स्वातंत्र्याच्या दृष्टीने संबंधित आवश्यक अशा नैतिक बाबी संकलित केलेल्या असतात. आमच्या स्वातंत्र्याशी संबंधित प्रमाणशीर व योग्य असणारे इतर विषय यावर संबंधित सुरक्षा रक्षण जेथे लागू असते त्यावर चर्चा करतो व आमच्या स्वातंत्रपणा बद्दल योग्य धारणा असली पाहिजे याची जाणीव करून देतो.

प्रशासनाचा कार्यभार सांभाळणाऱ्यांशी वरील विषयाची माहिती दिल्यानंतर, एकत्रित वित्तीय विवरण पत्रकांच्या विद्यमान कालावधीतील महत्वाच्या बाबी आणि विषय आम्ही निश्चित करतो. जर अशा विषयांच्या जाहीर करण्याबाबत कायदा किंवा नियमने यांची आडकाठी नसली तर. आम्ही अशा विषयांचा आमच्या लेखा परिक्षणात परामर्श घेतो. अगदी दुर्मिळ परिस्थितीत ज्या बाबी प्रकट केल्यास सार्वजनिक हिताच्या लाभांवर विपरीत परिणाम होऊ शकतील अशांचा समावेश आम्ही आमच्या लेखा परिक्षणात करीत नाही.

इतर विषयः

अ) एकत्रित वित्तीय विवरण पत्रकांत ज्यांचा समावेश केलेला आहे. अशा तीन उपकंपन्याचे लेखापरिक्षण आम्ही केलेले नाही. त्यांच्या वित्तीय विवरण पत्रकात/वित्तीय माहितीमध्ये ३१ मार्च २०२० रोजी त्याच्या एकूण मत्ता ₹ ६२.८५ कोटीच्या आणि त्या तारखेला संपलेल्या वर्षातील त्याचा एकूण महसूल ₹ ०.०१ काटी आणि निव्वळ रोख प्रवाह ₹ ०.२२ कोटी असल्याचे दर्शविलेले आहे आणि तसे एकत्रित वित्तीय विवरण पत्रकात समाविष्ट केले आहे.

ब) एकत्रित वित्तीय विवरण पत्रकात ३१ मार्च २०२० रोजी संपलेल्या वर्षातील तोट्यात कंपनी समुहाचा वाटा ₹ ०.०४ कोटी असल्याची बाब समाविष्ट केली आहे. ही माहिती ज्यांचे लेखापरिक्षण केलेले नाही. अशा वित्तीय विवरण पत्रकांवर/आर्थिक माहितीवर आधारित आहे. व्यवस्थापनाला ती माहिती तशी देण्यात आली आहे.

क) तीन उपकंपन्यांची वित्तीय विवरण पत्रके/आर्थिक माहिती यांचे लेखा परिक्षण आम्ही केलेले नाही हे नमूद करण्यात येते. या वित्तीय विवरण पत्रकांचे/आर्थिक माहितीचे लेखा परिक्षण अन्य लेखा परिक्षकांनी केले आणि त्याचे अहवाल व्यवस्थापनाने आम्हांला दिले. दोन सहयोगी कंपन्याची ज्याचे लेखापरिक्षण केलेले नाही, अशा हंगामी वित्तीय विवरण पत्रके/आर्थिक माहिती यांच्यावर त्यांची माहिती आधारीत आहे. व्यवस्थापनाला ती जशी मिळाली तशीच ती आम्हांला देण्यात आली.

ड) एकत्रित वित्तीय विवरण पत्रकात तसेच त्यामध्ये समाविष्ट केलेल्या उपकंपन्या व सहयोगी कंपन्यांच्या रकमा आणि प्रकटने या संबंधाचे आमचे मत तसेच कंपनी कायद्यातील कलम १४३ चे उपकलम (३) यातील अटीनुसार उपरोक्त उपकंपन्या संबंधीचे आमचे मत हे पूर्णपणे इतर लेखापरिक्षकाच्या अहवालावर आधारीत आहे.

इ) सूत्रधारी कंपनीच्या प्रकरणी यावर्षी आमची लेखा परिक्षणाची कार्ये करण्यासाठी आम्ही कंपनीच्या कोणत्याही कारखान्यांना किंवा कामाच्या अन्य जागांना प्रत्यक्ष भेट देऊ शकलो नाही. कारण सरकारने कोवीड-१९ आजाराचा प्रसार रोखण्यासाठी लॉकडाऊन संचारबंदी लागू केली होती. या अहवाल वर्षातील लेखापरिक्षण कामाची प्रक्रीया घरून काम करणे या पद्धतीने करावे लागले म्हणजेच कंपनीचे कारखाने आणि अन्य जागा व कार्यालये येथील आर्थिक माहिती/आकडेवारी//अभिलेख/आधारभूत दस्तऐवज व्यवस्थापनाने सॅप प्रणालीच्या मार्फत डीजिटल माध्यमातून उपलब्ध करून दिले. तसेच व्ही पी एन लिंकद्वारे डॅश बोर्ड चा उपयोग करण्यात आला आहे.

फ) कंपनीच्या अंतर्गत लेखा परिक्षणाचे काम बाह्य सनदी लेखापाल संस्थामार्फत केले जाते. चालू वर्षी त्यांचे फक्त दोन तिमाहीचे अहवाल उपलब्ध झाले. कोवीड-१९ मुळे तिसऱ्या आणि चौथ्या तिमाहीचे अहवाल मिळू शकले नाहीत.

महानिर्मिती ॲश मॅनेजमेंट सर्विसेस लि. या उपकंपनी प्रकरणी

विद्यमान अहवालात व्यक्त केलेले अभिप्राय, हे प्रामुख्याने व्यवस्थापनाने इलेक्ट्रॉनिक माध्यमातून जी आकडेवारी व माहीती उपलब्ध करून दिली त्यावर आधारीत आहेत. कोवीड-१९ प्रादुर्भाव रोखण्यासाठी प्रत्यक्ष हालचालीवर बंधने येत आहेत, याकडे आम्ही लक्ष वेधतो. लॉक डाऊनच्या अंमलबजावणीत उद्योगाच्या जागा रेड झोन मध्ये समाविष्ट झाल्याने आणि वेळोवेळी बंधने असल्याने माहितीच्या पडताळणीसाठी प्रत्यक्ष जागेवर भेट देण्यावर बंधने आली. त्यामुळे आंम्हास लेखापरीक्षणाच्या कार्यसाठी डिजिटल माध्यमातून पुरविलेल्या माहितीवर अवलंबून रहावे लागले. याशिवाय कोवीड आजार सर्वत्र वाढला व भारत सरकारने संचारबंदी लागू केल्याने प्रकल्पाची कामे सुरू करण्यास व अंमलबजावणीस विलंब झाला. या विषयावर आमचे लेखापरिक्षणाचे अभिप्राय पात्र नाहित.

एकत्रित वित्तीय विवरण पत्रकांवर आमचे मत आणि येथे खाली दिलेल्या अन्य कायदेशीर व नियामकांच्या आवश्यकता यावरील आमचा

अहवाल यावरीची आमची मते ही इतर लेखापरिक्षकांनी केलेले काम व त्यांचे अहवाल यावर विसंबून आहेत. तसेच ती व्यवस्थापनाने प्रमाणित केलेली वित्तीय निवेदने/आर्थिक माहिती यांच्या आधारे केली आहेत. त्यात कोणत्याही सुधारणा आम्ही केलेल्या नाहीत.

इतर कायदेशीर नियमनाच्या आवश्यकता

१) कंपनी कायदा २०१३ चे कलम १४३(५) यातील आवश्यकतेनुसार आम्ही भारताचे लेखानियंत्रक आणि महालेखापरिक्षक यांनी दिलेल्या आदेशानुसार आणि लेखा परिक्षणात सुचविलेल्या कामपद्धतीचे अनुपालन करून व त्यावर केलेली कार्यवाही तिचे भारतीय लेखा मानकानुसार केलेले संपूर्ण कंपनी समुहाची एकत्रित वित्तीय विवरण पत्रकावरील परिणाम विचारात घेऊन त्यांचे जोडपत्र-१ दिलेले आहे.

२) कायद्याचे कलम १४३(३) यातील आवश्यकतानुसार आमचे लेखापरिक्षण आणि वरील ''इतर विषय'' या परिच्छेदात संदर्भ दिल्याप्रमाणे इतर लेखापरिक्षकांचे अहवाल यांच्या आधारे आणि लागू होणाऱ्या मर्यादेपर्यंत आम्ही खालील प्रमाणे अहवाल देत आहोत की-

ए) आमचे सर्वोत्तम ज्ञान आणि विश्वास यानुसार वरील एकत्रित वित्तीय विवरण पत्रकांचे लेखा परिक्षण करण्यासाठी आम्ही सर्वोतोपरी माहिती आणि स्पष्टीकरणे मिळविले आहेत. याला फक्त तिसऱ्या पक्षांकडील शिल्लकी कायम करण्याच्या माहितीचा अपवाद आहे. वरील परीच्छेद ६ मध्ये म्हटल्याप्रमाणे सूत्रधारी कंपनीच्या बाबत. या तिसऱ्या पक्षाच्या शिलकीचे जर काही परिणाम होणार असतील तर त्याचा अंदाज आम्हास सांगता येणार नाही.

बी) आमच्या मते, वरील ''पात्र मत्तांचा आधार'' या परिच्छेदात वर्णन केलेल्या विषयांचा अपवाद करून, कायद्याप्रमाणे आवश्यक अशा प्रकारे लेख्यांच्या नोंद वह्या योग्य प्रकारे जतन केल्या आहेत, असे आम्ही केलेले वह्यांचे परिक्षण आणि इतर लेखापरिक्षकांचे अहवाल यावरून दिसुन आलेले आहे.

सी) या अहवालाशी संबंधित वरील एकत्रित वित्तीय विवरण पत्रके म्हणजेच ताळेबंद, एकत्रित नफा-तोटा पत्रक (इतर सर्वकष उपन्नासह) समभागातील बदलांचे एकत्रित पत्रक आणि एकत्रित रोकडता प्रवाह पत्रक ही त्या हेतूने जतन केलेल्या संबंधित लेखा नोंद वह्यांशी सुसंगत आहेत.

डी) वरील पात्र मतांचा आधार या परिच्छेदात वर्णन केलेली आमची निरिक्षणे, यांच्या अधीन राहुन, आमचे असे मत आहे की, उपरोक्त एकत्रित वित्तीय विवरण पत्रके ही कायद्याचे कलम क्र.१३३ ज्याचे वाचन लागू होणाऱ्या नियमावलीसोबत केले जाते, त्यामध्ये विहीत केलेल्या लेखा मानकांचे अनुपालन करतात.

इ) महानिर्मिती शासकीय कंपनी असल्याने, भारत सरकारने जारी केलेली अधिसूचना क्र.जी एस आर ४६३(इ) दिनांक ०५ जुन २०१५ यानुसार कंपनी अधिनियम २०१३ मधील कलम १६४(२) यामधील ''संचालकाची अपात्रता'' याविषयीच्या तरतुदी कंपनीला लागू होत नाहीत.

एफ) आम्ही वरील ''पात्र मतांचा आधार'' या परिच्छेदात दिलेली निरिक्षणे यांचे सूत्रधारी कंपनीच्या कामकाजावर विपरीत परिणाम होणार नाही.

जी) या समुहाच्या वित्तीय अहवाला संबंधीत अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणाचा पुरेसापणा आणि या नियंत्रणाचा प्रभाव या विषयी आमचा ''स्वतंत्र अहवाल जोडपत्र दोन'' मध्ये दिला आहे.

एच) ही कंपनी शासकीय असल्याने, भारत सरकारची अधिसुचना क्र.४६३(इ) दि.५ जुन २०१५ याप्रमाणे कायद्यातील कलम १९७ च्या तरतुदी कंपनीला लागू नाहीत.

आय) कंपनी (लेखा परिक्षण व लेखा परिक्षक) नियमावली २०१४ यातील नियम क्र.११ नुसार जे अन्य विषय या अहवालात समाविष्ट करावयाचे असतात त्याबाबत आम्ही आमचे सर्वोतोपरी ज्ञान आणि आम्हाला दिलेली स्पष्टीकरणे यानुसार आम्ही खालील मते नोंदवितो.

१. एकत्रित वित्तीय विवरण पत्रे प्रलंबित कायदेविषयक बाबींचे परिणाम प्रगट केले आहे असे दर्शवितात त्यासाठी एकत्रित वित्तीय विवरण पत्रकांची टिपा क्र.४१ पहावी.

२. ज्यात भविष्यात तोटे येऊ शकतील असे कोणतेही दीर्घ मुदतीचे करार समुहाने केलेले नाहीत (यात डेरिव्हेटीव्ह कंत्राटे पण समाविष्ट आहेत)

३. सूत्रधारी कंपनीने, ''गुंतवणूकदार शिक्षण आणि रक्षण निधीत'' आवश्यक रकमा स्थानांतरीत करण्यात दिरंगाई केलेली नाही.

के.एस.अय्यर ॲन्ड कंपनीकरिता
सनदी लेखापाल
एफआरएन १००१८६ डब्ल्यु
यूडीआयएनः २००३८५२६एएएडीवाय२८५२

सी.ए.राजेश जोशी
भागीदार
आयसीएआयएम नं.०३८५२६

आरएसव्हीए ॲन्ड कंपनीकरिता
सनदी लेखापाल
एफआरएन ११०५०४ डब्ल्यु
यूडीआयएनः २००४६२८५एएएबीजी४६१५

सी.ए.शेखर कुलकर्णी
भागीदार
आयसीएआयएम नं.०४६२८५

स्थळः मुंबई
दिनांकः २७ नोव्हेंबर २०२०

जोडपत्र क्र.१: महानिर्मिती कंपनी मर्यादितच्या दि. ३१ मार्च २०२० रोजी संपलेल्या वर्षाचे एकत्रित वित्तीय विवरण पत्रावर स्वंतत्र लेखापरिक्षकांच्या मूळ अहवालातील संदर्भाप्रमाणे जोडपत्र क्र. १ खालीलप्रमाणे आहे.

सुत्रधारी कंपनीच्या प्रकरणी

१) जर काही कर्जे / ऋणे / व्याज / उसनवारी इ. सोडून देणे / निर्लेखित करण्याची प्रकरणे असल्यास त्याचा अहवाल तसेच त्याची कारणे व त्यातील रक्कम याची माहिती.

आमच्या लेखापरिक्षणाच्या कालावधीत तसेच आम्हांस दिलेली माहीती आणि स्पष्टीकरणे यावरून वित्तीय वर्ष २०१९-२०२० मध्ये कंपनीने कोणतीही कर्जे / ऋणे / व्याज / उसनवारी इ. सोडून देणे / निर्लेखित केली नाहीत.

२) तिसऱ्या पक्षांकडे राहिलेल्या वस्तूमालाचे तसेच शासन किंवा अन्य प्राधिकरणे यांचेकडून देणगी रूपाने मिळालेल्या मत्ता यांचे योग्य अभिलेख जतन केले आहेत किंवा कसे?

सूत्रधारी कंपनी तिचा वस्तूमाल/साहित्य तिसऱ्या पक्षाकडे फक्त देखभाल/जोडणी करणे या कामांसाठी पाठविते. आम्हास दिलेल्या माहितीप्रमणे भांडार विभाग (कक्ष) आणि सुरक्षा विभाग अशा प्रकारच्या वस्तूमाल साठ्यांचे योग्यप्रकारे दस्तऐवज व नियंत्रण ठेवून त्यासाठी त्या विभाग कक्षात टिपणी केल्या जातात आणि परत केले जाणारे/न केले जाणारे प्रवेश पत्र (गेट पास) तयार केले जातात. त्याची माहिती सॅप प्रणालीच्या मटेरियल मोड्यूल यामध्ये सुद्धा पाहता येते. तसेच आम्हांस सांगण्यात आले की, या वर्षी शासन किंवा अन्य प्राधिकरणे यांचेकडून कोणत्याही मत्ता देणगी स्वरूपात मिळाल्या नाहीत.

३) प्रलंबित न्यायालयीन वाद / न्यायाधिकरणाचे खटले यांचा वर्ष निहाय अहवाल देणे त्यात प्रलंबनाची कारणे आणि कायदेविषयक प्रकरणे (परदेशी व स्थानिक) यांच्यावरील खर्चावर लक्ष देणाऱ्या यंत्रणेचे अस्तित्व आणि प्रभाव या माहितीचा समावेश करावा.

सुत्रधारी कंपनी प्रलंबित कायदेविषयक दावे / न्यायाधिकरणाकडील खटले यांची ओळख निश्चिती करून त्याचे प्रकटन 'आकस्मित दायित्वे' यात करीत असते. एकूण २७८ कायदेशीर / लवादातील खटल्यांचे त्याचे वयानुसार वर्गीकरण खालीलप्रमाणे आहे.

प्रकरणाची वर्षे	प्रकरणांची संख्या
एक वषापेक्षा कमी	१२
१ ते २ वर्षे	९६
२ ते ३ वर्षे	५०
३ ते ५ वर्षे	४०
५ वर्षापेक्षा जास्त	८०
एकूण	**२७८**

आम्हांस असे सांगण्यात आले की, वरील प्रकरणे प्रलंबित राहण्याची कारणे प्रत्येक प्रकरणात वेगवेगळी आहेत तसेच आम्हांला अशी माहिती दिली की, कायदेशीर प्रकरणांचा खर्च हा वरील प्रकरणांमध्ये अभियोक्ता / सल्लागार यांच्या शूल्काच्या मंजुरीच्या रचनेप्रमाणे आहे, कंपनीकडून संबंधित माहिती उपलब्ध झाली नसल्याने प्रलंबनाच्या कारणाविषयी आता कायदेशीर खटल्यांच्या खर्चासंबधीच्या विद्यमान यंत्रणेच्या प्रभावीपणा बाबत कोणतेही मत व्यक्त करण्यास आम्ही असमर्थ आहोत.

४) जर या कंपनीची निर्गुंतवणूक करण्यासाठी निवड झाली असेल तर (अमूर्त मत्ता व जमिनी यासह) मत्ता आणि दायित्वे यांचे (बांधिलकी व सामान्य राखीव यासह) मूल्यांकनाबाबत संपूर्ण स्थितीदर्शक अहवालाचे परिक्षण करावे. त्यात कंपनीची निर्गुंतवणूक प्रक्रियेची कार्यपद्धती आणि विद्यमान स्थिती यांचा समावेश करावा.

महानिर्मिती कंपनीची निर्गुंतवणूक हेतूसाठी निवड झालेली नाही. म्हणून मागवलेली माहिती कंपनीस लागू नाही.

कंपनी अधिनियम २०१३ चे कलम १४३(५) नुसार दिलेल्या उप-आदेशांवर अभिप्राय

५. कंपनीने मागविलेल्या कोळशांची संख्या/दर्जा यांचा मेळ करण्यास कंपनीकडे योग्य यंत्रणा आहे काय? आणि कोळशाचा दर्जा/त्याचा ओलसरपणा आणि विलंब आकार यांच्या लेखा वह्यात योग्य नोंदी केल्या जातात काय?

महानिर्मिती कंपनीने कोळसा कंपन्यांनी तयार केलेल्या आणि प्राप्त झालेल्या कोळशांच्या देयकांचा मेळ करण्यासाठी एक कार्यपद्धती केली मागणी केलेला आणि प्रत्यक्ष मिळालेला कोळसा यांची संख्या/दर्जा यासाठी मेळ करण्याच्या विद्यमान कार्यपद्धतीस अधिक बळकटी देण्याची गरज आहे. महानिर्मिती कंपनीने कोळसा पृथःकरण करणाऱ्या एका मान्यता प्राप्त संस्थेची नियुक्ती केली आहे तिच नाव 'सेंट्रल इन्स्टीट्यूट ऑफ मायनिंग ॲन्ड फ्यूएल रिसर्च' असे आहे. (सी.आय.एम.एफ.आर.) ही संस्था कोळसा कंपनीचा माल भरण्याच्या जागेवर तांत्रिक पृथःकरण करते. सी आय एम एफ आर यांनी दिलेल्या पृथःकरण अहवालाच्या आधारे कोल ऑफिस, नागपूर बीजकात नमुद केलेला दर्जा आणि अहवालातील दर्जा यांचा मेळ करते आणि दर्जा घसरला असल्यास त्यांचे कोळसा कंपनीकडे दावे केले जातात.

कोळसा पुरवठादारांनी ₹ ३०४५.१६ कोटींची मागणी केली आहे कमी माल उचलणे, कामगिरीसाठी प्रोत्साहन, मत्ता आणि व्याज आदी कारणास्तव केलेल्या वरील रकमेच्या मागणी महानिर्मितीने वादग्रस्त असल्याचे सांगितले. याविषयी योग्य ते कागदोपत्री पुरावे नसल्याने मागणीची अचुकतेबाबत निष्कर्ष काढता येणे अवघड झाले आहे कोळसा पुरवठादारांची ही मागणी कंपनीने दि. ३१ मार्च २०२० रोजी 'आकस्मित दायित्व' म्हणून घोषित केली.

महानिर्मितीने कोळसा पुरवठादारांच्या विरोधात अपुरा माल देणे, ओलसर कोळसा देणे, कमी माल भरणे आणि व्याजाच्या मागणी इत्यादी बाबत करारानुसार ₹ ६७६४.३४ कोटींचे दावे दि. ३१ मार्च २०२० मध्ये अस्तित्त्वात होते. त्यांना दि. ३१ मार्च २०२० रोजी 'आकस्मिक भत्ता' म्हणून कंपनीने घोषित केले आहे.

६. राज्य शासनाला देय असलेल्या विनामुल्य विजेचा वाटा किती आहे ? स्वीकृत लेखे प्रमाणकांनुसार व करारातील अटीनुसार त्याचा हिशेब करुन तो लेखांमध्ये दाखविला जातो काय ?

कंपनीने दिलेल्या माहितीनुसार कोणत्याही करारानुसार राज्य शासनाला विनामुल्य वीज पुरवठा केला जात नाही.

७. वस्तूमाल सूचीमध्ये भंगार, निकामी साहित्य इत्यादीचे मूल्यासह योग्य वर्गीकरण केले आहे का ?

कंपनीमध्ये भंगार आणि निकामी साहित्य यांची निश्चित ओळख केली जाते मात्र अशी निश्चित ओळख करण्याच्या वेळी त्यांचे लेखे केले जात नाहीत. भंगाराचे मुल्य लेखावहीत नोंदले जात नाही आणि त्यांच्या वसुलीची लेखा, जेव्हा लिलाव केला जातो तेव्हा होते. निकामी साहित्याचे मूल्यांकन ऐतिहासिक खर्चानुसार केले जाते आणि त्याचवेळी निकामी जुनाट साधनासाठी लेखा वहीत १०० टक्के तरतूद केली जाते. अशाप्रकारे केलेल्या तरतुदीचे समायोजन सदर निकामी वस्तूच्या लिलावा सोबत केले जाते. कंपनी तांत्रिक मूल्यांकनाच्या आधारे वस्तुमाल निकामी झाल्याबद्दल ओळख निश्चिती करते. आमच्या लेखापरिक्षणाच्या कार्यपद्धतीच्या आधारे असे म्हणता येते की, वरील काही उणीवा वगळल्यास, कंपनीची वस्तुमाल सूचीचे वर्गीकरण करण्याची कार्यपद्धती योग्य आहे.

८. लेखा परिक्षणात नमूद केलेला नफा/तोटा हा कंपनीच्या नफा आणि तोटा यांच्या लेखांप्रमाणे आहे किंवा कसे?

कंपनी अधिनियम २०१३ यात विहित केल्याप्रमाणे लेखा परिक्षण अहवालात वर्षाचा नफा/तोटा याची आकडेवारी देण्याची आवश्यकता नसते. तरीसुद्धा आम्ही येथे निवेदन करतो की इतर सर्वकष उत्पन्नाची नोंद केल्यानंतर या अहवालाच्या वर्षामध्ये महानिर्मिती कंपनीला २०८.१४ कोटीचा नफा झाला. याबाबत आम्ही आमचा पात्र केलेला लेखापरीक्षण अहवाल दि.२७ नोव्हेंबर २०२० रोजी दिला आहे.

९. जल विद्युत प्रकरणातील जैविक विविधता जतन करण्याचे धोरण/सूचना यानुसार पाणी सोडले जाते का ? तसे केले नाही म्हणून जर काही दंड भरला असेल तर त्याची माहिती द्यावी.

पाणी सोडण्याचे कार्य राज्य शासनाच्या जल संसाधन विभागामार्फत अंमलात येते. आम्हास दिलेल्या माहितीनुसार या कामात कंपनीची केलेली भूमिका नसते. यासाठी कोणताही दंड भरलेला नाही/देय नाही.

१०. कंपनी अधिनियमामध्ये दिलेल्या कंपनीच्या सामाजिक जबाबदारी (सीएसआर) तसदीसंबंधी अहवाल देणे आणि प्रकटने करणे याविषयी अनुसरण केले किंवा कसे याचे परिक्षण करावे.

कंपनी अधिनियमातील तरतुदीनुसार कंपनीचा मागील तीन वित्तीय वर्षातील सरासरी निव्वळ तोटा ₹ ४२२.८३ कोटी इतका आहे. नफा नसल्याने सी एस आर खर्च, सरासरी नफ्याच्या २ टक्के प्रमाणे ‘निरंक’ आहे.

उपकंपन्यांच्या प्रकरणी:

अ) महागुज कोलायरीज लि.

१) जर काही कर्जे / ऋणे / व्याज इ. सोडून देण्याची / निर्लेखित केल्याची प्रकरणे असल्यास त्याचा अहवाल देणे. उत्तर ‘होय’ असे असल्यास त्यातील रक्कम आणि कारणे नमुद करावी.

आम्हास दिलेली माहिती आणि स्पष्टीकरणे तसेच वित्तीय वर्ष २०१९-२० च्या लेखा नोंदीच्या वह्या यातुन आम्ही केलेली पडताळणी यानुसार लेखापरिक्षण वर्षात कोणतेही कर्जे / ऋणे / व्याज इ. निर्लेखित केल्याचे प्रकरण आढळलेले नाही.

२) तिसऱ्या पक्षांकडे ठेवलेला वस्तूमाल साठा आणि शासनाकडून आणि इतर संस्थाकडून भेट म्हणून मिळालेल्या मत्ता यांचे दस्तऐवज योग्यप्रकारे जतन केले आहेत किंवा कसे?

तिसऱ्या पक्षांकडे कोणताही वस्तूमाल साठा पडुन राहिलेला नाही. आम्हास दिलेली माहिती आणि स्पष्टीकरणे यानुसार तसेच वित्तीय वर्षातील लेखा नोंदीच्या वह्यांची आम्ही केलेली पडताळणी यानुसार शासन किंवा अन्य कोणतेही प्राधिकरण यांचेकडुन कुठल्याही मत्ता भेट स्वरुपात कंपनीला मिळालेल्या नाहीत.

३) प्रलंबित न्यायालयीन / न्यायाधिकरणाचे खटले यांचा वर्ष निहाय अहवाल द्यावा त्यात प्रलंबनाची कारणे आणि कायदेविषयक प्रकरणे (परदेशी व स्थानिक) यांच्या खर्चावर लक्ष ठेवणाऱ्या यंत्रणेचे अस्तित्व आणि प्रभाव यांच्या माहितीचा समावेश करावा.

कंपनी तिचे प्रलंबित / न्यायाधिकारी यांचेकडील प्रकरणांनी कंपनीने ‘आकस्मिक दायित्व’ अशी ओळख देऊन त्याचे प्रकटीकरण करते. एकूण २७८ प्रलंबित / न्यायाधिकरणाकडील प्रकरणे असुन त्यांचे वयोनिहाय विश्लेषण खाली दिले आहे.

तपशील	प्रकरणांची संख्या
१ ते ५ वर्षे	०२
५ वर्षापेक्षा जास्त	०२
एकूण	**०४**

आम्हांस दिलेली माहिती आणि स्पष्टीकरणे यानुसार प्रलंबित प्रकरणे आणि प्रलंबनाची कारणे खालीलप्रमाणे आहे.

अनु. क्र.	खटला क्र. तारीख आणि तपशील	अर्जदार / पदकार	प्रसंवनाची कारणे
१.	डब्ल्यु पी (सी) १४९२४ / २०१२ दि.१४ ऑगस्ट २०१२ ओडिसा उच्च मध्यम मच्छकाटा कोळसा खाण जागा संपादनची प्रक्रीया विरोधात	श्री.नविन प्रधान आणि इतर विरुद्ध भारत सरकार महागुज कोलायरीज लि. समाविष्ट	मा.सर्वोच्च न्यायालयाने त्याचा आदेश दि.२४.०९.२०१४ नुसार कोळसा खाजगी वाटप रद्द केले. त्यावर जमीन संपादन प्रक्रिया विरोधात दाखल केलेल्या याचिकेत कंपनी नाही. आवश्यक प्रतिपक्ष राहिलेला नाही. त्याशिवाय आम्हास माहिती देण्यात आली की, कोळसा खाणी (विशेष तरतुदी) कायदा २०१५ नुसार राज्य शासनाने जागा संपादित प्रक्रिया चालु ठेवणे आवश्यक आहे.
२.	डब्ल्यु पी (स) २२३९२/- २०१२ दि.२३.११.१२ आदेशात उच्च न्यायालय मच्छ काटा कोळसा खाण जागा संपादनाच्या प्रक्रीये विरोधात	मधवा साहु आणि इतर विरुद्ध भारत सरकार महागुज कोलायरीज लि. समाविष्ट	

३	एमडीओ मे.अडानी एंटरप्रायजेस लिमिटेड (ए इ एल) यांनी त्यांचा ₹३९९.७९ कोटीच्या मागणीसाठी, कोळसा जागा रद्द करण्याच्या संदर्भात लवादाकडे दावा केला आहे. कंपनी आणि मे.ए इ एल यांच्यात कोळसा खाण सेवेच्या करारा संबंधिचे प्रकरण लवदाचे आहे.	दावेकर्ते मे. ए इ एल आणि इतर विरुद्ध महागुज कोलायरीज लि. समाविष्ट	आम्हास सांगण्यात आलेली दोन्ही पक्षांच्या साक्षीदारांचे उत्तर तपासणी नोंदण्याचे काम लवादापुढे पूर्ण झाले आहे. तोडी युक्तिवाद करणे चालु आहे.
४	चालविण्यात लवाद अर्ज (एल) क्र.४६१ वर्ष २०१८ दि.२१.०४.२०१८ मुंबई उच्च न्यायालयात कलम ३४ नुसार अर्ज पाहिला अंतरिम आदेश दि.०१.०२.२०१८ च्या विरुद्ध कंपनीने मे.ए इ एल ₹३२.८० कोटी देणेसंबंधी	महागुज कोलायरीज लि. विरुद्ध एम डी ओ मे.अदानी एंटरप्रायजेस लि.	आम्हास दिलेली माहिती व स्पष्टीकरणे यानुसार कंपनीने वाणिज्य विभाग मुंबई उच्च न्यायालयात दि.२१.०४.२०१८ रोजी यांचेकडे नोटीस ऑफ मेन्शन दाखल केला. सदर नोटीस ऑफ मोशन (एल) चा क्रमांक १०२१ वर्षे २०१८ असुन ती अंतिम सुनावणीसाठी प्रलंबित आहे.

आम्हास दिलेली माहिती आणि स्पष्टीकरणे यानुसार, तसेच इतर अभिलेखावरुन आम्ही केलेली पडताळणी याच्या आधारे, कंपनीने वर्ष २०१९-२० मधे कायदा प्रकल्पे आणि व्यवसायिकता याचे शुल्क ₹ १,६७,९३,९५०/- दिले. यासाठी कंपनीने खर्च करण्यापूर्वी उच्च व्यवस्थापनाच्या मंजुऱ्या संबधित कार्यालयीन ज्ञापनांवर घेतल्या होत्या. या मंजुऱ्या कंपनीतील सर्व कायदेविषयक बाबींवरील खर्चावर लक्ष व नियंत्रणाचे काम करतात.

४. कंपनीची 'निर्गुंतवणूकी' साठी निवड झाली असल्यास तिच्या मत्ता (अमूर्त मत्ता आणि जमिनी यांचेसह) आणि दायित्त्वे (आश्वासित आणि सामान्य राखीव यांचे सह) यांच्या मूल्यांकनाच्या संदर्भात स्थितीदर्शक अहवाल देऊन त्याचे परिक्षण करावे. त्यात निर्गुंतवणूक प्रक्रीयेची पद्धत आणि सद्धस्थिती यांचाही समावेश करावा.

आम्हास दिलेली माहिती आणि स्पष्टीकरणे यानुसार या कंपनीची 'निर्गुंतवणूकीच्या' हेतूसाठी निवड केलेली नाही. म्हणून यासंबंधीची मागवलेली माहिती देणे या कंपनीस लागू नाही.

कंपनी अधिनियम २०१३ चे कलम १४३ (५) नुसार अभिप्रायः

१. लेखा परिक्षण अहवालात नमूद केलेला नफा/तोटा हा कंपनीच्या नफा व तोटा पत्रकाप्रमाणे आहे किंवा कसे ?

लेखापरिक्षण अहवालात नमूद केलेला 'तोटा' हा कंपनीच्या ३१ मार्च २०२० रोजी संपलेल्या वर्षाच्या नफा व तोटा पत्रकात नोंदल्याप्रमाणे आहे.

२. कंपनीच्या वित्तीय विवरण पत्रकांमध्ये पूनर्वसन कार्य आणि खाणी झाकण्याच्या योजना याचे परिणामांची लेखा योग्य केला आहे काय ?

मा.सर्वोच्च न्यायालय यांनी कंपनीला वितरीत केलेल्या कोळसा खाण जागा ऑगस्ट २०१४ मधे रद्द केल्या त्यामुळे ३१ मार्च २०२० पर्यंत कंपनीकडे कोणत्याही कोळसा खाण जागा नाहीत. त्यामुळे कंपनीने तिच्या ३१ मार्च २०२० रोजीच्या वित्तीय विवरण पत्रकात पुनर्वसन कार्य आणि कोळसा खाणी बंद करणे / झाकून टाकणे यांचे लेखे करणे नाहीत.

३. कंपनीने 'खाण' व्यवसाय आणि पर्यावरण संबंधीची नियमावली आणि नियमने यानुसार आवश्यक सांविधिक परवानग्या प्राप्त केल्या होत्या किंवा कसे ?

३१ मार्च २०२० पर्यंत या कंपनीने कोणत्याही खाण जागा धारण केलेल्या नाहीत. म्हणून वरील नियमावली व नियमनाप्रमाणे आवश्यक सांविधिक परवानग्या मिळविणे कंपनीस लागू नाहीत.

४. **कंपनीने खाण व्यवसायाच्या बाहेर पडला काय किंवा तिने खाण व्यवसाय खंडित केला काय ? जर तसे असल्यास संबंधित डेड रेंट भरला किंवा कसे याची पडताळणी करावी.**

मा.सर्वोच्च न्यायालय यांनी ऑगस्ट २०१४ मधे कोळसा खाण व्यवसायातून बाहेर पडणे किंवा तो व्यवसाय खंडित करणे असे काहीही केलेले नाही. म्हणून २१ मार्च २०२० पर्यंत कंपनी विरोधात संबंधित डेड रेंट भरण्याचा विषय उद्भवलेला नाही.

५. **कंपनीची सामाजिक जबाबदारीची (सीएसआर) कार्ये या विषयिचा अहवाल आणि प्रकटने या संदर्भात कंपनी अधिनियम यातील तरतूदींचे परिक्षण करावे.**

कंपनीला मागील तीन वर्षात मोठ्या प्रमाणात तोटा झालेला आहे, त्यामुळे कंपनी अधिनियम २०१३ मधील तरतुदीप्रमाणे सामाजिक जबाबदारीची कामे करण्याची कंपनीला आवश्यता नाही.

ब) धोपावे कोस्टाल पॉवर लिमिटेड

कंपनी अधिनियम २०१३ चे कलम १४३(५) मधील आदेश आणि उप-आदेश

१. **कोणतीही कर्जे / ऋणे / व्याज इ. सोडून देणे, निर्लेखित करणे अशी प्रकरणे झाली असल्यास त्याचा अहवाल देणे 'होय' असल्यास त्याची कारणे व त्यातील रक्कम याची माहिती द्यावी.**

लेखा परिक्षणाच्या कालावधीत आणि आम्हास दिलेली माहिती आणि स्पष्टीकरणे यानुसार वर्षे २०१९-२०२० या वर्षात कर्जे / ऋणे / व्याज इ. सोडून देणे / निर्लेखित करणे अशी कोणतीही प्रकरणे कंपनीत झालेली नाहीत.

२. **तिसऱ्या पक्षांकडे ठेवलेल्या वस्तूमालाचा आणि शासन किंवा इतर प्राधिकरणे यांनी भेट स्वरुपात दिलेल्या मत्तांचे योग्य अभिलेख जतन केले आहेत किंवा कसे ?**

लागू नाही.

३. **कायदेविषयक / न्यायाधिकरणाकडे प्रलंबित असणाऱ्या खटल्यांचे वयानुसार विश्लेषणाचा अहवाल द्यावा. त्यात प्रलंबनाचा कारणे आणि सर्व कायदेविषयक (परदेशी आणि स्थानिक) खटल्यांवरील खर्चावर लक्ष / नियंत्रण ठेवणाऱ्या यंत्रणेचे अस्तित्त्व / प्रभाव यांचाही त्यात समावेश करावा.**

लागू नाही.

४. **या कंपनीची निवड निर्गुतंवणूकीसाठी निवड झाली असल्यास त्याचा तिच्या मत्ता (अमूर्त मत्ता आणि जमिनी यासह) आणि दायित्त्वे (आश्वासन आणि सामान्य राखीव यांचे सह) यांच्या मूल्यांकनाच्या संदर्भात स्थिती दर्शक अहवाल देऊन त्याचे परिक्षण करावे. त्यात निर्गुंतवणूक प्रक्रियेची पद्धत आणि सद्यस्थिती यांचाही समावेश करावा.**

लागू नाही. या कंपनीची निर्गुतंवणूकीसाठी निवड झालेली नाही.

कंपनी अधिनियम २०१३ चे कलम १४३(५) मधील उप-आदेश

१. **कंपन्यांमध्ये, कंत्राटाच्या अटी व तरतुदी प्रमाणे महसूल वसुलीची प्रभावी व्यवस्था आहे किंवा कसे? महसूलाचे लेखा नोंद वहीत योग्य प्रकारे आणि लागू होणाऱ्या लेखा मानकांप्रमाणे नोंद होते काय?**

होय

२. **नविन प्रकल्पाच्या स्थापनेसाठी जमिनीचे संपादन करावे लागते काय? यातील सर्व प्रकरणात थकबाकी त्वरीत चूकती केली जाण्याबाबतची कामे पारदर्शक पद्धतीने झाले काय? याचा अहवाल देणे जेथे विचलन झाले असेल त्याचा तपशील द्यावा.**

लागू नाही.

३. **लेखा परिक्षण अहवालात नमूद केलेला नफा/तोटा हा कंपनीच्या नफा आणि तोटा पत्रकाप्रमाणे आहे काय?**

होय

क) महाजेनको ॲश मॅनेजमेंट सर्व्हिसेस लिमिटेड

१. कोणतीही कर्जे / ऋणे / व्याज इ. सोडून देणे, निर्लेखित करणे अशी प्रकरणे झाली असल्यास त्याचा अहवाल देणे 'होय' असल्यास त्याची कारणे व त्यातील रक्कम याची माहिती द्यावी.

लेखा परिक्षणाच्या कालावधीत आणि आम्हास दिलेली माहिती आणि स्पष्टीकरणे यानुसार वर्षे २०१९-२०२० या वर्षात कर्जे / ऋणे / व्याज इ. सोडून देणे / निर्लेखित करणे अशी कोणतीही प्रकरणे कंपनीत झालेली नाहीत.

२. तिसऱ्या पक्षांकडे ठेवलेल्या वस्तूमालाचा आणि शासन किंवा इतर प्राधिकरणे यांनी भेट स्वरुपात दिलेल्या मत्तांचे योग्य अभिलेख जतन केले आहेत किंवा कसे?

लागू नाही.

३. कायदेविषयक / न्यायाधिकरणाकडे प्रलंबित असणाऱ्या खटल्यांचे वयानुसार विश्लेषणाचा अहवाल द्यावा. त्यात प्रलंबनाचा कारणे आणि सर्व कायदेविषयक (परदेशी आणि स्थानिक) खटल्यांवरील खर्चावर लक्ष / नियंत्रण ठेवणाऱ्या यंत्रणेचे अस्तित्त्व / प्रभाव यांचाही त्यात समावेश करावा.

लागू नाही.

४. या कंपनीची निवड निर्गुंतवणूकीसाठी निवड झाली असल्यास त्याचा तिच्या मत्ता (अमूर्त मत्ता आणि जमिनी यासह) आणि दायित्वे (आश्वासन आणि सामान्य राखीव यांचे सह) यांच्या मूल्यांकनाच्या संदर्भात स्थिती दर्शक अहवाल देऊन त्याचे परिक्षण करावे. त्यात निर्गुंतवणूक प्रक्रियेची पद्धत आणि सद्यस्थिती यांचाही समावेश करावा.

लागू नाही. या कंपनीची निर्गुतंवणूकीसाठी निवड झालेली नाही.

कंपनी अधिनियम २०१३ चे कलम १४३(५) मधील उप-आदेश

५. कंपन्यांमध्ये, कंत्राटाच्या अटी व तरतुदी प्रमाणे महसूल वसुलीची प्रभावी व्यवस्था आहे किंवा कसे? महसूलाचे लेखा नोंद वहीत योग्य प्रकारे आणि लागू होणाऱ्या लेखा मानकांप्रमाणे नोंद होते काय?

होय, कंपनीकडे फक्त ठराविक ठेवीवरचे महसूल आहे.

६. नविन प्रकल्पाच्या स्थापनेसाठी जमिनीचे संपादन करावे लागते काय? यातील सर्व प्रकरणात थकबाकी त्वरीत चूकती केली जाण्याबाबतची कामे पारदर्शक पद्धतीने झाले काय? याचा अहवाल देणे जेथे विचलन झाले असेल त्याचा तपशील द्यावा.

लागू नाही.

७. लेखा परिक्षण अहवालात नमूद केलेला नफा/तोटा हा कंपनीच्या नफा आणि तोटा पत्रकाप्रमाणे आहे काय?

होय.

८. कंपनीने ऑर्डर देऊन मागविलेल्या आणि मिळालेल्या कोळशाची गुणवत्ता/संख्या यांचा मेळ करण्याची योग्य ती व्यवस्था आहे काय? कोळशाचा दर्जा/ओलेपणा आणि विलंब आकार इ. योग्य नोंदणी लेखा वह्यात करण्यात येते काय किंवा कसे?

लागू नाही. कारण कोळशाची ऑर्डर दिली नाही किंवा तो मिळालेला नाही.

९. राज्य शासनाला विनामूल्य वीज किती प्रमाणात देय केली? त्याचा संमत अटीप्रमाणे हिशेब करून तो लेख्यांचा प्रमाणकाप्रमाणे लेख्यामध्ये दर्शविला काय?

लागू नाही.

१०. वस्तूमाल सूचीमध्ये भंगार, निकामी साहित्य इत्यादीचे मूल्यासह योग्य वर्गीकरण केले आहे का?

लागू नाही.

११. हायड्रोइलेक्ट्रीक प्रकल्पाच्या प्रकरणात पाण्याचा विसर्ग राज्य शासनाच्या धोरणाप्रमाणे/मार्गदर्शक सूचनाप्रमाणे आणि जैविक विविधता जपण्याच्या दृष्टिने होतो. तसे केले नाही म्हणून दंड भरला/भरावयाचा असल्यास त्याची माहीती द्यावी.

लागू नाही.

के.एस.अय्यर ॲन्ड कंपनीकरिता
सनदी लेखापाल
एफआरएन १००१८६ डब्ल्यु
यूडीआयएनः २००३८५२६एएएडीवाय२८५२

सी.ए.राजेश जोशी
भागीदार
आयसीएआयएम नं.०३८५२६

आरएसव्हीए ॲन्ड कंपनीकरिता
सनदी लेखापाल
एफआरएन ११०५०४ डब्ल्यु
यूडीआयएनः २००४६२८५एएएबीजी४६१५

सी.ए.शेखर कुलकर्णी
भागीदार
आयसीएआयएम नं.०४६२८५

स्थळः मुंबई
दिनांकः २७ नोव्हेंबर २०२०

महाराष्ट्र राज्य वीज निर्मिती कंपनीच्या दि. ३१ मार्च २०२० रोजी संपलेल्या वर्षाची भारतीय लेखा मानकांनुसार तयार केलेल्या एकत्रित वित्तीय विवरण पत्रकावरील स्वतंत्र लेखापरिक्षकांच्या अहवालातील जोडपत्र क्र.२

कंपनी अधिनियम २०१३ (कायदा) चे कलम १४३ चे उपकलम क्र. ३ मधील खंड क्र. (१) नुसार अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणावरील अहवाल

महाराष्ट्र राज्य वीज निर्मिती कंपनी लिमिटेड (यापुढे सूत्रधारी कंपनी असा उल्लेख केला आहे) आणि तिच्या सर्व उपकंपन्या आणि तिचा सहयोगी कंपनी या सर्व भारतात संस्थापित झालेल्या कंपन्या असून त्यांच्या दि. ३१ मार्च २०२० रोजी संपलेल्या वर्षाचा वित्तीय अहवाल देण्यासाठी आम्ही अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणाचे लेखे परिक्षण पूर्ण केले. हे काम आम्ही या कंपनीच्या एकत्रित लेख्यांचे परिक्षण करताना त्यासोबत पार पाडले.

अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणासंबंधी व्यवस्थापनाची जबाबदारी

भारतीय सनदी लेखापालांच्या संस्थेने "(आय्.सी.ए.आय्.)" वित्तीय अहवाल लेखासंदर्भात अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणाचे लेखा परिक्षण करावे या विषयावर, एक मार्गदर्शक टिपणी (सदर मार्गदर्शक टिपणी) दिली आहे. त्यामध्ये दिलेल्या अंतर्गत नियंत्रणाचे आवश्यक घटक विचारात घेऊन कंपनीने निश्चित केलेल्या वित्तीय अहवाल देण्याबाबतचे निकषावर आधारित अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणाची स्थापना करून त्याची कार्यवाही करणे याची जबाबदारी कंपनीच्या आणि उपकंपनीच्या आणि सहयोगी कंपन्याच्या संबंधित संचालक मंडळाची असते. या जबाबदारीमध्ये पुढील कार्ये समाविष्ट असतात, ती अशी: अंतर्गत नियंत्रणाची संकल्प रचना चित्र तयार करणे, कंपनीच्या औद्योगिक व्यवहारात शिस्त आणि कार्यक्षमता यांची हमी देणे, कंपनीच्या धोरणांना धरून राहणे, तिची मत्ता सुरक्षित ठेवणे, लबाडी व चूका शोधणे व त्यांना आळा घालणे, लेख्यांचे अभिलेख अचूक व परिपूर्ण ठेवणे आणि कंपनी अधिनियम २०१३ नुसार आवश्यक अशी वित्तीय माहिती विश्वासपूर्णरित्या वेळेवर पूर्ण करून देणे.

लेखापरिक्षकांची जबाबदारी

वित्तीय अहवाल देण्यासाठी कंपनीच्या अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणावर आमच्या लेखापरिक्षणाच्या आधारे मत व्यक्त करणे ही आमची जबाबदारी असते. कंपनी अधिनियम २०१३ चे कलम १४३(१०) यात विहीत केलेली लेखा मानके आणि वित्तीय अहवालासाठी अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणाचे लेखापरिक्षण यासंबंधीची मार्गदर्शक टिपणी यानुसार लागू होणाऱ्या मर्यादेत आम्ही अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणाचे लेखा परिक्षण केले. उपरोक्त लेखा मानके व मार्गदर्शक टिपणी यांच्या आवश्यकतेनुसार आम्ही नैतिक गरजांचे अनुपालन करणे आणि वित्तीय अहवाल देण्यासाठी अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणे पुरेशी आहेत किंवा कसे याची योग्य व कारणयुक्त हमी मिळविणे या उद्दिष्टाने आम्हाला लेखापरिक्षणाची योजना करून ते पूर्ण करावे लागते, तसेच ही नियंत्रणे प्रत्यक्षात प्रभावीरित्या कार्यरत आहेत किंवा नाही आणि ती सुस्थापित असून त्याचे पालन केले जात आहे याची खातरजमा करावी लागते.

वित्तीय अहवाल देण्यासाठी असलेल्या अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणे पुरेशी असल्याबाबत आणि ही नियंत्रणे परिणामकारकरित्या कार्यरत असल्याबद्दल लेखापरिक्षणातून पुरावे मिळावेत यादृष्टीने लेखापरिक्षणाच्या कार्यपद्धतीद्वारे कार्य करावे लागते. यामध्ये सदर अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणे समजून घेणे, प्रत्यक्ष कार्यवाहीत अस्तित्वात असलेल्या दुर्बल जागा व त्यातील धोके याचे निर्धारण करणे व निर्धारीत धोक्यांच्या आधारे अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणांची रचना व त्याची परिणामकारकता याचे परिक्षण आणि मूल्यमापन करणे या दृष्टीने आमचे लेखापरिक्षण केले जाते. यासाठी निवडलेली कार्यपद्धती लेखापरिक्षकांच्या न्याय निर्णय शक्तीवर अवलंबून असते. भारतीय लेखा मानकांनुसार तयार केलेल्या कंपनीच्या एकत्रित वित्तीय विवरणपत्रकांमध्ये लबाडी किंवा चुका यामुळे काही गैरमाहिती देण्याच्या धोक्यांचे निर्धारण करणे याचासुद्धा अंतर्भाव लेखापरिक्षणात केला जातो.

आमचा विश्वास आहे की, आम्ही आमच्या लेखा परिक्षणातून मिळविलेले पुरावे तसेच, खाली दिलेल्या 'इतर विषय' या परिच्छेदासह संदर्भानूसार उपकंपन्याचे (ह्या कंपन्या भारतात समाविष्ट आहेत) लेखापरिक्षण करणारे अन्य लेखा परिक्षक यांनी लेखा परिक्षणात्मक मिळविलेले पुरावे हे सूत्रधारी व तिच्या सर्व उपकंपन्या यांचे वित्तीय अहवाल देण्यासाठी केलेल्या अंतर्गत वित्तीय नियंत्रण प्रणालीचे लेखापरिक्षण करून त्यावर आमचा लेखापरिक्षणाचा अभिप्राय देण्यास पूरेसा आणि योग्यप्रकारे आधार देतात.

वित्तीय अहवालाकरीता असलेल्या अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणाचा अर्थ:

कंपनीच्या वित्तीय अहवालावरील अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणाची रचना कंपनीच्या अहवालाच्या विश्वसनीयते संबंधी आणि ही वित्तीय विवरणपत्रे

तयार करण्याचे कार्य हे भारत देशात सर्वसाधारणपणे स्वीकारल्या गेलेल्या लेखा मानकांशी सुसंगत असल्याची रास्त हमी देण्यासाठी आहे. वित्तीय अहवाल देण्यासाठीच्या कंपनीने केलेल्या अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणामधे खालील धोरणे व कार्यपद्धती यांचा समावेश असतो.

१. अभिलेख/दस्तऐवज जतन करणे, त्यात कंपनीचे व्यवहार आणि मत्ता कामी लावणे याबद्दल तपशीलवार व अचूक माहिती असावी.

२. भारतात सर्वसाधारणपणे स्वीकृत लेखा तत्वानुसार एकत्रित वित्तीय विवरण पत्रके भारतीय लेखा मानकानुसार तयार करण्यासाठी आवश्यक ते सर्व व्यवहार नोंदले गेले आहेत आणि कंपनीची सर्व जमा आणि खर्च ही व्यवस्थापन आणि संचालकांच्या अधिकाराने केलेली आहेत याची रास्त हमी मिळविणे आणि

३. भारतीय लेखा मानकानुसार केलेल्या एकत्रित वित्तीय विवरण पत्रकावर ज्याचा प्रत्यक्ष व थेट परिणाम होऊ शकेल अशा प्रकारे मतांचे अनधिकृत संपादने, वापर किंवा विल्हेवाट असे व्यवहारांना आळा घातला आहे किंवा ती वेळेवर शोधून काढली आहेत याची रास्त मते मिळविणे.

अंतर्गत वित्तीय विवरण पत्रकाच्या अंगभूत मर्यादाः

वित्तीय अहवाल देण्यासाठी केलेल्या अंतर्गत नियंत्रणाच्या काही अंगभूत मर्यादा असतात. त्यांना अयोग्य व्यवस्थापनामुळे नियंत्रणे ओलांडून जाणे किंवा त्याच्या संघर्ष होणे, चुक किंवा लबाडीने गैरविवरण केले जाणे आणि त्यांचा शोध न लागणे आदी बाबी समाविष्ट असतात. तसेच भविष्य कालीन अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणांकडून केले जाणारे मूल्यांकनाचे प्रक्षेप या जोखीमांच्या अधीन असतात. वित्तीय अहवाल देण्यासाठीची वित्तीय नियंत्रणे, परिस्थितीत बदल झाल्याने अपूरी पडतात किंवा धोरण किंवा प्रक्रिया याची पूर्तता कमी प्रमाणात होते.

पात्र मतांचा आधारः

आम्हास दिलेली माहिती व स्पष्टीकरणे आणि आमच्या लेखापरिक्षणांच्या आधारे दि. ३१ मार्च २०२० रोजी सूत्रधारी कंपनीत जेथे अंतर्गत नियंत्रणे प्रभावी नव्हती अशी काही प्रत्यक्ष दुर्बलता निश्चित करण्यात आल्या. त्या खालीलप्रमाणे आहेत.

१. पुरवठादारांसी अग्रिमे व त्यांची दायित्वे यांचे वेळेवर समायोजन करण्यासाठी कंपनीचे अंतर्गत नियंत्रण हवे.

२. परिसमापनातील नुकसानीचे अंतिमीकरण आणि वसुली आकारणी वेळेवर होण्यासाठी कंपनीची अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणे हवीत.

३. कर्मचाऱ्यांच्या दुय्यम स्वरूपाच्या अभिलेखाचे तसेच सॅप प्रणालीद्वारे, मानव संसाधन मोड्यूल मधील पगार पत्रकाची माहिती यांच्या अंतर्गत वित्तीय प्रणालीचे सॅप प्रणालीचे एकत्रिक भाग आहेत, त्यामुळे ते बघता आलेले नाहीत किंवा त्याचा मेळ करता आलेला नाही.

एक उपकंपनी महागूज कोलायरीज लिमिटेड हिचे लेखा परीक्षण आम्ही केलेले नाही. अन्य लेखापरिक्षकांनी खालील मत दिले आहे.

मताचा अस्वीकार

आम्हास दिलेली माहिती आणि स्पष्टीकरणे, यानुसार भारताच्या सनदी लेखापाल संस्थेने वित्तीय अहवालासाठी अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणे यांचे लेखा परिक्षण विषयी केलेल्या मार्गदर्शक सूचनामधे अंतर्गत नियंत्रणाचे आवश्यक घटक दिले आहेत. त्यातील निकषांच्या नुसार या कंपनीने वित्तीय अहवालांसाठी अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणे स्थापित केलेली नाहीत. या कारणांमुळे, या कंपनीने अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणे होती किंवा कसे आणि ती दि. ३१ मार्च २०२० रोजी प्रभावीरित्या कार्यरत होती किंवा कसे हे कळाले नाही. त्यामुळे कंपनीच्या अंतर्गत नियंत्रणाबद्दल पुरेसे लेखा परिक्षणात्मक पुरावे आम्ही मिळवू शकलो नाही त्या आधारे मत देण्यास आम्ही असमर्थ आहोत.

आम्ही वर दिलेले अस्वीकारक मत विचारात घेऊन त्याप्रमाणे कंपनीच्या वित्तीय विवरण पत्रकाचे लेखापरिक्षण करण्याकरता लावावयाच्या कसोट्या, निकष यांचे स्वरुप, वेळ आणि मर्यादा निश्चित केल्या सदर अस्वीकार हा आमच्या लेखा परिक्षण अहवालातील भर देण्याची प्रकरणे या परिच्छेदाच्या अधीन आहे आणि त्याने कंपनीच्या वित्तीय विवरण पत्रकावरील आमच्या मतांना बाधा येत नाही.

'प्रत्यक्ष दुर्बलता' ही एक उणीव आहे किंवा आणखी काही उणीवांचे मिश्रण आहे. वित्तीय अहवालासाठीच्या अंतर्गत नियंत्रणामध्ये, अशा उणीवांमुळे कंपनीच्या वार्षिक किंवा अंतरिम वित्तीय विवरण पत्रकांमध्ये जे वेळीच शोधता येणार नाही, अशा प्रकारचे गैरविवरण होण्याची शक्यता असते.

पात्र मत:

सदर कंपनी ही एक शासकीय उपक्रम असल्यामुळे वित्तीय अहवालांसाठी कंपनीची अंतर्गत नियंत्रणांच्या प्रक्रियांची रचना ही विविध प्रकारची मॅन्यूअल्स, नियमावली, परिपत्रके आणि वेळोवेळी दिले जाणारे आदेश यांच्या आधारे केली आहे. त्यामुळे वित्तीय अहवालासाठीची अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणे यावरील आमचे मत त्यातील व्याख्येंवर आधारले आहे. वित्तीय विवरण पत्रकाच्या आमच्या लेखापरिक्षणात आम्ही प्रायोगिक तपासणीच्या आधारे आणि वित्तीय अहवालासाठीचा अंतर्गत नियंत्रण प्रक्रियेच्या पुरेशी असल्याबाबत आम्ही घेतलेल्या आढाव्याच्या आधारे आणि वित्तीय अहवालासाठीचा अंतर्गत नियंत्रण प्रक्रियेच्या रचनेच्या प्रमाणामध्ये काही उणींवा निश्चित केल्या आहेत तसेच प्रक्रियेच्या उपयुक्ततेबाबत वरील ''पात्र मतांचा आधार'' या परिच्छेदात माहिती दिली आहे.

वरील ''पात्र मतांचा आधार'' या परिच्छेद (१) यात वर्णन केलेल्या प्रत्यक्ष घटक यांचे नियंत्रण निकषाच्या उद्देशावर झालेले / होऊ शकणारे परिणाम वगळता, आमची सर्वोतपरी उत्कृट माहिती व आम्हांस दिलेली स्पष्टीकरणे यांच्या आधारे या कंपनीमध्ये दि. ३१ मार्च २०२० रोजी वित्तीय अहवालासाठी अंतर्गत नियंत्रणे अस्तित्वात होती आणि ती प्रभावीपणे कार्यरत होती.

आम्ही वरीलप्रमाणे दुर्बल घटकांची ओळख निश्चिती केली व ती विचारात घेतली. ३१ मार्च २०२० रोजीचे आम्ही केलेले कंपनीचे भारतीय लेखा मानकाप्रमाणे तयार केलेली एकत्रित वित्तीय विवरण पत्रे यांचे लेखापरिक्षण करताना आमच्या लेखापरिक्षणाच्या चाचण्यांची मर्यादा, स्वरूप व वेळ ठरविण्यासाठी दुर्बल घटक विचारात घेतले.

वरील पात्र मतांचा आधार यात परिच्छेद(१) यात सांगितलेल्या पुरवठादारांच्या अग्रिमांचे व दायित्वांच्या तरतूदीचे वेळेवर समायोजन करणे या विषयीची प्रत्यक्ष दुर्बलता याचा परिणाम कंपनीच्या एकत्रित वित्तीय विवरण पत्रकांवरील आमच्या मतांवर परिणाम झालेला आहे त्याचे पात्र मत आम्ही मुख्य लेखा परिक्षणात दिलेले आहे.

वरील पात्र मतांचा आधार, यातील परिच्छेद (२,३ आणि ४) यात दिलेले इतर प्रत्यक्ष दुर्बल घटक यामुळे कंपनीच्या एकत्रित वितीय विवरण पत्रांवरील आमच्या अभिप्रायास बाधा येत नाही.

इतर विषय:

कंपनी गटातील तीन उपकंपन्या या भारतात संस्थापित झालेल्या कंपन्या असून त्यांचे लेखापरिक्षकांनी संबंधित अहवाल दिले आहेत. कायद्याचे कलम १४३ (३) (१) अंतर्गत आम्ही वित्तीय अहवालासाठीच्या अंतर्गत वित्तीय नियंत्रणे याची पुरेशी योग्यता व प्रवर्तनातील प्रभाव यावर आम्ही दिलेला अहवाल वरील अन्य लेखापरिक्षकांच्या अहवालाशी संबंधित आहे. इतर दोन सहयोगी कंपन्याचा अहवाल मिळालेला नाही.

के.एस.अय्यर ॲन्ड कंपनीकरिता
सनदी लेखापाल
एफआरएन १००१८६ डब्ल्यु
यूडीआयएन: २००३८५२६एएएडीवाय२८५२

सी.ए.राजेश जोशी
भागीदार
आयसीएआयएम नं.०३८५२६

आरएसव्हीए ॲन्ड कंपनीकरिता
सनदी लेखापाल
एफआरएन ११०५०४ डब्ल्यु
यूडीआयएन: २००४६२८५एएएबीजी४५१५

सी.ए.शेखर कुलकर्णी
भागीदार
आयसीएआयएम नं.०४६२८५

स्थळ: मुंबई
दिनांक: २७ नोव्हेंबर २०२०

३१ मार्च २०२० रोजी संपलेल्या वर्षाचे ताळेबंद पत्रक (एकत्रित)

(₹ कोटीत)

तपशील	टिपा क्र.	३१.०३.२०२०	३१.०३.२०१९
मत्ता			
चालू नसलेल्या मत्ता			
मालमत्ता, कारखाने व साधने	१	३६५२८.५१	३८५६३.४७
वजा - जुनाट, निकामी बाबींसाठी तरतूद		२१.१७	४२.०९
निव्वळ मालमत्ता, कारखाने व साधने		३६५०७.३४	३८५२१.३७
प्रगतीपथावरील कामे	२	२१५९.७२	१०४३.१२
वजा - जुनाट, निकामी बाबींसाठी तरतूद		(४०.०९)	(३३.९८)
निव्वळ प्रगतीपथावरील कामे		२११९.६३	१००९.१५
अमूर्त मत्ता	१अ	४१८७.०३	७.१२
विकसित होत असलेल्या अमूर्त मत्ता	२	१३३.९३	१३३.७६
वित्तीय मत्ता			
उपकंपन्या, सहयोगी कंपन्या यातील गुंतवणूकी	३	(४३.७२)	(४२.६३)
इतर चालू नसलेल्या मत्ता	४	६४१.५१	१४२८.९०
एकूण चालू नसलेल्या मत्ता		**४३५४५.७२**	**४१०५७.६७**
चालू मत्ता			
वस्तूमाल सूची	५	१७६३.०३	१४१७.८९
वित्तीय मत्ता			
व्यापारी येणी	६	१७९३०.६६	१३५५१.३५
रोख व रोख समतूल्य	७	४.९६	०.३२
कर्जे	८	७.६५	१०.६४
इतर वित्तीय मत्ता	९	२७८४.८६	२९०६.८९
इतर चालू मत्ता	१०	९५५.५५	१२८४.५३
विक्री / विल्हेवाट असे वर्गीकरण केलेल्या मत्ता	१ब	२४७.००	२४२.९४
एकूण चालू मत्ता		**२३,६९३.७०**	**१९,४१४.५५**
एकूण मत्ता		**६७,२३९.४२**	**६०,४७२.२२**
समभाग आणि दायित्वे			
समभाग			
समभाग भांडवल	११	२५३४३.९७	२५२८४.१५
महानिर्मितीस देय असलेल्या इतर भांडवल	१२	(७०३०.७३)	(६८६०.८७)
महानिर्मितीस देय असलेल्या एकूण भांडवल		**१८३१३.२३**	**१८४२३.२८**
महानिर्मिती व्यतिरिक्त इतर नियंत्रक हितसंबंध		२१.५३	२१.७१
एकूण समभाग		**१८,३३४.७६**	**१८,४४४.९८**
दायित्वे			
चालू नसलेली दायित्वे			
वित्तीय दायित्वे			
कर्जे	१३	२२,७२७.०१	२३,०१२.११
तरतूदी	१४	१,०५५.७७	८२७.९२
स्थगित कर दायित्वे (निव्वळ)	१५	१,०९२.२३	८६०.४६
इतर चालू नसलेली दायित्वे	१६	३,३९७.३७	१३.३७
एकूण चालू नसलेली दायित्वे		**२८२७२.३८**	**२४७१३.८७**
चालू दायित्वे			
वित्तीय दायित्वे			
कर्जे	१७	८१०१.७९	८०६०.६२
व्यापारी देणी - सुक्ष्म, लघू, मध्यम उद्योजक	१८	०.०३	०.१२
वित्तीय देणी - सुक्ष्म, लघू, मध्यम उद्योजकांव्यतिरिक्त	१८	२२५१.९१	१३२८.२२
इतर वित्तीय दायित्वे	१९	९९१३.८७	७६३६.०८
इतर चालू दायित्वे	२०	७७.३७	५३.१८
तरतूदी	२१	२८७.३०	२३५.१८
एकूण चालू दायित्वे		**२०,६३२.२८**	**१७,३१३.४०**
एकूण समभाग आणि दायित्वे		**६७,२३९.४२**	**६०,४७२.२५**

आमच्या सोबत जोडलेल्या अहवालानुसार
के.एस.अय्यर अ‍ॅन्ड कंपनीकरिता
सनदी लेखापाल
(एफआरएन - १००१८६ डब्ल्यु)

सी.ए.राजेश जोशी
भागीदार (आयसीएआयएम नं. ०३८५२६)

आरएसव्हीए अ‍ॅन्ड कंपनीकरिता
सनदी लेखापाल
(एफआरएन - ११०५०४ डब्ल्यु)

(सी.ए.शेखर कुलकर्णी)
भागीदार (आयसीएआयएम नं. ०४६२८५)
मुंबई, दि. २७ नोव्हेंबर २०२०

महाराष्ट्र राज्य वीज निर्मिती कंपनी लिमिटेड करीता

बाळासाहेब थिटे
संचालक (वित्त) आणि मुख्य वित्त अधिकारी
डी.आय.एन.नं. ०८९२३६७६

संजय खंदारे
अध्यक्ष आणि व्यवस्थापकीय संचालक
डी.आय.एन.नं. ०२२४४९८५

पंकज शर्मा
मुख्य महाव्यवस्थापक (लेखा)

राहुल दुबे
कंपनी सचिव
एम नं. ए१४२१३

३१ मार्च २०२० रोजी संपलेल्या वर्षाचे नफा आणि तोटा पत्रक (एकत्रित)

(₹ कोटीत)

तपशील	टिपा क्र.	२०१९-२०२०	२०१८-२०१९
महसूल			
प्रवर्तनातील महसूल			
वीज विक्री	२२	२१९६३.९८	१८९८५.११
इतर प्रवर्तन महसूल	२३	२६९२.३३	२४३०.७१
इतर उत्पन्न	२४	८०.५४	११६४.१३
एकूण महसूल		**२४७३६.८५**	**२२५७९.९५**
खर्च			
वापरलेल्या साहित्याचा खर्च	२५	१४३९८.२७	१२९९५.३३
कर्मचारी लाभ खर्च	२६	१८२८.९७	१२८४.८५
वित्त खर्च	२७	३५७८.७९	३१६९.७३
घसारा तरतूद	१ व १अ	२७९९.९६	३१५८.३९
इतर खर्च	२८	१९२२.७७	२३००.५७
एकूण खर्च		**२४,५२८.७६**	**२२९०८.८७**
नफा-सहयोगी कंपनीचा नफ्यातील वाटा, अपवादात्मक बाबी आणि कर यापूर्वीचा		**२०८.०९**	**(३२८.९२)**
सहयोगी कंपन्याचा नफ्यात वाटा	२४अ	०.०४	(०.२४)
अपवादात्मक बाबी आणि कर यापूर्वीचा नफा			
अपवादात्मक बाबी			
करपूर्व नफा		**२०८.१४**	**(३२९.१६)**
कर खर्च:			
चालू कर (नफा व तोटा बाबींवर)		४६.८३	०.००
चालू कर (इतर सर्वकष उत्पन्नांच्या बाबींवर)		५७.४२	०.२६
स्थगित कर	१५	२३१.७७	७.४३
मागील वर्षातील पूनर्लेखित केलेल्या करांसाठी तरतूद (निव्वळ)		०.००	०.००
एकूण कर खर्च		**३३६.०२**	**७.६९**
नफा / तोटा या कालावधीचा		**(१२७.८८)**	**(३३६.८५)**
इतर सर्वकष उत्पन्न			
नफा किंवा तोटा यात पूनर्वर्गीकरण केल्या न जाणाऱ्या बाबी			
१) व्याख्यांकित लाभ योजनांचे पूनर्मापन		(१६४.३२)	(०.७४)
इतर सर्वकष बाबीवरील कर खर्च		५७.४२	०.२६
कालावधीतील इतर सर्वकष उत्पन्न (कराची निव्वळ)		**(१०६.९०)**	**(०.४८)**
कालावधीतील एकुण सर्वकष उत्पन्न (कराची निव्वळ)		**(२३४.७८)**	**(३३७.३२)**
खालील बाबींना देय:			
कंपनीचे मालक यांना		(१२६.९५)	(३३५.७६)
नियंत्रण बाह्य हितसंबंधी		(०.९३)	(१.०८)
वर्षाचा नफा		**(१२७.८८)**	**(३३६.८३)**
इतर सर्वकष उत्पन्न खालील बाबींना देय:			
कंपनीचे मालक यांना		(१०६.९०)	(०.४८)
नियंत्रण बाह्य हितसंबंधी		-	०.००
इतर सर्वकष उत्पन्न:		**(१०६.९०)**	**(०.४८)**
एकूण सर्वकष उत्पन्न खालील बाबींना देय:			
कंपनीचे मालक यांना		(२३३.८५)	(३३६.२३)
नियंत्रण बाह्य हितसंबंधी		(०.९३)	(१.०८)
एकूण सर्वकष उत्पन्न:		**(२३४.७८)**	**(३३७.३१)**
प्रतिभाग मिळकत (मूळ)	४४	(०.०५)	(०.१३)
प्रतिभाग मिळकत (सौम्यकृत प्रत्येक शेअरचा)		(०.०५)	(०.१३)
महत्वाची लेखा धोरणे आणि लेख्यांचा भाग असलेल्या टिपा या दोन्ही बाबी वित्तीय विवरण पत्रकाचा एकत्रिक भाग आहेत.			

आमच्या सोबत जोडलेल्या अहवालानुसार
के.एस.अय्यर ॲन्ड कंपनीकरिता
सनदी लेखापाल
(एफआरएन - १००१८६ डब्ल्यु)

सी.ए.राजेश जोशी
भागीदार (आयसीएआयएम नं. ०३८५२६)

आरएसव्हीए ॲन्ड कंपनीकरिता
सनदी लेखापाल
(एफआरएन - ११०५०४ डब्ल्यु)

(सी.ए.शेखर कुलकर्णी)
भागीदार (आयसीएआयएम नं. ०४६२८५)
मुंबई, दि. २७ नोव्हेंबर २०२०

महाराष्ट्र राज्य वीज निर्मिती कंपनी लिमिटेड करीता

बाळासाहेब थिटे
संचालक (वित्त) आणि मुख्य वित्त अधिकारी
डी.आय.एन.नं. ०८९२३६७६

संजय खंदारे
अध्यक्ष आणि व्यवस्थापकीय संचालक
डी.आय.एन.नं. ०२२४४९८५

पंकज शर्मा
मुख्य महाव्यवस्थापक (लेखा)

राहुल दुबे
कंपनी सचिव
एम नं. ए१४२१३

समभागातील बदलांचे विवरण पत्रक (एकत्रित)

१. समभाग भांडवल

तपशील	रक्कम (₹ कोटीत)
दि. ३१.०३.२०१८ रोजी	**२४,८५४.३६**
समभाग भांडवलीतील बदल	४२९.७९
दि. ३१.०३.२०१९ रोजी	**२५,२८४.१५**
समभाग भांडवलीतील बदल	५९.८२
दि. ३१.०३.२२० रोजी	**२५,३४३.९७**

२. इतर समभाग

(₹ कोटीत)

तपशील	वाटप प्रलंबित असलेल्या भाग अर्जाची रक्कम	ठेवलेली मिळकत	इतर सर्वकष उत्पन्न	इतर समभाग	एकूण इतर समभाग	कंपनीच्या मालकांना एकूण देय	अनियंत्रित समभाग धारकांना देय	एकूण इतर समभाग
दि. ३१.०३.२०१८ रोजी	**३७.००**	**(६,४३१.२१)**	**(९६.९७)**	**२५.२१**	**(६,४६५.९८)**	**(६,४८७.६५)**	**२१.६७**	**(६,४६५.९८)**
वर्षातील नफा किंवा तोटा		(३३६.८३)			(३३६.८३)	(३३५.७६)	(१.०८)	(३३६.८३)
वर्षातील इतर सर्वकष उत्पन्न			(०.४८)		(०.४८)	(०.४८)	-	(०.४८)
भाग अर्जाच्या रक्कममध्ये झालेली भर				१.१२	१.१२	०.०१	१.११	१.१२
वर्षभरात वितरण केलेले समभाग	(३७.००)				(३७.००)	(३७.००)	-	(३७.००)
दि. ३१.०३.२०१९ रोजी	**०.००**	**(६,७६८.०५)**	**(९७.४५)**	**२६.३२**	**(६,८३९.१६)**	**(६,८६०.८७)**	**२१.७१**	**(६,८३९.१६)**
वर्षातील नफा किंवा तोटा		(१२७.८९)			(१२७.८९)	(१२६.९६)	(०.९३)	(१२७.८९)
वर्षातील इतर सर्वकष उत्पन्न			(१०६.९०)		(१०६.९०)	(१०६.९०)	-	(१०६.९०)
भाग अर्जाच्या रक्कममध्ये झालेली भर	१२३.८२			०.७४	१२४.५६	१२३.८२	०.७५	१२४.५६
वर्षभरात वितरण केलेले समभाग	(५९.८२)				(५९.८२)	(५९.८२)	-	(५९.८२)
दि. ३१.०३.२०२० रोजी	**६४.००**	**(६,८९५.९३)**	**(२०४.३५)**	**२७.०७**	**(७,००९.२०)**	**(७,०३०.७३)**	**२१.५३**	**(७,००९.२०)**

आमच्या सोबत जोडलेल्या अहवालानुसार
के.एस.अय्यर ॲन्ड कंपनीकरिता
सनदी लेखापाल
(एफआरएन - १००१८६ डब्ल्यु)

सी.ए.राजेश जोशी
भागीदार (आयसीएआयएम नं. ०३८५२६)

आरएसव्हीए ॲन्ड कंपनीकरिता
सनदी लेखापाल
(एफआरएन - ११०५०४ डब्ल्यु)

(सी.ए.शेखर कुलकर्णी)
भागीदार (आयसीएआयएम नं. ०४६२८५)
मुंबई, दि. २७ नोव्हेंबर २०२०

महाराष्ट्र राज्य वीज निर्मिती कंपनी लिमिटेड करीता

बाळासाहेब थिटे
संचालक (वित्त) आणि मुख्य वित्त अधिकारी
डी.आय.एन.नं. ०८९२३६७६

संजय खंदारे
अध्यक्ष आणि व्यवस्थापकीय संचालक
डी.आय.एन.नं. ०२२४४९८५

पंकज शर्मा
मुख्य महाव्यवस्थापक (लेखा)

राहुल दुबे
कंपनी सचिव
एम नं. ए१४२१३

३१ मार्च २०२० रोजी संपलेल्या वर्षाचे एकत्रित रोकडता प्रवाह विवरण पत्रक

(₹ कोटीत)

तपशील	२०१९-२०२०	२०१८-२०१९
अ) प्रवर्तन कार्यातून रोकडता प्रवाह		
निव्वळ नफा/(तोटा) कर पूर्व आणि असाधारण बाबी पूर्वीचा	**(२३४.८२)**	**(३३७.०९)**
कर पूर्व नफा आणि प्रवर्तन कार्यासाठी वापरलेली निव्वळ रोकड यांचा मेळ करण्यासाठी केलेली समायोजने		
मालमत्ता कारखाना, साधने व अमूर्त मत्ता यांचा घसारा/कमी करणे	२,७९९.९६	३,१५८.३९
प्राधान्य शेअर्सचे व्याज	-	-
मालमत्ता, कारखाना, साधने विक्रीचा (लाभ)/तोटा	-	-
व्याख्यांकित लाभ योजनांची हानी/(तोटा) यांचे पूनर्मापन	-	-
परकीय चलन विनिमय फरकातील अवमूल्यन	-	-
निर्लेखित केलेले सुटे भाग	-	-
गुंतवणुकीचे मूल्य कमी होणे	-	-
एफ व्ही टी पी एल नुसार चालू गुंतवणूकीचे रास्त मूल्य	-	-
चालू गुंतवणुकीच्या विक्रीचा (लाभ)/तोटा	-	-
वित्त खर्च	३,५७८.७९	३,१६९.७३
परकीय चलनातील फरकाची वसूली न झालेला खर्च	१०.८३	१६.०२
संशयास्पद कर्जे व येणी यासाठी तरतूद	१३४.७१	८४.५५
निर्लेखित केलेली बुडीत कर्जे	-	-
व्याज उत्पन्न	(०.३१)	(०.२८)
निकामी वस्तूमालासाठी तरतूद	(८६.२९)	(४७.८८)
मत्ता व तरतूदी यातील बदलापूर्वीचा प्रवर्तनीय नफा (उपबेरीज १)	**६,२०२.८६**	**६,०४३.४४**
कार्यरत भांडवलीतील हालचाली	**-**	**-**
व्यापारी येण्यातील (वाढ)/घट	(४,५१४.०२)	(६५५.०१)
कर्जे, अग्रिमे व इतर मत्ता यातील (वाढ)/घट	१,२३७.३३	(७२.१६)
वस्तूमाल (वाढ)/घट	(२५८.८५)	(४३६.५९)
दायित्वे आणि इतर देणी यातील (वाढ)/घट	५,४८७.७३	४.८३
उपबेरीज (२)	**१,९५२.१९**	**(१,१५८.९३)**
प्रवर्तनातील रोख निर्मिती (१) + (२)	**८,१५५.०६**	**४,८८४.५१**
वजा: थेट कर/एफ बीटी रिफन्ड/भरलेले) निव्वळ	-	०.००
प्रवर्तन कार्यातून निव्वळ - रोख (अ)	**८,१५५.०६**	**४,८८४.५१**
ब) गुंतवणूक कार्यापासून रोकडता प्रवाह		
मालमत्ता, कारखाने, साधने खरेदी (प्रगतीपथावरील भांडवली कामे समाविष्ट)	(६,०७६.४९)	(५८१.३२)
मालमत्ता, कारखाने साधने विक्री	-	-
गुंतवणूक खरेदी (वाटप प्रलंबित असलेला शेअर ॲप्लीकेशन मनी समाविष्ट)	-	-
उपकंपन्यात गुंतवणूकी	(०.०७)	(०.९५)
चालू गुंतवणूक विक्रीची मिळकत	-	-

उपकंपन्यांना दिलेली कर्जे	-	-
व्याज प्राप्ती	०.३१	०.२८
लाभांश प्राप्ती	-	-
गूंतवणूक कार्यातून निर्माण केलेला/(वापरलेला) निव्वळ रोख प्रवाह (ब)	**(६,०७६.२५)**	**(५८१.९८)**
क) वित्त कार्यातून रोकडता प्रवाह		
दीर्घ मुदतीची कर्जे उभारणी	३,०८०.११	१,२५२.४८
दीर्घ मुदतीच्या कर्जाची परतफेड	(२,४८९.६३)	(२,५३४.०६)
समभाग प्राप्ती	१२३.८२	०.००
अल्प मुदतीची कर्जे उभारणी/(परतफेड)	५१.९४	(८९.८४)
भांडवली अनुदानाची प्राप्ती	०.२२	२९.२५
वित्त खर्च केलेला	(३,३५४.९२)	(२,९४०.९०)
दिलेला लाभांश (लाभांश वितरण करासह)	५२५.०६	-
वित्तीय कार्यातून निर्माण केलेला/(वापरलेला) निव्वळ रोख प्रवाह (क)	**(२,०६३.४०)**	**(४,२८३.०६)**
रोख व रोख समतूल्य यांत निव्वळ वाढ/(घट) (अ + ब + क)	**१५.४१**	**१९.४६**
वर्षारंभीची रोख व रोख समतूल्य	०.३२	०.२०
वर्षा अखेरची रोख व रोख समतूल्य	**१५.७२**	**१९.६६**

आमच्या सोबत जोडलेल्या अहवालानुसार
के.एस.अय्यर अ‍ॅन्ड कंपनीकरिता
सनदी लेखापाल
(एफआरएन - १००१८६ डब्ल्यु)

सी.ए.राजेश जोशी
भागीदार (आयसीएआयएम नं. ०३८५२६)

आरएसव्हीए अ‍ॅन्ड कंपनीकरिता
सनदी लेखापाल
(एफआरएन - ११०५०४ डब्ल्यु)

(सी.ए.शेखर कुलकर्णी)
भागीदार (आयसीएआयएम नं. ०४६२८५)
मुंबई, दि. २७ नोव्हेंबर २०२०

महाराष्ट्र राज्य वीज निर्मिती कंपनी लिमिटेड करीता

बाळासाहेब थिटे
संचालक (वित्त) आणि मुख्य वित्त अधिकारी
डी.आय.एन.नं. ०८९२३६७६

संजय खंदारे
अध्यक्ष आणि व्यवस्थापकीय संचालक
डी.आय.एन.नं. ०२२४४९८५

पंकज शर्मा
मुख्य महाव्यवस्थापक (लेखा)

राहुल दुबे
कंपनी सचिव
एम नं. ए१४२१३

दि.३१ मार्च २०२० रोजी संपलेल्या वर्षाच्या एकत्रित वित्तीय विवरण पत्रांवर टिपा

१. कंपनीचे सर्वांगीण दर्शन आणि महत्वाची लेखा धोरणे:

अ) कंपनीची माहिती

महाराष्ट्र राज्य वीज निर्मिती कंपनी मर्यादित ('सूत्रधारी कंपनी') ही कंपनी अधिनियम १९५६ नुसार संस्थापित झालेली कंपनी आहे आणि ती भारत देशातील अधिवासी संस्था आहे. सदर सूत्रधारी कंपनी आणि तिच्या उपकंपन्या या सुचिबद्ध (लिस्टेड) कंपन्या नाहीत. त्याचे १०० टक्के समभाग महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ सूत्रधारी कंपनी लिमिटेड या कंपनीने धारण केलेले आहेत.

सदर सूत्रधारी कंपनी ही विजेची निर्मिती करण्याच्या व्यवसायात कार्यरत आहे. त्यासाठी कंपनीची महाराष्ट्र राज्यात सर्वत्र औष्णिक, जलविद्युत, वायु आधारीत आणि सौर उर्जेचे वीज निर्मिती केंद्रे आहेत. ती प्रामुख्याने तिची सहोदर उपकंपनी महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कंपनी लिमिटेड (महावितरण) या कंपनीला महाराष्ट्र वीज नियामक आयोग या नियामक संस्थेने ठरविलेल्या दराने वीज पुरवठा करते.

येथे जोडलेले एकत्रित वित्तीय विवरण पत्रके यामध्ये महानिर्मिती आणि तिच्या उपकंपन्याच्या वित्तीय विविरणपत्रकाचा (या सर्व समूहाला एकत्रितपणे 'कंपनी गट' असे येथे संबांधले आहे) या गटाचे संयुक्त उपक्रम कंपन्यातील हितसंबंध यांचा समावेश होतो.

एकत्रित गटातील समाविष्ट कंपन्यांची माहिती खाली दिली आहे.

अनु. क्र	नाव	स्थापनेचा देश	स्वरूप	मालकीचे हितसंबंधाच्या प्रमाणे ३१.०३.२०२० रोजीचे
१)	धोपावे कोस्टल पॉवर लिमिटेड	भारत	उपकंपनी	१००%
२)	महाजेनको ॲश मॅनेजमेंट सर्व्हिस लिमिटेड	भारत	उपकंपनी	१००%
३)	महागूज कोलायरीज लिमिटेड	भारत	उपकंपनी	६०%
४)	यू. सी. एम.	भारत	सहयोगी	१८.७५%
५)	छत्तीसगड कटघोरा डोंगरगाव रेल्वे लिमिटेड	भारत	सहयोगी	२६%

महत्वाची लेखा धोरणे:

ही एकत्रित वित्तीय विवरणपत्रके तयार करणे आणि सादर करणे यासाठी खालील महत्वाची लेखा धोरणे अंगीकारण्यात आलेली आहेत.

ब) वित्तीय विवरण पत्रके तयार करण्यासाठीची आधारभूत तत्वे:

१. भारतीय लेखा मानके यांचे अनुपालन करण्यासंबंधीचे निवेदन

ही एकत्रित वित्तीय विवरण पत्रके सर्वार्थाने भारतीय लेखा मानके यांचे अनुपालन करून तयार केली आहेत, ही भारतीय लेखा मानके कंपनी अधिनियम २०१३ (कायदा) यातील कलम १३३, ज्याचे सहवाचन कंपन्यासाठी (भारतीय लेखा मानके) नियमावली २०१५, यातील नियम ३ आणि कंपन्यांची (भारतीय लेखा मानके) दुरूस्त केलेली नियमावली २०१६ यासोबत होते) नुसार अधिसूचित केल्याप्रमाणे तसेच कंपनी अधिनियम २०१३ च्या तरतुदी यांचे अनुपालन करतात.

कंपनी गटाच्या सादरीकरणासाठी 'भारतीय रूपया' हे चलन वापरले आहे. तसेच तिच्या व्यवहाराचे चलनसुद्धा 'भारतीय रूपया' हेच आहे. वित्तीय विवरण पत्रकातील सर्व रकमांच्या आकडेवारीचे त्याजवळच्या कोटी रूपयामध्ये (₹ कोटी) रूपांतरण केले आहे. (जेथे इतर काही निर्देश असेल त्याला अपवाद)

ही एकत्रित वित्तीय विवरणपत्रके वितरीत करण्यासाठी महानिर्मितीच्या संचालक मंडळाने दि.२७/११/२०२० रोजीच्या ठरावाने मंजुरी दिली आहे.

एकत्रिकरणाची तत्वे:

उपकंपन्या

उपकंपन्या म्हणजे कंपनीतर्फे नियंत्रित केल्या जातात अशा सर्व संस्था (यांमध्ये विशेष हेतूसाठी अस्तित्वात आणलेल्या संस्थाचाही समावेश आहे.) जेव्हा अस्तित्वात आणलेल्या संस्था मधील गुंतवणूकीपासून सूत्रधारी कंपनीला परताव्याची अपेक्षा किंवा अधिकार असतो आणि संस्थेवर आपल्या शक्तीचा वापर करून त्या परताव्यांवर परिणाम करण्यासाठी सूत्रधारी कंपनीकडे सामर्थ्य असते तेव्हा ती नियंत्रणे कार्यरत आहेत असे मानले जाते. नियंत्रणाचे मूल्यांकन करण्यासाठी, जर हक्क सबल असतील तरच संभाव्य मतदानाचे हक्क विचारात घेतले जातात. नियंत्रण सुरू होण्याच्या तारखेपासून ते संपण्याच्या तारखेपर्यंतची वित्तीय विवरणपत्रके या एकत्रित वित्तीय विवरण पत्रकामध्ये समाविष्ट केली आहेत. कंपनी, उपकंपन्या व संयुक्त नियंत्रणातील संस्था यांचे एकत्रीकरण करण्यासाठी त्यांचे समान व्यवहार व समान परिस्थितीतील इतर घटना यासाठी 'समान लेखा धोरण' वापरले आहे व त्यात नमूद केलेल्या पद्धतीचा उपयोग केला आहे. कंपनी गटाची एकत्रित वित्तीय विवरण पत्रके लाईन बाय लाईन या तत्वाने एकत्रित केली आहेत.

सहायोगी / संयुक्त उपक्रम कंपन्या (समभागात गुंतवणूकीचे लेखे)

संयुक्त उपक्रम कंपनी म्हणजे अशी एक रचना असते ज्यात एका संमत कराराद्वारे कंपनीचे संयुक्त नियंत्रणे संस्थापित केलेली असतात आणि त्यातील वित्तीय व प्रवर्तनाच्या निर्णयासाठी सर्वानुमते संमती आवश्यक असते. नियंत्रणातील संस्थेतील गुंतवणूकीचे लेखे करण्यासाठी इक्विटी मेथड (समभागामध्ये गुंतवणूकदारांचा समावेश) वापरली जाते व प्रारंभी तिला खर्चानुसार मान्यता दिली जाते. अशा संस्थेत जर नियंत्रण नसणाऱ्या हितसंबंधी धारणकर्त्यांकडे मोठ्या प्रमाणात सहभागी होण्याचे अधिकार असतील आणि त्यामुळे त्यांना सर्वसामान्य व्यवहारातील निर्णयामध्ये प्रभाव मिळत असेल तर कंपनी अश्या संस्थाचे एकत्रीकरण करीत नाही. अशा संस्थेतील गुंतवणूकीचे लेखे इक्विटी मेथड ऑफ अकाऊंटींग या प्रकारे केले जाते.

एकत्रिकरणासाठी काही व्यवहार वगळणे

एकत्रित वित्तीय विवरण पत्रे तयार करताना कंपनी गटातंर्गत शिलकी, व्यवहार, वसूली न झालेले उत्पन्न व काही खर्च हे पूर्णपणे वगळले जातात. ज्यामध्ये गुंतवणूक केली आहे अशा इक्विटीमध्ये गुंतवणूकदारांचा समावेश असणाऱ्या संस्था यामधील व्यवहारातून वसूल न झालेली प्राप्ती किंवा तोटे हे कंपनीचे त्या संस्थेतील गुंतवणूकीच्या प्रमाणात वगळले जातात.

अनियंत्रित हितसंबंधी

अनियंत्रित समभाग धारकांच्या वाट्याचे मापन अश्या हितसंबधीकडे असलेल्या संपादनाच्या तारखेला ज्याची निवड ओळख निश्चिती करता येईल अश्या मत्तांच्या भागाच्या प्रमाणात केली जाते. कंपनी समुहातील उपकंपन्याच्या समभागातील हितसंबधात ज्यामुळे बदल होणार नाही अश्या समभाग व्यवहाराचा विचार केला जातो.

२. चालू / चालू नसलेल्या मत्ता व दायित्वे यांचे वर्गीकरण

कंपनी अधिनियम २०१३ ची सूची क्र. ३ यात दिलेले निकष आणि कंपनीचे सामान्यत: कार्यचक्र यानुसार गटातील मत्ता व दायित्वे यांचे वर्गीकरण चालू आणि चालू नसणाऱ्या या प्रकारांमध्ये केले आहे. स्थगित कर मत्ता आणि दायित्वे यांचे त्यांच्या निव्वळ तत्वावर चालू नसणाऱ्या असे वर्गीकरण केले आहे.

वरील हेतुसाठी कंपनी गटाने कार्यचक्र बारा महिन्यासाठी निश्चित केले आहे. ते उत्पादनाचे स्वरूप आणि उत्पादनासाठी लागणारे निवेश साहित्य यांचे संपादन करून त्यांचे रोख आणि रोख समतूल्य यात रूपांतरण करण्यासाठी लागणारा वेळ यावर आधारलेले असते.

सुत्रधारी कंपनीवर विद्युत अधिनियम २००३ चा अंमल आहे. विद्युत अधिनियम २००३ व त्याची नियमावली यातील तरतूदी जेव्हा कंपनी अधिनियम २०१३ च्या अन्वये लागू होणाऱ्या तरतूदींशी सुसंगत होत नसतील तेव्हा विद्युत अधिनियम २००३ मधील कलम १७४ च्या अटींनुसार विद्युत अधिनियम २००३ आणि त्यांची नियमावली अभिभावी होतील.

३. ऐतिहासिक खर्च संकेतावर टिपा

ऐतिहासिक खर्च संकेतानुसार वित्तीय पत्रके तयार करण्यासाठी कंपनी ही सतत कार्यरत संस्था असल्याचे मानले जाते. तसेच वित्तीय विवरण पत्रके उपार्जन तत्वावर आधारित आहेत. मात्र त्याला खालील बाबींचा अपवाद आहे.

अ) रास्त मूल्यावर आधारीत काही वित्तीय विलेख

ब) रास्त मूल्यावर आधारीत कर्मचारी व्याख्यांकित लाभ योजना आणि

क) विक्रीसाठी काढलेल्या मत्ता, ज्यांचे मूल्य मापन त्यांच्या चालू मूल्य आणि रास्त मूल्य वजा विक्रिचा खर्च यातील किमान मूल्या इतके केले आहे, त्यांचे मापन प्रत्येक अहवाल कालावधीच्या अखेरीस केले जाते; याबाबतचे स्पष्टीकरण खाली दिलेल्या लेखा धारेणात केले आहे.

मेसर्स महागूज कंपनीच्या प्रकरणात मा. सर्वोच्च न्यायालय यांनी त्यांचा आदेश दि.२५.०८.२०१४ (ज्याचे वाचन आदेश दि. २४.०९.२०१४ सोबत होते) यानुसार, भारत सरकारच्या कोळसा मंत्रालयाने वर्ष १९९३ ते २०१३ या काळातील कोळसा खाणी वाटप रद्द केले. यामध्ये महागूज कंपनीच्या प्रवर्तकांनी दिलेल्या मच्छाकाटा - महानदी कोळसा ब्लॉकचा समावेश आहे. भारत सरकारने कोळसा खाणी (विशेष तरतूद) कायदा २०१५ (क्र. १२ वर्ष २०१५ चा) दि. २१.१०.२०१४ पासून पूर्नलक्षी प्रभावाने अमलात आणला. त्यानुसार कोळसा मंत्रालय, भारत सरकार यांनी आदेश दिल्यावर या कोळसा ब्लॉकचे पूनर्वाटप व कागदपत्रांचे हस्तांरतण केले जाईल. या कागदपत्रात, भूगर्भशास्त्रीय अहवाल, खाण विकास योजना व नंतर ती बंद करण्याच्या योजना आदिंचा समावेश आहे. वरील कारणामुळे महागुज कंपनीही सतत चालू राहणारी कंपनी आहे. या तत्वानुसार तिची वित्तीय विवरण पत्रके तयार करणे चालू ठेवले आहे.

मे. डी. सी पी एल या कंपनीच्या प्रकरणात लेखे चालू असलेली संस्था या तत्वानुसार केलेले नाहीत. कारण सूत्रधारी कंपनीच्या संचालक मंडळाने सदर धोपावे कोस्टल पॉवर कंपनी लिमिटेड या नावाची कंपनी बंद करण्यास मान्यता दिली असून त्याच्या मंजुरीसाठी महाराष्ट्र शासनाशी संपर्क साधला आहे.

४. न्यायनिर्णय आणि अंदाज

कंपनीची वित्तीय विवरण पत्रके तयार करण्यासाठी व्यवस्थापनाला काही न्याय निर्णय, अंदाज करावे लागतात तसेच गृहिते धरावी लागतात. त्याचा परिणाम अहवालात दिलेल्या महसुल, खर्च, यांच्या रकमा तसेच मत्ता व दायित्वे यांच्यावर आणि त्यासोबतची प्रकटने, आकस्मिक दायित्वे यांच्यावर होतो. या अंदाज व गृहितकालीत अनिश्चिततेचा परिणाम, भविष्यकाळात मत्ता व दायित्वे यांच्या लेखात नोंदविलेल्या रकमामध्ये प्रभावी समायोजन असा होऊ शकतो. कंपनी समुहातर्फे अदाज व गृहिते यांच्या सर्वोतपरी उपलब्ध झालेल्या माहितीच्या आधारे सतत मूल्यमापन करते.

विशेषत: लेखा धोरणे लागू करताना महत्वाच्या क्षेत्रातील अंदाज व न्याय निर्णय यांच्या माहितीचे एकत्रित वित्तीय विवरण पत्रांतील मान्य रकमांवर होणारे महत्वाचे परिणाम खाली दिले आहेत.

- मालमत्ता, कारखाने, साधने आणि अमूर्त मत्ता यांचे उपयुक्त आणि उर्वरित आयुष्य याविषयीचे अंदाज करणे.
- अवित्तीय मत्ताची मूल्यघट करणे.
- वित्तीय विलेखांच्या रास्त मुल्यांची मोजणी
- व्याख्यांकित लाभ बंधनाचे व महत्वाच्या विमागणिती गृहितांचे मापन
- तरतूदी आणि आकस्मिक परिस्थिती
- स्थगित कर मत्ता यांच्या वसुली योग्यतेचे मूल्य मापन

लेखांचे अंदाजामध्ये सुधारणा केल्यास एकत्रित वित्तीय विवरण पत्रांच्या कालावधीकरिता भविष्यातील परिणाम विचारात घेऊन त्यांना प्रक्षेपाने मान्यता दिली जाते, जर भविष्यातील काळात बाधा येणार असेल तर, संबंधित लेखा मानकांनुसार त्यांना पूर्वलक्षी प्रभावाने समजणे आवश्यक असेल, तशी मान्यता देण्यात येते.

५. मत्ता, कारखाने आणि साधने

१. मालकीची जमीन खरेदी किंमती प्रमाणे नमूद केली जाते. मत्ता, कारखाने आणि साधने यांचे मूल्य हे संचित घसारा व मूल्य घट विचारात घेऊन नमूद केले जाते.

२. कोणत्याही मत्तांच्या प्रारंभिक खर्चात पुढील बाबी समाविष्ट असतात, खरेदीची किंमत किंवा मत्ता उभारणीचे खर्च (यांमध्ये आयात शूल्क, माल वाहतूक भाडे, परतावा न मिळणारे कर यांचा अंतर्भाव असतो) याशिवाय सदर मत्ता तिच्या जागेवर आणण्यासाठी प्रत्यक्ष केलेले खर्च, ती इच्छित कामासाठी संचलीत करण्यासाठी केलेले खर्च आणि पात्र मत्तेसाठी कर्ज खर्च. (पात्र मत्ता म्हणजेच अशी मत्ता जी त्यांच्या इच्छित वापरासाठी तयार होण्यासाठी आवश्यक असणारा बराच काळ घेते.)

मत्तेचे खरेदी मूल्य म्हणजे एकत्रित दिलेली रक्कम आणि सदर मत्ता संपादनासाठी विचारात घेतलेल्या इतर बाबींचे रास्त मूल्य होय. यंत्राच्या खर्चात यंत्र प्रायोगिक तत्वावर चालविण्याचे खर्च प्रायोगिक तत्वावर चालवण्याच्या कालावधी दरम्यान उत्पादीत कोणत्याही बाबीच्या विक्रीतून मिळणारी रक्कम वजा केल्यावर आणि प्रवर्तनाचे इतर खर्च म्हणजे वाहतूक खर्च, स्थापन करण्याचे आकार, इत्यादी बांधकाम उभारणी कालावधीतील इतर उत्पन्नाची निव्वळ रक्कम इत्यादी यांचा समावेश केला जातो. ज्या प्रकल्पांचे काम चालू आहे त्याचा प्रचलीत खर्च धरला जातो. त्यात थेट खर्च, संबंधित प्रवर्तन पूर्व प्रासंगिक खर्च आणि देय व्याज यांचा समावेश असतो.

जर एखाद्या बाबीपासून कंपनीला भविष्यात आर्थिक लाभ मिळणे संभवनीय असेल आणि अशा मत्तांचा खर्च जर विश्वसनीयरीत्या मोजता येत असेल तरच असे नंतरचे खर्च त्या मतांच्या प्रचलीत रकमेत समाविष्ट केले जातात किंवा त्यांना स्वतंत्र मत्ता म्हणून मान्यता देण्यात येते.

३. जर कंपनीने केलेल्या भांडवली खर्चातून जिच्यावर कंपनीची मालकी किंवा नियंत्रण नाही अशी मत्ता निर्माण केली जात असेल तर असे खर्च मत्तांचे बांधकाम चालू असे पर्यंत प्रगतीपथावरील भांडवली कामे यामध्ये दाखविले जातात आणि त्यांच्या समतूल्य रक्कम निकामी कंपनीच्या मालकीच्या नसलेल्या मत्तांची तरतूद खर्च म्हणून वजा केली जाते आणि ती ज्यावर्षी खर्च केली त्या वर्षाच्या नफा तोटा पत्रकात आकारली जाते. बांधकाम पूर्ण झाल्यावर वरील भांडवली खर्चाचे भांडवलीकरण केले जाईल आणि त्याचे समायोजन ‘निकामी कंपनीच्या मालकीच्या नसलेल्या मत्ता’ यांच्या तरतुदीत केले जाईल. कंपनीची मालकी नसलेला मत्ता आणि कंपनीच्या सामाजिक जबाबादाऱ्यांच्या कार्यासाठी दिलेले अंशदान जेव्हा खर्च होईल तेव्हा त्याची आकारणी नफा-तोटा पत्रकात केली जाईल.

४. पुरक मालमत्ता: (प्रकरण निहाय तत्वानुसार) कंपनीला तिच्या अन्य काही मत्तांद्वारे भविष्यात आर्थिक लाभ मिळविण्यासाठी मालमत्ता, कारखाने व साधने यातील काही उपयुक्त बाबी संपादन कराव्या लागतात. (या बाबी स्वत: भविष्यात आर्थिक लाभ मिळवून देतीलच असे नसते) अशा बाबींना मत्ता म्हणून मालमत्ता, कारखाने व साधने यात पात्रता द्यावी) लागते. कारण त्यामुळे कंपनीला भविष्यात अन्य संबंधीत मत्तांद्वारे आर्थिक लाभ मिळविता येतात. या बाबी संपादन केल्या नसल्या तर असे जादा आर्थिक लाभ मिळू शकले नसते. मात्र कंपनी या मत्तांचे त्यांच्या प्रकरण निहाय स्वरूपाची पडताळणी केल्यानंतर, त्यांचे भांडवलीकरण करते.

५. प्रगतीपथावरील भांडवली कामांमध्ये कंत्राटदाराचे देयकाचे अंतिमीकरण करणे राहिले आहे, त्यांचे भांडवलीकरण हंगामी तत्वावर केले जाते. मात्र ते अंतिम चुकते होण्याच्या वर्षात समायोजन करण्याचे अधीन असते.

६. भांडवली कंत्राटाच्या किमतीच्या विचलनाच्या दाव्यांच्या प्रकरणी, कंपनीचे दावे स्वीकारले तरच त्यांचे लेखे केले जातात.

७. जेव्हा ‘मत्ता, कारखाने व साधने’ आणि एखादा महत्वाचा भाग ज्याला सुरूवातीपासून ‘मत्ता, कारखाने व साधने’ म्हणून मान्यता दिलेली आहे याची विल्हेवाट केल्यास त्याची मान्यता काढून घेतली जाते किंवा जर अशा मत्ताच्या वापरातून भविष्यात कोणतेही आर्थिक लाभ मिळण्याची अपेक्षा नसते तेव्हा त्यांची मान्यता काढून घेतली जाते. ही मान्यता काढल्यानंतर होणारी प्राप्ती किंवा हानी यांचा समावेश नफा-तोटा पत्रकात समाविष्ट केला जातो.

८. जमिनीच्या भाडेपट्टीची व्यवस्था ज्या तारखेला केली जाईल त्या दिवसापासून तिचे वर्गीकरण वित्तीय भाडे असे केले जाईल. या भाडेपट्टीच्या कालावधीत अशा जमिनी संबंधीच्या सर्व जोखीमा आणि मोबदले कंपनीकडे हस्तांतरीत केले जातात.

९. मालमत्ता, कारखाने आणि साधने यांच्या आवश्यक सुट्टया भागाचे मूल्य त्यांच्या विहीत मर्यादापेक्षा जास्त असेल तर त्यांचे भांडवलीकरण मालमत्ता, कारखाने आणि साधने यामध्ये केले जाते. अन्य प्रकरणी सुटे भाग संपादन केल्याबरोबर त्या वस्तूमालसाठा सूचीमध्ये समाविष्ट केल्या जातात आणि त्या वापरल्यानंतर त्यांची आकरणी नफा व तोटा पत्रकात केली जाते.

१०. यंत्रांचे जे सुटे भाग ज्या वर्षी निकामी होतात, त्यावर्षी त्यांचे कमी केलेले लिखित मूल्य नफा-तोटा पत्रकात आकारले जाते. मात्र या जुन्या भागाच्या ऐवजी नवे भाग कार्यान्वित झाले पाहिजेत आणि जुने भाग निरूपयोगी झाले पाहिजेत. जर जुने भाग दुरूस्त करून पुर्नवापरासाठी योग्य झाले तर त्या दोन्ही भागांचे त्यांच्या उर्वरित उपयुक्त आयुष्याच्या काळासाठी घसारा करण्यात येईल. जून्या संबंधीत भागांच्या दुरूस्तीच्या खर्चाची आकारणी नफा-तोटा पत्रकात होईल.

११. जेव्हा मत्ता किंवा भांडवली सुटे भाग बदलल्यास मत्ता/भांडवली सुटे भागाच्या मूळ भागाचे कमी झालेली मूल्य माहिती नसेल तर. मत्ता/यंत्र यांचा नव्या भागांची/भांडवली सुट्ट्या भागांची किंमत/निव्वळ पुस्तकी मूल्य निर्लेखित केले जाईल.

१२. कंपनीने पूर्वीच्या सर्वसामान्य मान्य केलेली लेखा तत्वानुसार मालमत्ता, कारखाने यांचे चालू मुल्य हेच भारतीय लेखा मानकाच्या संक्रमण तारखेस अभिदत्त मूल्य म्हणून मानल्याचे ठरविले आहे.

६. अमूर्त मत्ता

अमूर्त मत्ता या संचित घसारा आणि मूल्यघट हे विचारात घेऊन नोंदल्या जातात. अमूर्त मत्ता (सॉफ्टवेअर व्यतिरिक्त) यांची त्यांचे उपयुक्त आयुष्यासाठी सरळ रेषा पद्धतीने घसाराची तरतूद केली जाते आणि जेव्हा अमूर्त मत्तांचे मूल्यघट झाल्याची चिन्हे असतील तेव्हा त्यांचे मूल्यघट करण्यासाठी मुल्यांकन केले जाते. सॉफ्टवेअरच्या घसाराची तरतूद महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोग यांनी विहीत केलेल्या आयुष्यासाठी केली जाते. अमूर्त मत्तांचे घसारा व मूल्यघट यांची नोंद नफा व तोटा पत्रकात करण्यात येते.

कंपनीने अस्तित्वातील अमूर्त मत्तांचे पूर्वीच्या महाराष्ट्र विद्युत नियामक नुसार विद्यमान मुल्य, यालाच भारतीय लेखा मानकात संक्रमण करण्याच्या तारखेचे अभिदत्त मूल्य मानण्याचे ठरविले आहे.

७. प्रगतीपथावरील भांडवली कामे

नवीन प्रकल्प सुरू करणे/प्रकल्पाची क्षमता वाढविणे यांच्या प्रकरणी असे प्रकल्प कार्यान्वित होण्याच्या तारखेपर्यंत मालमत्ता, कारखाना व साधने यांच्या संबंधाचे खर्च आणि कर्जावरील व्याज यांचे भांडवलीकरण केले जाते. तसेच संबंधित प्रकल्पांची तांत्रिक आणि वाणिज्य वर्धनक्षमता या विषयीचे अभ्यास पूर्ण करून नंतर त्यांची अंमलबजावणीचा प्रारंभ करण्यासाठी करण्यात येत असलेल्या खर्चाचे कंपनीच्या संचालक मंडळाच्या मंजूरीनंतर भांडवलीकरण करणे सुरू केले जाते. अशा प्रकल्पांच्या शक्यते विषयी अभ्यास करण्याचे खर्च जेव्हा आणि जसे केले जातात, त्याप्रमाणे त्यांची आकारणी नफा-तोटा पत्रकात करण्यात येते.

अ) वेतनावरील खर्च थेट प्रकल्पाशी संबंधित असेल तर बॉयलर टर्बाइन जनरेटर संबंधित कामे आणि कारखाना संबंधित इतर कामे पूर्ण होईपर्यंत वेतनावर केलेला खर्च प्रकल्प खर्चाचा भाग असेल.

ब) प्रकल्प संबंधित शिल्लक कामे पूर्ण होण्याच्या दृष्टिने, प्रकल्प कार्यान्वित झाल्यानंतर ही एक वर्षापर्यंतचे प्रशासकीय व सामान्य खर्च जे प्रकल्प निर्मितीसाठी थेट कारणीभूत असतील त्यांचे भांडवलीकरण केले जाते. त्यानंतर त्याची आकारणी नफा-तोटा पत्रकात केली जाईल.

क) कोराडी येथील निर्मिती बांधकाम कार्यालयाचे आणि मुख्यालयाचे खर्चाचे कोणतेही लघू भांडवल योजनेमध्ये वाटप होणार नाही. लघू भांडवल योजना म्हणजे ज्या योजनांच्या बांधकामास रचनेला, बारा महिन्यांपेक्षा कमी काळ लागतो अशा योजना आहेत.

ड) जर कंपनी एकापेक्षा जास्त प्रकल्प/भांडवली योजनांची (लघू योजना वगळून) अंमलबजावणी करीत असेल तर कोराडी निर्मिती बांधकाम कार्यालय आणि मुख्य कार्यालय येथील सामाईक खर्चाचे वाटप वर्षभरातील प्रगती पथावरील कामातील वाढीच्या आधारे केले जाईल.

८. परिसमापनातील नुकसान ज्यावर्षी निश्चित होईल त्यावर्षी मालमत्ता, कारखाने आणि साधने यांच्या खर्चात समायोजित केले जातील.

९. कर्ज खर्च

कर्ज खर्चामध्ये, कर्जाचे घेण्यासंबंधीचे इतर खर्च आणि व्याज यांचा समावेश असतो. ज्या मत्ता यांच्या इच्छित वापरसाठी तयायर होण्यास बराच वेळ घेतात, त्यांच्या संपादनासाठी केलेल्या कर्जाच्या खर्चाचे थेट भांडवलीकरण ज्या महिन्यात या मत्ता तयार होतील तो पर्यंतचा खर्चाचा भाग म्हणून केले जाते. भांडवली मत्ता संपादन किंवा उभारणी यांच्याशी संबंधित नसलेले इतर कर्जासंबंधीचे खर्च हे ज्या कालाधीमध्ये केले जातात तेव्हा त्यांची नोंद नफा-तोटा पत्रकात खर्च म्हणून केली जाते..

१०. अवित्तीय मत्तांची मुल्यघट

वस्तूसूची, स्थगित कर मत्ता आणि विक्रीस योग्य असे वर्गीकरण केलेल्या चालू नसलेल्या मत्ता वगळून इतर अवित्तीय मत्तांचे ताळेबंदाच्या तारखेस मूल्यघट झाल्याबाबतचा आढावा घेतला जातो.

जर अशी चिन्हे दिसली तर किंवा जर मूल्यघट शोधण्यासाठी वार्षिक परिक्षणांची गरज असेल तर कंपनी समुहातर्फे या मत्ताच्या वसूल होऊ शकणाऱ्या रकमांचा अंदाज केला जातो. अशी वसूली योग्य किंमत अशा मत्ता पासूनचा रोख निर्मितीचे रास्तमूल्य त्यांच्या वजा विल्हेवाटीचा खर्च आणि वापराचा खर्च यापेक्षा जास्त असावी एखादी मत्ता इतर मत्तांपासून किंवा मत्तांच्या गटापासून वेगळी असून रोखीचा प्रवाह आणत नसेल तर त्या मत्तेची वसूली योग्य किंमत निश्श्चित केली जाते.

जेव्हा एखाद्या मत्तेची किंवा रोकड निर्माण कर्त्या घटकाची काळाप्रमाणे कमी झालेली रक्कम तिच्या वसूली योग्य रकमेपेक्षा जास्त होत असेल तर त्या मत्तांचे मुल्यघट झाले असे समजून. तिचे रास्तमुल्य हे मुल्यघट विचारात घेऊन नोंदले जाते.

वापरमुल्यांचे निर्धारण करताना, भविष्यातील अंदाजित रोकडता प्रवाह हा त्याच्या विद्यमान मूल्य इतका कमी केला जातो. त्यासाठी कर-पूर्व सवलत दर वापरला जातो. कारण करपूर्व दरात, पैशाचे वेळेनुसार मुल्यांचे चालू बाजारप्रमाणे निर्धारण व मत्तेचे विशिष्ट धोके अंतर्भूत असतात. विल्हेवाटीचा खर्च वजा करून रास्त मूल्य निश्चित करण्यासाठी सध्याच्या बाजारभावातील व्यवहार विचारात घेतले जातात. असे निश्चित व्यवहार ओळखून काढता येत नसेल तर योग्य मूल्यांकनाचे प्रारूप वापरले जाते.

मेसर्स महागूजच्या प्रकरणी मा. सर्वोच्च न्यायालय यांनी त्यांचे दि. २५.०८.२०१४ चे निकालपत्र आणि दि. २४.०९.२०१४ रोजी डब्ल्यू. पी. (क्रिमिनल) नं. १२० वर्ष २०१२ चे इतर संलग्न विषयी दिलेल्या आदेशात स्क्रिनिंग कमिटी आणि सरकारी वितरणाच्या मार्गे, वर्ष १९९३ पर्यंतचे सर्व कोळसा खाण वितरणे बेकायदा ठरवली आणि २०४ कोळसा खाणीचे झालेले वाटप रद्दबातल केले. कोळसा मंत्रालयाने त्याचे पत्र दि. ०१.१०.२०१४ यात त्याची माहिती दिली आणि वेबसाईटवर सुद्धा प्रदर्शित केली. त्यामध्ये मच्छेकाटा महानदी कोळसा खाणीचा समावेश आहे.

त्यानंतर कोळसा मंत्रालयाने कोळसा खाण ज्यांना आधी मिळाले होते, त्यांच्याकडून मूल्यांकनाचा तपशील मागवीत त्यानंतर, मूल्यांकनाचे तपशील शपथपत्रामधून सादर करावयाचे होते. तशी माहिती शपथपत्राद्वारे सादर करण्यात आली. ही माहिती कोळसा मंत्रालयाने मागवली आहे कारण त्यांच्याकडे पूर्वाचा वाटप झालेल्यांकडून कागदपत्र व हक्क नंतरच्या बोलीदाराकडे हस्तांतरीण करण्याची यत्रंणा आहे. या कागदपत्रात भूगर्भशास्त्रीय अहवाल, खाणी योजना, खाण बंद करण्याची पद्धत इ. समाविष्ट आहे. कोळसा मंत्रालयाने मार्च २०१५ पासून कोळसा ब्लॉकचे पूनर्वाटप केले असून त्यांच्या प्रकरणात पूर्वीच्या खाणकाम मिळालेल्या संस्थांनी केलेल्या खर्चाच्या मूल्यांकनाची प्रक्रिया सूरू केलेली आहे.

मच्छकाटा - महानदी कोळसा खाणीचे पूनर्वाटप दि. ३१ मार्च २०१९ पर्यंत कोणत्याही बोलीदारांना झालेले नव्हते. कंपनीला कोळसा मंत्रालयानेही कंपनीने केलेल्या खर्चाच्या मूल्यांकनाबाबत कळविलेले नव्हते. यामुळे व्यवस्थापनाचे असे मत आहे की, कंपनीच्या कोणत्याही मत्तांची मूल्यघट करावयाची गरज नाही.

वित्तीय वर्ष २०१४-२०१५ पर्यंत केलेल्या खर्चाची रक्कम ५४,४०,७०,१११/- ही ताळेबंदात इतर चालू नसणाऱ्या मत्ता या शीर्षकाखाली दाखवली आहे. या खर्चात प्रामुख्याने कंपनी गठीत करण्याचे खर्च, सल्लागाराचे शुल्क देणे, भूगर्भशास्त्रीय अहवाल खरेदीसाठी सी एम पी डी आय एल कडे भरलेले शुल्क, वॉशिबिलीटाचा परिक्षा अहवाल अन्य सल्ला मसलती, कायदेशीर आणि व्यावसायिक आकार आणि कोळसा खाण विकसित करण्यासाठीचे प्रवर्तन खर्च यांचा समावेश आहे. कंपनीचे असे मत आहे की भूगर्भशास्त्रीय अहवाल खरेदीसाठी मागील काही वर्षात केलेले खर्च यांचा अन्वयार्थ खाणीचे पायाभूत खर्च असा करावा आणि तशी मागणी कोळसा मंत्रालय भारत सरकार यांचे कडे केली आहे.

मा. सर्वोच्च न्यायालयाने, कोळसा ब्लॉक वाटप रद्द केल्यानंतर, कोळसा मंत्रालयाने, कोळसा खाणीत (विशेष तरतूद) वटहुकुम २०१४ नुसार पूर्वीच्या वाटप प्राप्त संस्थाच्या भरपाईचे मूल्यांकन सूरू केले. महागूज कंपनीत (एमजीसीएम) केलेल्या खर्चाची माहिती कळविण्यात आणि याशिवाय जेथे यशस्वी बोलीदारांना पुर्नवाटप/विहीत आदेश देण्यात आले त्या पूर्वीच्या ब्लॉक प्राप्त झालेल्या संस्थाच्या खर्चाच्या मूल्यांकनाची प्रक्रिया सुरू केली आहे. मच्छाकाटा कोळसा ब्लॉक अद्याप कुणाही बोलीदारांना दिलेला नाही, त्यामुळे कोळसा मंत्रालयाने त्याच्या मूल्यांकनाचा विचार सुरू केलेला नाही.

कंपनीने केलेल्या खर्चाची प्रतिपूर्ती, कोळसा खाणी (विशेष तरतूदी) वटहुकूम २०१४ यात दिलेल्या मूल्यांकन प्रक्रिया आणि तरतुदीप्रमाणे गुणवत्तेच्या आधारे होण्याची शक्यता आहे. सध्या कोळसा मंत्रालयाकडून प्रतिपूर्ती केली जाण्याची शक्यता नसलेल्या खर्चासाठी तरतूद केलेली नाही. मात्र कोळसा मंत्रालयाने मूल्यांकन प्रक्रियेचे अंतिमीकरण केल्यानंतर लेख्यांमध्ये आवश्यक ती समायोजना/तरतुदी करण्यात येतील.

११. घसारा

अ) भाडेपट्टीच्या जमिनीसाठी महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोग, नियमनाने विहित केलेल्या सरळ रेखा तत्त्व पद्धतीनुसार ३.३४ टक्के दराने घसाराची तरतूद केली जाते.

ब) मत्ता, कारखाने आणि साधने

१. कंपनी ही दर नियमन असणारी संस्था असल्याने महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोगाने विहीत केल्याप्रमाणे घसाऱ्याचे दर कार्यपद्धती आणि मत्तांचे आयुष्य मापन अनुसरण्यात येतात. त्याचनुसार कंपनी सरळ रेषा पद्धतीनुसार मत्तांच्या खर्चाच्या ९० टक्के पर्यत घसारा आकारते.

२. वर्षभरात मालमत्ता, कारखाने आणि साधने यांच्यातील दर / विल्हेवाट / काढून टाकणे यासाठीचा घसारा वरील कृतींच्या महिन्यात 'यथा प्रमाण' तत्त्वाने केला जातो. ग्रीन फिल्ड / ब्राऊन फिल्ड यांचे वाणिज्यक कार्य सुरू होण्याच्या तारखेपासुन त्यांचे भांडवलीकरण नफा-तोटा पत्रकात आकारले जाते.

३. ज्या मत्तांच्या (खालील परिच्छेद ४ यात नमुद केलेल्या मत्ता वगळून) कार्यान्वयानंतर घसारा ७० टक्क्यांपर्यंत आकारलेला नाही, त्यांच्या ठोक किंमतीवर घसाऱ्याची आकारणी ७० टक्के होण्याचा वर्षापर्यंत येथे खाली दिलेल्या घसारा दराने आकारते. घसारा आकारणी ७०% पर्यंत पोहोचल्यानंतर मत्तांचे उर्वरित आयुष्यावर मत्तांच्या मूल्यांच्या ९० (टक्के) पर्यंत घसारा आकारणी केली आहे. आयोगाच्या आदेशानुसार औष्णिक वायू आधारीत वीज निर्मिती केंद्रासाठी २५ वर्षे आणि जल विद्युत केंद्रासाठी ३५ वर्षे असे उपयुक्त आयुष्य विहित केले आहे.

मत्तांचा प्रकार	घसारा टक्केवारी
जल, विद्युत, वाफ वीज, वायु आधारीत वीज निर्मिती केंद्रातील कारखाने व यंत्रे, कुलींग टॉ वर्स, जल विद्युत बांधकामे, ट्रान्स्फॉर्मर्स व इतर स्थापित साधने, पारेषणाच्या तारा, केबल नेटवर्क इ.	५.२८%
इमारती आणि इतर स्थापत्य कामे	३.३४%

४. खालील मत्तांच्या साठी सरळ रेषा पद्धतीने मत्ताच्या मूल्यांचा ९० टक्के पर्यंत घसारा खालील दराने आकारला जातो.

मत्तांचा प्रकार	घसारा टक्केवारी
फर्नीचर जोडणी व कार्यालयाचे साहित्य	६.३३%
वाहने	९.५०%
माहिती तंत्रज्ञान साधने	१५.००%

५. मालमत्ता, कारखाने व साधने यातील ज्या वस्तु नगांचा खर्च कंपनीने विहित केलेल्या मर्यादेपेक्षा जास्त नाही, त्यांचा घसारा संपादन वर्षात १०० टक्के केला जातो. मोबाईल फोन टॅब्लेट खर्चाचे भांडवलीकरण आणि त्यांचा १०० टक्के घसारा खरेदी वर्षात केला जातो. यासाठी कंपनीची विहित मर्यादा विचारात घेतली जात नाही.

क) अमूर्त मत्ता:

नवीन ॲप्लीकेशन सॉफ्टवेअर खरेदी केल्याचा भांडवली खर्च, बाह्य तृतीय पक्ष सल्लागाराकडून तयार केलेल्या सॉफ्टवेअरची अंमलबजावणी, सॉफ्टवेअरच्या परवान्याचे खरेदी, या सर्व मत्तांचे महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोगाने विहित केल्याप्रमाणे खालील दराने घसारा आकारला जातो.

मत्तांचा प्रकार	घसारा टक्केवारी
सॉफ्टवेअर	३०%

कंपनी कायदा २०१३ च्या परिशिष्ट - २ मधील मत्तांचे उपयोगी आयुष्य विचारात घेऊन, उपकंपन्यांच्या मत्तांचा घसारा सरळ रेषा पद्धतीने आकारला जातो.

१२. चालू नसलेल्या विक्रीयोग्य मत्ता:

चालू नसलेल्या ज्या मत्ता वापरात ठेवण्यापेक्षा विकल्यास त्यांच्या प्रचलीत रकमा वसूल होऊ शकते त्यांचे वर्गीकरण विक्री योग्य चालू मत्ता असे केले जाते. जर विक्रीची चांगली शक्यता असेल आणि मत्ता विद्यमान स्थितीत तात्काळ विक्रीसाठी उपलब्ध असेल तर वरील अट पूर्ण झाले असे मानले जाते. अशा विक्री योग्य चालू नसणाऱ्या मत्तांची मोजणी त्यांच्या लेख्यांमधील किंमत आणि रास्त मूल्यातून विक्रीचा खर्च वजा केल्यानंतरची किंमत यांपैकी किमान किंमतीस केली जाते.

ज्या मालमत्ता कारखाने व साधने आणि अमूर्त मत्ता विक्रीसाठी काढल्या जातात, त्यांचा घसाऱ्याची किंवा कर्जफेडीची तरतूद केली जात नाही.

१३. वस्तुसूची

भांडारातील सामान, सुटे भाग यासह मालसाठ्याचे मूल्यांकन त्यांच्या खर्च आणि त्यांचे वसुली योग्य मूल्य यापैकी जे कमी असेल त्यानुसार केले जाते आणि खर्च हा वेटेड ॲव्हरेज कॉस्ट मेथडने निश्चित केला जातो. मात्र, वीज निर्मितीसाठीचे साहित्य व इतर बाबी यांचे लेखन किंमतीपेक्षा कमी दराने केले जात नाही. कारण विजेची विक्री निर्मिती खर्चापेक्षा जास्त दराने केली जाते. खर्चामध्ये खरेदी खर्च (मिळण्याजोग्या इनपूट टॅक्स क्रेडीटची निव्वळ) आणि त्या वस्तू त्यांच्या सध्याच्या जागी व स्थितीत आणण्याचा इतर खर्च समाविष्ट असतात. भांडारातील सेवेस निरूपयोगी व निकामी झालेल्या वस्तुंचा आढावा घेऊन त्याबाबच्या तोट्याची लेख्यात तरतूद केली जाते.

१४. महसूल मान्यता

१. विजेच्या विक्रीतून मिळणाऱ्या महसुलाचा लेखा महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोगाने वर्षाच्या सुरूवातीस पूर्वनिर्धारित केलेल्या वीज दर पत्रकाच्या आधारे केले जातात. त्यात इंधन समायोजन आकार समाविष्ट असतो. तसेच लेख्यांच्या आधारे कालावधीच्या अखेरपर्यंत उपार्जित झालेला विनादेयाच्या महसुल सुद्धा समाविष्ट केला जातो. मात्र तो त्यापुढील वर्षात महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोगाने केलेल्या समायोजनाच्या प्रक्रियेच्या अधीन असतो.

२. महावितरण सोबत केलेल्या वीज खरेदी कराराच्या अटींनुसार, कंपनी निलंबित भरणा आकार १.२५ टक्के दराने प्रती महिना आकारण्यास मान्यता आहे, पताच्या मुदतीनंतर ऊर्जेच्या देयकाची रक्कम भरल्यास तो उपार्जन तत्त्वाने आकारला जातो.

३. व्याजाचे उत्पन्न हे मुद्दल / थकबाकी आणि लागू होणारा व्याज दरनुसार मान्य केले जाते.

४. फ्लॉय ॲश (राख) विक्रीचा लेखा ग्राहकाने मान्य केलेला दराने केला जातो. त्याची रकम फ्लाय ॲश वापर निधी या वेगळ्या लेखा शीर्षात आणि पर्यावरण व वन मंत्रालयाने दि.०३.११.२००९ रोजी दिलेल्या मार्गदर्शक तत्त्वानुसार केला जातो. या निधीचा वापर राख वापराच्या प्रोत्साहनासाठी करावयाच्या खर्चासाठी केला जातो.

५. अन्य उत्पनाला उपार्जन तत्त्वावर मान्यता दिली जाते. भंगार व नाकारलेला कोळसा इत्यादींची विक्री जेव्हा खरेदीदार कंपनीच्या जागेतून करतो व कंपनी त्याची बीजके तयार करतो, तेव्हाच त्याचा लेखा होतो. परिसमापनातील नुकसान जेव्हा ते प्रत्यक्ष ओळखले जातात त्यावर्षी आणि त्याची आकारणी झाल्यावर त्यांच्या वसुलीचे समायोजन प्रकल्पाच्या खर्चात समाविष्ट केले

जाते. त्यातून प्रकल्पाचे जादा खर्चाकडे प्रमाणात कमी होतात. प्रकल्पाच्या कंत्राटदारांना दिलेल्या अग्रिमांच्या समायोजन जेव्हा उपार्जन होईल त्याप्रमाणे प्रकल्प खर्चात केले जाते. इतर सर्व प्रकरणी, वसूल केलेले परिसमापनातील नुकसान इतर उत्पन्नात जमा केले जाते.

६. विक्री झाली नाही अशा ऊर्जा बचतींच्या प्रमाणपत्रांच्या मूल्याला कंपनी वित्तीय वर्षाच्या अखेरीस मान्यता देते व ते उपार्जन तत्त्वानुसार महसूलात जमा करते. ही प्रमाणपत्रे विकल्यास याचे उपार्जन मूल्य आणि प्रत्यक्ष विक्रीच्या वर्षाचा नफा-तोटा पत्रकात दाखविले जाते.

१५. खर्च आणि उत्पन्न यांचे लेखे करणे / वर्गीकरण करणे

जर मागील काही वर्षातील एकत्रीत उत्पन्न / खर्च प्रारंभीच्या विहित मर्यादेपेक्षा जास्त असेल तर ते पूर्वलक्षी प्रभावाने दुरुस्त केले जाईल.

विम्याचे दावे स्विकारल्यानंतरच त्यांचे लेखे केले जातील.

इतर सर्वदावे / हक्क यांचे लेखे प्रत्येक प्रकरणाच्या गुणवत्तेनुसार केले जातात.

१६. उपकंपन्या, सहयोगी आणि संयुक्त उपक्रम कंपन्या यातील गुंतवणूकी

उपकंपन्या आणि संयुक्त उपक्रम कंपन्या तसेच सहयोगी कंपन्या यांच्या समभागातील गुंतवणूकीची नोंदणी, खर्च वजा संचित मूल्यघट (जर काही असेल तर) याप्रमाणे केली जाते आणि प्रत्येक अहवाल तारखेला गुंतवणूकीच्या कमतरतेसाठी परिक्षण केले जाते.

कंपनीने जेव्हा पूर्वीच्या सर्वसामान्यपणे मान्य केलेल्या लेखा पद्धतीतून भारतीय लेखा मानक पद्धतीत संक्रमण केले त्यावेळी उपकंपन्या, सहयोगी आणि संयुक्त उपक्रम कंपन्या यातील गुंतवणूकीला त्यांच्या प्रचलीत विद्यमान मूल्यानुसार मान्यता देण्याचे ठरविले होते.

१७. परकीय चलनातील व्यवहार

परकीय चलनातील व्यवहार प्रारंभी त्यांच्या व्यवहाराच्या तारखेला प्रचलीत असलेल्या संबंधित विनिमय दराने नोंदवले जातात.

परकीय चलनानुसार असलेली पैशातील मत्ता व पैशामधील दायित्वे यांचे रूपांतरण अहवाल तारखेला असलेल्या विनिमयाच्या स्पॉट रेटस् नुसार केले जाते.

हिशोबानंतर किंवा पूनर्लेखनानंतर विनिमयात उद्भवलेले फरकांना नफा व तोटा पत्रकात 'विनिमय दर' विचलन किंवा 'वित्त खर्च' (कर्जाच्या खर्चाचे समायोजन म्हणून विचारात घेतलेल्या मर्यादेपर्यंत) म्हणून मान्यता दिली जाते.

१८. कर्मचारी लाभ

अल्प मुदतीचे कर्मचारी लाभ

कर्मचाऱ्यांनी ज्यावर्षी सेवा दिल्या, त्यावर्षीच्या नफा-तोटा पत्रकात अल्पकालीन कर्मचारी लाभ यांना खर्चाच्या विना सवलत रकमेला मान्यता देण्यात येते.

नियुक्तीनंतरचे लाभः

(अ) व्याख्यांकित लाभ योजना

भविष्य निर्वाह निधी या वेगळा विश्वस्त संस्थेत महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ गटातील कंपन्याच्या अंशदानाचे व्यवस्थापन होते, त्यामध्ये कंपनी पूर्व निश्चित दराने तिचे आणि कर्मचाऱ्यांचे अंशदान भरते. या निधीची गुंतवणूक परवानगी प्राप्त प्रतिभूतीमधे केले जाते. या निधीत केलेले प्रत्येक कालावधीतील अंशदान यास व्यय म्हणून मान्यता दिली जाते आणि त्याची आकारणी नफा तोटा पत्रकात केली जाते.

(ब) व्याख्यांकित लाभ योजना

नोकरीनंतरचे फायदे

उपदान या सारख्या व्याख्यांकित कर्मचारी लाभाचे दायित्त्व विमागणित शास्त्राच्या मूल्यांकनानुसार ठरविले जाते. हे मूल्यांकन स्वतंत्र विमागणित तंज्ञांकडून वर्षाच्या अखेरीला प्रोजेक्टेड युनीट क्रेडिट मेथड वापरुन करुन घेण्यात येते.

पुनर्मापन केलेल्या निव्वळ व्याख्यांकित लाभ दायित्त्वांना इतर सर्वकष उत्पन्न यामध्ये मान्यता दिली जाते. या दायित्त्वामधे विमागणिती प्राप्ती व हानी, नियोजन मत्तांचा परतावा (व्याज वगळून). आणि मत्ता मर्यादा (जर काही असेल तर व्याजाशिवाय) यांचा समावेश होतो.

इतर दीर्घ मुदतीचे कर्मचारी लाभ

इतर दीर्घ मुदतीचे लाभ म्हणजे रजेचे रोखीकरण याचे दायित्त्व हे प्रोजेक्टेड युनीट क्रेडीट मेथड ही पद्धत वापरून स्वतंत्र विमागणित तज्ञांकडून विमागणिती मूल्यांकनानुसार ठरविले जातात.

सानुग्रह अनुदान

कर्मचाऱ्यांकरिता सानुग्रह अनुदान जसे आणि जेव्हा जाहीर होईल तेव्हा कंपनी याचा व्यय लेखा वह्यांमधे उपार्जित करते.

१९. भाडेपट्टीः

कंपनीने भारतीय लेखा मानक ११६ लागू केले आहे. त्यासाठी सुधारित पूर्ण लक्षी प्रभाव उपयोगात आणलेला आहे. म्हणून तुलनात्मक माहिती पूनर्निवेदन न करता मागील वर्षातील भारतीय लेखा मानक १७ नुसार अहवाल देण्याची पद्धत चालू ठेवली आहे.

दि.०१ एप्रिल २०१९ रोजीचे किंवा त्यानंतर जे करार करण्यात आले ते करार भाडेपट्टीचे असल्याबद्दल किंवा त्यात भाडेपट्टी समाविष्ट आहे किंवा कसे याचे कंपनी निर्धारण करते. जर कराराच्या मुदतीत संबंधित ओळख निश्चिती केलेल्या मत्तांच्या वापराचे नियंत्रणाचा हक्क मोबदलाच्या बदल्यात दिले गेले असतील तर तो करार भाडेपट्टीचा आहे, याबद्दल निश्चिती करण्यासाठी, कंपनी खालील बाबींचे अंदाज करते:

- संबंधित करारात ओळख निश्चिती केलेल्या मत्तांचा वापर करण्यासंबंधी असल्यास - त्यात असा वापर करण्याचे स्पष्ट केलेले असावे किंवा तशी सूचना असावे. त्यात तसा प्रत्यक्ष वापरास नेमकेपणाने मान्यता दिलेली असली पाहिजे किंवा त्यात एका प्रत्यक्ष अस्तित्त्वातील मत्तेच्या सर्व बाजूने सुस्पष्ट वेगळेपण दर्शविलेले पाहिजे. जर संबंधित मत्ता देणाऱ्याला मोठ्या प्रमाणात पर्याय वापराचा हक्क त्यात असेल तर अशा मत्तांची तशी ओळख निश्चिती केली जात नाही.
- कंपनीला भाडेपट्टीच्या संपूर्ण कालावधीमधे अशा भाडेपट्टीच्या मत्ताच्या वापरातून मिळणारे सर्व आर्थिक लाभ प्राप्त करण्याचा हक्क असलाच पाहिजे.
- अशा मत्तांचा वापर करण्याविषयाचे आदेश देण्याचे हक्क कंपनीकडे असले पाहिजेत.

दि.०१ एप्रिल २०१९ नंतर केलेल्या कराराबद्दल कंपनीने असा निर्णय घेतला की, भाडेपट्टी आधारित व्यवस्थेमधे खालील बाबींचे निर्धारण होते किंवा नाही हे निश्चित केले पाहिजे.

- व्यवस्थेची पूर्तता विशिष्ट मालमत्ता किंवा मालमत्तेच्या वापरावर अवलंबून होती किंवा कसे
- या व्यवस्थेत मत्ता वापराचा हक्क दिला आहे किंवा कसे

१) कंपनी भाडेकरू असल्यास-

वापराचा अधिकार मिळालेल्या मत्तांचा घसारा भाडेपट्टीची मुदत संपेपर्यंत 'सरळ रेषा' पद्धतीने केला जातो. याशिवाय अशा वापराचा अधिकार मिळालेल्या मत्तांचे ठराविक अंतराने, जर काही कमी करण्याजोगे हानी असल्यास ते कमी करण्यात येते. तसेच जर काही भाड्याच्या दायित्त्वासंबंधी काही पूनर्मोजणी करावयाची असल्यास ती करून समायोजन केले जाते.

भाडेपट्टीचे दायित्त्वाचा प्रारंभी करार सुरु होण्याच्या तारखेला न भरलेल्या भाडेपट्टीचे विद्यमान मूल्याप्रमाणे मोजणी केली जाते आणि कंपनीच्या इन्क्रिमेंटल डिस्काऊंट रेटनुसार कपात करण्यात येते. भाडेपट्टीचे दायित्त्व मुल्यघट तत्वानुसार मोजण्यात येते.

अल्प मुदतीचे भाडेपट्टी करार म्हणजे ज्यांची मुदत बारा महिने किंवा त्यापेक्षा कमी असेल आणि कमी किंमतीच्या भाडेपट्टीचे करार यांना कंपनीने वापरण्याचा अधिकार या मत्तेत मान्यता न देण्याचे ठरविले आहे. कंपनी अशा भाडेपट्टी संबंधित देयकांना खर्च म्हणून मान्यता देते.

२) कंपनी भाड्यांने देणारी संस्था असल्यास-

कंपनी भाड्याने देणारी संस्था असल्यास, त्या तुलनात्मक मुदतीसाठी लेखांची धोरणे भारतीय लेखा मानक ११६ पेक्षा वेगळी नाहीत. म्हणून चालू वर्षी भारतीय लेखा मानक ११६ चे अंमलबजावणीच्या प्रथम वेळी, कोणताही बदल केलेला नाही. अशा प्रकारची कंपनीने विद्यमान लेखा पद्धती चालू ठेवली आहे.

२०. शासकीय अनुदान

शासकीय अनुदानाबाबत जेव्हा ते मिळण्याची योग्य हमी असेल आणि जेव्हा संलग्न शर्तींचे अनुपालन करण्यात येते, तेव्हाच त्या लेखांमध्ये मान्यता देण्यात येते.

जेव्हा अनुदान एखाद्या खर्चाच्या बाबींशी निगडीत असते, तेव्हा त्या संबंधित खर्चाच्या मुदतीसाठी आणि त्याच्या हेतुच्या भरपाईसाठी खर्च करण्यात येते तेव्हा नफा व तोटा पत्रकात सुयोग्य पद्धतीच्या आधारे मान्यता दिली जाते.

जेव्हा अनुदान मालमत्ता, कारखाना आणि साधने याच्याशी संबंधित असते, तेव्हा मालमत्ता, कारखाना व साधन यांचा खर्च ठोक मूल्य दर्शविला जातो आणि त्याचे अनुदानाला दायित्त्व (स्थगित उत्पन्न) मानण्यात येते, आणि नफा-तोटा पत्रकात सुयोग्य पद्धतीच्या आधारे आणि सदर मत्तेच्या उपयुक्त आयुष्यासाठी हे अनुदान उत्पन्न म्हणून दर्शविण्यात येते.

२१. तरतुदी, आकस्मिक दायित्त्वे व आकस्मिक मत्ता

जेव्हा एखाद्या भूतकालिन घटनेमुळे सद्यस्थितीत काही बंधने आली असतील तर त्या बंधनाच्या तरतुदींना मान्यता देण्यात येते. ही बंधने पूर्ण करण्यासाठी संसाधनांचे बहिर्गमन होणे संभवनीय असावे. या बंधनातील रकमांचे विश्वासनीय अंदाज केलेले असावेत.

जेव्हा पैशाच्या वेळेच्या मूल्याचा परिणाम महत्त्वाचा असतो; तेव्हा योग्य कपातीच्या दराने तरतुदीमधे कपात केली जाते. आकस्मिक दायित्त्व म्हणजे भविष्यात घडणाऱ्या घटना ज्यावर कंपनीचे पूर्णपणे नियंत्रण नसल्यामुळे निर्माण झालेले संभाव्य बंधने किंवा ज्यासाठी संसाधनाचे बहिर्गमन आवश्यक असेल अशी शक्यता नाही किंवा ज्या बंधनातील रकमांचे मोजमाप पुढे विश्वासर्हतेने करता येत नाही.

आकस्मिक दायित्त्वांना वित्तीय विवरणपत्रात मान्यता नसते, जर आर्थिक संसाधनाचे बहिर्गमन होण्याची शक्यता खूप कमी किंवा दुरची दुरस्थ मानली जात नाही तर आकस्मिक दायित्त्वे प्रगट केली जातात.

ज्या बाबी प्रत्येक प्रकरणातील कंपनीने विहित केलेल्या मर्यादेपेक्षा जास्त होतात तेव्हा त्या बाबतची आकस्मिक दायित्त्वे आणि भांडवल बांधिलकी प्रगट केली जाते.

आकस्मिक मत्ता यांना वित्तीय विविरणपत्रात मान्यता दिली जात नाही. परंतु जर आकस्मिक मत्ता या विहित मर्यादेपेक्षा जास्त असतील आणि त्यातून आर्थिक लाभ मिळण्याची शक्यता असेल तर त्या प्रगट केल्या जातात.

२२. रास्त मूल्याची मोजणी करणे

बाजारपेठेत सहभागी होण्याऱ्यांमध्ये मत्ता विक्रीसाठी किंवा दायित्व हस्तांतरणासाठी, यापैकी जसे काही असेल त्या कायदेशीर व्यवहारात मूळ मापनाच्या तारखेला मिळणाऱ्या किमतीला किंवा तसे नसल्यास कंपनीला सहजप्राप्त असणाऱ्या सर्वात लाभदायक बाजारपेठेला रास्त मूल्य म्हणतात.

कंपनीचा मत्ता/दायित्त्वे यांचे रास्त मूल्य मोजण्यासाठी बाजारपेठेतील निरिक्षण योग्य माहिती मिळवून, तिचा उपयोग करतो. मूल्यमापनाच्या तंत्रात वापरल्या जाणाऱ्या निविष्टी यांच्या आधारे रास्त मूल्याच्या क्रमवारीमधील श्रेणी यामध्ये खालीलप्रमाणे स्तर असतात.

स्तर १: समान मत्ता / दायित्त्वे यांच्या कार्यशील बाजारपेठेतील उद्‌धृत केल्या जाणाऱ्या किमती (असमायोजित).

स्तर २: मत्ता / दायित्त्वे यांच्या वरील स्तर १ मधील उद्‌धृत किमती व्यतिरिक्त अन्य निविष्टी शोधून त्यांचे प्रत्यक्ष (किमतीचे) किंवा अप्रत्यक्ष (किमती व्यतिरिक्त अन्य) निरीक्षण करणे.

स्तर ३: मत्ता / दायित्त्वे यांच्या बाजार माहिती निरिक्षणांवर आधारलेल्या नाहीत, अशा निविष्टी विचारात घेणे, (ज्यांचे निरिक्षण करता येत नाही अशा)

वित्तीय विवरणपत्रात मत्ता व दायित्वे यांना आवर्ती तत्त्वावर मान्यता दिली जाते. त्यासाठी कंपनी श्रेणीकरणाचे पूर्ननिर्धारण करते आणि त्याद्वारे श्रेणीमधे स्थानांतरण झाले आहे किंवा कसे; (सर्वव्यापी रास्त मूल्य मोजणीसाठी महत्त्वपूर्ण असलेलेल्या सर्वात खालच्या निविष्टीच्या आधारे) याचे प्रत्येक अहवालात कालावधीच्या अखेरीस निश्चिती करते.

२३. वित्तीय विलेख

जेव्हा समुह एखाद्या कंत्राटातील विलेखाच्या तरतूदीमधे एका बाजूला पक्ष असेल तेव्हा वित्तीय मत्ता आणि वित्तीय दायित्वे यांना मान्यता दिली जाते. समुहाच्या वित्तीय मत्तात खालील बाबींचा समावेश असतो.

१) चालू वित्तीय मत्ता यात व्यापारी येणी, रोख व रोख सममूल्य आणि बँकेतील शिल्लक, अल्प मुदतीच्या ठेवी.

२) चालू नसलेल्या मत्ता यात प्रामुख्याने उपकंपन्यातील समभाग गुंतवणूक व त्यांना कर्जे आणि दीर्घ मुदतीची येणी इत्यादी.

वित्तीय मत्ताः

अ) प्रारंभिक नोंदणी व मोजणी

सर्व वित्तीय मत्ता यांना प्रारंभी त्याचे रास्त मूल्य अधिक त्या संपादनासाठी केलेल्या व्यवहाराचे खर्च यानुसार दर्शविण्यात येतात. वित्तीय मत्तांचे व्यवहाराचे खर्च हे नफा व तोटा यातील रास्त मूल्य यानुसार काढून ते नफा-तोटा पत्रकात खर्च म्हणून दाखविले जातात.

ब) नंतर केलेली मोजणी

संबंधित वित्तीय मत्ताच्या वर्गीकरणाच्या संदर्भानुसार नंतरची मोजणी केली जाते.

कंपनी वित्तीय मत्ता वर्गीकरण खालीलप्रमाणे करते.

(अ) घसाऱ्या नंतरची मोजणी करणे

(ब) आर्थिक मालमत्ता मोजणी

(क) इतर सर्वकष उत्पन्नामार्फत रास्त मूल्य किंवा

(ड) नफा किंवा तोटाद्वारे रास्त मूल्य

वित्तीय मत्तांची व्यवस्थापनासाठी कंपनीचे बिझनेस मॉडेलच्या आणि वित्तीय मत्तांच्या कंत्राटातील वैशिष्ट्यानुसार केलेल्या रोकडता प्रवाहाच्या आधारे

घसारा खर्च

वित्तीय विलेख मुल्यवापर घसारा तरतुदी नंतर खालील अटींची पूर्तता झाली तरच केली जाते.

अशी मत्ता बिझनेस मॉडेलमध्ये खालील उद्दिष्ठासाठी धारण केली असावी.

- कंत्राटानुसार रोकडता प्रवाह गोळा करण्यासाठी मत्ता धारण करणे आणि
- मत्तांच्या कंत्राटातील अटींमुळे मुद्दल रकमेचे आणि व्याज या प्रकारे रोकडता प्रवाह निश्चित तारखेस मिळणे.

प्रारंभिक मान्यतेनंतर अशा वित्तीय मत्ता पुन्हा घसारा तरतुदीच्या वजावट केल्यावर मोजल्या जातात. यासाठी परिणामकारक व्याज दर पद्धती वापरली जाते आणि अशा घसारा तरतुदींना नफा-तोटा पत्रकात मान्यता दिली जाते.

कर्ज विलेख नफा तोटाद्वारे रास्त मूल्यानुसार

नफा व तोटा याद्वारे काढलेले रास्त मूल्य हे कर्ज विलेखाच्या मोजणीसाठी उर्वरित श्रेणीचे आहे.

प्रारंभिक मोजणीनंतर रास्त मूल्यामध्ये बदल झाल्यास त्यास नफा व तोटा पत्रकात मान्यता दिली जाते. या बदलामधे व्याजाचे उत्पन्न व मूल्यघट यांचा अंर्तभाव असतो.

समभागातील गुंतवणूकी

भारतीय लेखा मानक क्र.१०९ याच्या व्याप्तीत अंतर्भाव होणाऱ्या समभागातील सर्व गुंतवणूकींची मोजणी रास्त मूल्याने केली जाते. समभागाचे विलेख व्यापारासाठी धारण केले जातात, त्यांचे वर्गीकरण नफा व तोटा द्वारे रास्त मूल्य नुसार केले जाते. इतर

सर्व समभागांच्या विलेखांचा वर्गीकरणासाठी कंपनीने इतर सर्वकष उत्पन्नाद्वारे रास्त मूल्य किंवा नफा तोटा पत्रकातील रास्त मूल्य अशाप्रकारे वर्गीकरण करण्याबाबत कंपनी निर्णय घेते. हे वर्गीकरण प्रारंभीक मान्यतेवर केले जाते आणि ते अपरिवर्तनीय असते.

यानुसार वर्गीकरण केलेल्या समभागांच्या विलेखाच्या रास्त मुल्यातील सर्व बदलांना, (लाभांश वगळून) यांना इतर सर्वकष उत्पन्न यात मान्यता दिली जाते. अशा गुंतवणूकींची विक्री झाली तरी इतर सर्वकष उत्पन्नातील रकमांचा नफा व तोटा पत्रकामधे पूनर्चक्रीकरण केले जात नाही.

नफा व तोटा द्वारे रास्त मुल्य या श्रेणीत समाविष्ट केलेल्या समभाग विलेखांचे मापन रास्त मूल्याच्या बदलानुसार केले जाते व त्यांना नफा-तोटा पत्रकात मान्यता दिली जाते.

उपकंपन्या, सहयोगी व संयुक्त उपक्रम कंपन्या आदि संस्थांच्या समभाग विलेखातील गुंतवणूकी खर्च वजा मूल्यघट यानुसार नोंदवल्या जातात.

वित्तीय मत्ताची मूल्यघट

भारतीय लेखा मानक १०९ नुसार ज्या वित्तीय मत्तांची मोजणी घसारा तरतुदीनंतर होते आणि ज्या इतर सर्वकष उत्पन्नाद्वारे रास्त मुल्यानुसार नोंदविल्या जातात, त्या मत्तांची मोजणी करणे व त्याला मान्यता देणे यासाठी कंपनी ''अपेक्षित पत तोटा'' हे प्रारुप लागू करते.

व्यापारी येणी यासाठीच्या तोटा भरपाईचे मापन करण्यासाठी ''सोपी पद्धती'' अनुसरली जाते. प्रत्येक अहवाल तारखेला त्याच्या पूर्ण आयुष्यात ''अपेक्षित पत तोटा'' समान रक्कम यानुसार मापन केले जाते. या मत्तांच्या प्रारंभिक किंमती आणि वर्षाखेरीस संभाव्य धोके विचारात घेता आलेली किंमत याचा विचार करून कंपनी या मत्तांची त्याची मूल्यघट ही नफा-तोटा पत्रकात अपेक्षित मूल्यघट तत्त्वानुसार नोंदविते.

वित्तीय मत्तांची मान्यता रद्द करणे

कंपनीची एखादी वित्तीय मत्ता (किंवा जेव्हा लागू असेल तेव्हा वित्तीय मत्तांचा एक भाग किंवा तत्सम वित्तीय मत्तांच्या गटांचा भाग) हा प्राथमिकता पुढील कारणांकरिता रद्द करण्यात येतो.

जेव्हा या मत्तांद्वारे रोकडता प्रवाह मिळण्याचे हक्क संपले असतील किंवा

जर कंपनीने अशा मत्तांकडून रोकडता प्रवाह मिळण्याच्या हक्काचे हस्तांतरण केले असेल किंवा मिळालेले रोकडता प्रवाह संपूर्णपणे आणि प्रत्यक्ष विलंबाशिवाय तिसऱ्या पक्षाकडे पाठविण्याचे बंधन एखाद्या करार व्यवस्थेद्वारे स्वीकारले असेल आणि यापैकी

(अ) कंपनीने या मत्तेच्या सर्व जोखीमा आणि मोबदले भरीवपणे हस्तांतरित केले असतील किंवा

(ब) जर कंपनी या मत्तेच्या सर्व जोखीमा आणि मोबदले भरीवपणे त्याच स्वरूपात हस्तांतरित केल्या नसतील तर किंवा स्वतःकडे ठेवल्या नसतील मात्र या मत्तेचे नियंत्रण हस्तांतरित केले असेल तर

वित्तीय मत्तांची मान्यता रद्द केल्यानंतर, चालू असलेले मूल्य आणि मिळालेला वाटा यांच्यातील फरकाला नफा तोटा पत्रकात मान्यता मिळते.

ब) वित्तीय दायित्त्वे

वित्तीय दायित्त्वे आणि समभाग विलेख

कर्ज किंवा समभाग असे वर्गीकरण:

कंपनी जेव्हा एखाद्या विलेखाचे वितरण करते, तेव्हा विलेखाच्या कराराच्या भरीवपणानुसार विलेखाचे वर्गीकरण वित्तीय दायित्त्व किंवा सम विलेख असे करते.

समभाग विलेख

कंत्राटातील समभाग विलेख म्हणजे ज्यात संबंधित अस्तित्त्वात असलेल्या संस्थेंची सर्व दायित्त्वे वजा केल्यानंतर मत्तांमधील उरलेला हिताच्या भागाचा सुद्धा दाखविला जाणारा भाग होय. समभाग विलेखाच्या वितरणानंतर, कंपनी त्याच्याबद्दल मिळालेल्या रक्कमेच्या प्रमाणात समभाग विलेख दर्शविते.

वित्तीय दायित्त्वे

कंपनीच्या विद्यमान वित्तीय दायित्त्वामधे प्रामुख्याने (अ) कर्जे (ब) व्यापारी देणी (क) भांडवली खर्चाची दायित्त्वे (ड) सुरक्षा अनामती आणि (इ) इतर देणी यांचा समावेश होतो.

प्रारंभिक मान्यता आणि मोजणी

सर्व वित्तीय दायित्त्वे (नफा किंवा तोटा यांच्या रास्त मुल्यानुसार मोजणी केलेली नाही अशा) यांना प्रारंभी त्यांच्या संबधित वित्तीय दायित्त्वाला थेट लागू करणाऱ्या व्यवहार खर्चाच्या रास्त मूल्यानुसार मान्यता दिली जाते. कंपनीच्या वित्तीय दायित्त्वात व्यापारी आणि इतर देणी, कर्जे आणि उसनवारी यांचा समावेश आहे.

नंतरची मोजणी

वित्तीय दायित्त्वाची मोजणी त्यांच्या खालीलप्रमाणे केलेल्या वर्गीकरणावर अवलंबून असते.

(१) कर्जे

कर्जे सुरवातीला रास्त मुल्ये व केलेल्या व्यवहार खर्चाची निव्वळ याप्रमाणे त्यास मान्यता दिली जाते. नंतर उसनवारी कर्जाच्या कर्ज फेडीसाठीच्या खर्चानुसार कर्जाची मोजणी केली जाते. उत्पन्न (व्यवहार खर्चाचा निव्वळ रक्कम) व विमोचन रक्कम यात जो काही फरक असेल त्याला परिणामकारक व्याज दराची पद्धत वापरून कर्जाच्या मुदतीसाठी नफा-तोटा पत्रकात मान्यता दिली जाते. कर्ज सुविधा स्थापित करण्यासाठी दिलेल्या शुल्काला कर्जाचा व्यवहार म्हणून मान्यता दिली जाते. मात्र या सुविधा काही प्रमाणात किंवा संपूर्णपणे काढून घेतल्या जाऊ शकतात, हे गृहित धरून त्यांच्या मर्यादेत ही मान्यता असते. अशा प्रकरणी सदर सुविधा काढून टाकण्यापर्यंत शुल्क स्थगित ठेवले जाते.

जेव्हा कर्जाच्या करारमधे काही बंधने विनिर्दिष्ट असतात, तेव्हा अशी बंधने चुकती / रद्द झाली असतील किंवा मुदत संपली असेल तर ती ताळेबंदातून काढून टाकली जातात. संपलेल्या वित्तीय दायित्त्वाची रक्कम आणि त्याची चुकती केलेली रक्कम यातील फरक नफा-तोटा पत्रकात इतर प्राप्ती / (तोटे) या प्रमाणे मान्य केला जातो.

जर कंपनीला एखाद्या दायित्त्वाचा चुकता अहवाल काळापासुन किमान बारा महिने स्थगीत ठेवण्याचा बिनाअट हक्क नसला, तर त्या दायित्त्वाचे 'चालू दायित्त्वे' असे वर्गीकरण केले जाते. जर कंपनीला एखाद्या दीर्घ मुदतीच्या कर्ज व्यवस्थेतील महत्त्वाच्या तरतुदींचा भंग अहवाल मुदत संपण्याची वेळी किंवा यापूर्वी झाला असला आणि ते दायित्त्व मागणीनुसार अहवालाच्या तारखेला देय होत असेल आणि जर संबंधित कर्जदारांनी अहवाल तारखेनंतर किंवा वित्तीय विवरण पत्रे मंजूर होण्यापूर्वी करारभंगासाठी कोणत्याही रक्कमेची मागणी करणार नाही असे मान्य केल्यास अशा वित्तीय दायित्त्वांना 'चालू दायित्त्वे' असे मानण्यात येणार नाही.

(२) व्यापारी व इतर देणी

यामधे वित्तीय वर्ष संपण्यापूर्वी कंपनीला पुरविलेल्या माल व सेवा यांच्या दायित्त्वाच्या न दिलेल्या रक्कमा यांचा समावेश होतो. या रक्कमा अप्रतिभूत असतात व त्या निर्देशित केल्यानंतर बारा महिन्यात दिल्या जातात. व्यापारी व इतर देणी जर अहवालाच्या मुदतीनंतर बारामहिन्यात देय नसल्या असे नसेल तर त्यांना चालू दायित्त्व समजले जाते. त्यांनी प्रारंभी त्यांच्या रास्त मूल्यांनुसार मान्यता दिली जाते आणि नंतर परिणामकारक व्याज दर वापरून घसारा वजा करून त्यांची मागणी केली जाते.

नोंद रद्द करणे

जेव्हा एखाद्या वित्तीय दायित्त्वाचे बंधन चुकते केले जाते किंवा रद्द केले जाते किंवा त्याची मुदत संपते तेव्हा त्या वित्तीय दायित्त्वाची नोंद रद्द करण्यात येते. जेव्हा एका विद्यमान दायित्त्वाची जागा, त्याच कर्जदाराने वेगळ्या अटीनुसार दिलेले दुसरे दायित्त्वे घेते किंवा जर विद्यमान दायित्त्वाच्या अटींमधे महत्त्वाचे रुपभेद सुधारणा केले जातात, अशावेळी मूळ दायित्त्व रद्द केले जाते आणि नवीन दायित्त्व मान्य केले आहे असे मानण्यात येते. त्यामुळे पुस्तकी रक्कमेतील फरकाला स्वायत्त नफा व तोटा पत्रकात मान्यता दिली जाते.

वित्तीय विलेखांचे समायोजनः

कायदेशीर तरतूदीप्रमाणे किंवा चालू काळातील संकेताप्रमाणे वित्तीय मत्ता आणि वित्तीय दायित्त्व यांचे समायोजन होणार

असेल तर अशा मत्ता व दायित्त्व यांची वजावट केल्यानंतर निव्वळ तत्त्वावर वित्तीय मत्ता आणि वित्तीय दायित्त्व ताळेबंद पत्रकात दर्शविण्यात येतात.

२४. रोख आणि रोख समतूल्य बाबी

रोख आणि रोख समतूल्य बाबींमधे हातातील रोख रक्कम, बँकेतील शिल्लक, इतर अल्पमुदतीचे व चांगल्या प्रकारची रोकड सुलभता असलेल्या आणि तीन किंवा कमी महिन्यात मुदतपूर्ण होणाऱ्या मूळ गुंतवणूकी, तात्काळ रोखीत रूपांतर होऊ शकतील अशा आणि तसे करताना मूल्यात फारसा फरक पडणार नाही अशा बाबी समाविष्ट असतात.

२५. रोकडता प्रवाह विवरण पत्रक

भारतीय लेखा मानक क्र.७ हे रोकडता प्रवाह विवरण पत्रकासंबंधी असून, ते त्यानुसार अप्रत्यक्ष पद्धतीने तयार केले जाते. त्याच्या हेतुसाठी वरती व्याख्यांकित केलेल्या रोख व रोख समतूल्य बाबी विचारात घेण्यात येतात. तसेच बँकेच्या थकीत ओव्हरड्राफ्टची निव्वळ रक्कमही हिशेबात घेतली जाते कारण ती कंपनीच्या अंतर्गत रोकड व्यवस्थापनाचा एकात्मिक भाग आहे.

२६. प्रतिभाग मिळकत

करोत्तर नफा / तोटा रकमेला वर्षभरातील वेटेड ॲव्हरेज इक्विटी शेअर या संख्येने भागून प्रतिभाग मिळकतीचा हिशेब केला जातो. सौम्यकृत प्रतिभाग मिळकत शोधून काढण्यासाठी करोत्तर नफा/तोटाच्या रकमेचे लाभांश, व्याज आणि सौम्यकृत संभाव्य समभागासंबंधीत इतर आकाराचे व्यय किंवा उत्पन्नाचे समायोजन केले जाते. सर्व संभाव्य समभागाचे रुपांतर केल्यानंतर ते सौम्यकृत भाग वितरित केले गेले असते अशा वेटेड ॲव्हरेज इक्विटी शेअर्सची संख्या विचारात घेतली जाते.

प्रतिभाग मिळकतीच्या हिशेबासाठी वाटप प्रलंबित असलेली शेअर अर्ज निधी हा वाटप योग्य आहे असे विचारात घेतले आहे. हा निधी महाराष्ट्र शासनाने दिलेल्या बांधिलकीनुसार सूत्रधारी कंपनीमार्फत आणि निश्चितपणे वाटपासाठी मिळणार आहे.

२७. कर

आयकराच्या खर्चात चालू कर खर्च आणि वर्षभरातील स्थगित कर मत्ता किंवा दायित्त्व यातील निव्वळ बदल यांचा समावेश होतो. चालू आणि स्थगित कर यांना नफा व तोटा पत्रकात मान्यता दिली जाते. मात्र जेव्हा त्यांचा संबंध इतर सर्वकष उत्पन्नातील बाबीशी असतो किंवा थेट समभागाशी असतो, अशा प्रकरणी अपवाद करून, चालू आणि स्थगित कर या दोन्ही बाबींना अनुक्रमे इतर सर्वकष उत्पन्न आणि प्रत्यक्ष समभागात मान्यता दिली जाते.

(अ) चालू करः

आयकर कायदा १९६१ यातील तरतुदीनुसार वर्षातील परवानगी योग्य कर सवलती, कपाती / अमान्य करणे इत्यादी विचारात घेऊन करपात्र उत्पन्नावर चालू कर निश्चित केला जातो. अहवालाच्या वेळी कराचे दर आणि कराचे कायदे यांचा तसेच ते कायदे तयार झाले आहेत किंवा प्रामाणिकपणे होणार आहेत यांचा विचार करून अहवालाच्या वर्षाचे कराचे हिशेब केले जातात. ज्यावेळी आयकर कायदा १९६१ चे कलम ११५ जे बी किमान पर्याय कर नुसार चालू कर आकारला जातो तेव्हा अशा कर भरण्याचा लाभ नंतरच्या पंधरा (१५) कर-निर्धारण वर्षात उपलब्ध असतो. त्यामुळे तो जेव्हा प्रत्यक्ष वसूल केला जाईल तेव्हा त्याला मान्यता देण्यात येईल.

(ब) स्थगित करः

ताळेबंदाच्या दृष्टीकोनातून स्थगित कराला मान्यता दिली जाते. मत्ता व दायित्त्वे यांचा कर आधारित आणि त्यांच्या पुस्तकी मूल्यातील कपात आणि यात उद्भवणारे तात्पुरते करपात्र फरक यानुसार स्थगित कर मत्ता आणि दायित्त्वे यांना मान्यता दिली जाते.

स्थगित कर दायित्त्वे यातील सर्व तात्पुरते करपात्र फरक मान्य केले जातात.

सर्व कपात योग्य हंगामी फरकाच्या रकमा, वापर न केलेल्या कराच्या जमा रकमा आणि जर काही वापर न केलेले कराचे तोटे असले तर त्यासाठी स्थगित कर मत्तांना मान्यता दिली जाते. कपात योग्य हंगामी फरक, वापर न केलेले कर जमांच्या रकमा आणि न वापरलेल्या कर तोट्यांच्या रकमा यासाठी करपात्र नफ्यातून वसूली करण्यास परवानगी मिळेल याची शक्यता असल्यास त्या मर्यादेत मान्यता दिली जाते.

प्रत्येक अहवाल तारखेला स्थगित कर मत्तांच्या पुढे न्यावयाच्या रकमांचा आढावा घेण्यात येतो आणि स्थगित कर मत्ता संपूर्णपणे किंवा तिचा काही भाग वापरण्यास करपात्र नफा पुरेशा प्रमाणात उपलब्ध नसल्याची शक्यता असल्यास त्या मर्यादेत स्थगित कर मत्तांच्या पुढे न्यावयाच्या रकमांमधे कपात केली जाते. प्रत्येक अहवाल तारखेला अमान्य केलेल्या स्थगित कर मत्तांचा आढावा घेण्यात येतो आणि जर स्थगित कर मत्तांची भविष्यातील करपात्र नफ्यातून वसूल करण्यास परवानगी मिळेल याची शक्यता असल्यास त्या मर्यादेत मान्यता दिली जाते.

वर्षभरात जेव्हा मत्ता, वसूली किंवा दायित्त्वे चुकती केली जातात त्यावेळी लागू होणाऱ्या अपेक्षित कर दराने स्थगित कर मत्ता आणि दायित्त्वे यांची मोजणी केली जाते. त्यासाठी तोपर्यंत कायद्यानुसार मंजूर झालेले कराचे दर (आणि करांचे कायदे) किंवा अहवाल तारखेपर्यंत केले जाणारे कायदे यांचा आधार घेतला जातो.

जर चालू कर मत्ता व चालू कर दायित्त्वे या समवेत चुकता करण्याचा कायदेशीर अंमलबजावणी योग्य हक्क असला आणि स्थगित कर संबंधित कराची अस्तित्त्वातील बाबींशी संलग्न असेल आणि त्या समान कर प्राधिकरणाकडे असतील तर स्थगित कर दायित्त्व आणि स्थगित कर मत्ता यांची भरपाई करता येते.

२८. व्यापारी येणी

व्यापारी येणी त्यांच्या बिजकातील मूळ रक्कम वजा अपेक्षित पत तोट्याची तरतूद याप्रमाणे पुढे नेण्यात येतात. इतर वित्तीय मत्ता कमी करण्यातील तोट्याला मान्यता देण्यासाठी कंपनी त्यांचा प्रारंभिक मान्यतेनंतर पत जोखीमेने मोठी वाढ झाली आहे किंवा कसे यांचे मूल्यमापन करते. जर पत जोखीम मोठ्याप्रमाणात वाढली नसली तर कमी करण्यातील तोट्याच्या तरतुदीसाठी बारा (१२) महिन्याचा अपेक्षित पत तोट्याची तरतूद वापरण्यात येते.

२९. किमान पर्यायी कर

कंपनी चालू कर किमान पर्यायी कर या स्वरूपात जमा करीत असते. तिला अजुन चालू कराच्या अमलात प्रवेश करावयाचा आहे. ज्यावर्षी कंपनी तिचे सर्व संचित कर तोटे / अशोषित घसारे संपुष्टात आणेल आणि जर चालू कर भरण्याचे शिल्लक असेल, तर कंपनी त्यावर्षीच्या किमान पर्यायी कर क्रेडीटला मान्यता देईल. अशा परिस्थितीत चालू कर दायित्त्वाचे उपलब्ध किमान पर्यायी कर क्रेडीटच्या मर्यादेत समायोजन करता येईल. जर काही किमान पर्यायी कर क्रेडीट उरले असेल तर त्याचे समायोजन पुढील वर्षी करता येईल.

टिपा क्र.१ मालमत्ता, कारखाने व साधने (एकत्रित)

(₹ कोटीत)

खर्च	मूर्त मत्ता															
	जमिनी (विकासासहीत)		इमारती		हायड्रॉक्लीन कामे	इतर स्थापत्य कामे		कारखाने यंत्रे साधने	लाइसन्स व केबल नेटवर्क	वाहने	फर्निचर जोडणी	कार्यालय साधने	कंपनीच्या मालकीच्या नसलेल्या मत्तांसाठी भांडवली खर्च	एकूण मूर्त मत्ता	वजा - घसारा भांडवली करण	नफा तोटा पत्रकात आकारलेला घसारा
	मालकिच्या	भाडेपट्टीच्या	कारखाने इमारती	इतर		रेल्वे सायडींग	रस्ते व इतर									
३१.०३.२०१८ रोजी	**१,५९७.७९**	**१०६.११**	**८८३.४८**	**१,०१०.०८**	**२,४८७.८६**	**१,४५८.९४**	**४२५.७१**	**३७,४०६.१७**	**४९०.३९**	**१८.१७**	**२५.६६**	**२३.४७**	**५७.४९**	**४५,९९१.३१**		
भर	४०.४१	-	८.११	९०.५७	४३.३३	१६.८५	१६.६९	६६४.१७	०.०९	१.७५	३.१५	२२.९०	-	९०९.७१		
कपात	-	-	१.१४	१.०६	३.३३	०.००	-	३४७.९२	०.०३	०.८०	०.०४	१.११	-	३५६.२४		
३१.०३.२०१९ रोजी	**१,६३८.२०**	**१०६.११**	**८९०.५३**	**१०९९.५९**	**२५२७.८६**	**१४७५.७९**	**४४२.४०**	**३७७२३.२२**	**४९०.४५**	**१९.१२**	**२८.७७**	**४५.२६**	**५७.४९**	**४६,५४४.७८**		
भर	१६.१०	-	१.१३	२०.६६	३३.३२	३.८५	१४९.१२	३५२.४१	०.०३	३.७७	३.०७	८.५२	-	५९१.९७		
कपात	-	-	७.८९	६.२५	७८.०१	(०.५६)	४.७१	७०१.८१	१.२२	०.४७	०.९४	२.१५	-	८०२.९०		
३१.०३.२०२० रोजी	**१,६५४.३०**	**१०६.११**	**८८३.७८**	**१,११३.९९**	**२,४८३.१७**	**१,४८०.२०**	**५८६.८१**	**३७,३७३.८२**	**४८९.२६**	**२२.४२**	**३०.९०**	**५१.६३**	**५७.४९**	**४६,३३३.८५**		
संचित घसारा व मूल्यपट	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
३१.०३.२०१८ रोजी	-	**१३.१३**	**४१.२३**	**१६०.२५**	**३४०.९८**	**१२३.८८**	**३९.७२**	**४,३३४.६६**	**६५.०५**	**०.३५**	**३.८२**	**६.४२**	**१२.७८**	**५,१४२.२८**		
भर	-	४.३८	२२.१८	८२.४८	२२५.१२	८३.५२	४८.१४	२,६३०.२८	४६.४३	१.८४	२.५२	३.५३	४.५४	३,१५४.९७	१.७७	३,१५३.२१
कपात	-	-	१.७५	०.६४	३.००	०.००	-	३१५.१६	०.०३	०.७२	(०.२०)	(५.१७)	-	३१५.९३		
३१.०३.२०१९ रोजी	-	**१७.५०**	**६१.६६**	**२४२.१०**	**५६३.१०**	**२०७.४०**	**८७.८६**	**६,६४९.७८**	**१११.४५**	**१.४८**	**६.५४**	**१५.१२**	**१७.३२**	**७,९८१.३२**		
भर	-	४.३८	३६.७२	८३.९७	१३२.६३	६७.९२	२०.३१	२,१५७.७२	२३.८२	२.१३	२.८८	५.०४	४.५४	२,५४२.०६	०.११	२,५४१.९५
कपात	-	-	७.१०	५.८३	७०.१४	(०.३४)	४.२४	६२६.८१	१.१०	०.४२	०.८४	१.१०	-	७१८.०४		
३१.०३.२०२० रोजी	-	**२१.८८**	**९१.२८**	**३२०.२३**	**६२५.६०**	**२७५.६५**	**१०३.९३**	**८,१८०.६९**	**१३४.१७**	**३.१९**	**८.५९**	**१८.२६**	**२१.८६**	**९,८०५.३४**		
३१.०३.२०१८ रोजी	**१,५९७.७९**	**९२.९८**	**८४२.२६**	**८४९.८३**	**२,१४६.८८**	**१,३३५.०६**	**३८५.९८**	**३३,०७१.५१**	**४२५.३४**	**१७.८१**	**२१.८४**	**१७.०५**	**४४.७०**	**४०,८४९.०४**		
३१.०३.२०१९ रोजी	**१,६३८.२०**	**८८.६०**	**८२८.८७**	**८५७.४९**	**१,९६४.७५**	**१,२६८.३९**	**३५४.५४**	**३१,०७३.४४**	**३७९.००**	**१७.६४**	**२२.२३**	**३०.१४**	**४०.१६**	**३८,५६३.४७**		
३१.०३.२०२० रोजी	**१,६५४.३०**	**८४.२३**	**७९२.५०**	**७९३.७६**	**१,८५७.५७**	**१,२०४.५५**	**४८२.८७**	**२९,१९३.१३**	**३५५.०८**	**१९.२३**	**२२.३१**	**३३.३६**	**३५.६३**	**३६,५२८.५१**		

टिपा क्र.१अ: अमूर्त मत्ता (₹ कोटीत)

खर्च	सॉफ्टवेअर परवाना	वापराचा हक्क	एकूण
ठोक रक्कम			
दि.३१.०३.२०१८ रोजी	२७.८६	-	२७.८६
भर	५.०२		५.०२
कपात	-		-
दि.३१.०३.२०१९ रोजी	३२.८८	-	३२.८८
भर	१.२५	४,४३६.६७	४,४३७.९२
कपात	०.२१	-	०.२१
दि.३१.०३.२०२० रोजी	३३.९३	४,४३६.६७	४,४७०.६०
संचित घसारा तरतूद			
दि.३१.०३.२०१८ रोजी	२२.२३	-	२२.२३
भर	३.५३	-	३.५३
कपात	-	-	-
दि.३१.०३.२०१९ रोजी	२५.७६	-	२५.७६
भर	४.०७	२५३.९४	२५८.०१
कपात	०.२१	-	०.२१
दि.३१.०३.२०२० रोजी	**२९.६२**	**२५३.९४**	**२८३.५६**
निव्वळ पुढे नेण्याची रक्कम			
दि.३१.०३.२०१८ रोजी	**५.६३**	**-**	**५.६३**
दि.३१.०३.२०१९ रोजी	**७.१२**	**-**	**७.१२**
दि.३१.०३.२०२० रोजी	**४.३०**	**४,१८२.७३**	**४,१८७.०३**

टिपा क्र.१ब: 'विक्रीसाठी योग्य' असे वर्गीकरण केलेल्या मत्ता (₹ कोटीत)

तपशील	३१.०३.२०२०	३१.०३.२०१९
विक्रीसाठी वर्गीकरण केलेल्या चालू नसलेल्या मत्ता		
कारखाने व यंत्रसामग्री	१९६.६८	१८८.२३
कारखाना - इमारती आणि इतर	६.६३	९.५३
हायड्रॉलीक कामे	१३.७७	८.५१
रेल्वे साईडिंग रस्ते व इतर	२६.२६	२६.२५
लाईन व केबलचे नेटवर्क	१.८३	८.८४
वाहने	०.३४	०.३५
फर्निचर व जोडण्या	०.४५	०.३७
कार्यालयीन साधने	०.९९	०.७८
इतर संकीर्ण मत्ता	०.०७	०.०७
एकूण	**२४७.००**	**२४२.९४**

सूचना: कोराडी औ.वि.केंद्रातील युनीट क्र. ५ आणि परळी औ.वि.केंद्रातील युनीट क्र. ३ आणि चंद्रपूर औ.वि.केंद्रातील युनीट १ व २, भुसावळ केंद्रातील युनीट नं.२ यांचे कार्य खंडीत करण्यात आले आहे. कंपनीने या युनीटच्या मत्तांची विल्हेवाट करण्याचे काम सुरू केले आहे. कंपनीने या मत्तांचे पूर्नवर्गीकरण "विक्रीसाठी काढलेल्या मत्ता" असे केलेले आहे. या पुर्नवर्गीकरणानंतर कमी केल्याची हानी याला मान्यता दिलेली नाही. कारण कंपनीची अपेक्षा आहे की मत्तांचे रास्त मूल्य वजा त्यांच्या विक्रीचा खर्च ही रक्कम यासारख्या मत्तांच्या दि. ३१ मार्च २०२० रोजीच्या रास्त मूल्यांपेक्षा जास्त असेल. (यासारख्या मालमत्तांच्या नियमन बाजार मूल्यांच्या आधारे)

टिपा क्र.२: प्रगतीपथावरील भांडवली कामे - एकत्रित

(₹ कोटीत)

तपशील	एकूण मूर्त प्रगतीपथा वरील भांडवली कामे	मालकीची जमीन	भाड्याची जमीन	इमारत कारखाने	इतर इमारत	हायड्रॉ लीक कामे	रेल्वे साईडींग	रस्ते व इतर	कारखाना यंत्रे	लाइन, केबल नेटवर्क	वाहने	फर्नीचर फिक्सचर	कार्यानयीन साधने	अमुर्त मत्ता
३१.०३.२०१८ रोजी	**१,३२४.६६**	**१४.४९**	**-**	**५३२.११**	**०.२१**	**-**	**-**	**२८.३०**	**७४७.९६**	**-**	**०.०६**	**०.००**	**१.५५**	**१३२.५५**
भर	३१८.२०	-		९६.७९	२.८६			४८.७०	१६९.२९		-०.००	-०.०१	०.५६	१.२१
कमी	५९९.७४	-		९९.५१	०.१२			३.१८	४९५.७२		०.०६	-०.०१	१.१६	-
३१.०३.२०१९ रोजी	**१,०४३.१२**	**१४.४९**	**-**	**५२९.३८**	**२.९६**	**-**	**-**	**७३.८२**	**४२१.५३**	**-**	**०.००**	**०.००**	**०.९५**	**१३३.७६**
भर	१,३५०.५३	-		५८०.९२	१८.३१			४६.८९	७०२.६७		०.००	१.१८	०.५६	०.१७
कमी	२३३.९४	१३.४६		९६.९५	२.३५			९.८१	११०.८१		०.००	-	०.५६	-
३१.०३.२०२० रोजी	**२,१५९.७२**	**१.०३**	**-**	**१,०१३.३६**	**१८.९२**	**-**	**-**	**११०.९०**	**१,०१३.३९**	**-**	**०.००**	**१.१८**	**०.९५**	**१३३.९३**
निव्वळ प्रगतीपथावरील भांडवली कामे														
वजा: निकामी साहित्यांसाठी तरतूद	३३.९८								३३.९८					
३१.०३.२०१९ रोजी	**१,००९.१५**	**१४.४९**	**-**	**५२९.३८**	**२.९६**	**-**	**-**	**७३.८२**	**३८७.५५**	**-**	**०.००**	**०.००**	**०.९५**	**१३३.७६**
वजा: निकामी साहित्यांसाठी तरतूद	४०.०९								४०.०९					
३१.०३.२०२० रोजी	**२,११९.६३**	**१.०३**	**-**	**१,०१३.३६**	**१८.९२**	**-**	**-**	**११०.९०**	**९७३.३०**	**-**	**०.००**	**१.१८**	**०.९५**	**१३३.९३**

टिपः अमूर्त मत्तासंबंधीच्या भांडवली कामामध्ये गारे पालमा येथील खाण विकासासाठी मिळालेल्या परवान्यांचा समावेश केलेला आहे.

टिपा क्र.३: उपकंपन्या, सहयोगी आणि संयुक्त साहस कंपन्या यामधील चालू नसलेल्या दिर्घ मुदतीच्या गुंतवणुकी

(₹ कोटीत)

तपशील	३१.०३.२०२०	३१.०३.२०१९
समभाग विलेखातील गुंतवणूकी किंमत वजा यातील घट यानुसार		
उद्धृत न केलेल्या		
यु सी एम कोल कंपनी मर्यादित ३०,००० (मागील वर्षी ३०,०००) समभाग प्रत्येक ₹ १० पूर्ण भरलेले	(०.३९)	(०.४२)
छत्तीसगड कटघोरा डोंगरगाव रेल्वे मर्यादित ५२,००० समभाग प्रत्येक ₹ १० पूर्ण भरलेले	०.५२	०.५२
उपकंपन्यामध्ये समकक्ष गुंतवणूक (अग्रिम स्वरूपाची)	५.३२	५.३२
एकूण	**५.४४**	**५.३८**
वजा: अपेक्षित पत हानी आणि गुंतवणूक मूल्य घटाची तरतूद	४९.१७	४८.०१
एकूण	**४३.७२**	**४२.६३**

टिपा क्र.४: इतर चालू नसलेल्या मत्ता (₹ कोटीत)

तपशील	३१.०३.२०२०	३१.०३.२०१९
संचालन व सुव्यवस्था पुरवठा/अग्रिमे वसूली योग्य	३८१.१०	२५२.३४
वजा: अपेक्षित तोट्यासाठी तरतूद	(३८१.१०)	(२५२.३४)
	०.००	०.००
महाराष्ट्र शासन जलसिंचन विभागाला अग्रिम	७६.२१	७६.२१
वजा: अपेक्षित तोट्यासाठी तरतूद	(७६.२१)	(७६.२१)
	०.००	०.००
आयकर परवाना योग्य (तरतुदीची निव्वळ)	२६७.२४	३१३.९९
कर्मचारी वृंदाला अग्रिमे	०.८८	१.९५
भांडवली अग्रिमे	३१८.९८	३०७.३९
स्थगित भाडे (जलविद्युत)	०.००	७५१.१६
कराचे दावे	५४.४१	५४.४१
एकूण	**६४१.५१**	**१४२८.९०**

टिपा क्र.५: चालू मत्ता - वस्तूमाल सूची (₹ कोटीत)

तपशील	३१.०३.२०२०	३१.०३.२०१९
कच्चा माल (कोळसा)	९९८.३८	६६५.३६
इंधन तेल - एल डी ओ इत्यादी	२३०.८२	२१८.६७
प्रवासातील मालसाठा (कोळसा व तेल)	७८.१२	३६.०९
भांडारमाल व सुटे भाग	९२४.३०	८८७.४१
वजा: निकामी माल व सूटे भागांसाठी तरतूद	(४३६.८९)	(३५०.६०)
वजा: चौकशी प्रलंबित असलेल्या साहित्यातील तुटींसाठी तरतूद	(३१.७१)	(३९.०५)
एकूण	**१७६३.०३**	**१४१७.८९**

टिपा क्र. ६ चालू मत्ताः व्यापारी येणी (₹ कोटीत)

तपशील	३१.०३.२०२०	३१.०३.२०१९
अप्रतिभूत, चांगली मानलेली	१७९३०.६६	१३५५१.३५
संशयास्पद	४०.१६	४०.१६
वजाः अपेक्षित पत हानीसाठी भरपाई	(४०.१६)	(४०.१६)
एकूण	१७९३०.६६	१३५५१.३५

टिपा क्र. ७ चालू मत्ताः रोख आणि रोख समतूल्य (₹ कोटीत)

तपशील	३१.०३.२०२०	३१.०३.२०१९
शेड्यूल बँकातील शिलकी		
चालू खात्यात	४.९४	०.२४
हातातील शिल्लक	०.०२	०.०७
एकूण	४.९६	०.३२

टिपा क्र. ८ चालू मत्ता - चालू कर्जे (₹ कोटीत)

तपशील	३१.०३.२०२०	३१.०३.२०१९
अप्रतिभूत - चांगली मानलेली		
कर्मचाऱ्यांना कर्जे व अग्रीमे	७.६५	१०.६४
एकूण	७.६५	१०.६४

टिपा क्र. ९ इतर चालू वित्तीय मत्ता (₹ कोटीत)

तपशील	३१.०३.२०२०	३१.०३.२०१९
अप्रतिभूत, चांगली मानलेली		
कर्मचाऱ्यांकडून मिळण्याजोगी	५.४२	४.४८
विनादेयक प्राप्ती	२५१६.९४	२६१७.१९
कराचे दावे (मूल्यवर्धीत करासह)	९६.६७	११४.३०
भाडी - मिळण्याजोगी	०.१२	०.१३
दावे - मिळण्याजोगी	१२४.१०	१२३.०७
महानिर्मितीच्या संबंधिताकडील अनामती	४.९४	४.२८
ऊर्जा बचत प्रमाणपत्राचे संचित	१.९६	०.००
कंत्राटदाराकडून मिळण्याजोग्या महानिर्मितीच्या अनामती	३४.७०	४३.४३
एकूण	२७८४.७५	२९०६.७९

टिपा क्र. १० चालू मत्ता - इतर मत्ता (₹ कोटीत)

तपशील	३१.०३.२०२०	३१.०३.२०१९
पूर्वी केलेले खर्च	४८.८७	३८.०९
सांविधिक प्राधिकरणांकडील शिल्लक	०.००	०.००

संचालन सुव्यवस्था पुरवठा / कामे यासाठीची अग्रिमे	३१३.३८	५८९.६२
इंधन / पुरवठा व इतरांना अग्रिमे	७२४.०४	७८७.५७
वजा - अपेक्षित पतहानी साठी तरतूद	(१३०.७५)	(१३०.७५)
एकूण	**९५५.५५**	**१२८४.५३**

टिपा क्र. ११ भाग व भांडवल

१) अधिकृत भांडवलः

समभागाचा वर्ग	सममूल्य	३१.०३.२०२० रोजी		३१.०३.२०१९ रोजी	
		शेअरची संख्या	रक्कम ₹ कोटीत	शेअर्सची संख्या	रक्कम ₹ कोटीत
समभाग	१०	४०,०००,०००,०००	४०,०००.००	४०,०००,०००,०००	४०,०००.००

२) दिलेले, अभिदत्त आणि भरलेले भांडवल (पूर्ण भरणा केलेले)

शेअरचा वर्ग	समतूल्य	३१.०३.२०२० रोजी		३१.०३.२०१९ रोजी	
		शेअरची संख्या	रक्कम ₹ कोटीत	शेअर्सची संख्या	रक्कम ₹ कोटीत
समभाग	१०	२५,३४३,९४६,२२६	२५,३४३.९५	२५,२८४,१२६,२२६	२५,२८४.१३

३) शेअर्सच्या संख्येचा केलेला मेळ

शेअरचा वर्ग	३१.०३.२०२० रोजी		३१.०३.२०१९ रोजी	
	शेअरची संख्या	रक्कम ₹ कोटीत	शेअर्सची संख्या	रक्कम ₹ कोटीत
वर्षारंभीचे भाग भांडवल	२५,२८४,१२६,२२६	२५,२८४.१३	२५,२४७,१२६,१२६	२५,२४७.१३
कालावधीतील भर	५९,८२०,०००	५९.८२	३७,०००,१००	३७.००
वर्षा अखेरीस भागभांडवल	२५,३४३,९४६,२२६	२५,३४३.९५	२५,२८४,१२६,२२६	२५,२८४.१३

४) हक्क, पंसती, निर्बंध/लाभांश वितरण आणि भांडवलाची परतफेड यावरील निर्बंध समाविष्ट करून

१. कंपनीचे फक्त एकाच वर्गातील भाग आहेत. तो म्हणजे समभाग त्याचे नाममात्र किंमत ₹ १०/- प्रति शेअर अशी आहे.

२. ही कंपनी मराविमं सुत्रधारी कंपनी लि. ची उपकंपनी आहे. या कंपनीकडे १०० टक्के मत आहेत. संचालक मंडळाने प्रस्तावित केलेला लाभांश हा वार्षिक सर्वसाधारण सभेत भागधारकांच्य मंजुरी व्याज आहे.

३. असा लाभांश मंजूर होईल तेव्हा प्रत्येक भाग धारकास त्याने केलेल्या समभागाच्या प्रमाणात लाभांश मिळण्याचा हक्क आहे.

४. जर कंपनीचे दिवाळखोर झाले तर, कंपनीच्या सर्व पतदारांना मत्तांचे वितरण / परतफेड झाल्यानंतर, समभाग धारकांना उर्वरित मिळविण्याचा हक्क राहील. प्रत्येक समभाग धारकांनी धारण केलेल्या समभाग संख्येच्या प्रमाणात त्याची विभागणी करण्यात येईल.

(५) सूत्रधारी कंपनीने धारण केलेले प्रत्येक वर्गातील समभाग

भाग धारकाचे नाव	३१.०३.२०२० रोजी	३१.०३.२०१९ रोजी
	समभाग	समभाग
मराविमं सूत्रधारी कंपनी लिमिटेड (संख्या)	२५,३४३,९४६,२२६	२५,२८४,१२६,२२६
मराविमं सूत्रधारी कंपनी लिमिटेड (रक्कम रूपये कोटीत)	२५,३४३.९५	२५,२८४.१३

६) ५ टक्के पेक्षा जास्त शेअर धारण करणारा प्रत्येक भागधारक आणि सूत्रधारी कंपनीचे याचा तपशील

भागधारकाचे नाव	३१.०३.२०२० रोजी		३१.०३.२०१९ रोजी	
	समभाग	% शेअर	समभाग	% शेअर
मराविमं सूत्रधारी कंपनी लिमिटेड	२५,३४३,९४६,२२६	१००.००	२५,२८४,१२६,२२६	१००.००

टिपा क्र. १२ इतर समभाग (अ) राखीव आणि अधिक्य (₹ कोटीत)

तपशील	३१.०३.२०२०	३१.०३.२०१९
ठेवलेली मिळकत		
मागील ताळेबंदाप्रमाणे	६८६२.९५	६५२६.७०
मागील ताळेबंदानुसार नियंत्रण नसलेल्या समभाग धारकांचा वाटा	(२.५७)	(१.५०)
भर: पालक - मालकांना देय नफा / (तोटा) वर्षाचा	(२३३.८५)	(३३६.२३))
भर: नियंत्रण नसलेल्या समभाग धारकांचा वाटा देय नफा / (तोटा) वर्षाचा	(०.९३)	(१.०८)
	(७१००.३०)	(६८६५.५१)
इतर समभाग (ब) इतर राखीव		
पालक - मालकांना देय इतर समभाग	६६.०७	२.०७
निर्णय नियंत्रण नसलेल्या समभाग धारकांचा वाटा	२५.०३-	२४.२८
एकूण	(७००९.२०)	(६८३९.१६)

टिपा क्र. १३ चालू नसलेली कर्जे (₹ कोटीत)

तपशील	३१.०३.२०२०	३१.०३.२०१९
मुदतीची कर्जे		
प्रतिभूत		
मुदतीची कर्जे वित्तीय संस्थाची	२०५२४.२७	२०५४७.१०
मुदतीची कर्जे - बँकांची	१४३६.४३	१६२५.८२
अप्रतिभूत		
मुदतीची कर्जे - वित्तीय संस्थांची	०.००	०.००
जागतिक बँकेचे कर्ज	२७६.८२	२६६.६२
सी एस एस ई पी एल कडून कर्जे (बारामती प्रकल्प)	१८२.७९	१९१.३९
के एफ डब्ल्युचे कर्ज	३०६.७०	३८१.१८
एकूण	२२७२७.०१	२३०१२.११

टिपा क्र. १४ चालू नसलेल्या तरतुदी (₹ कोटीत)

तपशील	३१.०३.२०२०	३१.०३.२०१९
अंशदानासाठी तरतूद	५२८.३७	४२५.४१
रजा रोखीकरणासाठी तरतूद	५२७.४०	४०२.५२
एकूण	१०५५.७७	८२७.९२

टिपा क्र. १५ स्थगित कर दायित्वे (निव्वळ)

(अ) नफा व तोटा यात नोंदविलेले कर खर्च

(₹ कोटीत)

तपशील	३१ मार्च २०२० या संपलेल्या वर्षासाठी	३१ मार्च २०१९ या संपलेल्या वर्षासाठी
चालू कर खर्च		
चालू वर्ष	५७.४२	०.२६
मागील वर्षासंबंधातील अंदाजाचे बदल	-	-
	५७.४२	**०.२६**
स्थगित कर खर्च		
मूळ केलेले आणि उलट फिरवलेले हंगामी फरक	**२३१.७७**	**(०.८५)**
कर दरातील बदल	-	८.२८
मागील वर्षासंबंधातील अंदाजाचे बदल	-	-
	२३१.७७	**७.४३**
उत्पन्नाच्या विवरणपत्रकात मान्य केलेले कर	**२८९.१९**	**७.६९**

(ब) इतर सर्वकष उत्पन्नात मान्य केलेले कर खर्च

(₹ कोटीत)

तपशील	३१ मार्च २०२० रोजी संपलेल्या वर्षाचे		
	करपूर्व	कर खर्च / (लाभ)	कराची निव्वळ
नफा-तोट्यात ज्यांचे पूनवर्गीकरण करता येणार नाही अशा बाबी			
व्याख्यांकित लाभ योजनांचे पूनर्मापन	(१६४.३२)	५७.४२	(१०६.९०)
	(१६४.३२)	**५७.४२**	**(१०६.९०)**
	३१ मार्च २०१९ रोजी संपलेल्या वर्षाचे		
	करपूर्व	कर खर्च / (लाभ)	कराची निव्वळ
नफा-तोट्यात ज्यांचे पूनवर्गीकरण करता येणार नाही अशा बाबी			
व्याख्यांकित लाभ योजनांचे पूनर्मापन	(०.७४)	०.२६	(०.४८)
एकूण	**(०.७४)**	**०.२६**	**(०.४८)**

(क) परिणामकारक दराचा मेळ करणे

(₹ कोटीत

तपशील	३१ मार्च २०२० रोजी संपलेल्या वर्षासाठी	३१ मार्च २०१९ रोजी संपलेल्या वर्षासाठी
कर पूर्व नफा	**२१०.४९**	**(३२५.८१)**
लागू होणारा कर दर	**३४.९४%**	**३४.९४%**
कंपनीचा देशांतर्गत दरानुसार कर	**७३.५५**	**(११३.८५)**
कर दरात बदल	-	८.२८

कराचे खालील बाबींवर परिणाम		
ज्यांची कपात होत नाही असे खर्च	४.५०	७.४५
खालील बाबींसाठी वेळेनुसार फरक		
- घसारा व इतर बाबींसाठी	१,३३९.०१	१८७.८४
- वित्तीय मत्तेतील घट	(०.४०)	(१३.५९)
- प्रत्यक्ष देण्याच्या तत्त्वावर मान्य होणारे खर्च	(३७.०४)	१०.३५
- भाडेपट्टी दायित्वाचे मूल्यघट	(१,२३६.४४)	-
मागील वर्षासाठी स्थगित कराचे समायोजन	८७.३८	(८०.१३)
कपात न होणारा सी एस आर खर्च	१.२१	१.०९
इतर सर्वकष बाब	५७.४२	०.२६
कर खर्च	**२८९.१९**	**७.६९**
प्रभावी कर दर	**१३७.३९%**	**-२.३६%**

(ड) स्थगित कर शिलकींच्या मधील स्थलांतर (₹ कोटीत)

तपशील	३१ मार्च २०२० रोजी					
	१ एप्रिल २०१९ रोजी निव्वळ शिल्लक	नफा किंवा तोटा यात मान्यता	इतर सर्वकष उत्पन्न यात मान्यता	निव्वळ	स्थगित कर मत्ता	स्थगित कर दायित्त्व
स्थगित कर मत्ता						
मालमत्ता, कारखाने आणि साधने	(५,५३५.१४)	(१,६४९.६७)	-	(७,१८४.८१)	-	(७,१८४.८१)
गुंतवणूकी	१६.७८	०.४०	-	१७.१८	१७.१८	-
वस्तू सूची	-	-	-	-	-	-
व्यापारी येणी	-	-	-	-	-	-
भाडेपट्टी दायित्त्वे		१,२३६.४४		१,२३६.४४	१,२३६.४४	
तरतुदी	३७१.४९	४०.८४	५७.४२	४६९.७५	४६९.७५	-
अशोषित घसारा	४,३७४.४०	(२२४.६८)	-	४,१४९.७१	४,१४९.७१	-
कर्जे आणि अग्रिम	(८७.९७)	३०७.४८	-	२१९.५१	२१९.५१	-
कर मत्ता (दायित्त्वे)	**(८६०.४५)**	**(२८९.१९)**	**५७.४२**	**(१,०९२.२२)**	**६,०९२.५९**	**(७,१८४.८१)**

तपशील	३१ मार्च २०१९ रोजी					
	१ एप्रिल २०१८ रोजी निव्वळ शिल्लक	नफा किंवा तोटा यात मान्यता	इतर सर्वकष उत्पन्न यात मान्यता	निव्वळ	स्थगित कर मत्ता	स्थगित कर दायित्त्व
स्थगित कर मत्ता						
मालमत्ता, कारखाना व साधने	(५,२६६.९०)	(२६८.२५)	-	(५,५३५.१४)	-	(५,५३५.१४)
गुंतवणूकी	१६.००	०.७८	-	१६.७८	१६.७८	-

वस्तु सूची	-	-	-	-	-	-
व्यापारी येणी	३३९.९५	(३३९.९५)	-	-	-	-
तरतुदी	३९५.०९	(२३.८५)	०.२६	३७१.४९	३७१.४९	-
अशोषित घसारा	३,७६४.०१	६१०.३८	-	४,३७४.४०	४,३७४.४०	-
कर्जे आणि अग्रिमे	(१०१.१७)	१३.२०	-	(८७.९७)	(८७.९७)	-
कर मत्ता (दायित्त्वे)	**(८५३.०२)**	**(७.६९)**	**०.२६**	**(८६०.४५)**	**४,६७४.६९**	**(५,५३५.१४)**

टिपा क्र. १६ इतर चालू नसलेली दायित्त्वे (₹ कोटीत)

तपशील	३१.०३.२०२०	३१.०३.२०१९
भांडवली अनुदाने	१२.६३	१३.३७
भाडेपट्टीचे दायित्त्व - भारतीय लेखा मानक ११६	३३८४.७३	
एकूण	३३९७.३७	१३.३७

टिपा क्र. १७ चालू कर्जे (₹ कोटीत)

तपशील	३१.०३.२०२०	३१.०३.२०१९
मागणी केल्यास परतफेड योग्य कर्जे		
प्रतिभूत		
बॅंकांकडील		
रोख पत कर्जे	५८५१.७९	४९६०.६२
अप्रतिभूत		
बॅंकाकडील		
खेळते भांडवल	१५००.००	२३५०.००
इतर अल्प मुदतीची कर्जे	७५०.००	७५०.००
एकुण	८१०१.७९	८०६०.६२

टिपा क्र. १८ चालू व्यापारी देणी (₹ कोटीत)

तपशील	३१.०३.२०२०	३१.०३.२०१९
सुक्ष्म, लघू व मध्यम उद्योजक	०.०३	०.१२
सूक्ष्म, लघू व मध्यम उद्योजका - व्यतिरिक्त	२२५१.९१	१३२८.२२
एकुण	२२५१.९४	१३२८.३४

टिपा क्र. १९ इतर चालू वित्तीय दायित्त्वे (₹ कोटीत)

तपशील	३१.०३.२०२०	३१.०३.२०१९
चालू काळात मुदत पूर्ण झालेली दीर्घ मुदतीची कर्जे	३३४०.४५	२४६६.८५
ठेवून घेतलेल्या आणि देय असलेल्या रकमा	४२९९.८४	३५१४.४३
इतर ठेवी - अनामती	१४०.५३	१०६.८५

उपार्जित झालेले पण देय नसलेले व्याज	२२४.५३	२२८.९७
भाडेपट्टी दायित्त्व - भारतीय लेखा मानक ११६	१५३.६१	०.००
भांडवली मालाची देणी	६८.९४	७९.२९
संबंधितांची देणी	७७०.६५	७१६.८०
इतर	६११.९१	४४५.२९
कर्मचाऱ्याची देणी	३०३.४०	७७.६०
एकुण	**९९१३.८७**	**७६३६.०८**

टिपा क्र. २० इतर चालू दायित्त्वे (₹ कोटीत)

तपशील	३१.०३.२०२०	३१.०३.२०१९
चालु वर्षी मुदत पूर्ण झालेली भांडवली अनुदाने	०.४७	०.४८
सांविधिक देणीः		
स्त्रोतापाशी कापलेला आयकर	३२.६१	२३.४१
स्त्रोतापाशी जमा केलेला आयकर	०.०५	०.०१
सेवा कर दायित्त्व आणि देय झालेले वीज शूल्क	०.०८	०.०५
जी एस टी दायित्त्वे	४४.०९	२९.१३
व्यवसायिक कराचे दायित्त्व	०.०८	०.११
एकुण	**७७.३७**	**५३.१८**

टिपा क्र. २१ चालू तरतूदी (₹ कोटीत)

तपशील	३१.०३.२०२०	३१.०३.२०१९
उपादानासाठी तरतुद	१३२.७२	१११.२९
रजा रोखीकरणाची तरतूद	१५४.५९	१२३.८९
एकूण	**२८७.३०**	**२३५.१८**

टिपा क्र. २२ वीज विक्री (₹ कोटीत)

तपशील	२०१९-२०२०	२०१८-२०१९
वीज विक्री	२१९६३.९८	१८९८५.११
एकूण	**२१९६३.९८**	**१८९८५.११**

टिपा क्र. २३ इतर प्रवर्तनीय महसूल (₹ कोटीत)

तपशील	२०१९-२०२०	२०१८-२०१९
विलंब भरणा अधिभार	२५४५.४५	२३२०.६९
संकीर्ण प्रवर्तन महसूल	६९.१८	१३.८५
फ्लाय ॲश विक्री	७७.७०	९६.१८
वजा - फ्लाय ॲश दायित्त्वात स्थानांतरण	३५.८५	३४.००
एकूण	**२६९२.३३**	**२४३०.७१**

टिपा क्र. २४ इतर उत्पन्न (₹ कोटीत)

तपशील	२०१९-२०२०	२०१८-२०१९
मुल्यघट किमती नुसार असलेल्या वित्तीय मत्तावरील व्याज उत्पन्न		
व्याज उत्पन्न	०.३१	०.२८
	०.३१	**०.२८**
गाडी भाड्याचे आकार इत्यादी पासुन उत्पन्न	६.८९	६.७६
मत्ता, माल साठा, भंगार विक्री यांचा नफा	२१.७८	६३.८०
निविदा पत्रिका विक्री	०.१४	१.१४
किरकोळ पत शिल्लक - पुनर्लिखित केलेल्या	१६.३३	१०२४.९३
इतर प्राप्ती	३४.६१	६६.७३
शासकीय अनुदान: कमी केलेले	०.४७	०.४८
	८०.२२	**११६३.८३**
एकूण इतर उत्पन्न	**८०.५४**	**११६४.१३**

टिपा क्र. २४अ) सहयोग व संयुक्त साहस उपक्रमामधील नफ्याचा वाटा (₹ कोटीत)

तपशील	२०१९-२०२०	२०१८-२०१९
सहयोग व संयुक्त साहस उपक्रमामधील नफ्याचा वाटा	०.४४	०.२२
एकूण	**०.४४**	**०.२२**

टिपा क्र. २५ वापरलेल्या मालाचा खर्च (₹ कोटीत)

तपशील	२०१९-२०२०	२०१८-२०१९
कोळसा	१२९८१.०४	११६०७.९८
कोळशाची आयपीपी खरेदी	७७.२३	१०५.६२
विजेची आयपीपी खरेदी	१७१.६२	२५१.०८
वायु	६१३.९४	५५४.११
तेल	४२५.७०	२९२.३७
पाणी	१२८.७४	१८४.१८
एकूण	**१४३९८.२७**	**१२९९५.३३**

टिपा क्र. २६ कर्मचारी लाभाचे खर्च (₹ कोटीत)

तपशील	२०१९-२०२०	२०१८-२०१९
वेतन, रोजगार, बोनस इ.	१३५२.०३	९६४.६६
भविष्य निर्वाह निधीचे अंशदान	१०६.५७	९१.७५
उपदान, रोखीकरण व इतर कर्मचारी लाभ	३११.६१	१४२.९३
कर्मचारी कल्याण निधी	५८.७६	८५.५२
एकूण	**१८२८.९७**	**१२८४.३५**

टिपा क्र. २६अ) इतर सर्वकष उत्पन्नांतर्गत कर्मचारी लाभ खर्च (₹ कोटीत)

तपशील	२०१९-२०२०	२०१८-२०१९
व्याख्यांकित लाभ योजनेचे पुनर्मापन	१६४.३२	०.७४
एकुण	**१६४.३२**	**०.७४**

टिपा क्र. २७ वित्त खर्च (₹ कोटीत)

तपशील	२०१९-२०२०	२०१८-२०१९
व्याज	३६५१.१०	३१९३.६२
विनिमय बदलाचे कर्ज समायोजन	०.००	२.७५
इतर कर्ज खर्च	३.०९	१.९४
वजा: व्याजाचे भांडवलीकरण	(७५.४०)	(२८.५८)
एकूण	**३५७८.७९**	**३१६९.७३**

टिपा क्र. २८ इतर खर्च (₹ कोटीत)

तपशील	२०१९-२०२०	२०१८-२०१९
भाडी	०.०६	३२.२७
जल विद्युत सुविधांचे भाडे	८८.६६	५६५.८३
खालील बाबींची दुरुस्ती व देखभाल		
कारखाने, यंत्रे व इमारती	१,२२१.१४	१,१८३.२६
दुरुस्ती व देखभाल (इतर)	०.७२	१.०४
विमा आकार	२२.४१	२८.११
दर आणि कर	२४.६३	२०.८१
इतर		
वंगणे, वापरलेला साहित्य व माल साठा	११.५१	९.७६
निकामी मालसाठा	८६.२९	४७.८८
अंतर्गत पाणी आकार	०.०४	०.०८
कायदेशीर व व्यावसायिक आकार	१५.२८	१९.१४
दलालांची दलाली	५.०५	०.०१
इतर बँक आकार	१.९६	१.०४
कंपनीची मालकी नसलेल्या मत्तांसाठी अंशदान / सी एस आर खर्च	३.४७	३.११
संशयास्पद अग्रिमांसाठी तरतूद	१३४.७१	८४.५५
अपेक्षित पत हानीसाठी तरतूद	-	३७.१२
इतर सामान्य खर्च	२८५.७०	२२८.८३
राख वापरासाठीचा खर्च	-	-
निकामी स्थिर मत्तांचा तोटा	१०.०५	२०.७८

परकीय चलन - विनिमयातील फरकामुळे तोटा (निव्वळ)	१०.८३	१६.०२
लेखापरिक्षकांना खालील कामासाठी पैसे देणे		
लेखा परिक्षण शुल्क	०.०१	०.७६
इतर सेवा	०.०२	-
खर्चाची परतफेड	०.०२	०.०३
- सेवाकराचा पुर्नभरणा	-	०.१४
एकूण	**१,९२२.७७**	**२,३००.५७**

टिपा क्र. २८ अ स्थगित कर खर्च (₹ कोटीत)

तपशील	२०१९-२०२०	२०१८-२०१९
इतर सर्वंकष उत्पन्न व्यतिरिक्त स्थगित कर प्राप्ती (खर्च)	२८९.१९	७.६९
इतर सर्वकष उत्पन्न यावरील स्थगित कर प्राप्ती (खर्च)	(५७.४२)	(०.२६)
एकूण	**२३१.७७**	**७.४३**

टिपा क्र. २९ वित्तीय विवरण पत्रांवर टिपा

महानिर्मिती कंपनी भारतातील खालील व्याख्यांकित कर्मचारी लाभाच्या योजनांमधे अंशदान करीत असते.

व्याख्यांकित लाभ योजना:

(१) भविष्य निर्वाह निधी

भविष्य निर्वाह निधीमधे कंपनीचे योगदान पात्र कर्मचाऱ्यांच्या वेतनाच्या निश्चित केलेल्या टक्क्वेवारीनुसार, सर्व ग्रुप कंपन्यासाठी स्थपित केलेल्या एक वेगळ्या विश्वस्त निधीत जमा होते. ते अंशदान कंपनीच्या नफा व तोटा पत्रकात आकारले जाते. यामध्ये जर शासनाने विनिर्देशित केलेल्या किमान परतावा दराच्या आधारे तूट झाल्यास त्याचा भरणा कंपनी करील आणि तो नफा - तोटा पत्रकात आकारला जाईल.

कंपनी या योजनांचे देय अंशदान योजनांच्या नियमात निर्दिष्ट दराने करते.

(२) उपादान व रजा रोखीकरण:

दीर्घ मुदतीचे व्याख्यांकित कर्मचारी लाभ रोखीकरण, उपदान यांची निश्चिती स्वतंत्र विमागणितीतज्ञ यांनी वर्षानिहाय केलेल्या विमागणिती मुल्यांकनानुसार केली जाते. त्यासाठी प्रोजेक्टेड युनीट क्रेडीट मेथड वापरली जाते. रजा रोखीकरण व उपदान या प्रकरणी निश्चित केलेल्या दायित्त्वाचा निधी नसतो.

उपदान

(अ) निव्वळ व्याख्यांकित लाभ (मत्ता) दायित्त्वामधील स्थानांतरण

निव्वळ व्याख्यांकित लाभ (मत्ता), दायित्त्व आणि त्याचे भाग यातील सुरवातीच्या आणि शेवटच्या शिल्लकांचे मेळ पुढील तक्त्यात दर्शविला आहे. (रक्कम ₹ कोटीत)

तपशील	व्याख्यांकित लाभ बंधन	
	३१ मार्च २०२०	३१ मार्च २०१९
आरंभीची शिल्लक	५३६.७०	५८१.०९
नफा किंवा तोटा यात समाविष्ट व्याज खर्च	४१.६५	४५.२१
चालू सेवा खर्च	२४.४५	२४.३१

मागील सेवा खर्च	-	-
व्याज खर्च (उत्पन्न)		
	६०२.८०	**६५०.६१**
इतर सर्वकष उत्पन्नात समाविष्ट		
पुनर्मोजणी केलेले तोटा (प्राप्ती)		
विमा गणिती तोटा (प्राप्ती) खालील बाबींपासून:		
लोकसंख्या गृहिते		
वित्तीय गृहिते	३३.३८	०.५५
अनुभव समायोजन	१३०.९४	०.१८
नियोजन मत्ताचा परतावा (व्याज उत्पन्न वगळून)		
	१६४.३२	**०.७४**
इतर		
मालकाने भरलेले अंशदान		
दिलेले लाभ	(१०६.०३)	(११४.६५)
अखेरची शिल्लक	६६१.०८	५३६.७०
प्रतिनिधित्त्व केलेले:		
निव्वळ व्याख्यांकित लाभ - मत्ता		
निव्वळ व्याख्यांकित लाभ - दायित्त्व	६६१.०८	५३६.७०
एकूण	**६६१.०८**	**५३६.७०**

(ब) व्याख्यांकित लाभ बंधने:

१. विमागणिती गृहिते:

भविष्यातील मृत्युदरासंबंधीची गृहिते प्रसिद्ध झालेली आकडेवारी आणि मृत्यू विषयक तक्ते यावर आधारीत आहेत. सध्याची दिर्घ वापर यामध्ये व्याख्यांकित लाभ बंधने यांचे अहवाल तारखेचे मुल्य खालीलप्रमाणे आहे.

तपशील	३१ मार्च २०२०	३१ मार्च २०१९
सवलत दर	६.८७%	७.७६%
वेतन वृद्धी दर	५.००%	५.००%
नोकरी दरम्यान मृत्यु दर	भारतीय आधारित जीवन मृत्यु प्रमाण (२००६-०८)	भारतीय आधारित जीवन मृत्यु प्रमाण (२००६-०८)

२. सुक्ष्मभेद गृहिता विश्लेषण

संबधित विमा गणिती गृहितांमध्ये अहवाल तारखेला होऊ शकणाऱ्या बदलांचा व्याख्यांकित लाभ बंधनांच्या रकमांवर जे योग्य परिणाम झाले ते खाली दर्शविले आहेत. या तारखेला इतर गृहिते स्थिर आहेत असे धरले आहे.

(रक्कम ₹ कोटीत)

तपशील	३१ मार्च २०२०		३१ मार्च २०१९	
	वाढ	घट	वाढ	घट
सवलत दर (०.५% स्थलांतर)	(१८.७५)	२०.०८	(१३.३८)	१४.२६

भविष्यातील वेतनवाढ (०.५% स्थलांतर)	२०.३५	(१९.१६)	१४.५८	(१३.७९)
कर्मचारी उलाढाल (०.५% स्थलांतर)	२.८२	(२.९९)	२.९९	(३.१६)

जरी हे विश्लेषण या योजनेतील अपेक्षित रोख प्रवाहाचे पूर्ण वाटप विचारात घेत नसले तरी ते दर्शविलेल्या गृहितांची संवेदनशीलता अंदाजित स्वरुपात निश्चितपणे पुरविते.

३. व्याख्यांकित लाभ बंधनातील परिपक्वतेच्या संख्येचे विश्लेषण

अहवाल तारखेनंतरच्या भविष्यातील वर्षात देय होऊ शकतील असे व्याख्यांकित लाभ (रक्कम ₹ कोटीत)

तपशील	३१ मार्च २०२०	३१ मार्च २०१९
नंतरच्या १ ल्या वर्षात	१३२.७२	१११.२९
नंतरच्या २ ऱ्या वर्षात	५७.९१	५७.३६
नंतरच्या ३ ऱ्या वर्षात	८०.६२	७४.०६
नंतरच्या ४ थ्या वर्षात	६७.९०	६२.०१
नंतरच्या ५ व्या वर्षात	५८.६५	५२.८६
६ ते १० वर्षांची बेरीज	२२४.५१	१८७.०२
११ व त्यावरील वर्षांची बेरीज	५११.८२	३९१.९१

रजा रोखीकरण

अ) निव्वळ व्याख्यांकित (मत्ता) दायित्त्व योतील स्थलांतर

निव्वळ व्याख्यांकित लाभ (मत्ता) दायित्त्व आणि त्यांचे घटक यांचे आरंभीच्या शिलकीपासून अखेरच्या शिलकीचा मेळ खालील तक्त्यात दिला आहे. (रक्कम ₹ कोटीत)

तपशील	व्याख्यांकित लाभ बंधन	
	३१ मार्च २०२०	३१ मार्च २०१९
आरंभीची शिल्लक	५२६.४१	५६०.५१
नफा किंवा तोटा यात समाविष्ट (व्याज खर्च)	४०.८५	४३.६१
चालू सेवा खर्च	१२.५४	११.९१
मागील सेवा खर्च		
व्याज खर्च (उत्पन्न)		
	५७९.७९	**६१६.०३**
पुनर्मोजणी केलेला तोटा (प्राप्ती)		
खालील बाबींपासून विमा गणिती तोटा (प्राप्ती):		
लोकसंख्या गृहिते		
वित्तीय गृहिते	३७.८०	०.६२
अनुभव समायोजन	१५३.११	१७.२९
नियोजन मत्ताचा परतावा (व्याज उत्पन्न वगळून)		
	१९०.९१	**१७.९०**

इतर		
मालकाने भरलेले अंशदान		
दिलेले लाभ	(८८.७१)	(१०७.५३)
अखेरची शिल्लक	**६८१.९९**	**५२६.४१**
प्रतिनिधित्त्व केलेले:		
निव्वळ व्याख्यांकित लाभ - मत्ता		
निव्वळ व्याख्यांकित लाभ - दायित्त्व	६८१.९९	५२६.४१
एकूण	**६८१.९९**	**५२६.४१**

ब) व्याख्यांकित लाभ बंधने:

१. विमागणिती गृहिते:

अहवालाच्या तारखेला खालील प्रधान गृहिते होती. (वेटेड ॲव्हरेज म्हणून दर्शविली आहेत.) (रक्कम ₹ कोटीत)

तपशील	३१ मार्च २०२०	३१ मार्च २०१९
सवलत दर	६.८७%	७.७६%
वेतन वृद्धी दर	५.००%	५.००%
नोकरी दरम्यान मृत्यू दर	भारतीय आश्वासक जीवन मृत्यु (२००६-०८)	भारतीय आश्वासक जीवन मृत्यु(२००६-०८)

ब) कंपनीच्या भविष्य निर्वाह निधीचे संचालन ''महाराष्ट्र राज्य वीज निर्मिती कंपनी लिमिटेड कर्मचारी भविष्य निर्वाह निधी विश्वस्त संस्था'' (विश्वस्त) यांचे मार्फत केले जाते. पात्र कर्मचाऱ्यांना या भविष्य निर्वाह निधीतून लाभ मिळतात. या योजनेचे संरक्षण प्राप्त कर्मचाऱ्यांच्या मासिक वेतनाच्या विनिर्देशित केलेल्या टक्केवारीच्या समान एवढे अंशदान दरमहा कर्मचारी आणि कंपनी या दोघांतर्फे या भविष्य निर्वाह निधीमध्ये केले जाते. या विश्वस्तांकडून लाभधारकांना दरवर्षी शासनाकडून अधिसूचित केलेल्या दराने किमान व्याज देय असते. ट्रस्टच्या गुंतवणूकचा परतावा आणि अधिसूचित व्याज दर यामध्ये काही तूट झाली तर ती भरून काढण्याचे कंपनीवर बंधन असते. यावर्षी गुंतवणूकीचे बाजारमूल्य हे ट्रस्टच्या अंशदान दायित्त्वापेक्षा जास्त असल्याने त्यासंबंधी नफा व तोटा पत्रकात या कारणास्तव मान्य केलेले दायित्त्व ₹ १.२१ कोटी आहे. (मागील वर्षी ₹ निरंक होते.)

नियोजन मत्तांचे वर्णन (रक्कम ₹ कोटीत)

तपशील	३१ मार्च २०२०	३१ मार्च २०१९
श्रेणी - १ (अ) भारत सरकार	८.१९%	८.३७%
श्रेणी - १ (अ) एस डी एल	२८.९८%	२७.८९%
श्रेणी - १ (ब)	६.९९%	४.८१%
श्रेणी - २ (अ)	२७.६४%	३०.३७%
श्रेणी - २ (ब)	२.१२%	१.९०%
श्रेणी - ४ (क)	२.३७%	१.६६%
विशेष ठेव योजना	२३.७०%	२४.९९%

टिपा क्र. ३० भांडवल / शासन अनुदान (रक्कम ₹ कोटीत)

३१.०३.२०१८ रोजी	**६१.८९**
वित्तीय वर्ष २०१८-१९ मध्ये प्राप्त	२९.२५
वजा: मत्ता व खर्च यानुसार परत / समायोजित केलेले अनुदान	७६.८१
वजा: वित्तीय वर्ष २०१८-१९ मधे शासकीय अनुदानाची मूल्यघट	०.४८
३१.०३.२०१९ रोजी	**१३.८५**
वित्तीय वर्ष २०१९-२० मध्ये प्राप्त	०.२२
वजा: मत्ता व खर्च यानुसार परत / समायोजित केलेले अनुदान	०.५०
वजा: वित्तीय वर्ष २०१९-२० दरम्यान शासकीय अनुदानाची मूल्यघट	०.४७
३१.०३.२०२० रोजी	**१३.१०**

तपशील	३१.०३.२०२० रोजी	३१.०३.२०१९ रोजी
चालू	०.४७	०.४८
चालू नसलेले	१२.६३	१३.३७
एकूण	**१३.१०**	**१३.८५**

पोफळी जल विद्युत निर्मिती केंद्र येथील मालमत्ता, कारखाना आणि साधने ह्यांचे काही भाग खरेदी करण्यासाठी शासकीय अनुदान मिळाले. त्यांचे लेखेकरण 'शासकीय अनुदान' असे करण्यात आले. अशा मत्तांच्या उपयुक्त आयुष्यानुसार, त्यांच्या मूल्यघटाची तरतूद करण्यात येते. या अनुदानासंबंधी संलग्न अशा कोणत्याही अटी किंवा आकस्मिकता अपूर्ण राहिलेल्या नाहीत. तसेच या वर्षी कंपनीला अनुदानाचे ₹ ०.२२ कोटी मिळाले. (मागील वर्षी ₹ २९.२५ कोटी)

टिपा क्र. ३१ विकसित होणाऱ्या अमूर्त मत्ता (रक्कम ₹ कोटीत)

तपशील	३१.०३.२०२० रोजी	३१.०३.२०१९ रोजी
आरंभीची शिल्लक	१३३.७६	१३२.५५
वर्षभरातील भर	०.१७	१.२१
खर्चाचे स्वरूप स्पष्टीकरण		
वर्षाच्या दरम्यानचे भांडवल		
कमी केलेल्या बाबी उलट फिरविणे / बदलणे		
परिकीय चलनातील बदल	-	-
अखेरची शिल्लक	१३३.९३	१३३.७६

कंपनीने गारे पालमा, (छत्तीसगड राज्य) येथील कोळसा खाण विकसित करण्याचे हक्क मिळविले आहेत. तेथे खाण विकासक नियुक्त करण्याची प्रक्रिया चालू आहे.

टिपा क्र. ३२ संबंधित संस्थांमधील गुंतवणूकी (रक्कम ₹ कोटीत)

व्यवहाराचा तपशील	औरंगाबाद
३१.०३.२०१८ रोजी	
- समकक्ष समभाग गुंतवणूक	४.८५
वर्षातील समकक्ष समभाग गुंतवणूक	-

३१.०३.२०१९ रोजी	
- समकक्ष समभाग गुंतवणूक	४.८५
वर्षातील समकक्ष समभाग गुंतवणूक	०.००
३१.०३.२०२० रोजी	
- समकक्ष समभाग गुंतवणूक	४.८५

टिपा क्र. ३३ प्रतिभूतीसाठी गहाण ठेवलेल्या मत्ता

चालू किंवा चालू नसलेल्या कर्जासाठीच्या प्रतिभूती म्हणून / गहाण ठेवलेल्या मत्तांची रक्कम खालीलप्रमाणे आहेत:

(रक्कम ₹ कोटीत)

तपशील	३१ मार्च २०२० रोजी	३१ मार्च २०१९ रोजी
चालू नसलेल्या कर्जासाठी निर्माण केलेल्या प्रतिभूती		
मत्ता, कारखाना व साधन - भाडेपट्टीच्या जमिनी वगळून	३५,१९२.८७	३७,२७६.२८
चालू कर्जासाठी निर्माण केलेल्या प्रतिभूती		
१) वस्तूमाल सूची	१,७६३.०३	१,४१७.९०
२) व्यापारी येणी	१७,९३०.६६	१३,५५१.३५
प्रतिभूती म्हणून ठेवलेल्या एकूण मत्ता	**१९,६९३.६९**	**१४,९६९.२५**

टिपा क्र. ३४

चालू वित्तीय वर्ष २०१९-२०, दरम्यान, सौर वीज विक्रीसाठी केंद्र सरकारकडून महसुली मिळालेल्या अर्थ सहाय्याची रक्कम ₹ ०.९२ कोटी (२०१८-१९ ₹ १.४७ कोटी) याचे लेखे केले आहेत.

टिपा क्र. ३५

आंतर कंपनी व्यवहारांचा मेळ सतत चालू तत्वानुसार केला जातो. मात्र वर्षा अखेरच्या शिलकी या ज्यांचे खूप मोठे परिणाम होणार नाहीत अशा प्रकारे कायम मेळ करणे यांच्या अधीन आहेत.

टिपा क्र. ३६ संबंधित संस्थाबाबतची प्रकटने

अ) संबंधित संस्थाची नावे आणि नातेसंबंध

१. सहयोगी संस्था

- मेसर्स युसीएम कंपनी मर्यादित
- मेसर्स छत्तीसगड कटघोरा डोंगरगढ रेल्वे मर्यादित

२. सहोदर उपकंपन्या

- मेसर्स महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कंपनी मर्यादित
- मेसर्स महाराष्ट्र राज्य विद्युत पारेषण कंपनी मर्यादित

ब) भारतीय लेखा मानक २४ नुसार कंपनीने खालील शासन संबंधित संस्थाविषयीचे प्रकटने केलेले नाही.

१. सहयोगी संस्था

- मेसर्स युसीएम कोल कंपनी मर्यादित
- मेसर्स छत्तीसगढ कटघोरा डोंगरगढ रेल्वे मर्यादित

२. सहोदर उपकंपन्या

- मेसर्स महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कंपनी मर्यादित
- मेसर्स महाराष्ट्र राज्य विद्युत पारेषण कंपनी मर्यादित

३. व्यवस्थापनातील महत्वाच्या व्यक्ती

अनु. क्र	पदनाम	व्यवस्थापनातील महत्वाच्या पदावरील व्यक्तीचे नाव	कार्यकाळ
१	अध्यक्ष व व्यवस्थापकीय संचालक	श्री. अरविंद सिंह	२४.१२.२०१८ ते ०५.११.२०१९
२	अध्यक्ष व व्यवस्थापकीय संचालक	श्री. संजीव कुमार	०५.११.२०१९ ते १६.०१.२०२०
३	अध्यक्ष व व्यवस्थापकीय संचालक	श्रीमती शैला ए.	१६.०१.२०२०
४	संचालक (खाणकार्य)	श्री. पी. व्ही. जाधव	०१.०६.२०१९
५	संचालक (प्रवर्तने)	श्री. चंद्रकांत थोटवे	१९.०९.२०१६
६	संचालक (वित्त)	श्री. एस. जे. आंबेरकर	११.०८.२०१७
७	संचालक (प्रकल्प)	श्री. व्ही. थंगपंडीयन	१०.०४.२०१९
८	कंपनी सचिव	श्री. राहुल दुबे	१७-०१-२००६

४. अकार्यकारी संचालक महानिर्मिती मधील

अनु. क्र	पदनाम	व्यवस्थापनातील महत्वाच्या पदावरील व्यक्तीचे नाव	कार्यकाळ
१	संचालक	श्री. विश्वास पाठक	२१.०७.२०१५ ते ०८.०१.२०२०
२	संचालक	श्रीमती जुईली वाघ	१५.०६.२०१८ ते ३१.०३.२०२०

क. व्यवस्थापनातील महत्वाच्या व्यक्तीला दिलेले परिश्रमिक (₹ कोटीत)

अनु. क्र	संबंधित व्यक्तीचे नाव	संबंधाचे स्वरूप	२०१९-२०	२०१८-१९
१	श्री. बिपीन श्रीमाळी	अध्यक्ष व व्यवस्थापकीय संचालक	०.१६	०.२९
२	श्रीमती शैला ए.	अध्यक्ष व व्यवस्थापकीय संचालक	०.०७	-
३	श्री. चंद्रकांत थोटवे	संचालक (प्रवर्तने)	०.५१	०.३५
४	श्री. वैथिलींगणधार थांगपंडीयन	संचालक (प्रकल्प)	०.३४	
५	श्री. विकास जयदेव	संचालक (प्रकल्प)	०.१९	०.३४
६	श्री. श्याम वर्धने	संचालक (खाणकार्य)		०.११
७	श्री. पी. व्ही. जाधव	संचालक (खाणकार्य)	०.२०	
८	श्री. संतोष आंबेरकर	संचालक (वित्त)	०.५०	०.३१
व्यवस्थापनातील महत्वाच्या पदावरील व्यक्तींचे परिश्रमिक				
१	श्री. ए. आर. नंदनवार	कार्यकारी संचालक	-	०.०१
२	श्री. विनोद बोंद्रे	कार्यकारी संचालक (मा.सं.)	०.१२	०.१८

३	श्री. बी. वाय. मंता	कार्यकारी संचालक (मा.सं.)	०.१८	
४	श्री. राजू बुरडे	कार्यकारी संचालक	०.१६	०.२८
५	श्री. कैलास चिरूटकर	कार्यकारी संचालक	०.३३	०.२८
६	श्री. सतीश चावरे	कार्यकारी संचालक		०.२७
७	श्री. नितीन चांदूरकर	कार्यकारी संचालक	०.३२	०.२६
८	श्री. संजय मारूडकर	कार्यकारी संचालक	०.२५	
९	श्री. राहुल दुबे	कंपनी सचिव	०.२९	०.२५
* महत्वाच्या पदावरील व्यक्तींचे परिश्रमिक हे त्यांच्या रूजू होण्याच्या तारखेपासून विचारात घेतले गेले आहे.				

ड. अकार्यकारी संचालकाना बैठक उपस्थिती शुल्क (₹ कोटीत)

बैठकांचा तपशील	श्रीमती जुईली वाघ	श्री. विश्वास पाठक
मंडळ बैठका	०.००४७	०.००३५
लेखापरिक्षण समितीच्या बैठका	-	०.००२४
एकूण उपस्थितीचे शूल्क	**०.००४७**	**०.००५९**

टिपा क्र.: ३७

भारतीय लेखा मानक २७-स्वतंत्र विवरण पत्रके याच्या अनुपालनासाठी आवश्यक माहिती खालील तक्त्यात दिलेली आहे.

(₹ कोटीत)

तपशील	कंपनीचा देश	गुंतवणूकीचा स्वरूप	मालकीची हिताची टक्केवारी	
			३१.०३.२० रोजी	३१.०३.१९ रोजी
मे. महागूज कोलायरीज लिमिटेड	भारत	उपकंपनी	६०.०० टक्के	६०.०० टक्के
मे. थोपावे कोस्टल पॉवर लिमिटेड	भारत	उपकंपनी	१००.०० टक्के	१००.०० टक्के
मे. महाजेनको ॲश मॅनेजमेंट सर्विस लिमिटेड	भारत	उपकंपनी	१००.०० टक्के	१००.०० टक्के
मे. यू सी एम कोल कंपनी लिमिटेड	भारत	सहयोगी कंपनी	१८.७५ टक्के	१८.७५ टक्के
मे. छत्तीसगढ कटघोरा डोंगरगढ रेल्वे लिमिटेड	भारत	सहयोगी कंपनी	२६.०० टक्के	२६.०० टक्के

टिपा क्र. ३८

महानिर्मितीचे सहोदर कंपन्यासोबत वित्तीय वर्षाअखेरच्या व्यापारी येण्या व्यतिरिक्त अन्य थकीत शिलकी. (₹ कोटीत)

तपशील	३१.०३.२० रोजी	३१.०३.१९ रोजी
महावितरणला देय	५४४.२२	५०५.९७
महापारेषण कडून येणे	२.२८	२.२१

टिपा क्र. ३९ संबंधित संस्थांकडून व्यापारी येणी

तपशील	३१.०३.२० रोजी	३१.०३.१९ रोजी
महावितरण	१७,८२०.४९	१३,४४३.०७
महापारेषण	१२८.८३	१२२.२३

टिपा क्र. ४० कंपनीची सामाजिक जबाबदारी

या वर्षभरात कंपन्यांची सामाजिक जबाबदारी अंतर्गत ₹ ३.४७ कोटी (मागील वर्षी ₹ ३.११ कोटी) खालीलप्रमाणे खर्च केले.

(₹ कोटीत)

अनु. क्र	खर्चाचे लेखाशीर्षक	२०१९-२०	२०१८-१९
१	सामाजिक विकास व कल्याण खर्च	०.५४	०.०८
२	मृत्यू भरपाई आणि विमा वेतन सुरक्षा रक्षकांना	२.७८	२.४५
३	छत्तीसगढ रायघर येथील चक्रधर समारोह २०१८ येथे देणगी	०.०१	०.०१
४	शिक्षकांना सीएसआर मानधन (गारे पालमा)	०.१५	
५	पिण्याचे पाणी पुरविणे, बांधकाम, ट्युबवेल, हातपंप दुरूस्ती इत्यादी	-	०.२२
६	बांधकाम/रस्ते सुधारणे. कुंपणाच्या भिंती, आर सी. सी ड्रेनेज इत्यादी	-	०.३५
	एकूण	**३.४७**	**३.११**

टिपा क्र. ४१ आकस्मिक दायित्वे आणि बांधिलकी

(₹ कोटीत)

अ)	आकस्मिक दायित्वे	३१.०३.२० रोजी	३१.०३.१९ रोजी
१	महानिर्मिती कंपनीला पुढील आकस्मिक दायित्वे असु शकतात. एस इ सी एल, डब्ल्यु सी एल आणि एस सी सी एल यांची व्याजाची मागणी रक्कम ₹ ९६५.२६ कोटी (मा.वर्षी ₹ ७०४.२५ कोटी). अधिक कालावधीचा प्रोत्साहन भत्ता ₹ ७०४.२२ कोटी (मा.वर्षी ₹ ६८१.९० कोटी) आणि कमी उचल केल्याबद्दल डब्ल्यु सी एल ची ₹ ९८३.३४ कोटी (मा.वर्षी ₹ ५५९.८४ कोटी) अधिक डब्ल्यु सी एल दंडाचा दावा ₹ २९.६२ कोटी अधिक डब्ल्यु सी एलची विशिष्ट खाणीतील कोळशासाठी ₹ ३६२.७२ कोटी. एकूण आकस्मिक दायित्व ₹ ३०४५.१६ कोटी. (मा.वर्षी ₹ १९७५.६१ कोटी)	३,०४५.१६	१,९७५.६१
२	परळी युनीट-८ प्रकल्पाची स्थापत्य कामे, पुरवठा उभारणी, परिक्षणे आणि कार्यान्वयन करणे यासाठीच्या कराराच्या विविध वादांबाबत मे. सुनिल हायटेक इंजिनिअर्स लिमिटेड नागपूर आणि महानिर्मिती कंपनी यांच्यातील लवादासाठी ₹ ९५३.८६ कोटी आकस्मिक दायित्व असू शकते.	९५३.८६	-

३	महालक्ष्मी इन्फ्रा प्रोजेक्ट लिमिटेड कोल्हापूर या कंपनीचे आकस्मिक दायित्वे ₹ २४८.३१ कोटी अधिक व्याजाचे ₹ ४५ कोटी एकूण ₹ २९३.०१ कोटींचे आकस्मिक दायित्व उद्भवू शकते. (मा.वर्षी ₹ २१०.४३ कोटी अधिक व्याजाचे ₹ ३७.८८ कोटी एकूण ₹ २४८.३१ कोटी). याचा संबंध आर सी सी लोअर मून बॅरेजचे बांधकाम आणि संलग्न कामे म्हणजे रेडीयम गेट्स, स्टॉप लॉग गेट, गोलीएथ क्रेन आणि रोप ड्रम हाईट्स इ. चे उत्पादन, पुरवठा, उभारणी, परिक्षण आणि कार्यान्वियन करणे, या कामांशी आहे. या कंपनीला लवादाने ज्यावर रकमेंचा आधार असलेल्या मागण्या सादर करण्यास सांगितले होते. त्यावर लवाद संस्थेचे सदस्य, निविदांच्या अटीनुसार निर्णय करू शकतील. लवाद २०-११-२०१४ रोजी, एकमेव लवाद सदस्य श्री. एस.पी. कुरडूकर यांनी ₹ ५६ कोटी देण्याचा निर्णय दिला. या निर्णयाला उच्च न्यायालयात आव्हान देण्यात आले. (क. ओ एस ए आर बी पी /४६६/२०१५) दावेदाराने अर्ज दाखल केला आहे. (अर्ज क्र. ५२६०/२०१५) महानिर्मितीने श्री. एस. आर. नारगोटकर या नवीन अधिकाऱ्यांना नियुक्त केले. मा. मुंबई उच्च न्यायालयाने श्री. ठक्कर यांना एकमेव लवादाधिकारी नियुक्त केले.	२९३.०१	२४८.३१
४	जादा पाणी आकार आणि आस्थापना आकार यासाठी जलसिंचन विभागाची आकस्मिक दायित्व ₹ २,७७,६४,६६,७९९/- इतके आहे. (मा. वर्षी ₹ २,६७,४१,७०,६८०/-) (जादा पाणी आकार ₹ ९३,१९,६६,७९९ + आस्थापन आकार ₹ १,८४,४५,००,०००/-)	२७७.६५	२६७.४२
५	महानिर्मिती आणि मे. टाटा प्रकल्प लि. यांच्यातील वाद लवादाकडे आहे. तो भुसावळ २×५०० मे. वॅ. प्रकल्पासंबंधी आहे. मे. टाटा यांनी दीर्घ कालाचा खर्च, बँक हमी आकार कार्यक्षमता हमीच्या परिक्षणानुसार पैसे देणे आणि बँक गॅरंटीची जादा रक्कम आकारणी तसेच महानिर्मितीने केलेली वसूली चुकीची असल्याबद्दल आहेत. तसेच जादा काम व कंत्राटाच्या कामगिरीसाठी बँक गॅरंटी परत करण्याची मागणी केली आहे. एकूण परत करावयाची बँक हमी - ₹ १८९,००,००,०००/- एकूण दाव्याची रक्कम - ₹ ११८,१२,०८,९७६/- एकूण मागणी केलेले व्याज - ₹ ७९,३३,५४,१८५/- (११८,१२,०८,९७६ + ७९,३३,५४,१८५ + = १९७,४५,६३,१६१)	१९७.४६	१९७.४६
६	वॉशरी ऑपरेटर यांनी केलेल्या प्रतिदाव्याचे महानिर्मितीवर आकस्मिक दायित्व ₹ १२९.०२ कोटी (मा.वर्षी. ₹ ९५.१८ कोटी) उद्भवू शकते.	१२९.०२	९५.१८

७	न्या. श्री. व्ही.जी.पळशीकर यांचेकडे लवाद क्र. ए.बी.एन/सी/क्र/६३/२०१४ एकमेव लवाद न्यायाधीश, ॲड. राठोड एशियन नॅचरल रिसोर्सेस लि. (पूर्वीची मेसर्स भाटीया इंटरनॅशनल लि. इंदोर) विरूद्ध महानिर्मिती मुख्य प्रलंबित विषय रेल्वे मालवाहतूक आकारातील बदल आणि १६ रेफ्री सॅंपल्स आणि विविध कारणांचे आयात कोळसा वर्ष २०१०-११ संबंधीत दावे आहेत. मे. एशियन नॅचरल रिसोर्सेस लि. यांनी प्रलंबित पैशांसाठी लवादाकडे विनंती केली. त्या वर्ष २०१०-११ मध्ये परदेशातून पूरवलेला अखाद्य वापराचा (बाष्प) कोळसा नाशिक, भुसावळ, खापरखेडा आणि चंद्रपूर औ. वि. केंद्रांना पुरविण्याचा कंत्राट घेतला होता. एकमेव लवादाधिकारी न्या. व्ही. जी. पळशीकर (निवृत्त) यांची दोन्ही बाजूच्या संमतीने १७.०४.२०१४ रोजी नियुक्ती झाली. दावे व प्रतिदावे दाखल करण्यात आले. सुनावणीची प्रक्रीया चालू आहे. दाव्याची रक्कम ₹ १२७.४५ कोटी (मा. वर्षी ₹ १२७.४८ कोटी)	१२७.४५	१२७.४८
८	आकस्मिक दायित्वे सूमारे ₹ १०३.२० कोटी (मा.वर्षी ₹ १०३.२० कोटी) जलसिचंन विभागाने, रत्नागिरी पॉवर ॲण्ड गॅस कंपनीला, शिराळ पंप हाऊस मधून दिलेला पाण्यासाठी.	१०३.२०	१०३.२०
९	कंपनीच्या विरोधाला इतर संकीर्ण दावे - मात्र त्यांना कर्ज अशी मान्यता नाही.	२५१.९४	४३७.९१
१०	कोराडी ३×६६० मे.वॅ, चंद्रपूर महा औ.वि.केंद्र २×५०० मे.वॅ, आणि परळी १×२५० मे.वॅ. येथील नवीन प्रकल्पांच्या बांधकामावरील बीओसीडब्ल्यु सेस - १ टक्के दराने (बांधकाम व रचना कामगार कल्याण उपकर अधिनियम) कंपनीने काही रकमांचा भरणा न केल्याचे आकस्मिक दावे आहेत.	निश्चित भरणे चालू आहे	

११	महागूजच्या प्रकरणी मा. सर्वोच्च न्यायालय यांनी कोळसा ब्लॉक वाटप रद्द केले. त्यामुळे मे. अदाणी एंटरप्रायझेस यांनी वर्ष २०१७-१८ दरम्यान त्यात मच्छकाटा कोळसा ब्लॉक च्या विकासासाठी खर्च केलेल्या ₹ ३९९.७९ कोटीचा दावा सादर केला आहे. त्यानंतर मे. ए. इ. एल. कंपनीने त्याच्या ₹ ३९९.७९ कोटीच्या दाव्याकरीता लवाद प्रक्रीया दाखल केली त्यासोबत अपील न्यायाधिकरणाकडे कलम १७ अनुसार ₹ ४४.७० कोटी अंतरिम सवलतीसाठी दि.१०.०५.२०१७ रोजी अर्ज केला. दिनांक ०१.०२.२०१८ रोजी अपिल न्यायाधिकरणाने कलम १७ अंतर्गत केलेल्या अंतरमी सवलतीसाठी महागूज कंपनीला आदेश दिला की, मे. ए.इ.एल. यांना ₹ ३२.८० कोटी द्यावेत. एम.जी.सी.एल. ने दि.२९.०४.२०१८ ला मा. उच्च न्यायालय मुंबई यांचे कडे कलम ३४ नुसार अर्ज सादर करून दि.०.१.०२.२०१८ रोजी अपील न्यायाधिकाराने दिलेल्या अंतरिम आदेशास आव्हान दिले. हे प्रकरण मा. उच्च न्यायालय मुंबई येथे सुनावणीसाठी दि.१८.०३.२०१९ रोजी यादीवर घेण्यात आले. सुनावणी नंतर मा. मुंबई उच्च न्यायालय यांनी १८.०३.२०१९ रोजी आदेश देऊन एमजीसीएलला कलम ३४ खाली अर्ज दाखल करण्यास परवानगी दिली व अर्ज दाखल करून घेतला. त्याची सुनावणी प्रलंबित आहे. लवाद प्रक्रियेत साक्षीदारांच्या उलट तपासणी चालू आहेत. त्यामुळे व्यवस्थापनाचे मत आहे की वित्तीय वर्ष २०१८-१९ मध्ये ₹ ३२.८० कोटीची तरतूद नसावी. अशाप्रकारे कंपनीने मागील वर्षी सुमारे ₹ ३९९.७९ कोटीचा कर्जाचा दावा मान्य केलेला नाही. एम जी सी एल मिळालेला कोळसा खाण ब्लॉकचे वाटप मा. सर्वोच्च न्यायलय यांनी रद्द केले असल्याने, मच्छकाटा कोळसा ब्लॉक साठी जमीन संपादनाच्या प्रक्रीयेस विरोध करण्यासाठी मा. ओरीसा न्यायालय यांचे कडे सादर केलेले सर्व विनंती अर्ज आता निष्पळ झाले आहेत. म्हणून आता खालील प्रलंबित अर्ज/प्रकरणे यामध्ये एम जी सी एल आवश्यक व्यक्ती (पार्टी) राहिलेली नाही. १) विनंती अर्ज(सी) १४९२४ दि.१३/८/१२ ते १९/११/१२ पासून पुन्हा दाखल करण्याबाबत - प्रलंबित २) विनंती अर्ज(सी) २२३९२ दि.२३/११/२०१२ ते ९/१२/२०१७ रोजी लोक अदालत यांचे कडे सुपूर्त केले.	३९९.७९	३९९.७९
	एकूण दावे	**५,७७८.५३**	**३,८५२.३६**
	कंपनीच्या मते वादग्रस्त व थकीत कराच्या मागण्या	१५२.४०	३१.५६
	कंपनीने विस्तृत केलेल्या हमी	१,४२५.९२	८७४.२८
	एकूण आकस्मित दायित्वे	**७,३५६.८५**	**४,७५८.२०**

२. बांधिलकी:

भांडवली खात्यात कार्यवाही करावयाची आणि तरतूद केलेली नसलेली कंत्राटाची अंदाजे रक्कम	८३१.०८	१,१०७.३६

३. महत्वाच्या इतर बांधिलकी

(अ) महानिर्मिती कंपनीने निर्माण केलेल्या वीज विक्रीसाठी महावितरण या कंपनी सोबत वीज खरेदी करार केला आहे आणि जर हा करार मध्येच खंडित केला नाही किंवा त्याची मुदत वाढवली नाही तर तो पंचवीस वर्षे अमलात राहील.

(ब) फ्लाय ॲश विक्री / विल्हेवाटीसाठी महानिर्मितीने मेसेर्स अल्ट्रा टेक सिमेंट लि. यांचे सोबत वित्तीय वर्ष २०२३-२४ पर्यंतचा १५ वर्ष दीर्घ मुदतीचा करार/ आदेश दिला आहे.

(क) कंपनीला ५२.५३७ दशलक्ष मेट्रीक टन कोळशासाठी कोल लिंकेज मिळाले आहे. यामध्ये ब्रीज लिंकेज व सामंजस्य करार समाविष्ट आहे. त्यानुसार संबंधित कोळसा कंपन्याकडून प्रचलीत बाजार भावाने कोळसा घेतला जातो.

(ड) कंपनीने गॅस कार्पोरेशन ऑफ इंडिया लि. सोबत दि. ०५.०७.२०२१ पर्यंत ३.५ एमएमएससीएमडी गॅस खरेदी व वाहतूकीचा करार केला.

४. आकस्मिक मत्ता:

१. महानिर्मिती कंपनीने वीज खरेदी करारानुसार महावितरण कंपनीला विलंब भरणा अधीभार लावला. या अधिभाराची रक्कम ₹३७२५ कोटी याला महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोगाने दर बाह्य उत्पन्न मानले आणि महानिर्मितीची वार्षिक महसूलीची आवश्यकता वित्तीय वर्ष २०१०-२०११ ते २०१५-१६ या कालखंडासाठी कमी केली. या विरोधात कंपनीने अपील न्यायाधिकरणाकडे या कार्यपद्धतीत बदल अपील दाखल केले होते. पण ते फेटाळण्यात आले. आता सदर प्रकरण मा. सर्वोच्च न्यायालयात प्रलंबित आहे.

नुकतेच अन्य पारेषण परवानाधारकाच्या यासारख्या प्रकरणात लवादाने निर्णय दिला की, विलंब भरणा आकाराला दर-बाह्य (नॉन टॅरीफ) उत्पन्न मानले जाऊ नये आणि त्यामुळे ते वार्षिक महसूल आवश्यकता मधून वजा करू नये.

या निकालामुळे महानिर्मितीच्या ₹ ३७२५ कोटीची पुनर्स्थापना होण्याची अनुकूलता वाढली आहे. तसा अनुकूल निकाल मिळाला तर महानिर्मितीची मिळकत ₹ ३७२५ कोटी वाढण्याची शक्यता आहे.

२. स्वामित्व भरणा उत्पादन शुल्क आणि इतर वसूली यांचा भरणा निषेध नोंदवून करण्यात आला आहे.

३. महनिर्मितीने कोळसा कंपन्या आणि वॉशरीचे संचालक यांचे विरोधात केलेले प्रतिदावे यांना ऋण मानलेले नाही. त्याचा तपशील खालीलप्रमाणे आहे.

अनु. क्र.	तपशील	₹ कोटीत
१	कोळशातील दगडा संबंधीचे दावे	२८.८६
२	एस आर एन दावे	१००.८१
३	व्याजाचे दावे	१,२९८.२०
४	दर्जा कमी होणे	२,२१३.५९
५	कोळसा ओला असणे	१२४.५२
६	अपूरा माल देणे	२,८४१.४३
	एकूण	**६,७६४.३४**

४. महानिर्मितीने तीन संपर्क कंत्राटदार, अनुक्रमे मे. नायर मे. नरेश कुमार आणि मे. करमचंद थापर यांच्या विरोधात ₹ ४०९ कोटीचा भरपाईचा अर्ज एन सी एल ए टी नवी दिल्ली यांचेकडे दाखल केले आहे. श्री. के.के.शर्मा. केस नं ९ टी ०२/२०१८

५. महानिर्मितीने एशियन नॅचरल रिसोर्सेस लि. (पूर्वीच्या भाटीया इंटरनॅशनल लि. इंदोर) यांच्या विरोधात प्रतिदावा दाखल केले आहेत. त्याला कर्ज मानलेले नाही.

तपशील	(₹ कोटीत)
कमी पुरवठ्यामुळे ए एफ सी नामंजूरी	४७.२६
उष्णता दरात वाढ झाल्याने तोटा	२३.०३
साह्यकारी वीज वापर करावा लागल्याने तोटा	२८.५५
माल पाठविण्यातील विलंबासाठी आकार	३.०६५
एकूण	**१०१.९०५**

६. महानिर्मितीने मे. सुनील हायटेक इंजिनिअर्स लि. नागपूर विरोधात विविध कंत्राटांच्या वादांच्या संबंधात प्रतिदावे दाखल केले. हे दावे परळी युनीट ८ प्रकटनाचे स्थापत्य पुरवठा, उभारणी, परिक्षण आणि कार्यान्वयन यासंबंधीचे तसेच प्लांट पॅकेजमधील शिल्लक कामाचे आहेत त्यांचा तपशील असा:

तपशील	(₹ कोटीत)
एस एच इ एल ची देय वसूली	२२४.२९
प्रतिवादाने केलेली हानी / तोटा	८१२.४०
आरक्षित रकमेची नोंदवलेली किंमत	७०.५६
प्रतिवादीने केलेला जादा तोटा/हानी	४२३.८०
एकूण	**१,५३१.०५**

टिपा क्र: ४२ अ विभागश: अहवाल देणे

(अ) भौगोलिक माहिती:

भौगोलिक माहितीमध्ये कंपनीच्या महसूल आणि चालू नसलेल्या मत्ता या कंपनीच्या रहीवासी देशात आणि इतर देशात असण्याबद्दलचे विश्लेषण केलेले असते. भौगोलिक माहिती सादर करताना, ग्राहकांची भौगोलिक स्थाने यांच्या आधारे विभागश: महसूल दाखविला जातो आणि चालू नसलेल्या मत्तांचे भौगोलिक स्थान यांच्या आधारे मत्तांचे विभागश: विश्लेषण असते.

भूगोल	३१, मार्च २०२० रोजी संपलेल्या वर्षासाठी	३१, मार्च २०१९ रोजी संपलेल्या वर्षासाठी
१. महसूल		
- भारतामध्ये	२४,६५६.३१	२१,४१५.८२
- भारताबाहेर	निरंक	निरंक
२. प्रमुख मोठ्या ग्राहकांची माहिती		
- एकत्रित महसूल-१० टक्के पेक्षा जास्त (देणारा प्रत्येक ग्राहक)		
भारत		
महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कंपनी मर्यादित	२४४७२.१५	२१२६६.६८
भारताबाहेर	**निरंक**	**निरंक**

टिपा क्र. ४३(अ)

महानिर्मिती कंपनी महावितरण कंपनीला ऊर्जा विक्रीचे देयक, इंधन समायोजनाच्या आकाराचे देयक आणि अधिभार इ. देयके देते. महावितरण कंपनीकडून मिळणाऱ्या पैशाचे विनियोजन प्रथम प्राप्ती प्रथम वजावट या तत्वावर करण्यात येते. असे करण्यासाठी मिळालेली प्राप्त रक्कमेचा हिशेब विनियोजन विलंब भरण्याच्या आकाराच्या व्याजासोबत करण्यात येते. त्यानंतर महावितरणकडून देय असलेल्या मुद्दलांसोबत विनियोजन करण्यात येते.

व्यापारी येणी, कर्जे आणि अग्रिमे यांच्या शिलकी तो कायम होणे आणि जर असल्यास त्याचा मेळ करणे यांच्या अधीन आहे

टिपा क्र. ४३(ब)

महानिर्मिती कंपनीने महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कंपनी लिमिटेड सोबत वीज खरेदी करार केलेला आहे. त्यातील अटींनुसार महानिर्मितीने विलंब भरणा अधिभार यावरील व्याजाची रक्कम ₹ २५४४.३० कोटी यास महसुली मान्यता दिली. तसेच या अधिभाराचा वित्तीय वर्ष २००९-१० ते २०१९-२० या कालावधीची संचित रक्कम ₹ १२३५०.५९ कोटीला सुद्धा महसूल मान्यता दिली. या रकमा कंत्राटानुसार मिळण्यास योग्य आहेत. तसेच बहुवर्षीय वीजदर नियमनाने या अधिभारासाठी नियमीत वीज दराच्या व्यतिरिक्त तरतूद केलेली आहे.

दि ३१.०३.२०१८ रोजी महानिर्मिती आणि महावितरण या दोन्ही कंपन्यांची त्यांच्या लेखा नोंद वह्यांमध्ये विलंब भरणा अधिभार ₹ ७४८५.६१ कोटी दर्शविला. दि ३१-०३-२०१९ रोजी डी पी एस ची संचित रक्कम ₹ ९८०६.३० कोटी झाली होती. मात्र वित्तीय वर्ष २०१८-१९ मध्ये महावितरणने एकतर्फी मताने या भरण्याच्या विनियोजनाच्या आदेशात बदल केला आणि डी पी एस ऐवजी थकीत मुद्दलचे समायोजन केले. तसेच हा बदल पूर्वलक्षी प्रभावाने करून टाकला आणि अधिभाराची रक्कम एकतर्फी ₹ ४८४३.२३ कोटीने कमी केली व तसे २८-०८-२०१९ रोजी कळविले. २०१९-२० मध्ये कंपनीने विना देयक अधिभार प्राप्ती योग्य ₹ २५४४.३० कोटीला आधीपासून चालत आलेल्या कार्यपद्धतीनुसार मान्यता दिली.

महानिर्मिती सातत्याने हिशेब करून अधिभाराचे देयक विनियोजनाच्या आधारे करीत आहे. त्यानुसार प्रथम डीपीएसच्या पैशाचे समायोजन करून नंतर थकीत रकमेत मुद्दलाचे समायोजन केले जाते. कंपनीच्या व्यवस्थापनाचे असे मत आहे की या व्यवहाराचे वाणिज्यिक स्वरूप पाहता ही कार्यपद्धती अधिक योग्य आणि एकमेकांच्या सामंजस्याची आहे.

टिपा क्र.४३(क) कोविड १९ चे परीणाम

भारतात आणि संपूर्ण जगात कोवीड - १९ चे सामान्यत: सर्वच आर्थिक व्यवहारांवर आघात केला आहे. वीज निर्मिती करणे तिची विक्री महाराष्ट्र राज्यात महावितरणला करणे हा महानिर्मितीचा व्यवसाय आहे. वीज ग्राहकांच्या मागणीची पूर्तता करण्यासाठी वीज निर्मिती केंद्रे वीज निर्मितीसाठी उपलब्ध करणे हे कंपनीचे महत्वाचे काम आहे. म्हणून कंपनीने लॉकडाऊनच्या काळातही मागणीप्रमाणे वीज निर्मिती करण्याचे चालू ठेवले. याशिवाय भारताच्या रिझर्व बँकेने सुरू केलेल्या कर्जफेड सुविधेचाही दिलासा मिळाला, त्यामुळे येत्या वर्षातील रोकड सुलभतेच्या समस्या सुटण्यास हातभार लागला. वीज पुरवठा करणे ही एक जीवनावश्यक सेवा आहे, व्यवस्थापनाचा असा विश्वास आहे की कंपनीच्या व्यवसायावर या साथीच्या आजारामुळे फारसा परिणाम होण्याची शक्यता नाही. त्यातील वित्तीय दायित्वे सुद्धा पूर्ण होऊ शकतील असा व्यवस्थापनाला विश्वास आहे.

टिपा क्र. ४३(ड)

महानिर्मिती कंपनी वित्तिय वर्ष २०१३-२०१४ पासून राज्याच्या वीज जाळ्यात रिॲक्टीव्ह वीज पुरवठा करीत आहे. महानिर्मितीने यासाठी महापारेषण कंपनीकडे ₹ १४३.५२ कोटीची वीज देयके वित्तिय वर्ष २०१९-२०२० पर्यत पाठविला. (यामध्ये विनादेयक महसूलाचे ₹ १४.६८ कोटी समाविष्ट आहेत) परंतू महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोगाने त्यांच्या वीज दराच्या आदेशात म्हटले आहे की, भूतकाळात रिॲक्टीव्ह ऊर्जाचा समन्वय करण्याची यंत्रणा पूर्णपणे अंमलात आणली नसल्याने, तसेच वित्तिय वर्ष २०१७-१८ आणि २०१८-१९ यासह मागील वर्षातील समायोजनाची प्रक्रिया पूर्ण झाली आहे. त्यामुळे आयोगाने त्या कालावधीतील रिॲक्टीव्ह ऊर्जा आकारांना मान्यता दिलेला नाही. (वर्ष २०१८-१९ पर्यंतची). कंपनीने चालू वर्षी (वित्तिय वर्ष २०१८-१९) पर्यंतच्या रिॲक्टीव्ह वीज आकार याच्या समतूल्य रक्कम ₹ १२६.९८ कोटी इतकी बुडीत कर्जासाठी तरतूद केली आहे. मात्र वरील आदेशाविरोधात ॲपलेट न्यायाधिकरणाकडे तक्रार दाखल केली आहे.

टिपा क्र.: ४३(इ)

सर्वोच्च न्यायालयाने दि २८ फेब्रुवारी २०१९ रोजी प्रादेशीक भविष्य निर्वाह निधी विरूद्ध विवेकानंद विद्यामंदीर आणि इतर या प्रकरणी निर्णय दिला. भविष्य निर्वाण निधीमध्ये अन्य काही भत्तांचा समावेश करण्यासंबंधीचा हा निर्णय आहे. कंपनी या आदेशाच्या प्रभावाने मूल्यमापन करीत आहे. याचा परिणाम मालकांनी देय असलेला भविष्य निर्वाह निधिचे आकस्मिक दायित्वात होऊ शकते व हे मराविम कंपनी समुहाच्या भविष्य निर्वाह निधि विश्वस्तास देणे राहील. त्यातील महानिर्मितीच्या रकमेचा अंदाज अद्याप निश्चित नाही. याविषयी स्पष्टता झाल्यावर रक्कम निश्चित होईल. मात्र हा परिणाम खूप मोठा नसेल असे व्यवस्थापनाचे मत आहे.

टिपा क्र. ४४ वित्तीय मत्ता आणि वित्तीय दायित्वे यांचे वर्गीकरण **(₹ कोटीत)**

तपशील	३१.०३.२०२०			३१.०३.२०१९		
	नफा व तोटा या पत्रकाद्वारे रास्त मूल्य	इतर सर्वकष उत्पन्नाद्वारे रास्त मूल्य	मुल्यघटानंतर किंमत	नफा व तोटा या पत्रकाद्वारे रास्त मूल्य	इतर सर्वकष उत्पन्नाद्वारे रास्त मूल्य	मुल्यघटानंतर किंमत
वित्तीय मता						
(१) व्यापारी येणी			१७,९३०.६६			१३,५५१.३५
(२) रोख व रोख सममूल्य			४.९६			०.३२
(३) वरील (२) व्यतिरिक्त बँकेतील शिल्लक						
(४) कर्जे			७.६५			१०.६४
(५) इतर वित्तीय मत्ता			२,७८४.८६			२,९०६.८९
एकूण	-	-	**२०,७२८.१२**	-	-	**१६,४६९.१९**
वितीय दायित्वे						
(१) कर्जे - उसनवारी			३०,८२८.८०			३१,०७२.७३
(२) व्यापारी देणी			२,२५१.९१			१,३२८.३४
(३) इतर वित्तीय दायित्वे			९,९१३.८७			७,६३६.०८
एकूण	-	-	**४२,९९४.५८**	-	-	**४०,०३७.१५**

वित्तीय जोखीमांचे व्यवस्थापन:

जोखीम व्यवस्थापनांचा आकृतीबंध

सर्व सामान्य कार्य करताना, कंपनीच्या कृतींना विविध धोक्यांना सामोरे जावे लागते. त्यातील काही धोके वित्तीय विलेखासंबंधीचे आणि हे विलेख ज्या बाजारपेठेत कार्यरत असतात त्यासंबंधी असतात. महानिर्मिती कंपनीची स्वत:ची जोखीम व्यवस्थापनाची यंत्रणा असून तिचे नियमित अंतराने संचलन केले जाते. महागूज कोलायरीज मर्यादित, महाजेम्स मर्यादित आणि धोपावे कोस्टल पॉवर लि. यांचे बाबत बँका, वित्तीय संस्था यांची कोणतीही कर्जे उसनवारी नाहीत.

४४ अ नियमकांमुळे जोखिमा

महानिर्मिती कंपनी तिच्या वार्षिक महसूल गरजा महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोग यांना सादर करते. त्यांनी मंजूर केलेल्या दरपत्रकाच्या आधारे महानिर्मिती ग्राहकांना मासिक उर्जा देयके देते. महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोगाने निश्चित केलेले दर या आयोगाच्या (बहुवर्षिय वीज दर) पत्रकावर आधारलेले असतात. या दरात ठराविक कालावधीनंतर सुधारणा होते. या आयोगाच्या नियमकांच्या प्रमाणक मापदंडानुसार दर निश्चिती होते. या प्रमाणित मापदंडात किंवा नियमनाच्या मार्गदर्शक तरतुदीमध्ये कोणतेही बदल झाल्यास त्यांचे परिणाम महानिर्मितीच्या वीज विक्रीच्या महसूलावर होतात.

४४ ब. कंपनीचे वित्तीय धोके ओळखून त्याच्या तीन श्रेणी केल्या आहेत त्या अशा १) पत जोखीम २) रोकड सुलभता ३) बाजारातील जोखीमा, या प्रत्येक श्रेणीतील धोक्यांचे उगमस्थानाचा तपशील आणि कंपनी या धोक्यांचे करीत असलेले व्यवस्थापन याचे स्पष्टीकरण खालील टिपांमध्ये केले आहे.

टिपा क्र. ४४ ब - १ पत जोखीमा:

जेव्हा कंपनीचा ग्राहक किंवा अन्य व्यवहारातील संस्था तिचे करारानुसार असलेली बंधने पूर्ण करू शकत नाही, तेव्हा कंपनीला वित्तीय नुकसान करणारी पत विषयक जोखीम उद्धवते त्यामूळे ग्राहकांकडील येणी आणि गुंतवणूकीच्या प्रतिभूती याबाबत धोके निर्माण होतात. म्हणून कंपनी संशयास्पद ऋणे. येणी आणि कमी होणारी प्राप्ती यासाठी भरपाईची तरतूद करते. तसेच व्यापारातून आणि इतर येणी व गुंतवणूकी यांचे तोट्यांचा अंदाज कंपनी करून ठेवते.

खाली दिलेल्या वित्तीय विलेखांच्या प्रकरणी पत पुरवठ्यांवर होणारे कमाल धोके हे त्यांच्या निर्देशित रकमांच्या संदर्भात मर्यादित केले जातात.

व्यापारी येणी

व्यापारी येण्यांच्या (चांगली मानलेल्या) अपेक्षित पत तोट्यांचा अंदाज करण्यासाठी कंपनी शासकीय बॉण्डचा, उत्पन्नाच्या संबधित वर्षासाठी सवलत घटक म्हणून वापर करते आणि अशा व्यापारी येण्यांशी संलग्न असणाऱ्या वेळेच्या मुल्यांच्या धोक्यांचे निर्धारण करते. व्यापारी येण्याचा संबंध महावितरणाला पुरविलेल्या वीजेच्या येण्याशी आहे. ही सहोदर कंपनी असल्याने तसेच सार्वभौम संस्था असल्याने तिच्या व्यवहारात पत संबंधीचा धोका असल्याचे वाटत नाही. पत संबंधातील धोके दर्शन व तोट्यांची तजवीज (अपेक्षित पत तोट्याच्या तरतुदीसह) यांची माहिती खालील तक्यात दर्शविली आहे.

(₹ कोटीत)

तपशील	३१.०३.२०२०		३१.०३.२०१९	
	ठोक धरलेली रक्कम	तोट्यासाठी तजवीज	ठोक धरलेली रक्कम	तोट्यासाठी तजवीज
मागील येणे ०-९० दिवस	१७,९३०.६६		१३,५५१.३५	
मागील येणे ९१-३६० दिवस				
३६० पेक्षा जास्त दिवस	४०.१६	४०.१६	४०.१६	४०.१६
एकूण	**१७,९७०.८२**	**४०.१६**	**१३,५९१.५१**	**४०.१६**

या वर्षात व्यापारी येण्याच्या संदर्भातील अपेक्षित पत तोट्यासाठी केलेल्या तजवीजीचे स्थानांतर खालील तक्त्यात दिले आहे.

(₹ कोटीत)

३१.०३.२०१८ ची शिल्लक	**१,०२२.४४**
अधिक: मान्य केलेला अपेक्षित पत तोटा	-
वजा: निर्लेखित केलेली रक्कम	९८२.२८
३१.०३.२०१९ ची शिल्लक	**४०.१६**
अधिक: मान्य केलेला अपेक्षित पत तोटा	-
वजा: निर्लेखित केलेली रक्कम	
३१.०३.२०२० ची शिल्लक	**४०.१६**

रोख व रोख सममूल्य

तपशील	३१.०३.२०२० रोजी	३१.०३.२०१९ रोजी
रोख व रोख सममूल्य	४.९६	०.३२

कर्ज प्रतिभूती मधील गुंतवणूकी

महानिर्मितीने उपकंपन्या / संयुक्त साह्य कंपन्या यात गुंतवणूकी केली आहेत.

टिपा क्र.४४ ब-रोकड सुलभतेचे धोके

रोकड सुलभतेचे धोके म्हणजे जेव्हा कंपनी तिची वित्तीय बंधने वेळेत पूर्ण करू शकत नाही ते धोके. कंपनी तिचे व्यवहार आणि वित्तीय आश्वासने वेळेवर पूर्ण करण्याची हमी मिळावी म्हणून रोकड सुलभतेचे प्रभावी व्यवस्थापन करण्यावर लक्ष केंद्रीत करते. कंपनीच्या कर्जावर पूरेशा मर्यादा असतात, त्याला भागधारक व मंडळाची योग्य मान्यता असते. कंपनीच्या रोकड सुलभतेच्या स्त्रोतांमध्ये प्रवर्तनीय रोकडता प्रवाह, रोख व समतूल्य बँकाचे निधी व विना निधी आधारीत प्रवाह यांचा समावेश होतो. उद्योग व्यवसायाचे काम सुरळीत व सतत चालू रहावे यासाठी रोख व निधी प्रवाह व्यवस्थापन याकडे लक्ष दिले जाते.

१) वित्तीय रचना:

कंपनीच्या विविध बँकातील निधी व विनानिधी यावर मर्यादा असतात. कंपनीचे भागधारक आणि मंडळ यांनी मंजूर केलेल्या कर्ज, उसनवारी यांच्या मर्यादा पुरेशा आहेत. कंपनीच्या पतस्थितीला दर्जा देणाऱ्या नामांकित संस्थांकडून चांगला दर्जा मिळाल्यास देशांतर्गत बाजारपेठेकडून निधी प्राप्त होण्यास त्याची मदत मिळते. निधीच्या स्त्रोताची विविधता आणि शक्तीवान रोकडता प्रवाह आवश्यक भांडवली शिस्त राखण्यासाठी सक्षम असते. यामध्ये कालानुसार मुदत पूर्ण होणाऱ्या ठेवी आणि चलनी पैसा यांच्या वित्तीय उत्पादनाचे मिश्रण आहे. या वित्तीय उत्पादनामध्ये खरेदीदारांचे क्रेडीट लोन, स्वच्छ व प्रतिभूती असलेली देशातंर्गत मुदतीची कर्जे (तसेच भारत सरकार व महाराष्ट्र शासन यांच्यामार्फत पुनः पुनः पाठिंबा देण्याच्या आधारे परकीय चलनातील कर्जे) इत्यादी यांचा समावेश होतो. महानिर्मिती कंपनी देशातंर्गत तसेच जागतिक बँक, के एफ डब्ल्यू यासारख्या परदेशी वित्तीय संस्थांशी संपर्क साधून योग्य प्रकारे विविध स्वरूपात निधी मिळविते. यामध्ये भौगोलिक वैविध्यही आहे.

२) वित्तीय दायित्वांची मुदत पूर्ण होणे

करारानुसार आणि पात्र नसलेल्या रोकडता प्रवाहातील रकमा खालील तक्त्यात प्रकट केल्या आहेत

(₹ कोटीत)

तपशील	कंत्राटचा रोकडता प्रवाह					
	३१.०३.२०२०			३१.०३.२०१९		
	१ वर्षापर्यंत	१ ते ३ वर्ष	३ वर्षापेक्षा अधिक	१ वर्षापर्यंत	१ ते ३ वर्षापर्यंत	३ वर्षापेक्षा अधिक
डेरिव्हेटीव्ह नसलेले वित्तीय दायित्वे						
कर्जे (दीर्घ मुदतीत)	३,३४०.४५	६,१६२.५०	१६,५६४.५१	२,४६६.८५	५,३६९.३३	१७,६४२.७८
खेळत्या भांडवलातील उसनवारी	८,१०१.७९			८,०६०.६२		
व्यापारी येणी	२,२५१.९३			१,३२८.३२		
इतर दायित्वे	९,९१३.३१			७,६३५.७४		
एकूण	**२३,६०७.४९**	**६,१६२.५०**	**१६,५६४.५१**	**१९,४९१.५४**	**५,३६९.३३**	**१७,६४२.७८**

टिपा क्र. ४४ क - बाजारपेठेतील धोके

बाजारातील धोक्यांचे पुढील तीन धोक्यांमध्ये वर्गीकरण केले आहे, १) चलनातील धोके २) व्याजदरातील धोके ३) वस्तुसंबंधी धोके

टिपा क्र. ४४ क - चलनातील धोके

कंपनीने के एफ डब्ल्यू जर्मनी आणि जागतिक बँक (आय बी आर डी) यांचेकडून परकीय चलनात घेतलेल्या कर्जांना परकीय चलनातील बदलाचे धोके संभवतात. आम्हांला ४.९२ कोटी यूरो आणि ३.८६ कोटी यू एस डॉलर अशी कर्जे आढळली. मात्र कंपनी दर नियमनाच्या वातावरणात काम करते परिणामी परकीय चलनातील बदलाची समस्या प्रत्यक्ष ग्राहकांकडील वसूलीने हातात येऊ शकते. म्हणून परकीय चलनातील बदलांचा मोठा धोका कंपनीला नाही.

टिपा क्र. ४४ क - २ व्याजदरातील धोके

व्याज दरातील धोके हाताळणे.

कंपनीचे व्याज दर जोखीम कर्ज घेण्यापासून उद्‌भवते. कंपनीच्या व्यवस्थापनाला दिलेल्या वृत्तानुसार कंपनीच्या व्याज पत्करणाऱ्या वित्तीय विलेखाचे व्याज दराचे प्रोफाईल खाली दिल्याप्रमाणे-

तपशील	निर्देशित रक्कम ₹ कोटीत	
	३१.०३.२०२०	३१.०३.२०१९
स्थिर दरांचे विलेख		
वित्तीय मत्ता	-	-
वित्तीय दायित्वे	४०८.९४	४७८.२६
दर बदल होणारे विलेख		
वित्तीय मत्ता	-	-
वित्तीय दायित्वे	३३,७६०.३२	३३,०६१.३३

दर बदल होणाऱ्या विलेखासाठी रोकडता प्रवाहाचे सूक्ष्म ग्रहिता विश्लेषण

अहवालाच्या तारखेला व्याज दरात २५ आधार बिंदू इतका रास्त व शक्य बदल झाला असता तर त्यामुळे नफा किंवा तोटा यात होणारी वाढ/(घट) खालील तक्त्यात दिली आहे. तसेच निदर्शक २५ आधार बिंदू (०.२५ टक्के) स्थलांतर हे केवळ दिशादर्शक आहे आणि त्यातून व्यवस्थापनाचे व्याज दर बदलाचे अंदाज व्यक्त होत नाहीत. या विश्लेषणात असे गृहित धरले आहे की, इतर सर्व फरक, विचलन विशेषत: परकिय चलन विनिमय दर हे स्थिर आहेत.

तपशील	नफा किंवा तोटा			
	२५ आधार बिंदू वाढ	२५ आधार बिंदू वाढ	२५ आधार बिंदू वाढ	२५ आधार बिंदू वाढ
	३१.०३.२०२०		३१.०३.२०१९	
तरता दराचे कर्ज	८४.४०	(८४.४०)	८२.६५	(८२.६५)
व्याज दर अदलाबदल (संकल्पनेतील मुद्दल रक्कम)	-	-	-	-
रोकडता प्रवाहाची संवेदनशिलता (निव्वळ)	८४.४०	(८४.४०)	८२.६५	(८२.६५)

टिपा क्र.४४ सी - ३ वस्तू संबंधी धोके

कंपनीचे कार्य हे जेथे दराचे नियमन केले जाते अशा वातावरणात चालते. कंपनीच्या खर्चात मुख्य वाटा कोळशाच्या खर्चाचा आहे. कोळसा खर्चातील प्रत्यक्ष बदलाची वसूली ग्राहकांच्या येण्यातून करण्यास परवानगी आहे. मात्र ती कामगिरीचे मापदंड पूर्ण करण्याच्या अटीच्या अधीन आहे. म्हणून कोळसा किंमतीतील बदलाचा कंपनीस मोठा धोका नाही.

टिपा क्र. ४५ भाडेपट्टी

अ) भाडेकरू म्हणून भाडेपट्टी

महानिर्मिती कंपनी जलविद्युत निर्मिती केंद्रे, जमिनी, कार्यालयाच्या जागा, कर्मचाऱ्यांसाठी निवासस्थाने आदि हेतूसाठी भाड्याने जागा कराराने घेते. हे करार रद्द करणे / न करणे अशा स्वरूपाचे असतात. भारतीय लेखा मानक ११६ यातील बंधनकारक तरतूदीनुसार कंपनीने तिच्या ताळेबंदात मत्ता वापरण्याचे हक्क आणि त्यानुसार भाड्याचे दायित्व यांना मान्यता दिलेली आहे. याचा परिणाम म्हणून भाड्याच्या मत्तांचा घसारा आणि भाडेपट्टीच्या दायित्वांचे व्याज याना नफा-तोटा पत्रकात मान्यता देण्यात आलेली आहे.

रद्द न करण्याच्या भाडेपट्टीच्या देय रक्कमेच्या संदर्भात अघोषित रोख बर्हिगमन.

अ) भाड्याच्या दायित्वांतील बदल **(₹ कोटीत)**

तपशील	३१.०३.२०२० रोजी संपलेल्या वर्षाचा
१ एप्रिल २०१९ रोजीची शिल्लक	-
भर	३६८५.५१
या मुदतीत उपार्जित वित्त खर्च	३७७.७२
भाडेपट्टी दायित्वाचा भरणा	५२५.०६
३१ मार्च २०२० रोजीची शिल्लक	**३५३८.१८**

ब) भाडेपट्टी दायित्वाच्या मुदतपूर्तीचे विश्लेषण **(₹ कोटीत)**

तपशील	३१.०३.२०२० रोजी संपलेल्या वर्षाचा
मुदतपूर्तीचे विश्लेषण - कंत्राटानुसार विना सवलतीचा रोकडता प्रवाह	
एक वर्षासाठी	४८०.७८
एक ते पाच वर्षासाठी	२२६७.६४
पाच वर्षापेक्षा जास्त	४६९५.५४
एकूण विनासवलत भाडे दायित्व	**७४४३.९६**

क) नफा तोटा पत्रात मान्यता दिलेल्या रकमा **(₹ कोटीत)**

तपशील	३१.०३.२०२० रोजी संपलेल्या वर्षाचा
भाडेपट्टी दायित्वाचे व्याज	३७७.७२
भाडेपट्टीच्या मत्ताचा घसारा	२५३.९४

वीज खरेदी व्यवस्थेत भाडेपट्टीची निश्चिती

महानिर्मिती कंपनीने महावितरण या कंपनी सोबत वीज खरेदी करार केलेला आहे. महानिर्मितीने निर्माण केलेल्या विजेचा बहुतांश वाटा महावितरणला विकण्यात येतो, म्हणून भारतीय लेखा मानक १७ तील परिशिष्ट सी यातील अटीनुसार कंपनीने वीज खरेदी कराराचे परिक्षण केले. जेणेकरून या व्यवस्थेत भाडेपट्टी संबंधी तरतूद आहे किंवा कसे हे समजावे. त्यातून असे निदर्शनास आले की, या करारानुसार महावितरण कंपनीला मत्ता वापरण्याचा हक्क आहे. मात्र वीज निर्मितीसाठी उपलब्ध वीज केंद्राची देखभाल केलेली नसल्यास सोसावे लागणारे तोटे/नुकसान महानिर्मिती सहन करते. या मर्यादेतील जोखिमा आणि मोबदले यांचे महावितरणकडे हस्तांतरण केलेले नाही. यामुळे ही व्यवस्था वित्तीय भाडेपट्टीचे निकष पूर्ण करीत नाही.

टिपा क्र. ४६ प्रतिभाग मिळकत

समभाग धारकांना देय असलेल्या प्रतीभाग मिळकतीचा हिशेब वर्षातील नफ्याला त्यावर्षातील भारीत सरासरी इक्विटी शेअर्सच्या संख्येने भागून केला जातो.

१. समभाग धारकांना देय नफा

तपशील	३१.०३.२०२०	३१.०३.२०१९
समभाग धारकांना देय नफा: मूळ प्रतिभाग मिळकतीसाठी (₹)	(१२७.८८)	(३३६.८५)
समभाग धारकांना देय नफा: सौम्यकृत प्रतिभाग मिळकतीसाठी (₹)	(१२७.८८)	(३३६.८५)

२. सामान्य शेअर्सची संख्या:

तपशील	३१.०३.२०२०	३१.०३.२०१९
दिलेल्या तारखेला समभागाची संख्या	२५,४१७,३८१,०४८	२५,२८४,१२६,२२६
मूळ आणि सौम्यकृत प्रतिभाग मिळकती साठा वेटेड ॲव्हरेज शेअर्सची संख्या	२५,४१७,३८१,०४८	२५,२८४,१२६,२२६
मूळ आणि सौम्यकृत प्रतिभाग मिळकत (₹)	(०.०५)	(०.१३)

टिपा क्र. ४७ भांडवल व्यवस्थापन

कंपनीच्या भागधारकांना विश्वास कायम असावा आणि भविष्यात उद्योग कायम चालावा यासाठी शक्तीशाली भांडवल पाया असला पाहिजे असे कंपनीचे धोरण आहे. भांडवलाच्या परताव्याकडे व्यवस्थापन लक्ष देत असते.

कंपनी कर्ज व समभाग यांच्या गुणोत्तराचा उपयोग करून भांडवलाचे निरिक्षण करते.

दि. ३१ मार्च २०२० रोजी कंपनीचे कर्ज समभाग गुणोत्तर खालीलप्रमाणे आहे.

(₹ कोटीत)

तपशील	३१.०३.२०२०	३१.०३.२०१९
दिर्घ मुदतीची कर्जे	२२,७२७.०१	२३,०१२.११
समभाग भांडवल	२५,३४३.९५	२५,२८४.१५
कर्ज व समभाग यांचे गुणोत्तर	०.९०	०.९१

टिपा क्र. ४८ लाभांश

महानिर्मिती आणि तिच्या उपकंपन्या यांनी आतापर्यत लाभांश घोषित केलेला नाही.

टिपा क्र. ४९ मागील वर्षाच्या आकडेवारीचे जेथे गरज असेल तेथे पुर्नवर्गीकरण केलेले आहे.

रू

दीर्घ मुदतीचे कर्जे (जोडपत्र अ)

(₹ कोटीत)

अनु. क्र.	कर्ज देणाऱ्याचा तपशील	कर्जाचे स्वरूप	३१.३.२०२० रोजीची थकीत शिल्लक	१ वर्षात परतफेड करावयाच्या कर्जांना चालू दायित्व मानावे	दीर्घ मुदतीची निव्वळ कर्ज	परतफेडीची पद्धती	व्याज दर	प्रतिभूतीचे स्वरूप
१	पीएफसी	नवीन परळी विस्तार युनीट - २	४२७.६०	७१.२८	३५६.३२	६० समान तिमाही हफ्ते एप्रिल २०११ पासून प्रारंभ	१०.७२%	भविष्यात प्रकल्पासाठी निर्माण मत्ता, जमिनीसह गहाण/तारण
२	पीएफसी	पारस विस्तार प्रकल्प युनीट - २	५३३.४३	८८.९२	४४४.५१	६० समान तिमाही हफ्ते एप्रिल २०११ पासून प्रारंभ	१०.७२%	भविष्यात प्रकल्पासाठी निर्माण मत्ता, जमिनीसह गहाण/तारण
३	पीएफसी	कोराडी औ. वि. केंद्रात आर ॲण्ड एम कामे	१.९५	१.३०	०.६५	४८ समान तिमाही हफ्ते ऑक्टोबर २००८ पासून प्रारंभ	१०.७२%	परळी औ. वि. केंद्राच्या युनिट १ च्या ३८० कोटी रुपयांचे एसजी व टीजी आणि इतर भेल पॅकेजचे जंगम मालमत्ता, गहाण/तारण
४	पीएफसी	भुसावळ, परळी आणि पारस येथे आर ॲण्ड एम कामे	०.५०	०.३३	०.१७	४८ समान तिमाही हफ्ते ऑक्टोबर २००९ पासून प्रारंभ	१०.७२%	परळी औ. वि. केंद्राच्या युनिट १ च्या ३८० कोटी रुपयांचे एसजी व टीजी आणि इतर भेल पॅकेजचे जंगम मालमत्ता, गहाण/तारण
५	पीएफसी	नाशिक औ. वि. केंद्रात युनिट १ व २ चे आर ॲण्ड एम कामे	२.१३	१.४२	०.७१	४८ समान तिमाही हफ्ते ऑक्टोबर २००९ पासून प्रारंभ	१०.७२%	परळी औ. वि. केंद्राच्या युनिट १ च्या ३८० कोटी रुपयांचे एसजी व टीजी आणि इतर भेल पॅकेजचे जंगम मालमत्ता, गहाण/तारण
६	पीएफसी	नाशिक औ. वि. केंद्रात रेल्वे सायडिंग सिस्टीम यांचा दर्जा उंचावणे	३.१३	२.०८	१.०४	४८ समान तिमाही हफ्ते ऑक्टोबर २००९ पासून प्रारंभ	१०.७२%	परळी औ. वि. केंद्राच्या युनिट १ च्या ३८० कोटी रुपयांचे एसजी व टीजी आणि इतर भेल पॅकेजचे जंगम मालमत्ता, गहाण/तारण
७	पीएफसी	कोराडी औ. वि. केंद्रात ॲश बंड	२.६७	१.७८	०.८९	४८ समान तिमाही हफ्ते ऑक्टोबर २००९ पासून प्रारंभ	१०.७२%	परळी औ. वि. केंद्राच्या युनिट १ च्या ३८० कोटी रुपयांचे एसजी व टीजी आणि इतर भेल पॅकेजचे जंगम मालमत्ता, गहाण/तारण

अनु. क्र.	कर्ज देणाऱ्याचा तपशील	कर्जाचे स्वरूप	३१.३.२०२० रोजीची थकीत शिल्लक	१ वर्षात परतफेड करावयाच्या कर्जांना चालू दायित्व मानावे	दीर्घ मुदतीची निव्वळ कर्ज	परतफेडीची पद्धती	व्याज दर	प्रतिभूतीचे स्वरूप
८	पीएफसी	महानिर्मितीच्या विविध औ. वि. केंद्रात बॉयलर इकॉनायझर एल टी एस एच कॉईल्स आणि वॉटर वॉल पॅनल्स बदलण्याची आवश्यक आर ॲण्ड एम योजना	८.४२	३.३७	५.०५	४८ समान तिमाही हफ्ते ऑक्टोबर २०१० पासून प्रारंभ	१०.७२%	परळी औ. वि. केंद्राच्या युनिट १ च्या ३८० कोटी रुपयांचे एसजी व टीजी आणि इतर भेल पॅकेजचे जंगम मालमत्ता, गहाण/तारण
९	पीएफसी	चंद्रपूर महा. औ. वि. केंद्रात युनीट ५, ६ व ७ साठी समान सुटा भाग स्रूपात म्हणून एल पी रोटरचे प्रापण	११.९३	२.३९	९.५४	४८ समान तिमाही हफ्ते एप्रिल २०१३ पासून प्रारंभ	१०.७२%	परळी औ. वि. केंद्राच्या युनिट १ च्या ३८० कोटी रुपयांचे एसजी व टीजी आणि इतर भेल पॅकेजचे जंगम मालमत्ता, गहाण/तारण
१०	पीएफसी	कोराडी औ वि. केंद्र विस्तार प्रकल्प (३×६६० मे. वॅट)	८०१६.२४	६५४.४०	७३६१.८४	६० समान तिमाही हफ्ते जूलै २०१७ पासून प्रारंभ	९.८८%	(३×६६० मे. वॅट) कोराडी विस्तार औ. वि. केंद्रात सर्व चल आणि अचल मत्ता यावर एकाच वेळी आकारणी यामध्ये चल यंत्रे, यंत्राचे सुटे भाग, अवजारे आणि सहायक साधने व सामान (प्रकल्पाच्या जागेवर) सध्या व भविष्य काळात त्या सोबत १.२५ घट कव्हरेज यासह
११	पीएफसी	कोराडी औ. वि. केंद्रातील युनीट ५, ६ व ७ साठी आर ॲण्ड एम	५.३६	०.४८	४.८८	६० समान तिमाही हफ्ते ऑक्टोबर २०१६ पासून प्रारंभ	१०.७२%	परळी औ. वि. केंद्रातील युनीट ३, ४ व ५ यांच्या एकत्रित मत्ता जमिनीसह
१२	पीएफसी	परळी औ. वि. केंद्राच्या माजलगाव उपसा सिचंन योजनेपासूनच्या पाणी पुरवठा योजनेचे आर ॲण्ड एम काम करणे	१२०.७०	१४.२०	१०६.५०	४० समान तिमाही हफ्ते ऑक्टोबर २०१८ पासून प्रारंभ	१०.७२%	परळी औ. वि. केंद्रातील युनीट ३, ४ व ५ यांच्या एकत्रित मत्ता जमिनीसह
१३	पीएफसी	चंद्रपूर महा. औ. वि. केंद्रात बॉयलर व टर्बाइनचे आर ॲण्ड एम काम	६४.८४	४.८०	६०.०४	६० समान तिमाही हफ्ते ऑक्टोबर २०१८ पासून प्रारंभ	१०.७१%	परळी औ. वि. केंद्रातील युनीट ३, ४ व ५ यांच्या एकत्रित मत्ता जमिनीसह

अनु. क्र.	कर्ज देणाऱ्याचा तपशील	कर्जाचे स्वरूप	३१.३.२०२० रोजीची थकीत शिल्लक	१ वर्षात परतफेड करावयाच्या कर्जांना चालू दायित्व मानावे	दीर्घ मुदतीची निव्वळ कर्ज	परतफेडीची पद्धती	व्याज दर	प्रतिभूतीचे स्वरूप
१४	पीएफसी	चंद्रपूर महा. औ. वि. केंद्रात युनिट ५ व ६ च्या राख हाताळणी यंत्रणेचे आर ॲण्ड एम काम	४.९४	०.४७	४.४७	६० समान तिमाही हफ्ते ऑक्टोबर २०१५ पासून प्रारंभ	१०.६५%	परळी औ. वि. केंद्रातील युनीट ३, ४ व ५ यांच्या एकत्रित मत्ता जमिनीसह
१५	पीएफसी	चंद्रपूर महा. औ. वि. केंद्राचे युनिट ५ व ६ यांच्या कुलींग सिस्टीम कंडेसरचे आर ॲण्ड एम काम	१७.०८	१.६३	१५.४६	६० समान तिमाही हफ्ते ऑक्टोबर २०१५ पासून प्रारंभ	१०.७२%	परळी औ. वि. केंद्रातील युनीट ३, ४ व ५ यांच्या एकत्रित मत्ता जमिनीसह
१६	पीएफसी	नाशिक औ. वि. केंद्र टप्पा २ (३×२१० मे. वॅट) युनीट ३,४,५ यांच्या प्रक्रीया सुधारणेसाठी आर ॲण्ड एम काम	२.७३	०.२९	२.४३	४० समान तिमाही हफ्ते जुलै २०१९ पासून प्रारंभ	१०.६५%	परळी औ. वि. केंद्रातील युनीट ३, ४ व ५ यांच्या एकत्रित मत्ता जमिनीसह
१७	पीएफसी	भुसावळ केंद्रात कोळसा वापराचे मापन व निरिक्षण यासाठी आर ॲण्ड एम काम	०.४७	०.०४	०.४३	६० समान तिमाही हफ्ते ऑक्टोबर २०१६ पासून प्रारंभ	१०.६६%	परळी औ. वि. केंद्रातील युनीट ३, ४ व ५ यांच्या एकत्रित मत्ता जमिनीसह
१८	पीएफसी	भुसावळ केंद्रातील बॉयलर अँड टर्बाइन सुधारणा योजना (स्टेशन हिट सुधारणा) आर ॲण्ड एम काम	५.८७	०.५१	५.३६	६० समान तिमाही हफ्ते ऑक्टोबर २०१६ पासून प्रारंभ	१०.७२%	परळी औ. वि. केंद्रातील युनीट ३, ४ व ५ यांच्या एकत्रित मत्ता जमिनीसह
१९	पीएफसी	भुसावळ केंद्रात टर्बाइन ऑक्झिलरी परफॉर्मन्स इम्प्रुव्हमेंट स्किम आर ॲण्ड एम कामे	५.९८	०.५२	५.४६	६० समान तिमाही हफ्ते ऑक्टोबर २०१६ पासून प्रारंभ	१०.७२%	परळी औ. वि. केंद्रातील युनीट ३, ४ व ५ यांच्या एकत्रित मत्ता जमिनीसह
२०	पीएफसी	परळी औ. वि. केंद्रातील युनीट ३, ४ व ५ साठी बीएफपी (२०० के एच आय) कार्ट्रीज बदलून तेथे उर्जा कार्यक्षम कार्ट्रीज साठी आर ॲण्ड एम काम	५.२४	०.५०	४.७४	६० समान तिमाही हफ्ते ऑक्टोबर २०१५ पासून प्रारंभ	१०.७२%	परळी औ. वि. केंद्रातील युनीट ३, ४ व ५ यांच्या एकत्रित मत्ता जमिनीसह
२१	पीएफसी	उरण जीटीपीएस च्या स्टेज २ च्या जी टी ऑटोमेशन सिस्टीम स्टार्टींग फ्रिक्वेन्सी कन्व्हर्टर ॲण्ड स्टॅटीक एक्सायटेशन सिस्टीम युनीट ७ व ८ येथे	११.५८	१.१९	१०.३९	६० समान तिमाही हफ्ते जानेवारी २०१५ पासून प्रारंभ	१०.७२%	परळी औ. वि. केंद्रातील युनीट ३, ४ व ५ यांच्या एकत्रित मत्ता जमिनीसह

अनु. क्र.	कर्ज देणाऱ्याचा तपशील	कर्जाचे स्वरूप	३१.३.२०२० रोजीची थकीत शिल्लक	१ वर्षात परतफेड करावयाच्या कर्जांना चालू दायित्व मानावे	दीर्घ मुदतीची निव्वळ कर्ज	परतफेडीची पद्धती	व्याज दर	प्रतिभूतीचे स्वरूप
२२	पीएफसी	खापरखेडा केंद्रातील युनीट १ व २ साठी हाय प्रेशर टर्बाइन (एच पी टी मोड्यूल) मिळविणे	२३.८९	१.८४	२२.०६	६० समान तिमाही हफ्ते एप्रिल २०१८ पासून प्रारंभ	१०.७२%	नाशिक औ. वि. केंद्रातील युनीट ३, ४ व ५ यांच्या चलमत्ता
२३	पीएफसी	नाशिक औ. वि. केंद्रात टप्पा २ युनीट ३,४,५ (३×२०० मे.वॅट) यात टर्बाइन ऑक्झिलरी कन्झम्पशन इम्प्रुव्हमेंट साठी आर ॲण्ड एम काम	११.७७	१.२४	१०.५४	६० समान तिमाही हफ्ते ऑक्टोबर २०१४ पासून प्रारंभ	१०.७०%	नाशिक औ. वि. केंद्रातील युनीट ३, ४ व ५ यांच्या चलमत्ता
२४	पीएफसी	नाशिक औ. वि. केंद्रासाठी नाशिक पुणे महामार्ग ते बुस्टरपर्यंत काँक्रिट रस्ता बांधणे	८.५२	०.७३	७.८०	६० समान तिमाही हफ्ते जानेवारी २०१७ पासून प्रारंभ	१०.७२%	नाशिक औ. वि. केंद्रातील युनीट ३, ४ व ५ यांच्या चलमत्ता
२५	पीएफसी	महाराष्ट्रमील कोळसा वॅगन रिकाम्या करण्याच्या कामाची गती वाढविण्यासाठी विद्यमान यंत्रणेचा दर्जा उंचावणे. (नाशिक औ. वि. केंद्राचा डीपीआर)	१.१६	०.११	१.०५	६० समान तिमाही हफ्ते ऑक्टोबर २०१५ पासून प्रारंभ	१०.७२%	नाशिक औ. वि. केंद्रातील युनीट ३, ४ व ५ यांच्या चलमत्ता
२६	पीएफसी	के. जी. एस. सी. पोफळी, महाराष्ट्र येथे विविध योजना	४.८९	०.४७	४.४२	६० समान तिमाही हफ्ते ऑक्टोबर २०१५ पासून प्रारंभ	१०.७२%	नाशिक औ. वि. केंद्रातील युनीट ३, ४ व ५ यांच्या चलमत्ता
२७	पीएफसी	पारस औ. वि. केंद्रातील वसाहतीला वीज व्यवस्था बी.इ.एस.जी. साईडींगला २५ के.व्ही.ओ.एच.इ. पुरवठा व्यवस्था आणि प्रवासी उद्वाहने पुरविणे.	१.४०	०.१३	१.२७	६० समान तिमाही हफ्ते ऑक्टोबर २०१५ पासून प्रारंभ	१०.७२%	नाशिक औ. वि. केंद्रातील युनीट ३, ४ व ५ यांच्या चलमत्ता
२८	पीएफसी	महाराष्ट्रातील लघू जलविद्युत निर्मिती केंद्रासाठी विविध योजना (पुणे लघु जलविद्युत केंद्र आणि नाशिक लघु जलविद्युत केंद्र)	४.५४	०.४३	४.११	६० समान तिमाही हफ्ते ऑक्टोबर २०१५ पासून प्रारंभ	१०.२२%	नाशिक औ. वि. केंद्रातील युनीट ३, ४ व ५ यांच्या चलमत्ता
२९	पीएफसी	कोराडी व खापरखेडा औ. वि.केंद्रासाठी डब्ल्यु सी एल खाणीपासून कोळसा नेण्यासाठी पाईप कन्व्हेर सिस्टिम बांधणे	२१२.९३	०.००	२१२.९३	६० समान तिमाही हफ्ते ऑक्टोबर २०२१ पासून प्रारंभ	१०.०४%	कॅपेक्स योजनेद्वारे भविष्यात निर्माण होणाऱ्या मत्ता गहाण राहतील

अनु. क्र.	कर्ज देणाऱ्याचा तपशील	कर्जाचे स्वरूप	३१.३.२०२० रोजीची थकीत शिल्लक	१ वर्षात परतफेड करावयाच्या कर्जांना चालू दायित्व मानावे	दीर्घ मुदतीची निव्वळ कर्ज	परतफेडीची पद्धती	व्याज दर	प्रतिभूतीचे स्वरूप
३०	पीएफसी	बायर्स लाईन ऑफ क्रेडीट - विद्यमान वीज केंद्रासाठी कॅपेक्स योजना	१२२.४०	३१.५८	९०.८२	४० समान तिमाही हफ्ते ऑक्टोबर २०१३ पासून प्रारंभ	१०.७२%	परळी औ. वि. केंद्रातील युनीट ३, ४ व ५ यांच्या मत्ता, जमिनीसह
३१	आरइसी	भुसावळ विस्तार प्रकल्प	३०१६.९४	४३१.००	२५८५.९४	४८ समान तिमाही हफ्ते मार्च २०१६ पासून प्रारंभ	१०.२२%	या प्रकल्पाच्या विद्यमान/ भविष्यात निर्माण होणाऱ्या मत्ता, त्याच्या जमिनीसह गहाण/तारण राहतील
३२	आरइसी	चंद्रपूर विस्तार प्रकल्प	५०३१.६३	५४३.९६	४४८७.६७	४८ समान तिमाही हफ्ते सप्टेंबर २०१७ पासून प्रारंभ	१०.१३%	या प्रकल्पाच्या विद्यमान/ भविष्यात निर्माण होणाऱ्या मत्ता, त्याच्या जमिनीसह गहाण/तारण राहतील
३३	आरइसी	परळी रिप्लेसमेंट प्रकल्प	१२३२.४९	१३६.९६	१०९५.५३	४८ समान तिमाही हफ्ते सप्टेंबर २०१७ पासून प्रारंभ	१०.००%	या प्रकल्पाच्या विद्यमान/ भविष्यात निर्माण होणाऱ्या मत्ता, त्याच्या जमिनीसह गहाण/तारण राहतील
३४	आरइसी	कोराडी प्रकल्प (३×६०० मे.वॅ.) कर्ज पून:निधी	१३६८.४२	२१०.५२	११५७.९०	३८ समान तिमाही हफ्ते जून २०१७ पासून प्रारंभ	१०.१५%	या प्रकल्पाच्या विद्यमान/ भविष्यात निर्माण होणाऱ्या मत्ता, त्याच्या जमिनीसह गहाण/तारण राहतील
३५	आरइसी	कोराडी प्रकल्प (३×६०० मे.वॅ.) येथे सांडपाणी प्रक्रीया प्रकल्प १३० एमएलडी चा	१०५.७७	१०.४०	९५.३७	४८ समान तिमाही हफ्ते मार्च २०१८ पासून प्रारंभ	९.६०%	भुसावळ औ. वि. केंद्रातील युनीट २ व ३ (२१० में वॅ प्रत्येकी) यांच्या चलमत्ता
३६	आरइसी	भुसावळ युनीट नं. ६ (३×६०० मे.वॅ.) रिप्लेसमेंट प्रोजेक्टची स्थापना भुसावळ जिल्हा जळगाव महाराष्ट्र येथे करणे	६३१.९२	०.००	६३१.९२	६० समान तिमाही हफ्ते मार्च २०२५ पासून प्रारंभ	९.८५%	या प्रकल्पाच्या विद्यमान/ भविष्यात निर्माण होणाऱ्या मत्ता, त्याच्या जमिनीसह गहाण/तारण राहतील
३७	आरइसी	नाशिक औ. वि. केंद्रात कम्बशन ऑप्टिमायझेशन आणि प्रोसेस इम्प्रूव्हमेंट स्किम	४.८५	०.००	४.८५	७ समान वार्षिक हफ्ते १५ जानेवारी २०२२ पासून प्रारंभ	११.४४%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील

अनु. क्र.	कर्ज देणाऱ्याचा तपशील	कर्जाचे स्वरूप	३१.३.२०२० रोजीची थकीत शिल्लक	१ वर्षात परतफेड करावयाच्या कर्जांना चालू दायित्व मानावे	दीर्घ मुदतीची निव्वळ कर्ज	परतफेडीची पद्धती	व्याज दर	प्रतिभूतीचे स्वरूप
३८	आरइसी	खापरखेडा केंद्रासाठी राखीव एच पी टी मोड्यूलचे प्रापण करणे	११.६८	२.९२	८.७६	७ समान वार्षिक हफ्ते १५ जानेवारी २०१८ पासून प्रारंभ	१०.००%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील
३९	आरइसी	परळी केंद्र युनीट ३, ४ व ५ साठी बर्नर मॅनेजमेंट सिस्टिम, एक्सायटेशन सिस्टिम. एच टी मोटर प्रोटेक्शन इ. चे आर ॲन्ड एम टी आय ॲण्ड सी दर्जा उंचावणे	२.३४	०.५९	१.७६	७ समान वार्षिक हफ्ते १५ जानेवारी २०१८ पासून प्रारंभ	१०.००%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील
४०	आरइसी	चंद्रपूर महा औ. वि. केंद्राचे यूनीट ५, ६ व ७ यांचे इएसपी रिस्टोरेशन/ रिफर्बीशमेंट (उत्सर्जन) नियंत्रणात सुधारणा	७.९८	१.९९	५.९९	७ समान वार्षिक हफ्ते १५ मार्च २०१८ पासून प्रारंभ	११.३७%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील
४१	आरइसी	नाशिक केंद्रात कोळसा वापराचे मापन व निरिक्षण	६.४०	१.६०	४.८०	७ समान वार्षिक हफ्ते १५ मार्च २०१८ पासून प्रारंभ	११.४६%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील
४२	आरइसी	निवेशांचे स्रोतानजोक मापन योजना (इंधन तेल, पाणी, साह्यकारी वीज आणि कोळसा प्रवाह) चंद्रपूर महा औ. वि. केंद्र	१.००	०.२५	०.७५	७ समान वार्षिक हफ्ते १५ मार्च २०१८ पासून प्रारंभ	१०.००%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील
४३	आरइसी	भुसावळ, कोराडी, चंद्रपूर, खापरखेडा, परळी व पारस केंद्रासाठी ऊर्जा कार्यक्षम एच टी मोटर्सचे प्रापण	३.१९	०.२४	२.९५	४० समान तिमाही हफ्ते सप्टेंबर २०२० पासून प्रारंभ	१०.०५%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील
४४	आरइसी	महाराष्ट्रातील विविध केंद्रात पुरेशी हवा दर्जा लक्ष ठेवण्याची सी ए ए क्यु एम एस सेवा स्थापन व कार्यान्वत करणे	१०.२९	०.००	१०.२९	४० समान तिमाही हफ्ते सप्टेंबर २०२१ पासून प्रारंभ	१०.२५%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील

अनु. क्र.	कर्ज देणाऱ्याचा तपशील	कर्जाचे स्वरूप	३१.३.२०२० रोजीची थकीत शिल्लक	१ वर्षात परतफेड करावयाच्या कर्जांना चालू दायित्व मानावे	दीर्घ मुदतीची निव्वळ कर्ज	परतफेडीची पद्धती	व्याज दर	प्रतिभूतीचे स्वरूप
४५	आरइसी	भुसावळ औ. वि. केंद्रात कोळसा साठ्याचे व्यवस्थापनासाठी बुलडोझर व लोकोचे प्रापण, कोळसा बाहेर काढणे व सी एच पी ची कामगिरी सुधारणे	९.६८	०.९७	८.७२	४० समान तिमाही हफ्ते मार्च २०२० पासून प्रारंभ	९.८९%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील
४६	आरइसी	भुसावळ केंद्रातील २१० मे. वॅ. आणि ५०० मे. वॅ. युनीट कोळसा हाताळणी केंद्रे एकमेकांशी जोडणे यासाठी ५०० टी पी एच क्षमता असलेले बी सी ०२ व बी सी ०३ चा उपयोग	५.२२	०.५२	४.६९	४० समान तिमाही हफ्ते मार्च २०२० पासून प्रारंभ	१०.२३%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील
४७	आरइसी	चंद्रपूर महा औ. वि. केंद्राच्या युनीट ५ व ६ यातील कोळसा गिरणीमध्ये एक्स आर पी १०४३ च्या गिअर बॉक्सचे सुटे भाग पुरवठा करण्यासाठी, वेअर रेझिस्टंट लायनरचे पुरवठा व वापर करण्यासाठी तसेच युनीट ७ च्या कोळसा गिरणीसाठी मुख्य रिड्युसर आणि संबंधित सुटे भाग यांचा पुरवठा करण्यासाठी	४.०५	०.४०	३.६४	४० समान तिमाही हफ्ते मार्च २०२० पासून प्रारंभ	९.८८%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील
४८	आरइसी	चंद्रपूर केंद्रात युनीट ५ व ६ चे हिटिंग एलीमेंट्स (बास्केट्स) बदलणे प्रायमरी व सेकंडरी एअर श्री हिटर्ससाठी	०.४६	०.०५	०.४१	४० समान तिमाही हफ्ते जून २०२० पासून प्रारंभ	९.७५%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील
४९	आरइसी	चंद्रपूर युनीट ५ व ६ मध्ये प्लॅटन सुपरहिटर आणि इको कॉइल बदलणे युनीट ७ मध्ये अप्पर आणि लोअर लो टेम्परेचर सुपरहिटर आणि इको वॉटर ॲसेंब्लीज बदलणे	२८.३५	२.८३	२५.५१	४० समान तिमाही हफ्ते जून २०२० पासून प्रारंभ	१०.००%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील

अनु. क्र.	कर्ज देणाऱ्याचा तपशील	कर्जाचे स्वरूप	३१.३.२०२० रोजीची थकीत शिल्लक	१ वर्षात परतफेड करावयाच्या कर्जांना चालू दायित्व मानावे	दीर्घ मुदतीची निव्वळ कर्ज	परतफेडीची पद्धती	व्याज दर	प्रतिभूतीचे स्वरूप
५०	आरइसी	चंद्रपूर केंद्रासाठी कंडेसर ट्युब्ज आणि बॉयलर फिडर पंप बदलण्यासाठी ते मिळविणे, कार्टीजसह	७.१०	०.७१	६.३९	४० समान तिमाही हफ्ते मार्च २०२० पासून प्रारंभ	९.७७%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील
५१	आरइसी	चंद्रपूर केंद्रात २१०/५०० मे. वॅ. सी. एच. पी. चे कामगिरी सुधारून त्यांचे आयुष्य वाढविणे	१३.१९	१.३२	११.८७	४० समान तिमाही हफ्ते मार्च २०२० पासून प्रारंभ	९.७६%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील
५२	आरइसी	चंद्रपूर केंद्रात ५०० मे. वॅ. सी. एच. पी. बी. चे कामगिरी सुधारून त्यांचे आयुष्य वाढविणे	१५.११	१.१३	१३.९७	४० समान तिमाही हफ्ते संप्टेंबर २०२० पासून प्रारंभ	१०.१२%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील
५३	आरइसी	चंद्रपूर केंद्रातील युनीट ३ व ४ चे इलेक्ट्रो स्टॅटीक प्रेसिपेटरची कामगिरी सुधारणे	१.४१	०.१४	१.२७	४० समान तिमाही हफ्ते जून २०२० पासून प्रारंभ	९.८०%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील
५४	आरइसी	चंद्रपूर केंद्रातील युनीट ३, ४, ५ व ६ यांचे विद्यमान एच टी ब्रेक्र्स चे रिट्रोफिटींग	१०.२८	०.५१	९.७७	४० समान तिमाही हफ्ते डिसेंबर २०२० पासून प्रारंभ	१०.०९%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील
५५	आरइसी	चंद्रपूर केंद्रातील सी आय एस एफ सुरक्षा सुरू करण्यासाठी टप्पा १ व २ यात क्वार्टर गार्ड बॅचलर्स निवास व इतर बांधकामे	८.२६	०.८३	७.४४	४० समान तिमाही हफ्ते जून २०२० पासून प्रारंभ	१०.०९%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील
५६	आरइसी	खापरखेडा केंद्रासाठी वारेगाव येथील ॲश बंड विकसीत करणे	१९.३२	१.९३	१७.३८	४० समान तिमाही हफ्ते डिसेंबर २०१९ पासून प्रारंभ	९.८३%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील
५७	आरइसी	खापरखेडा केंद्रासाठी युनीट ३ व ४ साठी एल टी एस एच कॉईल्स पूर्ण सेट बदलण्यासाठी त्या मिळविणे	४.९५	०.५०	४.४६	४० समान तिमाही हफ्ते मार्च २०२० पासून प्रारंभ	९.७५%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील

अनु. क्र.	कर्ज देणाऱ्याचा तपशील	कर्जाचे स्वरूप	३१.३.२०२० रोजीची थकीत शिल्लक	१ वर्षात परतफेड करावयाच्या कर्जांना चालू दायित्व मानावे	दीर्घ मुदतीची निव्वळ कर्ज	परतफेडीची पद्धती	व्याज दर	प्रतिभूतीचे स्वरूप
५८	आरइसी	खापरखेडा १×५०० मेवॅ, युनीटच्या नांदगाव ॲश बंड पासून राख काढणे.	५५.६३	५.५६	५०.०६	४० समान तिमाही हफ्ते डिसेंबर २०१९ पासून प्रारंभ	९.८९%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील
५९	आरइसी	खापरखेडा युनीट १ इ एस पी चा दर्जा उंचावणे	०.०३	०.००	०.०३	४० समान तिमाही हफ्ते जून २०२० पासून प्रारंभ	९.७५%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील
६०	आरइसी	खापरखेडा केंद्रात ग्रॅव्हीमेट्रीक बेल्ट/रोटरी टाईप फिडर सी ई पी साठी व्ही एफ डी, बी टी एस सिस्टमचा दर्जा उंचावणे आणि पर्यावरण योजना	८.८३	०.४४	८.३९	४० समान तिमाही हफ्ते डिसेंबर २०२० पासून प्रारंभ	१०.०६%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील
६१	आरइसी	कोराडी केंद्रातील तलाव क्र. ३ मधील गाळ काढणे आणि तेथे बाजूला गाळ वापरून मातीचा बांध तयार करणे इतर संबंधित कामे - नाला, रस्ता. सीडी वर्क्स पाईप कल्व्हर्टस करणे	४५.६५	४.५७	४१.०९	४० समान तिमाही हफ्ते डिसेंबर २०१९ पासून प्रारंभ	९.९०%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील
६२	आरइसी	चंद्रपूर केंद्रातील वीज यंत्रणा सुधारणे	९.६८	०.९७	८.७१	४० समान तिमाही हफ्ते जून २०२० पासून प्रारंभ	९.९७%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील
६३	आरइसी	नाशिक केंद्रातील राख साठविण्याच्या दरी नं. ४ मधील टीबीएलची उंची तिसऱ्यांदा ५८१.५० एम पासून ५८६.५० एम पर्यंत वाढविणे	९.००	०.९०	८.१०	४० समान तिमाही हफ्ते जून २०२० पासून प्रारंभ	९.९४%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील
६४	आरइसी	के जी एस सी, पोफळी कार्य सुधारण्याच्या विविध योजना	६.३९	०.६४	५.७५	४० समान तिमाही हफ्ते डिसेंबर २०१९ पासून प्रारंभ	९.९८%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील

अनु. क्र.	कर्ज देणाऱ्याचा तपशील	कर्जाचे स्वरूप	३१.३.२०२० रोजीची थकीत शिल्लक	१ वर्षात परतफेड करावयाच्या कर्जांना चालू दायित्व मानावे	दीर्घ मुदतीची निव्वळ कर्ज	परतफेडीची पद्धती	व्याज दर	प्रतिभूतीचे स्वरूप
६५	आरइसी	नाशिक केंद्रातील कोळसा हाताळणी यंत्रणेचे कामगिरी व आयुष्य सुधारणे	१४.६६	१.४७	१३.२०	४० समान तिमाही हफ्ते मार्च २०२० पासून प्रारंभ	९.७६%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील
६६	आरइसी	नाशिक केंद्रातील युनीट ३ च्या बॉयलरच्या एल टी एस एच कॉईल्स पूर्णपणे बदलणे आणि युनिट ५ बॉयलरच्या इकॉनॉमाझर कॉईल्स पूर्णपणे बदलणे	७.४१	०.७४	६.६७	४० समान तिमाही हफ्ते मार्च २०२० पासून प्रारंभ	९.७८%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील
६७	आरइसी	नाशिक केंद्रात ६.६ केव्ही ब्रेकर्सचे रिट्रोफिटींग करणे, बॅटरी बदल प्रणाली सुधारणा आणि एम पी सी बी संबंधीत योजनांची कामे	११.३२	१.१३	१०.१८	४० समान तिमाही हफ्ते मार्च २०२० पासून प्रारंभ	९.७७%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील
६८	आरइसी	पारस केंद्रातील २×२५० मे वॅ युनीट येथे सी एच पी संबंधी कामे साठ्यांचे व्यवस्थापन व कोळसा गिरणींचे कार्य सुधारणे यासाठी विविध योजना	७.३३	०.७३	६.६०	४० समान तिमाही हफ्ते मार्च २०२० पासून प्रारंभ	९.९५%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील
६९	आरइसी	पारस केंद्रात बॉटम आणि प्लाय ॲश पंप योजनांचा विस्तार करणे, विद्यमान राख बंधारा ते गाझीपूर पर्यंत नवा बंधारा ॲश पाईप लाइनचा विस्तार करणे	३४.२९	३.४३	३०.८६	४० समान तिमाही हफ्ते जून २०२० पासून प्रारंभ	९.९५%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील
७०	आरइसी	परळी केंद्रात युनीट ४, ५ इएसपी व त्याचे अंतर्भाग बदलणे, एच टी मोटर प्रोटेक्शन दिले, मायक्रोप्रोसेसर बेस्ड डिजीटल ट्रायव्हेक्टर एनर्जी मोटर्स, सल्फरडायऑक्साईड व नायट्रसऑक्साइड यांचे मापन, सततपणे हवामानातील हवेची गुणवत्ता मोजणारी यंत्रणा	०.३०	०.०३	०.२७	४० समान तिमाही हफ्ते जून २०२० पासून प्रारंभ	९.७५%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील

अनु. क्र.	कर्ज देणाऱ्याचा तपशील	कर्जाचे स्वरूप	३१.३.२०२० रोजीची थकीत शिल्लक	१ वर्षात परतफेड करावयाच्या कर्जांना चालू दायित्व मानावे	दीर्घ मुदतीची निव्वळ कर्ज	परतफेडीची पद्धती	व्याज दर	प्रतिभूतीचे स्वरूप
७१	आरइसी	परळी युनीट ४ साठी इकॉनॉमाइझर कॉईलचा सेट मिळवून बदलणे, युनीट ५ एलटीएसएच सेट मिळवून बदलणे, युनीट ५ एलटीएसएच कॉईल्स, युनीट ४ व ५ (२१० मेवॅ) कोळसा गिरणीची उपलब्धता वाढवून कामगिरी सुधारण्यास मिल बेस गियर हाऊसिंग पूर्ण गियर बॉक्स असेंबली बदलणे	६.४७	०.६५	५.८२	४० समान तिमाही हफ्ते जून २०२० पासून प्रारंभ	९.७५%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील
७२	आरइसी	केजीएससी पोफळी येथे रस्त्यांचे जाळे करणे, निवासी संकूल, पाणी व आरोग्य स्वच्छता यंत्रणाचे नुतनीकरण व आधुनिकीकरण करणे, स्थापत्य करणे	१५.४३	१.५४	१३.८९	४० समान तिमाही हफ्ते मार्च २०२० पासून प्रारंभ	९.९८%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील
७३	आरइसी	पारस केंद्रातील विद्यमान राख बांधाची उंची टी बी एल २७३. ६३ मिटर्स वरून २७६.६३ मिटर्स वाढविणे व मॅसोनरी धरण बांधणे (गॅबीयन रचना)	२.०६	०.२१	१.८६	४० समान तिमाही हफ्ते डिसेंबर २०१९ पासून प्रारंभ	९.८३%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील
७४	आरइसी	चंद्रपूर केंद्रात कोळसा वाहतूकीसाठी पाईप कन्व्हेयर सिस्टीम पुरविणे	९३.४५	७.०१	८६.४४	४० समान तिमाही हफ्ते सप्टेंबर २०२० पासून प्रारंभ	१०.१४%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील
७५	आरइसी	चंद्रपूर केंद्रात युनीट ५, ६ साठी इकॉनॉमायझर अप्पर असेंबली बदलणे व युनीट ३ साठी हॉट रिहीटर कॉईल (एमआरएच) मिळविणे	८.२५	०.६२	७.६३	४० समान तिमाही हफ्ते सप्टेंबर २०२० पासून प्रारंभ	९.९८%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील
७६	आरइसी	खापरखेडा केंद्रासाठी बुलडोझर प्राप्त करणे आणि ॲपरॉन फिडरचे नुतनीकरण करणे	९.११	०.६८	८.४२	४० समान तिमाही हफ्ते सप्टेंबर २०२० पासून प्रारंभ	१०.००%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील

अनु. क्र.	कर्ज देणाऱ्याचा तपशील	कर्जाचे स्वरूप	३१.३.२०२० रोजीची थकीत शिल्लक	१ वर्षात परतफेड करावयाच्या कर्जांना चालू दायित्व मानावे	दीर्घ मुदतीची निव्वळ कर्ज	परतफेडीची पद्धती	व्याज दर	प्रतिभूतीचे स्वरूप
७७	आरइसी	खापरखेडा केंद्रासाठी युनीट ५ साठी बॅटरी संघ एअर (पीए) फॅन ॲसेंब्ली जॅक ऑइल पंप, टर्बो ड्रिव्हन बॉयलर फिडर पंप कार्टीज यांचे मापन आणि इ एस पी ची पुनर्स्थापना	६.५९	०.१६	६.४३	४० समान तिमाही हफ्ते मार्च २०१९ पासून प्रारंभ	१०.२४%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील
७८	आरइसी	नाशिक केंद्राच्या प्रणालीची पूनर्स्थापन व दर्जा उंचावणे	५.८३	०.४४	५.३९	४० समान तिमाही हफ्ते सप्टेंबर २०२० पासून प्रारंभ	१०.१३%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील
७९	आरइसी	पारस केंद्रात युनीट ३ व ४ साठी बी एफ पी कार्टीजचे प्रापण	९.८१	०.००	९.८१	४० समान तिमाही हफ्ते जून २०२१ पासून प्रारंभ	१०.२५%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील
८०	आरइसी	परळी केंद्रात जीटीआर फाउंडेशन, नवी परळीला जोडणारा रस्ता आणि कारखाना परिसरात अंतर्गत रस्ते बांधणे	६.३८	०.४८	५.९०	४० समान तिमाही हफ्ते सप्टेंबर २०२० पासून प्रारंभ	१०.०३%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील
८१	आरइसी	परळी केंद्रातील युनीट ६ व ७ साठी बॅटरी ब्रेकर्स व वेट बिज प्रापण	१४.२६	०.३६	१३.९०	४० समान तिमाही हफ्ते मार्च २०२१ पासून प्रारंभ	१०.१३%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील
८२	आरइसी	एच पी सी पुणे वसाहतीत आधुनिकी करणाच्या विविध स्थापत्य योजना	९.०२	०.६८	८.३४	४० समान तिमाही हफ्ते सप्टेंबर २०२० पासून प्रारंभ	१०.०७%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील
८३	आरइसी	भुसावळ केंद्रातील राख बाध क्र. ३ ची उंची प्रथम टी बी एल २५८ मि वरून २६४ मिटर वाढविण्याचे बांधकाम	५१.३८	३.८५	४७.५२	४० समान तिमाही हफ्ते सप्टेंबर २०२० पासून प्रारंभ	१०.००%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील

अनु. क्र.	कर्ज देणाऱ्याचा तपशील	कर्जाचे स्वरूप	३१.३.२०२० रोजीची थकीत शिल्लक	१ वर्षात परतफेड करावयाच्या कर्जांना चालू दायित्व मानावे	दीर्घ मुदतीची निव्वळ कर्ज	परतफेडीची पद्धती	व्याज दर	प्रतिभूतीचे स्वरूप
८४	आरइसी	भुसावळ आणि खापरखेडा केंद्रात राख बाहेर काढण्याची क्षमता वाढविणे आणि बी सी डब्ल्यू पंपच्या मोटर्स प्रापण तसेच एव्हीसीएफ ड्राइव्ह, त्यासोबत भुसावळ जीइएचओ पंपाचे इन्व्हर्टर मोड्यूलचे प्रापण २४० व्होल्ट डीसी आणि प्लोट काम बुस्ट बॅटरी चार्जर यात ३२५ ए एच बॅटरी बँक हे सी डब्ल्यु पीएच साठी मिळविणे	५.४०	०.००	५.४०	४० समान तिमाही हफ्ते जून २०२१ पासून प्रारंभ	१०.२४%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील
८५	आरइसी	नाशिक केंद्रात बॅरेज गेट, ए डब्ल्यु आर पाईप लाईन आणि काँक्रीट रस्ता संबंधी योजनेसाठी तरतूद	४.२०	०.००	४.२०	४० समान तिमाही हफ्ते जून २०२१ पासून प्रारंभ	१०.२३%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील
८६	आरइसी	चंद्रपूर केंद्रात टप्पा २ आणि ओ आर सी येथील एच टू जनरेटर्स बदलून तेथे नवे हायड्रोजन जनरेटर बसविणे व विजेचे साहित्य घेणे	९.९७	०.५०	९.४७	४० समान तिमाही हफ्ते डिसेंबर २०२० पासून प्रारंभ	१०.११%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील
८७	आरइसी	नाशिक केंद्रातील युनीट ३ येथील डी सी एस चा दर्जा वाढविण्यासाठी नुतनीकरण करणे. इएसपी पूनर्रचना व्हावे. इ.	१२.५९	०.००	१२.५९	४० समान तिमाही हफ्ते जून २०२१ पासून प्रारंभ	१०.२५%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील
८८	आरइसी	खापरखेडा केंद्रात कारखाना अंतर्गत सिग्नल व टेलीकम्यूनिकेशन प्रणाली स्थापन करणे, खापरखेडा कलमूना यार्ड क्र. ५ दरम्यान बदल करणे	०.०४	०.००	०.०४	४० समान तिमाही हफ्ते सप्टेंबर २०२० पासून प्रारंभ	१०.००%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील
८९	आरइसी	कोराडी केंद्रात डब्ल्यू बी एम रोड चे बांधकाम पॉड नं. २ ते पॉड नं. ३ ला उष्ण पाण्याचा कालवा भरणे व राष्ट्रीय महामार्गाला समांतर पूल बांध उभारणे	९.८२	०.७४	९.०९	४० समान तिमाही हफ्ते सप्टेंबर २०२० पासून प्रारंभ	१०.००%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील

अनु. क्र.	कर्ज देणाऱ्याचा तपशील	कर्जाचे स्वरूप	३१.३.२०२० रोजीची थकीत शिल्लक	१ वर्षात परतफेड करावयाच्या कर्जांना चालू दायित्व मानावे	दीर्घ मुदतीची निव्वळ कर्ज	परतफेडीची पद्धती	व्याज दर	प्रतिभूतीचे स्वरूप
९०	आरइसी	परळी केंद्रात विद्यमान राख बांधाची उंची पहिल्यांदा वाढविणे टी बी एल (बांधाचा वरचा स्तर) ४२६ मिटर्स वरून ४३२ मिटर्स उंचावणे. सोबत धरण बांधणे आणि दौतपूर बांधाची नॉम २ येथील निस्सारण विहीरीची उंची ४२३.७५ मिटर्स वरून ४३२ मिटर्स वाढविणे	२३.९५	०.००	२३.९५	४० समान तिमाही हफ्ते जून२०२१ पासून प्रारंभ	१०.२५%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील
९१	आरइसी	खापरखेडा केंद्रात युनीट ३ व ४ येथील ह्युमन मशीन इंटरफेस याचा दर्जा वाढविणे	१०.७१	०.००	१०.७१	४० समान तिमाही हफ्ते मार्च २०२२ पासून प्रारंभ	१०.००%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील
९२	आरइसी	खापरखेडा केंद्रात वारेगाव राख बांधापासून जादा पाणी मिळविण्यासाठी एम एस पाइप लाईनचा पुरवठा करणे, त्या टाकून खाली वळविणे व जोडणे इ. कामे तसेच आर सी सी पेडस्टलची संलग्न कामे करणे	९.०४	०.४५	८.५९	४० समान तिमाही हफ्ते डिसेंबर २०२० पासून प्रारंभ	१०.०१%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील
९३	आरइसी	खापरखेडा केंद्रातील सी एच पी सुधारणा विविध योजना आणि विद्यमान कांपोझीट ओ एच इ चे रूपांतर परंपरागत ओ एच इ मध्ये करण्याची योजना	३.९५	०.३०	३.६६	४० समान तिमाही हफ्ते सप्टेंबर २०२० पासून प्रारंभ	१०.००%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील
९४	आरइसी	इंटलिजन्स ब्युरो (आय बी) यांच्या शिफारसी नुसार विविध औ. वि. केंद्रामध्ये स्थापत्य कामे करणे	९.१८	०.००	९.१८	४० समान तिमाही हफ्ते जून २०२१ पासून प्रारंभ	११.६५%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील

अनु. क्र.	कर्ज देणाऱ्याचा तपशील	कर्जाचे स्वरूप	३१.३.२०२० रोजीची थकीत शिल्लक	१ वर्षात परतफेड करावयाच्या कर्जांना चालू दायित्व मानावे	दीर्घ मुदतीची निव्वळ कर्ज	परतफेडीची पद्धती	व्याज दर	प्रतिभूतीचे स्वरूप
९५	आरइसी	खापरखेडा केंद्रातील खापरखेडा कलूमना आणि सावनेर खापरखेडा या रेल्वे साईडींग वरील कर्मचारी नसलेली लेव्हल क्रॉसिंग येथे मर्यादित उंचीचे सबवे बांधणे-महानिर्मिती व रेल्वे यात खर्च विभागला जाईल	१३.४५	०.००	१३.४५	४० समान तिमाही हफ्ते जून २०२१ पासून प्रारंभ	११.६५%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील
९६	आरइसी	चंद्रपूर केंद्रात (३× ५०० मे वॅ) फिड सिस्टीम उपलब्धता सुधारण्यासाठी बॉयलर फिडर बुस्टर मिळविणे, मुव्हींग बोल्ड ऑफ लोअर प्रेशर लाईन कंडेसर मिळविणे	८.२७	०.००	८.२७	४० समान तिमाही हफ्ते मार्च २०२२ पासून प्रारंभ	११.६५%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील
९७	आरइसी	चंद्रपूर केंद्रातील वसाहतीचे नुतनीकरण व सौदर्यीकरण	१२.३३	०.००	१२.३३	४० समान तिमाही हफ्ते जून २०२१ पासून प्रारंभ	११.६५%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील
९८	आरइसी	भुसावळ केंद्र दिपनगर (महाराष्ट्र) येथे स्थापत्य कामे करणे	१२.१६	०.००	१२.१६	४० समान तिमाही हफ्ते जून २०२१ पासून प्रारंभ	११.६५%	पारस औ.वि. केंद्रातील अस्तित्वात असलेली चल मत्ता कारखाने व साधने वगळून गहाण / तारण राहतील
९९	आरइसी	खापरखेडा वीज केंद्रातील आतल्या भागात काँक्रीट रोड बांधणे आणि भानेगाव येथील विना वापर पाण्याच्या उपयोगाची योजना	९.२२	०.००	९.२२	४० समान तिमाही हफ्ते जून २०२१ पासून प्रारंभ	११.६५%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील
१००	आरइसी	नाशिक जलविद्युत मंडळासाठी स्थापत्य कामे (महाराष्ट्रात)	३.६९	०.००	३.६९	४० समान तिमाही हफ्ते जून २०२१ पासून प्रारंभ	११.६५%	पारस औ. वि. केद्र युनीट ३ (२५० मे वॅ) येथील विद्यमान चालू मत्ता - इतर कारखाना व यंत्र सामग्री गहाण
१०१	आरइसी	नाशिक औ. वि. केंद्रातील एकलहरे येथील वसाहतीचे नूतनीकरण करणे	७.१३	०.००	७.१३	४० समान तिमाही हफ्ते सप्टेंबर २०२१ पासून प्रारंभ	११.६५%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील

अनु. क्र.	कर्ज देणाऱ्याचा तपशील	कर्जाचे स्वरूप	३१.३.२०२० रोजीची थकीत शिल्लक	१ वर्षात परतफेड करावयाच्या कर्जांना चालू दायित्व मानावे	दीर्घ मुदतीची निव्वळ कर्ज	परतफेडीची पद्धती	व्याज दर	प्रतिभूतीचे स्वरूप
१०२	आरइसी	खापरखेडा औ.वि. केंद्रातील युनीट १ ते ४ (२१० मे वॅ) आणि युनीट ५ (५०० मे वॅ) यांच्यासाठी ए पी एच बास्केट मिळविणे आणि युनीट १ ते ४ च्या एच टी रोटर प्रोटेक्शन रिलेजच दर्जा उंचावणे	३.२८	०.००	३.२८	४० समान तिमाही हफ्ते मार्च २०२१ पासून प्रारंभ	११.६५%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील
१०३	आरइसी	पारस युनीट ४ (२५० मे. वॅ) बॅटरी बॅक सेट बदलणे, एअर प्री-हिटर बास्केटचे दोन पूर्ण सेट आणि कोळसा कंपार्टमेंट बदलणे	२.३८	०.००	२.३८	४० समान तिमाही हफ्ते मार्च २०२२ पासून प्रारंभ	११.९०%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील
१०४	आरइसी	भुसावळ औ.वि. केंद्राच्या युनिट क्र. ४ आणि ५ साठी २२० व्ही, २०३५, एएच स्टेशन बॅटरी सेट (४ क्र.) आणि २४ व्ही, २२५० एएच, एसजी/टीजी आणि बीओपी बॅटरी आणि त्यांचे साह्यकारी साधने यांचा पुरवठा, उभारणी, कार्यान्वयन आणि परीक्षण करून देणे	६.२७	०.००	६.२७	४० समान तिमाही हफ्ते मार्च २०२२ पासून प्रारंभ	११.६५%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील
१०५	आरइसी	परळी औ. वि. केंद्र (महाराष्ट्र) येथील विविध स्थापत्य कामे	०.६१	०.००	०.६१	४० समान तिमाही हफ्ते मार्च २०२२ पासून प्रारंभ	११.६५%	पारस औ. वि. केंद्र युनीट ३ (२५० मे वॅ) येथील विद्यमान चल संपत्ती - इतर कारखाना व यंत्र सामग्री गहाण
१०६	आरइसी	कोराडी औ. वि. केंद्र परिसरातील पुनर्वसित गाव खासरा येथे विविध सार्वजनिक सुविधा बांधून देणे	०.२८	०.००	०.२८	४० समान तिमाही हफ्ते डिसेंबर २०२१ पासून प्रारंभ	११.६५%	पारस औ. वि. केंद्र युनीट ३ (२५० मे वॅ) येथील विद्यमान चल संपत्ती - इतर कारखाना व यंत्र सामग्री गहाण
१०७	आरइसी	कोराडी केद्र परिसरातील पुनर्वसन गाव कोराडी येथे विविध सार्वजनिक सुविधा बांधून देणे	०.०८	०.००	०.०८	४० समान तिमाही हफ्ते जून २०२२ पासून प्रारंभ	११.६५%	पारस औ. वि. केंद्र युनीट ३ (२५० मे वॅ) येथील विद्यमान चल संपत्ती - इतर कारखाना व यंत्र सामग्री गहाण

अनु. क्र.	कर्ज देणाऱ्याचा तपशील	कर्जाचे स्वरूप	३१.३.२०२० रोजीची थकीत शिल्लक	१ वर्षात परतफेड करावयाच्या कर्जांना चालू दायित्व मानावे	दीर्घ मुदतीची निव्वळ कर्ज	परतफेडीची पद्धती	व्याज दर	प्रतिभूतीचे स्वरूप
१०८	आरइसी	कोराडी औ. वि. केंद्राच्या क्षेत्रात पाँड नं. २ आणि पाँड नं. ३ येथे झिरो डिसचार्ज कंडीशन चालू ठेवण्याचे देखभालीची कामे करणे आणि पाँड नं. ३ येथे सुविधांची कामे - म्हणजे रस्ते/पूल, दिवा बत्ती इ. पुरविणे	५.०४	०.००	५.०४	४० समान तिमाही हफ्ते सप्टेबर २०२१ पासून प्रारंभ	११.६५%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील
१०९	आरइसी	महानिर्मिती कंपनीच्या विविध औ. वि. केंद्रासाठी एअर प्री हिटर बास्केट चे संपूर्ण संच प्रापण करणे	५.९८	०.००	५.९८	४० समान तिमाही हफ्ते मार्च २०२२ पासून प्रारंभ	११.९०%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील
११०	आरइसी	कोराडी युनीट ६ व ७ यांच्या कोळसा हाताळणी विभागाचे नुतनीकरण करणे	१.००	०.००	१.००	१२० समान तिमाही हफ्ते मार्च २०२२ पासून प्रारंभ	१०.७५%	या आर ॲण्ड एम स्किम मधून निर्माण होणाऱ्या भविष्यातील मत्ता गहाण/तारण राहतील
१११	आरइसी	कोराडी केंद्रातील पाँड-३ येथे हरीत पट्टा तयार करणे या तलावातून कोलार नदीतून कडेचा प्रवाह तयार करणे. पश्चिमेला खोली वाढविणे इ. कामे	१०.२७	०.००	१०.२७	१२० समान तिमाही हफ्ते एप्रिल २०२२ पासून प्रारंभ	१०.७५%	पारस युनीट-३ (२५० मे वॅ) नियमन चल मत्ता, तसेच बॉयलर प्रांट आणि सिंगल ड्रमची साधने गहाण असतील
११२	आरइसी	कोराडी युनीट-६ (१×२१० मे.वॅ) येथे ऊर्जा कार्यक्षमते साठी नुतनीकरण व आधुनिकीकरण	५.९२	०.५९	५.३३	१२० समान तिमाही हफ्ते एप्रिल २०२० पासून प्रारंभ	१०.७५%	पारस युनीट-३ (२५० मे वॅ) नियमन चल मत्ता, तसेच बॉयलर प्रांट आणि सिंगल ड्रमची साधने गहाण असतील
११३	आरइसी	खेळत्या भांडवलीची सुविधा	१५००.००	७५०.००	७५०.००	२४ समान तिमाही हफ्ते एप्रिल २०२० पासून प्रारंभ	११.४३%	भुसावळ - युनीट ५ च्या मत्ता मूल्य ₹ ३२०.५ कोटी आणि चंद्रपूर युनीट ८ व ९ च्या मत्ता, मूल्य ₹ १९७.७४ कोटी गहाण
११४	आरइसी	खेळत्या भांडवलीची सुविधा				४० समान तिमाही हफ्ते ------- पासून प्रारंभ		मराविमं सूत्रधारी कंपनीची कॉर्पोरेट गॅरंटी

अनु. क्र.	कर्ज देणाऱ्याचा तपशील	कर्जाचे स्वरूप	३१.३.२०२० रोजीची थकीत शिल्लक	१ वर्षात परतफेड करावयाच्या कर्जांना चालू दायित्व मानावे	दीर्घ मुदतीची निव्वळ कर्ज	परतफेडीची पद्धती	व्याज दर	प्रतिभूतीचे स्वरूप
११५	आरइसी	खेळत्या भांडवलीची सुविधा	१९०.००	०.००	१९०.००	२४ समान तिमाही हफ्ते एप्रिल २०२१ पासून प्रारंभ	१०.२५%	२०/४/२०२० पर्यंत प्रतिभूतीचे अतिथीकरण झाले नव्हते
११६	साऊथ इंडियन बँक	विद्यमान वीज निर्मिती केंद्राना भांडवली खर्चाच्या निधीसाठी कॅपेक्स (दीर्घ मुदतीचा)	३३.७१	१५.००	१८.७१	४० समान तिमाही हफ्ते; प्रत्येकी ₹ ३.७५ कोटी ऑगस्ट २०१२ पासून प्रारंभ	पहिल्या वर्षी एम सी एल आर + ०.४०% स्प्रेड सध्या फिक्सड	परळी युनीट ६ च्या चल मत्ता (बीओपी मेकॅनिकल पॅकेज)
११७	हाऊसिंग अँड अर्बन डेव्हलपमेंट कॉर्पोरेशन (हुडको)	कोराडी प्रकल्प (३×६६० मेवॅ) येथे कर्मचाऱ्यांसाठी निवासी गाळे बांधणे	५.२५	१.७५	३.५०	३२ समान तिमाही हफ्ते; प्रत्येकी ₹ ७५.०५ लाख ३१/५/२०१५ पासून प्रारंभ	एका वर्षासाठी सध्या निश्चित १०.३०%	स्टाफ क्वार्टस बांधून निर्माण झालेल्या मत्ता आणि कोराडी (नागपूर) येथील मत्ता एकत्रितपणे गहाण/तारण
११८	स्टेट बँक ऑफ इंडिया	खापरखेडा कडे युनीट-५ (५०० मेवॅ) विस्तारासाठी रिफायनरी कर्ज	१५९०.१२	१७२.४०	१४१७.७२	५१ समान तिमाही हफ्ते; ऑक्टोबर २०१६ पासून प्रारंभ	१ वर्ष एम सी एल आर + स्प्रेड सध्या ९.२५%	खापरखेडा केंद्रातील युनीट-५ च्या चल व ५०० मे. वॅट अचल मत्ता गहाण आणि तारण
११९	के एफ डब्ल्यू जर्मनी	साक्री-धुळे येथे १५० मेवॅ चा सौर वीज प्रकल्प	४०८.९४	१०२.२३	३०६.७०	२१ अर्धविनिमक हफ्ते; ३०/१२/२०१३ पासून सूरू	फिक्सड दर (१.९६%)	अप्रतिभूत - केंद्र सरकार राज्य सरकारकडून व राज्य सरकार कंपनीकडून परतफेडीची वसूली करेल.
१२०	आय बी आर डी जागतिक बँक	कोराडी - युनीट ६ इ. इ. आर ॲण्ड एम साठी निधी	२९१.०४	१४.२२	२७६.८२	५० अर्ध वार्षिक हफ्ते १५.१२.२०१४ पासून सुरू ते १५.६.२०३९ पर्यंत	सहा महिने एल आय बी ओ आर + बदलता स्प्रेड सध्या १.८४%	अप्रतिभूत - केंद्र सरकार राज्य सरकारकडून व राज्य सरकार कंपनीकडून परतफेडीची वसूली करेल.
१२१	मे. क्लिन सस्टेनेबल अँड सोलार एनर्जी प्रा. लि.	शिरसुफल येथील ५० मे.वॅ. सौर वीज प्रकल्पाचा बांधकाम खर्च	१८७.०९	४.३०	१८२.७९	वि. वर्ष २०१५-१६ पासून २० वर्षे दरमहा हफ्याने परतफेड	१८%	अप्रतिभूत
		एकूण	**२६०६७.४७**	**३३४०.४५**	**२२७२७.०१**			

अल्प मुदतीचे कर्जे (जोडपत्र अ)

(₹ कोटीत)

अनु, क्र.	धनकोचा तपशील	३१.३.२०२० रोजी थकीत शिल्लक	परीफेडीच्या अटी	व्याजाचा दर	प्रतिभूतीचे स्वरूप
१	बँक ऑफ इंडिया	२२७७.०८	एक वर्ष मुदतीसाठी मंजूर नंतर दरवर्षी नुतनीकरण, या तत्वानुसार	व्याजाचा दर बँकेच्या एम सी एल आर वर आधारीत (सध्या ९.००%)	बुक डेट्स आणि स्टॉक सोबत संलग्न प्रतिभूती - खापरखेडा युनीट १, २, ३, व ४ यांच्या चल मत्ता या स्वरूपात
२	बँक ऑफ महाराष्ट्र	१०२.२८		व्याजाचा दर बँकेच्या एम सी एल आर वर आधारीत (सध्या ९.००%)	
३	कॅनरा बँक	१६७६.६४		व्याजाचा दर बँकेच्या एम सी एल आर वर आधारीत (सध्या ८.१५%)	
४	इंडियन बँक	४०९.००		व्याजाचा दर बँकेच्या एम सी एल आर वर आधारीत (सध्या ८.९५%)	
५	सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया	३४३.१६		व्याजाचा दर बँकेच्या एम सी एल आर वर आधारीत (सध्या ७.५७०%)	
६	स्टेट बँक ऑफ इंडिया	१०४३.६३		व्याजाचा दर बँकेच्या एम सी एल आर वर आधारीत (सध्या ९.००%)	
७	कॅनरा बँक	२००.००	लाभ घेतल्या तारखेपासून १ महिन्याने	अल्प मुदतीच्या कर्जासाठी बँकेच्या एम सी एल आर वर आधारीत व्याज दर (सध्या ८.१५%)	अप्रतिभूत
८	कॅनरा बँक	२००.००	लाभ घेतल्या तारखेपासून १ महिन्याने	अल्प मुदतीच्या कर्जासाठी बँकेच्या एम सी एल आर वर आधारीत व्याज दर (सध्या ८.१५%)	अप्रतिभूत
९	कॅनरा बँक	२००.००	लाभ घेतल्या तारखेपासून १ महिन्याने	अल्प मुदतीच्या कर्जासाठी बँकेच्या एम सी एल आर वर आधारीत व्याज दर (सध्या ८.१५%)	अप्रतिभूत
१०	कॅनरा बँक	२००.००	लाभ घेतल्या तारखेपासून १ महिन्याने	अल्प मुदतीच्या कर्जासाठी बँकेच्या एम सी एल आर वर आधारीत व्याज दर (सध्या ८.१५%)	अप्रतिभूत
११	कॅनरा बँक	२००.००	लाभ घेतल्या तारखेपासून १ महिन्याने	अल्प मुदतीच्या कर्जासाठी बँकेच्या एम सी एल आर वर आधारीत व्याज दर (सध्या ८.१५%)	अप्रतिभूत
१२	कॅनरा बँक	१५०.००	लाभ घेतल्या तारखेपासून १ महिन्याने	अल्प मुदतीच्या कर्जासाठी बँकेच्या एम सी एल आर वर आधारीत व्याज दर (सध्या ८.१५%)	अप्रतिभूत
१३	कॅनरा बँक	१५०.००	लाभ घेतल्या तारखेपासून १ महिन्याने	अल्प मुदतीच्या कर्जासाठी बँकेच्या एम सी एल आर वर आधारीत व्याज दर (सध्या ८.१५%)	अप्रतिभूत
१४	कॅनरा बँक	१००.००	लाभ घेतल्या तारखेपासून १ महिन्याने	अल्प मुदतीच्या कर्जासाठी बँकेच्या एम सी एल आर वर आधारीत व्याज दर (सध्या ८.१५%)	अप्रतिभूत
१५	सिंडीकेट बँक	२००.००	लाभ घेतल्या तारखेपासून ३ महिन्याने	अल्प मुदतीच्या कर्जासाठी बँकेच्या एम सी एल आर वर आधारीत व्याज दर (सध्या ८.८५%)	अप्रतिभूत
१६	सिंडीकेट बँक	२००.००	लाभ घेतल्या तारखेपासून ३ महिन्याने	अल्प मुदतीच्या कर्जासाठी बँकेच्या एम सी एल आर वर आधारीत व्याज दर (सध्या ८.५०%)	अप्रतिभूत

अनु, क्र.	धनकोचा तपशील	३१.३.२०२० रोजी थकीत शिल्लक	परीफेडीच्या अटी	व्याजाचा दर	प्रतिभूतीचे स्वरूप
१७	सिंडीकेट बँक	२००.००	लाभ घेतल्या तारखेपासून ३ महिन्याने	अल्प मुदतीच्या कर्जासाठी बँकेच्या एम सी एल आर वर आधारीत व्याज दर (सध्या ८.५०%)	अप्रतिभूत
१८	सिंडीकेट बँक	१५०.००	लाभ घेतल्या तारखेपासून ३ महिन्याने	अल्प मुदतीच्या कर्जासाठी बँकेच्या एम सी एल आर वर आधारीत व्याज दर (सध्या ८.५०%)	अप्रतिभूत
१९	गडचिरोली डीसीसी बँक	१००.००	लाभ घेतल्या तारखेपासून १२ महिन्याने	अल्प मुदतीच्या कर्जासाठी बँकेच्या एम सी एल आर वर आधारीत व्याज दर (सध्या ८.६०%)	अप्रतिभूत
	एकूण	८१०१.७९			

महानिर्मिती प्रकल्प

भुसावळ टीपीएस ३

चंद्रपूर एसटीपीएस ३

चंद्रपूर एसटीपीएस - कोळसा पाईप कन्वेअर प्रोजेक्ट-पीसी१

कोराडी कंट्रोल रूम

नाशिक टीपीएस शक्तीमान

साक्री सोलार सिस्टम

कोयना हायड्रोइलेक्ट्रिक प्रोजेक्ट

उरण जीटीपीएस प्रोजेक्ट

आमचे ध्येय...

सामाजिक उत्तरदायित्वाच्या भूमिकेतून स्पर्धात्मक दरात महाराष्ट्र राज्यासाठी सातत्याने पुरेशी वीजनिर्मिती करणे.

महानिर्मिती
महाराष्ट्र राज्य वीज निर्मिती कंपनी मर्यादित

महाराष्ट्र राज्य वीज निर्मिती कंपनी मर्यादित
प्रकाशगड, दुसरा मजला, वांद्रे (पूर्व), मुंबई - ४०० ०५१
दूरध्वनी: ०२२-२६४७ ४२११, २६४७ २१३१ फॅक्स: २६४७ ६७४९